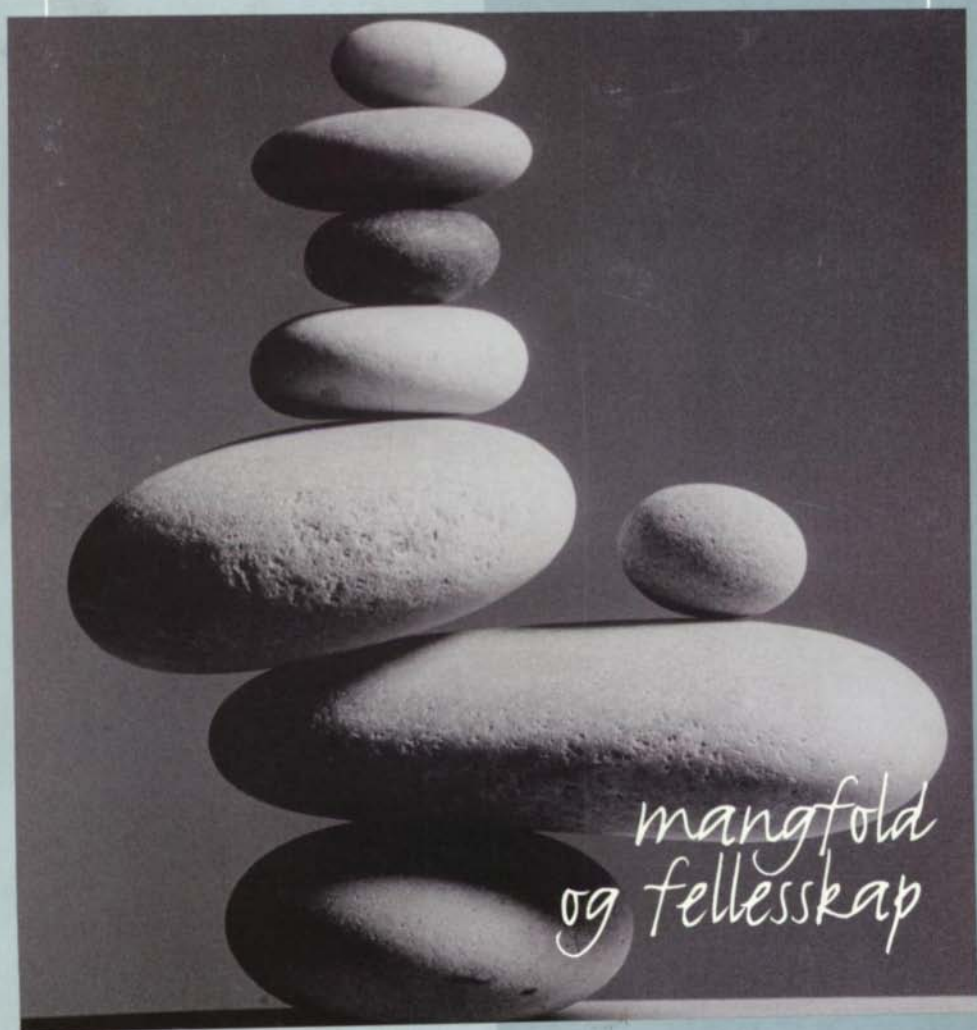




Referat

fra den 30. ordinære kongress 2001
Kongressens vedtak 2001
Oslo 5. - 11. mai 2001



*mangfold
og fellesskap*



Referat

**fra den 30. ordinære kongress 2001
Kongressens vedtak 2001
Oslo 5. - 11. mai 2001**

Aktietrykkeriet a.s 2001

Forord

Dette er et kronologisk referat av forhandlingene på Landsorganisasjonens 30. ordinære kongress 5.-10. mai 2001. Under kongressen ble det laget referat for hver dag. Dette ble trykket og utdelt til representantene som hadde anledning til å gjøre merknader og foreslå rettelser i de enkelte dagsreferater. Debattinnleggene er gjengitt i konsentrert form unntatt i de tilfeller hvor manus ble levert referentene i forkant. Hovedinnleggene er gjengitt i sin helhet.

Referenter:

Jan Herdal, Geir Øvrevik og Lise Winther (ansv.)

Innholdsfortegnelse

	Side
Kongressens åpning	7
Sak 2 - Konstituering	28
Opptak av nye medlemmer	35
Likestillingsprisen	36
Sak 3 - Beretninger	38
Sak 4 - Regnskaper	46
Sak 7 - Det 21. århundrets velferdssamfunn	
Innledning v/statminister Jens Stoltenberg	56
Innledning v/LO-leder Yngve Hågensen	65
Debatt	79
Pensjonsspørsmål	
Innledning v/ Per Gunnar Olsen	89
Debatten forts	98
Vedtektsendring	
Vedtak	106
Debatten til sak 7 forts	106
Voteringer	
Uttalelse om den faglige og politiske situasjon	131
Bevilgninger til valgkampen	132
Sak 8 - Prinsipielt handlingsprogram	
- faglig samarbeid i Europa	
Innledning v/Gerd-Liv Valla	132
Tariffpolitiske utfordringer- europeiske utfordringer	
Innledning v/Jan Kr. Balstad	144
Debatt	151
Kulturprisen	
Presentasjon v/Per Gunnar Olsen	205
Uttalelse om rasisme	207
Sak 10 - Ny lov for arbeidslivet	
Innledning v/Yngve Hågensen	210
Saksopplysning v/statsråd Jørgen Kosmo	214
Debatt	214

Sak 10 - del 1 - Diverse forslag	
Innstillinger og vedtak	232
Sak 11 - Valg	
Valgkomiteens innstilling	235
Sak 5 - Vår egen organisasjon	
Innledning v/Gerd-Liv Valla	239
En helhetlig informasjonsstrategi for fagbevegelsen	
Innledning v/ Øivind T. Hansen	250
Debatt	259
Uttalelse om Palestina	291
Sak 6 - Vedtektene	
Innledning v/Bente Halvorsen	292
Debatt	301
Votering	306
Sak 9- Hovedavtalene	
Innledning v/Jan Kr. Balstad	309
Debatt	315
Votering	325
Innstillinger fra redaksjonskomiteene	
Vedtekter og organisasjonssaker	
Innledning v/Bente Halvorsen	326
Voteringer	363
Redaksjonskomite 1	
Innledning v/Gerd-Liv Valla	364
Voteringer	421
Redaksjonskomite 2	
Innledning v/Jan Kr. Balstad	425
Voteringer	516
LOs kulturpris 2000	520
LOs kunstnerpris 2000	522
Avslutning	527
Talerliste	533
Deltakerliste	536

Informasjon: Forslagene som er framsendt til kongressen finnes i de originale kongressdokumentene. Forslagene som er fremmet under kongressen er gjengitt i sin helhet i Red.komiteenes innstillinger som finnes fra side 326 i referatet. Forslag knyttet til uttalelsen om «Den faglige og politiske situasjon finnes på side 131. Forslag til dagsorden pkt. 9 Hovedtalene er gjengitt på side 322.

Åpningsmøtet lørdag 5. mai

Åpningen av Kongressen startet presis kl. 13.00 i Folkets Hus, Kongressenteret, i Oslo.

LOs leder *Yngve Hågensen* tok først ordet utenom programmet og viste til at *Sven Erik Svendsen* rundet 80 år. I 58 år har Svendsen trofast fotografert alle forbundslandsmøter og kongresser. Det dreier seg om mer enn 500 landsmøter og kongresser.

– Om noen er en institusjon, må det være deg, Sven Erik. Du har gjort en god jobb i alle år og har også i mange år vært aktiv både i AUF og AOFs teaterarbeid, sa Hågensen og overrakte en blomsterbukett og gratulerte med 80 spreke år.

ÅPNINGSPROGRAM

Kongressen ble så innledet med et kulturprogram som Arbeidernes Opplysningsforbund v/*Terje Havrøy* hadde komponert og arrangert spesielt for kongressen. Programmet var variert og innholdsrikt og gjenspeilte kongressens motto «MANGFOLD OG FELLESSKAP» på en god måte.

Skuespillere var Johan Rebbeng, Kristian Geitanger, Morten Fagerli, Eva Brynhildsen og Bjørn Jensseg. Sangere: «Charmed» – Karl Engen, Line Havrøy, Sosialistisk Kor i Oslo. Musikere: Håkon Kvidal, Knut Ålefjær, Jens Thoresen, Richard Johnsen, Drammens Byorkerster. Dirigenter: Kjell Seim, Per Arne Olsen. Regissør: Knut Simensen. Musikkarr.: Frank Havrøy, Richard Johnsen. Video/grafikk: Jacob Hultgren. Arrangementsansvarlig: AOF v/*Terje Havrøy*.

LO-leder Yngve Hågensen takket for en fin åpning og «sa det med blomster» til alle medvirkende. En spesiell takk rettet han til

dirigenten for Sosialistisk Kor, Per Arne Olsen, dirigenten for Drammen Byorkester, Kjell Seim, regissøren Knut Simensen og arrangementsansvarlig Terje Havrøy fra AOF. Hågensen sa at det var tradisjon i LO at man åpnet med et kulturprogram tilegnet Kongressen under det aktuelle temaet, som denne gangen var «Mangfold og fellesskap». – Åpningsprogrammet er ment å gi delegatene et løft i hverdagen, og jeg syntes programmet har bidratt nettopp til dette. Det var både sterkt og følelseladet, sa Hågensen.

YNGVE HÅGENSENS MINNETALE

– Mangfold og fellesskap er selve livsnerven i fagbevegelsens engasjement og holdninger. Det er de tuseners innsats lokalt og sentralt, som gjennom vår historie har gitt styrke til å gjennomføre en rekke reformer og framforhandle ordninger til det beste for fellesskapet. Mange har nedlagt betydelig innsats for at vi alle skulle få bedre forhold både i fritid og arbeidsliv, og ikke minst for en sterkere fagbevegelse.

Mange har på ulikt vis bidratt til de oppnådde resultater, uten å ha mottatt noen stor honnør for sin innsats. Mange går også bort uten bred og stor oppmerksomhet. Noen i så altfor tidlig alder.

I kongressperioden har det vært tungt å ta i mot budskap om at vi har mistet gode fagforeningskamerater og venner, og våre tanker går først og fremst til deres nærmeste etterlatte. Mange av oss sitter igjen med varme og gode minner etter kameraters bortgang. Minner som gir oss nødvendig styrke i det videre arbeidet.

Alle fortjener de den samme ære og honnør fra Kongressen. Det er ikke mulig å nevne alle ved navn, men de er med i våre tanker når jeg framhever noen som representanter for de mange som har gått bort de siste 4 årene:

RANDI OLSEN, tidligere mangeårig leder av Handel og Kontorklubben for de kontoransatte i LO, ble 65 år gammel. Hun ble ansatt ved LOs sentralbord i 1973 og ble senere materialforvalter. En stilling hun hadde til hun gikk av med pensjon i 1997. Randi Olsen døde i mai 97.

ODDVAR SALTNES, journalist i LO-Aktuelt, ble bare 33 år gammel. Han var fra tidlig ungdom godt rotfestet og aktiv i arbeiderbevegelsen og utdannet seg til journalist ved Ringsaker Folkehøgskole. Han var en periode tillitsvalgt for LO-Aktuelt journalist og var de ansattes representant i styret. Oddvar Saltnes døde tragisk etter fallulykke i juli 97.

KJELL LIEN, tidligere kontorsjef i LO, ble 78 år gammel. Han var også både faglig og politisk aktiv i hele sitt voksne liv. Kjell Lien døde i juli 97.

KNUT NAKKEN, tidligere leder av Norsk Skog og Landarbeiderforbund, døde 80 år gammel. Hans innsats var avgjørende for at gartnerne fikk fagarbeiderstatus, og han bidro sterkt til at både gartnerne og jordbruksarbeidere fikk betydelig lønnsløft i løpet av 1950-årene. Knut Nakken satt i Sekretariatet i tidsrommet i 1973–1979, han døde i november 97.

OLAV BRATLIE, tidligere leder av Norsk Papirindustriarbeiderforbund, ble 87 år gammel. Han ble valgt til papirarbeidernes leder i en vanskelig tid da strukturendringene begynte å gjøre seg gjeldende. Han sørget for at forbundet selv la viktige premisser for papirindustriens utvikling. Han deltok i mange år som LOs representant i AKANs viktige arbeid. Olav Bratlie satt i Sekretariatet i tidsrommet 1968–1975, han døde i november 97.

EGIL T. AHLSEN, tidligere avdelingsleder for teknisk avdeling i LO, ble 80 år gammel. Begynte i LO allerede i 1949 og gikk av som pensjonist etter 33 år. Egil Ahlsen døde 16. november 1997.

HARALD EILERT OLSEN, tidligere distriktssekretær ved LOs distriktskontor i Telemark, ble 78 år gammel. Harald E. – som han het blant kolleger og venner – var en fargerik personlighet som var godt kjent langt utover de fylkene han jobbet i. Harald E. Olsen døde i desember 97.

BJARNE KLAFSTAD, tidligere leder av Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund, ble 100 år gammel. Han var nestoren i forbundet og den som la ned en betydelig innsats i å hindre fagbevegelsen i politisk splittelse i de kalde 20-årene. Bjarne Klafstad satt i Sekretariatet i tidsrommet 1959–1961, han døde i mars 98.

ARTHUR BAUGE, tidligere leder av Norsk Postforbund, ble 71 år gammel. Han var en leder som ga nært sagt all sin tid til forbundet. Ved sin bortgang var han leder av Pensjonistenes Landsforbund og få timer før sin død deltok han aktivt i det årets pensjonistoppgjør. Arthur Bauge satt i Sekretariatet i tidsrommet 1985–1989, han døde i juni 98.

ARNE GRØTTUM, tidligere nestleder i Norsk Kommuneforbund, ble 69 år gammel. Han var bondesønn som tidlig ble grepet av arbeiderbevegelsens idealer og snart gjorde seg gjeldende i fagbevegelsen, i første rekke Kommuneforbundet. Arne Grøttum satt i Sekretariatet i tidsrommet 1989–1990, han døde i januar 99.

HARALD FONNEVIK, tidligere mangeårig leder i Norsk Tele Tjeneste Forbund, ble 90 år gammel. Han var blant stifterne av Telefonarbeidernes forening i 1932, som var den eneste av sju mer eller mindre landsomfattende organisasjoner i Televerket som var tilsluttet LO. Harald Fonnevik døde i juli 99.

PER ANDERSEN, tidligere formann i Norsk Jern og Metallarbeiderforbund, ble 82 år gammel og var en engasjert ildsjel helt til det siste. Han var en sterk drivkraft for å få til en sammenslutning mellom Støperiarbeiderforbundet og Jern og Metall, noe som lyktes i 1960.

Det var først og fremst de sosiale reformene som syketrygd, pensjonsalder og arbeidsmiljøspørsmål som var Per Andersens hjertesaker. Han var også sterkt internasjonalt engasjert og var en av initiativtakerne til Arbeiderbevegelsens Solidaritetsfond i 1963 og var også fondets første formann. Per Andersen satt i Sekretariatet i tidsrommet 1965–1969, han døde i januar 2000.

HENRY NICOLAYSEN, tidligere forbundsleder i Norsk Transportarbeiderforbund, ble 87 år gammel. Han var en beskjeden mann på egne vegne, men en pågående og svært dyktig forhandler som alltid var på barrikadene for transportarbeidernes interesser. Han hadde et sterkt og uredde samfunnspolitisk engasjement og under EF-kampen var han den eneste i LOs sekretariat som stemte mot å anbefale norsk medlemskap. Han var en helstøpt og samvittighetsfull tillitsvalgt. Henry Nicolaysen satt i Sekretariatet i tidsrommet 1962–1973, han døde i mars 2000.

HENRIK AASARØD, mangeårig leder av Norsk Sjømannsforbund, ble 71 år gammel. Han sparte seg aldri i kampen for sjøfolkene våre, og nedla et betydelig arbeid både nasjonalt og internasjonalt. Han vil gå over i historien som en av fagbevegelsens mest markante og fargerike ledere. Henrik Aasarød satt i Sekretariatet i tidsrommet 1972–1987, han døde i april 2000 etter svært mange års sykdom.

OLAF KARLING, også tidligere leder av Norsk Sjømanns-

forbund, ble 93 år gammel. Han var under krigen med i det illegale forbundsstyret i det okkuperte Norge. I hans tid som leder av forbundet ble det gjennomført betydelige forbedringer både lønsmessig og sosialt for sjøfolkene. Olaf Karling satt i Sekretariatet i tidsrommet 1966–1972, han døde i mai 2000.

ERLING OEN, mangeårig leder av Norsk Hotell- og restaurantarbeiderforbund, ble 63 år gammel. Han hadde en egen evne til nærhet med forbundets medlemmer, og fikk førstehånds kunnskap om problemer de var opptatt av på arbeidsplassen. Noe som var svært verdifullt i hans ledelse av forbundet. Han hadde en varme og menneskelighet som også arbeidsgiversiden berømmet ham for. Erling Oen satt i Sekretariatet i tidsrommet 1984–1994, han døde i september 2000.

ARNOLD JOHANNESSEN, tidligere prosjektleder ved Hovedorganisasjonenes Fellestiltak, ble 74 år gammel. Arnold Johannessen døde i oktober 2000.

KJELL HOLLER, tidligere leder av LOs økonomiske kontor, ble 75 år gammel. Han var også industriminister, sjef for Samvirke forsikring og senere Televerket. Kjell Holler døde i november 2000.

KÅRE HANSEN, tidligere leder av Handel og Kontor i Norge, ble 75 år gammel. Han var svært opptatt av sammenhengen mellom den faglige og politiske delen av arbeiderbevegelsen. Han sparte seg aldri i sitt utrettelige engasjement for bedre vilkår for de mange, og brukte nok til tider mer av seg selv enn helsen tillot. Kåre Hansensatt i Sekretariatet i 1981, han døde i mars i år, etter lang tids sykdom.

ALF FROTJOLD, tidligere sjefssekretær i Arbeidernes Opplysningsforbund (AOF), ble 71 år gammel. Under hans tid i AOF økte tillitsmannsskoleringen i både innhold og omfang. Han evnet også på en fin måte å synliggjøre arbeiderkulturen. Ikke minst vil han bli husket for sitt engasjement for Olavsgruva på Røros og Industriarbeidermuseet på Rjukan og han arbeidet med grunnlaget for, og gjennomføringen av, Opplysnings- og utviklingsfondet. Alf Frotjord døde i mars i år.

Vi hedrer dem alle! Jeg vil be Kongressen reise seg, og i verdig

stillhet minnes alle våre fagforeningskamerater som har gått bort i perioden.

Etter minnetalen sang Sosialistisk Kor «En tapper liten flamme», skrevet av Dagfinn Rimstad. Kongressen forble stående under avsyngingen.

ÅPNINGSTALEN

Yngve Hågensens åpningsstale

– Kongressrepresentanter, inn- og utenlandske gjester, media! For fire år siden markerte vi åpningen av LO-kongressen med å avduke en fredsbauta på Youngstorget. Arbeidet for fred og nedrustning er ikke blitt mindre viktig i kongressperioden vi har bak oss. Ved starten av det nye århundret er store deler av verden fortsatt preget av krigshandlinger. I mange land er det overhengende fare for økt terror og nye borgerkriger.

Millioner av uskyldige mennesker påføres ufattelige lidelser. Ofte må de forlate sine hjem. Aldri har verden hatt så mange hjemløse. Folk som flykter fra krigsmarkene. Men mange velger å bli der. De reiser seg til kamp mot undertrykkelse og ufrihet. Det har det palestinske folk måttet gjøre. Deres hverdag er langt fra preget av fred.

Jeg foreslår at vi ved åpningen av denne kongressen sender en hilsen til våre palestinske fagforeningskamerater. Vi støtter deres kamp for en rettferdig behandling av det palestinske folk. Det dreier seg om menneskeverd.

Også i vår egen verdensdel har vi åpne konflikter, krig og terror som dagligdagse begivenheter. Utviklingen på Balkan har vært – og er – skremmende. En nordmenn, Thorstein Skiaker tok for noen uker siden kommandoen over 40.000 soldater fra 30 land – KFOR-styrken – som har som hovedansvar å skape ro og løse etniske konflikter i Kosovo. Ingen som kjenner bakgrunnen for denne konflikten misunner han oppgaven. Vi i LO og Norge ønsker han lykke til i hans arbeid for fred og forsoning i Europas urolige hjørne.

Et lyspunkt i det hele er at det jugoslaviske folk nå vil stille sine terrorister til ansvar for den ulykke de brakte sitt folk. Arrestasjonen og rettergangen mot Milosevic er et viktig skritt mot mer stabile forhold i området.

Det internasjonale samfunn har en plikt til å gripe inn for å stoppe borgerkrigene og terroren. FN må spille en aktiv rolle her.

Norge har store muligheter til å arbeide for fred og nedrustning gjennom medlemskapet i Sikkerhetsrådet.

For fire år siden vedtok kongressen et nytt prinsipielt handlingsprogram. Helt til slutt i dette programmet er det et kapittel med tittelen «Et humant og tolerant samfunn». Mange var kanskje overrasket og mente at det ikke var nødvendig. Jeg beklager å måtte si at det var det. Vi var ikke så prektige som mange trodde. I løpet av kongressperioden har vi også fått erfare det. Faglige tillitsvalgte på mange nivåer har mottatt drapstrusler fra nazister. I vårt naboland ble det til virkelighet da Bjørn Söderberg, tillitsvalgt i det svenske Handel og Kontor, regelrett ble myrdet av nazister i oktober 1999.

Også i vårt land har nazister og rasister blod på sine hender. Den indiskfødte Arve Beheim Karlsen ble natt til 25. april i 1999 jaget i elven i Sogndal under tilropet «drep negeren». Gjennom flere år hadde han vært mobbet på grunn av sin hudfarge. Han druknet i sitt forsøk på å komme unna rasistene.

Sent på kvelden den 26. januar i år var 15-åringen Benjamin Hermansen på veg til sitt hjem i Holmlia i Oslo. Han endte sine dager der. Stukket i hjel av ungdom, som ikke vet hva toleranse er, med tilhørighet til rasistiske og nazistiske miljøer.

Jeg har nevnt tre episoder som har rystet oss. Den siste mobiliserte til en av de største folkelige demonstrasjoner i Oslo da over femti tusen mennesker, bærende fakler, ga nazistene svar. Det var en demonstrasjon for toleranse, mot de umenneskelige holdninger som rasisme og nazisme skaper. Den sympati som ble Benjamin til del var gripende. Men vi har ikke lov til å glemme at det er i hverdagen at vår toleranse settes på prøve.

Det er i arbeidslivet, i boligområdene, i barnehagene og skolene, i de frivillige organisasjoners mangfoldige virksomhet – kort sagt innenfor alle samfunnsområder – at vi må arbeide mer bevisst for å skape menneskelige holdninger preget av at vi alle vil ha et humant og tolerant samfunn. Det vi ikke skal tolerere, er et samfunn og et arbeidsliv som sorterer etter hudfarge.

Det er i år 60 år siden naziokkupantene innførte unntakstilstand i Oslo. Den 10. september i 1941 ble hele LOs sekretariat arrestert. Bakgrunnen var den såkalte melkestreiken. To dødsdommer ble avsagt. Samme dag ble LO-jurist Viggo Hansteen og klubbformann Rolf Wickstrøm henrettet. Det må være vår oppgave å sørge for at disse ikke døde forgjeves. Det gjør vi best ved å bekjempe nazismen og dens menneskefiendtlige holdninger.

Denne kongressen har som slagord «Mangfold og fellesskap». De som frykter mangfoldet, er kunnskapsløse. Et samfunn med

mennesker med ulike bakgrunn, religion, etnisk opprinnelse, hudfarge og kultur har i seg selv en enestående ressurs. Mangfoldet er med på å berike det norske samfunn. Derfor skal vi verne om det – ikke frykte det eller hate det slik som rasistene vil. Fremskrittspartiet har foretatt en slags avlusning i den seinere tid. Men lusa er i live. Norsk fagbevegelse må ha som en av sine viktigste oppgaver å sørge for å bli kvitt disse umenneskelige holdningene som deler av Fremskrittspartiet fortsatt representerer – og som utbryterne av partiet i enda større grad står for. Vi kan allerede nå se hvordan dette partiets ledelse forsøker å grave opp igjen det grumset som lå til grunn for at de hev ut Vidar Kleppe og hans meningsfeller. Nå vil de gjøre Kleppes politikk til sin. Det er ikke overraskende.

For når historien om Fremskrittspartiet skal skrives, må partiet og dets ledelse stilles til ansvar for at det i første rekke var de som skapte grobunn for det svineriet som nå er avslørt i vårt politiske miljø. Det ansvaret skal de aldri klare å løpe fra. Det ser heldigvis ut til at store grupper av velgere har forstått det. Det er en sviende dom. Men de fortjener det.

Høstens stortingsvalg blir en prøvestein. Fagbevegelsen må satse på å mobilisere mot høyrekreftene. Ikke bare mot Fremskrittspartiet. Men også i stor grad mot Høyre, som til tider – og i enkelte saker – fremstår som et fagforeningsfiendtlig parti. Og i den grad sentrum eksisterer som et selvstendig regjeringsalternativ etter 10. september, har vi også grunn til å være bekymret for faglige rettigheter.

Jeg beklager å måtte fastslå at det ikke er mange vi kan stole på i det politiske miljø når det gjelder faglige rettigheter. Det vi kjemper oss fram til – enten det skjer i form av avtaler, gjennom inntektspolitisk samarbeid mellom partene og myndighetene eller i form av politiske beslutninger – kan vi ikke regne med er evigvarende. Erfaringene fra de seinere år viser at vi må føre en permanent kamp for å vedlikeholde de rettigheter vi har, samtidig som vi må sette inn krefter for nye og viktige reformer.

Jeg er både glad og stolt over å kunne konstatere at i kongressperioden fikk vi en samlet demonstrasjon av faglig kraft og tyngde i Norge. Da Bondevik-regjeringen la fram sitt statsbudsjett for 1999, utløste det en felles reaksjon i alle lønns-takerorganisasjoner. Bondevik ville ta fra oss en fridag. Sykelønnsordningen kunne også komme i fare.

Torsdag 15. oktober 1998 demonstrerte 110.000 lønnstakere over hele landet – og fra alle arbeidstakerorganisasjoner – under mottoet «Vi trenger mer tid til hverandre». Politikerne måtte

lytte. Og de handlet i samsvar med våre krav. Det slaget vant vi. Skal vi vinne kommende slag, må vi hele tida ha en høy beredskap for å verne om faglige rettigheter–ikke minst er høyrekreftene en fare vi må ha beredskap mot. Vi vil bruke all vår faglige og politiske makt for å hindre at høyresiden skal radbrekke våre faglige rettigheter og sosiale ordninger.

Et ledd i denne beredskapen fra LOs side, er den faglig-politiske innsatsen i valgkampen. Sammen med Arbeiderpartiet går vi ut i denne valgkampen hvor vi har heist opp vernet av en rekke vitale ordninger som er avgjørende for de fagorganiserte lønnstakernes levestandard og livskvalitet. Vi må mobilisere til forsvar for sykelønnsordningen og AFP-avtalefestet pensjon. Vi må sørge for at finansieringen av etter- og videreutdanningen kommer i orden. Vi må få fart i arbeidet med en ny lov for arbeidslivet. Vi må få tilbake ordningen med fullt fradrag for fagforeningskontingenten. Med det som utgangspunkt, kan Arbeiderpartiet regne med en sterk faglig-politisk valgkamp fra vår side. Jeg går ut fra at vi får svar seinere fra landets statsminister her på denne kongressen.

Ved åpningen av den første kongressen i det nye århundret, må vi kunne koste på oss et tilbakeblikk på det arbeidsområdet som er grunnleggende for all vår virksomhet: Retten til arbeid og en rettferdig lønn. I 1993 registrerte velferdsstaten Norge sin høyeste ledighet noen sinne. 180.000 var uten arbeid. Det utgjorde 9 prosent av den totale arbeidsstyrken. I dag er tallet rundt 75 000. Alle land har i dag høyere ledighet enn Norge. Også her er det slik at vi har vunnet noen slag. Solidaritetsalternativet var et viktig bidrag i så måte. Men vi har ikke vunnet kampen mot ledigheten ennå. Den må føres videre. Den er aldri vunnet en gang for alle. Fortsatt står for mange utenfor arbeidsmarkedet, registrerte og uregistrerte. At arbeid til alle er jobb nummer en må vi ha som en klar kjøreregel også i årene som kommer.

Kongressen i 1997 gjorde mange viktige vedtak og ga gode signaler for det faglige og politiske arbeidet vi skulle legge stor vekt på. Jeg skal her nevne fire områder:

For det første fikk vi fullmakt til å videreføre en inntekts-politikk som skulle øke kjøpekraften for de brede grupper av fagorganiserte lønnstakere.

For det andre ga kongressen oss i oppdrag å gjennomføre arbeidet med en etter- og videreutdanningsreform.

For det tredje skulle vi gjennomføre den avtalte rett til å senke aldersgrensen i AFP, Avtalefestet Pensjon, til 62 år.

For det fjerde mente LO-Kongressen i 1997 at vi måtte heise

kravet om fem ukers ferie gjennom inntektsoppgjørene i perioden.

Jeg er glad for å slå fast at vi har lyktes på alle disse områder.

Når det gjelder det første punktet, lønnsøkning og kjøpekraftforbedringer, har den økt for alle grupper hvert år fra 1997 til 2000. I siste kongressperiode har kjøpekraften økt med 8 prosent for industriarbeiderne, 9 prosent for statsansatte og 8 prosent for de kommuneansatte. Vi har all grunn til å være stolte av resultatet.

Den andre viktige saken som kongressen i 1997 ga klarsignal for var etter- og videreutdanning. Det var på kongressen for åtte år siden – i 1993 – at vi for første gang vedtok kravet og reiste spørsmålet om en utredning. Utredningen var ferdig i 1995. Senere har kravet vært en hovedsak i oppgjørene i 96, 97, 98, 99 og 2000. Ett av våre forbund – den gang NEKF – gikk også til en åtte ukers streik for retten til etter- og videreutdanning.

Nå er vi i ferd med å nå målet. Fra 1. januar i år, er retten til permisjon for etter- og videreutdanning for yrkesaktive lovfestet. Men ett viktig område gjenstår. Det dreier seg om hvordan en skal løse problemet med finansiering av livsopphold ved utdanningspermisjoner etter individuelt behov. Bedriftenes behov skal som kjent arbeidsgiverne finansiere. Det er oppnevnt et offentlig utvalg som utreder denne saken som et resultat av tariffoppgjøret 2000.

Utvalget har frist til 1. juli i år med å finne fram til løsninger. Det vil ikke være for mye forlangt om vi på denne kongressen får signaler fra våre politiske venner om hva som skal skje her. Vårt krav er klart: EVU-reformen må være endelig på plass i løpet av innværende tariffperiode.

Som nevnt – mye og grundig arbeid er gjort for å få denne reformen på skinnene. Ulike regjeringer har vært positive. Makter vi å finne brukbare løsninger på finansieringen, står det likevel tilbake en stor utfordring for norsk fagbevegelse – motivasjonen til å gjøre seg nytte av mulighetene som åpner seg. Det er 2 pilarer reformen bygger på – ny sjanse og ny kompetanse. Vi må bruke hele vår organisasjon og AOF som redskap for å mobilisere for at folk flest tar i bruk de muligheter reformen gir oss i framtida.

Etter- og videreutdanningsreformen gir den enkelte muligheter til en langt bedre livskvalitet – og Rettferdig fordeling av kunnskap!

Når det gjelder det tredje hovedmålet kongressen i 1997 satte seg, kom vi tidlig i mål. Det gjaldt, som nevnt, AFP – Avtalefestet pensjon. Knappt ett år etter forrige kongress (1. mars 1998) var den valgfrie pensjonsalderen kommet ned i 62 år. Første gang vi reiste

dette kravet var 10 år tidligere. Da fikk vi 66 års grense. Jeg våger den påstand at aldri har en så omfattende sosial reform vært gjennomført på så kort tid som AFP. Også på dette området er vi stolte av de resultater vi har oppnådd.

Pensjonsspørsmål blir i det hele tatt en viktig sak på denne kongressen. Det er i dag om lag en million lønnstakere i privat virksomhet som ikke har noen form for tjenstepensjon utover Folketrygdens ytelser. Det er viktig at vi markerer at vi vil styrke Folketrygdens rolle. Men vi må også vise vilje til å innføre pensjonsordninger som kan bidra til å gi disse gruppene en bedre og tryggere alderdom. Under ingen omstendigheter kan vi akseptere at det får utvikle seg store klaseskiller mellom framtidens pensjonister. Jeg må her understreke at det overhode ikke er vår tanke at de som allerede har tjenstepensjoner, skal få dårligere vilkår som en følge av kravet om at flere skal få slike ordninger. Det er likeverd som er sentralt for oss – også på dette området.

Det fjerde hovedmålet kongressen i 1997 ga oss i oppdrag å arbeide mot, var den femte ferieuken. Det politikerne ikke klarte i løpet av en tjue års periode, fikk fagbevegelsen til gjennom forhandlinger.

Som alle husker, fikk vi i første omgang nei til det resultatet vi hadde forhandlet oss fram til og anbefalte i fjor vår. Hele 64,3 prosent sa NEI. Det var ingen ulykke. I en demokratisk fagbevegelse er det medlemmene som bestemmer. Vi gjorde som flertallet av medlemmene bestemte. Det ble streik – noe som førte til at sluttresultatet ble bedre. Fem ukers ferie er en realitet fra 2002. Å si at jeg ble glad for det klare NEI-flertallet, ville være å overdrive. Men: Jeg er særdeles stolt over hvordan vi i fellesskap mobiliserte for, og gjennomførte, streiken. At den sterke mobiliseringen førte til en enig fagbevegelse foran den etterfølgende megling, er åpenbart hovedårsaken til en kort – men effektiv – konflikt og et etterfølgende ja – på hele 77 prosent.

Disse fire hovedmålene fra kongressen i 1997 har vi klart gjennom en periode med noenlunde stabil prisutvikling, god kjøpekraftforbedring og nedgang i bankenes utlånsrente – fra 14 prosent i 1992 til 8-9 prosent nå. Regjeringens langtidsprogram og den nye pengepolitikken bør kunne åpne for en gradvis senking av rentenivået. Her er utålmodigheten stor!

Etter mange år med lave –, men la meg også tilføye ansvarlige – lønnstillegg, fikk vanlige lønnstakere i fjor en økning på 4,5 prosent, i tillegg til gjennomføring av den femte ferieuken. Det har fått mange til å gi uttrykk for sterk uro. Ikke minst er våre «ærede

motparter» bekymret. Det skal vi ta med knusende ro. I fagbevegelsen må vi likevel ha lov til å etterlyse moral hos dem som forlanger ansvar av oss. Jeg behøver ikke å nevne tall. Avisene og mediene er daglig fulle av eksempler på skyhøye lederlønninger og bonuser. En vanlig industriarbeider må bruke hele sitt arbeidsliv for en inntekt som noen ledere tilegner seg i løpet av ett år. Ingen skal fortelle meg at ledere i norsk næringsliv er så verdifulle at vi må la en slik urettferdighet få utvikle seg. Vi kan ikke la denne egoismen og grådighetskulturen få grobunn i et sivilisert samfunn. Folk som opptrer slik, fortjener ikke å bli betegnet som «ærede». Det er riktigere å kalle dem «grådige motparter».

Jeg har foran denne kongressen sagt at hvis NHO ikke gjør noe med dette, må NHO ha problemer med det inntektspolitiske samarbeidet, som har vært så viktig for den økonomiske stabiliteten i landet vårt. Ganske enkelt fordi det bygger på trepartssamarbeid, og da må også arbeidsgiverne bidra. Dette er ingen trussel, men en påpeking om at inngåtte avtaler må respekteres av alle.

Vi har i kongressperioden feiret 100 år. Vi hadde en fin markering av en stolt historie. Det er ingen overdrivelse å si at våre pionerer var de som la grunnlaget for det som mange tiår seinere ble til et av verdens beste velferdssamfunn. Vi brukte jubileet til å ta et blikk tilbake. Det var det verdt. Vi må ikke bli så opptatt av morgendagen at vi blir historieløse. Vi har lært av vår historie. Uten den hadde vi ikke klart å gjennomføre de mange faglige og politiske seire som denne bevegelsen har stått for. Det ble også behørig markert under jubileumsdagene i 1999. Tusenvis av fagorganiserte over hele landet, i kommuner, på fylkesplan og sentralt deltok i jubileumsarrangementene.

Men det var ikke en gammel og utslitt olding vi feiret. To sentrale områder som preget jubileumsfeiringen, pekte inn i morgendagen. Inn i det 21. århundret. De er også viktige saker på denne kongressens dagsorden.

Resultatet av det store forskningsprosjektet - «Det 21. århundrets velferdssamfunn» - danner grunnlaget for et velferds-politisk manifest. Forskningsprosjektet, som ble utført i FAFOs regi, kom til gjennom en jubileumsgave fra Arbeiderpartiet og med bidrag fra oss selv.

Når historien om det norske velferdssamfunnets utvikling i dette århundret en gang i framtida skal skrives, er jeg sikker på at resultatene av denne forskningen og den virkning de fikk, blir tillagt stor vekt.

På denne kongressen tar vi opp den nærmeste framtid.

Velferdssamfunnet og dets mange og ulike innretninger er under press. Vi må ikke bli så bastante forsvarere av dagens velferdsordninger at vi ikke tåler å høre forslag om forbedringer og en positiv utvikling. Et velferdssamfunn er ikke statisk. Det er dynamisk. Det må vi også være når vi skal ta standpunkt til de velferdspolitiske reformer. Jeg føler meg trygg på at resultatet av kongressens behandling av dette tema også vil gå over i vår historie som noe som vi i framtida blir stolte av.

Mange av forslagene som er kommet inn, dreier seg om hvordan vi skal forsvare velferdsstatens grunnleggende ide – og hvordan vi skal bygge den videre ut. Våre velferdsgoder er heller ikke noe vi kan regne med ligger der beskyttet og upåvirket av nasjonale og internasjonale trender og utviklingslinjer. Vi vet at mange vil utvikle fundamentet for velferdssamfunnet – fellesskapet som limer det sammen. Det er mitt håp – nei, jeg vet – at denne kongressen vil gi svaret på utfordringene gjennom det velferdspolitiske manifest vi innbyr til å behandle.

En annen jubileumsaktivitet – som også har med framtida å gjøre – er debatten vi har hatt om en ny lov for arbeidslivet. På bakgrunn av kampanjen «Kanal 99 – Menneske og arbeidsliv» foreligger det til kongressen en omfattende utredning og analyse av situasjonen. Vi har en god arbeidsmiljølov i Norge. Det betyr ikke at den ikke kan bli bedre. Folk flest oppfatter det å ha et arbeid å gå til som et velferdsgode. Arbeid til alle er også det beste fordelingspolitiske virkemiddel vi har.

De fleste ser også på sine arbeidsplasser som en av sine viktigste sosiale arenaer. Ingen er tjent med at arbeidslivet utvikler seg slik at folk gruer seg for å gå på jobben. Det er bakgrunnen for at vi tar opp dette temaet på denne kongressen. Enkelte hevder at kongressdokumentet ikke er godt nok til å utgjøre grunnlag for en ny lov. Jeg minner om: Vi skal ikke vedta nye lovparagrafer her. Men vi skal gjennom debatter og vedtak gi bakgrunn og støtte for det videre arbeid med en ny lov på dette området. Kongressen skal selv være premissleverandør for den lovkommisjon vi foreslår at kongressen skal kreve. Hele hensikten er å dra med mange i en omfattende og grundig prosess.

Noen ord om det internasjonale bakgrunnsteppet – eller globaliseringen som det nå heter. På dette området vil det være riktig å erkjenne at utviklingen drives av teknologiske og økonomiske krefter som fagbevegelsen ikke kan stoppe. Det kan for øvrig også være grunn til å stille spørsmål om det alltid er galt at landgrenser brytes ned og nasjonale interesser svekkes. Det er greit at vi av og til minner hverandre om, at en viktig del av

arbeiderbevegelsens grunnleggende ideologi nettopp har vært å bryte ned landegrenser og utslette farlig nasjonalisme.

Det er imidlertid en kjensgjerning at globaliseringen har medført en omfattende maktforskyvning. Viktige beslutninger fattes ikke på den enkelte arbeidsplass eller på nasjonalt nivå. Det bedriftsdemokratiet vi har i Norge undergraves på mange måter av denne utviklingen.

Hva skal fagbevegelsens svar være på dette?

La meg først si hva det ikke skal være. Jeg har ikke noen tro på at vi kan ta makten tilbake gjennom å isolere oss i forhold til den internasjonale utviklingen.

Fagbevegelsens svar på globaliseringens utfordringer må være en kombinasjon av en rekke tiltak. Først og fremst må vi ha et bindende og verdensomfattende regelverk som sikrer organisasjons- og forhandlingsretten og sosiale klausuler. Her er det nødvendig med et samspill gjennom FFI. Vi må ha som mål å opprette tillitsvalgsamarbeid i verdensomspennende konserner, styrke verdens fagbevegelse gjennom internasjonal solidaritet og arbeide for å endre regelverket i ILO, OECD, WTO og Verdensbanken slik at faglige rettigheter respekteres.

På det internasjonale bakgrunnsteppet må vi også ha med vårt forhold til Europa. Jeg har ikke til hensikt å invitere kongressen til en omkamp om vårt forhold til medlemskap i EU. Jeg tror heller ikke at det politiske miljø i Norge tenker seg at det skal skje med det aller første. Men vi kan ikke opptre som om EU ikke eksisterer. Vi kan ikke stille oss likegyldig til den dynamiske utvikling som foregår innenfor EU.

På en rekke områder har vi faglige interesser å ivareta når det gjelder europeiske utfordringer. Det kan vi gjøre – og må vi gjøre – uten at det skal bli en ny debatt for eller mot EU. Under dagsordenens punkt om tariffpolitikken retter vi søkelyset mot de mange europeiske utfordringer.

Et nytt prinsipielt handlingsprogram skal peke ut de overordnede veivalg vi skal følge i neste kongressperiode. Det er et viktig dokument når LOs ledelse og alle organisasjonsledd innenfor norsk fagbevegelse, skal ta stilling til de mange hverdagsutfordringene vi stilles overfor. Det prinsipielle handlingsprogrammet er den sak på dagsorden som engasjerer flest. Vi har fått inn om lag 300 forslag fra fylkesorganisasjoner og forbund. Det blir en spennende og interessant debatt om denne saken.

La meg til slutt rette oppmerksomheten mot det saksområdet som, etter min mening, må bli det aller viktigste for kongressen – nemlig vår egen organisasjon. Det er bekymringsfullt

at det er stadig færre lønnstakere som slutter seg til en fagorganisasjon i Norge. Da snakker jeg ikke bare om LO. Innenfor de fleste yrkesgrupper og bransjer går tilslutningen ned. Det blir stadig flere uorganiserte i Norge.

Dette er i ferd med å bli et generelt samfunnsproblem. Det kan få uoverskuelige konsekvenser. Jeg skal ikke gi andre fagorganisasjoner råd om hvordan vi skal snu denne utviklingen. Men jeg vil understreke at i LO er vi sterkt opptatt av problemet. Vi skal ta vårt ansvar for å styrke fellesskapet.

Spørsmålet om hvordan vi skal styrke de organisertes rettigheter blir helt sentralt. Det må ikke være noen automatikk i at de uorganiserte nyter godt av andres avtaler uten å ta ansvar.

Vi ofrer nå stor oppmerksomhet på de tillitsvalgtes arbeidsmuligheter og vilkår, som et ledd i forberedelsene av forhandlingene om hovedavtalene som skal føres til høsten. Et annet og viktig satsingsområde må være organisasjonsforhold og arbeids- og lønnsvilkår for de langtidsutdannede. Endelig må vi komme på offensiven når det gjelder LO-medlemskap for skoleelever og studenter. Men også innenfor våre tradisjonelle områder, industri, håndverk og ikke minst i den sterkt voksende private tjenesteyting, må vi rekruttere bedre. Innenfor servicesektoren må tilbudene bedres hvis ønsket om en høyere organisasjonsgrad skal bli en realitet.

Kamerater! Vi har lagt de første 100 år bak oss – og kongressen er den første i det nye århundre. Vi skal gjøre veivalg og verdivalg som vil ha betydning for utviklingen av det norske samfunnet i mange år og, ikke minst, betydning for våre egne medlemmer.

Vi skal velge et nytt lederskap, som skal fronte LO inn i en ny tid. Ikke bare stake ut kursen – men styre LO inn i et nytt århundre med nye og store utfordringer. De fortjener all støtte fra en kongress med vilje til å gjøre vedtak som er tuftet på fagbevegelsens idegrunnlag, men også på vilje til nytenkning.

Velkommen til arbeid – velkommen til samarbeid! Jeg erklærer herved LOs 30. ordinære kongress for åpnet.

Åpningstalen ble etterfulgt av langvarig, stående applaus.

GJESTENE HILSER

LO-lederen sa at det, som ved tidligere kongresser, var en glede å ønske velkommen tidligere sekretariatsmedlemmer og representanter fra samarbeidende innenlandske organisasjoner. Han viste til gjestelisten og ba kongressen hilse gjestene velkommen. Så ga

han først ordet til nestleder og parlamentarisk leder for Arbeiderpartiet, Hill-Marta Solberg.

Hill-Marta Solberg hilser kongressen

Arbeiderpartiets nestleder hilste på vegne av de innenlandske gjester, og minnet innledningsvis om at flere ti års arbeid til alles felles beste, hadde gitt resultater. Sysselsettingen er rekordhøy i forhold til andre OECD-land. Vi har hatt solid vekst og offentlig velferd, – helse, eldreomsorg, utdanning.

– Dette hadde vi ikke klart uten en ansvarlig fagbevegelse. Men vi har fortsatt store oppgaver foran oss. Selv om vi har rekordhøy sysselsetting, er det likevel mange som faller utenfor og vi ser krefter på frammarsj som vil svekke arbeidstakernes rettigheter. Derfor blir høstens valg så viktig. Dersom Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti får flertall høsten, vil tyngdepunktet i norsk politikk bli flyttet langt til høyre, sa hun.

– Arbeiderpartiet har satt i gang en omstilling på mange sektorer, noe som er nødvendig om vi skal løse oppgavene på en god måte. Det er merkelig når enkelte sier tempoet er for stort, forbausende at de ikke synes det er viktig å få bukt med ventelistene i helsevesenet

Høyrepartiene er igjen framme og vil gi store skattelettelser. De vil drive en omvendt fordelingspolitikk, de vil kutte i bistand, internasjonal solidaritet, distriktsstøtte, landbruk, kommune-politikk, sykelønn. Slik vil de finansiere sine skattelettelser. Med et gjennomsnitt på 12 sykedager i året vil en arbeidstaker tape 8000 kroner i løpet av året på Høyres forslag, og Høyre vil gi tilbake noen hundrelapper i skattelette. Likevel har Høyre mage til å be sykepleierne om støtte til sin valgkamp. De partiene som er for å redusere sykelønnsutbetalingen, har en periode hatt flertall i opinionen. Arbeiderpartiet vil sikre trygda, men vil også gjøre det lettere å kombinere arbeid og trygd, og bedre tilgangen til arbeid i alle regioner.

Som nasjon er Norge rikere enn noensinne, og det er en velkjent debatt hvor mye av oljerikdommen vi skal sette til side og hvor mye vi skal bruke. Ap har svart med å foreslå en ny regel – at vi bruker bare den eventuelle avkastningen av oljefondet, da spiser vi ikke av lasset.

LO-lederen har allerede nevnt det fagligpolitiske samarbeidet. Her har vi oppnådd mye sammen, og nå er vi i ferd med å forplikte oss til å stå sammen i en ny stortingsperiode. Det er mye å kjempe

for, og også å kjempe mot. Det er fare for å få et mer borgerlig storting enn vi har hatt på 70 år, sa hun..

Det var en glede for henne å få anledning til å hilse denne LOs 30. ordinære kongress, men det var også rart å tenke på at det var på denne kongressen at Yngve Hågensen skulle takkes av:

– Du har betydd mye, noe som helt sikkert vil komme fram i løpet av kongressen, men som vi også vet på forhånd, sa hun, og ønsket kongressen lykke til i arbeidet.

Yngve Hågensen sa at det også var en tradisjon å ha internasjonale gjester fra samarbeidende organisasjoner fra mange land. Han ville spesielt ønske velkommen dem som aldri tidligere hadde vært invitert til en LO-kongress. Dette gjaldt representantene fra Kina, Bosnia-Herzegovina og Grønland. I alt var det invitert 41 utenlandske gjester, og LO-lederen håpet at invitasjonen til landsmøtet ville være til nytte for de utenlandske gjestene. Det var tre av gjestene som skulle få ordet for å hilse kongressen på vegne av de utenlandske gjestene: Representantene fra Den frie faglige internasjonale, Den europeiske fagorganisasjonen og Nordens faglige samorganisasjon. Talene ville bli simultantolket til engelsk, spansk og andre språk.

Hågensen ga først ordet til den nye visepresidenten i Den frie faglige, ICFTU, Cissé Mamounata.

Cissé Mamounatas hilsen

Cissé Mamounata takket for invitasjonen på vegne av ICFTU og sa at hun hadde takket ja til invitasjonen med glede, særlig på grunn av den støtte LO alltid har gitt til solidaritetsarbeidet som ICFTU har gående over hele verden.. Hun takket først Yngve spesielt for den støtte han hadde gitt, både økonomisk og politisk, til mange prosjekter i mange land. Hun ønsket også den nye (ennå ikke valgte) LO-lederen Gerd Liv Valla lykke til i arbeidet fremover. Valget av en kvinnelig leder av LO viser hvor langt likestillingen har kommet i LO og Norge. Det viser at LO ønsker å dra full nytte av kvinnene i organisasjonen. De utgjør omtrent halvparten av medlemmene. De skandinaviske landene har alltid stått i bresjen for likestillingsarbeidet. Det viser også det faktum at den svenske LO-lederen også er en kvinne, sa Mamounata..

– Kjære kamerater! Vi ser at globaliseringen tiltar, og vi kan se at den er sentralisert i tre blokker, den europeiske, den amerikanske og den asiatiske. Vi må ikke overse de store endringene som finner sted, endringene som i mange land fører til

utstøting fra arbeidslivet. Globaliseringen undergraver samholdet og landenes egne infrastrukturer. I mange land hvor man var kommet et stykke på vei når det gjelder menneskelige rettigheter og faglige rettigheter, har man de senere år opplevd tilbakeslag. Velferdsordninger er under angrep. Det gjelder pensjonsrettigheter og ledighetstrygd. Vi opplever mange steder tilbakeslag som følge av globaliseringen.

Mange land har havnet i en hengemyr på grunn av gjeldsbyrden fra Verdensbanken og fra andre deler av verden. Hvis denne utviklingen fortsetter, kan det bety katastrofe for mange land. Det er derfor mer viktig en noen gang å styrke fagbevegelsens arbeid. Vi må se i øynene hvem som er venner og hvem som er fiender. Ansiktene endres. Våre fiender blir stadig sterkere gjennom store internasjonale konstellasjoner, deres posisjon blir stadig sterkere. Deres visjon er profitt, deregulering og privatisering. De kjenner ingen grenser og går til krig mot velferden og velferdsgodene, mot faglige rettigheter og menneskerettigheter.

De multinasjonale selskapene har utrolig stor innflytelse over våre regjeringer. Det er de som bestemmer hvor i verden arbeidsplassene skal legges, sa hun.

- Det arbeid som fagbevegelsen i verden står overfor når det gjelder globaliseringen, må ikke bare begrenses til enkelte land. Vi må ta inn over oss at vi har en felles skjebne og felles oppgave i å bekjempe fattigdom, arbeidsledighet, utstøtelser, svart arbeid, sult og vold. Det er noe vi står overfor på alle kontinenter. Den økonomiske politikken, handelspolitikken, må utformes slik at organisasjonene tar del med innflytelse. De faglige organisasjonene må være med og bestemme, ikke minst handelsavtaler og finansavtaler, og påvirke den politikken som føres av Verdensbanken og Valutafondet.

Det er viktig å utvikle en nasjonal politikk i samarbeid med fagbevegelsen, for å redusere fattigdom og arbeidsledighet i verden, sa hun, og ville til slutt hylde LOs innsats for kameratene i Palestina. Denne er helt i tråd med FFI's holdning, og en delegasjon fra FFI er akkurat nå reist til Palestina for å vise sin solidaritet. Hun var også overbevist om at de mål kongressen vil arbeide for, er i tråd med FFIs målsettinger, - og med disse ord ønsket hun kongressen lykke til med arbeidet.

Yngve Hågensen takket for en flott hilsen. Han ønsket henne også personlig til lykke med hennes nye jobb, og var overbevist om at hun ville gi FFI et løft framover.

Deretter ga han ordet til Emilio Gabaglio, generalsekretær i Europas Faglige Samorganisasjon.

Emilio Gabaglio hilser

Emilio Gabaglio sa det var en stor glede for han å kunne hilse kongressen på vegne av kamerater i Europa. LO var med på grunnleggelsen av ETUC, og Gabaglio ville si at organisasjonen har kommet et godt stykke i retning av å nå sine mål. Fagbevegelsen i Europa er nå samlet, noe som dessverre ennå ikke er tilfelle på verdensbasis.

Behovet for å møte utfordringene i den europeiske integrasjonsprosessen var en hovedårsak til at DEFS i sin tid ble dannet, en integrasjonsprosess som også Norge blir påvirket av gjennom EØS. Det er en økende gjensidig avhengighet mellom økonomier og markeder i Europa, og det er viktig å sikre sosiale ordninger og arbeidernes rettigheter i denne prosessen.

- Vi må stå sammen og øve press på regjeringene for å nå fagbevegelsens mål. Den faglige tyngden må også utnyttas i forhold til arbeidsgiverne. Vi må utnytte de fora som finnes for dialog, f.eks. den europeiske rammeavtalen, for å sikre arbeidstakernes sosiale rettigheter. Det er behov for å utvikle et sterkere faglig samarbeid i de internasjonale selskapene som finnes i Europa, noe som den aktuelle konflikten i Marks & Spencer er et eksempel på, sa han.

- Jeg er sikker på at vi alle er enige om at vi har en sterk stemme og innflytelse på europeisk nivå og at vår tids markedsliberalisme ikke er bærekraftig. Det gjelder Norge som andre land, sa han. Hvis vi inntar en defensiv holdning vil vi ikke kunne takle utfordringene. Vi er bedre stilt om vi forstår den nye virkeligheten. Hvis vi tror på, og får til, at europeisk økonomi blir levedyktig uten at det går utover arbeidstakernes rettigheter, så vil vi ha bidratt til å temme globaliseringen. Hvis markedene skal være globale, så må menneskerettigheter og arbeidstakernes rettigheter også være det.

Om få år vil vi se store endringer i Europa. EU går utover sitt eget marked og valuta og vi kan ikke være sikre på hva som kommer til å skje. Men vi vet at fra år 2004 blir det en utvidelse av EU østover. Det er en utvikling vår organisasjon har vært for og vi har holdt kontakt med fagbevegelsen i disse land. Vi må være med og støtte dem, for å sikre deres rettigheter så ikke endringene i økonomien får negative følger for arbeidstakerne i de østeuropeiske land. Det er en forutsetning for at utvidelsen skal være vellykket.

Det faglige samarbeidet over landegrensene og regionalt er viktig, og i den sammenheng er det ønskelig med nettverk med Østersjølandene. Det er også snakk om partnerskap med Russland og i den sammenheng er vi også engasjert for å sikre arbeidstakernes rettigheter. Vår organisasjon samarbeider med den frie russiske fagbevegelsen, som om to uker holder sin kongress i Moskva.

Han hadde merket seg at Yngve Hågensen skulle gå av på denne kongressen og ønsket på vegne av DEFS både å takke og hylle Hågensen for hans innsats på den europeiske faglige arena.

- Alle vi i DEFS er takknemlige og ønsker deg til lykke med pensjonisttilværelsen. Personlig vil jeg takke deg for forståelsen og støtten jeg har fått fra deg og for den kameratslige tonen som har preget våre arbeidsforhold.

Vi har også fått signaler om at kongressen skal velge en kvinnelig LO-leder og tar det som bevis på fagbevegelsens evne til forandring. Vi ønsker henne til lykke med oppgaven og er sikker på at også hun vil arbeide for å styrke den vår organisasjon, sa Gabaglio.

Yngve Hågensen takket for gode ord. Man også skulle ha en hilsen fra Norden. Valget var falt på den nye LO-lederen i Sverige, Wanja Lundby-Wedin. Det var en stor glede for ham å ønske henne velkommen til kongressen. Han hadde forstått på Cissé at man egentlig kunne droppe punktet Valg på dagsorden, ettersom Gerd Liv allerede ble gratulert som ny LO-leder, men her kunne han iallfall gi ordet til en kvinnelig LO-leder som allerede var valgt.

Wanja Lundby-Wedins hilsen

Wanja Lundby-Wedin sa at hun gjerne skulle ha gratulert Gerd Liv Valla som nye LO-leder, men hun ville vente, ettersom hun visste hvordan det var å bli gratulert for tidlig. Hun ble også gratulert før hun ble valgt som LO-leder i Sverige seks måneder tidligere.

Hun var stolt over å kunne hilse på vegne av de nordiske samarbeidsorganisasjonen. Cissé hadde snakket om hvor viktig det var med internasjonal solidaritet i denne globaliseringens tidsalder. Solidaritet er mer påkrevet enn noen gang tidligere. De faglige rettighetene er viktige i et Europa som nesten er uten grenser, også mot land utenfor EU. Mye av vårt tradisjonelle faglige arbeidet er flyttet fra nasjonalt til europeisk nivå, i en grad vi neppe kunne ha forestilt oss det for ti år siden.

- Det er litt rart at vi i den grad sitter og forhandler med ti land om faglige rettigheter og kommer frem til bindende avtaler på mange områder.

Trepartssamarbeidet som vi har innført i Europa, kalles ofte den nordiske modellen. Hvorfor skulle vi da fortsette det nordiske samarbeidet, når så mye skjer på det europeiske plan? Jo, samtidig som mange ser opp til den nordiske modellen, trenger vi også å samarbeide for å verne og styrke denne modellen. Derfor må vi styrke samarbeidet. Det er jeg en varm forkjemper for. Vi trenger den nordiske modellen, men også våre internasjonale venner trenger den. Hvorfor er denne modellen så viktig?

Det er kanskje med et smil vi skryter av dette, men ingen andre steder i verden står fagbevegelsen så sterkt. Ingen andre land i verden har en så høy organisasjonsgrad som i Norden. Ingen andre steder i verden har man så sterke faglige rettigheter eller en så sterk velferdsmodell som i Norden. Det er kanskje litt oppkjeftig å si dette, men det er likevel riktig. Kanskje vi også kunne være litt ydmyke overfor dette faktum. Vi trodde kanskje at vi hadde bygget vår velferdsmodell nesten ferdig, men så opplevde vi på nittitallet at vi fikk mange tilbakeslag også i Norden. Dette gjaldt faglige rettigheter og velferdsgoder. Vi ble rammet av den nyliberalistiske bølgen som også skyllet over Europa, med lavkonjunktur og delvis depresjon. Vi trodde kanskje at vi kunne stå utenfor de internasjonale trendene, men slik var det ikke. Dette innebærer at vi må arbeide enda hardere, både med politisk og faglig arbeid for å stå mot globaliseringstendensene.

Da jeg ble organisert i 1969, var det som sykepleierpraktikant. For meg var det en selvfølge å organisere meg. For dagens ungdommer ikke dette lenger noen selvfølge. Ungdommen i dag stiller andre krav. Vi må overbevise også den nye generasjonen om at det er gjennom kollektivt samarbeid at vi best sikrer den individuelle frihet. Dette må vi arbeide for på den enkelte arbeidsplass, på nasjonalt og internasjonalt plan. Det er gjennom faglig samarbeid at vi igjen er kommet på rett kurs oppover fra bølgedalen. Det er gjennom politisk og faglig arbeid at vi har maktet dette. Det politiske arbeidet er undervurdert og må videreutvikles i et nytt globalisert samfunn.

Europa går langt ut over Vest-Europa eller EU. Den store saken for oss er å utvikle samarbeidet med våre kamerater i Øst- og Sentral-Europa. Vår velferd skal nå hele Europa, sa hun. Ett spørsmål ville hun ta til slutt, som også Yngve hadde vært inne på:

- Den store ideologiske utfordringen for oss er kampen mot rasisme og fremmedfrykt, kampen mot alle former for diskrimi-

nering, enten det gjelder kjønn, etnisitet eller seksuell legning. Alle har krav på ikke å bli diskriminert, men alle har vi også en plikt til ikke å diskriminere. Denne kampen krever deltakelse fra alle, og ikke bare noen få. Det handler om menneskers like verdi og rettigheter.

Hun ønsket alle deltakere en framgangsrik kongress når det gjaldt alle spørsmål, men kanskje mest av alt i dette.

Til sist framhevet hun den store betydning Yngve Hågensen har hatt for utviklingen av det nordiske faglige samarbeidet og også for henne personlig, som venn, - og ønsket kongressen lykke til i arbeidet for rettferdighet, likhet og solidaritet.

Yngve Hågensen takket også henne hjertelig for hilsenen, og ga så ordet til fullmaktskomiteens leder Bente N. Halvorsen.

DAGSORDEN PKT. 2 KONSTITUERING

Bente Halvorsen refererte følgende innstilling fra fullmaktskomiteen:

I hht vedtektenes § 4 pkt 2 legger Fullmaktskomiteen med dette fram sin innstilling til Kongressen.

Innstilling:

- 1.) Fullmaktene godkjennes.
- 2.) Permisjonssøknader fra delegat 59 Roger Pilskog, delegat 67 Ola Larsen, delegat 121 Solveig Frøysnes, delegat 122 Einar Mikkelsen, delegat 152 Bjarne Robstad og delegat 162 Bernt Vederhus, delegat 175 Anders Krane og delegat 215 Lars A. Myhre godkjennes.

Saksopplysninger:

I hht vedtektenes § 4 pkt 2 oppnevnte Sekretariatet i møte 12.03.01 slik Fullmaktskomite:

Bente N. Halvorsen, LO, leder
Jens Petter Jensen, FF
Gunhild Johansen, NKF
Turid Lilleheie, NTL
Per Østvold, NTF
Jakob Wahl, LO, sekretær

Komitèen har i møter 3. og 5. mai gjennomgått de innkomne fullmakter.

Det er meldt forfall fra 15 valgte representanter som det møter vararepresentanter for.

Komitèen innbyr Kongressen til å gjøre slikt vedtak:

Fullmaktene godkjennes.

Komitèen er blitt forelagt 8 permisjonssøknader. Disse er fra delegatene:

nr. 59, Roger Pilskog (FF)–5. mai til kl. 13.00, 6. mai

nr. 67, Ola Larsen (FF)–5. og 6. mai

nr. 121, Solveig Frøynes (NKIF)–5. mai.

nr. 122, Einar Mikkelsen (NKIF)–5. mai fra kl. 16.00 til og med 6. mai

nr. 152 Bjarne Robstad (NKF)–5. mai fra kl. 15.00 og ut dagen.

nr. 162, Bernt Vederhus (NKF)–5. mai til 6. mai kl. 17.00.

nr. 175 Anders Krane (NKF)–5. mai til 6. mai kl. 15.00.

nr. 215 Lars A. Myhre (NOPEF)–5. mai til kl. 17.00.

Søknadene er begrunnet med deltakelse i konfirmasjon i nærtstående familie/familiære forhold.

Fullmaktskomitèen innbyr Kongressen til å gjøre slikt vedtak:

Permisjonssøknadene godkjennes.

Oslo, 5 mai 2001

Bente N. Halvorsen

Jens Petter Jensen
Turid Lilleheie

Gunhild Johansen
Per Østvold

Jakob Wahl

Ved kongressens åpning var det 305 stemmeberettigede i salen.

Fullmaktskomiteens innstilling ble *enstemmig godkjent*.

Yngve Hågensen viste til at kongressen var innkalt og sakspapirer utsendt i henhold til vedtektenes § 4. Det var ingen merknader til dette, og dermed erklærte LO-lederen LOs 30. ordinære kongress for lovlig satt.

DAGSORDENEN

Hågensen refererte følgende innstilling til dagsorden fra sekretariatet:

1. Åpning
2. Konstituering
 - Opptak av nye medlemmer
3. Beretninger
4. Regnskaper
5. LOs egen organisasjon
 - En helhetlig informasjonsstrategi for fagbevegelsen
6. Vedtekter
7. Det 21. århundrets velferdssamfunn
 - Pensjonsspørsmål
8. Prinsipielt handlingsprogram
 - Faglig samarbeid i Europa
9. Hovedavtalene
10. Diverse forlag
 - Ny lov for arbeidslivet
11. Valg
12. Avslutning

Hågensen viste til at LOs Likestillingspris skulle deles ut også i år, og bad om at dette ble tatt med i dagsordenen i tillegg til sekretariatets innstilling.

Sekretariatets innstilling til dagsorden ble godkjent med denne tilføyelse.

FORRETNINGSORDENEN

LO-lederen refererte følgende innstilling til forretningsorden fra sekretariatet, i det han viste til forslag om å endre antallet dirigenter og sekretærer fra 3 til 4:

1. Møtets forhandlinger er åpne i den utstrekning Kongressen ikke vedtar noe annet.
Adgangskort for representanter og innbudte utstedes av Sekretariatet.
Adgangskort for pressen og tilhørere utstedes av Los administrasjon.
Adgangskort skal vises ved forlangende.

2. Til å lede møtene velges tre ordstyrere. Ordstyrerne ordner innbyrdes møtenes ledelse.
Til å føre protokoll velges tre sekretærer.
 3. Møtene holdes fra kl. 09.00 til kl. 13.00 og fra 15.00 til kl. 18.00, med mulighet for å holde kveldsmøte når dette er nødvendig.
 4. Ingen har rett til å få ordet mer enn to ganger i samme sak. Med unntak av innledningsforedrag, er taletiden 7 minutter første gang og 3 minutter annen gang.
Ordstyreren har for øvrig, når det er påkrevd, rett til å stille forslag om ytterligere tidsbegrensning og strek med de inntegnede talere. Til forretningsorden gis ingen ordet mer enn en gang og høyst ett minutt i hver sak. Talerne skal tale fra den bestemte plass i salen.
 5. Forslag må leveres skriftlig til ordstyreren undertegnet med forslagsstillerens navn, nummer og forbund/fylke. Innsendte forslag anses som opptatt.
Etter at det er satt strek med de inntegnede talere kan ikke nye forslag tas opp.
Forlag som ikke har noen forbindelse med de sakene som er ført opp på dagsorden, kan ikke behandles.
 6. Alle saker avgjøres med alminnelig flertall.
I tvilstilfeller, eller når minst 100 representanter forlanger det, foregår avstemmingen med navneopprop. I tilfelle av stemmelikhet er forslaget forkastet.
 7. I protokollen innføres forslag, avstemminger og vedtak
- Forretningsordenen ble vedtatt med nevnte endring.

DIRIGENTER

LO-lederen refererte følgende forslag fra sekretariatet til dirigenter:

307 Kjell Bjørndalen	sekretariatet
327 Finn Erik Thoresen	sekretariatet
220 Hanne Haugsgjerd	Postkom
128 Anne-Grethe Skårdal	NKF

Forslaget ble vedtatt.

SEKRETÆRER

LO-lederen refererte følgende forslag fra sekretariatet til sekretærer:

316 Evy Buverud Pedersen	sekretariatet
027 Liv Christiansen	FF
286 Torbjørn Reigstad	Hordaland (NTF)
238 Arne Klausen	NTL

Forslaget ble vedtatt.

VALGKOMITE

LO-lederen refererte følgende forslag fra sekretariatet til valgkomité:

323 Magnus Midtbø, leder	sekretariatet
309 Sture Arntzen	sekretariatet
310 Olav Støylen	sekretariatet
311 Jan Davidsen	sekretariatet
314 Morten Øye	sekretariatet
259 Hildegunn Brune	NTAF
028 Kjell Røttereng	FF
002 Erna C. Dyngre	NAF
145 Gerd Eva Volden	NKF
240 Tone Sønsterud	NTL
211 Peter Andre Moe	NOF
298 Ulf M. Ulriksen	Nordland (FF)
076 Solveig Nysether	FO
101 Mona Hagen	HK
012 Tove Johansen	EL&IT

Tore Gulbrandsen, EI & IT-forbundet, fikk ordet og sa at siden Tove Johansen ville bli foreslått til LOs ledelse fra forbundets side, var deres forslag til denne plassen i valgkomiteen Hilde Nyutstumo i stedet.

Yngve Hågensen sa at siden det var forbundet selv som foreslo dette, og det ikke innebar noen endring i kjønnsbalansen heller, var det hans mening at det kunne tas til følge.

Sekretariatets forslag til valgkomité ble godkjent med denne endring.

REDAKSJONSKOMITE FOR VEDTEKTS- OG ORGANISASJONSSAKER

Yngve Hågensen refererte følgende forslag fra sekretariatet til redaksjonskomité for vedtekts- og organisasjonssaker:

304 Bente N. Halvorsen, leder	sekretariatet
317 Liv Undheim	sekretariatet
305 Arnfinn Nilsen	sekretariatet
308 Jens Petter Jensen	sekretariatet
321 Per Østvold	sekretariatet
086 Karin Torp	HK
001 Nicolaas Kippenbroeck	APF
083 Anders Skattkjær	NGF
280 Marit Sørli Røed	Telemark (NKF)
236 Gro Standnes	SL
129 Geir Mosti	NKF
221 Ingeborg Sæthre	Postkom
077 Wenche Bjørnebekk	FO
106 Eli Ljunggren	HRAF
071 Per Christian Jacobsen	FF
193 Jonny Simmenes	FLT

Sekretærer: Jakob Wahl
Ståle Dokken
Øivind T. Hansen
Erik Roth Nilsen

Forslaget ble vedtatt.

REDAKSJONSKOMITE 1

LO-lederen refererte følgende forslag fra sekretariatet til redaksjonskomité 1:

Redaksjonskomite I behandler:

- Velferdspolitisk manifest
- Prinsipielt handlingsprogram, kapittel:
 - det nye århundrets faglige utfordringer
 - arbeid til alle
 - vern om velferden
 - likestilling
 - livslang læring
- Uttalelsene:
 - Forbukerpolitikk
 - Kultur

302 Gerd-Liv Valla, leder	sekretariatet
318 Per Gunnar Olsen	sekretariatet
313 Torbjørn Dahl	sekretariatet
315 Turid Lilleheie	sekretariatet
324 Leif Sande	sekretariatet
197 Arnfinn Bjerkestrand	MFO
025 Steinar Karlsen	FF
174 Mildrid Finnehaug	NKF
209 Kjell Mjaatvedt	NNN
120 Per Vold	NKIF
040 Rune Strande	FF
100 Annelise Nielsen	HK
277 Jorunn Marki	Buskerud (NKF)
296 Inge Strømsnes	N-Trøndelag (NJF)
262 Jane Stubberud	Østfold (NNN)

Sekretærer: Stein Reegård
Jan Erik Støstad
Karin Enodd
Per Syversen

Forslaget ble vedtatt.

REDAKSJONSKOMITE II

LO-lederen refererte følgende forslag fra sekretariatet til redaksjonskomité 2:

Redaksjonskomite II behandler:

- Prinsipielt handlingsprogram, kapitel:
 - lønns- og arbeidsvilkår
 - verdiskapning- grunnlaget for velferd
 - internasjonalt samarbeid-fred og nedrustning
 - et bedre arbeidsliv
 - energi og miljø
 - demokrati
 - et human og tolerant samfunn
 - faglig samarbeid i Europa
- Uttalelser om:
 - inntektspolitikk
 - internasjonal politikk
 - rasisme

303 Jan Kr. Balstad, leder	sekretariatet
319 Rita Lekang	sekretariatet
306 Hans O. Felix	sekretariatet
312 Gunhild Johansen	sekretariatet
322 Jens Hoel	sekretariatet
121 Solveig Frøynes	NKIF
270 Erik Hagen	Oslo (NNN)
165 Johnny Stigedal	NKF
026 Roar Flåthen	FF
112 Kjell Atle Brunborg	NJF
216 Lill Heidi Bakkerud	NOPEF
092 Åse Dahl	HK
233 Rigmund Storøy	NSF
237 Tor-Arne Solbakken	NTL
288 Haldis Revheim	Hordaland (NKF)

Sekretærer: Knut Bodding
Jon Ivar Nålsund
Eystein Gjelsvik
Tor Andersen

Forslaget vedtatt.

NYE MEDLEMMER

LO-lederen gikk så videre til siste punkt under konstitueringen – opptak av nye medlemmer i henhold til vedtektenes § 8.

– Musikernes Fellesorganisasjon har søkt om medlemskap i LO fra 1. januar 2001, og sekretariatet har innstilt på at søknaden innvilges.

Kongressen sluttet seg til innstillingen, og dermed kunne Musikernes Fellesorganisasjon med sine 6500 medlemmer ønskes velkommen inn i LO.

Dermed fastslo LO-lederen at kongressen var lovlig konstituert, men før man tok fatt på forhandlingene, foreslo han 30 minutters pause. Møtet hevet kl. 15.55.

Ettermiddagsmøtet lørdag

Møtet ble satt kl. 16.25, med *Kjell Bjørndalen* som dirigent

På vegne av de valgte dirigenter og sekretærer takket han for tilliten og forsikret at de gikk til oppgaven med den største respekt og ba om delegatenes medvirkning til at de kunne å gjennomføre oppdraget på best mulig måte.

Likestillingsprisen til Anne-Cath Vestly

LO-sekretær *Rita Lekang* fikk ordet for å presentere årets vinner av Likestillingsprisen, en pris som ble innstiftet på kongressen i 1997 og som skal deles ut hvert 4. år.

– Denne prisen skal henge høyt og tildeles personer, institusjoner, organisasjoner eller bedrifter som har utmerket seg med innsats som fremmer likestilling. Den eneste som hittil har fått denne prisen er Gro Harlem Brundtland.

Årets pristaker har opptrådt på helt andre arenaer enn Gro. Det er en kvinne, som med sitt arbeid har gjort en modig, framsynt innsats og slik bidratt til å bryte barrierer og fremme respekt, forståelse og likeverd. Hun har preget 3 generasjoners syn på toleranse og har gjort et viktig holdningsskapende arbeid for barn og ungdom. Hun har sett at samfunnet endrer seg og våre holdninger med det. Hennes første arbeid sto på trykk i Arbeidermagasinet, og hennes første bok kom ut i 1953. Og siden er bøkene kommet på rekke og rad, kjære for oss alle. Bøker med frodige og fantasifulle personer som utfordrer inngrodde mønstre. Hun har skildret barns tilblivelse, nøkkelbarn og hjemmearbeidende fedre. I radio og bøker har hun skildret hvordan det er å være annerledes og har alltid ligget foran sin tid, som da hun allerede i 1956 skildret foreldre som skiftet roller, mor på arbeid og far hjemmearbeidende–skildret med respekt og humor. Gjennom sine bøker har hun radikalt forandret 3 generasjoners innstilling til likestilling og menneskeverd, og bidratt til større åpenhet og toleranse overfor fremmede kulturer. Ordet fremmedfrykt eksisterer ikke i «mormor's» vokabular, sa Rita Lekang, og etter denne presentasjonen var ingen i salen i tvil om hvem prisvinneren var.

Delegatene hilste Anne Cath. Vestly med langvarig, stående applaus.

Hun tok i mot hyldesten på den sjarmerende, enkle måten slik alle kjenner henne og sa at det ikke var bare enkelt å holde seg på

beina når man «kommer opp i noe sånt», etter et lite snubletrinn i trappa.

– Jeg har nok vært i denne salen før, men aldri i LO, sa hun. Det var mulig Knerten hadde vært der. Men Knerten er gått av med pensjon nå.

Så var det prisoverrøkkelse, blomster og ny applaus.

Før han gikk over til den vedtatte dagsorden, ga Kjell Bjørndalen en del praktiske opplysninger om kongressens avvikling. I delegatenes veske lå det adgangskort som man skulle ta på seg slik at man kunne slippe inn og slik at andre visste hvem man snakket med. Det var også i kongresspakken to ringpermer med dokumenter som gjaldt Dagsordens punkt 1-6 og 7-10. Forslag som ble fremsatt under kongressen, ville bli kopiert og utdelt slik at disse også skulle kunne settes inn i ringpermene. Da ville man få en god orden under behandlingen. Alle stemmeberettigede hadde også fått stemmesedler som skulle brukes under åpne voteringer.

Det var også forslagsark som skulle brukes til å skrive ut forslag. Her måtte man skrive så hardt at alle tre arkene ble tydelige. Her skulle påføres navn og nummer. Det fantes også egne stemmesedler for skriftlige avstemninger. Man ville få beskjed av dirigentene hvilken stemmeseddel som skulle brukes til enhver tid. På storskjermen kunne man hele tiden se hvem som hadde ordet og hvem som var neste taler. Det fantes også internt TV som overførte alle forhandlingene fra kongressen. Det ville bli simultantolkning til engelsk og spansk. Andre nødvendige oversettelser ble foretatt i etter hånd.

Han sa videre at det ikke var lov å røyke under møtene. De mest sugne hadde kanskje allerede oppdaget at det var røykesalong til venstre når han kom ut fra kongressalen. Her skal man ta «de gode draga», sa Bjørndalen. Alle var invitert til kongressfesten tirsdag. Invitasjonene kunne byttes mot billetter ved informasjonsskranken. Slik henting av billetter måtte skje innen mandag kl. 13.00. Deretter ville man gi billetter til dem som sto på venteliste. Han viste for øvrig til informasjonen i ringpermene.

Dirigenten refererte så sekretariatets forslag til tellekorps, som ble godkjent uten merknader.

Dirigenten innstilte på at LOs representantskap gis fullmakt til å godkjenne protokollen fra kongressen etter innstilling fra LOs revisjonsutvalg. Enstemmig godkjent.

7 permisjonssøknader ble så tatt opp, og innvilget. Dirigenten opplyste videre at valgkomiteen skulle samles på rom 816 umiddelbart. Så var kongressen klar til å ta fatt på neste punkt på dagsordenen.

DAGSORDEN PKT. 3 BERETNINGER

Dirigenten viste til at beretningene for 1997, 1998, 1999 og 2000 var sendt delegatene på forhånd, og de var bedt om å ta dem med seg på kongressen. De 3 første beretningene var innstilte til godkjenning av LOs representantskap, mens den siste for år 2000 var innstilt på godkjenning av LOs sekretariat, da det ikke var holdt representantskapsmøte etter at denne var ferdig. Dirigentbordet hadde ikke lagt opp til generell debatt på beretningene. I stedet ønsket man å ta hver årsberetning for seg, og ta opp hver kapitteloverskrift til godkjenning. Merknader og spørsmål kunne tas under de respektive punktene.

Denne behandlingsmåten ble godkjent.

Beretningen for 1997

Dirigenten gikk til behandling av beretningen for 1997 og refererte til de enkelte kapitteloverskriftene med sidehenvisninger.

Anne-Karin Bråten, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, fikk ordet under punktet næringspolitikk. Hun hadde sett på dette punktet i alle fire beretningene, og syntes generelt at det sto lite om dette i beretningene. Det er viktig å få verdiskapning høyere på den politiske dagsordenen, og at LO står i fremste linje og fungerer som premissleverandør til det norske samfunnet på dette området, mente hun.

Hun hadde et konkret spørsmål til avsnittet om omstilling. Der ble det vist til at LO flere ganger har tatt opp med de politiske myndighetene spørsmålet om å se på konsesjonsvilkårene, men det er ikke nevnt eksempler på at man har lykket med dette arbeidet.

Jan Balstad, LOs nestleder, var for så vidt enig i at det står relativt lite om verdiskapning i beretningene. Når det gjaldt omstilling mente han at dette arbeidet hadde vært rimelig vellykka, og man hadde fått til mange bra løsninger, i hvert fall bedre enn dem

motparten ville ha. Men det har gått litt i bølger, og LOs næringspolitiske avdeling må ha ressurser og kompetanse for å drive dette arbeidet. Etter at LO fikk to nye karteller i privat sektor, ble det overført ressurser til det arbeidet der, og det var blitt mindre ressurser i den næringspolitiske avdelingen. – Men dette er fortsatt et prioritert arbeid, slik det har vært i hele perioden.

Stein Bruse Hofstedt, Fellesforbundet, tok opp spørsmål knyttet til FANE 2-prosjektet. Det var forrige kongress som vedtok å sette i gang dette arbeidet, og det er brukt mye penger på det. Produktet ble levert i fjor, og Fellesforbundet og Norsk Kommuneforbundet var først ute med å ta det i bruk. Nå forsto han det slik at det er andre LO-forbund som har valgt andre løsninger, fordi FANE 2 blir for dyrt for dem. Han håpet at han hadde oppfattet dette feil, og han ville oppfordre LO IT til å prise produktet slik at alle forbund får råd til å kjøpe det.

Hovedkasserer *Bente N. Halvorsen* sa seg helt enig med sistnevnte taler. Hun håpet at Fellesforbundet og andre som tok systemet i bruk, ble fornøyd med det. Vi hadde bestemt oss for at vi ville ha et skreddersydd system, ikke konfeksjon. Det har vi også fått, selv om det ble noe dyrere enn vi først hadde regnet med. Nå var det slik at LO hadde avskrevet et lån slik at flere forbund kunne subsidieres når de bestemte seg for å ta dette i bruk. Hun håpet at flere forbund ville gjøre dette etter hvert.

- Dette er mye mer enn et medlemsregister, det er et arbeidsverktøy, sa Bente N. Halvorsen.

Dirigenten tok til slutt opp hele beretningen for 1997, og den ble enstemmig godkjent.

Beretningen for 1998

Dirigenten tok opp kapitlene i tur og orden. Hele beretningen ble enstemmig godkjent uten merknader..

Beretningen for 1999

Dirigentene tok kapittel for kapittel opp til behandling Kjell Finvåg ba om ordet til «Sysselsettingspolitikken».

Kjell Finvåg, FF, sa at forrige LO-kongress vedtok en uttalelse om fleksibilisering av arbeidskrafta, hvor konsekvensene ved leie

av arbeidskraft ble grundig kommentert. Det gjaldt usikkert inntektsgrunnlag, svakere stilling overfor ledelsen, usikkert sosialt miljø, undergraving av kompetanse og svekkelse av faglig virksomhet og bedriftsdemokrati.

Rundt årsskiftet 1999 da diskusjonen om inn- og utleie tok av, ble det uttrykt fra sentralt hold i LO at «en generell åpning for utleie av arbeidskraft ville representere en kraftig maktoverføring til arbeidsgiverne, og innebære at mennesker i større grad behandles på linje med maskiner».

- 17. desember 1999 overvar jeg Stortingets behandling av Ot-prp. 70, Loven om arbeidsleie. Stortinget vedtok et angrep på faglige rettigheter som vil få stor betydning for mange arbeidstakere, spesielt for dem som ikke har fast ansettelse. På tilskuerbenken satt også konsernsjefen og konserndirektøren for Manpower og virket godt fornøyd med Stortingets behandling, ja så fornøyd at de i en pressemelding døpte loven for «Manpowerloven».

De negative konsekvensene for arbeidstakerne ved inn- og utleie av arbeidskraft er grundig beskrevet av LO-kongressen i 1997 og av bortimot samtlige fagforbund. En rekke klubber og foreninger har påpekt det samme. I ukene før stortingsvedtaket, samlet LO i Oslo støtte fra over 4000 tillitsvalgte for krav om innstramming i forslaget. Vi fikk en lov som for få år siden fikk Arbeiderpartiet til å bruke skjellord om høyresiden. «Høyrepolitikk er ikke så farlig likevel», konkluderte Høyres Erna Solberg fra Stortingets talerstol, mens Frp.s Lodve Solheim vurderte om han burde heise flagg fordi «Framstegspartiet får fleirtal i denne salen for forslag vi har kjempa for i 10-15 år». Arbeiderpartiet hadde, med LO-ledelsens velsignelse, inngått et lunket kompromiss med regjeringen som bryter fagbevegelsens forutsetninger.

Kompromisset innebærer små endringer fra Regjeringens forslag. Uten kontroll gir det bortimot frislipp for vikarbyråene og leiefirmaene. Etablering av et statlig vikarbyrå endrer ikke dette.

Det skal ikke underslås at sammensetningen på Stortinget ikke sikrer fagbevegelsens syn, med Aps og SVs støtte alene. Regjeringen kunne fritt velge hvem de ville hente støtte hos. Subsidiært stilte Høyre og Frp som garantist for Regjeringens lovforslag. Med dagens stortingsflertall kunne en med enkel matematikk skyve all skyld på de borgerlige partiene.

Likevel! Takket være uklare signaler, hviler det et stort ansvar på LO-ledelsen, uansett stortingsflertall. Loven som ble vedtatt i

desember, er et direkte resultat av Blaalidutvalgets innstilling, hvor LOs utvalgsmedlem ga sin tilslutning. Forskjellen er liten og regjeringen henviste under Stortingets behandling spesielt til den brede enigheten i Blaalidutvalget. LO gikk ut av et utvalgsarbeid med støtte til forverring og liberalisering. Det er først i etterkant at kritiske krav og forutsetninger kommer på bioordet.

Kanskje så man for seg at lovendringen skulle gå smertefritt uten protester, streiker og demonstrasjoner fra grunnplanet. Regjeringen fant det rett å gjøre visse små justeringer, for å skape ro i arbeidslivet. Jeg stiller meg undrende til om regjeringen hadde våget dersom LO hadde opptrådt konsekvent, «brukt muskler» og «laget et helvetes bråk», sa Finvåg..

- I LOs jubileumsår vedtok Stortinget en lov som fører til løsere tilknytning til arbeidslivet. Det som er helt sikkert, er at vi gikk inn i et nytt årtusen hvor arbeidstakerens styrkeforhold overfor en arbeidsgiver er svekket. Med denne erfaringen er det med en viss skepsis vi skal diskutere en ny lov for arbeidslivet.. Formuleringen fra Colbjørnsenutvalget er et bakteppe, erfaringene fra Blaalid er et annet.

Kommentarene til beretninga er følgende: - Hvor ble det av kravene fra forrige kongress? På hvilket punkt gikk Bondevik i en mer liberalistisk retning enn det LO var med på i Blaalidutvalgets innstilling?

Roy Pedersen, FF, tok ordet til samme sak og syntes det var all grunn til å ta opp LOs rolle i prosessen gjennom Blaalid-utvalget. Å si at den gamle syselsettingsloven var hullet som en sveitserost, var ikke noe argument for å uthule loven mer. Ingen av de kriteriene man etter hvert kom fram til som forutsetninger, ble innfridd. I Arbeiderpartiets stortingsgruppe gikk man inn for et uforståelig kompromiss, angivelig etter initiativ fra LO. I Stortinget kunne da også Fremskrittspartiets Lodve Solheim triumferende si at etter at Arbeiderpartiet i 10-15 år hadde hindret den nye loven, opplevde man nå endelig at Fremskrittspartiet fikk gjennomført det de hadde kjempet for i mange år.

- I byggebransjen i Oslo har vi i høyeste grad opplevd følgene, med en oppblomstring av firmaer som jobber halv- og helsvart, sa Pedersen. Og å drive organisasjonsarbeid i disse bedriftene er mildt sagt ikke særlig enkelt, respekten for norsk lov i disse bedriftene er heller ikke noe å rope hurra for. Det er og blir en tøff kamp å få rettet opp dette, sa han og fant det uforståelig at LO kunne gå med på dette. Hva ville man nå gjøre for å rette opp?

Boye Ullmann, Fellesforbundet, mente at det kanskje var sagt nok nå om Blaalid-utvalget, men han ville likevel supplere noe. Han pekte på reaksjonene og uttalelser som kom, også Kristelig Folkeparti ble betenkt av firmaer som var involvert, blant dem var også et som i tillegg drev med pornovirksomhet.

– Det var all grunn til å tro at saken vår var bankers, at man ville nå fram med motforstillingene, da saken skulle opp i Stortinget. Hva skjedde egentlig på samarbeidskonferansen mandagen før behandlingen i Stortinget?

Han satte fram eget forslag, om kriteriene, og rundet av med noen ord om sin egen sak, fordi den gjelder prinsipper. Høsten 1999 bestemte LO og forbundet å gå til sak. Det dreier seg om den anledningen de ansattes styrerepresentant skal ha til å utøve kritikk. Styreformannen i bedriften (som nettopp støttet Røkke på generalforsamlingen til Kværner) er med i advokatfirmaet Bahr og burde ha et spesielt ansvar for å verne om bedrifts-demokratiet.

Ullmann takket ledelsen i LO og forbundet for at de har tatt opp saken, selv om noen antakelig syntes han er brysom. Men det er viktig å skille mellom person og sak.

Synnøve Kitdal, NTL, gjorde oppmerksom på at hun sitter i representantskapet og hadde vært med på å anbefale beretningen, men tillegget var da ikke med. Hun ønsket derfor å fremme et endringsforslag til beretningen. Det var en faktisk feil i beretningen. Som tillitsvalgt i Aetat hadde hun synspunkter på selve saken, men det var iallfall viktig å rette opp feilen.

Liv Undheim, LO, kommenterte spørsmålene som var reist i forhold til inn- og utleie av arbeidskraft og understreket at det ikke var LO som tok initiativ til å endre loven, det var forslag fra Høyre og Fremskrittspartiet i Stortinget.

Det var ikke enkelt å sitte i Blaalidutvalget og forutsi hvordan utviklingen ville bli, sa hun, derfor sa utvalget at loven skulle evalueres etter 2 år. Ved det første misbruket av loven, ville utvalget ta det opp direkte med regjeringen for å vurdere endring.

– Det viktigste punktet gjaldt innleie til produksjonsbedrifter, der vi ønsket at innleide skulle gå inn for navngitte personer. Bondevikregjeringen gikk inn for en mer liberal bestemmelse enn den vi ønsket.

Hun pekte videre på punktet om inn- og utleies plass i Hovedavtalen. Boye Ullmann hadde vært med og sendt inn forslag til representantskapet. Synnøve Kitmans merknader var

avgjørende for mange i utvalget og forslaget om å gi statlige etater lov til å drive utleie som før.

Dirigenten refererte forslagene som var framsatt.

Forslag fra Boye Ullmann:

«Avsnitt 8. Arbeidsformidling.

LO forutsatte da at kriteriene ble skjerpet (for å tilfredsstille § 58A, 1b) og at kontroll og oppfølging ble styrket ... gjennom at innleie forutsatte avtale mellom partene samt at vikarbyråene bare kunne leie ut for navngitte personer.»

Forslag fra Synnøve Kitdal:

«Endringsforslag til tilleggsetning til beretningen for 1999, sysselsettingspolitikk, Arbeidsformidling og arbeidsleie, side 1, 5. avsnitt.

Setningen endres til:

Utvalget foreslo at monopolet på arbeidsformidling oppheves. Gjennom en særmerknad foreslo Lill Fischer, Steinar Simonsen og Liv Undheim at det samtidig skulle opprettes et statlig vikarbyrå for å øke bredden og styrken i arbeidsmarkedspolitikken.

Begrunnelse: Slik setningen nå står, fremstår det som om Blaalidutvalget sto bak forslaget om å opprette et statlig vikarbyrå. Dette var ikke en del av mandatet til utvalget og kom inn i NOU 15/1998 gjennom en særmerknad, 9. 3. 3, fra representantene oppnevnt av YS, AF og LO.

Disse forslagene ble vedtatt tatt inn i beretningen.

Ingen forlangte ordet til de øvrige avsnittene og beretningen for 1999 ble enstemmig godkjent med de nevnte endringer.

Beretningen 2000

Egil Mongstad, FF, syntes det var magert med bare en setning i beretningen om den kanskje viktigste streiken i norsk etterkrigshistorie. Han benyttet også anledningen til å hilse fra renteaksjonen – vi er ikke døde, vi hospiterer bare hos LO i Oslo, sa han, og han takket alle som hadde støttet aksjonen.

– Rentepolitikken er blitt en del av tariffpolitikken. Det så vi i fjor, da Sentralbanksjefen midt under tariffoppgjøret truet med å dra inn kjøpekraft om oppgjøret ble for bra. Når 62 prosent av medlemmene sa nei til tarifforslaget var det også et signal til LO om at fullmaktene var strukket langt nok.

Det signalet synes Mongstad at LO skulle ta. Solidaritetsalternativet fungerer best når det sprenkes. Streiken i 2000 var grunnplanets, medlemmenes, streik, ikke LOs eller forbundenes. Han hadde ikke formulert noe forslag, men ville i hvert fall at det skulle stå i referatet fra kongressen at den ene setningen på dette punktet ikke var bra nok. Han ville også sende sin hilsen til stuepikene i Hotell- og Restaurant. Innvandrerjentene hadde gjort en imponerende jobb, stilt overfor en til dels meget arrogant motpart.

Heidi Larsen, Handel og Kontor, viste til Yngves utsagn om rasisme og diskriminering, og at vi ikke kan godta en inndeling etter hudfarge i arbeidslivet, noe han fortjente applaus for. Men det er mye å ta fatt i i Norge på dette området, bl a er arbeidsledigheten blant innvandrere fra Afrika langt høyere enn for andre grupper. Også ILO har ymse merknader til forholdene i norsk arbeidsliv, og hun framsatte forslag om at de synspunkter ILO har om Norge blir tatt med under de respektive punktene i LOs beretninger.

Erling Segelstad, Fellesorganisasjonen, var enig i at en beretning skulle vise hva som er skjedd. Det var riktig at det hadde vært en streik i privat sektor, men det hadde vært en til, nemlig den som hans forbund hadde vært involvert i, og han ville benytte anledningen til å takke for den støtten de hadde fått av LO-systemet i den forbindelsen.

Yngve Hågensen viste til at det er beretninger vi her skal ta stilling til, og de handler om fortida. Han forsto at enkelte kunne være utålmodige, men framtida blir det rikelig anledning til å diskutere under de punkter på dagsordenen der det hører hjemme. Står det for lite om tariffoppgjøret i beretninga? Mulig det. Selv hadde han sagt hva han mente om tariffoppgjøret i åpningstalen. Han mente også at en måtte være åpen for å ta med hva ILO mener om Norge, om det er stemning for det—men da bør det vel også tas med om ILO skulle finne på å si noe pent om forholdene i Norge.

Arne Byrkjeflot, NKIF, elsket beretninger, og hadde lest dem fra perm til perm. Han viste til bedrifter som hadde fått miljøpriser, en av dem, Hafslund, stenger med det første og Norges beste miljøprosjekt blir ikke gjennomført.

- Dette dreier seg om næringspolitikk og om å overleve. Vi slåss

for at næringen skal overleve, og vant en seier i fjor da det gjaldt energiavgifta, med full støtte fra LO. Nå kommer det et nytt EU-direktiv som opphever hele stortingsvedtaket. Dette dreier seg om hverdagen vår. Virkeligheta er knallhard, og dette bør komme fram i beretninga.

Gro Standnes, Skolenes Landsforbund, lurte på om begivenhetenes gang var foregrepet, eller hva som hadde skjedd, men i beretningen under samarbeid med andre organisasjoner var Norsk Lærerlag ikke nevnt, heller ikke fellesinnspillet overfor Stortinget eller Norsk Lærerlags beklagelige brudd med forhandlingssammenslutningen LOK. Hun framsatte forslag om at det i beretningen for 2000 tas inn et avsnitt om dette under kapitlet «Samarbeid med andre organisasjoner».

Gerd-Liv Valla fikk ordet og sa at det *Gro Standnes* foreslo var helt problemfritt å ta med i beretningen.

Dirigenten foreslo at *Gro Standnes* sitt forslag ble oversendt sekretariatet som fikk fullmakt til å formulere et slikt tillegg. Det ble vedtatt.

Dirigenten foreslo videre at *Heidi K. Larsens* forslag om at ILOs merknader om Norge tas inn i beretningen også oversendes sekretariatet. *Dirigenten*'s forslag vedtatt.

Dirigenten tok opp hele beretningen år 2000 med de forslag og merknader som var kommet, og viste til at den er innstilt på godkjenning av LOs sekretaria, siden representantskapet ikke har hatt møte etter at den var ferdig. Sekretariatets forslag ble godtatt med de nevnte endringer.

Dirigenten konstaterte at kongressen var kommet til veis ende i dagens program, men før han hevet møtet ville han komme med en liten påminnelse om at allergikere er plaget bl a av parfyme. Han ville derfor henstille til folk om å greie seg med «et par drøpp mindre».

Møtet hevet kl. 17.53.

Formiddagsmøtet søndag 6. mai

Møtet ble satt kl. 09.00 med *Hanne Haugsgjerd* som dirigent. Groruddalen Arbeiderkor, med dirigent Birgit Jøklung, åpnet møtet med sangene «Frihetens forpost», «Jeg går og rusler på Ringerike» og «Samholdssangen», og framførte «Brenn sol» som ekstranummer. LO-leder *Yngve Hågensen* overrakte blomster og takket på vegne av kongressen.

Gave til AOF

Yngve Hågensen hadde en gave å overrekke. Han minnet om Arne Paasche Aasen, en av arbeiderbevegelsens største lyrikere og en hovedperson bak en stor og rik arbeidersangertradisjon. LO fikk tilbud om et portrett av dikteren og var kommet til at det passet best i arbeiderbevegelsens kulturinstitusjon, Arbeidernes Opplysningsforbund.

Han ba derfor *Terje Havrøy* komme fram og motta maleriet, i det han håpet det ville finne en god plass i AOF, til inspirasjon i arbeidet.

Overrekkelsen fant sted til bifall fra salen.

Dirigenten refererte permisjonssøknad fra Øivind Gregersen, NOPEF, som ba om permisjon inntil videre på grunn av sykdom. Og fra Rita Lekang, LO, som søkte permisjon søndag på grunn av konfirmasjon. Begge ble innvilget.

DAGSORDEN PKT. 4 REGNSKAPENE

Til behandling forelå regnskapene fra 1997 – 2000 og revisjonsberetning.

Innledning ved LOs hovedkasserer

Hovedkasserer *Bente Halvorsen* holdt følgende innledning:

Dirigent, kongressdelegater

Jeg viser til dokument 4 som inneholder regnskapene for hvert av årene 1997 til og med 2000 som dere har fått tilsendt.

Grunnen til at det ikke er framlagt noe samleregnskap, som var vanlig ved tidligere kongresser, er den nye regnskapsloven fra 1.1.1999 som medførte helt nye krav til LO's regnskap og derfor gjorde det umulig å lage et samleregnskap for kongressperioden.

Vi legger fram regnskapene for Kongressen, slik:

Regnskapene for 1997 og 1998, som er avgitt før LO var underlagt den nye regnskapsloven, og som i sin helhet omfatter 6 regnskaper pr år.

Det gjelder:

- Landsorganisasjonen i Norge
- Sykelønnsordningens fond
- Utdanningsfondet
- Opplysnings- og utviklingsfondet
- Folkets Hus Fond
- Den norske Fagorganisasjons pensjonskasse

Disse legges alle fram for Kongressen til godkjenning

Fra og med 1999 er LO underlagt ny regnskapslov, hvilket mellom annet innebærer at regnskapet skal godkjennes innen 30.6 i påfølgende år.

Derfor måtte Representantskapet overta rollen som godkjenningsinstans for regnskapsåret 1999.

Regnskapet for 1999 legges fram til orientering, mens regnskapet for 2000 derimot legges fram til godkjenning.

Den nye regnskapsloven medførte at på noen områder som det tidligere ble avlagt eget regnskap for, nå ble definert som en del av LO's ordinære virksomhet og derfor inkludert direkte i LO-regnskapet.

Det gjelder:

- IFS, Øst-Europa og Folkets Hus fond.

Videre inngår følgende selskaper som tilknyttede selskaper i LO med sine respektive resultatandeler:

- Opplysnings- og utviklingsfondet
- Vår gruppen ASA fram til september 2000
- LO-IT AS og
- LO huset Gardermoen AS

I disse selskapene har LO eierandeler på mellom 20 og 50 %.

I regnskapsprinsippene blir disse omtalt som virksomheter hvor LO har betydelig innflytelse.

I tillegg til morselskapet LO i Norge, har vi også konsernet LO.

Dette omfatter, i tillegg til det forannevnte, også tre kontrollerte virksomheter eller datterselskaper.

Det gjelder:

Sykelønnsordningens fond

– Utdanningsfondet og

– Fagbevegelsens Investeringselskap AS

De er definert som datterselskaper fordi LO har mer enn 50% eierandel i hvert av disse.

Vi følger vanlige regnskapsprinsipper som blant annet innebærer at vi følger regnskapsloven og god regnskapsskikk.

I tillegg vil jeg nevne at vi har fulgt de konsolideringsprinsipper som innebærer at konsernregnskapet omfatter, som tidligere nevnt, LO og datterselskapene, som er LOs Utdanningsfond, Sykelønnsordningens Fond og Fagbevegelsens Investeringselskap AS.

Konsernregnskapet utarbeides etter ensartede prinsipper ved at datterselskapene følger de samme regnskapsprinsipper som LO.

Interne transaksjoner, fordringer og gjeld elimineres.

Når det gjelder kontrollerte virksomheter og virksomheter hvor LO har betydelig innflytelse, så er disse vurdert etter egenkapitalmetoden i LOs regnskap. LOs andel av resultatet er basert på de ovennevnte virksomheters resultat.

I resultatregnskapet er resultatandelene vist under finansposter, mens eiendelene i balansene er vist under finansielle anleggsmidler.

Pensjoner

Ved regnskapsføring av pensjon er lineær opptjeningsprofil og forventet sluttlønn som opptjeningsgrunnlag lagt til grunn.

Jeg starter med en oversikt over kontingentutviklingen i kongressperioden. (Jeg vil for det meste se kongressperioden under ett når jeg kommenterer viktige punkter i regnskapet.)

Når det gjelder kontingentinntektene har det vært en jevn økning over flere år, men i år 2000 fikk vi en utflating. En årlig vekst på i gjennomsnitt 6 %, ble til 0,7 % i vekst for år 2000. Dette skyldes nedgang i antallet medlemmer totalt sett for de fleste forbund.

Om vi tar utgangspunkt i antallet kontingentbetalende, yrkesaktive medlemmer, hadde vi ved inngangen til kongressperioden om lag 575 000 .

Dette tallet steg til 590 000 i 1999, men er det siste året blitt redusert til 575 000 igjen. Det representerer i seg sjøl en inntektssvikt på kontingentsiden på ca 6 mill kr i år 2000.

Jeg trenger vel ikke å påpeke overfor Kongressen at de tall jeg nå refererer, viser en utvikling som er meget bekymringsfull.

Vi går over til kostnadssiden og starter med lønnskostnadene.

Økningen i lønnskostnadene i perioden har vært henholdsvis 4,1%, 6,7% og 1,8%.

Jeg gjør oppmerksom på at tallene for 1997 og 1998 er korrigert i forhold til hva som står i regnskapet. Det skyldes at kun de kostnader som er definert som lønnskostnader i henhold til ny regnskapslov, er tatt med. Dette for å ha sammenliknbare tall.

I 1999 fikk de ansatte relativt store lønnspålegg på grunn av at noen stillingskategorier hadde hatt lav lønnsutvikling i flere år. I tillegg fikk vi ansatte ungdomssekretærer i alle fylker.

At økningen fra 1999 til 2000 er så vidt lav, skyldes i hovedsak en viss overfinansiering av pensjonsordningen - noe som resulterte i lavere pensjonskostnader i 2000 enn i 1999.

Av- og nedskrivningene utgjør den store kostnadsøkningen i 2000.

Den viktigste årsaken til at vi får et negativt driftsresultat, er nedskrivningene på Sørmarka og Ringsaker. Disse to eiendommene er det vedtatt å omgjøre til heleide aksjeselskaper. I den forbindelse ble det avholdt takst på begge eiendommer.

Takstmannen kom fram til en takst, basert på fremtidig inntektpotensiale for hver av eiendommene, som var såvidt mye lavere enn hva eiendommene i LO's regnskaper var verdsatt til, at en betydelig nedskrivning var nødvendig. Totale nedskrivninger var på 30,6 mill kr hvorav Sørmarka representerer 8,5 mill kr og Ringsaker 22,1 mill kr. I tillegg har vi ordinære avskrivninger på henholdsvis 5 og 2 mill kr på de samme eiendommene.

Andre driftskostnader økte mye fra 1997 til 1998, til sammen 30 mill kr. Den reelle økningen er på 20 mill kr, fordi det ligger en tilbakeført avsetning i 1997-tallet, som skyldes for mye avsatt til kongressen 1997 på vel 9 mill kr.

Det var en meravsetning til 100-års jubileet i 1998 på 4 mill kr.

Kostnadene i forbindelse med gjennomføringen av jubileet i 1999, er ikke spesifisert i regnskapene som er lagt fram, unntatt som avsetninger. Feiringen var imidlertid omfattende, med mange og store arrangementer både sentralt og lokalt. Totalt hadde vi avsatt 22 mill kr i perioden 1994-1998, og hele avsetningen ble brukt.

Tilbake til de andre kostnader vi hadde i 1998, som medførte økningen - så hadde vi tap på fordringer på 2,7 mill kr i 1998 mot 400 000 i 1997. 2 mill kr skyldes opprettelsen av LO-IT bl annet.

I tillegg kommer økte reisekostnader som følge av at vi fikk ungdomssekretærer på alle distriktskontorene.

Ellers er det å merke seg, at driftskostnadene har gått ned de to siste årene i kongressperioden. Nedgangen i år 2000 er enda større enn hva tallene viser, da 9 mill kr i streikestønad inngår i tallet.

Det var ubetydelig streikestønad i 1997 og 1999, mens tallet for 1998 var 2,5 mill kr.

LO har målsettingen - balanse mellom driftsinntekter og driftskostnader.

Det mener vi langt på vei å ha lyktes med kongressperioden.

I resultatet for 1997 og 2000 er det inkludert inntekter og kostnader som er av ekstraordinær art.

I 1997 gjelder det den tidligere nevnte tilbakeføring av for mye avsatt til kongressen i 1997 på vel 9 mill kr. Dersom vi holder denne utenfor, vil driftsresultatet for 1997 bli 2,7 mill kr i overskudd.

Når det gjelder år 2000 er det to forhold,

- de 9 mill kr som ble utbetalt i streikestønad, og
- de tidligere omtalte nedskrivningene på til sammen 30,6 mill kr.

Til sammen utgjør disse 39,6 mill kr i kostnader i driften, og når driftsresultatet er 36,5 mill kr minus, kan en dra den konklusjon at den vanlige driften gikk med et overskudd på 3,1 mill kr.

For årene 1997 og 1998 opererer vi med resultat fra selvstendige regnskaper, mens vi for 1999 og 2000 har resultatandeler fra datterselskaper.

Utviklingen for Utdanningsfondets del, viser varierende resultater, fra 4,7 mill kr i 1997 til 11,6 mill kr i 2000, med en topp på 17,6 mill kr i 1999.

Denne utviklingen illustrerer langt på vei andelen stipendier i de forskjellige årene. Lavt årsresultat innebærer høyt stipendforbruk og mange stipend- mottakere.

I Sykelønnsordningens fond inkluderer det gode årsresultatet for 1998 en gevinst på 10,3 mill ved salg av Helsfyrbygg. Årsresultatene i de øvrige år er i hovedsak differansen mellom avkastning av kapitalen og premien til fritidsforsikringen.

Investeringsselskapet kom inn i LO's regnskap som følge av ny regnskapslov i 1999 - og viser et underskudd i 1999, hvorav LO's andel beløp seg til 8,6 mill kr. I 2000 har det derimot vært et relativt stort overskudd, som LO kan resultatføre 33, 2 mill kr av. Overskuddet skyldes hovedsakelig aksjesalg.

I henhold til regnskapsloven skal også minoritetsinteressene

komme til uttrykk i regnskapet. Derfor kommer det totale årsresultatet fram i konsernregnskapet. Trekker en så fra skattekostnaden som Investeringselskapet som aksjeselskap fikk i år 2000, og minoritetsinteressenes andel av resultatet, kommer vi fram til et resultat i konsernet LO som er lik resultat i morselskapet.

Resultatene og resultatandelene for tilknyttede selskaper er som følger:

For Opplysnings- og utviklingsfondet varierer disse fra 4,3 mill kr i 1997 til 5,7 mill kr i 1999. Andelen steg til 8,9 mill kr i 2000, noe som skyldes nye regler for disponeringen av fondsmidlene med rammebevilgninger til AOF og Sørmarka , første gang i år 2000.

Så følger resultatandeler fra selskaper som tidligere ikke var en del av LO's regnskap eller hvor det er blitt framlagt egne regnskaper for behandling i LO's organer.

Resultatandelene fra Vår-gruppen var 55,7 mill kr i 1999 og 51,8 mill kr i de første 8 månedene i 2000.

Resultatandelen fra LO-IT har endret seg fra et underskudd på 4,2 mill kr i 1999 til et overskudd på 1,7 mill kr i 2000.

LO-huset Gardermoen tilhører også de tilknyttede selskaper og der var LO's andel av underskuddet om lag 300 tusen i 1999 og vel 38 tusen i 2000.

Vi går over til «andre finansinntekter», som viser en netto i 1997 på 30 mill kr, i 1998 på 41 mill., i 1999 på 29 mill kr og en kraftig økning i år 2000 til 539 mill kr. - 486 mill kr av dette skyldes salget av våre aksjer i Vår- gruppen til Sparebank1- gruppen.

Dette er en så vidt stor transaksjon at jeg ønsker å gå litt mer i detalj:

For å illustrere hele transaksjonen må vi starte med overgangen til 1999. Vi hadde da aksjer i Vår til en bokført verdi av 88 mill kr. Disse aksjene ble, i forbindelse med overgangen til 1999, skrevet opp med 419 mill kr. I tillegg fikk vi en resultatandel på 55,7 mill kr i 1999.

Til sammen utgjorde dette en verdiøkning på 475 mill kr. Aksjene var dermed verdt 563 mill kr p.r. 31.12.1999.

Aksjene ble imidlertid ikke solgt før i september og da til en pris på 1,1 milliard kroner.

I perioden fra 1.1.2000 fram til salgstidspunktet var LO's andel av resultatet i Vår-gruppen på 52 mill kr. Det tilsvarer en økning i aksjeverdien på samme beløp, slik at selve aksjegevinsten ble på 486 mill kr.

Vi har anvendt disse midlene på følgende måte:

- vi har en aksjepost i SpareBank1- gruppen på 5,5 %, med bokført verdi på 228 mill kr
- vi har ytt lån til gruppen på til sammen 296 mill kr, ett ansvarlig lån på vel 219 mill kr og ett ordinært lån på vel 76 mill kr
- resten, 577 mill kr, er tilført bankbeholdningen.

I tillegg til det jeg har nevnt, har vi de renteinntekter og rentekostnader som fremgår av regnskapene.

Vi er dermed kommet fram til årsresultat, hvor vi de to siste årene har hatt store endringer som følge av overgangen til ny regnskapslov og salget av aksjene i Vår.

For å vise dette, har vi valgt å dele årsresultat i årsresultat uten Vår og det faktiske årsresultat som inkluderer resultatandeler fra Vår, og resultatet av salget av Vår-aksjene.

Av totalresultatet i 1999 og 2000, på henholdsvis 97,6 mill kr og 615,2 mill kr., representerer Vår en resultatandel på 55,7 mill kr i 1999, mens resultatandelen og aksjegevinsten i 2000 til sammen beløp seg til 548 mill kr.

Før vi tar for oss eiendelene, vil jeg gjerne gå gjennom det som skjedde av endringer som følge av at LO kommer under ny regnskapslov pr. 1.1.1999.

Med utgangspunkt pr. 31.12.1998, med aktiva på til sammen 817 mill kr, ga overgangen følgende utslag:

Varige driftsmidler, fra 103 mill til 94 mill kr. Reduksjonen kom som følge av at pantobligasjoner på vel 9 mill kr ble reklassifisert fra å tilhøre klassen varige driftsmidler til fordringer.

Investeringsene i datterselskaper og aksjer er på 919 mill kr., som tilsvarer en økning på 758 mill kr, eller fordelt med 376 mill kr fra Sykelønnsordningens fond og 382 mill kr fra Utdanningsfondet.

Investeringsene i tilknyttede selskaper er 542 mill kr., eller en økning på 430 mill kr., som inkluderer Vår-gruppen, LO-IT og Opplysnings- og utviklingsfondet, hvorav Vår- gruppen alene representerer 419 mill kr.

Bank, og kontanter, ble øket med 33 mill kr til 419 mill kr som følge av konsolideringen, mens fordringene økte med 120 mill kr. til 175 mill kr. og inkluderte pantobligasjoner i Folkets Hus fond og andre fordringer.

Ser vi på hele perioden, så har det vært foretatt vanlige avskrivninger av varige driftsmidler for årene 1997, 1998 og 1999,

mens situasjonen pr. 31.12.2000 viser en vesentlig reduksjon i verdien av varige driftsmidler, noe som jeg tidligere har omtalt i forbindelse med nedskrivningene. Det gjelder verdien av eiendommene Sørmarka og Ringsaker.

Verdien av annet løsøre kan variere litt fra år til år, avhengig av anskaffelse og avskrivninger.

Utviklingen når det gjelder likvide midler, bank og kontanter, viser at fra å være relativt konstant pluss minus 400 mill kr, ble beholdningen vesentlig styrket i 2000 som følge av salget av aksjene i Vår- gruppen til SpareBank1- gruppen. Økningen var totalt på 601 mill kr slik bankbeholdningen p.r. 31.12.2000 er på 984 mill kr.

I konsernet fikk vi en styrking av bankbeholdning med 420 mill kr. som følge av at Utdanningsfondets og Sykelønnsfondets bankbeholdninger ble inkorporert.

Økningen fra 1999 til 2000 har der vært på 45 mill kr, fordelt med ca 50% på hver av fondene.

Den nye regnskapsloven bevirket også at vår egenkapital ble vesentlig endret over natta fra 31.12.98 til 1.1.99. Utgangspunktet var at vi 31.12 1998 hadde en fri egenkapital på 188 mill kr., ett kampfond på 440 mill kr. og andre fonds på til sammen 77 mill kr.- eller totalt 705 mill kr.

Følgende endringer ble foretatt p.r. 1.1.99:

Folkets Hus Fond og IFS ble inkorporert direkte i LO's regnskap med tilsammen 107 mill kr., med henholdsvis 97 mill kr og 10 mill kr fra hver.

Opplysnings- og utviklingsfondet kom inn med 15 mill kr.

Vår Gruppen tilførte konsernet 419 mill kr, mens Utdanningsfondet bidro med 382 mill kr, og Sykelønnsordningens fond med 376 mill.

Til fradrag i egenkapitalen kom 101 mill kr., på grunn av at pensjonsmidlene måtte avsettes på egen post. Dette beløp seg til 84 mill kr. I tillegg hadde vi et underskudd i LO-IT og en utsatt inntekt i Investeringselskapet som det måtte avsettes midler til.

Når det gjelder fond og egenkapital pr 31.12.2000, har avsetningene til fonds øket til 861 mill kr, en økning på totalt på 163 mill kr fra 31.12.1999, hvorav kampfondet totalt er økt med 150 mill kr. - fra 500 mill kr til nå 650 mill kr.

Annen egenkapital er øket med 452 mill kr., fra 1,3 milliarder til nå 1,75 milliarder kroner.

Totalt er fond og egenkapital nå på 2,6 milliarder kroner.

Konsernets egenkapital er lik morselskapets.

Sykelønnsfondets avkastning brukes til å dekke en fritidsforsikring for alle yrkesaktive medlemmer i privat sektor. Avkastningen har øket merkbart på grunn av renteutviklingen, mens premien til fritidsforsikringen de tre siste årene har vært konstant på 16,9 mill kr.

Nedgangen fra 1999 til 2000 skyldes lavere renteinntekter.

Fondets egenkapital er pr. 31.12.2000 på 392,3 mill kr.

Utdanningsfondets avkastning har utviklet seg fra 15,3 mill kr i 1997 til 25,8 mill kr i 2000.

Den avspeiler økt kapitalgrunnlag og renteutviklingen i perioden. Utviklingen når det gjelder bruk av stipendier i samme tidsrom, viser at utviklingen mot lavere stipendforbruk i de tre første årene ble snudd i år 2000.

Administrasjonskostnadene ligger rundt en mill kr pr. år. I tillegg ble det i 2000 gitt en bevilgning til et FAFO-prosjekt - «Motivasjon for læring». Årsresultatet blir fordelt på egenkapital og stipendfond. Egenkapitalen skal, i henhold til reglene, tilføres midler tilsvarende årets prisstigning for å sikre at avkastningsgrunnlaget ikke blir redusert. Disse midlene er plassert i ansvarlig lån og vanlig bankinnskudd på høyrentekonto.

Premieinntektene i Opplysnings- og utviklingsfondet har øket med nærmere 10% i perioden. Det skyldes blant annet at HK/HSF-fondet ble opprettet.

AOF og Sørmarka fikk i årene 1997 -1999 overført om lag 83% av fondets inntekter. Fra år 2000 er disse tildelt rammer og det innebar at de mottok i underkant av 80 % av fondets premieinntekter i fjor.

I netto andre bevilgninger ligger hovedorganisasjonenes fellestiltak, etter- og videreutdanningsreformen, andre forskningsprosjekter- hvor det bl a er bevilget 4,5 mill kr totalt i kongressperioden til prosjektet «Det 21. århundres velferds-samfunn».

De gode årsresultatene de siste årene har gjort at fondets egenkapital nå er på nærmere 30 mill kr, hvorav forskningsfondet utgjør 10,6 mill kr.

Utviklingen når det gjelder den gamle pensjonskassas forpliktelser har vært at disse har gått ned fra 290 mill kr i 1997 til 206 mill i 2000. Forpliktelsene ble først vist som egen post i regnskapet fra og med 1999, i årene før var det opplyst i note.

DnFp ble stengt som pensjonskasse i 1967 og ble garantert av de tilsluttede forbund/foreninger sammen med LO. I perioden er

det inngått avtaler mellom DnFp, LO og de øvrige arbeidsgiverne om fordeling av de løpende kostnadene. Pensjonskassas forpliktelser er synkende, med bakgrunn i at det ikke kommer nye medlemmer inn i kassa og at gjennomsnittsalderen for dem som er med i kassa nå er svært høy.

Til slutt skal vil jeg vise en oversikt når det gjelder Folkets Hus Fond for 1997 og 98 som er inkorporert i LOs regnskap fra og med 1.1.1999. Oversikten viser inntekter, tilskuddet til Folkets Hus Landsforbund, andre kostnader som inneholder omkostninger og tap på fordringer. Underskuddet i 1997 på 3,3 mill kr. skyldes avskrevne renter vedrørende Kristiansund Folkets Hus på til sammen 5,3 mill kr. I 1998 viste regnskapet et overskudd på 2,3 mill kr.

På vegne av representantskapet legges med dette regnskapene for:

- Landsorganisasjonen i Norge
- Sykelønnsordningens fond
- Utdanningsfondet
- Opplysnings- og utviklingsfondet
- Folkets Hus Fond
- Den norske Fagorganisasjons pensjonskasse for årene 1997 og 1998 fram for godkjenning.

Regnskapene for 1999 legges fram til orientering.

Regnskapet for 2000 for morselskapet LO i Norge og konsernet LO, inkludert datterselskaper og tilknyttede selskaper, legges på vegne av sekretariatet fram for godkjenning.

På vegne av styret i Den norske Fagorganisasjons pensjonskasse, legges pensjonskassens regnskap for år 2000 fram for Kongressen for godkjenning.

Takk for oppmerksomheten.

Revisjonsberetninger

Helge Bettmo, statsautorisert revisor fra Ernst & Young, la fram revisjonsberetningene, som var inntatt i heftet med regnskapene.

Revisjonsutvalgets beretning

Britt Renngård, leder for LOs Revisjonsutvalg, refererte utvalgets beretning, som var inntatt i heftet med regnskapene.

Ingen forlangte ordet til regnskapene og *dirigenten* refererte ovenstående forslag til godkjenning av regnskapene.

Det ble enstemmig vedtatt.

Møtet ble hevet kl. 10.00 for en kort pause.

Dagsorden pkt. 7

Det 21. århundrets velferdssamfunn

Møtet ble satt igjen kl. 10.20 og dirigent *Hanne Haugsgjerd* viste til de dokumentene som forelå til dette punkt på dagsordenen. Det skulle være to innledninger, ved henholdsvis statsminister Jens Stoltenberg og LO-leder Yngve Hågensen. Dirigenten ba om at man tegnet seg til debatten etter innledningene og opplyste videre at Per Gunnar Olsen skulle holde innledning på ettermiddagsmøtet om pensjonsspørsmål. Hun ga så ordet til statsministeren.

Jens Stoltenbergs innledning

Statsminister Jens Stoltenberg sa at det var en stor ære for ham, som NTL-medlem, å få være til stede på LO-kongressen. Denne uka hadde vært begivenhetsrik. Den startet med en fantastisk flott 1. mai-feiring og avsluttes med åpningen av en historisk LO-kongress.

- 1. mai sto vi sammen om viktige felles budskap: internasjonal solidaritet, arbeidstakernes rettigheter og verdiskapning og arbeid for all. I samme uke har Fremskrittspartiet og Høyre hatt landsmøter hvor vi har hørt om andre verdier. Vi står overfor en sterkere høyredreining og kan frykte en høyreregjering med støtte og innflytelse fra Fremskrittspartiets side. Vi står overfor sterkere utfordringer nå enn før til våre fellesskapsløsninger og velferdsmodellen. Vi står kan risikere en nedtrapping av den internasjonale solidariteten, vi kan få mindre rettferdighet i samfunnet, mer privatisering av skolene, et samfunn preget av andre verdier – et kaldere samfunn. Dette er dette kampen står om 10. september. Utfordringene er større enn noen gang. Vi må mobilisere nok en gang for å stå imot høyrekreftene. Vi har vist tidligere at vi er i stand til å mobilisere, og vi skal gjøre det igjen, sa Stoltenberg.

- Jeg er trygg på at denne, i likhet med andre LO-kongresser, vil bli historisk. LO har i mer enn 100 år skrevet og tatt ansvar for historien. Det er først og fremst tre grunner til at jeg tror også denne kongressen vil bli historisk.

For det første skal vi takke av en LO-leder som vil gå over i

historien som en av de mest markerte, handlekraftige og engasjerte som LO noensinne har hatt. For det andre står vi foran en epoke der vi sammen må lykkes i forme og utvikle to av våre viktigste redskaper – det å skape og det å dele. Ikke bare det ene eller det andre, men kombinasjonen av disse. For det tredje står vi foran et stortingsvalg med klare veivalg.

Jeg vil begynne med å takke Yngve. Han er et enestående menneske. Han vil bli husket for mye, som en sterk personlighet, en levende bauta, for sitt personlige engasjement. Dette har jeg hatt gleden av å oppleve på nært hold en del år nå. Det er en stor glede å oppleve den sterke personligheten når en er enig med han. Om en er uenig, er fornøyelsen noe mer delt. Heldigvis har det vært mest av det første.

- Det er mange enkeltsaker vi vil huske deg for, Yngve, men jeg forbinder deg særlig med et spesielt begrep: kollektiv fornuft. Yngve har vokst opp i det kollektiv som arbeiderbevegelsen er. Han har alltid slåss for kollektive løsninger og styrket fellesskap. Det har han gjort fordi han bedre enn de fleste har sett at gode fellesskapsløsninger ikke står i motsetning enkeltmenneskets behov. Tvert i mot, sterke fellesskapsløsninger, gode velferds-tilbud – en god offentlig skole, et godt offentlig helsevesen og tilbud om en trygg alderdom til alle – alt dette gir menneskene trygghet. Trygge mennesker er frie mennesker, de kan utvikle sin egen personlighet. Da får vi et mangfoldig samfunn.

Denne forståelsen av det kollektive har Yngve kombinert med sunn fornuft. Det viktigste eksempel på det er solidaritetsalternativet. Det er denne politikken som gjorde at vi greide å drive arbeidsledigheten tilbake på begynnelsen av 1990-tallet og det er solidaritetsalternativet som har gjort det mulig å gjennomføre sosiale reformer samtidig med at vi har greid å sikre en sterk norsk økonomi, lønnsomme bedrifter og trygge arbeidsplasser.

- Det er mange som har mye å takke Yngve for. Arbeidsledige har fått arbeid. Lønnstakere har fått lengre ferie og bedre pensjonsordninger. Småbarnsforeldre har fått lengre permisjon i forbindelse med fødsler. Og tusener vil få etter- og videreutdanning. Dette har du ikke gjort alene, men knapt noen har gitt større bidrag enn du.

Også er det en ting som du alene har gitt oss: En uendelig rekke av sterke taler, kraftfulle meldinger og gode replikker. I et intervju i Vårt Land nylig ble Yngve spurt om paralleller mellom sosialdemokratiet og kristne verdier. Yngve svarte at han syntes de sosialdemokratiske verdier harmonerte mer med kristne

verdier enn andre partiers ideologier. De fleste regjeringer er enig med LO i parolen om arbeid til alle og rettferdig fordeling, men ikke alle er enige i virkemidlene. Jeg tror ikke det er riktig å ta bort en fridag for at bedriftene skal få større overskudd, men det gjør Kristelig folkeparti, sa Yngve.

Det er en trøst at Yngve Hågensen ikke forsvinner, han vil fortsatt være aktivt til stede, sa Stoltenberg. Han hadde respekt for at valget på ny LO-leder skulle finne sted senere.

- Så det får vi komme tilbake til. Men jeg drister meg til allerede nå å si at jeg kjenner henne og ser fram til et godt samarbeid, sa han.

Han tok så fatt på neste tema:

- Forvandlingen av Norge fra et fattigsamfunn til et velferds-samfunn handler om at vi har lykket bedre enn mange andre land i å virkeliggjøre to grunnleggende verdier for arbeiderbevegelsen: Verdien av å skape og å dele. Vi har forstått at dersom vi skal sikre trygghet og velferd, må vi evnen til både å skape og til å fordele rettferdig.

I arbeidet med å skape verdier, har inntektspolitisk samarbeid vært en av våre viktigste virkemidler. I arbeidet med å sikre rettferdig fordeling har offentlig sektor vært det viktigste virkemidlet.

Nå gjelder det å videreutvikle og fornye disse virkemidlene inn i et nytt århundre.

Landsorganisasjonen har spesielle forutsetninger for å gjøre denne jobben. LO organiserer lønnstakere i offentlig og privat sektor. Dere er opptatt av velferdsreformer, pensjoner, skolepolitikk, helsepolitikk. LO har vært pådriver for å bygge flere og billigere boliger. Vi har fulgt opp den oppfordringen. Nå ser vi at boligbyggingen skyter fart, etter at vi la inn store ressurser i statsbudsjettet for i år. Vi vil fortsette arbeidet med å gjenreise den sosiale boligbyggingen.

Men LO passer også godt på når det gjelder å sikre gode vilkår for lønnsomme norske bedrifter, en sterk norsk industri. Og LO sier fra i debatten om energipolitikk og foredling av norske råvarer.

Noen ganger er det spenninger og uenighet, men det er nettopp i spenningsfeltet at vi skal greie å sikre verdien av å skape og verdien av å dele. Og da kan vi skape det 21. århundrets velferds-samfunn.

I fjor ble det forhandlingsresultatet LO-ledelsen anbefalte, stemt ned av medlemmene i en uravstemning. Resultatet ble

streik, som ga større lønnstillegg. I går sa Yngve at det ville være en overdrivelse å si at han ble glad for avstemningsresultatet. Som statsminister skal jeg være forsiktig med å mene noe om resultatet av tarifforhandlingene, men jeg kan vel driste meg til å si at jeg forstår godt hva Yngve mente.

Men uravstemningen i fjor, og streiken som fulgte, betyr ikke at LO vender ryggen til et inntektspolitiske samarbeid. Jeg kan på vegne av regjeringen og Arbeiderpartiet si helt klart i fra at vi er beredt til å fortsette det inntektspolitiske samarbeidet med LO.

Over tid gir dette resultater: flere jobber, lavere arbeidsledighet og bedre utvikling i kjøpekraften enn dersom tarifforhandlingene ender opp som en alles kamp mot alle.

Det er nok å vise til hva vi har fått til de siste åra:

Europas laveste ledighet.

250 000 flere personer i jobb.

En gjennomsnittlig reallønnsvekst for industriarbeidere på 1.5 prosent gjennom hele 90-tallet. Det er 6 ganger høyere enn gjennomsnittet for 80-tallet. Da var de nominelle tilleggene høyere, men så var også prisstigningen mye høyere og spiste opp lønnstilleggene.

Renta gikk opp og industrien tapte i konkurranse med utlandet. Den feilen må vi ikke gjenta.

Det er gjennomført avtalefestet pensjonsordning med statlige bidrag ned til 62 år.

Vi gjennomfører den femte ferieuken.

Vi gjennomfører etter- og videreutdanningsreformen.

Skal vi lykkes med ansvarlige lønnsoppgjør, må alle vise ansvar. Dette enkle budskapet ser det ut til at noen ledere i norsk næringsliv ikke forstår. Nå skjer det igjen: Noen ledere i næringslivet bevilger seg lønninger som er ganske ufattelige – årslønner og bonusordninger som gir mer i lønn enn det en industriarbeider eller lærer må bruke nesten hele arbeidslivet på å tjene opp.

Gjennom år har fagbevegelsen vært med på å holde kostnadsveksten nede. Da burde norske ledere ha selvdisiplin og ta samfunnsansvar. De burde vite hva folk flest, på godt norsk, forstår som anstendighet.

De høye tilleggene er ikke bare i strid med det de aller fleste av oss oppfatter som anstendig. De er også en trusel mot norske bedrifter, fordi de undergraver mulighetene til å sikre ansvarlige lønnsoppgjør i årene som kommer. Det burde bekymre alle norske bedriftsledere.

LO har ren høyere himmel enn ren lønnskamp. Ikke bare rettferdig lønn, men også et rettferdig samfunn.

Derfor har LO gjennom et helt århundre satt seg mål som går utover det fagbevegelsen kan oppnå gjennom tarifforhandlinger alene. Det handler om krav som bare kan virkeliggjøres gjennom politiske vedtak. Arbeidsmiljølov, fradrag for fagforeningskontingent, sykelønn for alle. Lengre fødselspermisjon, avtalefestet pensjon og videreutdanning.

Her kommer det faglig-politiske samarbeidet inn. Det handler om ansvar og innflytelse. Ingen vil ha ansvar for noe de ikke kan ha innflytelse på, og ønsker vi innflytelse må vi også være villige til å bære ansvar.

Det faglig-politiske samarbeidet bygger på uavhengighet og selvstendighet for både Arbeiderpartiet og LO. Det er en styrke at samarbeidet bygger på egne mål og oppfatninger i hver av organisasjonene. Det gjør enigheten sterk når vi er enige, og det gjør uenigheten til å leve med når vi ikke er enige. Likevel deler vi felles grunnleggende oppfatninger om verdier og store veivalg. Her ligger også en styrke. Den styrken må vi ta vare på. Da vil vi fortsatt lykkes i å skape verdier. Men da må vi greie å ta vare på vår viktigste ressurs, vårt arbeid og menneskene som utfører arbeidet.

Sammen må vi skape et arbeidsliv der det er plass til flere og der færre støtes ut. Det er et nederlag at sykefraværet aldri har vært høyere, at stadig flere går over i uføretrygd. Nederlag for tusenvis av mennesker som opplever ikke å kunne ta del i arbeidslivet med det de har av evner og arbeidskraft. At det er et problem for budsjettbalansen, er et langt mindre problem enn at det rammer tusenvis av mennesker og deres familier.

Denne kongressen behandler forslag om ny arbeidslov. En lov som tar opp i seg alle de små og store endringene som er skjedd, og som skal gjøre det mulig å ta vare på gode kollektive ordninger i et arbeidsliv som blir stadig mer sammensatt.

Dette er kanskje en av de viktigste utfordringene for fagbevegelsen i årene som kommer. Vi kjenner ikke alle svarene i dag, men vi skal finne dem sammen. Da trenger vi en sterk og ansvarlig fagbevegelse. Det er en fordel for hele samfunnet at vi legger forholdene til rette for et velorganisert arbeidsliv.

Det er *enskatt* som de borgerlige alltid har vært for å øke, skatten for fagorganiserte. De har allerede halvert fradraget for fagforeningskontingent og ønsker å fjerne det helt. Vi vil gå motsatt vei: Vi vil doble fradraget for fagforeningskontingenten fra 900 til 1800 kroner.

Så noen ord om verdien av å dele:

Det viktigste redskapet vi har for å fordele goder i samfunnet, er offentlig sektor. Det er bare gjennom gode fellesskapsløsninger at vi kan sikre alle tilgang til en god skole, et godt helsevesen og trygg alderdom.

Hundretusenvis av dyktige mennesker står på til alle døgnetstider for å sikre oss trygg oppvekst for ungene våre, gode helsetilbud når vi trenger dem og en verdig alderdom for eldre. Ønsker vi en bedre offentlig sektor, må vi dra nytte av deres kunnskaper og erfaringer. Trolig er de norske tilbudene på disse områdene blant de beste i verden. Men vi vet at det likevel er alvorlige mangler i det norske velferdssamfunnet. I dag vet vi at det er mangler på alle disse områdene. I regjeringserklæringen i fjor sa vi at offentlig sektor må styrkes. Derfor må den fornyes.

Mange var litt skeptiske til det vi sa. Noen likte ikke at vi skulle styrke offentlig sektor. Andre likte ikke at den skulle fornyes. Jeg er for begge deler, simpelthen fordi vi ikke greier det første uten at vi lykkes med det andre.

La meg gi dere noen eksempler:

- Ikke noe land i Europa har flere leger i forhold til antall innbyggere enn Norge. Likevel har vi legemangel.
- Ikke noe land i Europa har flere lærere i forhold til antall elever enn Norge. Likevel opplever vi lærermangel.
- Ikke noe land bruker mer penger pr. elev enn Norge. Likevel får ikke elevene god nok undervisning og mange skoler forfaller.
- Få statsetater har opplevd en sterkere økning i antall ansatte enn politietaten. Likevel mangler vi politifolk der vi trenger dem mest, i gater og nærmiljøer.

Vi skal bevilge mer penger til våre felles velferdstjenester. Men vi skal også sørge for at vi bruker pengene bedre.

Det handler ikke om at kommuneansatte skal løpe raskere i sykehjemskorridorer eller at veiarbeidere skal slurve med snømåking og veivedlikehold. Det handler om å organisere arbeidet bedre enn i dag: Mindre byråkrati, mindre administrasjon, flere og bedre tjenester. Bedre bruk av utstyr og lokaler. Større muligheter for dem som jobber der, til å gjøre det de er best til. Flere ut av kontorene.

Denne jobben er vi i gang med. Og vi har i all beskjedenhet kommet godt i gang på ett år. La meg gi dere noen eksempler:

- Vi har økt bevilgningene til helse. Vi får nå melding om at ventelistene til sykehusene våre blir kortere. Alle får i disse dager tilbud om en fast lege. Vi tar nye krafttak i kreftomsorgen og psykiatrien.

Vi har også foreslått en omfattende sykehusreform. Alle ser at sykehusene våre ikke er organisert slik som de bør. Vi så det – og startet arbeidet med å gjøre noe med det. I Bergen i juni sa jeg at Regjeringen ville gi seg to år på å fremme en ny modell for sykehusvesenet i Norge.

Sykehusreformen er den største i sitt slag noensinne, både fordi det blir en eier og fordi den omfatter mer enn 100 000 mennesker. Til sammenlikning jobber det 16 000 mennesker i Norge for Norsk Hydro.

Sykehusene skal settes i stand til å drive bedre, til beste for pasientene og de som jobber der. Da skal startpunktet være godt. Derfor vil vi slette sykehusgjeld og andre forpliktelser på 16 milliarder kroner.

I denne saken er ikke Ap og LO enige om alt. Men vi er enige om det viktigste, nemlig at helse er et offentlig ansvar og at vi ikke ønsker et helsevesen der det er størrelsen på lommeboka som avgjør hva slags tjenester du får. Og jeg har aldri før hørt at det er privatisering når *staten* overtar. Vårt mål er klart: Resultatet skal bli bedre sykehus, kortere køer og mer behandling. Det er det viktigste virkemiddel vi har mot privatisering.

- Vi har startet opprustningen av skolen. Mange har lenge ropt på mer lønn til lærerne. Vi har gjort noe med det. Lærerne har fått bedre lønn. Til gjengjeld skal lærerne bidra til en bedre organisering av skoledagen slik at elevene får bedre undervisning.
- Vi har lagt fram forslag til historisk fornyelse av forsvaret. Vi skal bruke mer på forsvaret, men vi skal bruke pengene bedre. Resultatet skal bli et sterkere og mer slagkraftig forsvar – et forsvar med moderne utstyr og motiverte soldater og befal. Det er et forsvar som samler ressursene i Nord-Norge og Sør-Norge slik at vi blir bedre i stand til å ta vare på sikkerheten etter den kalde krigen – mot trusler utenfra, men også ved at vi kan kontrollere de store havområdene våre der vi har så viktige ressurser å ta vare på. Der har vi hatt en god dialog med de ansatte.
- Vi gir hele Norge et bedre posttilbud. Virkeligheten var i ferd med å løpe fra Posten, med nedgang i bruk av skranketjenester og mindre trafikk på postkontorene. Vi tok fatt i saken; Nå blir halvparten av postkontorene erstattet av poststeder drevet med samarbeidspartnere – butikker, bensinstasjoner og offentlige servicekontorer. 200 nye poststeder opprettes.
- Vi har lagt fram tidenes reform av norsk politi- og rettsvesen –

med mindre byråkrati og mer politi. Vi foreslår å halvere antall politidistrikter. Folk skal merke at de får en tryggere hverdag. Det får de når vi får frigjort 400 politiårsverk til arbeid i gater og nærmiljø.

For meg handler fornyelsen om to veldig viktige ting: Om vår evne til å rydde opp og å rydde rom. Troverdigheten til de offentlige tjenestene krever at vi har evne til å rydde opp når det trengs. Og ønsker vi å satse på ny velferd og bedre velferd, må vi ha evnen til å rydde rom for en slik satsing. Den kommer ikke av seg selv.

Det er valg til høsten. Etter signalene fra Kr.F. og Senterpartiet dristet jeg meg til å si at jeg ikke trodde det var realistisk med et regjeringssamarbeid med disse partiene. Sentrum sier at de fremdeles danner et klart regjeringalternativ, men jeg tror det er stadig mindre realistisk. Og da er det to klare alternativer ved høstens valg, en Høyredominert regjering med støtte fra Fremskrittspartiet og en Arbeiderpartiregjering.

Men valget handler ikke bare om to regjeringalternativer, det handler også om de sakene som disse to alternativene står for.

Vi er vant til å slåss for nye reformer. Men vi slåss ikke bare for nye reformer, vi står i en situasjon hvor vi også må kjempe for å beholde rettigheter og reformer som vi trodde vi hadde sikret en gang for alle, men som nå blir angrepet. Fr.p og Høyre har for så vidt bekjempet mange reformer i alle år, og har ofte stemt imot dem i Stortinget, men de har ikke hatt tilslutning nok til å avskaffe dem. Det nye nå, er at de kan få mandat nok til å svekke innarbeidede velferdsordninger.

Høyresiden angriper velferden på flere områder:

Det er sterke krefter som ønsker å svekke sykelønnsordningen.

Det er sterke krefter som vil legge til rette for en mer todelt skole, der private tilbud skal kjempes fram.

Vi ser det når det gjelder forslag til kutt i skolefritidsordningen.

Vi ser det veldig tydelig i skattepolitikken – med størst lettelse til dem som har mest fra før.

Vi ser det når det gjelder kutt i nærings- og distriktsutvikling.

Vi ser det når det gjelder tiltak for arbeidsledige der Høyre vil halvere antallet tiltaksplasser fra 9000 til 5000. De som rammes av dette, er de som har vanskeligst for å komme seg ut på arbeidsmarkedet. Alternativet for mange er lange perioder av deres liv hvor de må leve på trygd og/eller sosialhjelp.

Og vi ser det når det gjelder å kutte i bistanden til de aller

fattigste. Fr.p vil avskaffe all statlig bistand. Et av verdens rikeste land skal dra ut i verden med det budskap at vi ikke har en krone å bidra med. Da er det bedre å holde seg hjemme.

Det er et felles trekk i alle disse forslagene fra høyresiden - de går til angrep på fellesløsningene. Se bare på forslagene om å svekke sykkelønnsordninga. Høyres forslag, som er mindre dramatisk enn Fremskrittpartiets, vil innebære at en person med en inntekt på 300 000 kroner vil tape 30 000 på et års sykdom, med forslaget fra Fr.p vil tapet bli på 60 000 kroner. Tar vi det gjennomsnittlige sykefravær for en gjennomsnitts lønnstaker, vil tapet årlig bli på 4800 kroner med Høyres forslag, og 7500 kroner med Fr.p.s forslag. Men de sier at de har råd til skattelette. Denne valgkampen vil bli dreie seg om å forsvare sykkelønnsordninga. Jan Pettersen kaller det en beskjeden egenandel, men det er en dramatisk kutt i en viktig velferdsordning når folk kan tape 30 000 kroner på ett år.

Vi har også sett at de angriper og vil svekke AFP-ordningen, skolefritidsordningen, barnehager. Høyres landsmøte gikk til angrep på skolepolitikken og Trond Giske. De vil fjerne den statsråden som i løpet av under ett år har gjort mye for å få til en bedre skole, f.eks ved å gi bedre lønn til lærerne, 30 000 kroner årlig i snitt, innen det inntektspolitiske samarbeidet og mot at lærerne organiserer skoledagen slik at det gir en bedre skole. Studiefinansieringen er kraftig forbedret, slik at studentene får anledning til å jobbe mindre og studere mer, slik at studiene kan gjennomføres raskere. Lik rett til utdanning er blitt mer av en realitet.

Stoltenberg slo videre fast at Regjeringen er kommet et stykke på veien når det gjelder å realisere målet om livslang læring.

- Trond er en statsråd som er kommet et stykke på veien når det gjelder å skaffe gratis læremidler i den videregående skolen. Samtidig innføres det reformer som skal forbedre innholdet i skolen, leseprøver som avslører elever med lesevansker mv. Samtidig er det satt av 100 millioner til informasjonsteknologisk utstyr i skolene. Det er også sørget for høyere lærerlønninger. Det har skjedd en forbedring av studiefinansieringen med ca. 1000 kroner mer i måneden i stipend. Han har bedret mulighetene for livslang læring gjennom rett til videregående opplæring for voksne.

Hvorfor vil så høyrekreftene fjerne ham? Jan Petersen sa sist fredag at enda viktigere enn å komme inn i regjeringskontorene, er det å fjerne Trond Giske. Hvorfor? Jo, fordi det er en viktig

forskjell i skolepolitikken mellom Arbeiderpartiet og høyrekreftene. Høyrekreftene ønsker en økende privatisering og en todeling av det norske skolevesenet. Det er de rikeste som skal sikres de beste skolene og de beste lærerkreftene. Det er de som støtter skoletilbud som Oasen, som selv Kirkerådet er skeptisk til. Dette er bare begynnelsen på en meget farlig utvikling. Vi sier nei til økt privatisering i skolevesenet. Vi skal ha et skoletilbud som omfatter alle. Vi sier nei til at omtrent enhver privat løsning skal få statsstøtte. Derfor skal Trond fortsatt sitte som kirke- og undervisningsminister i en Stoltenberg-regjering.

Jan Petersen sier at han er fornøyd med Oslo-skolen. Jeg synes ikke vi skal spørre Jan Petersen om Oslo-skolene. Spør foreldrene til barna i Oslo-skolen. Her er det mange mangler. Høyresiden har også reagert på at jeg sier at de går inn for et kaldere samfunn. Det fastholder jeg. Når et av verdens rikeste land skal redusere rettighetene etter sykelønnsordningen, når de foreslår kutt i vårt internasjonale solidaritetsarbeid, når de ønsker bedre velferds-tilbud til de rikeste i samfunnet, da blir det et kaldere samfunn.

Jeg vet at Yngve både har stått for lønnstakernes interesser i Norge, men også for internasjonal solidaritet og kamp for rettferdighet for arbeidstakere i andre land. Han står på i kampen mot rasisme, i kampen for økt toleranse. Dette er grunnleggende verdier som også jeg deler med Yngve, med respekt og glede. Det er våre felles verdier om mangfold og fellesskap, solidaritet hjemme og ute, som binder oss sammen. Utfordringene utenfra er kanskje sterkere enn på svært mange år, sa statsministeren.

Yngve Hågensens innledning

- Den norske velferdsstaten er vi stolte av. Med rette. Den er et byggverk reist av dem som trengte forsvar mot sult, fattigdom og nød. De som ikke hadde utdanning og som ikke hadde råd til å tilby sine barn utdanning. De som måtte stole på veldedige bidrag fra private organisasjoner hvis nøden ble for stor. Slik var situasjonen da LO ble dannet for 101 år siden. Nå står vi ved Landsorganisasjonen i Norge sin 30. ordinære kongress. Selv om velferd kanskje ikke har stått formelt på dagsorden hver gang, tar jeg neppe munnen for full om jeg påstår at vi for 30. gang skal saumfare byggverket som de begynte å reise for 100 år siden.

De fleste ganger har vi kunnet slå fast at noen steiner er blitt lagt til byggverket. Det har skjedd også i denne perioden. Vi har fått utvidet ferie. Aldersgrensen til AFP er senket. En reform for EVU tar etter hvert form og blir iverksatt trinn for trinn. På tross

av store mangler i helsevesen og eldreomsorg har aldri samfunnet brukt mer penger og ressurser på disse områdene, og det er betydelige standardforbedringer. 6-åringene går nå på skole for første gang i historien. Ingen som vil se virkeligheten, kan benekte at det bygges stein på stein fremdeles.

Men etter hvert som byggverket blir eldre og større, øker kravene til vedlikehold. Inspektørene – det er oss her på kongressen – må sjekke grundigere for hver gang. Er det taklekkasje eller snikende råte? Holder noen kravlende maur på å ete seg inn på bunnstokkene?

Når vi bruker halvparten av verdiskapingen på offentlig tjenesteyting og omfordeling, legges det store byrder på evnen til verdiskaping i resten av økonomien. Virkemidlene må tilpasses et stadig mer konkurranseutsatt næringsliv i en globalisert verden. Egenandelene øker fordi skattefinansiering har sine grenser. Det kan forsvares til en viss grad fordi velferdsgodene ikke bare er kollektive, men ofte har et innslag av personlig forbruk i seg. Men brukt på bred front, betyr høye egenandeler at flere risikerer å falle utenfor.

På tross av at mer brukes på skole enn noen gang, frister tusenvis av elever og lærere tilværelsen i kummerlige lokaler med dårlig arbeidsmiljø og utslitt utstyr. Helsekøene er fortsatt altfor lange. Det fører til unødige lidelser og tap av arbeidsevne. De unge har problemer med å etablere seg i et brennhett boligmarked der offentlig styring og planlegging har sviktet.

Igien sier jeg: Ingen som vil se virkeligheten i øynene kan benekte at det er mye ugjort.

Dette er det ganske bred enighet om i Norge. Politiske partier fra høyre til venstre kappes om å ta æren for framskrittene, og om å legge skylda på andre for manglene. Ja, det mest markedsorienterte av dem alle, FrP, er mest flittig i å påpeke manglene i helse og eldreomsorg. Det er på parolen om mer velferd til folket at partiet har fått mest stemmer, ikke på motstand mot skatter og avgifter. Nå ser jeg at Hagen på ny blåser liv i den gamle motstanden mot skatter og avgifter. Salderingsposten er de enorme oljeinntektene som brenner i lomma på politikere som Hagen. Slik er populistene, den ene dagen misnøye med det ene, den neste dagen med det andre. Å bygge stein på stein er ikke deres metode.

Den virkelige trusselen mot velferdsstaten kommer fra to fronter. Den ene fronten er den politiske høyresida. De som vil senke skattene og avskaffe de allmenne trygghetsordningene. De som har herjet i England og USA, med den radikale nedbyggingen

av velferdsstaten og gjenreisningen av klaseskillene i inntekt og sosial standard. I Norge hører vi ekkoet når de borgerlige går til frontalangrep på sykelønn, AFP og det neste blir kanskje folketrygden. Ja, de er som maur som eter seg inn i bunnsvillene.

Den andre fronten går inne i oss sjøl. Det er den mette og tilfredse sløvhet som senker «garden» og åpner for «knock-out». Ola Nordmann er blitt 9 kilo tyngre siden 60-tallet, og dermed mindre bevegelig i ringen. Han sitter mye foran skjermen og lar seg underholde av kanaler som spiller på den samme misnøyen som Fremskrittspartiet. Politikerne er både sløaktige og tåpelige stort sett, skal vi tro de kjappe TV-journalistene, som ikke er ansatt i Kanal Pjatt - men leier seg ut gjennom egne aksjeselskaper for å unngå skatt. Heltene sitter på advokatkontorene, i sjefsjobber i næringslivet eller på et meklerkontor. Arbeidere, offentlige tjenestemenn og lærere har mistet sin betydning, eller hur?

Misforstå meg rett. Jeg har ikke noe imot å slippe av foran skjermen av og til, og advokater, gode ledere og skikkelige pressefolk kan være gode å ha. Jeg setter disse tendensene på spissen for å vise at vi er daglig utsatt for påvirkning av et slag som fører til apati, egoisme og fremmedgjøring. Det er det jeg vil kalle snikende råde. Vi har en jobb å gjøre med å skape motvekt og fremme holdninger som underbygger et sosialt og godt samfunn som rommer alle.

Hverdagen ute på arbeidsplassene er ofte hardere enn det som skulle «følge av boka». Mange opplever nedverdiggende behandling og klare lovbrudd. Ikke nødvendigvis av motvilje mot fagbevegelsen; men også det. Vel så ofte er det underbemanning, knappe tidsfrister og dårlig økonomi som ligger bak useriøs adferd fra arbeidsgivere. Vi ser representanter fra såkalt nye bransjer stå frem og skryte av 16 timers arbeidsdag og mangel på respekt for viktige verdier i arbeidslivet. Mange utviklingstrekk i det moderne samfunn betyr egentlig økte behov for det LO står for. Det tror jeg mange skulle merke om vi la ned virksomheten der ute i arbeidslivets hverdag.

Arbeidstakernes behov for fagbevegelsens tjenester og innsats vil også i framtida være særlig knyttet til trygghet for inntekt og en verdig behandling på jobben. Og fortsatt vil det være en løpende kamp mellom gode og dårlige krefter. De som fremmer trygghet og verdighet på den ene side. Og de som, mer eller mindre bevisst, gir sine bidrag til å forringe den økonomiske tryggheten i hverdagen og til å svekke norske arbeidstakeres stilling. Denne spenningen må få utløp i faglig og politisk kamp.

Det er således ingen tilfeldighet at LO har satt velferd i det 21. århundre som et hovedtema på sin første kongress i et nytt århundre. De viktigste skillelinjer for faglig og politisk debatt tror jeg fortsatt vil foregå omkring

- forholdet til arbeidsmarkedet
- forholdet til velferdssamfunnet

Hovedskillet i politikken

Både vårt forhold til arbeidsmarkedet og vårt forhold til velferdssamfunnet henger sammen med vårt forhold til marked og markedskreftenes plass i samfunnsutviklingen. De som er opptatt av markedets frie spill, er de samme som ønsker et såkalt «fleksibelt» arbeidsmarked, mer privatisering og en nedtonet rolle for velferdsstaten. De ønsker at mer skal være gjenstand for kjøp og salg, eller frie valg som det stundom kalles. Den enkelte skal klare seg mer selv uten forstyrrende innblanding fra stat, kommune eller fagforening. Da kan skatten bli lavere, arbeidslysten øke og det personlige ansvar få større betydning.

Jeg forstår at mange, med gode hensikter, tror på det der. Ofte synes vi jo å mene at pengene trives best i egen lomme, og at jeg selv vet best hvordan de bør brukes. Og butikken bør være åpen når det passer meg. Ofte er det vel ingen stas med å dele utbyttet av eget arbeid og slit med andre. De som tenker slik, har ofte selv lykkes godt i livet og glemmer at hvis de som ufødte skulle velge mellom en velferdsstat med høy skatt og en stat med lav skatt og lite trygghet, ville de velge det første. Det vil de fleste gjøre fordi de på forhånd ikke vet om de er blant de heldige. Da er det fornuftig med brede forsikringsordninger.

Jeg har levd lenge nok til å gjenkjenne oppskriften. Det er den samme som arbeidsgivere og den politiske høyreside har stått for til alle tider. Og jeg har reist såpass i verden at jeg også vet litt om erfaringer som kan gjøres. Når markedet får for stort gjennomslag, blir det voksende økonomiske forskjeller og sosiale motsetninger i befolkningen. Det blir større ulikhet mellom mann og kvinne og det blir større forskjell mellom distrikter. En sterk fagbevegelse går gjerne sammen med høyt utviklet velferd. Da blir også fordelingen av økonomiske goder og byrder jevnest. I de nordiske land, der fagbevegelse og offentlig sektor er sterk, er også likestillingen mellom menn og kvinner kommet lengst. I land der markedet dominerer mer, er den kommet kortest.

Det ligger en logikk i dette, som ikke er til å unngå. Og det skyldes ikke at de som deltar i markedets spill er dårligere mennesker enn andre. Det er spillets regler som gjør det slik.

Markedet har på store områder vært nødvendig for den velstand som er utviklet i vårt land. Over halvparten av våre medlemmer henter sitt levebrød i virksomheter som lever i og av et marked. Derfor må vi leve med markedet som en viktig mekanisme i økonomien.

Det vi må unngå, er at markedets spilleregler også skal bestemme over politikken og den type samfunn vi skal ha. Den enkelte bedrift og arbeidsgiver vil, ut fra en kortsiktig og isolert betraktning, lett se seg tjent med markedets og høyrepolitikkenes løsninger. Skatter og avgifter må være lave og dermed offentlig sektor liten. Tariffavtaler og lovverk bør ikke regulere arbeidstid, lønn og andre arbeidsvilkår. Trygder, permisjoner og familieforpliktelser bør ikke være slik at folk blir mindre disponible for jobben. Og ingen bør hindre at lønn og fallskjermer til ledere fastsettes slik at de kan imponere børsen og utenlandske kolleger i finans- og næringsliv. Det ligger i markedskreftenes dynamikk at de ikke vil være pådrivere for rettferdig fordeling, godt arbeidsmiljø, trygghet for helse og sosiale goder. Vi må tvert i mot erfare at de ofte er direkte motkrefter.

Forskjellen mellom amerikansk og europeisk arbeidsliv illustrerer dette så tydelig. I USA er arbeidstid, som det meste annet, mye mer styrt av markedet enn i Europa og særlig Norden. Der mangler man generell rett til ferie. Også sykelønn, fødselspermisjon og mye annet. For mange blir det likevel noen fridager - to uker er vanlig, men helt prisgitt den enkeltes arbeidskontrakt eller avhengig av å være i en bransje der fagbevegelsen er inne. Overtid og dobbeltjobbing er også mer utbredt. Kanskje skyldes dette at amerikanere grunnleggende er mer arbeidsomme og kanskje materialistiske. Jeg tror nok det ennå mer skyldes mangel på den type kollektiv fornuft en kan få til gjennom avtaleverk og lovgivning som folk flest, også i USA, egentlig ønsker. Og da har jeg ikke nevnt de enorme lønns- og inntektsforskjeller som oppstår når kreftenes frie spill får råde. De lavest lønte tjener i beste fall halvparten av hva de gjør i Norge. Mens toppene tjener 10, 20, 30 ganger mer enn våre ledere, selv med deres grådighet de siste åra. Det er en tilnærming til denne modellen høyrepartiene og arbeidsgiverne i praksis legger opp til. Selv om jeg nok tror mange av dem ikke er seg dette like bevisst.

I politikken har Norge tross alt lenge vært velsignet med en svak høyreside og kapitalistklasse. Selv med rekordnotering for både Frp og Høyre, er det et klart mindretall som aktivt støtter høyrepolitikk. Organisasjonene på arbeidsgiversiden har

gjennomgående et videre og mer langsiktig perspektiv på økonomi og samfunn enn enkeltbedriftene. Men de vil lett i praksis virke som bremsekloss overfor fagbevegelsens krav, ikke bare når det gjelder lønns- og arbeidsvilkår men også når det gjelder rettferd, trygghet og velferd.

En kanskje like viktig motkraft for fremme av et godt samfunn, er den politiske apati og forvirring som etter hvert gir seg utslag i lav valgdeltakelse og sterke svingninger i politisk sympati. Dette svekker politikkens mulighet til å prege samfunnet i en positiv retning. Ustabil oppslutning om, og tillit til, organisasjoner og andre institusjoner bidrar nok gjennomgående i samme retning.

Kulturliv og media, som selv blir stadig mer styrt av marked og penger, forsterker denne tendensen. Media er sterkt opptatt av politikk. Men hovedfokus er på det som kan underholde, ikke på informasjon som gir forståelse og sammenheng. Virkningen er synkende tillit og status til politikere og andre institusjoner som fremmer en fornuftig helhet. Dette gir indirekte økt innflytelse til markedet og mindre seriøse aktører i samfunnslivet. Derfor er fagbevegelsen som politisk kraft også mer nødvendig enn noensinne.

Når dette er sagt, skal det også sies at de praktiske løsninger i politikken går mer på kryss og tvers enn tidligere. Og særlig når en tar enkeltområder for seg, kan det bli vanskelig å finne de klare politiske mønstre og verdivalg. Deri ligger i seg selv en hovedutfordring. I en tid der mønstrene for sosial og politisk tilhørighet er blitt mer kompliserte, har også samfunnet blitt mer mangfoldig. Den enkeltes grunnlag for forståelse av virkeligheten er også blitt endret. Og i en tid der informasjonsflommen vokser og kappes i underholdningsverdi, blir det særlig vanskelig å finne basis både for faglig og politisk virksomhet. Vi ønsker at LO skal bli en enda viktigere bidragsyter i den konstruktive samfunnsbygging. Derfor satset vi på FAFOs store utredning om velferd i et nytt århundre. Derfor får jeg anledning til å si det jeg nå gjør om framtidens velferdspolitik.

Det viktigste

Med et velferdssamfunn mener vi at de brede folkegrupper er sikret grunnleggende behov som inntekt, bolig, utdanning og helsestell. Arbeidet er grunnlaget for fagbevegelsens engasjement men også den enkelte arbeidstakers inntekt og livssituasjon. Selv om mye av vår innsats har gått ut på å redusere den tid vi lar jobben disponere oss, vil vårt forhold til arbeidslivet bety minst

like mye som før. Dette gjelder særlig for kvinners del. Jentenes jobbdeltakelse er ennå ikke fullt på høyde. Den er nok på topp i internasjonal sammenheng, men svært mange kvinner jobber fortsatt deltid.

Alle jobber vi nå færre år gjennom livsløpet og færre timer pr. år enn våre forgjengere gjorde. Lønna for de timene vi jobber, skal imidlertid rekke lenger. Først skal de dekke studielån for årene under utdanning. Siden skal de gi grunnlag for stadig flere år som pensjonist.

Arbeidslivets betydning er selvsagt mest direkte de årene vi jobber. Her bestemmes vår løpende inntekt og økonomiske livsgrunnlag. Her preges langt på vei vår helse og livsstil. Og her er for de fleste den viktigste arena for selvrealisering og sosial kontakt. Alle de utfordringer som ligger i å møte framtidas arbeidsliv, er omhandlet i en skisse til en bred ny lov, jfr. dokument «Ny lov for arbeidslivet» som vi behandler som et eget punkt på kongressen. Hovedoppgaven er å stoppe økende utstøting og frafall, særlig blant dem over 50 år. Samtidig må vi gi bedre rom for alle som ikke kan yte hundre prosent til enhver tid. Det gjør vi ved å få folk til å like seg på jobben. Få nye utfordringer og føle at de blir verdsatt.

Den krevende oppgaven som ligger i å medvirke til en sterk og stabil samfunnsøkonomi fra fagbevegelsens side, skjer særlig gjennom tariffpolitikken, jfr. eget dokument til kongressen. Og jeg må si jeg stiller meg undrende til mye av kritikken mot det vi har fått til og mot det å ta ansvar for helheten. Hvilket alternativ er det dere tenker dere? Har vi erfaring for at det er transportarbeidere og sosialarbeidere som får mest ut av forbundsvisе oppgjør og lokale forhandlinger? Er det når lønns- og prisutvikling begge skyter fart, at offentlig ansatte tar igjen det tapte? Jeg har vært med på dette noen år. For mange år, synes kanskje noen av dere. Men jeg husker at det er det motsatte som skjer. Jo mindre helhetlig opplegg vi har, jo mindre samordning vi har gjennom LO, dess større blir disse problemene. De som står sterkt ute i de lokale forhandlinger, er de som kan gjøre det bra. I hvert fall for en stund. Men det er i disse årene med høy nominell lønnsvekst at de offentlig ansatte kommer på etterskudd.

Og det er jo ikke så rart. Det er jo nettopp da vi gir markedet størst makt.

Arbeid til alle må være LOs overordnede mål både av hensyn til den enkelte og som middel til å virkeliggjøre våre andre mål. Her må en sikre utviklingen av et slagkraftig næringsliv, samtidig

som en tar vare på gode samarbeidsforhold og et godt arbeidsmiljø. Begge deler er nødvendig grunnlag for velferd og livskvalitet.

Framtida dreier seg om kvinner

Framtidas utvikling i samfunn og arbeidsliv vil i stor grad dreie seg om kvinners posisjon. Også dette vil i høy grad dreie seg om valg av samfunnsmodell. Igjen kan en internasjonal sammenlikning illustrere hva vi tenker på. De nordiske land atskiller seg fra det vi finner i det øvrige Europa. Vår situasjon er kjennetegnet av langt høyere yrkesdeltakelse blant kvinner. Det må tilskrives en alminnelig likestilling som er kommet lenger, men fremfor alt en sterk utbygging av barnehage og andre omsorgstilbud som i andre land er mangelvare.

Velferdsstatens tilbud er altså nødvendige for å fremme likestilling. Markedet løser ikke denne oppgaven. Høy deltakelse fra begge kjønn forutsetter også en godt utbygget eldreomsorg, slik at dette ansvaret ikke blir et rent privat anliggende som i praksis ofte kvinner må ta seg av. Vi ser da en viktig skillelinje i politikken mellom sosialdemokrater på den ene side og konservative, ofte kristelige høyrepartier, på den annen. Disse fremmer de mer gammeldagse kjønnsroller, der kvinner skal være hjemme både for å ta seg av barneomsorg og eldreomsorg. Dette skillet kommer til uttrykk også i norsk politikk der Kr.f., sammen med Høyre og Frp, har drevet fram kontantstøtten. Denne går på bekostning av barnehagene og en fremtidsrettet likestillingspolitikk.

Kvinnens fullverdige yrkesdeltakelse, og likestilling mellom kvinner og menn, er godt etablert som et grunnleggende mål for fagbevegelsen. Og det vil ganske sikkert prege vårt arbeid i åra som kommer. Utviklingen er kommet langt, men nye hindringer kan oppstå og det er langt igjen til full likestilling i arbeids-, familie- og samfunnsliv.

Et annet viktig utviklingstrekk er nye og svært varierte familiemønstre. Vi ser flere barn med bare en forsørger, men vi ser også flere barn med opptil flere foresatte.

Det viktigste svaret på denne utfordringen, både av hensyn til fordeling og samfunnsøkonomi, er:

- høy yrkesdeltakelse også for aleneforeldre
- gode omsorgsordninger for barn og foreldre

Tendensen i familiemønster og befolkningssammensetning peker alle i retning av økte oppgaver for offentlig sektor. Vi blir flere eldre og vi lever lenger. Innvandring gir tilskudd av

arbeidskraft, men nye utfordringer for velferdsstaten. Intet av dette taler for at markedet skal bety mer. Nye landsmenn skal integreres. Det kan ikke overlates til privat skolevesen og et boligmarked som virker brutalt for dem som står utenfor.

Også hensynet til den langsiktige befolkningsutvikling roper på kollektiv fornuft. Den beste løsning for å holde oppe den langsiktige tilgangen på arbeidskraft, er at flere barn fødes og vokser opp under gode forhold. Å løse problemet gjennom stor innvandring, er noe vi hører fra liberalister i Høyre og Venstre. De er alltid åpne for lettvinne forslag som kan skaffe arbeidsgiverne billig arbeidskraft.

Også her er løsningen å forsvare den nordiske modellen mot høyresidas løsninger. Satsing på yrkesdeltakelse fra begge foreldre og gode offentlige omsorgstilbud, gir de beste resultater. I Norden har fødselstallene holdt seg langt bedre oppe enn i andre europeiske land, der Kr.fs og andre konservatives løsninger holder både kvinner og barn hjemme. Fødselstallet har rast nedover på en helt annen måte enn i Norden. Og i USA ser en hvordan dårlige offentlige tilbud forsterker fattigdoms-problemene og de sosiale forskjeller, ikke minst blant barn.

Rettferdig fordeling

Det er to hovedhensikter som til alle tider har preget norsk fagbevegelses arbeid: *skape og fordele*. Dette markerer et skille mot den politiske høyreside, som neglisjerer hensynet til fordeling. Det gir en avgrensning mot det ytterste venstre, som sjelden er opptatt av verdiskaping. Vi må skape for at det skal være mye til fordeling. Derfor er en politikk for verdiskaping og en bærekraftig økonomisk politikk så viktig, slik det omtales i kongressdokumentet om tariffpolitikken. Den nordiske modellen har gått ut på å skape en rettferd som samtidig er *produktiv*.

Denne modellen atskiller seg fra høyresidens prosjekt, som er å etterlikne den amerikanske modellen. Den kan også gi høy produktivitet og sysselsetting, men den gir samtidig stor urettferdighet og mye større klasseskiller. Fagbevegelsens linje må være et samvirke mellom marked, organisasjon og politikk. Høyresiden hevder nå at globalisering og økt konkurranse tilsier nedbygging av velferdsstaten. Det er det motsatte som er riktig.

Fordi drivkreftene for ulikhet og urettferdighet er blitt så sterke, trenger vi styrket velferdspolitik, ikke svekket. Presset for omstillinger og økt produktivitet øker risikoen for å komme dårlig ut i arbeidsmarkedet. Det er flere som kan bli rammet, ikke færre. Velferdsstaten er vårt felles forsikringsprosjekt. Når

risikoen og kravene til dette øker, må vi satse mer på det, ikke mindre. Derfor må sykelønnsordningen forsvares. Her står høyrepartiene og Kr.f klare til å gjeninnføre klasses skillet fra 25 år tilbake, der noen i praksis hadde full lønn, andre ikke. Ledighetstrygden må sikres som en universell statlig ordning. Framstøt for å privatisere ordningen, som Frp foreslår, må avvises.

Vår grunnoppgave, med organisering av arbeidstakerne og kollektive forhandlinger, skal bidra til anstendig lønn og begrenning av lønnsforskjellene. Vi ser imidlertid at behovet for et skattesystem som utjevner inntektsforskjeller ikke er blitt mindre. Grådigheten blant lederne i storbedriftene illustrerer dette.

Skattesystemets oppgave er således både å omforme privat kjøpekraft til offentlig finansiering av tjenester og overføringer og å omfordele inntekt. Eiendom, aksjer og annen formue ser også ut til å bety stadig mer for de velstående levekår. Ikke rart at så mange av dem mobiliserer mot skatt på aksjeutbytte og annet som kan skape større rettferdighet. Fagbevegelsen må fortsatt jobbe for slik rettferdighet.

Mye av velferdsstatens ytelser er omfordeling mellom ulike livsfaser og aldersgrupper. Vi mottar mest når vi er unge og gamle, vi betaler mest i de år vi er mest aktive i det økonomiske liv.

Noen har brukt denne kjensgjerning som argument mot velferdsstaten. Det hele er bare en stor og kostbar omfordelingskarusell der vi i hovedsak omfordeler til oss selv. Denne konklusjonen holder ikke. For det første er det faktisk klar omfordeling mellom høy og lav også når vi regner inn ulike livsfaser. For det annet finnes det ikke praktiske løsninger som kan gi samme trygghet for barn og eldre som en aktiv velferdsstat skal gjøre.

Tjenestene vil bety mer

Velferdsstatens tjenester vil bety stadig mer for folks velferd. Dels blir vi flere eldre (det vet jo jeg). Dels vokser mulighetsområdet – som i helsesektoren. Dels vokser betydningen, som for utdanning og barneomsorg. Velferdsstaten står midt i de viktigste vekstområdene i samfunnet.

Skal fagbevegelsen prege det nye århundret som den har preget det forrige, må rollen bli en annen enn før. Nye krav til velferdsstaten kan bare imøtekommes dersom vi både effektiviserer og nedprioriterer etablerte goder.

Uten prioritering vil velferdssamfunnet langsomt bygges ned. Uten økonomisk grunnlag vil tilbudene mangle. Da vil markedet overta og først og fremst styres av dem med mye penger.

Offentlig sektor må stadig fornyes og effektiviseres for å levere de riktige tjenestene og de gode tjenestene. Dette skjer best gjennom omorganisering og nye arbeidsformer; ikke gjennom privatisering og bruk av markedsøkonomiens idealer. Det vil jo gjenskape de urettferdigheter som offentlig organisering opprinnelig tok sikte på å unngå. Når lønnsomhet er målet, blir de enkle og betalingsvillige brukerne prioritert, mens andre må vike. Og arbeidstakerrettigheter blir brikker i et spill, slik vi har sett det i renhold og renovasjon, i busstransport og på andre områder.

Det stiller imidlertid store krav å forfølge denne ambisjonen. Den politiske høyresiden har privatisering som et mål i seg selv. Næringslivet ruster seg for å overta markeder som kan se lukrative ut. Forsikringsselskapene vil ta over offentlige pensjonsordninger. Manpower vil overta deler av arbeidsmarkedspolitikken. Og velgerne trekkes mot partier med skatteleppe på programmet. Vårt svar på dette må være nye organisasjonsformer, brukerne mer i sentrum for oppmerksomheten og evne til å ta i bruk de beste krefter av mennesker, utstyr og teknikk.

Pensjon og bolig

Mer og mer sentralt for fordeling og spørsmålet om trygghet, står to store verdier både i penger og betydning:

- en i en tidlig livsfase, nemlig bolig
- en i en senere fase, nemlig pensjon

Pensjonssystemet i Folketrygden fikk ikke utvikle seg til det grunnleggerne tok sikte på. Ut fra disse prinsippene skulle den maksimale pensjon vært mellom 250 og 300 000 kroner i dagens kroneverdi. Den har bare blitt ca 190 000 etter dagens regler og satser. For en gjennomsnittslønn skulle den ikke ha vært rundt 130.000 som nå, men snarere 150- 160 000.

Den sterkeste motkraft til denne svekkelsen på pensjonsområdet, har vært fagbevegelsens kamp for tidligpensjon i verdige former, gjennom utviklingen av AFP fra 1989. I denne ordningen har en basert seg på folketrygdens hovedidé når det gjelder sosial profil. Det har også vært et nødvendig svar på et arbeidsliv der stadig flere faller ut før ordinær pensjonsalder. Og særlig før vi fikk AFP-ordningen ble mange av våre henvist til nokså uryddig bruk av uføre-/ ledighets- eller syketrygd.

Pensjon tror jeg jeg bør stå veldig sentralt for oss framover.

Hvordan vi skal jobbe, vil Per Gunnar utdype nærmere gjennom sin innledning.

Like viktig kapital som pensjon, er boligkapitalen. Boligpolitikk har stått sentralt for fagbevegelsen gjennom historien. Å medvirke til en politikk som sørger for at et nøkternt husvære blir tilgjengelig til en overkommelig pris, må være målet for LOs politikk på dette området.

I dag er utfordringen for boligpolitikken å motvirke en fordeling som er skrikende urettferdig. Fortsatt er det mange som sliter med høye boutgifter, men urettferdigheten består mest i forskjellen mellom veletablerte, som sitter på en stor boligformue på den ene siden, og de unge som ofte har store problemer med å etablere seg.

En særlig utfordring blir å sørge for at ungdom i etableringsfasen kan komme seg inn på boligmarkedet. Det krever både personrettede og mer generelle tiltak.

Oppsummering

Velferdssamfunnet kan bare utvikles gjennom stor forståelse i det brede lag av folket. Velferdssamfunnets skjebne er uløselig knyttet til dets politiske forankring – i folket. Derfor må ordningene oppleves som riktige, rettferdige og med like rettigheter for alle.

Velferdssamfunnet handler ikke bare om fravær av fattigdom, sykdom og fornedrelse.

I ytterste konsekvens handler det om livskvalitet for alle – uavhengig av bosted, økonomisk evne og sosial og etnisk bakgrunn.

Vår bakgrunn er å stå imot høyrekreftene og, gjennom vår mobilisering av fellesskap og styrke, å utvikle en velferdspolitikk for framtida som gjør at arbeidsfolk i kunnskapssamfunnet ser at en sterk og samlet fagbevegelse vil være garantisten for en god utvikling av velferdssamfunnets fellesskapsløsninger.

Da folket vandret ut av jordbrukssamfunnet og inn i industrisamfunnet, bar de fleste med seg fattigdom og daglig fornedrelse. Det var de store klasseskiller mellom fattig og rik – og industrisamfunnets måte å organisere arbeid og mennesker på – som skapte det politiske og organisatoriske grunnlaget for framveksten av en sterk fagbevegelse.

Norge sto overfor det mest dramatiske skiftet i vår historie. Aldri før har forholdet mellom menneske og arbeid, arbeidsorganisering og samfunnsorganisering endret seg så raskt og så dramatisk som i det forrige århundre.

Fagbevegelsen er et ektefødt barn av industrisamfunnets utvikling og vekst. Det var de store forskjeller mellom de mange fattige og de få rike, sammen med industriens krav om kollektiv arbeidsorganisering, som skapte det politiske og organisatoriske grunnlaget for framveksten av forrige århundres mest dominerende og samfunnsbyggende organisasjon.

Kåre Holt skrev en av våre flotteste arbeidersanger i 1957 – De unge slekter.

Her heter det:

*En gang i fjærne tider
trellet i andres jord.
Fedre som møtte sulten
uten et ord*

Slik beskriver han arven fra jordbrukssamfunnet. Det heter videre:

*Den gang da far min løftet
fanen i tro og tross,
sådde han korn og frihet
sådde for oss*

Slik uttrykker Kåre holt opprørstrangen mot urettferdigheten og evnen til å organisere seg under en felles fane. Byggingen av velferdssamfunnet hadde begynt – fagbevegelsen var et faktum.

Den nye arbeiderklassen valgte å stå sammen i en stadig sterkere og sterkere fagbevegelse. Målet var arbeid til alle – et arbeid å leve av – et arbeid som ikke ødela helsa – og retten til et verdig liv. Dette var grunnpilarene i framveksten av det velferdssamfunnet vi kjenner i dag.

De resultatene vi har oppnådd på de 100 åra kan kort oppsummeres slik:

For to år siden feiret vi L0s 100 års jubileum. For ett år siden rundet vi inngangen til et nytt århundre og et nytt årtusen. Jeg skal ikke fortelle hele historien om L0s første hundre år, men begrense meg til å nevne noen fakta.

Vi har bak oss en periode med nesten sammenhengende framgang; materielt men også sosialt. Vår løpende materielle levestandard er mer enn tidoblet. Men vi har langt fra bare prioritert det materielle. I denne perioden har arbeidstida nesten blitt halvert. Hvis vi hadde vært ensidig opptatt av penger og det

som kjøpes kan, kunne vårt forbruk kanskje vært dobbelt så stort. Vi har å ønsket oss livsstandard i en bredere mening. For 100 år siden var ikke arbeidsuka 37 ? time, men snarere på 60 timer. Ferien var ikke på 5 uker, men snarere en eller to. Og det var dårlig med betalte helligdager og lønn under sykdom.

Denne kombinasjonen av materiell og sosial forbedring har preget fagbevegelsens arbeid opp gjennom hele historien. Så også de siste årene. Siden L0-kongressen i 1989 har vi i gjennomsnitt fått til en standardforbedring på rundt 20 prosent. Det har vært en lønnsforbedring på over en prosent i året, men vi har samtidig oppnådd sosiale forbedringer. Så sent som i 1988 var det ingen alminnelig adgang til pensjonering før fyllte 67 år. Nå er vi nede på 62 gjennom AFP. På samme tid var foreldrepermisjonen med lønn begrenset til 18 uker. Nå er vi oppe i nesten ett år. Og i fjor fikk vi endelig gjennomslag for den femte friuke for alle, som vi har ventet på siden 1981.

Skritt for skritt har vi forbedret inntekten for våre medlemmer. Skritt for skritt har vi gjennomført sosiale ordninger slik at vi ligger i verdenstoppen på begge områder. Så skjønner jeg at mange har ambisjoner som ikke er oppfylt. Slik skal det være. Men vi må ikke la ambisjonene bli vår egen fiende. All erfaring viser at det er med kollektiv fornuft vi får resultater som er reelle. Ingenting tyder på at ensidig nominell lønnskamp er veien å gå. Tvert i mot: når de nominelle rammene har vært størst har realitetene vært dårligst. Tillegg som ser store ut på papiret, blir spist opp av prisstigning og høy rente. Og det er slett ikke lavlønte i privat sektor eller kvinnedominerte områder i offentlig sektor som kommer best ut i en runddans mellom pris- og lønnsutvikling. Det er naturligvis grupper med sterk lokal forhandlingsrett som da har de største mulighetene.

Det er nettopp denne evnen og muligheten til å se tingene i sammenheng som er L0s unike styrke. Skal vi bare bli en møteplass for fremme av enkeltgruppers krav, vil vi bli mer lik andre organisasjoner. Vår innflytelse blir da også mer lik deres.

Denne oversikten viser at vi har oppnådd mye. Men, som jeg sa innledningsvis, har vi fortsatt mye å kjempe for: Bedre skole, bedre utdanning, bedre helsevesen og bedre eldreomsorg. Mer tid til hverandre. Samtidig er det farlig å ta velferdsordningene for gitt. Sultne rovdyr jakter best, sies det.

La oss vise at vi ikke er blitt for mette og sløve, og at vi fortsatt kan gå ut og slåss for verdier vi tror på, sluttet Yngve Hågensen.

Debatten

Dirigenten gikk rett på debatten, men viste først til at Per Gunnar Olsen ville komme etter lunsj med innledning om pensjonspolitiske utfordringer. Det ville bli avgrensa taletid i dag til debatt om det velferdspolitiske manifest. Den måtte avsluttes innen kl. 17.00, da et forslag med betydning for valgkomiteens arbeid måtte behandles i dag.

Dirigenten minnet om at rød lampe på talerstolen ville lyse et halvt minutt før taletida var ute. Taletida ble fra starten av satt til 5 minutter for første innlegg, og 2 minutter for det andre.

Jan Davidsen, Norsk Kommuneforbund, var først på talelista. Han takket for to flotte innledninger, som både hadde beskrevet det vi vil oppnå, men også de utfordringer vi står overfor. Både den velferdspolitiske målsettingen og det fagligpolitiske handlingsprogrammet vil prege utviklingen framover om det blir flertall for det til høsten, og kongressen er også viktig for å starte mobiliseringen til å oppnå dette politiske flertallet.

- Ca 40 prosent av velgerne kan tenke seg å sitte hjemme, eller er usikre på hva de skal stemme. Det er vanlig å høre at de ikke kan se forskjell på alternativene. Denne forskjellen må vi få fram. Høyrebølga tvinger fram mer marked, og vi ser konturene av et samfunn vi ikke ønsker oss. Tusenvis av barn lever under fattigdomsgrensa. Det sier noe om foreldrenes økonomi. Fordelingen går i feil retning, vi må få den på rett spor igjen. Det har vært vekst i kommuneøkonomien, men ikke nok til å løse nye pålagte oppgaver. Omstillingsarbeidet pågår kontinuerlig, men det er for mye preget av konsulentene, og ikke av de ansattes kompetanse og erfaring. Resultatet ser vi - sykefraværet øker.

Vi må skape tillit til at vi mener det vi sier, stå sammen om det vi er enige om, og vi må basere oss på det fagligpolitiske samarbeidet. Dette må også gjenspeile seg i det vi sier i mediene.

Gunhild Johansen, sekretariatet, takket for inspirerende innledninger.

- Vi i Kommuneforbundet vil gjerne delta med våre ressurser i fornyelsen av de offentlige tjenestene. Vi vil være med på å utforme innholdet i fornyelsen. Spesialisthelsetjenesten er pillarer i velferdsstaten. Hvis vi overlater spesialisthelsetjenesten til markedskreftene, gjør vi noe med velferdsstaten. LOs sekretariat vedtok 12. mars en uttalelse om sykehusreformen. Dette førte også til en endring i Odelstingsproposisjonen som kom 6. april. Men lovendringen går etter min mening ikke langt nok.

Det er jo en grunn til at Høyre og Fremskrittspartiet er de som er mest fornøyd med sykehusreformen. Når Arbeiderpartiet har gjennomført sykehusreformen, vil det være langt lettere å privatisere sykehusene i neste omgang, sa hun.

Hun sa seg også misfornøyd med den delen av styringsmodellen som sier at man skal ha en profesjonell ledelse og styrer, ikke demokratisk valgte. Det heter at man skal utpeke gode menn og kvinner. Hun syntes ikke dette var betryggende

- Sosial trygghet er en av pillarene i velferdssamfunnet, sa hun, og mente at også spesialhelsetjenesten kunne fornyes og omorganiseres. Slik det fungerer i dag, er det for mye profesjonskamp, noe som hindrer kompetansutvikling for mange yrkesgrupper. Erfaringer fra andre land, som har gått gjennom en slik omdanning som Regjeringen har foreslått, viser at tjenestene blir dyrere og best tilpasset mennesker som har store ressurser. Man sørger også for prioritet til de mest lønnsomme pasientene.

Hun overleverte et forslag til uttalelse til redaksjonskomiteen for velferdspolitisk manifest.

Oddrun Remvik, sekretariatet, takket også for to gode innledninger. Hun sa at de mest grunnleggende utfordringene gjelder utjamning og fordeling. Tilbudet av offentlige tjenester må ikke være avhengig av lommeboka.

- Tilbudet av tjenester er et grunnleggende trekk ved velferdsstaten, som vel alle i salen er enige om. Vi i offentlig sektor føler et sterkt press. Vi blir truet av privatisering hvis vi ikke løper fortere og arbeider mer enn vi gjør i dag. Dette presset er konstant fra arbeidsgivernes side. Også vi ønsker en omstilling, men ikke en omstilling som truer tjenestene og fremmer privatisering. Det er nemlig ikke Norsk Folkehjelp og andre humanitære organisasjoner som står klar til å overta offentlige tjenester. Det er de internasjonale kapitalkreftene som står klar til å overta, fordi de ser store penger i offentlige tjenester. Vi burde være stolte over å ha en offentlig sektor, og det er vel kanskje de fleste også her på kongressen. Samtidig må vi være klar over at kapitalkreftene er i krig mot velferden.

Også den offentlige sektor står for verdiskaping. Vi skaper verdier, bl.a. ved å holde folk friske. Da er det merkelig å oppleve at våre egne tillitsvalgte vil nedbygge offentlig sektor, sa hun.

Hun viste til en formulering i forslaget til politisk manifest - «velferdstjenester uten for mye marked». - Dette er en ullen formulering. Hvor mye er «for mye marked»? Hva er «for lite

marked»? Vi må ikke overlate alt til markedskreftene, sa Remvik, som sluttet seg til forslaget fra Gunhild Johansen.

- Vi er mot privatisering av offentlige tjenester, vi er for en fornyelse som vi selv deltar i utformingen av. Vi ønsker bedre sykehus, bedre helsetjenester, men vi betrakter oss som en ressurs som må være med i omstillingen. Vi ønsker en fornyelse av tjenestene i offentlig sektor og av våre arbeidsvilkår, sa Remvik.

Jens-Petter Jensen, sekretariatet, sa at det til denne kongressen forelå et dokument som på en fremragende måte illustrerer de forskjeller som det i dag er mellom ulike grupper av LO-organiserte arbeidstakere. Hftet dokumenterer klart at ansatte i stat og kommuner har et formidabelt forsprang med hensyn til pensjonsrettigheter. I tillegg dokumenterer heftet hvorfor folketrygden ikke lenger er nok for de fleste og at ansatte i privat sektor vil oppleve en betydelig reduksjon i det de har å leve for når de en gang blir pensjonister.

- Jeg skal innrømme at vi i privat sektor er misunnelige på forbundene i offentlig sektor, som har klart å forhandle fram så gode avtaler om pensjon. Det er kostbare ordninger som eksisterer, og så langt jeg kjenner til ordningene, så tilsvare de pensjons- og forsikringsordningene som offentlig ansatte har, rundt 10 prosent av lønna. Det forteller meg at vi i privat sektor har en svært lang vei å gå før vi er kommet på et tilsvarende nivå. Og - jeg tror ikke det vil bli forstått blant våre medlemmer dersom vi bruker tilnærmet all økonomi i en to-tre oppgjør på å få tilsvarende ordninger.

Jeg skal gjerne være med og slåss for at folketrygden på nytt skal bli det den en gang var, men jeg har begrenset tro på hvor langt det er mulig å komme den veien. Faktisk synes det å være slik at deler av det politiske miljøet vil omgjøre folketrygden til en ren minstepensjon og la resten være opp til arbeidslivets parter, eller til den enkelte. Derfor er det tvingende nødvendig at vi i privat sektor og LO-kollektivet setter tjenestepensjoner høyt oppe på den tariffpolitiske dagsorden..

Det er et lite paradoks at mens en er ung, for meg betyr det fra 20-årsalderen til nærmere 50 år, er den tiden hvor en legger grunnlaget for sin økonomiske handlefrihet i tiden som pensjonist. Men i denne perioden er det vel de færreste som tenker altfor mye på pensjon, det kommer først når en innrømmer for seg selv at en har det meste av sitt yrkesaktive liv bak seg. Og da er det sent, dersom en ikke er villig til å bruke betydelige deler av lønna på å sikre sin egen pensjon.

Jeg tror dagens unge på arbeidsmarkedet, la oss si de under 40, ikke synes det ville være særlig sprekt av oss å fremme et tungt pensjonskrav ved oppgjøret i 2002. Likevel er det helt nødvendig å fremme et slikt krav. En dag skal forhåpentligvis også de som nå er unge, pensjoneres. Hvor hardt vi skal gå ut og hvor mye vi skal kreve, har jeg ikke tatt stilling til – men det er viktig at vi begynner et sted. Og så får vi vel minne hverandre om at hverken AFP eller EVU-reformen ble løst i ett tariffoppgjør – vi vet at vi må begynne et sted og ta ting over tid. Vi må legge stein på stein.

Jeg kan i det alt vesentlige slutte meg til den innstillingen som foreligger, men jeg vil gjerne gjøre en presisering, sa Jensen.

- I sekretariatets forslag, forslag nr. 600, er formuleringene slik at de kan forstås dithen at vi skal etablere egne pensjonskasser innenfor LO/NHO-området. Det er mulig at det kan være en farbar vei, men jeg tviler. Og min tvil knytter seg til følgende:

Selv om vi i privat sektor har pensjonsordninger som ikke kan sammenlignes med offentlig sektor, så finnes slike på flere bedrifter og med varierende ytelser. Jeg vil også tro at det etableres flere i løpet av perioden fram til oppgjøret i 2002, bl.a. fordi vi har fått en ny lov som LOs representantskap tok initiativet til – jeg sikter til lov om innskuddspensjon. Jeg tror ikke det vil bli forstått dersom vi skulle si til våre medlemmer at det er vel og bra at dere har en bedriftspensjonsordning, men dere må med i den nye som nå er forhandlet fram ved dette oppgjøret. Personlig vil jeg ikke gå inn for at vi oppretter en felles pensjons- og forsikringsordning for LO/NHO-området. I Fellesforbundet avventer vi debatten i våre lokale organisasjonsledd foran neste års tariffoppgjør, og vi vil ikke være bundet til å fremme et krav om en spesiell modell for pensjonsordning i privat sektor. Det viktige er medlemmenes pensjonsforhold, og at våre medlemmer også i privat sektor får en anstendig pensjon. Det er ikke viktig hvordan vi organiserer dette, så lenge våre krav til pensjonsytelse og en effektiv forvaltning av pensjonsmidlene er ivarettatt.

Jeg fremmer ikke endringsforslag til forslag nr. 600, men nøyer meg med å markere reservasjon mot deler av punkt 5, slik Fellesforbundet gjorde i sitt høringssvar til LO da vi hadde pensjonsutredningen på høring.

Stein Grøtting, Skolenes Landsforbund, understreket hvor viktig det var for fagbevegelsen å slå fast prinsippet om lik rett til utdanning. Dette har alltid vært en fanesak for fagbevegelsen. Samfunnet skal gi i enhetlig offentlig utdanning. Skolenes Lands-

forbund har fremmet et forslag om eget kapitel om skolepolitikken i velferdsmanifestet, et forslag som ikke var tatt til følge. Han ønsket klarere tale i manifestet. Når det står at man skal ha velferdstjenester uten for mye marked, er dette en lunken formulering. Han ville fremme et eget forslag som gjorde dette klarere.

- I vår tabloide verden er det gjerne slik at de som snakker oftest om skole, angivelig er de som er mest opptatt av skolen. Slik er det nødvendigvis ikke. Mange er mindre opptatt av skolens innhold og mer opptatt av skole på anbud m.v. Skoler på anbud, senest framme nå på Høyres landsmøte, og børsnoterte skoler kan bli vanlig før vi får tenkt oss om.

Når det gjaldt barneoppdragelse, viste han til stortingsflertallets beslutning om å gi offentlig bidrag til privatskoler som bruker læremidler der det blant annet går fram at kvinnen skal underkaste seg mannen. Et fritt skolevesen skal liksom borge for kvalitet. Etter hans mening var det tvert om. Han hadde observert unger vandre lange veier i trafikken for å komme til privatskolen, i stedet for å nye godt av retten til en plass på nærmeste skole.

Mens bygninger i den offentlige skolen praktisk talt ramler sammen, må vi ikke bidra til at det såes tvil om at bare den offentlige skolen kan sikre kvaliteten på tilbudene. Det oppnår vi ikke med privatisering og marked. La oss slå ring om det offentlige tilbudet.

Finn Bærland, Norsk Kommuneforbund, takket også for gode innledninger. Han viste til at NKF i alle år har støttet og deltatt i arbeid for omstilling og fornyelse av offentlig sektor.

- Vi oppfatter oss som en spydspiss for velferdssektoren, vi er til for de andre og utgjør en infrastruktur som skal legge til rette for arbeidsliv, samfunnsliv, næringsliv. Vi er fullt ut på det rene med at våre tjenester om 10 år må leveres på en annen måte enn i dag. Vi har i mange år deltatt i omstillinger og gått i gang med omstillingsforsøk, der vi prøver å legge til rette for en tjenesteproduksjon i tråd med de behov brukerne har. Tre kommuner er for tida i gang med denne typen forsøk, Sørumsund, Porsgrunn og Steinkjer. Sørumsund har holdt på i 3 år, og hadde i fjor et overskudd på 12 millioner kroner, noe som viser at arbeidet også lønner seg for kommunen.

- Jens, dette arbeidet ønsker vi å fortsette, men da trenger vi støtte. Vil du gi oss den støtten, spurte Bærland med adresse til statsministeren.

Jorunn Vindegg, Fellesorganisasjonen, sa at LO har gått i bresjen for viktige velferdspolitiske reformer de siste 50 år, og har vunnet viktige kamper for et mer rettferdig og solidarisk samfunn. De tradisjonelle verdier i arbeiderbevegelsen er nå satt under sterkt press. Det brukes både økonomiske og ideologiske argumenter for å dreie fundamentale velferdsinteresser i retning av markedsbaserte løsninger. LO og forbundene møter presset med å forsvare bærebjelken i velferdsstaten – de offentlige tjenestene som vi har vært med på å kjempe fram.

- Men velferdsstaten angripes ikke bare fra høyresida. Også fra venstresida reises det kritikk mot velferdstjenester som er rigide og byråkratiske, kunnskap er lik makt og det tas i liten grad hensyn til folks individuelle behov. Velferdsstaten evner ikke å ta brukernes synspunkter på alvor. Det er dette som er den store utfordringa vi står overfor. Skal vi vinne oppslutning om LOs politikk og verdier og slå tilbake forsøkene på privatisering av offentlige tjenester, må vi gi tydelige signaler om hva slags velferdssamfunn vi vil ha.

Det vi har, er på mange områder for dårlig. De fleste av oss som møter tjenestene på nært hold, enten fordi vi sjøl er sjuke eller er nærmeste pårørende til sjuke, eldre eller funksjonshemma, erfarer svikten. Vi møter slitasjen blant de ansatte og opplever at dyktige og kompetente folk blir forsvarere av et tjenestenivå som det ikke går an å forsvare i et av verdens rikeste land.

Det er ikke godt nok når en på et sykehjem blir bedt om å være takknemlig for å få vasket håret mer enn en gang i uka. Det er ikke godt nok når fru Hansen, som har fylt 90, ikke kan være trygg for at hun får hjelp når hun har behov for det. Det er heller ikke godt nok når godt etablerte ungdomsklubber blir nedlagt fordi det mangler offentlige midler til å satse på ikke-lovpålagte oppgaver. Det er for seint å forebygge når grupper av barn og unge ikke har fått god nok tilknytning til nære omsorgspersoner eller fotfeste i sitt nærmiljø. Vi har dette året sett hvor galt det kan gå, når unge uten fotfeste oppsøker ekstreme miljøer som de opplever byr på et fellesskap de mangler.

Visst er det satset både personell og ressurser på barn og unge det siste tiåret. De frivillige organisasjonene yter verdifulle bidrag og tilbyr aktiviteter til store grupper. Men det forebyggende barne- og ungdomsarbeidet i kommuner og bydeler har vært systematisk nedprioritert.

Det holder ikke å postulere at velferdsstaten og offentlig sektor må effektiviseres for å møte nye utfordringer. Effektivisering betyr nemlig å redusere antall ansatte, slik at de som er der får

flere personer å hjelpe og flere oppgaver å løse. Det er ikke effektivitet som hjelper barn og unge eller voksne med psykiske lidelser. Det er kompetente fagfolk og medmennesker som kan møte den enkeltes behov. Den store utfordringen handler om å lytte til hva brukerne i ulike livssituasjoner og livsfaser har behov for, ikke for å bygge ned fellesskapsløsninger eller følge opp en grådighetskultur, men for å ta hvert individ på alvor. Det handler om menneskeverd og respekt.

Velferdsstatens viktigste ressurs er arbeidstakerne. LO har vært en aktiv pådriver for å sikre den individuelle retten til etter- og videreutdanning. Men LO mener fortsatt at denne retten først og fremst skal gjelde dem som ikke har fått sjansen tidligere. Hvis LO vil være med på å sikre velferdsstatens framtid, må vi erkjenne at kunnskap og kompetanse ikke handler om nivå. Det vil i framtida framfor alt handle om hvordan den kompetansen vi har, forvaltes og brukes. Kunnskap i seg sjøl sikrer ikke velferdstjenester. Vi har sett noen skremmende eksempler på hvordan såkalte høykompetente folk lar seg bruke i mediene som forståsegpåere og bedrevitere i to av de store pågående rettssakene. De er noen som mener de har kompetanse til å uttale seg om hva som foregår inne i hodene på de tiltalte, uten at de har snakket med dem. Dette er et grovt eksempel på hvordan såkalt ekspertkunnskap kan misbrukes. Det finnes et utall av andre mer dagligdagse eksempler på at mennesker blir satt i bås, vurdert i kategorier og diagnoser av en ekspertkunnskap som, også i effektivitetens tjeneste, skjuler seg bak at slik er systemet.

Her har forbundene i privat og offentlig sektor, grupper med fagopplæring, høgskoleutdanning og akademisk utdanning, felles utfordringer i å legge til rette for læring, trening og kompetanseutvikling i arbeidslivet. Ingen blir gode fagfolk, langt mindre gode hjelpere, av kun å studere teori. La oss derfor forene kreftene våre i LO og framover slåss for en velferdsstat med dyktige ansatte, tilpasset brukernes behov.

- For å tydeliggjøre hva LO vil i velferdspolitikken, er det behov for en betydelig oppstramming av det forslaget som ligger til Velferdspolitisk manifest, sa hun, og tok dermed opp forslag 538 fra FO og foreslo at det erstatter avsnitt 3, under avsnitt «Barn har særlig behov for omsorg og rettferd». - Vi må være konkrete og tydelige på hva som skal til for å sikre alle barn og unge gode oppvekst vilkår, sa hun.

Tor Hølmo, NTF, viste til at det i år 2000 var ca. 250 000 ansatte

i transportrelatert næring. Dert skulle tilsi et rekrutteringsbehov på 5-6000, mens det i inneværende år bare utdannes ca. 4-500.

- En av grunnene til den lave rekrutteringen er den usikkerhet som preger næringen, og stikkordet er «anbud i kollektivtrafikken». Det har vi hatt i Oppland i noen år, og erfaringene er ikke positive, sa han. Opparbeidede rettigheter blir ødelagt, sjåførstaben blir splittet. Filosofien er at det skal betales minst mulig for tjenestene, og det går utover våre rettigheter. Den lokale ekspertisen vil forsvinne fra distriktene og til slutt blir det bare de store, multinasjonale selskapene som rår grunnen. Det blir mangel på arbeidskraft i kollektivtrafikken, der det vil dreie seg om vinne eller forsvinne, og arbeidstakernes lønn og rettigheter utsettes for press. Anbudssystemet gir mindre motivasjon for å satse på helse, miljø og sikkerhet.

- La våre selskaper, med oss ansatte, få vise at vi driver effektivt. Da er det ikke rom for anbud.

Rolf Jørn Karlsen, Fellesforbundet, slo fast at det blir for defensivt å si at velferdsstaten skal forsvares. Den skal bygges sterkere ut! Og da er det to grunnleggende forutsetninger – kampen mot markedsliberalismen og for effektivisering og omstilling i offentlig sektor.

Han viste til vedtak på FFs siste landsmøte, som uttaler at forutsetningen for at velferden skal komme alle til gode, er en effektiv og forbedret offentlig sektor – samtidig advares det sterkt mot privatisering av tjenestene.

- I debatten godblunker alle til forbrukerne. Men alle typer forbrukere av velferdstjenestene er ikke til stede her, og tjenestene må gjelde oss alle. Det er i offentlig sektors interesse at det er kvalitet på løsningene. Alle må lytte til forbrukerne av disse tjenestene, også de som jobber i stat og kommune, sa han og håpet at fagforeningskameratene evnet å skille snørr og bart i debatten. Den offentlige ansatte og brukeren kan stå mot hverandre i situasjoner der den ene er overbelastet med arbeid mens den andre står og venter på nødvendige tjenester. Og da må vi se på organiseringen, sa han. Alle vi som er avhengige av skole, trygd osv. krever å få delta i debatten om offentlig sektor. Det er kvaliteten på produktet som er avgjørende for den fremtidige offentlige sektor og som kan gi politisk oppslutning om at offentlig tjenesteproduksjon er den beste.

- I Fellesforbundet venter vi at de offentlige ansatte sjøl skal være på hugget og i forkant i omstillingsprosessen. Det er de som må ha den nødvendige fingerspissfølelsen for brukernes behov.

Gro Standnes, SL, satte fram forslag og sa det handlet om snikende råte og kravlende maur og diskriminering. Diskriminering kan vokse fram av små hendelser og tiltak som vi knapt legger merke til.

- I forkant av kongressen var noen bekymret for Yngve Hågensens språkbruk, men den er uskyldig i forhold til det vi kan finne i offentlige dokumenter. Den styggeste språkbruken har jeg sett i skriv fra Utlendingsdirektoratet, nemlig « Manglende returforutsetning », sa hun.

Formuleringen brukes når det dreier seg om slektninger som bor i visumpliktige land. De søker om visum for å besøke sine slektninger i Norge, men får avslag på grunn av «manglende returforutsetninger».

Hennes forslag gikk ut på at denne praksisen må endres slik at innbyggere i landet vårt skal kunne få besøk av sine slektninger

Dirigenten gjorde oppmerksom på at det gjensto 53 talere på listen, det betydde at spørsmålet om å sette strek ville bli tatt opp etter lunsjpausen.

Hun minnet om at de som ønsker å delta på kongressfesten måtte hente sine billetter i resepsjonen, og formidlet møteinnkallinger til redaksjonskomiteen.

Formiddagsmøtet ble hevet kl. 13.00.

Ettermiddagsmøtet søndag

Møtet ble satt kl. 15.00 med *Finn Erik Thoresen* som dirigent. Møtet åpnet med at Marius Kolbjørnstvedt, Richard Johnsen og Frank Havrøy sammen med Stranda Strings framførte utdrag av konserten «Absolut Rudolf» – et historisk tilbakeblikk på arbeiderdikteren.

Programmet var gripende og klangfullt. En overraskelse var det kanskje også at nylig avdøde Jack Fjeldstads stemme gled harmonisk inn i programmet. Han leste det som vel må sies å bli stående som den klassiske tolkningen av Rudolf Nilsens «Nr. 13».

Dirigenten takket Stranda Strings for en gripende fremføring i Rudolf Nilsens verden.

Han ga så klar beskjed til valgkomiteens medlemmer. Om de ikke hadde forlatt salen, var det bare å løpe til møterom 816 straksens.

Dirigenten foreslo at man etter innledningen til Per Gunnar Olsen fortsatte debatten etter formiddagens to innledninger, slik at man kunne komme frem til vedtak på dette punktet. Dette ble enstemmig godkjent.

Han viste ellers til to nye hilsener til LO-kongressen, fra FNTR i Murmansk og fra Den Gamle Garde. Han foreslo at Kongressen takker for hilsningene og at de i sin helhet ble vedlagt protokollen. Dette ble godkjent. Hilsningene hadde følgende ordlyd:

Fra FNPR Murmansk

Landsorganisasjonen i Norge v/leder Yngve Hågensen

Ærede kongressdelegater! FNPRs regionale organisasjon i Murmansk gratulerer dere med deres kongress som en viktig begivenhet i Landsorganisasjonens liv. Vi ønsker dere lykke til med arbeidet med å vedta beslutninger som skal styrke fagbevegelsen og trygge sosiale og økonomiske rettigheter til arbeidstakerne i Norge.

Vi vil gi uttrykk for vår dype takknemlighet til Landsorganisasjonen og dens leder Yngve Hågensen personlig for deres innsats for styrking og utvikling av samarbeidet mellom våre organisasjoner. Norske fagforeninger har vært rause med å dele med oss sine etthundreår lange erfaringer i å utvikle demokrati i fagbevegelsen under økonomiske forhold som er nye for oss.

Vi håper at vårt samarbeid vil utvikles og styrkes også i framtiden. Vi ønsker samtlige kongressdelegater godt humør og sunnhet og lykke til med arbeidet. Sammen er vi sterke!

På vegne av sekretariatet
Aleksandr Pervukhin
leder av FNPR i Murmansk

**Fra Den gamle garde
Til LO-kongressen 2001-05-05
Landsorganisasjonen i Norge,
Youngsgt. 11, 0181 Oslo**

Oslo 2.mai 2001

Den Gamle Garde hilser LO-kongressen 2001. Vi er en forening med over 100 pensjonerte tillitsvalgte i Landsorganisasjonen, fagforbundene og i den politiske arbeiderbevegelsen, som har

dannet vår egen forening i Norsk Pensjonistforbund. Flere av oss har i kraft av våre verv deltatt som utsendinger til tidligere LO-kongresser.

Vi er stolte over vår fagorganisasjon og er takknemlige for de åra vi fikk lov å tjene våre respektive fagforbund og Landsorganisasjonen aktivt. Selv om vi nå har gått ut av våre tillitsverv eller forlatt vår jobb, følger vi med dere og er fortsatt opptatt av våre organisasjoner.

Det er vår overbevisning at på samme måte som fagorganisasjonen spilte en sentral rolle for å bygge opp den norske velferdsstaten, er fagorganisasjonen i dag vel så viktig for å bevare og bygge velferdsstaten videre ut. Dagens Norge trenger en aktiv og sterk Landsorganisasjon.

Selv om den norske samfunnsøkonomien er solid, opplever vi at det stadig kommer nye angrep på velferdsstaten. Forskjellen på fattige og rike i samfunnet øker, og langt fra alle får den hjelp de trenger. I dagens samfunn synes det å være stadig flere som er opptatt av å privatisere offentlig ansvar og virksomhet, for å gjøre deler av samfunnstjenestene til privat forretning. Det som blir framstilt som modernisering, er i virkeligheten ofte angrep på den solidaritet og samfunnsmoral velferdsstaten må bygge på.

I tillit til at norsk fagbevegelse har krefter og vilje til å hegne om vårt velferdssamfunn, ønsker vi LO-kongressen 2001 til lykke med sitt samfunnsgavnlige arbeid.

Med solidarisk hilsen
DEN GAMLE GARDE
Georg Lieungh
leder

Dagsorden pkt. 7 Pensjonsspørsmål

Kongressen tok så fatt på neste teama under dagsordenens punkt 7 og dirigenten ga ordet til LO-sekretær *Per Gunnar Olsen*, til innledning om «Fagbevegelsens pensjonspolitiske utfordringer»

Per Gunnar Olsens innledning

- *«Det som er målet for vårt strev er at vi skal komme fram til samme pensjonsordning for samtlige lønnstakere i det norske samfunn, uansett om de arbeider i det private næringsliv, i stat eller kommune».*

Dette sa Konrad Nordahl i sitt innledningsforedrag om den faglige situasjon til LOs kongress i 1957. Det er 44 år siden. Mye har hendt på pensjonsområdet fra 1957 til 2001, men hovedproblemet Konrad Nordahl påpekte er der fortsatt. Det er fortsatt forskjeller mellom pensjonssystemene. Vi har ikke samme pensjonsordninger mellom norske arbeidstakere uansett hvor de arbeider, slik Konrad Nordahl beskrev det.

Det skyldes i hovedsak to forhold:

1. Overdreven tro på at politikerne ville følge opp Folketrygden da den ble innført i 1967.
2. Vi prioriterte førtidspensjon (AFP) framfor tjenestepensjon for alle.

Innledningsvis vil jeg fortsette å tegne det historiske bakteppet for dagens pensjonsdebatt.

Pensjonsspørsmålet hadde vært store saker både på 1949-kongressen og i representantskapsmøtet i 1951. Helt tilbake fra 1954 hadde LO drøftinger med Norsk Arbeidsgiverforening om bedriftspensjoner i tillegg til den daværende alderstrygden. NAF var innstilt på å yte pensjon i arbeidsforhold, men ikke som kollektiv avtale. NAF mente pensjonsforhold måtte finne sin løsning på den enkelte bedrift. LO fant NAFs bedriftsløsning dårlig fordi det ville resultere i forskjeller mellom bedrifter med god og dårligere økonomi og forskjeller mellom bedrifter hvor ledelsen hadde det Nordahl omtalte som de med «god sosial innstilling» og de med «dårligere innstilt bedriftsledelse».

Skru klokka 40–50 år fram og skift ut Nordahl med Hågensen. Problemene er de samme. Diskusjonen er den samme og behovet for å finne løsninger er de samme.

Ved tariffrevisjonen i 1958 fremmet LO overfor NAF krav om pensjonsordning. Partene i privat sektor ble enige om prinsippene for en løsning. Noe som, etter nærmere vurderinger, førte til avtalen fra 1960 om «Fellesordninger for Tariffestet pensjon – FTP».

FTP trådte i kraft fra 1. januar 1962 og omfattet fra starten om lag 400.000 lønnstakere i privat sektor. LO hadde nådd fram avtaleveien med en viktig tilleggsordning på toppen av datidens alderspensjon.

LO oppnådde også en partssammensatt styringsordning for FTP, hvor styret bestod av seks medlemmer – tre fra hver av partene og styreleder som vekslet hvert år mellom LO og NAF.

FTP-konstruksjonen har mye i seg, som kan spille en rolle for løsningen av pensjonsutfordringene vi nå skal drøfte 40 år senere.

Jeg startet med å henvise til Konrad Nordahls innledning for 1957-kongressen. Datidens Regjering var selvfølgelig også representert på 57-kongressen. Daværende sosialminister Gudmund Harlem innledet om «utbyggingen av våre trygdeordninger». Han signaliserte da en omorganisering av trygdesystemet i retning av nåværende Folketrygd.

Gudmund Harlem kommenterte også den pensjonspolitiske linja LO hadde lagt seg på i forhold til NAF og sa følgende:

«Den linje LO allerede har slått inn på med å søke sikre tilleggsytelser til de statlige trygdene gjennom avtaler, som går inn som en del av tariffavtalen, er derfor etter mitt syn den eneste realistiske linje og den eneste som det er mulig å følge, dersom vi skal kunne løse på rimelig måte de spesielle problemer lønnstakerne her står overfor».

Dagens sosialminister ville i dag kunne si det samme uten å blunke.

Ellers er det grunn til å merke seg at sosialminister Harlem kommenterte datidens sykkelønnsordning på følgende måte:

«Jeg går ut fra at det vil være alminnelig enighet om at målsettingen på dette område må være: full lønn under sykdom for arbeidere på samme vis som det stort sett allerede er gjennomført for funksjonærer».

Etter at vi i snart 25 år har hatt en ordning med full lønn under sykdom, konstaterer vi at det ikke er alminnelig enighet om ordningen, slik Harlem forutså. Høyre, Kristelig Folkeparti og Fremskrittspartiet går i høst til valg på et krav om å revurdere Gudmund Harlems visjon fra LO-kongressen i 1957.

Bakteppet for datidens pensjonsdiskusjoner i fagbevegelsen var ulikhetene mellom lønnstakere i offentlig og privat sektor. Målet var en LO-strategi for å løfte alle lønnstakere til pensjonsnivået for statlig og kommunalt ansatte.

Våre medlemmer i statlig sektor er dekket gjennom egen lov om Statens pensjonskasse, som ble opprettet 1. juli 1917. Arbeidergruppene i statens tjeneste kom med fra 1950.

Gjennom Statens Pensjonskasse har vi, i lovs form, lagt lista for en god pensjon med 66 prosent av pensjonsgrunnlaget.

Tilsvarende pensjonsordning på 66 prosent gjelder for ansatte i kommunal og fylkeskommunal sektor. De kommunale pensjonsordningene er fra 1985 regulert i tariffavtale.

I privat sektor har tjenestepensjonene vært av varierende kvalitet når det gjelder ytelsesnivå m.v. I hovedsak må de sies å være dårligere enn de offentlige.

For LO blir det viktig å utforme en strategi for større

pensjonsrettferd, særlig med hensyn til et løft for de nesten 1 million lønnstakere som i dag er henvist kun til Folketrygdens stadig reduserte ytelser, samtidig som LO må prioritere arbeidet for å sikre dagens 66-prosentordninger for de offentlig ansatte.

Fra 1967 innførte vi Folketrygden, som tok sikte på en framtidig pensjon på 2/3 av lønn – eller om man vil 66 prosent, på linje med ordningene for de offentlige ansatte.

Det var bred politisk enighet om denne pensjonsambisjonen.

I fagbevegelsen tolket man de politiske signalene som alvorlig ment og avviklet derfor Fellesordningen for tariffestet pensjon, FTP. Man baserte seg altså på at pensjonsrettferd ville bli sikret gjennom politiske løsninger i Folketrygden og at det ikke lenger ville bli nødvendig å satse avtaleveien gjennom utbygging av FTP. Dette er kanskje den alvorligste pensjonspolitiske feilvurdering LO noen gang har gjort.

For – hva er situasjonen i mai 2001? Gjennom en kombinasjon av politiske vedtak og manglende oppfølging, har den opprinnelige ambisjonen for Folketrygden blitt svekket. Myndighetenes skrittvis endringer, med nærmest kontinuerlig underregulering av Grunnbeløpet (G) så langt, gir pensjon fra Folketrygden på rundt 50 prosent av tidligere lønnsnivå som yrkesaktiv. De politiske myndigheter har styrt Folketrygdens utvikling stadig sterkere i retning av en flatere folkepensjon, hvor tilleggspensjonen i stadig mindre grad gjenspeiler arbeidsinnsats og lønnsnivå som yrkesaktiv. Selv etter mange års yrkesinnsats vil mange av LOs medlemmer i privat sektor, med dagens Folketrygd-regler, allerede nå bli minstepensjonister. Dessuten vil pensjonsforskjellene for lønnstakere med helårsinntekter slå ut i en framtidig forskjell på mellom 30.000 og 40.000 kroner mellom de med 66-prosent-ordning og de som bare vil ha Folketrygdens pensjonsytelser.

Her ligger utfordringene. LO og forbundene må utvikle en strategi som sikrer større pensjonsrettferd på nivå med ordningene for offentlig ansatte.

Dette var utgangspunktet da Sekretariatet 8. november 1999 nedsatte en bredt sammensatt arbeidsgruppe for utformingen av framtidig pensjonspolitisk faglig strategi. Arbeidsgruppa har hatt representanter fra LO, forbund i privat og offentlig sektor og for to av de største fagforeningene i privat sektor.

Arbeidsgruppas hovedkonklusjoner ble klarert av Sekretariatet 19. mars i år.

- Jeg ønsker å vise kongressdelegatene noen figurer, bl.a. fra vår

utredning, som illustrerer mitt innledningsforedrag og de utfordringer vi står overfor.

I utredningens figur 3 har vi påvist Folketrygdens utvikling, -kurven går fra 1975. Minstepensjonsnivået er økt, mens tilleggspensjonene er trappet ned. Fortsetter denne utviklingen får vi en stadig flatere Folketrygd.

I utredningens figur 11 viser vi de bransjevis forskjellene. Bank- og forsikringsansatte har de beste pensjonsordningene – mange bedre enn tjenstepensjonene for ansatte i kommunal og statlig sektor. Svakest står det til for ansatte i varehandel, hoteller og restauranter. Også i bygg- og anleggsbransjen, industrien, transport og øvrig privat tjenesteyting ellers, er mange lønnstakere henvist til Folketrygdens ytelser.

I utredningens figur 10 har vi vist hvordan tjenstepensjoner av ulik kvalitet fordeler seg etter virksomhetens ulike antall ansatte. Ikke overraskende er det i de minste bedriftene vi har de dårligste ordningene.

For en mest mulig realistisk debatt om utfordringene det neste tiåret, må vi også ta inn over oss endringene i arbeidsstyrken og kravet til en seniorpolitikk. De nærmeste årene er det aldersgruppen 55–64 år som øker mest. Det gjør også aldersgruppen 35–54 år, mens aldersgruppen 25 – 34 år blir over 100.000 færre fram til år 2010.

Dagens debatt preges av fokus på antallet AFP-pensjonister. En ordning vi har kjempet fram avtaleveien og som vi vil slå ring rundt. Min siste plansje viser dagens antall AFP-pensjonister sammenholdt med antallet uføretrygdde, sykmeldte og på attføring. Denne viser at uførepensjoneringen er et langt større økonomisk problem for samfunnet enn AFP-ordningen er.

Etter LOs syn må Folketrygden være bærebjelken i framtidens pensjonssystem. Men – det må være en Folketrygd å stole på. De politiske myndigheter må ta sitt ansvar. LO har registrert at flere politiske partier på høyresiden har programfestet mål om en flat Folketrygd. Jeg viste en plansje (figur 3) som dokumenterer utviklingen fra 1975.

Framtidig pensjon må oppfattes som en kontrakt mellom pensjongiver og mottaker. Det kan man ikke si om utviklingen av Folketrygden. Hadde et privat pensjonsforsikringsselskap opptrådt slik myndighetene har justert og endret Folketrygdens ytelser, ville Kredittilsynet gitt skarp påtale.

Det er et paradoks at vi stiller mindre krav til forpliktethet når det offentlige er part i et forhold til innbyggernes rettigheter, enn når det er en privat motpart. Å skape en slik usikkerhet av det

offentliges forpliktelser, er vann på mølla for privatiseringsforkjemperne.

LOs pensjonspolitiske arbeidsgruppe har beregnet og foreslått at Folketrygdens tilleggspensjoner kan finansieres fra Oljefondets avkastning. Vår modell innebærer at vi, innenfor de økonomiske ressurser vi har til disposisjon, kan finansiere Folketrygdens forpliktelser ovenfor befolkningen – om den politiske vilje er tilstede.

Men er denne viljen til stede? Jeg er i tvil, står det i mitt manus. Men i forrige uke var vi i forhandlinger med regjeringa om regulering av Folketrygdas grunnbeløp. Regjeringa aksepterte våre beregninger om etterslep, og vi fikk en G-regulering i tråd med våre ønsker. Det viser at den nåværende regjering er innstilt på å følge opp – men det kan komme politiske skifter.

En pensjonskommisjon er nylig nedsatt for å utrede problemene videre. Som om utredninger er en mangelvare om framtidens pensjonsfinansiering. Ikke vet jeg hvor mange hyllemeter utredninger som ligger i departementenes kontorer, – men det er ikke få.

Alle utredninger viser at vi har tre veier å gå;

1. Vi kan beholde ytelsesnivået og la framtidens generasjoner betale regningen etter hvert som regningen blir større og større.
2. Vi kan beholde innbetalingsnivået og gradvis frata innbyggerne deres opptjente pensjonsrettigheter for å tilpasse dem innbetalingene.
3. Vi kan bygge opp fond allerede nå som kan være med på å finansiere framtidens pensjonsutbetalinger.

Dette siste er det alternativet LO har anbefalt, ved at vi vil øremerke oljefondet til pensjonsfond. Jeg er stygt redd for at pensjonskommisjonen vil arbeide etter alternativ 2.

Det mest akutte problemet jeg nå opplever, er myndighetenes «beslutningsvegring». Man vet hva problemet er. Man vet hva som kan gjøres – men man gjør det ikke. Man utreder videre. Man har så forferdelig god tid. Pensjonskommisjonen har for eksempel fått over to år på seg.

Men tid koster penger. Jeg så en gang et regnestykke om at vi sender en regning på 100 millioner kroner pr. dag til framtidens generasjoner om vi ikke gjør noe. Dette tilsier ca. 50 kroner pr. arbeidstaker pr. dag. Mens dere hører foredraget mitt, sender vi en regning på ca. 7 millioner kroner til våre barn og barnebarn for å finansiere våre pensjoner.

Vi har påvist hvor løsningen ligger og vi kan vedta løsningen

nå. Vi har ikke tid til å bruke nye år på utredninger dersom man ønsker å skape trygghet i befolkningen om Folketrygdens framtid.

LOs arbeidsgruppe for pensjonsspørsmål har påpekt viktigheten av informasjon og skoloring. Arbeidsgruppa har foreslått et bredt opplegg for informasjon, veiledning og tillitsvalgtskoloring som vi tar sikte på å presentere når kongressen har trukket sine konklusjoner.

I innstillingen foreslås også at LO bør opprette et møteforum, som på permanent basis kan drøfte og samordne vårt arbeid med pensjonsspørsmål og fagbevegelsens innspill til forvaltningen av pensjonsfond.

For å bistå tillitsvalgte i virksomheter hvor pensjonsforbedringer er på dagsorden, har vi anmodet Sparebank1 om, på LOs vegne, å opprette en veiledningsgruppe som kan bistå på det kompliserte pensjonsområdet.

En viktig hovedlinje vi anbefaler, er å ta i bruk tariffveien. Den bredt sammensatte Harlem- komiteen foreslo i 1983 nærmest enstemmig (mot 1 stemme – det daværende Industriforbundet) at kollektive tjenstepensjonsordninger gjennom lov bør pålegges forankret i tariffavtaler. Harlem-komiteen fikk ingen politisk oppfølging, men ideen er like god i det nye århundre.

Erfaringene viser at norsk lovgivning i dag ikke tilstrekkelig ivaretar arbeidstakernes interesser. Det må vi gjøre noe med.

Et par eksempler på saker som er på gang:

Innenfor de kommunale tjenstepensjonsordningene har vi de senere år opplevd at private pensjonsforsikringsselskaper har tatt mål av seg til å undergrave KLPs solide posisjon på dette området. De har gjort sine framstøt, begrunnet i et påstått behov for forretningsmessig konkurranse. Våre forbund i kommunal sektor har, med LOs støtte, satset kraftig for å avvise dette angrepet på en ordning som bygger på den kollektive fornuft om å utjevne forskjeller i forhold til kjønn, alder og helse. Her ligger det an til en knallhard kamp på den juridiske arena. På veien mot en avklaring har vi vunnet en del seier da EU-kommisjonen i slutten av mars fastslo at de norske tariffbestemmelsen ikke strider mot konkurransereglene i EU og EØS. Med andre ord, EU-kommisjonen sier at den tariffbestemmelsen er overordnet/går foran prinsippet om fri konkurranse, slik LO og NKF har framholdt.

Arbeidsretten skal ta stilling til denne saken i løpet av høsten.

En annen sak. I våres tapte de HK-organiserte i Trondheim byrett sin sak om tjenstepensjon i Hakon Detalj, Hakon-

Gruppen – bedre kjent som Rimi. Bakgrunnen for saken var at Rimi avvirket tjenstepensjonsordningen de ansatte hadde hatt i Hakon Nord A.S. fra 1978.

Byretten kom til at arbeidsgiveren var i sin fulle rett til ensidig å avvike tjenstepensjonen fordi det ikke forelå noen bindende avtale mellom partene i bedriften. Dommen vil bety tap av nærmere 10.000 kroner i framtidig pensjon for dem som blir berørt.

Det hjalp ikke på rettsvurderingen at noen av de ansatte hadde tjenstepensjonen omtalt i sine skriftlige arbeidsavtaler.

På spørsmål fra media om de tillitsvalgte lærdom av denne striden, er svaret til HK-nytt «at vi skulle være mer på hugget».

Det er en riktig lærdom.

Vi må altså komme mer på hugget når det gjelder pensjon. Skulle Trondheim byretts dom bli stående, er signalet krystallklart:

- Individuelle arbeidsavtaler er ikke nok/tariffavtaler må på plass
- Positiv omtale i bedriftenes personalhåndbøker er ikke nok – innholdet i personalhåndbøker er kun til informasjon og ikke som en del av avtaleverket.

Norsk fagbevegelse er ikke alene om pensjonsutfordringene. Jeg tror at vi, samtidig med opptrapping av arbeidet i Norge, må bidra til å se utfordringene i et nordisk, og kanskje større, perspektiv. På begynnelsen av 1990-tallet ledet LOs tidligere hovedkasserer, Svein-Erik Oxholm, en arbeidsgruppe i NFS som anbefalte felles nordiske prinsipper for en faglig forsikringspolitikk. Rapporten ble forelagt styret i NFS i september 1992.

Jeg ser for meg at vi, etter årets kongress, bør initiere at NFS viderefører anbefalingene fra gruppa Svein-Erik Oxholm ledet og at NFS bør vurdere hvordan nordisk fagbevegelse skal følge dette opp videre i DEFS og FFI.

I det siste året har vi fått ny lovgivning på pensjonsområdet både for foretakspensjoner og innskuddspensjon. For mange virksomheter, som i dag ikke har noen ordning ut over Folkestrygden, vil særlig Lov om innskuddspensjon være et godt grunnlag. Denne loven kom bl.a. som et resultat av tariffoppgjøret i 1998, da Fellesforbundet og TBL i et felles brev til daværende statsminister Kjell Magne Bondevik ba om slik lovgivning i forbindelse med revisjon av verkstedoverenskomsten.

Som en følge av behandlingen av denne loven, påla Stortinget Regjeringen å oppnevne en arbeidsgruppe for å finne nye ut-

jamningsordninger der premieberegningsforskjellene mellom kvinner og menn unngås. Det er viktig for LO å finne løsninger som utjamner disse kjønnskillene. Arbeidsgruppa er nå midt i sitt arbeid og det er vanskelig å si hva den vil konkludere med. Men jeg ser klart, at i tariffavtaler på pensjons- og personalforsikringsområdene har vi et virkemiddel for forskjells-utjamning.

Et annet likestillingsperspektiv jeg vil peke på er – de deltidsansatte. Norge har en av de høyeste deltidsandelene i Europa. Rundt 25 prosent, eller hver fjerde norske arbeidstaker, jobber deltid og over 90 prosent av disse er kvinner. Med myndighetenes seneste endringer i Folketrygdens regler, vil – som hovedregel – arbeidstakere som jobber mindre en 2/3-stilling, ende opp som minstepensjonister i Folketrygden. Deltidsansatte kvinners innbetaling til Folketrygden påvirker derfor i liten grad den pensjonen de vil få utbetalt. De blir minstepensjonister uansett.

Undersøkelsen viser at færre kvinner enn menn er omfattet av tjenstepensjoner i dagens arbeidsliv. Det faktumet understreker ytterligere vanskene kvinner har for å komme ut over minstepensjonsnivået.

Utfordringene vi står overfor er mange:

For det første må fagbevegelsen i større grad påvirke og delta i den politiske debatt om pensjonsforhold. Det gjelder særlig i forhold til pensjonskommisjonen som Regjeringen oppnevnte i slutten av mars.

For det andre må fagbevegelsen bruke avtaleveien med arbeidsgiverne for å få pensjonsordninger inn i tariffavtalene.

For det tredje må vi prioritere informasjon, skolering og rådgivning overfor egne medlemmer og tillitsvalgte.

For det fjerde må vi utforme en strategi for å sikre AFP. Flere politiske partier på borgerlig side vil gå inn for innskrenkninger.

For det femte må vi få økt fokus på framtidens seniorpolitikk. Dette tema er imidlertid verdt et eget foredrag som jeg ikke skal berøre her.

La meg avslutte slik jeg begynte, med Konrad Nordahl fra 1957-kongressen; - *Vårt mål er samme pensjonsordning for samtlige lønnstakere i det norske samfunn, uansett om de arbeider i det private næringsli, i stat eller kommune.*

Jeg ser fram til debatten og kongressens konklusjoner på det 21. århundrets utfordringer når det gjelder pensjon.

Debatten fortsetter

Dirigenten refererte en ny permisjonssøknad, som ble innvilget, før kongressen gikk videre med debatten til pkt. 7. Han redegjorde for framdriften av saksbehandlingen, viste til at det allerede var 60 talere på talerlista, og foreslo strek satt, med mulighet til å tegne seg under første taler. Videre måtte de som kom senere på talerlisten og ville sette fram forslag, levere disse forslagene på dirigentbordet før strek ble satt. Han foreslo så at talertiden ble satt ned til 3 minutter for første innlegg og 1 minutt for andre. Dette ble godkjent, og han ga ordet til første taler.

Steinar Karlsen, Fellesforbundet, takket for at han iallfall fikk tre minutter. Han viste til at vi er i en unik situasjon her i landet, med en økonomi som tillater oss å ha en velferd som er få andre forunt. Velferd er mye – det vi får i lønningsposen, trygder, offentlige tjenester, fred, rettssikkerhet, menneskerettigheter m. v.

- Jeg nevner dette fordi det er nødvendig å ha en stor offentlig sektor, ikke av hensyn til sysselsettingen der, men for å produsere tjenester til befolkningens beste. I privat sektor vet vi at dårlig organisering, dårlig ledelse og manglende vilje til omstilling kan føre til tapte arbeidsplasser, sa han. Han ville være forundret om ikke de samme betingelsene var til stede i offentlig sektor, og at der det skorter på god ledelse og organisering er det nødvendig å ta fatt for å rette opp dette. Av og til hadde han følelsen av at det ble oppfattet som dårlig kameratskap å snakke om effektivisering av offentlig sektor – men det er ikke god sosialistisk politikk å sløse med ressurser, sa han og oppfordret de ansatte i offentlig sektor til å gå inn i situasjonen og diskutere hva som kan gjøres, på samme måte som i privat sektor.

Dirigenten sa at strek nå var satt og at det var inntegnet 62 talere. Han sa at man vanligvis referer talerlisten, men ba om unntak for å spare tid. Talerlisten vil bli opphengt.

Det sammer gjaldt innleverte forslag. Om man skulle lese alle forslagene, fikk man ikke tid til annet. Han kunne forsikre at alle forslagene ville bli kopiert og omdelt delegatene snarest. Han ba om å få denne behandlingsmåten godkjent - og fikk det. Alle forslagene finnes i Redaksjonskom. innstilling fra side 364. Han ga så ordet til Turid Lilleheie.

Turid Lilleheie, sekretariatet, sa, som en kommentar til Stoltenbergs innledning, at det ikke var det grann rart at høyrekreftene går til frontalangrep på statsråd Giske. Han gjennomfører nemlig

omstilling og fornyelse uten at han foretar en høyredreining av politikken. Hun mente at det å gjøre sykehusene til statsforetak, var en farlig utvikling som ville føre til privatisering og konkurranseutsetting i offentlig sektor.

- Vi opplever et daglig kjøp i offentlig sektor, med omstillinger i ett kjøp. Når sykehusene privatiseres, svekkes også våre faglige rettigheter, som vi har forhandlet frem. I dagens virkelighet omstiller man seg i offentlig sektor uavlatelig, samtidig som de får økt arbeidsmengde, økte krav til kompetanse – sammen med reduksjon i bevilgningene til offentlig sektor.

Vi ønsker å delta aktivt i omstillingsarbeidet, og det gjør vi også. Vi ønsker å gjøre en god jobb for brukerne, men vi ønsker ikke at dette skal svekke våre faglige rettigheter. Vi tar gjerne en bred politisk debatt om omstillingen av offentlig sektor, men vil forsvare våre faglige rettigheter. Vi ser fellesskapsløsninger på tvers av sektorer, og jeg blir provosert når en forbundsleder snakker nedlatende om folk i offentlig sektor, sa Lilleheie.

Björg Valle, Østfold fylke, ville peke på noen av de kravene som de hadde tatt opp i forslag nr. 565 fra LO i Østfold, hvor man behandlet velferdssamfunnet i det nye århundret.

- Vi ber om at dette blir tatt med i det velferdspolitiske manifestet.

Den norske velferdsstaten er truet, og LO må jobbe for en forsterket offentlig sektor. Det må jobbes mot den stadig økende offentlige fattigdommen som svekker våre velferdsordninger. En svekket offentlig sektor gir utslag i alle menneskers hverdag. Det resulterer i dårligere skoler, større helsekøer på sykehusene, lange ventelister for å få sykehjemsplasser, nedbygging av skoler osv.

Vi må også jobbe for å bedre dagens barnehagetilbud. Tilbudet må bedre tilrettelegges for arbeidstakere i offentlig sektor som jobber turnus, arbeidstakere i privat sektor som har skiftordninger og sist, men ikke minst, for dem som jobber i handel og servicenæringen og har en arbeidstid til både åtte og ni om kveldene. Vi har skoler som er i bygningsmessig dårlig forfatning. Det må bevilges midler til vedlikehold, til både ytre og indre vedlikehold.

Vi kan ikke lenger være bekjent av at barn på norske skoler må sendes hjem pga dårlige værforhold og helsetruende inneklima. Vi kan heller ikke godta at det i skoleverket brukes lærebøker som for lengst er utgått på dato.

Norge skal være et samfunn som det er godt å leve i. Det skal

være trygt å leve i, og ingen burde føle frykt for å bli gammel og syk. I dag opplever mange mennesker frykt for nettopp det. Helsekøene øker, og det er for få sykehjemsplasser. Og skal du få plass på sykehjemmet i nærmiljøet, skal du være veldig syk for å bli kvalifisert for en plass.

Et lite eksempel fra kommunedel Borge i Fredrikstad: Irene Rørkvist er 76 år, hun har vært sengeliggende i fire-fem år, er ute av stand til å gå, og ser ikke en meter fremfor seg.

Etter å ha blitt behandlet for magesår og lungebetennelse på sykehuset, overflyttes hun til Borge Sykehjem. Hun blir gradvis bedre, men blir sendt hjem til tross for at hun har store ryggsmarter. Etter hjemkomsten blir ryggsmertene verre og verre, og det blir etter hvert konstatert at hun har en nyrebetennelse. Inntaksteamet for omsorgstjenesten kunne ikke kvalifisere henne til et lengre opphold på sykehjemmet. Men etter omtale i media, fikk Irene Rørkvist allikevel plass for videre rehabilitering.

Dette er ikke noe enkeltstående tilfelle. Slike ting skjer over hele landet. Dette er en uverdig situasjon for eldre og syke mennesker, fortvilet situasjon for pårørende og en uholdbar og vanskelig arbeidssituasjon for ansatte i pleie- og omsorgstjenesten.

På vegne av LO i Østfold ber jeg om at synspunktene tas med i vurderingen av det endelige manifest, som skal vedtas av Kongressen, sa Bjørg Valle.

Stein Stugu, NNN, sa at staten, gjennom folketrygdfondet, er en sentral maktfaktor i norsk næringsliv. Norge er i den særegne situasjon at staten har kapital til å sikre norsk forankring av sentrale industribedrifter, hvis regjering og storting vil.

– På torsdag og fredag spilte staten, representert ved Folketrygdfondet, en sentral rolle i kampen om Orkla og Kværner. Folketrygdfondet er en av de største aksjonærene i begge selskap. Uten aktiv deltakelse fra Tore Lindholt i Folketrygdfondet, hadde Røkke vunnet slaget om Kværner. Og sett med mine øyne, har Lindholt gitt en utmerket begrunnelse for sitt engasjement i Dagbladet: «Kanskje kan det bringe litt sunnhet i form av fokus på langsiktighet i markedet».

Også i Orkla er Lindholt en sentral aktør. Folketrygdfondets aktive støtte til Sveaas gjorde det i realiteten umulig å få gjennomslag for andre forslag til medlemmer i bedriftsforsamlingen enn dem Folketrygdfondet støttet. Som sentralt medlem av Orklas valgkomite, har i realiteten Lindholt vært en

døråpner for Sveaas, og han har stått i spissen for å kaste ut 11 av 14 medlemmer av bedriftsforsamlingen, midt i perioden. Og det uten annen begrunnelse enn at de har mistet aksjonærenes tillit – hvorfor sier han ingenting om. Uansett hva det dreier seg om – langsiktig er det ikke. I beste fall skaper det stor usikkerhet, i verste fall er det i seg selv så destabiliserende at det kan være med på å splitte opp konsernet – med sannsynlig konsekvens at tilknytningen til Norge blir svakere. Og dette presterer Folke-trygdfondet, samtidig som det avviser at det er aktør i maktkampen.

Orkla og andre børsnoterte selskaper kritiseres ofte, og til dels med rette, for at viktige avgjørelser tas bak stengte dører. Men likevel er innsynet der større enn i Folketrygdfondets korridorer, der avgjørelser tas bak stengte skott, lengst mulig unna offentlig debatt. Og for å unngå enhver form for misforståelse – jeg er for at Folketrygdfondet skal være aktør, men da må det også delta i den offentlige debatt om hva de gjør og klargjøre sine motiver slik at det går an å diskutere med dem, og ikke bare om den rollen fondet spiller.

Med utgangspunkt både i den maktkampen som foregår i norske storkonsern og den maktposisjon Folketrygdfondet har, og som de ikke nøler med å bruke, har jeg følgende spørsmål:

- Er det tilfredsstillende at Folketrygdfondet er en sentral aktør på eiersida i norske storkonsern samtidig som det – i alle fall i Orkla – hevder at det ikke deltar i maktkampen?

Er det forsvarlig at staten i realiteten avgjør maktkampen både i Kværner og Orkla uten noen form for politisk debatt om statens rolle?

Og enda viktigere, hva vil Ap gjøre for å sikre norsk eierskap til i alle fall noe viktig norsk industri? I Norge i dag er det i realiteten staten som sitter med kapital til å sikre et langsiktig nasjonalt eierskap – men det krever politisk mot. Har regjeringa det motet?

Roger Andersen, NGF, hadde mistet sine illusjoner på grunn av den stadige underregulering av Folketrygdas grunnbeløp over lang tid og med skiftende regjeringer. I beste fall kan vi si at de ikke visste hva de gjorde, i verste fall er dette et svik mot det norske folk og arbeidsfolks pensjonsrettigheter.

- Vi i LO kan ikke sitte rolig og se på dette, det fører til uholdbare forskjeller mellom medlemmene, sa han, og ville videre advare mot å spekulere i verdipapirer for å øke pensjonen. Dette vil uunngåelig føre til at noen kommer godt ut, mens andre går «på trynet».

Wenche Bjørnebekk, FO, viste til arbeiderbevegelsens tradisjonelle idealer - likhet, rettferdighet og rettferdig fordeling, og til arbeidet for universelle ordninger som omfatter alle.

- Stortinget har fastslått at Norge har råd til velferdsordningene og at universelle ordninger er det grunnleggende. Kvaliteten på tjenestene skal ikke følge lommeboka. Vi er nødt til å ta fatt i begrepet fattigdom også i Norge. 70 000 fattige barn og økende forskjeller sier sitt. Den offentlige fattigdom står i grell kontrast til den private rikdom. Idealet er å være sin egen lykkes smed, noe som får gjennomslag også i politikken. LO må fortsette kampen for fellesskap, solidaritet og omfordeling. I den forbindelse trenger LO et manifest om visjoner for velferdsstaten der folk kjenner seg igjen, sa hun, og syntes at på noen områder fjernet det foreliggende forslaget seg fra grunnverdiene, bl a der det går inn for effektivisering og egenandeler.

Einar Eithun, NKF, gikk tilbake til 1966 da et enstemmig storting gikk inn for at Folketrygda skulle gi gjennomsnittlig 2/3 av lønnsinntekta i pensjon. I dag, 35 år etter, er tallet bare 51 prosent, tilsvarende ca 40 000 kroner for lite.

- Seniorpolitikken vil være avgjørende for velferdsstatens framtid. Folketrygda må og skal være bærebjelken i det framtidige pensjonssystemet, men vi må være villige til å se på inntektsgrunnlaget. Inntektsbaserte pensjonsordninger kan være aktuelle, sa Eithun, som ga ros til statsråd Kosmo.

- Vårt syn er valgfri pensjonsalder mellom 60-67 år, og NKF er gjennom sitt arbeid med på å legge til rette for gode pensjonsordninger, framholdt han. Det pekes på at vi eldre er en stor ressurs, men vi utnyttes for dårlig. Det er 1 million av oss, og da er det rart at vi ikke er med i styringen av samfunnet.

Nils Arild Nesjan, NKF, minnet om at det var blitt oppfordret til at vi skal stå sammen om felles budskap, og at regjeringen var mot privatisering. I kommunene er situasjonen den at presset øker, det er lange ventelister og stressede medarbeidere, og de borgerlige partienes forslag til løsning er privatisering, anbud og konkurranseutsetting. Han kjente ikke til noen kommune der dette hadde gitt gode resultater. Derimot ville han vise til modellforsøkene som pågår i samarbeid mellom kommunen og de ansatte. Der har f eks Sørums kommune fått et overskudd på 12 millioner kroner, arbeidsmiljøet er bedret og brukerne er fornøyde. Det er nyttig å bruke forskningsmidler på det som gir gode resultater, og det må være både i Stortingets og regjeringens

interesse at kommunene får anledning til å fortsette dette arbeidet på en god måte. - Vil regjeringen bruke av sine forskningsmidler til dette?

Olav Boye, NGF, sa at han et øyeblikk følte seg hensatt til landsmøte i Nei til EU da han hørte Yngve Hågensen tordne mot markedskreftene. Han mente det var motstridende signaler og svikt i resonnementet når det legges opp en strategi i en situasjon der vi er inne i en avdemokratisering, som en del av det som vi må godta innenfor EØS-avtalen. Han hadde også merket seg at Hågensen, i Klassekampen for 12. mars, satte foten ned for privatisering, mens Bjørndalen nylig var ute med ja til anbud. Kunne han ikke ha snakket med LO-lederen før han kom med slike utspill?

- At velferdssamfunnet skal fortsette, er ikke bare en sak for Kommuneforbundet, men for oss alle, også Jern og Metall, sa han. - Alle vet at Europaunionen legger opp til en økonomisk politikk som skal konkurrere med USA og til en militærpolitikk med Europa-hær. Er det noen som tror at det blir noe igjen til velferd av en slik politikk? Norske arbeidsgivere er like amerikaniserte som i resten av Europa.

Trude Rosnes Haukås, NKF, sa at hun jobbet med den generasjonen som skal ta seg av oss når vi blir gamle. Mangfold og fellesskap er flott, men holdninger skapes tidlig. Unger lærer gjennom opplevelser og samspill, ikke minst samspill med voksne. Hver unge er unik, og den eneste måten å få dem til å forstå verdien av mangfold, er at vi gir dem muligheten til å oppleve mangfoldet og fellesskapet. I barnehagen skal vi sørge for at ungene utvikler seg til sosiale og samfunnsengasjerte mennesker.

- Men da trenger vi nok personale, plass og tid. Det vil si at vi trenger midler til drift og til nye barnehager. Vi skal vise at vi kan konkurrere med private barnehager – og barnehagene skal være et tilbud til alle. Da må det offentlige ta på seg oppgaven. Disse ungene skal siden ut i arbeidslivet og ta seg av mangfoldet og fellesskapet.

Reidunn Wahl, EL & IT, slo fast at dagsordenen til den globale kapitalismen er klar, frihandel, fri pengeflyt og privatisering. Eksempel på privatiseringens velsignelser kunne man for eksempel finne i rike California, der det er strømmangel. I andre land, vannmangel.

I forslaget til velferdspolitisk program, hadde hun lett etter noe

positivet og fant formuleringen «her kreves det mer politikk». Ja, men hvilken politikk? Flere steder sto det at «kapitalkreftene må møtes med motkrefter». Hvordan? Her hadde redaksjonskomiteen en stor oppgave foran seg.

– Nå vil vi ha et manifest som knytter an til den globale kampen mot markedsliberalismen.

Tove Johansen, EL&IT, sa at velferden må bygge på både en sterk privat sektor og offentlig sektor.

– Modernisering, ja, men ikke privatisering. Og moderniseringen må skje på et godt og gjennomtenkt faglig grunnlag, ikke ut fra en kortsiktig politisk målsetting, sa hun og viste til flere negative eksempler. Bl.a. planene om privat heiskontroll, utført av heisfirmaet selv. Dette var det ikke noe faglig grunnlag for. Tvert om, sikkerhetshensyn tilsa at det var offentlig kontroll. Videre åpner departementet for at entreprenørselskaper skal kunne overta driften av kraftselskaper, med de konsekvenser det får både for kraftforsyningen og kommuneøkonomien.

Hun gjorde oppmerksom på at EL& IT innbyr til politisk streik mot forslaget om endring av energiloven.

Geir Røysland, FF, etterlyste en avklaring om bygging av nye MTB-båter.

– Den type båter trengs, og for oss tillitsvalgte i Mandal har det vært en tøff vinter og vår i vente på en avklaring, sa han, og var glad for oppbakkingen fra Yngve Hågensen og Bjørndalen. Vi håper på en snarlig avklaring, så vi kan begynne arbeidet for å sikre Arbeiderpartiet 2 mandater fra vår krets, sa han.

Han stilte til slutt et direkte spørsmål til Stoltenberg: – Blir byggingen av MTBere i Mandal realisert?

Boye Ullmann, FF, gjorde oppmerksom på at Fellesforbundet hadde et klart vedtak mot privatisering. Han minnet om at man på hele 90-tallet hadde snakket om fattig-Norge, men det skulle han ikke bruke tid på. Heller ikke skulle han snakke om privatisering, men om oljefondet på over 400 milliarder kroner.

– Hva dreier det seg om? Jo, om investeringer bl.a. i fabrikker som produserer kondomer i Australia. I og for seg ikke så galt, verre er det med plassering i produksjon av landminer. Poenget mitt er imidlertid at pengene plasseres i selskaper som i hovedsak konkurrer med norske bedrifter, sa han. Hvorfor ikke heller satse på norsk industri. Noen av pengene kunne bl.a.

brukes til å videreutvikle norsk gass, til satsing på forskning og utvikling. Det må satses på norsk industri, så vi ikke blir en rentenist-nasjon.

– Det gjelder å skape, sa han, og mente at vi da bl.a. burde alliere oss med de deler av miljøbevegelsen som ikke er religiøse, men ser muligheter i mest mulig forurensningsfrie gassverk.

Eli Ljunggren, HRAF, sa at det burde være unødvendig å bruke så mye tid på å forsvare velferdsstaten på kongressen. Det man heller burde bruke tiden til, var å styrke og bygge ut velferdsstaten, særlig av hensyn til de svakeste i samfunnet. Hotell og Restaurant-arbeiderforbundet hadde sendt inn forslag til styrking av det velferdspolitiske manifestet. Hun ville særlig ta opp et alvorlig forhold, og det gjaldt folks tannhelse. Dette er et klasseproblem, sa Ljunggren, som viste til at priser på tannlegetjenester i dag er så høye at mange nedprioriterer tannhelsen. Dette har ført til at mange har stor tannskader som vanskelig lar seg reparere. Dette har jeg også snakket med tannleger om. Vi må ta tak i dette problemet og gjennomføre en tannreform. Samtidig må vi gjøre en innsats for å bygge ut barnehagetilbudene, bl.a. med åprningstider som gjør at også skiftarbeidere kan gjøre bruk av tjenestene.

– I Sverige har man nylig satt et tak på barnehageplassen på 1140 kroner. Det samme burde vi gjøre. I dag koster en barnehageplass i Norge i gjennomsnitt 2983 kroner i måneden. Dette er også et flerkulturelt spørsmål fordi barnehagene er en viktig arena for integrering av barna.

Hun utfordret hun både Stoltenberg og Kristin Halvorsen til å følge opp disse sakene.

Tore Simonsen, Fellesforbundet, sa at mange kanskje lurte på hvor han kom fra, men dialekten burde ha røpet at han kom fra Troms/Finnmark-regionen. Han følte seg også litt i slekt med Oluf og hans bannskap. Så vidt han skjønnte, hadde også Hågensen vokst opp i nord – i Kirkenes. Det han tok ordet for, var behovet for å bruke medlemsboka i LO mer gullkantet enn den var i dag. Mange syntes ikke den var gullkantet nok. Han hadde ikke så mye sans for tariffavgift, man kunne kanskje kalle det noe annet, men det var bedre å gjøre medlemsboka bedre, bl.a. ved å øke fradragsretten på fagforeningskontingenten.

– I dag kan vi bare trekke fra 900 kroner av kontingenten. Da det ble innført, var fratrekket 1400 og ble etter hvert indeksregulert til 1600 og 1800. Da fratrekksordningen ble innført, var

den også mye mer verdt skattemessig enn i dag, sa han. Nå hadde Jens sagt at den skulle økes til 1800, Yngve hadde nevnt 2500 kroner. Det syntes han var riktig fordi man – da den ble innført – hadde unngått storstreik. Den ble definert som utgifter til inntekts ervervelse. Derfor er det et svik mot arbeidstakerne i LO at den ikke lenger er indeksregulert, men tvert om redusert. Dette er et politisk svik, sa Johansen.

Dirigenten foreslo nå femten minutters pause. Møtet skulle samles igjen til kl. 17.00 for først å behandle forslag 322 under Vedtektene, hefte 6 , s.7-8. Møtet hevet kl. 16.45.

Forslag 322

Møtet ble satt igjen kl 17.00 og innledet med allsangen «Din tanke er fri», med Terje Havrøy som forsanger. Dirigenten ga deretter ordet til hovedkasserer Bente N. Halvorsen.

Hovedkasserer *Bente N. Halvorsen* henviste til hefte 6 og tok opp forslag 322 fra sekretariatet. Det omhandlet vedtektenes § 2, pkt 2 og 3. Det var foreslått behandlet før de andre endringsforslag til vedtektene fordi det hadde betydning for valgkomiteens arbeid. Sekretariatet ønsker at en ordning med to nestledere bør vedtektsfestes, selv om denne har vært praktisert på ulikt vis tidligere. I 1989 valgte man to nestledere, Ole Knapp og Esther Kostøl. Ole Knapp ble ikke lenge etter statsråd. I 1993 valgte man bare en nestleder, Esther Kostøl, i 1997 valgte man igjen to nestledere, Gerd Liv Valla og Jan Kr. Balstad. Man foretok da ingen rangering av nestlederne.

– I dag ønsker vi det, ettersom det kan oppstå den situasjon at nestleder må overta funksjonene til en valgt leder. Da bør det være Kongressen som utpeker 1. og 2.nestleder, sa Bente Halvorsen. Med sekretariatets forslag blir dette formalisert, mente hun, og tok dermed opp forslag 322.

Dirigenten tok straks forslaget opp til behandling. Ingen ønsket ordet og forslaget ble enstemmig vedtatt.

Debatten fortsetter

Ole-Johan Dyste, Oppland fylke, sa at LO i Oppland hadde levert inn en rekke forslag angående velferdspolitisk manifest i det 21. århundre. Han ville ikke nevne alle forslagene, men understreket

at kampen mot privatisering var viktig. Utviklingen i retning av privatisering har alledere kommet for langt og bør reverseres. Velferdsstaten skal være en garantist for den enkelte. Slik blir det ikke med privatisering. Denne utviklingen svekker folks tillit til helsevesenet. Folk flest synes også at helsevesenet preges av et tungrodd byråkrati. Det må absolutt moderniseres. Det offentlige byråkratiet stenger for en modernisering av helsevesenet, sa Dyste og fortsatte:

- Også boligpolitikken er viktig, og her er 3 elementer avgjørende: Renter, tomter, Husbanken. Han henviste til forslag 546 fra Fellesforbundet. Han ville også si litt om verdens beste sykelønnsordning. Denne er det så viktig å bevare at det er nødvendig å be høyere makter om hjelp, sa han, og dermed framførte han en bønn, etter lest fra «Fader vår», til politikerne om å bevare sykelønnsordninga, en bønn som høstet stor munterhet i salen.

Asbjørn Følgesvold, Fellesforbundet, mente også at boligpolitikken er viktig for velferdssamfunnet, og herunder prisene. Ungdom sliter i dag vanvittig for å komme inn på boligmarkedet, og klarer de å kjøpe en bolig, risikerer de å miste den etter kort tid fordi de ikke klarer utgiftene. Her må det gjøres noe med finansieringen, f eks ved at det innføres en form for tvungen sparing. Husbanken må mer inn, og myndighetene må ta tak i bankene og forlange skjerpning.

- For å verne om våre rettigheter må vi vinne valget til høsten, men det virker ikke helt rett når Stortinget nå nylig vedtok en ny lov med ytterligere avgifter på bensin, dette må jo være å bære bensin på bålet for Carl I. Hagen. Folk er lei av dette nå, og slikt er ikke helt enkelt å drive valgkamp på.

Heidi Larsen, Handel og Kontor, konstaterte først at kongressen hadde har hørt Hill Martha Solberg holde såkalt «hilsningstale» på vegne av de innenlandske gjestene, hadde hørt Jens Stoltenberg og skulle få høre Thorbjørn Jagland.

- SV, med Kristin Halvorsen, er også invitert til kongressen, for første gang, men er tydeligvis ikke invitert til å si noe. Synd! Jeg tror kongressen ville ha funnet det spennende å høre også SVs syn på den politiske situasjonen og mulighetene, sa Heidi Larsen før hun tok opp temaet:

- Det velferdspolitiske manifestet er snilt, rundt og sikkert «kjekt å ha» om man vil si mye uten å stake ut en profil/kurs/retning. Et manifest forbinder jeg med en klar, tydelig og fast politikk. Jeg synes manifestet er for dårlig! For lite konkret.

Det sier lite om hva vi skal gjøre for å få til det vi vil. Når jeg sier at det er for dårlig, gjør jeg det med bakgrunn i at veldig mange av dem jeg representerer – kvinner i servicesektoren – ikke kan identifisere seg med hva som står der.

Mange jobber deltid. Ca 80 000 deltidsansatte kvinner sier at de er undersysselsatte. De som jobber deltid er også de som har en jobb, men som ikke tjener nok til at de kan leve av jobben. De som jobber, arbeider også ofte på ubekvemme tidspunkter av døgnet. De har problemer med å ta del i sosiale tiltak som sangkor, med å få etter- og videreutdanning, og de har dermed, på grunn av arbeidstiden, kjempeproblemer med å få hverdagen til å gå i hop. Husk at barnehager og skolefritidsordning som regel stenger kl. 17.00.

Jeg snakker her på vegne av dem som tjener for lite til å kjøpe egen bolig, og det er ikke bare ungdom dette gjelder. Dette gjelder også svært mange voksne. Vår boligpolitikk er for dårlig, og for lite offensiv. De eiendomsløse, de som ikke har egenkapital, er i dag henvist til det private markedet. På grunn av de altfor lave statlige overføringer til kommunene, er det skjedd en utvikling som gjør at en nå omtrent må være sosialklient for å få kommunal bolig. Kommunene har ikke økonomi til å kjøpe eller bygge boliger for utleie. Boligkooperasjonen, som skulle bidratt til mer sosial boligbygging, er mer opptatt av sykehjem i Spania. Boligkooperasjonen i Norge har etter min mening sviktet og de bygger i stedet for dem med velfylte lommebøker.

Det svenske boligmarkedet er annerledes. Der er det en høy grad av utleievirksomhet drevet av boligbyggelag og offentlige virksomheter.

LO må kreve at det iverksettes offentlig boligbygging og, ikke minst, at disse boligene drives og formidles av offentlige selskap og ikke private som vil ha som mål å tjene mest mulig på andres manglende rikdom. Vi har ikke tid til å vente på lange utredninger i denne saken. LO må kreve at det skjer noe nå. Greier svenskene dette, så må jaggu vi greie det i Norge også!

Dagfinn Brattås, NTF, syntes at Yngve og Jens hadde holdt flotte innledninger om utviklingen av velferdssamfunnet. Det er de gode fellesløsningene som fortsatt må utgjøre basis for velferdssamfunnet, og idealer som likhet og rettferdighet må være bærebjelker. Kampen om velferdsstaten er en samfunnsskamp. Han var enig med Yngve i at høstens valg blir en kraftprøve, som krever full mobilisering.

– Vi møter stadig mer aggressive kapitalkrefter, som i dag har

mer makt enn kanskje noensinne før. Men vi skal likevel klare denne kraftprøven. LO må for sin del bidra til at det fortsatt skal være mulig å bo i distriktene som skaper store verdier, men som tappes av markedskreftenes sentralisering. Her er ikke minst samferdselspolitikken viktig.

Tor-Inge Hoaas, NKF, syntes det var sagt så mye pent om velferdssamfunnet og utfordringene allerede at han ikke skulle si så mye selv. Han ville heller gripe litt fatt i noe som var sagt av Stoltenberg, nemlig at det er vår felles utfordring å styrke velferdssamfunnet. Han antok at Stoltenberg også regnet med Ap i fellesskapet når han sa det slik, men da syntes Hoaas det var merkelig at statsministeren avviste et samarbeid med partier på venstresida, SV og kanskje Sp. Her er både statsministeren og regjeringa litt på kant med fagbevegelsen. Han stilte spørsmålet direkte til statsministeren om hvilke samarbeidskonstellasjoner han ser for seg, og oppfordret kongressen til å gi tydelige signaler om dette.

Tor-Arne Solbakken, NTL, holdt følgende innlegg:

– Vi i Norsk Tjenestemannslag var veldig godt fornøyd da det ble klart at Kongressen skulle vedta et Velferdspolitisk manifest. Enda mer fornøyd ble vi da vi oppfattet Yngve slik at dette skulle være klart og synlig manifest som viste LO sine holdninger og prinsipper i velferdspolitikken. Detaljene kommer i Handlingsprogrammet, var konklusjonen.

Med dette som utgangspunkt, jobbet vi med et forslag – forslag 503 – der vi ville synliggjøre samspillet, og den gjensidige avhengigheten, mellom privat og offentlig sektor.

Stor var derfor skuffelsen da innstillingen fra sekretariatet kom på bordet. Ikke først og fremst på grunn av de holdningene det ga uttrykk for – kortet med «god jul og godt nyttår» som er rammet inn først i innstillingen på side 49 er greit nok det – men det er ikke noe manifest. Vi har fått et dokument som er spekket med FAFO-rapporter, statistikker, historieskriving og synsing.

For å være litt slem! Kan noen si meg hvorfor vi, i et velferdspolitisk manifest fra denne kongressen, skal fastslå at fruktbarheten i Italia i 1998 var 1,2? Eller hvorfor vi – av alle ting – skal ha referanser til FrPs program? Dette må redaksjonskomiteen rydde opp i.

Manifestet skal, etter min mening, beskrive visjonene og målene. Den praktiske oppfølgingen tar LO i sitt prinsipielle handlingsprogram og de årlige aktivitetsplaner.

I NTL mener vi det er viktig at LO i sitt velferdspolitiske manifest gir klart uttrykk for at det finansielle grunnlaget for velferdsstaten er skatter og avgifter – og at forvaltning og fordeling skjer gjennom folkevalgt styring og kontroll.

Offentlig sektor spiller en nøkkelrolle som forvalter og utøver av politiske vedtak og det bør stilles strenge krav til kvaliteten på tjenestene, tilgjengeligheten og styringen av offentlig forvaltning. Manifestet må også få fram at velferdsstaten er et viktig fundament for utviklingen av privat sektor.

Fra NTL sin side vil det bli fremmet forslag som ivaretar elementer både fra vårt eget forslag 503, og forslag fra andre forbund.

Jeg har fremmet et forslag om at tre små avsnitt – hentet fra forslag 503, som nå er gitt overskriften «Velferdssamfunnet må videreutvikles og styrkes» - skal erstatte innstillingens pkt 5. Velferdsstatens tjenester – uten for mye marked.

Samtidig har jeg et forslag til nytt kapittel 2 om Utfordringene, hentet fra vårt forslag 503 og forslag 512 fra NKF, til erstatning for innstillingen. Sammen med de andre forslag, som er og vil bli levert, vil dette kunne bli et MANIFEST – etter behandlingen i redaksjonskomiteen. Eller kanskje Nordahl Grieg allerede har utformet vårt velferdspolitiske manifest:

*Edelt er mennesket,
Jorden er rik!
Finnes der nød og sult,
Skyldes det svik.*

Stein Gulbrandsen, NKF, refererte endringsforslag han hadde levert til den fagligpolitiske situasjonen. De hadde også diskutert det velferdspolitiske manifestet, og sluttet seg til Solbakken når det gjaldt behovet for endringer. Det må være et manifest når det kommer tilbake fra redaksjonskomiteen, mente han. Det som må være klart, er at vi ønsker et valgresultat som gir et flertall der Høyre, FrP og KrF ikke trenger å telle med. Han håpet at det bare var en skinnuenighet som var til stede mellom offentlig og privat sektor i debatten om offentlig virksomhet kontra privat. Selv kom han fra Oslo Sporveier, der de ansatte har opplevd stadige nedskjæringer, samtidig som det er et enstemmig politisk krav om at tjenestetilbudet skal opprettholdes. Det samme har de opplevd i Oppland.

– Vi blir piska videre. Mens sykefraværet blant sjåførene for noen år siden var på 8-9 %, er det i dag det dobbelte.

Aud Stråbø Riise, FF, registrerte at Stoltenberg tok for seg privatskolene, men hva er definisjonen på en privatskoler. De får dekket 85 prosent av kostnadene for hver elev av det offentlige. Er dette privat? Slike vilkår ville være svært velkomne i den konkurranseutsatte industrien.

Som industriarbeider følte hun at hun tilhørte en gruppe som ble betraktet som den stygge andungen i samfunnet, utsatt for et negativt søkelys. Hun merket seg også at Fremskrittspartiet snakket om integrering i samfunnet. Hvordan skulle en få til det om hver sekt skulle ha sine egne skoler? Våre egne skoler står på venteliste for ombygging og restaurering i Hordaland, som har de fleste privatskoler i landet. Men en privatskole får uten videre flere millioner på en søknad om midler til ombygging.

Kjell Sørensen, FF, syntes engasjementet i velferdsdebatten var positivt. Sjøl hadde han bakgrunn i en verkstedbedrift hvor de hadde vært gjennom omstillinger og omstillinger. I privat sektor er det slik at det som ikke lykkes, legges ned.

Han tok så opp stadige tilbakemeldinger til fagforeningen i Bergen, som teller ca. 6 000 medlemmer. Det dreier seg om nivået på skatter og avgifter. Folk vil betale skatt, men de vil ha tilbake til den gamle måten med fordeling av skatt. Avgifter rammer mest dem som tjener minst. Og de som tjener mest, bør også betale mest skatt. Det er bl.a. denne type diskusjoner ute som gir tilslutning til Fremskrittspartiet, mente han, og oppfordret Arbeiderpartiet til å gå inn for skatt på kapitalinntekter og valutatransaksjoner.

– Folk er opptatt av at de gamle, gode verdiene ser ut til å forsvinne.

Truls Strand Nilsen, takket Hågensen og Stoltenberg for fine innledninger, som hadde fått fart i debatten. Statsministeren nevnte boligbyggingen, men ikke anleggssektoren som har hatt en kraftig nedbygging av arbeidsstokken. Store maskiner står ubrukt, noen selges til utlandet.

Han viste til at det er mange uløste oppgaver på veisektoren, og så får man høre at man ikke kan bygge veier fordi det er inflasjonsdrivende. Kraftutbygging er det også behov for, det er bruk for strøm. Men det er motforestillinger både mot utbygging av vannkraft og bygging av gaskraftverk. Anleggsbransjen merker det.

Tone Rønoldtangen, NTL, var ansatt i Forsvaret og hadde fått

lære seg mye nytt den senere tiden: konkurranseutsetting, privatisering, outsourcing og kjernevirksomhet. Stoltenberg sa at Forsvaret var overadministrert, og at det var samarbeid med de ansatte om omlegging.

– Men det er et område der vi i NTL står langt fra regjeringen, det er «bortsetting av tjenester». Vi er ikke i mot tiltak for rasjonalisering og effektivisering. Vi stiller gjerne opp for å forbedre vår egen organisasjon, men det nytter liksom lite, for uansett hvor samarbeidsvillige vi er, så er det bortsetting og kjernevirksomhet som gjelder. Motivet hos våre ledere er, som i privat sektor, ofte å svekke våre faglige rettigheter. Iallfall er det konsekvensen. Dette må vi motarbeide i fellesskap, sa hun.

Ole Torfinn Vestøl, Aust-Agder fylke, pekte på at det foregår mange fusjoner både i kollektivtransporten og godstransporten. Distriktenes overlevelsessevne er avhengig av levende og effektiv transport. I den forbindelse hadde han levert inn to forslag. Det ene gjaldt pensjonsordning, det andre var forslag om et samferdelsforbund der man kunne stå sammen og kjempe for felles sak. Nå er man spredt på tre LO-forbund.

Han nevnte videre sykefraværet og arbeidsvilkårene i Norge i dag. Rasjonalisering og effektivisering og profitt kan aldri bli stor nok. Det er gjerne de eldre som må gå. En undersøkelse viser at sjåførene i Trondheim har en gjennomsnittsalder på 47 år.

Arne Byrkjeflot, NKIF, hadde levert inn to forslag der han tok for seg pensjonsspørsmål og kjønnsdiskriminering. Han var ellers opptatt av debatten om sykehusreformen og minnet om det enstemmige vedtaket i LO-sekretariatet om å bevare forvaltningsmodellen. Kan man så slutte seg til regjeringens sykehusreform? Mønsteret er det man har sett i privat sektor i de siste årene, outsourcing. Dette er det viktigste punktet på hele kongressen, mente Byrkjeflot. Man måtte stå sammen og slåss mot sykehusreformen. Den foreslåtte sykehusreformen er i realiteten en tilpasning til EØS-avtalen. Hvis en annen regjering enn Ap-regjeringen hadde foreslått en slik reform, hadde det blitt generalstreik i Norge, mente han.

Atle Tranøy, FF, sa at det kanskje kom overraskende på mange, men han ville snakke om pensjonen. Olsen hadde på en fin måte anskueliggjort de store forskjellene det er på pensjonsrettighetene i privat og offentlig sektor.

- Derfor mener jeg at denne kongressen må prioritere pensjonsspørsmålet. Spørsmålet er kanskje om medlemmene også mener dette. Jeg tror de gjør det, om de får økt kunnskap om tilstandene. Vi må fokusere på pensjonsspørsmålene.

Som Yngve fortalte, er det LO som har vært en pådriver for de store sosiale reformene her i landet. Det ligger nå i denne forsamlingens hender å foreslå den nye store reformen. Derfor må pensjonssaken prioriteres. Jeg har også stor sympati med dem som kjemper mot privatiseringen av sykehusvesenet, men jeg forstår at det er særlig tap en pensjonsrettigheter de er engstelige for, sa han og viste til forslag 563 angående fjerning av klasseskillet når det gjelder pensjoner.

- Når jeg ser utover denne salen, ser jeg at det er mange her som ikke får stort flere sjanser til å gjøre noe med pensjonene, sa Tranøy, som anbefalte delegatene om å gripe muligheten.

Terje Skog, El & IT, snakket om faren for privatisering av offentlige tjenester. Stoltenberg hadde sagt at det i sykehusreformen dreiet seg om å få en bedre utnyttelse av samfunnets ressurser. Gjelder dette bare for sykehussektoren? Hvorfor gjelder ikke dette også andre sektorer i samfunnet? Han hadde vært inne på verdiskapingen som skjer i samfunnet, men skjer det ikke også en produktiv verdiskaping i offentlig sektor?

- Er det verdiskaping hvis man putter silikose inn i folk, men ikke når det offentlige må fjerne silikosen? Spurte Skog retorisk. Han selv var en enkel bygutt som ikke forsto dette. Forholdet mellom offentlig og privat sektor er ikke statisk, men dynamisk. Spørsmålet er hvilken sektor som skal vokse. Han trodde det lå i den sosialdemokratiske ideologi at man ville samle produksjonsmidlene under demokratisk kontroll og unngå privatisering.

Han viste også til den privatiseringen som skjedde innen heisbransjen. Selv om offentlige myndigheter mener at heistjenesten er solid, vil man overlate kontrollen til det enkelte heisselskap. «Bukken og havresekken».

- Vi kan selvsagt kontrollere oss selv, men er det noen god kontroll?

Thor Åge Christiansen, NNN, kom inn på økonomisk støtte til politiske partier og sa at man ikke bare burde gi støtte til Arbeiderpartiet. Skulle man først gi økonomisk støtte til politiske partier, burde også SV støttes. Det er mange medlemmer som

føler seg mer i slektskap med SV, og en økonomisk støtte til SV ville derfor virke positivt. Det vil også kunne ta bort noe av den kritikken som i dag kommer, på grunn av den ensidige støtten til Arbeiderpartiet.

- Etter min mening er det SV som raskest tar opp signalene fra fagbevegelsen når det gjelder nye reformer, som for eksempel sluttkompensasjon, sa han, og ville på denne bakgrunn foreslå at LO bevilget 750.000 kroner til SV. Da hadde han brukt samme fordelingsnøkkel som man hadde brukt på NNNs landsmøte.

Stein Kristiansen, HK, sa at under kongressen i 1993 hadde man snakket om kongressen som arbeidslivets parlament. Dette er en utfordring. Men medlemstallet og tilslutningen til LO er for nedadgående. I 1955 var 49.6% av arbeidstakerne i Norge organisert. Nå er vi nede i 28%. Andelen som er organisert, varierer fra sektor til sektor mellom 42 og 17%. LO må derfor øke aktiviteten ute på arbeidsplassene og forsvare de kollektive avtalene som er inngått.

Stoltenberg hadde advart mot Fremskrittspartiet og markedskreftene i Norge.

- Men ser vi på utviklingen i verden for øvrig, er jo bildet enda mer skremmende. Vi vet av undersøkelser at 1.2 milliarder mennesker har en daglønn på en dollar eller mindre. Markedskreftene har overtatt totalt styringen over mange utviklingsland. Vi må stå på for å forsvare våre oppnådde goder. Utviklingstrenden globalt sett er slik at kapitalismen seirer på alle fronter. Troen på markedet vinner mer og mer frem. Dette fører også til frustrasjon blant medlemmene og sikkert også blant delegatene her på kongressen. Vi trenger en god resept mot råte og infeksjon i samfunnet. Dette må komme med i den endelige uttalelsen fra kongressen, sa Kristiansen, som henviste til forslag 1556 om den faglige situasjon. Han var for å støtte også SV. Man kunne unngå det meste ved å kutte ut siste setningen i forslaget.

Dirigenten konstaterte at man med dette måtte avslutte dagens debatt. Neste taler dagen etterpå var Toralf Nilsen, NKF. Dirigenten minnet om at strek var satt, og at det etter dette tidspunkt ikke nyttet å levere inn forslag. Han ønsket vel møtt neste morgen kl. 09.00.

Møtet hevet kl. 1800 presis.

Formiddagsmøtet mandag 7. mai

Møtet åpnet kl. 09.00 med et sprekt CD-basert multimedieshow utarbeidet av LOs ungdomsutvalg. Showet, som besto av en heftig blanding av musikk, bilder, tekst og raske animasjoner, ble meget godt mottatt av forsamlingen. Det blir åpenbart et sentralt verktøy i arbeidet med å rekruttere flere ungdommer til LO.

Dirigent *Anne-Grethe Skårdal* takket hjertelig LOs ungdomsutvalg, som hun mente helt klart har ei framtid. Hun ga så ordet til forbundsleder Jens Hoel fra Hotell og Restaurant i anledning en spesiell sak.

Orientering fra HRAF

Jens Hoel, sekretariatet, ville orientere om en sak som hadde vært omtalt på TV2 dagen før. Han hadde ikke selv sett innslaget, men fått seg fortalt at en sak som hadde versert innenfor SAS Radisson-miljøet i Bergen en stund, fikk bred omtale.

- Det het seg at jeg som leder i Hotell og Restaurant er politianmeldt, enten for injurier eller trakassering. Saken er den at vedkommende konserntillitsvalgte har valgt å gå ut mot resten av de tillitsvalgte. Hun har forsøkt å skaffe seg egne fordeler som tillitsvalgt, bl.a. ville hun forbeholde seg å godkjenne/erstatte enkelte tillitsvalgte og hun ville selv kunne utpeke sin stedfortreder. Hun har bedt forbundsledelsen om støtte mot sine egne tillitsvalgte. Hun har gått ut mot egne tillitsvalgte til tross for avtaler med forbundet. Hun har likevel gått ut og forsøkt å danne en egen forening i YS-systemet. Dette har YS avvist fordi de var kjent med forholdene.

Hun har også forsøkt å danne en egen husforening i SAS Radisson-systemet og forsøkt å trekke med seg våre medlemmer. Disse forhold har ført til at forbundsstyret enstemmig har utelukket henne som medlem. Jeg synes det er ille at TV2 lar seg bruke på denne måten, og at dette er en sak som brukes i forbindelse med dekningen av LO-kongressen. Hun har drevet personlig trakassering av våre medlemmer i Bergen og skviset medlemmer på egen arbeidsplass. Vi skal legge dette frem for politiet, men jeg vet som sagt ikke ennå hva som eventuelt står i anmeldelsen. Saken har selvsagt skapt mange organisasjonsmessige uroligheter for oss. Vi vet ikke hvilke krefter som står bak, men vi har våre mistanker, bygget på uttalelser som er kommet. Vi beklager sterkt at trakassering av egne medlemmer

kan brukes som utgangspunkt for et hovedoppslag i TV2, sa Hoel.

Debatten fortsetter (pkt. 7)

Før kongressen gikk videre med debatten under dagsordenens pkt. 7, refererte dirigenten tre permisjonssøknader, som ble innvilget. Hun redegjorde for saksbehandlingene videre: fortsettelse av debatten fra i går og avstemning over forslaget til uttalelse, før innledning ved Jan Balstad. Hun foreslo at endringsforslag til uttalelsen ble tatt opp til avstemning, mens de øvrige forslag framsatt under debatten ble oversendt redaksjonskomiteen.

Så ble ordet gitt til første taler:

Toralf Nilsen, NKF, syntes man hadde fått to gode innledninger dagen før. Både i innledningene og i debatten var det snakk om bruk av våre ressurser, og han ville ta opp utnyttelse av gass i et direkte spørsmål til statsministeren: - Har vi ikke råd til å bygge et gasskraftverk med den best tilgjengelige teknologien for rensning?

Han var også opptatt av en annen sak, de svakes sak, som hadde vært mye omtalt i debatten.

- For tre dager siden fikk vi høre om noen av de svakeste svake, de psykisk utviklingshemmede. I Molde har de hatt et dagtilbud, et bakeri, som et meningsfylt dagsenter. Det skal nå legges ned for at kommunen skal spare et par millioner. Brukere og pårørende er opprørte. Tårene trillet da det gikk opp for dem at de skulle miste dette tilbudet. Etterpå var det fotballkamp på mange-millionærens fotballstadion i Molde. Der ble det kronerulling og almisser til senteret.

Han ba kongressen støtte de psykisk utviklingshemmede i denne saken og i klare ordelag gi uttrykk for at de svakeste svake ikke skal være avhengig av kronerulling og almisser.

Mildrid Finnehaug, NKF, viste til det presset velferdsstaten utsettes for. Det velferdspolitiske manifestet blir svært viktig i forhold til sentrale verdier, og det må være tydelig. Det forslaget som foreligger er lite framtidsrettet og utydelig i forhold til viktige målsettinger, mente hun.. Gode forslag som er fremmet fra NKF, synes ikke å være tatt hensyn til. Manifestet kan ikke vedtas i sin nåværende form. Hun håpet at forslag som var

fremmet, kunne innarbeides. Hun viste spesielt til forslag 512 fra NKF, og foreslo deler av det tatt inn i Velferdspolitisk manifest, blant annet til erstatning for formuleringer under Veivalg.

Mari Sanden, NKF, viste også til forslag fra NKF og NTL til velferdspolitisk manifest som ikke er imøtekommet og som foreslås inn i manifestet. Forslaget til manifest, slik det nå ligger, er ullent i forhold til privatsiering av velferdsoppgavene. Det reflekterer ikke hva vi vil med den framtidige velferdspolitikken, og det er lite analytisk og framtidsrettet. Det er mange viktige og gode formuleringer i forslaget, men hun savnet en rød tråd. Det er lite systematisk og uklart bygget opp. Hun satte derfor sin lit til at redaksjonskomiteen gjorde en skikkelig redigeringsjobb og til at den tok hensyn til de mange gode forslag til endringer som er kommet fra totalt 17 forbund. Deler av forslagene 503 og 512 burde inn.

- Det er avgjørende at kongressen kommer fram til et klart manifest.

Randi Waack, Oslo kommune, var redd for at offentlige velferdsgoder står for fall.

- Flere offentlige etater har gjennomgått store omstillinger. tilbudet til brukerne er svekket. Private aktører har inntatt banen, med velsignelse fra politikerne. Arbeidet er nå intensivert - fornyelse og omstilling av offentlig sektor. Dette er visstnok nødvendig, for dersom de offentlige tilbud og tjenester ikke blir bedre, kommer flere private aktører på banen, sa hun, og ville vise til sin egen etat, trygdeetaten:

- Jørgen Kosmo har sagt at trygdeetaten vil ha fokus på seg i omstillingsprosessen. Det er for så vidt OK - vi er gode på omstilling. Vi er den eneste offentlige etat som nå - 100 prosent - har serviceerklært seg overfor brukerne og samarbeidspartnerne. Dette arbeidet har satt store krav til oss ansatte. Kostnadene ved sykefravær og uførepensjonering har økt med henholdsvis 12.9 og 8.2 prosent fra 1999 til 2000. Arbeidet med å redusere dette, skal intensiveres. Det er fokus på arbeidet med oppfølging av langtidssykemeldte.

- Jens, du må være klar over at etatens innsatser også krever ressurser. Det gir en umenneskelig presset arbeidssituasjon når vi, med stadig tapping av ressurser, skal intensivere alt arbeid, både i kvalitet og kvantitet. Du sier at du vil bevilge mer penger til det offentlige, til trygging av velferdsgodene, men at du da må få mer ut av bevilgningene. Dette kan ikke vi love - strikken er

allerede tøyet for langt. Vi må ha ressurser for å gjøre den jobben vi har forpliktet oss til overfor brukerne. Hva vil ellers skje med den velferden som folketrygden sikrer, blir det privatisering? Det er nok av forsikringsselskaper som sitter på gjerdet og sikler. Hvilket samfunn får vi da?

Det offentlige må være garantisten for at velferdsoppgavene blir utført på en tilfredsstillende måte. De må ikke privatiseres eller konkurranseutsettes. Vi må ha en sterk, velfungerende og effektiv velferdsstat i offentlig regi, som sikrer rettferdighet, likhet og solidaritet. Jeg vil si som en viss herr Eggen: Vi vil «sitt som ei eiterkveis på dæ» til bevilgningene til offentlig sektor er i tråd med det reelle ressursbehovet.

Erling Segelstad, FO, sa at det velferdspolitiske manifestet var viktig i et samfunn som avler stadig flere millionærer. Vi får 20 nye millionærer om dagen og har nå 15000 millionærer i landet. Han var enig i det Stoltenberg sa, at 283.000 kroner ikke er noen høy lønn i dagens Norge.

- Den fattigdommen, som vi vet eksisterer i Norge, er til dels fordekt og bortgjemt. Men tusener av sosialarbeidere møter denne fattigdommen daglig. Vi kan tilby dem hjelp og støtte på et så lavt nivå at de fratas sin menneskelige verdighet når de kommer til oss. Jeg kan fortelle en episode om Kristian i klasse 6 B, som var den eneste i klassen som ikke kunne reise på leirskole på Sørlandet, hvor barna fikk tilbud om å lære mange ting. Han satt alene igjen i klassen og så de andre dra på leirskolen. Den kostet 1600 kroner, og det var et beløp som hans mor ikke hadde råd til å betale. Slike situasjoner opplever tusenvis av norske barn i dag. Barn blir forskjellsbehandlet, og dette må også komme frem i det velferdspolitiske manifest. Jeg tror fattigdom avler vold og rasisme. Vi har 70.000 fattige barn i dagens Norge, og jeg må si meg enig med tidligere statsminister Odvar Nordli - dette er en skam for Norge.

I offentlig sektor opplever vi stadig press om konkurransesetting. Kampen for modernisering av offentlig sektor er felles for hele LO. De ansatte kan bidra mye, ikke minst når det gjelder informasjon til de ansatte, men vi opplever også at ledelsen tar snarveier i omstillingen av offentlig sektor. Vi i FF synes ikke at det er riktig med konkurranseutsetting av offentlige tjenester når vi vet hvor underbetalte mange er i offentlig sektor. Dette er for skummelt

Magnar Nilsen, NKF, viste til forslag 512 og forbundets innsendte

forslag. Han syntes ikke forslaget til manifest klart nok fikk frem hva som skje med arbeidsmiljøet i Norge, med utstøting fra arbeidslivet, høyt sykefravær, beinhardt arbeidsmiljø. Det stille stadig større effektivitetskrav, og dette fører til at mange utstøtes. De ansatte skal hele tiden yte 110% for å kunne henge med. Resultatet er at stadig flere blir uføretrygdet.

- Dette er i dag den vanlige måten å avslutte yrkeskarrieren på for mange grupper arbeidstakere. I aldersgruppen 55-60 år er det i dag 25 % som er uføretrygdet. Dette er den vanlige sortien for ansatte innen renhold, for bussjåfører etc. De beinharde økonomiske kravene gjør at utstøting finner sted. Utstøtingen skjer så vel i privat som i offentlig sektor. Mange foretrekker å gå på uføretrygd fremfor å henge med i kjøret. Arbeidsmiljøloven settes til side, og klimaet i samfunnet bidrar til å forsterke utstøtingen. Bare sterke fagorganisasjoner kan hindre at denne utviklingen fortsetter. LO har her en stor jobb å gjøre, sa Nilsen.

Einar Arnulf, NTL, var blant dem som mente at det var forbedringspotensial i sekretariatets forslag til manifest.

- Jeg har derfor på vegne av Norsk Tjenestemannslag fremmet to endringsforslag til velferdspolitisk manifest. På grunn av den korte taletiden, refererer jeg ikke forslagene herfra, men jeg håper redaksjonskomiteen vil ta hensyn til disse i sitt arbeid.

Videre har jeg fremmet et tilleggsforslag til del 2 - pensjon i Norge - som lyder:

«LO ønsker ikke at det skal åpnes for individuell fondsforvaltning av opptjent pensjonskapital».

Dette er ikke noe endringsforslag, men en presisering av den holdning som kommer til uttrykk i sekretariatets forslag nr. 600 og foreslås tatt inn i punkt 5 foran siste setning. Det er for øvrig gitt uttrykk for samme holdning tidligere her fra talerstolen.

Så til statsministerens innledning hvor han understreker viktigheten av fagforeningenes medvirkning i omstillingsprosesser. Jeg er enig i nødvendigheten av omstilling i offentlig sektor, og jeg er enig med statsministeren i at organisasjonenes medvirkning er viktig. Fagforeningene kan være til uvurderlig hjelp i slike prosesser på flere måter. Ikke minst gjør de en stor innsats i informasjonsvirksomheten overfor de ansatte. Mange viktige innspill fra grasrota blir også tilført prosessen gjennom de tillitsvalgte medvirkning. Men så opplever vi at ledelsen tar «snarveier» og unnlater avtalefestet kontakt med de tillitsvalgte på grunn av at dette forsinker prosessen.

Vi opplever også at Staten som arbeidsgiver er ute etter å redusere de tillitsvalgtes rettigheter, «tar styringsretten tilbake» som de kaller det. De to siste gangene det har vært gjort forsøk på reforhandling av Hovedavtalen for staten, har slaget stått om å beholde de rettigheter som har ligget der. Staten som arbeidsgiver har kjempet for å få mer styringsrett tilbake, og det beste resultatet en har oppnådd, sett fra organisasjonenes side, har vært å få prolongert gjeldende avtale. Disse holdningene forplanter seg ned gjennom systemet og gjør situasjonen vanskelig for tillitsvalgte på grasrota.

Kjære Jørgen Kosmo, jeg regner med at du også er enig i at de tillitsvalgte skal ha gode kår for å kunne bli gode bidragsytere i omstillingsprosesser. Jeg ber deg derfor: Instruer dine forhandlingsdelegasjoner om at de ikke skal redusere de tillitsvalgtes innflytelse. Bare gjennom reell innflytelse kan du oppnå konstruktiv medvirkning i omstilling av statlig sektor.

Peter A. Moe, Norges Offisersforbund, registrerte at det var kommet forslag om å bevilge penger til SV og han måtte gjøre alt som sto i hans makt for å hindre det.

- Jeg representerer et forbund av høgskole- og langtidsutdannede i LO. Et forbund som har økt antall medlemmer med nesten 50 prosent de siste åra, med LOs formidable støtte, slik at nå har nær halvparten av alle offiserer i Forsvaret sin faglige forankring i LO via Offisersforbundet. Et forbund som står på fagbevegelsens grunnidé om likeverd, solidaritet og rettferdig fordeling - og som er representant for mangfoldet i LO.

På et bitte, lite øyeblikk her i dag, kan alt som er vunnet - og et kapittel i LOs historie - være over. Dersom SV får penger av vår felles eiendom, da presses Offisersforbundet ut av LO.

Jeg vet at mange av dere tenker, at dersom Arbeiderpartiet får penger, så kan jo også SV få det. Det er lett å tenke slik og jeg forstår det. Men jeg plikter å gjøre et forsøk på å hindre at den situasjonen får oppstå. Derfor må jeg levere et forslag om at kongressen 2001 ikke bevilger penger til noe politisk parti. Min jobb nr. 1 er å gjøre det jeg makter for å sikre vår fortsatte eksistens i LO, sa Moe. Han var sjøl leder av et faglig/politisk utvalg, et samarbeid som i det daglige gir betydelige resultater for begge parter.

- Det er dette faglig/politiske samarbeid, det daglige arbeidet som vi gjør i fellesskap, som er logisk og rekrutterende. Vi bruker ressurser på dette, men vi gir hverandre ikke kontanter, cash.

Pengene som er foreslått bevilget, har ingen betydning verken

for valgkamp, politisk program eller ideologi. De har antakelig en positiv symbolverdi for mottakerne, men så kan de altså være så ødeleggende for fagbevegelsen - og for mangfoldet i vår organisasjon. Når de betyr relativt sett så lite, må vi spørre om prisen vi må betale er verd dette, med de utfordringer vi står overfor i framtiden. Og her snakker jeg ikke om å bevare et navlebeskuende Offisersforbund, satt opp mot kampen for likeverd, solidaritet og rettferdig fordeling. Da ville valget ha vært lett for dere. Vi har en jobb å gjøre for å skape en bastant motvekt mot en annen ideologi. Det står vi sammen om og skal slåss for. Det jeg snakker om, er hvordan vi skal hindre at den relativt sett mindre betydningsfulle bevilgningssymbolikken står i veien for at vi skal kunne opprettholde vårt mangfold og i fellesskap komme styrket ut av de betydelige utfordringene vi har foran oss, sa Moe, og ba innstendig alle om å gi hans innlegg en seriøs og reflektert vurdering, for å sikre også Offisersforbundet en framtid i fellesskapet.

Kari Tyldum, FF, innledet med å presentere seg som medlem av SV. For første gang var SV, ved Kristin Halvorsen, invitert som gjest på LO-kongressen og Tyldum hadde merket seg at Yngve Hågensen i sin åpningstale regnet med, og ba om, SVs støtte for å nå LOs mål. Hun syntes det var pinlig å be om støtte uten selv å yte noe igjen og gikk inn for valgkampbevilgning til SV.

Hun tok også opp landbrukspolitikken, med bakgrunn i praksis som budeie om sommeren. Landbruket er en næring som er presset mer enn noensinne. Politikken som landbruksministeren har lansert, betyr at størstedelen av melkeprodusentene i Valdres faller utenfor og med en slik politikk ble det ikke mange stemmer å hente hos småbrukerne.

Hun foreslo at statsministeren tok seg en tur til støls for å bli nærmere kjent med matproduksjonen som er så viktig for landet.

Bjørn Halvorsen, NTL, konstaterte at det var snakket mye om grådighet og egoisme. Om han skulle gi høyresida et plusspoeng, måtte det være at den virker som en slipestein for våre argumenter. Han var redd at vi i fagbevegelsen også måtte ta noe av ansvaret ved en for ensidig vekt på materielle krav. Han var derfor glad for at Hågensen hadde lagt vekt på også andre ting og tok nå opp forslagene 503 og 512.

Han mente det var viktig å få med et kapittel om skattesystemet, nøkkelen til en rettferdig fordeling. I de siste

årene har vi hatt en omvendt Robin Hood-utvikling, ta fra de fattige og gi til de rike. Vi har fått gebyrer på nødvendige tjenester som burde være gratis, mens skattleggingen av kapital er nokså fraværende. Han mente det var på tide å få nasjonale normer med lik utbetaling uansett hvor i landet en bor.

Videre ønsket han et kapittel om bærekraftig utvikling og en helhetlig politikk som omfatter sysselsetting, miljø og velferd. Markedskreftene må underlegges politisk og demokratisk styring. Han gikk ut fra at politikere tok på seg oppgavene fordi de ville styre.

Og til slutt: - Ja til globalisering av fagbevegelsen!

Stein Bruse Hofstedt, FF, var bekymret over at hele boligpolitikken var overlatt til markedet. Prisene er så høye at unge i etableringsfasen ikke makter inngangsbilletten hvis de ikke har foreldre med god nok økonomi. Det vil også si at boligutgiftene er som høyest når barna er små.

- Vi må få en boligpolitikk som endrer på dette, sa han og ba om støtte til forslaget fra Fellesforbundet om det. Det er nå nedsatt et offentlig boligutvalg og tiden er inne til å presse på.

Han trodde ikke det var mulig å få tilbake den gamle sosiale boligbyggingen, men vi må blant annet få et stort antall rimelige utleieboliger som også kan bidra til at boligprisene for øvrig presses ned.

Han tok også opp pensjonsspørsmål. Grunnbeløpet i folketrygden er nå underregulert med rundt 30 prosent. Det vil si at det offentlige flytter utgiftene over på arbeidsgiver og på de arbeidstakere som er uten tjenestepensjon. Det er et svik mot disse.

Sonja Hjelvik, HK, var opptatt av fordeling i samfunnet og også i egen organisasjon. I den forbindelse viste hun til de, etter hvert, store styrehonorarer som enkelte tillitsvalgte kan få i større bedrifter, uten at de trekkes i ordinær lønn. Det er ganske store penger det kan være snakk om, og hun mente det burde reises spørsmål om noe av dette burde tilføres klubbkassa. Det er blitt vist til skattemessige problemer m v, men dette mente hun måtte kunne la seg løse i praksis dersom ønsket om det var til stede. Hun ville ikke reise noe konkret forslag for kongressen, men ville la dette innlegget stå som et spørsmål om dagens situasjon er i samsvar med LOs ideologi.

Eva Nordås, FLT, viste til at bolig i høy grad er et velferdsgode,

og at det er mange som sliter med å skaffe seg dette, ungdom, selvsagt, men også andre grupper. Dette gjelder særlig i Oslo og de andre større byene.

Jan Klemetsen, Norsk Arbeidsmandsforbund, innledet med en stor takk til Yngve og Jens for glimrende innledninger. Han sluttet seg fullt og helt til statsministerens rosende omtale av Yngve. - Kamerater: Vi har mye å takke Yngve for!

Og så til tema:

- En bevaring og videreutvikling av velferdsstaten har vært, er og må i framtida være arbeiderbevegelsens viktigste sak.

Mye har vært sagt om sykelønnsordningen. Er det riktig at de som er syke i tillegg skal rammes økonomisk? Et kutt i sykelønnsordningen vil aldri ramme ledere og høyere funksjonærer. De tar ut full lønn uansett sykefravær.

Mange ledere bevilger seg lønnsøkninger som ligger langt over det vi på «golv» får. Samtidig maner de oss til å vise måtehold. I bedriften der jeg er ansatt kunne konsernsjefen, dersom overskuddet ble stort nok, ta ut en bonus på en halv milliard kroner. Den slags ledere har en umoralsk holdning som bidrar til undergraving av framtidig lønnsoppgjør.

Statsministeren nevnte at offentlig sektor må effektiviseres. Men kommunene får lovpålagte oppgaver, uten at det følger tilstrekkelige økonomiske overføringer med. Det fører til at mange kommuner sliter økonomisk og de klarer ikke å utføre disse oppgavene. Dette medfører at ropet på privatisering forsterkes. Overføringene til kommunene må økes for å sikre en styrking av kommunal sektor.

Fradraget for fagforeningskontingenten må i budsjettet for 2002 endres til 1998-nivå. På sikt må det være et mål at hele kontingenten kan trekkes fra, sa han. Han rettet så oppmerksomheten på stiftelsen Ren Utvikling:

- «Ren Utvikling» er en stiftelse, opprettet av partene i arbeidslivet, som godkjenner renholdsbedrifter som følger norsk lov. Flere kommuner og fylkeskommuner har vedtatt at de kun skal bruke bedrifter godkjent av Ren Utvikling, men fremdeles er det mange renholdsbedrifter som utfører oppdrag for det offentlige og det private, bedrifter som til dags dato ikke har betalt 1 krone i arbeidsgiveravgift eller skatt. Kamerater! Jeg vil oppfordre dere til å gå til deres arbeidsgiver, dersom dere bruker eksternt renhold, og kontrollere om renholdsbedriften er godkjent av Ren Utvikling.

- Egenandeler på helsetjenester ligger på et nivå som rammer

dem med dårligst økonomi hardest. De bør derfor senkes eller fjernes helt for minstepensjonister og lavtlønte. Begravelsesstøtten har stått stille i mange år. Den må oppjusteres.

Mitt forbund organiserer en rekke pendlere, som blir skattlagt langt hardere i forhold til kokkelag enn arbeidstakere med egen kantine som er sterkt subsidiert av bedriften – feks stortingskantina. Her må noe gjøres for å få en rettferdig beskatning.

Det må komme etiske retningslinjer om hvor oljefondet skal investere. Det er uakseptabelt at det kun er profitt som betyr noe. Her må du gjøre noe, Jens!

Stortingsvalget blir avgjørende. Blir det flertall for partier som vil rive ned faglige rettigheter som vi har brukt år på å bygge opp? Jeg er enig med statsministeren i at sentrum ikke er noe reelt alternativ, særlig dersom Venstre forsvinner. Hold døra åpen for en regjering av Ap, SV og Sp. Legg EU-saken på is i neste periode! Vi kan da få en flertallsregjering som kan parkere høyresida på sidelinja de neste 4 åra, sa Klemetsen.

Lars M. Johnsen, NTF, viste til innlegget som Rolf Jørn Karlsen fra Fellesforbundet holdt dagen før. - Han sa at velferdsstaten må bygges sterkere ut. Jeg oppfattet det dit hen at det skulle skje i offentlig regi, og jeg håper og tror det enighet om dette i denne sal. Men det er kommet noen utspill fra tillitsvalgte i privat sektor, i første rekke FF, som gjør at jeg er i tvil, sa Johnsen.

- Fra tillitsvalgte i privat sektor hører vi ofte argumenter om at offentlig sektor er snyltere på verdiskapningen i privat sektor. Vi hører at de offentlig ansattes kamp mot privatisering bare er en kamp for egne arbeidsplasser og ikke for å utvikle fellesgodene. Jeg håper denne kongressen kan være med på å sette en sluttstrek for denne type argumentasjon og mistenkeliggjøring av motivene til de ansatte i offentlig sektor.

Vi skal selvfølgelig stille krav til kvaliteten på tjenestene fra offentlig sektor, men da må det være konkrete krav. Uriktige påstander om at offentlig sektor ikke er villig til, eller ikke har gjennomført, omstilling, tjener bare dem som ønsker å svekke sektoren.

Det er et hederlig motiv, i offentlig som i privat sektor, å kjempe for å beholde arbeidsplassen, men jeg opplever at den kampen som forbundene i offentlig sektor fører, går langt ut over dette. De fører en kamp for velferdsstaten og gjør det ved å synliggjøre betydningen av en sterk og styrket offentlig sektor - og konsekvensene av svekkelse og/eller privatisering av sektoren. Vi, som er representanter fra privat sektor, må ta et mye større

ansvar i kampen for fellesgodene - for det er slik som Gro Harlem Brundtland sa: «Alt henger sammen med alt». Utviklingen av bedriftene i privat sektor er avhengig av en sterk offentlig sektor og politisk styring. Vår velferdsutvikling er et resultat av samspillet mellom privat og offentlig sektor. Det finnes land med en sterk privat sektor og svak offentlig sektor, der befolkningen som helhet taper, også arbeidstakerne i privat sektor. Vi må ikke legge opp til en politikk som skusler bort vår modell. Kongressen må si et klart nei til privatisering av offentlige tjenester og innarbeide det i manifestet, slik det er foreslått bl.a. av Oddrun Remvik og Mari Sanden, sa Johnsen, og slo fast at det heller ikke må legges til rette for privatisering av offentlig tjenester, slik han oppfattet at forslaget til sykehusreform gjør. Erfaringen fra bl.a. AS-ifiseringa av Televerket, viser at dett gripes begjærlig av dem som ønsker å bygge ned privat sektor.

- For å bygge ut en velferdsstat, er vi avhengige av politisk styring av sektorer utenfor det offentlige og en godt fungerende infrastruktur, bla. et transport- og samferdselssystem som opprettholder muligheten for desentralisert næringsutvikling og distriktsutvikling. Det må utvikles en helhetlig samferdselspolitikk som ivaretar dette og som gir transportsektoren de rammebetingelser som er nødvendig for å beholde norske aktører.

I dag har vi ingen egen samferdselspolitikk. Vi underkastes EUs politikk, som stort sett er nye liberaliseringstiltak. Slik vi har oppfattet dagens regjering, legger den seg flat for EUs regulativ og påbud om bruk av anbud i samferdselssektoren, dvs. undergraving av lokaldemokratiet. Uten en selvstendig samferdselspolitikk, sitter vi i løpet av kort tid igjen med en utenlandskeid transportsektor som kun er opptatt av profitable oppdrag i, og mellom, de store byene i Norge. Det er lite tenkelig at disse multinasjonale selskapene vil utføre transportoppdrag i utkanten eller drive distriktspolitikk i Norge. Og dette vil undergrave lokalsamfunn, lokalt næringsliv og svekke velferdssamfunnet.

En styrking av offentlig sektor i Norge, og vilje til demokratisk styring av kapitalen, vil også være en inspirasjon for fagforeningskamerater i andre land og dermed et bidrag i kampen for økt velferd og offentlig satsing i 3. verden, et bidrag i kampen mot Verdensbankens og den globale kaitalens krav om å privatisere offentlig virksomhet.

Han støttet forslaget fra Peter Moe, motivert med at

bevilgningene har liten betydning for partiene, men stor betydning for LO fordi det svekker muligheten for verving og mangfold.

Rolv Skirbekk, NKF, tok for seg pensjonspolitiske prinsipper:

- Norsk Kommuneforbund organiserer arbeidstakere i flere avtaleområder og har sterkt fått føle forskjellene ved å ha - eller ikke ha - en avtalt tjenstepensjonsordning i tillegg til Folketrygdens ytelser. Derfor er det positivt at sekretariatet legger fram en pensjonspolitisk utredning for kongressen.

Vekslede stortingsflertall har gjennom årene redusert SOLIDAR-ordningen (som Folketrygden er), slik at verdien for den enkelte er blitt kraftig redusert. Dette rammer også kommunesektoren med sin bruttoordning og sikring av tjenstepensjonene i fond. Fondsmidlene er i dag ca. 125 milliarder kroner. Av det har arbeidstakerne finansiert ca. 25% gjennom lønnstrekk.

Den stadige svekkelsen av Folketrygden betyr at en stadig større del må betales over virksomhetenes inntektsgrunnlag (og i lønnstrekk) for å opprettholde et pensjonsnivå på 66% av sluttlønn. Noe som var Folketrygdens opprinnelige målsetting. Det betyr at det er svært viktig også for oss at kongressen gir sin tilslutning til prinsippet, som er nedfelt i pkt. 4, om at «Folketrygden må gjenreises som en pensjonskontrakt å stole på gjennom forordning».

Det er bare ved at grunnlaget er forutsigbart og trygt at vi kan bygge ut tjenstepensjonssystemer i alle avtaleområder og sektorer, i tråd med de retningslinjer forslaget legger opp til i pkt. 5 og 6.

Det er viktig at det reises krav i forbindelse med tariffforhandlinger i alle avtaleområder, om at det skal opprettes tariffavtaler om tjenstepensjon for alle arbeidstakere som oppfyller kriteriene for det.

NHO har i den siste tiden kritisert våre ordninger. De burde heller medvirke til at tilsvarende ordninger blir etablert innefor deres egne avtaleområder. Hittil har ikke dette vært noe prioritert område for dem. Det har særlig de av våre medlemmer erfart, som har måttet bytte arbeidsgivermotpart på grunn av endringer i organisasjonsformen for virksomheten.

Når kongressen forhåpentligvis vedtar disse pensjonspolitiske prinsippene, blir vår neste utfordring å sikre medvirkning i forvaltning av pensjonsmidlene, uansett hvilket pensjonsregime vi er knyttet til. På et tidspunkt i livet blir de fleste opptatt av pensjon, om ikke før så når tiden for ytelsen nærmer seg.

Regjeringen har bebudet en stor pensjonskommisjon under ledelse av Sigbjørn Johnsen. Det bør ikke være tvil om hva LO mener, heller ikke om Kvidalsutvalgets utredning om kjønnsnøytral premieberegning.

Björg Røv, HK, ville først nevne en hjertesak, nemlig gasskraft. Ap har jo felt en regjering på dette spørsmålet. Norsk gass bør brukes i Norge, og hun syntes det var på tide å komme i gang. Luftfart hører også med til velferden. Selv hadde hun kommet til kongressen i Oslo fra en liten flyplass i utkant-Norge.

- Det er dyrt å fly, og nesten 40 prosent av billettprisen er offentlige avgifter. Flyselskapene i Norge sliter, og det er ikke positivt å tenke på at de har vært på randen til å gi opp på grunn av offentlige avgifter, sa hun og refererte HKs forslag på dette området.

Kjell Atle Brunborg, NJF, mente at det viktigste er å vinne valget og at LOs mål best kan nås med en regjering til venstre. Sammensetningen, og hvem som skal være med, er egentlig et underordnet spørsmål og kan avgjøres når den tid kommer. Han så det slik at vi i Norge nå står ved et veiskille, der det avgjøres hvilke verdier vi skal bygge videre på. Når det gjaldt omstilling og privatisering syntes han det var helt feil om dette ble gjort til en intern kamp om hvem som er flinkest til omstilling. Dette er jo noe som pågår hele tiden, i statlig, kommunal og privat virksomhet – og vi må ikke ta helt av. Det finnes virksomhet som kan utføres like godt av private. Selv viste han til privatiseringen av NSBs reisebyråvirksomhet, som etter hans syn hadde fungert godt.

Jorunn Marki, Buskerud fylke, viste til det velferdspolitiske manifest og forslag 512 fra NKF. LOs sekretariat hadde ikke akseptert dette forslaget, og hun ville derfor fremme en del endringsforslag til sekretariatets forslag.

Hun mente at man i det velferdspolitiske manifestet måtte ha med en del overordnede politiske føringer for velferdspolitikken. Mye av det som står i sekretariatets forslag hørte egentlig hjemme i handlingsprogrammet, og ikke ei et manifest.

Hun tok utgangspunkt i Kommuneforbundets forslag og fremmet sine endringsforslag på flere avsnitt. FAFOs beskrivelse syntes hun ikke hørte hjemme i manifestet, det hører mer hjemme i handlingsprogrammet. Hun foreslo 3. avsnitt i forbundets forslag som innledning på manifestet.

- Det må komme tydeligere frem det som skjer med

globalisering, forskjellsutviklingen, oppsplitting av offentlig sektor. Vi må si noe om utviklingstrekkene i samfunnet. Det er et sterkt press på arbeidstakerne, både politisk og økonomisk.

Roar Flåthen, Fellesforbundet, sa at han hadde registrert at mange hadde tatt til orde for at LO ikke skulle bevilge penger til Arbeiderpartiets valgkamp. Dette var han var litt forundret over på bakgrunn av de siste meningsmålingene som viser sterk borgerlig fremgang. De borgerlige partiene vil jo svekke de faglige rettighetene, og det er et narrespill når Frp fremstiller seg som dert nye folkepartiet.

- Arbeiderpartiet står for de samme verdier som fagbevegelsen. Dette gjelder sykelønnsordningen, AFP-ordningen, pensjonsspørsmålene og rammevilkårene for næringspolitikken. I den fagligpolitiske handlingsplanen for 2001-2005 fremgår dette klart. Vi må ikke la oss kastre politisk, men vise at vi fortsatt er politisk bevisste og må derfor støtte Arbeiderpartiets valgkamp, sa Flåthen.

Torbjørn Reigstad, Hordaland fylke, sa at denne kongressen representerte et skille i og med at man skulle takke av en fremsynt leder.

- Yngve var kanskje ikke så likestillingsorientert da han gikk på som LO-leder, men han er blitt det i sin periode. Familie- og likestillingspolitikken i LO er blitt tydeligere i hans tid. Vi kan bare nevnte utvidelsen av omsorgspermisjonene og barnefarens økte rettigheter i forbindelse med svangerskap. I dag står det klart for alle at LO er den organisasjonen i Norge som står fremst i kampen for likestilling. Sekretariatets forslag til manifest og handlingsprogram understreker dette, men her ikke med noe om menns interesse for likestillingen. Mannens posisjon er ikke tydelig nok. Dette må rettes opp i manifestet, sa Reigstad.

Oddrun Remvik, sekretariatet, viste til den fagligpolitiske uttalelsen. Det var fire i sekretariatet som hadde stemt mot denne. Det gjaldt punktet om bevilgningene til Arbeiderpartiet. Hun hadde stemt imot også om det gjaldt bevilgning til Ap og SV. Hun var imot at man brukte medlemmenes penger til politiske partier.

- Vi skal samarbeide med venstrekreftene, men ikke med penger. Det skaper splid i vår organisasjon når vi gjør slike vedtak, sa hun, og oppfordret derfor delegatene til å stemme mot bevilgningen til Arbeiderpartiet.

Kjell Bjørndalen, sekretariatet, sa at han følte behov for noe utdyping om sitt syn på offentlig sektor. Han kunne gjerne gjenta at han var en varm tilhenger av offentlig sektor. Han så på offentlig sektor som en garantist for velferdssamfunnet og fordelingen av samfunnsgoder. Offentlig sektor tilbyr tjenester som ikke andre finner det lønnsomt å drive med.

– Jeg vil ikke avskaffe offentlig sektor, privat og offentlig sektor er gjensidig avhengig av hverandre. Det offentlige står for veier og infrastruktur, som er viktige for hele samfunnet. Vi har offentlig forskning, som også næringslivet er avhengig av. Vi trenger en bedre og mer effektiv offentlig sektor. Jeg har til nå ikke fått kjeft av egne medlemmer for dette synet, men så var jeg kanskje mer uheldig med uttalelsen om tariffoppgjøret..

For offentlige etater er det greit å sende tjenester ut på anbud for å få tilbud til best mulig pris. Vi vil ha en større offentlig sektor, men vi ønsker ikke uten videre at arbeidstakere flyttes over fra privat sektor, sa Bjørndalen. Han rundet av med å si at det var lagt mye arbeid i det velferdspolitiske manifest med et enstemmig sekretariat bak. Han gikk fullt og helt inn for det.

Tom Edvardsen, NTF, tok for seg endringen av samferdselsloven og konsekvensene. Loven var ute på høring. Transportarbeiderforbundet stemte mot, mens NKS gikk inn for anbud i kollektivtrafikken.

– Nå kan vi konstatere at det er de ansatte som har fått betale prisen, sa han. Selskapene inngikk avtaler med kommunen som betydde press på kjøretiden, mangel på tid til å utføre pålagte oppgaver osv. Resultatet har vært økt sykefravær, flukt fra yrket og rekrutteringsproblemer. Selskapene gjør alt for å avvikle pensjonsordningen som ca. 60 prosent av de ansatte hadde opparbeidet, sa han og pekte på at heller ikke rettsapparatet hadde gitt støtte til de ansatte. Selskapene viser stor oppfinnsomhet for å kvitte seg med pensjonsordningen, oppretter nye selskaper uten pensjonsavtaler, som overtar transporten, og tilbyr de ansatte å jobbe der. Ved siste tariffoppgjør ble det ikke gjennomslag for denne saken, men han håpet på LOs støtte i det neste.

Dermed var debatten under pkt. 7 avsluttet.

Dagsorden pkt. 10
Uttalelse om den faglige og politiske situasjon

Til forslag 1556 forelå det følgende endringsforslag:

FORSLAG NR. : **1556.1**
FRA **:** **211** **Peter Moe, NOF**

LO-kongressen 2001 bevilger ikke penger til noe politisk parti.

FORSLAG NR.: **1556.2**
FRA **:** **16** **Sissel Hallem, EL&IT**

Kulepunktene vedr. uttalelsen som den faglig/politiske situasjonen kan ikke være en del av det som behandles under dette punktet, da det vil foregripe debatt under bl.a. kongressens punkter om prinsipielt handlingsprogram og ny arbeidslivslov.

FORSLAG NR. : **1556.3**
FRA **:** **11** **Tore Gulbrandsen, EL&IT**

Siste avsnitt i forslag nr. 1556 utgår/overføres til forslag nr. 1559 hvor de øvrige kongressbevilgningene skal behandles.

Subsidiært endres siste avsnitt til:

På bakgrunn av den faglige og politiske situasjon stiller Landsorganisasjonens Kongress 2,5 millioner kroner og 500 tusen til rådighet for henholdsvis Arbeiderpartiets og Sosialistisk Venstrepartis valgkamp, for å sikre en sosialdemokratisk seier ved valget.

FORSLAG NR. : **1556.4**
FRA **:** **41** **Kari Tyldum, FF**

Siste setning endres til:

Landsorganisasjonens Kongress stiller 2,5 millioner til rådighet for Arbeiderpartiets valgkamp og 0,5 millioner til Sosialistisk Venstreparti for å sikre en sosialistisk seier ved valget.

FORSLAG NR. : 1556.5
FRA : 138 Stein Gulbrandsen, NKF

Endring av 1. setning nest siste avsnitt slik at den lyder:
LOs 30. ordinære kongress fremholder at landets fagorganiserte er best tjent med en arbeiderparti- eller arbeiderpartiledet regjering etter valget.

Og endring av siste avsnitt slik at det skal lyde:
På denne bakgrunn stiller Landsorganisasjonens kongress 2,5 mill kroner til rådighet for Arbeiderpartiets valgkamp og 0,5 mill kroner til rådighet for SV's valgkamp, for å sikre en valgseier fagbevegelsen er tjent med.

Dirigenten redegjorde for avstemningen over sekretariatets innstilling nr. 1556 og foreslo at de ble stemt separat over siste avsnitt som gjaldt bevilgning.

En fikk ordet til forretningsordenen og sa at hun ikke hadde problemer med å skille ut det siste punktet, men hun fant det problematisk å stemme over det temaet i uttalelsen som kongressen skulle behandle i morgen, nemlig ny arbeidslov.

Dirigenten repliserte at kongressen allerede hadde bestemt tidspunktet for avstemningen.

Arne Byrkjeflot fikk også ordet til forretningsordenen og foreslo konkret at votering over dette temaet ble utsatt til i morgen.

Dirigenten fastholdt at spørsmålet om votering allerede var avgjort.

VOTERING

Sekretariatets innstilling nr. 1556 ble satt opp mot forslag 1556.2.

Innstillingen ble vedtatt med overveldende flertall.

Sekretariatets innstilling ble satt opp mot forslag 1556 ble satt opp mot forslag 1556.5.

Tellekorpset måtte i aksjon. Resultat: Innstillingen vedtatt mot 137 stemmer.

Vedtak om valgkampbevilgning

Sekretariatets innstilling ble satt opp mot Peter M. Moes forslag om ikke å bevilge penger til valgkampen.

Resultat: Innstillingen ble vedtatt.

Sekretariatets innstilling nr. 1556 ble satt opp mot forslagene om å bevilge 2.5 millioner til Arbeiderpartiet og 0.5 millioner til SV.

Opptelling av stemmene måtte til.

Resultat: Forslaget om delt bevilgning mellom Arbeiderpartiet og SV ble vedtatt med 178 stemmer.

Møtet ble hevet kl. 11.00 for en kort pause og satt igjen kl. 11.15. Da var det først allsang - «Ka e det som vi drømme om». *Dirigenten* refererte en permisjonssøknad, som ble innvilget, og redegjorde for den videre framdrift av møtet, med behandling av dagsordenens pkt. 8.

Dagsorden pkt. 8 Prinsipielt handlingsprogram

LOs nestleder, Gerd-Liv Valla fikk ordet til innledning.

Gerd-Liv Vallas innledning

- Like før påske var en NRK-reporter ute i Bodøs gater. Han spurte om hva folk legger i begrepet lykke. Bakgrunnen var en undersøkelse der ni av ti nordmenn sa at de lever et lykkelig liv. Journalisten fikk mange og ulike svar. Det var noen forklaringer som gikk igjen hos de fleste. En av bodøværingene svarte med tre ord. Lykke, sa han, er:

Helse, arbeid og kjærlighet.

Jeg er ikke sikker på om Sekretariatets utkast til nytt prinsipielt handlingsprogram dekker alle disse tre områdene. To av dem er jeg helt sikker på: helse og arbeid. Så må vi akseptere at det tredje elementet for et lykkelig liv - kjærligheten - ikke akkurat er en faglig-politisk oppgave!

Rettferdighet, likeverd og solidaritet

- Hele arbeiderbevegelsens grunnleggende ide bygger på Rettferdighet - likeverd - solidaritet. Det ligger også til grunn for Sekretariatets utkast til nytt handlingsprogram:

Rettferdighet, likeverd og solidaritet går som en rød tråd gjennom utkastet til prinsipielt handlingsprogram.

Arbeid til alle

- Det handler om rettferdighet og solidaritet når vi sier at arbeid til alle er jobb nummer en.

Arbeid gir inntekt. Arbeid gir identitet. De virkelig fattige i blant oss er de som er uten arbeid.

Det kan ikke sies for ofte: Arbeid til alle er det viktigste fordelingspolitiske virkemiddel vi har.

Arbeidsledighet er også sløsing med fellesskapets ressurser. Kampen mot ledighet vil derfor alltid være jobb nr. 1.

Verdiskapning – grunnlaget for velferd

Arbeid til alle er også en viktig årsak til at Sekretariatet i dette handlingsprogrammet har løftet fram behovet for en aktiv næringspolitikk i et eget kapittel. Dette er et nytt kapittel. Det har fått tittelen «Verdiskapning – grunnlaget for velferd».

Her heter det blant annet at «Et sterkt og moderne næringsliv er en forutsetning for sysselsetting og verdiskapning.»

Det gjelder også servicenæringene. Servicenæringene er i rask vekst både i privat og offentlig sektor, og servicesektoren må bli gjenstand for den samme vurdering og få samme oppmerksomhet som all annen næringsvirksomhet, heter det i programutkastet.

På alle bedriftsbesøk jeg har vært, har alle våre tillitsvalgte, uavhengig av forbund, bedt om en ting: Lov at LO fortsatt vil stå på i kampen for det konkurranseutsatte næringslivet. Det skal jeg på flekken garantere! Arbeid til alle oppnår vi bare hvis vi sikrer oss et sterkt og konkurransedyktig næringsliv. Derfor har LO alltid gått i bresjen for stabile og forutsigbare rammevilkår for det konkurranseutsatte næringslivet. Det er helt avgjørende for sysselsetting, for trygghet og for velstand.

Vi må ta utgangspunkt i våre ressurser, kunnskaper og kompetanse. Vi må øke graden av videreforedling. Det gir oss verdier og valuta, det gir oss arbeidsplasser. Sekretariatet mener helt klart at et av våre viktigste veivalg er å legge til rette for at norske råvarer i større grad skal videreforedles i Norge.

Men dere: Noen forsøker å skape motsetninger mellom offentlig og privat sektor. Næringslivets Hovedorganisasjon, for eksempel, lar ikke en anledning løpe fra seg til å si at verdiskapningen øker ved å bygge ned offentlig virksomhet. Dette er en grunnleggende feilslutning. Begge sektorer er

gjensidig avhengig av hverandre for at vi skal kunne bygge det gode samfunn.

Vi må skape for å kunne fordele. Verdiskapning er grunnlaget for velferd. Men vi kan like gjerne snu på dette og si: Velferdstjenestene er grunnlaget for et velfungerende næringsliv. En sterk og effektiv offentlig sektor er faktisk et konkurransefortrinn for næringslivet i Norge – og ikke en hemsko.

For hva er offentlig sektor? Jo, transport og kommunikasjon som næringslivet trenger. Det er skoler og utdanningsinstitusjoner som sikrer en velkvalifisert arbeidsstyrke. Det er barnehager som gjør at begge foreldrene kan delta i yrkeslivet. Det er et helsevesen som forebygger og får oss ut av helsekøene og ut i arbeid. Den gjensidige avhengigheten mellom offentlig og privat sektor er så åpenbar. Og dette må vi – i LO med medlemmer i begge sektorer – være de fremste til å understreke.

Derfor skal vi avvise de som prøver å lage et skille mellom offentlig og privat.

Vi trenger hverandre.

Vi trenger samhold.

Det er slikt samhold som gjør oss sterke!

Omstillinger er en del av hverdagen på alle arbeidsplasser, også både i privat og offentlig sektor. Vi som sitter her, har alle forskjellige erfaringer med offentlige tjenester. Som vi har det med de private.

Men fordi det er fellesskapets midler vi bruker, fordi velferdstjenestene er så viktige for samfunnet og hver enkelt av oss, må vi hele tiden stille strenge krav til kvaliteten på de offentlige tjenestene, til at det er mange nok tjenester. De ansatte i offentlig sektor har selv gått i bresjen for omstilling og utvikling av de offentlige tjenestene. De vet at dersom vi ikke klarer det, vil private og kommersielle interesser overta viktige velferdsoppgaver. Det vil bety at størrelsen på lommeboka bestemmer hvilke tilbud du får.

Sekretariatets veivalg er klart oppsummert i punktet som lyder:

«Opprettholde og utvikle en sterk kostnadsbevisst og serviceinnstilt offentlig sektor for å motarbeide privatisering av offentlige tjenester.»

Med bakgrunn i den debatten som har vært her på Kongressen så har jeg likevel lyst til å gjøre en liten tilføyelse til dette. Jeg skal ikke tilføye noe til Sekretariatets utkast til handlingsprogram, men jeg skal si noe om hvordan jeg opplever hva vi har bygd på

når vi har skrevet det vi har skrevet. Vi har nemlig et felles utvalg mellom Arbeiderpartiet og LO ledet av Jørgen Kosmo, Kosmoutvalget som har sett på modernisering av offentlig sektor lokalt.

Dette utvalget hadde representanter fra privat sektor, nestlederen i Fellesforbundet fra Kommuneforbundet med Jan Davidsen, Mari Sanden, sikkert flere, men de var med. Poenget var, det var fra begge sektorene, og vi kom fram til en enstemmig innstilling. Et enstemmig utvalg sa følgende.

1. Kommunen er forskjellig av real befolkningsstruktur og infrastruktur, derfor må politikken formes slik at kommunen i stor grad selv velger organisasjonsformer for hvordan tjenestetilbudet skal utvikles. For Arbeiderbevegelsen er det imidlertid et absolutt krav at det offentlige ikke organiserer seg bort fra de folkevalgtes ansvar og styringsmuligheter.
2. Kommunene må til enhver tid omstille og utvikle seg for å kunne levere det ønskede tjenestetilbudet til brukerne. Det viktigste verktøyet for å utføre en best mulig og kostnadseffektiv tjenesteproduksjon er ikke konkurranseutsetting og privatisering, men satsing på egne ansatte gjennom motivasjon, skolering, tillit og rammebetingelser.

Dette har jeg snakket med Kjell om i dag, jeg har snakket med andre om det og vi er enige om at dette er meget gode retningslinjer som bør kunne legges til grunn videre.

Et bedre arbeidsliv

I handlingsprogrammet setter vi ikke bare fokus på arbeid til alle, men et GODT arbeid til alle. Naturligvis har nordlendingen rett. Det er en lykke å ha arbeid, men en forutsetning for et «lykkelig arbeidsliv» er et godt arbeid.

Ett problem har vokst i styrke i de seinere år: Stadig flere støtes ut av arbeidslivet! Flere og flere må gi seg før de når pensjonsalderen. Antallet uføretrygdde øker i et skremmende tempo. Sykefraværet stiger. Noen slipper ikke inn. Det gjelder funksjonshemmede. Det gjelder innvandrere. Det er noe fundamentalt galt når for eksempel Fazal fra India må skifte navn til Frank for i det hele tatt å komme på et jobbintervju.

Noen søker enkle svar. De vil straffe de menneskene som faller utenfor det ordinære arbeidsliv. Noen har til og med kalt dem «latsabber». Det er de samme som vil svekke det sosiale

sikkerhetsnettet. De vil smadre solidariteten i Folketrygden. De vil trappe ned sykelønnsordningen. De vil ødelegge Avtalefestet pensjon.

Til dem sier vi bare: Nei takk. Vi vil ikke ha deres kalde og hjerteløse samfunn.

Opp mot dette må vi våge å stille det fundamentale spørsmålet: «Hva er det som hindrer oss i å utvikle et arbeidsliv der menneskenes evner, behov, ønsker og drømmer står i sentrum?

Må vi akseptere et arbeidsliv som i effektivitetens og konkurransens hellige navn velter omkostningene over på trygdesystemet – og på den enkelte i form av utestengning og passivisering?»

Tenk over dette: Er vi alle så fanget inn i en måte å tenke på at vi ikke evner å se at det fins andre måter å organisere livet og arbeidet på?

Vi er nødt til å tenke annerledes! Vi må og skal skape et bedre og varmere arbeidsliv, hvor vi også har plass til dem som ikke er 110% effektive 100% av arbeidstiden. Vi vil ha et arbeidsliv med plass for alle!

Vi mener tiden er inne til å utarbeide en ny lov for arbeidslivet. Denne loven skal forene hensynet til verdiskapning, sysselsetting og arbeidstakernes totale situasjon. Dette vil Yngve komme mer tilbake til i morgen. Det er på tide at vi sidestiller det psykososiale arbeidsmiljøet med det fysiske arbeidsmiljøet. Stress, mobbing og trakassering er dessverre hverdagen for mange av våre medlemmer i dagens arbeidsliv. Derfor foreslår Sekretariatet at vi må styrke bedriftshelsetjenestens funksjon. Bedriftshelsetjenesten som et forebyggende arbeidsmiljøtiltak er helt sentralt i dette arbeidet. Vi mener alle grupper arbeidstakere må få dette tilbudet.

LO skal jobbe for et inkluderende, mangfoldig og fargerikt arbeidsliv.

Arbeidstakere fra andre land og verdensdeler skal være velkommen til Norge. De er velkommen i norsk fagbevegelse. Vi er for en «rauser» innvandringspolitikk. LO ser også at på en del områder vil arbeidsinnvandring også være nødvendig.

Men vi sier nei til ordninger der mennesker pumpes inn og ut av dette landet etter arbeidsgivernes skiftende behov og markedets kyniske lov. Det skal være menneskelige hensyn, og ikke markedets krav som bestemmer vår innvandringspolitikk!

Nye arbeidstidsreformer

Sekretariatet vil ha nye arbeidstidsreformer. Mange har stilt

spørsmålet: «Er tiden inne til nye forkortinger av arbeidstida? Vi har jo nettopp fått 5. ferieuka.»

Tidsklemma er en realitet for svært mange. Særlig for unge i etableringsfasen. De ønsker seg mer tid og større fleksibilitet – og forventer at vi skal bidra til det.

Sekretariatet har sagt at neste skritt må være 35 timers uke. Det betyr ikke at vi forlater det langsiktige mål om 6 timers dag og 30 timers uke – eller andre valgfrie arbeidstidsreformer.

Hvor raskt vi skal gå fram og i hvilken form reduksjonen skal tas ut, vil bli en del av debatten og prioriteringene foran de kommende tariffoppgjørene.

Noen vil sikkert også stille spørsmålet om arbeidstidsforkortelser er løsningen i en tid med knapphet på arbeidskraft. Ja, jeg føler meg trygg på dette: Korter vi ned på arbeidstida og presser og stresser folk mindre på jobben, vil flere komme ut i arbeid – og bli der. På full tid. Og effektivt.

Det fins nemlig ingen dokumentasjon for at arbeidstidsforkortelser har gjort oss fattigere som nasjon. Det er det motsatte som er tilfelle. Hver gang vi har redusert arbeidstida – eller kjempet oss til lengre ferie – har det alltid blitt etterfulgt av økt verdiskapning. Vi tror ikke på arbeidsgiverne og høyrekreftenes dommedagsprofetier.

De sa at 8-timers dagen ville ødelegge økonomien – de tok feil!

De sa at lørdagsfri ville ødelegge økonomien – de tok feil!

De sa sågar en gang i tiden at forbud mot barnarbeid ville ødelegge økonomien – de tok grundig feil!

Derfor kan vi trygt lukke ørene når arbeidsgiverne sier nei. Vi har nemlig hørt det så ofte før og hver gang har de tatt feil.

Myten om likestilling

Det handler om rettferdighet, likeverd og solidaritet når vi krever likestilling.

Det er en myte at vi har likestilling i Norge:

Hundretusener av kvinner har ei urettferdig lav lønn. Titusener av kvinner ønsker mer arbeid, slik at de kan ha en full jobb og kunne leve av den. Vi har Europas mest kjønnsdelte arbeidsmarked.

Innen omsorgssektoren, innen renhold, innen service og industri – overalt ser vi at krav til effektivitet øker og øker. Innenfor noen områder er kravet og forventningene til arbeidstakerne så store at mange ikke klarer å følge utviklingen.

Mange steder har gått så langt at arbeidstakerne selv, og de fleste kvinner, ser ingen annen utveg enn å redusere arbeidstiden,

slik at de ikke sliter seg helt ut. De går «frivillig» over på deltid for å ikke bli utbrente!

La meg si det slik: Hvis en tradisjonell mannsdominert bedrift øker kravene til produktivitet – ville da arbeidstakerne funnet seg i å redusere arbeidstiden (og lønna!) for å imøtekomme bedriftens krav? Selvfølgelig ikke!

Kampen om likelønn har stått sentralt i mange sammenhenger og gjennom mange inntektsoppgjør. Flertallet av lavlønte er kvinner.

Derfor har lavlønnprofilen gjennom mange oppgjør også vært viktige bidrag i likelønnskampen. Det har vært noen fine framskritt. Men så har vi jammen brukt 110 år på dette!

Nederlag har vi også hatt. Kvinner har gledet seg over lavlønn- og likelønnstillegg i de sentrale oppgjørene. Det har da ikke vært lett å oppleve at lavlønnstillegget ble motvirket i lokale forhandlinger. Når lavlønnstillegget i tillegg ofte gis etter bransjegjennomsnittet, har mange opplevd å være lavtlønte uten å få ett øre i lavlønnstillegg. Vi har ikke lykkes i å finne måter å gi lavlønnstillegg på som kommer de virkelig lavlønte til gode på tvers av bransjer. Dette må vi sammen finne løsningen på!

Likestilling i arbeidslivet handler om lavlønn og likelønn, men det er også andre utfordringer:

Hva kommer det for eksempel av at når en kvinne ønsker en lederstilling og hun har papirene, praksisen og det meste i orden, likevel hører spørsmålet stilt: «Vil hun takle dette? Vil hun ha autoritet til dette?»

Jeg tror dessuten de fleste kvinner – og særlig unge kvinner – får seg en skikkelig «a-ha-opplevelse» når de går ut i jobb. Mange unge kvinner møter diskrimineringen allerede på jobbintervjuet. Det er ikke lov å spørre arbeidssøkere om deres familiesituasjon. Likevel opplever altfor mange jenter at deres familiesituasjon blir brukt mot dem ved ansettelse. Hvor mange menn har fått spørsmålene:

«Når har du tenkt å få barn da? Hvor mange barn har du tenkt å få? Er barna dine ofte syke?»

Man er faktisk to om å få barn, og man er som regel to om å oppdra barn. To om å ta omsorgen for barna. Heldigvis har det skjedd en positiv utvikling på dette området, men det har skjedd gjennom reformer. Reformen og systemer som arbeiderbevegelsen har kjempet fram. Kvinnene har kjempet fram. Dette har ikke kommet rekende på ei fjøl. Glem ikke det!

Hvis jeg nå høres ut som en mannevond feminist, skal jeg skynde meg å si:

Det beste med de ordninger som er kjempet fram – for eksempel

fire ukers fedrekvote i forbindelse med foreldrepermisjon – er at de er til fordel for både mor, far og ikke minst barna. Tenk hva denne tidlige kontakten mellom far og barn betyr for den videre utvikling.

Vi må skape likestilling både på hjemmebane og i arbeidslivet for å oppnå reell likestilling. Derfor mener vi kontantstøtten har gått ut på dato. Vi vil jobbe for å utvide tidskonto-ordningen. Vi vil utvide fedrekvoten. Det er bedre ordninger for å oppnå hensikten om at barn og foreldre skal få mer tid sammen.

Jenter, slå i bordet! Krev at arbeidsgiver gir deg en rettferdig lønn!

Be så din kjære om å ta gulvvasken eller være hjemme med barna. Slik at også du kan gå på møte i fagforeningen og kjempe for rettferdighet og likeverd. Og finn deg ikke i at mannen betegner seg som «barnevakt» for sine egne barn.

- Men også mannfolka må bli tøffere, sa Valla. (Hun hadde med glede merket seg Reigstads innlegg om dette.)

Krev utvidet fedrepermisjon. Stå sammen med oss kvinner. Ikke la ledelsen gi deg dårlig samvittighet for å være hjemme med sykt barn, eller hente ungene i barnehagen. Likestilling må også være en kampsak for menn! Jeg er sikker på at jeg har med meg mannfolka i LO i det!

LO skal stå fremst i kampen mot enhver form for diskriminering på grunnlag av kjønn, rase, alder, religion eller seksuell orientering. Som Wanja sa det: «Ingen av oss vil bli diskriminert, da må vi heller ikke diskriminere selv.»

Utdanning og livslang læring

- Det handler om rettferdighet, likeverd og solidaritet når vi i handlingsprogrammet peker på farene for at kunnskaps-samfunnet i seg selv kan utvikle klaseskiller.

I rekrutteringen til høyere utdanning er det fortsatt store klaseskiller. Det er de som har middelklassebakgrunn som oftest tar høyere utdanning i det ordinære utdanningssystemet. LO må ha som mål å utjevne dette. Vi skal fastholde respekten for at vi er forskjellige. Vi har ulike interesser og ønsker. Vi gjør ulike valg. Det er ikke noe finere og gjevere å være professor enn renholder. Vi skal sørge for at alle har like muligheter. Vi respekterer forskjelligheten, men vi aksepterer ikke urettferdigheten.

Derfor kjemper vi for lik rett til utdanning. Derfor er EVU-reformen så viktig.

Derfor er bedre studiefinansiering et sentralt redskap slik vi foreslår i handlingsprogrammet.

Vi må dessuten rette større oppmerksomhet mot lærlingene. De

er i en spesiell situasjon. Reform-94 har ført til en dobling av antall læringer. De er arbeidstakere under utdanning. Derfor er deres lønns- og arbeidsvilkår vårt ansvar.

Det er store grupper av lønnstakere som har grunnskolen som et utgangspunkt for sin yrkesaktivitet. Det gjelder ikke minst blant våre egne medlemmer. Men det at man ikke har formelle eksamener, betyr ikke at man ikke har kunnskaper i fullt monn. Vi har til nå satt altfor liten pris på den kunnskap og kompetanse som tilegnes i arbeidsliv og organisasjonsarbeid.

Hittil har vi spurt folk om hvor de har lært ting, ikke hva de kan.

Realkompetanse må få større betydning i hele utdanningssystemet, og i arbeidslivet generelt. Dette er en sak som endelig er satt på dagsorden. Dette er en sak LO skal jobbe for. Vi skal sørge for enda bedre vilkår for å få dokumentert realkompetansen. LO skal sørge for at samfunnet verdsetter læring i livets skole like mye som læring i den formelle skole.

Kamp mot grådighet

Arbeid til alle og rettferdig fordeling har vært det viktigste hensynet for oss i tariffpolitikken på 90-tallet. Solidaritetsalternativet har gitt oss reallønnsøkning, lav ledighet og nye viktige reformer.

Men vi har hatt sterke motkrefter. Problemet ble alle frifantene som vridde seg unna et felles samfunnsansvar, grådige eiere og andre som fremdeles dyrker grådighetskulturen, opsjoner og skyhøye lederlønninger. Vanlige arbeidstakere sier nei til ensidig moderasjon.

Vi må stoppe de grådige. Vi krever at arbeidsgiverne tar ansvar. Det er for mange huller i skattesystemet som gjør det mulig å unndra skatt. Vi krever at regjeringen tetter hullene, og skjerper skattene for rikingene.

Videreføring av solidaritetsalternativet

Takler vi ikke dette, vil en videreføring av solidaritetsalternativet være vanskelig. Det inntektspolitiske samarbeidet kommer i fare.

Vi må se på om ikke lederlønningene også i større grad skal omfattes av det avtaleverket som danner grunnlaget for inntektsutviklingen for de fleste.

La meg understreke: våre medlemmers lønns- og arbeidsvilkår vil alltid være vår kjerneoppgave. Tariffpolitikken i 1990-årene har gitt gode resultater. Solidaritetsalternativet var grunnlaget for det.

Noen har anklaget LO for å være altfor moderate. Men det er ikke moderasjonspolitikkk når vi de senere år har senket AFP til 62

år, satset på EVU, innfører en ny ferieuke, samtidig som vi har hatt en reallønnsvekst på nær 10% de siste 4 årene, og fått flere folk i arbeid.

Vi går inn for en videreføring av denne tariffpolitiske linjen. Men vi stiller sterkere krav til rettferdighet. I Sekretariatets forslag til handlingsprogram heter det at vi legger følgende til grunn for rettferdige lønns- og arbeidsvilkår:

«Sikre lønnstakerne en rettferdig andel av verdiskapningen gjennom ansvarlige inntektsoppgjør der solidaritetsalternativet videreføres. Det legges vekt på å heve lavlønnsgrupper og reformer som bidrar til å øke den enkeltes livskvalitet.»

Kravet om ei lønn å leve av, må gjelde alle, enten det er kvinner eller menn. Vi må fortsette vår lavlønnsatsing. Alle våre medlemmer skal ha sin rettmessige del av verdiskapningen. Svikter vi i kampen for de lavlønnte, svikter vi våre grunnleggende verdier. Kampen for en rettferdig lønn skal vi aldri svikte.

Det er rettferdskravet som gjør at vi nå retter oss sterkere inn mot våre langtidsutdannede medlemmer. Våre forgjengere kjempet for at deres barn skulle få bedre utdanning. Nå er det vår tur til å kjempe for at de som tar utdanning ikke taper på det. I Sekretariatets innstilling sier vi klart at det skal lønne seg å ta utdanning.

Det er kravet om rettferdighet som gjør at vi i handlingsprogrammet reiser pensjonsordninger i hele sin bredde. Vårt langsiktige mål er en valgfri pensjonsalder mellom 60 og 70 år. Mange har behov for å gå av tidlig. Andre vil fortsette utover det som er Folketrygdens grense på 67 år. Derfor vil vi ha en aktiv seniorpolitikk. Eldre arbeidstakere har erfaring og kompetanse. Det må beholdes og videreutvikles i arbeidslivet.

Den aller viktigste pensjonsreformen må være å innføre tjenestepensjon for de nesten en million lønnstakere som ikke har det i dag. Folketrygden må fortsatt være grunnlaget. I de kommende tariffoppgjør må vi sørge for bestemmelser i overenskomstene som bidrar til å bygge ned de klasseskiller som har oppstått mellom pensjonistene.

Valgfrihet

For noen uker siden stilte Dagbladet spørsmål om individualisme er god fagforeningspolitikk. Utgangspunktet var et intervju i Dagsavisen hvor jeg, med bakgrunn i Sekretariatets innstilling til dette handlingsprogrammet, hadde pekt på at framtida krever fleksibilitet.

Jeg kan berolige Dagbladet. Vi vet hva som er god fagforeningspolitikk. Det er – og har alltid vært – å skape et bedre liv for hver enkelt av medlemmene våre.

Framtiden krever at vi bruker fellesskapet til å svare på de individuelle behovene og ønskene som medlemmene våre har. Vi skal gi hver enkelt mulighet til – innenfor trygge rammer – å velge de løsninger som passer den enkeltes livssituasjon best. Da må småbarnspappa Knut få muligheten til å velge å være mer sammen med sine barn. Mens Kari velger å bruke denne tiden til etter- og videreutdanning. Vi skal ikke velge for dem. Fellesskapet, med grunnlag i kollektive avtaler, skal bidra til å gjøre arbeidsdagen bedre og hverdagen enklere for hver og en av oss.

Dette er reell valgfrihet. Dette er fleksibilitet på våre premisser, ikke på arbeidsgivernes. Dette er individualisme som ikke må forveksles med egoisme. Og det er god, gammeldags fagforeningspolitikk, men det er samtidig en fagforeningspolitikk tilpasset en ny tid

Så har jeg lyst til å understreke følgende: Mer enn noen andre er arbeiderbevegelsen knyttet til frihetsbegrepet. I tidligere tider kjempet vi for frihet fra sult, nød og fattigdom. Frihet fra å stå med lua i hånda.

Vi må nå ta inn over oss at vi, i tillegg til å slåss for frigjøring fra elendigheten, også må slåss for frihet til å foreta positive valg. Når de fleste arbeidstakerne etter hvert har fått et rimelig nivå med hensyn til materielle levevilkår, har vi lagt mer vekt på livskvalitet – fritid, ferie, permisjonsordninger, arbeidsmiljø og demokrati – for å nevne det viktigste. Og denne kombinerte utvikling må også være veien videre.

Du har ikke frihet når barna dine ikke kan bruke skolefritidsordningen fordi den koster for mye.

Du har ikke frihet når du blir syk av arbeidsmiljøet.

Du har ikke frihet når andre skal bestemme om du kan ta videreutdanning.

Høyresidens frihet handler om hardere konkurranse og større forskjeller – muligheter for de som kan betale – en frihet for de få. Vår frihet skal sørge for at ingen stenges ute – vår frihet skal omfatte alle.

Oppsummering

Denne kongressen kommer til å sette seg store mål. Det har vi gode tradisjoner for. De som stiftet LO for over 100 år siden, hadde mot til å tegne opp visjoner som da nærmest virket

uoppnåelige. De hadde mot til å sette seg mål som gikk på tvers av de etablerte sannheter. Og de hadde mot til å kjempe for sine mål.

Kanskje er det den viktigste egenskapen vi trenger når vi nå har tatt fatt på det nye århundret - det samme motet.

Hvor mange tror dere ristet på hodet da arbeiderbevegelsen krevde 8-timers arbeidsdag? Hvor mange ristet på hodet, lo og latterliggjorde kvinnene da de krevde stemmerett? Slik er det, og slik vil det også være fremover. Det å sette nye utradisjonelle saker på dagsorden vil alltid møtes av hoderisten av noen. Vi trenger det samme motet som våre pionerer hadde.

Mest mot vil det kreves av oss i forhold til de globale utfordringene. I løpet av de siste årene har det skjedd dramatiske endringer innen internasjonal økonomi. Kapitalkreftene har sprengt nasjonalstatens rammer og opptrer friere og friere på et uregulert verdensmarked. De multinasjonale selskapene får stadig større makt og innflytelse. De sosiale og økonomiske forskjellene øker på alle nivåer i verdenssamfunnet. Demokrati, velferd, miljø og likestilling trues av disse kreftene. Konkurransen er skjerpet voldsomt på alle nivåer i økonomien og har bidratt til en dramatisk endring av styrkeforholdet mellom arbeid og kapital i samfunnet.

Mest brutalt er det i de fattigste deler av verden. Men også vi rammes. Lønnsomme bedrifter legges ned og flyttes dit profitten er størst.

Så har vi sett at kravene om en ukontrollert frihandel og liberalisering møter motstand fra lokalbefolkning, fra fagbevegelse, fra miljøorganisasjoner og andre folkelige bevegelser. WTO-møtet i Seattle i 1999 var et vendepunkt.

LO må, slik som Sekretariatets har foreslått, fortsatt ha et sterkt engasjement i dette arbeidet. Vi går inn for rettferdige og fornuftige regler for den internasjonale økonomien. Vi må arbeide for et internasjonalt samarbeid som har til mål å skape best mulig levevilkår for folk, ikke friest mulig alburom for store multinasjonale selskaper. Vi skal arbeide for at kapitalen og dens profittjag ikke kan splitte oss.

Bare gjennom å styrke folkelige og faglige organisasjoner og arbeide solidarisk sammen med dem, kan vår visjon om en mer rettferdig verden bli en realitet.

Det er langt igjen: Barnearbeid, slavearbeid, nød og fattigdom. Forbud mot fagforeninger og kollektive avtaler. Fagforeningskamerater fengsles, tortureres og drepes. Hvis vi skal kalle oss solidarisk, kan vi ikke stille oss likegyldige til dette.

Ingen bevegelse som smykker seg med ordene «likhet og frihet», kan la være å kaste sine krefter inn for å gjøre likheten og friheten til virkelighet for alle.

I arbeiderbevegelsens barndom for 100 år siden, var den umiddelbare løsningen på kravet om bedre levestandard enkel. Vi skapte en enorm økonomisk vekst som har kommet nesten alle til gode, takket være en bevisst politikk fra arbeiderbevegelsen.

I framtiden blir dette vanskeligere. Miljøet setter grenser for hvor mye verden kan bruke og forurenses. En omstilling er nødvendig, for oss og for framtidige generasjoner. Og det er nettopp arbeiderbevegelsen, med LO i spissen, som må ta ansvaret. Det finnes ingen annen kraft som kan lede den vanskelige prosessen vi må igjennom, til det som kalles et bærekraftig samfunn. Her har vi mye ugjort også i egen organisasjon!

Slik må LO gå videre inn i dette århundret, i kamp for et solidarisk samfunn. Et samfunn der alle har en plass i fellesskapet og ingen faller utenom. Men en solidaritet som også strekker seg over landegrensene, til alle dem som kjemper for faglige rettigheter og mot undertrykking, utbytting og nød. Vi må tørre å ha en visjon om at det neste hundreår skal bli bedre for fattige og undertrykte i hele verden. Vi skal gi praktiske håndslag. Vi skal, i større grad enn før, vise at sammen er vi sterke. Fagbevegelsen har alltid vært internasjonal. Det kreves i enda større grad av oss i dag.

Våre forgjengere i LO hadde styrke, mot og utholdenhet til å vinne kampen for de målene de satte seg. De vant sin tids kamp for rettferdighet, likeverd og solidaritet.

Vi skal jobbe slik at våre etterkommere kan si det samme om oss!

- Med dette tar jeg opp sekretariatets forslag til Prinsipielt handlingsprogram, samt uttalelsene om forbrukerpolitikk og kultur, sa Gerd-Liv Valla til slutt.

Gerd-Liv Vallas innledning ble et titalls ganger avbrutt av spontan applaus, og etter avslutningen fikk hun langvarig, stående bifall fra forsamlingen

Dirigenten takket for innledningen og ga ordet til nestleder Jan Kr. Balstad, som innledet om neste tema under dagsordenens punkt 8:

«Tariffpolitiske utfordringer - og europeiske utfordringer»

Jan Kr. Balstads innledning

- Dere kjenner vel uttrykket «å hoppe etter Wirkola»? , sa Balstad,

da han entret talerstolen etter Valla. Han holdt så følgende innledning:

- Dirigenter, kongressdeltakere! Vi har ved noen anledninger spurt medlemmene om hva de anser som viktigst i det faglige arbeidet og svaret er ikke overraskende, det er lønns- og arbeidsvilkår. Dette betyr igjen at tariffarbeid og forhandlinger er noe av det viktigste vi driver med, men ikke bare tariffoppgjør - også det forhandlingsarbeid som blir utført av lokale tillitsvalgte er en viktig del av jobben totalt. Det at lønns- og arbeidsvilkår er viktig, er ikke av ny dato. Gjennom hele forrige århundre har LO og forbundene bygget opp det sett av tariffavtaler, overenskomster og særavtaler som vi bygger på i dag.

Vi snakker her ikke om tilfældigheter, men om et langsiktig, målbevisst arbeid. Målene er meislet ut ved kongresser og landsmøter, strategien er lagt i Representantskap, landsstyrer og forbundstyrer og så har tusenvis av tillitsvalgte til slutt gjort forhandlingsarbeidet. Dette handler om makt, om rettferdig fordeling, om trafikkregler og om kunnskap, og for LO og forbundene handler det om å være best. Dette er ikke noen «guttegreie», det dreier seg om en vesentlig grunn for at 800.000 er medlem av LO-familien.

Når jeg har startet med denne presiseringen, er det fordi jeg ønsker å slå fast dette med betydningen, men også for å understreke at i dette arbeidet er det viktig å være tidlig ute med nødvendige reformer, slik at avtaleverket til en hver tid er oppdatert og ajour med de utfordringer vi står overfor. I dagens arbeidsliv, med de raske endringene, kan avtaleverket fort forvitte om vi ikke evner å fange opp de nye behovene som melder seg. Konkurrerende arbeidstakerorganisasjoner i arbeidsmarkedet er et fenomen av nyere dato, og representerer også en tariffpolitisk utfordring for oss. Følger vi ikke med i timen, kan vi bli forbikjørt bakfra.

Det er ikke mange årene siden vi hadde tre helt ulike tariffsystemer innenfor LO. Det var det offentlige lønnsregulativ, det var minstelønnsavtalene, som hadde Verksted-overenskomsten av 1907 som modell, og det var Normal-lønnsavtalene som ikke åpnet for lokale forhandlinger, men som ofte var basert på et tariffert akkordgrunnlag.

I dag flyter disse avtalene over i hverandre, antakelig som et resultat av at grensesnittet mellom offentlig og privat virksomhet ikke er like skarp som før, og forholdet mellom industri- og

tjenesteproduksjon er tilsvarende uklar. Ser en stort på det, kan en si at stadig mer av lønnsdannelsen rykker nærmere foretaket. Det er nok en arbeidsgiverdrøm at all lønnsdannelse skal havne der. I Norge har imidlertid arbeidsgiverne også vært opptatt av trepartsløsninger som Solidaritetsalternativet, ikke minst for at en gjennom slike helhetsløsninger kan holde kostnadsutviklingen under en viss kontroll. For min del tror jeg vi må regne med at de i framtida vil motarbeide frontfagmodellen og forbundsvisе oppgjør.

På vår side har vi levet etter det prinsipp at det er vi som skal velge oppgjørsform - og det skal vi gjøre i Representantskapsmøte når vi kjenner kravene fra medlemmene. Fram til i dag har dette gått bra, fordi NHO og de andre arbeidsgiverorganisasjonene på privat sektor har tilpasset seg. For oppgjøret i offentlig sektor har dette ikke vært noen aktuell valgsituasjon.

Dette har gitt oss innflytelse og den nødvendige fleksibilitet til å sette fokus på de sakene som medlemmene har reist gjennom de forbundsvisе forberedelsene til det enkelte oppgjør. Når jeg nevner dette, er det fordi dette kan bli en betydelig utfordring framover.

Da arbeidsledigheten og kostnadsutviklingen i siste halvdel av 80-årene var i ferd med å komme ut av kontroll, startet et trepartssamarbeid som i begynnelsen av 90-årene gikk over i et bredt inntektspolitisk samarbeid - senere kalt solidaritetsalternativet. Som regel snakker vi om dette som et makro-økonomisk virkemiddel for å fjerne arbeidsledigheten og få kostnadsutviklingen under kontroll. Jeg vil si noe om sider av dette som vi ikke snakker så mye om, jeg vil kalle det de mer tariffmessige sidene.

Da handler det mye om makt og innflytelse. Vi hadde våre ambisjoner, vi skulle øke kjøpekraften og bedre reallønna, vi skulle ned mot 60 år i avtalefestet pensjon, vi skulle realisere en EVU-reform, vi ville gjennomføre resten av den 5. ferieuka, vi skulle forsvare sykelønna, lavlønnsgarantien og normalarbeidsdagen, vi skulle bedre vilkårene for de lavtlønnede og rette opp urettferdigheter i lønnsforholdet mellom kvinner og menn.

Disse oppgavene skulle løses i en periode hvor internasjonal strukturrasjonalisering førte til en betydelig nedgang i industrisysselettingen og ledigheten i Norge kom opp i 180.000.

Uten at fagbevegelsen hadde hatt den makt og innflytelse solidaritetsalternativet ga oss, ville dette ha vært en umulig oppgave. Vi måtte prioritere og ta sakene i tur og orden, men etter

hvert har vi fått det meste på plass. Men det står fortsatt igjen noe - og kjenner jeg kongressen rett, vil det bli føyd noen nye saker til før vi går fra hverandre på torsdag.

I denne perioden er det skapt 250.000 nye jobber, i hovedsak i offentlig og privat tjenesteyting. Det skulle bety at også velferden er forbedret i denne perioden.

Og så til slutt, det vi i denne sammenheng lett kan glemme: forbundene har under hele denne perioden forhandlet med sine motparter, enten det har vært forbundsvis eller sentrale forhandlinger. Resultatene av disse forhandlingene, som ofte er overenskomstmessige forbedringer, kommer i tillegg til det andre som er oppnådd. Ta en slik sak: ved tariffoppgjøret i 1992 fikk FLT til sitt utdanningsfond innenfor rammen av et samordnet oppgjør !

Mange kommentatorer på utsiden av fagbevegelsen er opptatt av vår medlemsutvikling og ser det som synonymt med vår innflytelse i samfunnet. På lang sikt kan det naturligvis ha noe for seg, men jeg vil påstå at det er gjennom valg av strategi i tariffpolitikken vi skaffer oss makt og innflytelse.

Mange tenker da umiddelbart på streikevåpenet, det er viktig, men jeg tenker først og fremst på å sette dagsorden. Gjennom valg av Solidaritetsalternativet som strategi, har vi satt dagsorden og har kunnet utnytte den enorme kraft som ligger i tariffavtalene og tariffoppgjørene.

Til slutt i dette resonnementet har jeg lyst til å stille et spørsmål: Hvem er vinner og hvem er taper når inflasjon tar det meste av en gjennomsnittlig lønnsutvikling? Svaret er logisk for de fleste: De som ligger over gjennomsnittet får en reallønnsforbedring, mens de som ligger under, altså lavtlønnsgruppene, får en reallønnsnedgang.

Fra 1976 til 1987 hadde vi samme prisøking som lønnsøking for industriarbeidere. Det betyr at lønnstilleggene ble spist opp av prisøkingen. Etter den gang, og under perioden med Solidaritetsalternativet, har vi hatt mellom 1 og 2 prosent større lønnsvekst enn prisvekst. Dette gjelder både for industriarbeidere og for offentlig ansatte. Det er disse gruppene som vil tape på et frislepp av priser og lønninger.

For høy kostnadsvekst kan i tillegg skvise ut bedrifter med begrenset lønnsevne og som er utsatt for internasjonal konkurranse, og hvem jobber der ? Jo, det er ofte lavtlønnede kvinner!

Konklusjonen på dette blir, at vi gjennom 90 årene har valgt en rett strategi i vår tariffpolitikk. Vi skjerpet strategien på siste

kongress og, som det framgår av den tariffpolitiske uttalelsen, er det fremdeles et potensiale i en videreføring av Solidaritetsalternativet, særlig når en legger til de forutsetninger og premisser Sekretariatet har nedfelt i sitt forslag.

Så skal jeg si litt om en utfordring som er i ferd med å vokse seg stor. Den ligger i det faktum at arbeidsgivere og kapitaleiere har vært flinkere til å utnytte den internasjonale dimensjon enn det fagbevegelsen har vært. Vi sliter i dag med arbeidsgivere og eiere som spekulerer i å legge ulike deler av virksomheten dit det er mest lønnsomt og dermed spille nasjonale fagorganisasjoner opp mot hverandre. Gjennom benchmarking og andre snedige metoder, prøver de å legge press på de land som har de beste avtalene og den beste lovgivningen.

Tariffpolitikken har dermed fått en ny dimensjon gjennom det faktum at når arbeidsgiverne og kapitaleiernes interesser kan flytte seg fritt over landegrensene, så må vi forsvare våre forhold og sikre oss utviklingsmuligheter gjennom internasjonalt faglig samarbeid, hvor vi i fellesskap kan kjempe for at faglige rettigheter ikke skal konkurranseutsettes, og ved at de land som ligger dårligst an blir løftet opp.

La meg gi noen eksempler på dette: I en del tilfeller har organisasjonene i grenseområder forhandlet fram avtaler i fellesskap, på tvers av landegrensene. Dette gjelder spesielt i området på grensen av Belgia, Nederland, Nordvest-Tyskland og Luxemburg.

I en rekke tilfelle har organisasjonene tatt med representanter fra organisasjoner i naboland som observatører i forhandlingsutvalgene, for å bidra til økt samordning av forhandlingene.

Innenfor mange bransjer er det forhandlet fram bransjevisse avtaler og felleserklæringer med arbeidsgiverne på europeisk plan om saker som for eksempel maksimal ukentlig arbeidstid i bransjen

EU-direktivet om europeiske bedriftsutvalg i større konserner har ført til at de europeiske bransjeforbundene har forhandlet fram avtaler med 650 konserner. Mulighetene ligger der til å bygge videre på dette og få til et avtaleverk for de større konsernene. Mange norske tillitsvalgte er trukket med i dette arbeidet.

I de senere år har Euro-LO og de europeiske arbeidsgiverorganisasjonene, med hjemmel i EUs traktat, forhandlet fram avtaler som så er omgjort til EU-direktiver. Resultatene av disse forhandlingene er også bindende for Norge som et resultat av EØS-avtalen. LO har deltatt fullt ut i forhandlingsutvalget og i den endelige vurderingen av resultatene.

De europeiske bransjeforbundene er med i forhandlingene. Det innebærer at LO-forbundene deltar i forhandlingene, dels gjennom LO og dels gjennom sine respektive europeiske bransjeforbund.

Euro-LO har tatt konsekvensen av denne utviklingen og opprettet en egen komite for å arbeide med spørsmål i forbindelse med samordningen av tariffforhandlinger på europeisk nivå. I denne komiteen har det vist seg vanskelig å finne gode måter for å sammenligne lønnsutviklingen, og andre deler av forhandlingene, i ulike land og bransjer.

Dette er et område som stiller oss overfor helt spesielle utfordringer. Vi har besluttet å stå utenfor EU og bygger vår tilknytning til samarbeidet på EØS-avtalen. Vi må finne løsninger, som LO og forbundene kan være fornøyd med, ut fra dette utgangspunktet.

Politiske valg når det gjelder europeisk tariffpolitikk

Vi har alltid lagt vekt på å holde god kontakt med andre landsorganisasjoner for å utveksle informasjon om aktuelle faglige spørsmål. Vi har skaffet oss informasjon om tariffpolitikken deres, og den alminnelige virksomheten deres, for å påvirke den politiske og økonomiske utviklingen. Tilsvarende har vi informert kolleger i andre land om utviklingen i Norge på de samme områdene. Dette har vært en nyttig form for internasjonalt faglig samarbeid.

Jeg tar det for gitt at vi er enige om at dette er en naturlig del av vår internasjonale virksomhet, som vi bør fortsette med. Det vi nå står overfor, er en utvikling i retning av et europeisk faglig samarbeid som går langt ut over dette.

Noen tenker seg at vi, på europeisk nivå, skal drøfte oss fram til omtrentlige retningslinjer for lønns- og tariffpolitikken. I noen landsorganisasjoner har man arbeidet med å utforme utkast til slike retningslinjer. Til nå har det vist seg at utkastene har så store svakheter at de er vanskelige å bruke. De som likevel ønsker å forsøke, argumenterer med at utviklingen av det indre marked, globaliseringen og dannelsen av den økonomiske og monetære union til sammen, skaper en situasjon der konkurransen mellom bedrifter i ulike europeiske land lett vil bli en konkurranse basert på lønnsnivå og sosial standard.

(I Euro-LO har man i dag en felles tommelfingerregel for hva som er forhandlingsrommet ved tariffoppgjør; «Inflasjon + Produktivitet = økt lønn og sosiale reformer».)

Det største problemet med slike sammenligninger, er at det er vanlig i de fleste land å ta ut en del av veksten i økonomien i form

av nye reformer - som lavere pensjonsalder eller redusert arbeidstid, lengre ferier og lignende. Dette vil som regel være vanskelig å beregne på internasjonalt grunnlag. Dermed kan en samordning bli urimelig.

Forbundene deltar ofte aktivt i sine europeiske bransjeforbunds arbeid for å utvikle et europeisk regelverk på bransjenivå. Gjennom Euro-LO kan LO være med på å støtte opp om forbundene. Det forutsetter at vi har god utveksling av informasjon om våre respektive aktiviteter på europeisk nivå. Det forutsetter også at vi har klare meninger om hvor fort og hvor langt det er ønskelig å gå i et slikt europeisk samarbeid. Det er i dag et 40-tall bransjeavtaler og felleserklæringer. LO-forbund deltar i de fleste av dem. Det tyder på at interessen er ganske stor. Mitt inntrykk er at dette ikke er særlig godt kjent og at både LO og forbundene har en informasjonsjobb å gjøre.

Utvikling av konsernsamarbeidet.

Det var en viktig seier for fagbevegelsen da direktivet om europeiske samarbeidsutvalg i store konserner ble vedtatt. Det var første gang man fikk internasjonale regler som var bindende for de multinasjonale selskapene. Selve regelverket er lite utviklet og må ses på som en første start. Mulighetene er nå til stede for å utvikle det videre på flere måter:

- Utvidelse av regelverket til å gjelde konsernene på globalt nivå og ikke bare Europa
- Utvidelse av avtalene til å gi reell innflytelse på konsernenes beslutninger
- Etablere bedriftsdemokratiske rettigheter i mindre og mellomstore bedrifter
- Utvikle konsernavtaler som sikrer like rettigheter på enkelte områder innenfor konsernet
- Det må også jobbes videre med opplæring av, og støtte til, de tillitsvalgte i konsernene

De spørsmålene jeg nå har reist, viser at europeisk fagbevegelse er inne i en utvikling der nye problemstillinger stadig blir reist. Både LO og forbundene deltar på europeisk nivå som fullverdige deltakere. Dersom vi fortsatt skal kunne delta fullt ut, forutsetter det at vi har klart for oss hva vi vil og hvor fort vi er villige til å gå fram. Mange viktige problemstillinger er allerede reist. Et hovedspørsmål jeg tror vi må besvare relativt snart, er om vi trenger trafikkregler som dem vi finner i vår egen hovedavtale når det gjelder tariffrevisjoner, streik og sympatiaksjoner. I tillegg til

disse, er det en rekke andre viktige spørsmål som dukker opp når en skal drive tariffpolitikk over landegrensene.

Jeg ser derfor fram til en debatt på kongressen om disse spørsmålene som kan gi LO og forbundene en plattform å arbeide ut fra i tida framover. Også på dette område ligger et kongressdokument fra Sekretariatet, som reiser disse og flere andre problemstillinger.

Mange er bekymret for virkningen av økende globalisering og den grensebrytende økonomien. Det gir, som jeg har vært inne på, kapitaleiere og de multinasjonale selskapene mange fordeler. Jeg har pekt på de konkrete virkemidler som vi i fagbevegelsen må ta i bruk som motkrefter til markedsliberalismen.

Globalisering kan imidlertid også forskyve makt i positiv retning mellom kapital og arbeid. La meg her nevne et eksempel: De nye Airbus-flyene som SAS nå har bestilt, bygges i Frankrike. Produksjonen er imidlertid et gigantisk internasjonalt prosjekt, med 100.000 ansatte og 1500 underleverandører fra 30 land. Oppstår det en faglig konflikt i ett av disse landene, kan hele produksjonen stoppe opp. Slik sett kan en si at globaliseringen gir arbeidstakerne stor makt, uten at jeg dermed skal oppfordre til å misbruke den.

Et godt eksempel her er fra konflikten i fjor, hvor Raufoss var berørt. På grunn av «just in time», var det ikke lenge før BMWs ferdigstilling av bilene i Tyskland ble berørt. Da BMW ledelsen begynte å true de ansatte ved Raufoss, kom IG.Metall på banen og ga sin sympati til de Raufoss-ansatte. Det jeg vil fram til her, er at vi i dag må bruke de samme virkemidler til å skaffe oss innflytelse internasjonalt som vi i sin tid skaffet oss nasjonalt.

Med dette tok Balstad opp Sekretariatets forslag til uttalelser om tariffpolitikken og om faglig samarbeid i Europa.

Debatten

Dirigenten opplyste at det allerede hadde tegnet seg 104 taler. Dirigentene foreslo derfor å begrense taletiden til 3 minutter fra første taler. Og slik ble det, til noen protester fra salen.

Håvard Hegerberg, NKF, takket for gode innledningsforedrag og syntes Gerd-Liv Valla klart hadde fått fram de utfordringer fagbevegelsen står overfor og hvordan alle yrkesgruppene er avhengig av hverandre. Han tok for seg forslag 707 og sa seg glad for at sekretariatet i forslaget til handlingsprogram delte Kommuneforbundets syn på forskjellsutviklingen i Norge.

- Det er helt nødvendig at myndighetene gjør noe med politikken som har skapt denne utviklingen, en politikk som har

gagnet markedsliberalismen og gått ut over den enkelte. Vi trenger en politikk som setter lokalsamfunnet i stand til å tilby lærerne gode arbeidsvilkår, yte sosial service til innbyggerne, kutte ventelistene.

Om noen dager skal vi feire nasjonaldagen vår, også kalt «barnas dag». Da må vi ikke glemme at vi har 70 000 barn i Norge som lever under fattigdomsgrensen, sa han, og oppfordret kongressen til å være med på å forsterke det velferdspolitiske manifest, for at den grove, sosiale urettferdigheten skal bekjempes.

Synnøve Bergan, Hotell og Restaurant, sa at hun hadde vært i bransjen i 13 år, fagorganisert like lenge – og hun var stolt av det. Hun viste til det forslaget som var fremmet om retten til organisering. I hennes bransje tolker arbeidsgiverne dette som retten til ikke å være organisert. Den frie organisasjonsretten møter veggen på utallige arbeidsplasser. Arbeidsgiverne legger vansker i veien, slik at folk er redd for å gå på jobben, redd for arbeidsgiveren, redd for å kontakte fagbevegelsen. Alt i alt trakk hun opp et bilde av en pill råttne bransje på dette området, og ren fagforeningsknusing. Det å være fagorganisert skal ikke være ensbetydende med å bli uglesett:

– Uten medlemmer, ingen fagorganisasjon – uten fagorganisasjon raseres min bransje, sa hun, og appellerte om kongressens støtte.

Lars Anders Myhre, Nopef: – Kamerater, dirigenter! Jeg tar ordet om en sak fordi dette er den siste kongressen jeg har anledning til å delta på. I fjor kom det et uhyggelig tall frem i statistikken. Det viste at vi i Norge hadde flere uføretrygdete enn industriarbeidere. Dette er tall og en utvikling som skremmer meg. Vi har i mange år hatt en industri i dette land som har gitt mange gode arbeidsplasser. Det forundrer meg derfor at mange ikke synes å forstå at vi trenger flere arbeidsplasser her i landet. Vi må produsere noe for vi kan høste. Jeg skal ikke snakke om hagebruk, men om noe som jeg har mer greie på. I Norge har vi gassressurser som kan dekke 25–40% av Europas forbruk. I Norge bruker vi bare 1 % gass som energikilde. Vi sitter på en meget verdifull ressurs som er så stor at den dekker 100 års forbruk.

Hvor tror dere vi hadde vært her i landet om vi for 2100 år siden la våre fosser i rør til resten av Europa og tok oss betalt for vannet? Vi sitter på så rike olje- og gassressurser at vi ikke bare må legge dette i rør til Europa. Vi kan få til en meget lønnsom

foredling i Norge av gassen i Norge. Vi kan produsere alt fra piller til metanol, og vi har naturgass i 100 år fremover. La oss ta i bruk disse ressursene og tallfeste at vi innen 2010 skal utnytte 10% i Norge, sa Myhre, som fremmet forslaget i tråd med innlegget.

- Det ligger ferdige gassprosjekter klare i Grenland, Rogaland, Hordaland, Midt-Norge og Nordnorge, sa Myhre som avsluttet med oppfordringen: - Ta ressursene i bruk. Innlegget ble etterfulgt av sterk applaus.

Boye Ullmann, FF, sa at han ikke hadde tid til å snakke om arbeidslivsloven i dette innlegget. Han advarte imidlertid mot å nullstille seg i forhold til loven og Blaalidutvalget. Man burde kunne arbeide for å forbedre loven, men ikke nullstille seg. Det kunne bl.a. gå ut over stillingsvernet. Han var enig med Myhre når det gjaldt utnyttelsen av olje- og gassressursene, men i Aftenposten sto det at EU ønsket kontroll med våre ressurser. Det kan gi Norge årlige tap på 15 milliarder kroner.

- Her må det være viktig å styrke det fagligpolitiske samarbeidet i Europa. Det virker som om noen er mer katolsk enn paven når de ikke engang kan peke på negative konsekvenser av EØS-medlemskapet. Dette er ting som må komme med i uttalelsene fra denne kongressen. Det er også snakk om et direktiv for kollektivtrafikken. Det er en selvfølge at vi må advare mot dette. Da man fjernet den differensierte arbeidsgiveravgiften, førte det til at Fundia tapte 13 millioner kroner årlig. Er det noen som ikke tror at dette går ut over medlemmene i Jern og Metall? Om det kommer et direktiv som sier at tre skal erstattes av rustfritt stål, så kan vi vel si med nordlendingan: Ka i helveta! sa Ullmann, som nå hadde bruk opp sin taletid.

Inge Mellemsæther, Norsk Kommuneforbund, registrerte at Gerd-Liv hadde vært inne på at tusenvis av kvinner ikke fikk heltidsstillinger. Larsen fra HK hadde også vært inne på dette problemet. Han viste til forslag 724 som omhandlet dette.

- Her foreslår man et nytt strekpunkt under «Arbeid for alle». Her har kongressen i likestillingens navn mulighet til å kunne gjøre noe for å sikre flere kvinner heltidsstillinger. Mens vi menn som regel er så heldige at vi er ansatt i 100%-stillinger, må kvinner samle på små stillingsstørrelser for å få en jobb å leve av. De samler på stillingsprosenter, og løper fra den ene jobben til den andre i et forsøk på å få til et levebrød. Mens helsevesenet fortviler over mangel på arbeidskraft, fortviler helsearbeidere over mangelen på heltidsstillinger. De mange deltidsstillingene i de typiske kvinneyrkene er blitt et stort problem for de ansatte.

Det kryr av deltidsstillinger under annonsesidenes «ledige stillinger»:

«Renholder søkes i 12,5% stilling», «Hjelpepleier i 9,5% stilling søkes», «Ledig jobb som barnehageassistent i 18 %-stilling»

- Som fylkesleder i NKF får jeg med jevne mellomrom henvendelser fra motløse kvinnelige medlemmer, som fortviler over at det ikke er heltidsstillinger å oppdrive innen de yrkene de jobber. For å greie seg økonomisk, må de løpe fra den ene arbeidsplassen til den andre. Det blir mye stress, slit og sykemeldinger av dette.

Jobber man under 14 timer i uka, går man også glipp av pensjonsordningene. Problemet er størst innen yrker i helsesektoren, rengjøring, barnehage og skolefritidsordninger, men handelsnæringen, frisører etc. har de samme problemene.

Hvis man tar kommunal sektor under ett, så viser undersøkelsen jeg har sett at 56,4% av kvinnene jobber deltid. Tar man med de uorganiserte i beregningen, er deltidsansatte ved sykehjem hele 70 %. Dette er jo et paradoks når vi vet at helsesektoren om noen år har behov for 16-20.000 stillinger, målt i årsverk. Denne situasjonen skremmer også unge fra å søke seg til helsesektoren, sa Mellemsæther.

Roy Pedersen, Fellesforbundet, registrerte at sekretariatet mot 1 stemme gikk inn for fortsatt solidaritetsalternativ, og han ville derfor bruke sin tid på å argumentere mot solidaritetsalternativet.

- Det heter at alle går inn for full sysselsetting, men det er en kjensgjerning at dette ikke er riktig. Noen vil ha en viss såkalt reserveledighet. Til disse hører sentralbanksjef Svein Gjedrem, sa Pedersen, men han hadde aldri hørt verken Bondevik eller Stoltenberg kritisere ham for dette. Når det gjaldt de store lederlønningene, mente Pedersen at de tar feil som mener dette er et brudd med solidaritetsalternativet - tvert om er det solidaritetsalternativet som har gjort de galopperende lederlønningene mulig.

- Den rådende tariffpolitikken er ikke svar på utfordringene, men det er vel mulig den har økt LOs politiske anseelse, sa han. Men like fullt er det altfor mange politikere som for eksempel går inn for å svekke sykelønnsordninga.

Randi Munch Aanonsen, NKF, viste til forslagene 7 og 8 fra forbundet, med tilknytning til verdiskapning. Selv kom hun fra Sogn og Fjordane, der det er mye spredt bebyggelse og små

samfunn, men som leverer en stor del verdiskapning. Små og store bedrifter skaper arbeidsplasser for folket, og med bedre kommunikasjoner er det flere som våger å satse i distriktene. Begge parter er klar over at offentlig og privat sektor er avhengig av hverandre, og hun regnet med at alle i salen var enig i at arbeidet i kommunene – enten det er i barnehager, helsesektor, skoler, vegsektor eller kultur – er verdiskapning på samme måte som produksjonen i private bedrifter.

Det var siste taler i formiddagsmøtet. Møtet hevet kl 13.00.

Ettermiddagsmøtet mandag

Ettermiddagsmøtet startet presis kl. 15.00 med et filminnslag om Framfylkingen, etterfulgt av et innslag ved 4 medlemmer av den samme fylkingen, som høstet stor applaus. Dirigent Kjell Bjørndalen kommenterte at vi åpenbart kan se framtida lyst i møte. Det ble opplyst at et identitetskort var funnet, og kunne fåes tilbake ved henvendelse til dirigentbordet, det samme gjaldt en jakke som var funnet på dametoalettet.

Dirigenten konstaterte at det var 140 talere på talerlista, samt at det forelå en mengde forslag, og sa at han ville komme tilbake til spørsmålet om strek. Han oppfordret forslagsstillere, som ikke allerede hadde gjort det, om å få skrevet sine forslag, ba alle om å bevege seg stille i salen, og ba også alle talere om å skrive på forbund og fylke på lappen. Taletida var satt til 5 minutter. Første taler på lista var Per Østvold, sekretariatet.

Per Østvold, Transport tok ordet til debatten om Tariffpolitisk uttalelse, punkt 8-5, og fremmet et endringsforslag til den tariffpolitiske uttalelsen.tredje avsnitt i punkt 1. Han refererte forslaget og ga følgende kommentar og begrunnelse:

- I dag starter en rettssak i Oslo byrett. En bussdirektør i Trøndelag har fått en bot av NHO på vel 100 000 kroner fordi han i 1998 støttet de streikende bussjåførenes lønnskrav.

Hvis den samme bussdirektøren hadde bevilget seg selv en million eller to i lønnstillegg, ville han ikke ha fått bot av NHO. Som vi vet er NHO og andre arbeidsgivermotparter ikke villige til å styre lederlønnsutviklingen. På dette området skal markedet

råde. Resultatet kjenner vi. I fjor fikk topplederne et gjennomsnittlig lønnstillegg på 27 % - samtidig som de samme topplederne maner til ansvarlighet og moderasjon blant folk flest.

Derimot er NHO villige til å styre lønnstakernes lønnsutvikling. Flere ganger på 1990-tallet truet NHO medlemsbedriftene med svære bøter hvis bedriftene ga høyere lokale tillegg enn de rammer som var fastsatt. Dette viser arbeidsgivernes dobbeltmoral. Men det illustrerer også solidaritetssalternativets og moderasjonspolitikkenes svakheter.

I dag kan vi konstatere at forskjellene i samfunnet øker. Forskjellsmeldinga fra den forrige regjeringa har dokumentert dette. De rike blir flere, og de er rikere enn før. Samtidig som rikdommen demonstreres, har vi fått flere titusener fattige som sliter hver dag med å få endene til å møtes.

Forskjellsutviklingen i samfunnet forteller oss at Solidaritetsalternativet mangler en vesentlig dimensjon, og det er rettferdig fordeling.

I ti år har vi stilt krav til arbeidsgiverne og topplederne foran ethvert tariffoppgjør om at de må vise samme ansvar og moderasjon som andre. I ti år har forskjellene økt. Nå er tida innen for å gjøre noe med dette!

Fjorårets tariffoppgjør, som endte i streik etter at forhandlingsresultatet ble stemt ned, var en klar melding om at medlemmenes er moderasjonstrøtte, og at de reagerer på forskjellsutviklingen i samfunnet. Denne kongressen må derfor gi et kraftig signal om å skjerpe kampen for en mer rettferdig fordeling av verdiskapingen i samfunnet - av resultatene av de manges arbeid, sa Østvold.

Liv Christiansen, FF, tok opp punktet om energi og miljø i innstillingen til prinsipielt handlingsprogram. I klimapolitikken er det avgjørende at vi ser nasjonale og internasjonale forhold i sammenheng.

Det er i denne sammenheng vi må sette norske energipolitikk, sa hun. Miljøet tjener ikke på at vi ikke utnytter norske gassressurser. Lar vi være, kan det bidra til at Norge når sine utslippsmål, men det bidrar ikke til å minske de samlede utslipp.

Hun var forundret over at miljøbevegelsen ikke så sammenheng. Ved å gi den kraftintensive industrien mulighet til å utnytte gass, gis den også mulighet til å utvikle alternative kraftkilder. Hun minnet om de moderne husholdningene, med nye tekniske hjelpemidler som krever mer kraft. Det medvirker til at vi må importere kraft. Vi trenger mer kraft for å dekke våre nasjonale behov.

Hun støttet forslaget fra Lars A. Myhre og støttet for øvrig innstillingen fra sekretariatet.

Jan Olav Andersen, El & IT, sa innledningvis noe om bruken av medisin og at hvis han brukte for sterk medisin, måtte man kanskje avbryte behandlingen. Han sikket til bruken av solidaritetsalternativet, hvorigjennom LOs medlemmer bidro sterkt til vekst og økt lønnsomhet i norsk næringsliv. Solidaritetsalternativet har hatt oppslutning blant medlemmene, men skal dette fortsette, må det også settes stopp for de enorme økningene i lederlønningene. Han støttet det forslaget som var fremsatt av El & IT-forbundet og hadde også et personlig forslag som gjaldt Stabellutvalgets innstilling. Hvis man ikke strøk de punktene, slik han hadde foreslått, fikk man i hvert fall endre på formuleringene. Vi må ikke være med på ordninger som rent strukturelt hindrer andre organisasjoners faglige rettigheter. Han viste særlig til avsnitt 2 og 8 i handlingsprogrammet. Når det gjaldt tariffpolitikken, viste han til uttalelsen s. 5 om et mer mangfoldig arbeidsliv. Her foreslo han i stedet vedtatt forslag 759. – som et nytt grunnpunkt.

Dirigent Bjørndalen luftet spørsmålet om strek og foreslo at man gjorde det som dagen før, bare hengte opp talerlisten og distribuerte innleverte forslag. Dette ble godkjent. Strek ble satt, med anledning til å tegne seg under neste taler.

Claus Jervell, HRAF, syntes slagordet mangfold og fellesskap var fint, men var redd for at det befinner seg mer på festtalernivå enn i virkeligheten. Det er flere innvandrere i LOs brosjyrer enn her på kongressen, for å ta et eksempel. Han viste til at HR hadde laget et beskjedent forslag om homofiles rettigheter, men dette er blitt uteglemt. Hvorfor er det slik? Er det ikke homofile i LO? Det er nok feil. Kanskje sekretariatet er imot homofile? Det trodde han heller ikke, de har brukt ressurser og gjort mye bra på området. Er da homofile en så naturlig del av organisasjonen at det ikke trengs å nevnes? Kanskje er det vi i HR i Oslo som er tilbaketilleggende, eller kanskje vi bare sutrer? Han trodde ikke det heller, for homofile har viktige kampsaker. Det finnes sterke politiske partier som går inn for at homofile skal diskrimineres. FrP og KrF vil fjerne partnerskapsloven.

Selv jobbet han på Plaza Hotel. Han ble spurt av personalsjefen da han ble ansatt, om han hadde samboer. Hva skulle han da svare? Mange lyver i en slik situasjon.

Svein Davidsen, EL&IT, sa en skulle tro at energipolitikken fortjente en mer framskutt plass på den politiske dagsordenen enn hva den har. Kraftproduksjonen representerer store verdier for kommuner og fylkeskommuner over hele landet. Sektoren er truet av markedsretting og internasjonale storselskaper, som allerede har medført økte priser til forbrukerne. Det samme politiske miljø som gikk inn for privatisering av Statoil vil privatisere Statkraft – dette må stoppes! Det vil bety oppsigelser, tap av kompetanse, dårligere kraftberedskap, dårligere vilkår for ansatte, slik vi har sett i Sverige og USA. Kraftforsyningen har spilt en stor rolle i samfunnet, lokalt eierskap betyr mye. – Privatisering vil bety sentralisering og inntektstap lokalt, sa han, og viste til at EL & IT vil gjennomføre en to timers politisk streik i samtlige fylker mot privatisering. Han viste også til forslaget om at LO skal arbeide for en offentlig eid energiforsyning.

Anders Skattkjær, NGF, tok for seg punktene om lønns- og arbeidsvilkår og livslang læring i innstillingen. – Vi er for verdiskapning og også for rettferdig fordeling, sa han, og viste til ordlyden i programmet om at faglige og sosiale rettigheter skal respekteres og at den lokale forhandlingsretten må bli mer reell. – Men hvordan? Det sier ikke sekretariatet noe om.

Han mente at hovedavtaleforhandlingene med NHO ikke var rette arena for kampsaker. Grafisk har derfor reist forslag om forsterkning av dette punktet.

Når det gjaldt livslang læring viste han til at NHO vil ha reformen inn under kapittel 16. Hvorfor har LO kjempet fram retten til etter- og videreutdanning uten at arbeidsgiver skal bestemme? NHO vil beholde kontrollen. Han reiste forslag 941, til innarbeidelse i programmet.

Birger Blomkvist, NKIF, takket for gode innledninger og var spesielt glad for at Gerd-Liv Valla understreket at et sterkt og moderne næringsliv er forutsetning for annen virksomhet i samfunnet. Han mente imidlertid at viktigheten av verdiskapning måtte markeres sterkere i programmet, og siterte fra forslagene fra Kjemisk, som også gikk på avsnittet om energi og miljø.

Dirigenten sa at det ikke var nødvendig å referere alle forslag som allerede var innlevert. Sekretærene spurte om man ikke kunne bruke tiden bedre eller om man tok ordet bare for å komme i protokollen.

Arne Byrkjeflot, Kjemisk, sa at han betraktet Lars Anders Myhre som en gammeldags høyrevridd sosialdemokrat, men det forslaget han fremmet var helt riktig.

- I gasspørsmålet har Myhre fullstendig rett. Det er rett og slett galskap at vi i Norge ikke utnytter de gassressursene vi sitter på, på samme måte som vi har utnyttet vannkraften, fisken, tømmeret og mineralene i dette landet.

Han hadde fremmet et annet forslag som gikk ut på å bygge opp en infrastruktur for utnyttelse av gassen i Norge, en struktur som vil ha betydning for det norske samfunnet i 50-100 år fremover.

- Det er galt at miljøaktivister styrer oss i denne saken. Vi mener at gass er noe av det reneste av energikilder vi kan bruke, og samtidig har vi fra før av den reneste energiproduksjon i verden. Dette er en felles sak i familien, og vi forlanger støtte til dette forslaget, sa Byrkjeflot.

- Og så til EU. Jeg blir så lei av å slåss og slåss mot disse EU-direktivene. Etter at vi har oppnådd noe i et spørsmål, kommer det et nytt EU-direktiv som river ned alt. Det står i uttalelsen fra sekretariatet at vårt forhold til Europa bygger på EØS-avtalen. Bygger vi på fri flyt, på kapitalens grunnlov? Det må da kunne gå an å si hva vi mener om EU-direktivene

Hvis det nå kommer et direktiv om konkurranseutsetting av kollektivtransporten, skal vi sitte stille da også og ikke gjøre noe med det?

Ove Dalsheim, Sekretariatet, sa at debatten om solidaritetsalternativet selvsagt måtte komme. - Når jeg leser hva Roy Pedersen fikk seg til å si til Dagens Næringsliv, skulle man tro at jeg har sittet og syklet i sekretariatet i fire år. Jeg har vært på alle møtene og vi har hatt et overveldende flertall på alle vedtak som gjelder solidaritetsalternativet. Skulle så vårt solidaritetsalternativ være til de høye lederlønningene? Jeg må si at jeg reagerer meget sterkt på dette, og medlemmene enda sterkere. LO og staten har siden 1998 bidratt til en god lønnsutvikling, men vi har aldri støttet at det skulle bli økende lønnsforskjeller.

Så maler noen fanden på veggen så fort man snakker om EU. Er det slik at vi skal fratas mulighetene til å vurdere situasjonen i Europa, selv om det kommer stadig nye medlemsland til? I dag er det slik at jeg må fremme synspunkter gjennom våre svenske venner i Nordisk Transportarbeiderunion for å nå frem i Bryssel. Hvis man ikke ser dette, er man fullstendig ute og sykler. Vi må være litt forsiktige, ellers så kan det godt skje at boomerangen slår oss i bakken, sa Dalsheim.

Olav Boye, NGF, hadde levert flere forslag til sak 8, Prinsipielt handlingsprogram, og begrunnet dem i sitt innlegg.

Til kapittelet Arbeid for alle:

- Dette avsnittet er basert på myten om at vi i økende grad vil ha mangel på arbeidskraft i Norge. Det er grunn til å legge mest vekt på de ekspertene som kan dokumentere at informasjons-teknologien vil redusere arbeidsplasser, innen industri-produksjon og service i privat og offentlig sektor, spesielt innen finansnæringen. De mest dramatiske utsagn hevder at hver femte arbeidsplass vil bli borte. Det er mer aktuelt å fokusere på deling av arbeid enn på målbevisst innvandring av kvalifisert arbeidskraft.

Over hele EØS-området vil en kopiere USAs mangeårige praksis med innvandring av de beste hoder fra Afrika, Asia, Latin-Amerika og Øst-Europa. De menneskelige ressursene blir stadig mer viktig enn naturressurser og redskaper. Den viktigste ressursen i verdiskapningen i moderne næringsliv er kunnskap og kompetanse. De land som kan tiltrkke seg de beste hodene, vil få de største økonomiske framganger. Dette er en moderne og uakseptabel form for imperialisme.

En slik utvikling fører til at de best utdannede forlater sine hjemland og muligheten for en positiv økonomisk og sosial utvikling der. Det blir en form for omvendt, og negativ, utviklingsbistand. Norsk fagbevegelse kan ikke gå inn for en slik politikk. Den er stikk i strid med vårt solidaritetsbegrep og vårt bistandsarbeid for sosial og økonomisk utvikling.

Informasjonsteknologien har gjort det mulig at stadig flere arbeidsoppgaver kan utføres hvor som helst på kloden. Mange norske virksomheter har lagt sitt regnskapsarbeid til India. Vi vil komme til å se mer av denne type global arbeidsfordeling. I disse tilfeller kan arbeidet utføres i et lands som har behov for arbeidsplasser, inntekter og skatteinntekter, som kan gi en positiv økonomisk og sosial utvikling. Arbeidsinnvandring blir i såfall mindre aktuelt. Vår strategi må være etter- og videreutdanning i forhold til utviklingen i arbeidslivet. Det rike Norge kan skape flere studieplasser og innby folk fra mindre velstående familier i andre land til gratis utdanning, eller yte mer til utdanning til folk i andre land. Det vil være en positiv sak og i tråd med våre solidaritetsprinsipper.

Vi skal ta i mot asylsøkere og flyktninger, uansett utdanning eller etnisk tilhørighet. Vi skal gi dem utdanning og mulighet for arbeid og inntekt i Norge. Hvis forholdene i hjemlandet endres i positiv retning, skal myndighetene oppmuntre til

hjemreise, så de kan bidra til utviklingen i eget land. De som ønsker norsk statsborgerskap og permanent oppholdstillatelse, skal få det.

Det er et problem for noen sosialøkonomer i NHO, Norges Bank og næringslivet at vi har lav arbeidsledighet i Norge. De hevder at dette skaper et stort press på vårt arbeidsmarked og dermed fare for inflasjon. LO gjentar i sitt handlingsprogram at «Arbeid til alle vil være jobb nr. 1 også i denne kongressperioden». Det er selvsagt en riktig prioritering. Det kan være grunn til å spørre om de krefter som ønsker mindre press på norsk økonomi og større ledighet, er de samme krefter som vil ha en omfattende arbeidsinnvandring til Norge. De ønsker å få til en likevekts-økonomi, et begrep vi kjenner fra offentlige utredninger og dokumenter fra Den europeiske Unionen. Det er vår oppgave å å avsløre og avvise denne strategien.

Etter forslag fra Balaalidutvalget fikk vi nye regler som åpner for økt bruk av vikarer og midlertidige ansettelser. Manpower, andre vikarbyråer og NHO jublet. vi i fagbevegelsen fortvilte over enda et nederlag i kampen for faglige rettigheter. Stillingsvernet i Norge var harmonisert ned på EU-nivå. Det er grunn til å tro at de fleste av oss på kongressen vil ha tilbake regelen i sysselsettingsloven, med forbud mot utleie av arbeidskraft. Grafisk forbund har et enstemmig vedtak i sitt handlingsprogram.

Om internasjonalt samarbeid - fred og nedrustning:

- På slutten av annet avsnitt i kapittelet, finner vi en aktuell problemstilling - «Norge må arbeide internasjonalt for innføring av skatt på spekulativ handel med kapital og verdipapirer». Dette er plattformen til Attac og deres krav om en såkalt Tobinskatt på 0.1 % av de globale valutatransaksjoner, overført til for eksempel FNs bistandsvirksomhet. Et bra forslag som fagbevegelsen må stille seg bak.

Annet avsnitt på side 14 omhandler arbeidsledigheten og de faglige rettigheter i Europa, eller nærmere bestemt EØS-området. Det blir galt å si at «Massearbeidsledighet truer fortsatt Europa» og at «...det største sosiale problem som har rammet vår verdensdel i moderne tid». Arbeidsledigheten er en bevisst handling fra europeisk næringsliv og de politiske krefter som støtter de grunnleggende prinsipper i EUs traktater, spesielt krav om de fire friheter for arbeid, kapital, varer og tjenester - og konkurransereglene som rettslig står over alle andre politiske krav, som velferd, miljø og arbeid.

En må gjerne si at «Økonomisk politikk for full sysselsetting

må være et av perspektivene for EØS-samarbeidet». Riktignok er sysselsetting tatt med i Amsterdamtraktaten, men dette har ikke fått noen positiv virkning så langt. I Den Europeisk Faglige Samorganisasjonen (EFS) gjør en stadig vedtak om sysselsettingen i Europa, men de har liten innflytelse i forhold til motkreftene, UNICE og ERT. Konkurransen med andre verdensregioner er viktigere enn arbeidsplasser i egen verdensdel. Høy ledighet holder nede utviklingen av gode lønns- og arbeidsvilkår, og dermed styrkes konkurranseevnen i EØS-området

Det er riktig at handlingsprogrammet stiller krav om at «Faglige rettigheter, norske velferdsordninger og norske standarder for helse, miljø og matkvalitet må opprettholdes».

Hvis vi skal tas på alvor, må vi også si at vi er villige til å ta i bruk vetoretten i EØS-avtalen for å forvare disse rettighetene. Hvis ikke, blir et slikt krav hengende i lufta som gode ønsker uten makt.

«LO legger stor vekt på aktiv deltakelse i arbeidet med den sosiale dialogen i regi av EFS.» Det er en riktig strategi at norsk LO er med i det faglige arbeidet i Europa på alle plan, for å påvirke politisk og strategisk, selv om vi ikke er medlemmer av EU og ikke får dekket utgifter fra EU-systemet. På den annen side er det behov for å drøfte strategien med de sosiale dialogene. Er det behov for europeiske direktiver? Betyr disse direktivene en reduksjon av våre faglige rettigheter? Har EU undertegnet og akseptert noen av ILOs konvensjoner og rekommandasjoner? Har EFS eller norsk LO stilt krav om en europeisk arbeidstvistlov for å gi mulighet til press fra fagbevegelsen?

Talsmenn fra EU har, på linje med UNICE og NHO her hjemme, sagt at de ikke lenger ser behovet for ILO og deres minstebestemmelser for faglige rettigheter på det globale plan. Slike regler skaper bare problemer for et fritt næringsliv, blir det sagt fra det hold. Det er lagt opp til bestemmelser om streikerett i sin alminnelighet, i et nytt dokument fra Nice-møtet i desember. På 16 år med sosial dialog, har arbeidstakerne i EU fått en håndfull direktiver som ikke spiller noen rolle i kampen for faglige rettigheter. Tvert imot, man har legitimert fleksibilitet og nedbygging.

Vi trenger en debatt om våre internasjonale og europeisk strategier. Det er et annet dokument til kongressen.

Situasjonen i Øst-Europa er helt sentral i vår internasjonale strategi. I forslag til handlingsprogram sies det at «Utviklingen i den østlige delen av Europa må ofres stor oppmerksomhet», men

så fortsetter det med «når søknadene om EU-medlemskap fra flere av disse landene skal behandles i årene som kommer». Mener LO at vi skal stå for en forskjellsbehandling av disse landene som står i kø for medlemskap - Polen, Estland, Den tsjekkiske republikk og Ungarn - mens land som Russland, Ukraina, Bosnia og Serbia ikke er aktuelle land for vår solidaritet? På statsbudsjettet er det avsatt 700 millioner kroner til utvikling av demokrati i Sørøst-Europa. LO og tre fagforbund har, etter søknad, fått 1.1 million av disse til utvikling av faglige organisasjoner.

FFI og EFS har mange aktiviteter i Øst-Europa. I FFI og EFS er den kalde krigen ennå ikke avsluttet. Faglige organisasjoner som har røtter tilbake til kommunistiske organisasjoner, blir satt på sidelinja, mens spesielt amerikanske representanter bruker tid og krefter på å etablere alternative faglige organisasjoner. Det er en tragedie at våre internasjonale organisasjoner ikke kan virke samlende på fagbevegelsen i disse landene. Samtidig går det enorme beløp vekk i administrering, i stedet for direkte til fagbevegelsens utvikling.

Det 5. avsnittet på side 14 omhandler internasjonalt solidaritetsarbeid. En etterlyser større engasjement fra lokal fagbevegelse i solidaritetsarbeidet. Det er viktig å få til samarbeid mellom klubber i flernasjonale selskaper og utvikle et sterkt konsernfaglig samarbeid. Det er behov for en debatt om hvordan, og hvor mye, internasjonalt solidaritetsarbeid norsk fagbevegelse skal påta seg og hvilken form slikt arbeid skal ha. Det er ikke godt nok å reise til et land og fortelle hvor flinke vi er i Norge. Det må være planmessig langsiktighet i våre prosjekter, innenfor en samlet global plan i yrkesinternasjonaler og FFI, sa Boye.

Han ba om forslag 838 fra NGF, sammen med dem han hadde framsatt, ble oversendt til vurdering i redaksjonskomiteen,

Åge Sakariassen, NKIF, ville fortsette der Birger Blomquist så å si var blitt avbrutt. Han refererte og framsatte forslag fra forbundet om gjenvinning av energi under avsnittet om energi og miljø, og sa at Norge har store slike ubrukte energiresurser. LO må derfor arbeide for mer energigjenvinning. For øvrig syntes han at sekretariatet i hovedsak hadde gjort et godt stykke arbeid, men det var rom for endringer.

Anne Marie Pettersen, FF, viste til at FF hadde sendt inn en forslag om å erstatte begrepet likestilling med likeverd. Noen

hadde hevdet at dette var å svekke likestillingsarbeidet, men det var slett ikke Fellesforbundets hensikt. Tvert om, forbundet vil intensivere arbeidet for likestilling mellom kjønnene. Forbundets mål med forslaget var også å intensivere arbeidet mot alle typer diskriminering, enten det gjelder kjønn, etnisitet eller alder, og ønsket med sitt forslag å markere at all diskriminering må bekjempes på like fot. All diskriminering bygger på at noen er bedre enn andre, og dette kan vi ikke godta. Hun sa at forbundet likevel ikke ville fremme forslaget på kongressen, da arbeidet for likestilling ikke var tjent med en kampvotering.

Solveig Frøynes, NKIF, ville gjerne ha kommentert mange ting i programforslaget. Der var det mye bra og hun var stolt over å tilhøre en bevegelse som bygget på disse verdier. Og hvis det er slik, som det ble sagt, at ungdommen ikke er medlem av LO fordi de ikke er spurt – så la oss gå ut og spørre dem, mente hun.

Det var viktig at fagbevegelsen slo ring om AFP, men det var bekymringsfullt at så mange måtte gå over på attføring. Samtidig måtte vi ta inn over oss at det blir mangel på arbeidskraft i Norge. Diskusjonen om en seniorpolitikk må ha i seg at vi skal ha et arbeidsliv som integrerer og ikke utstøter.

Hun mente en seniorpolitikk måtte være på plass allerede når en begynner i arbeid. Å begynne med omstilling etter fylte 60 år, trodde hun var for sent. Hun viste til kongressens motto – Samhold og mangfold. Det var fint – men er det forskjellighet i seg sjøl vi ønsker? Ønsker vi et mangfold i bevegelsen, men ser likevel helst at utlendingene ter seg og kler seg som oss?

Jens Petter Jensen, FF, håpet at han aldri sluttet å undre seg over motstand mot noe som er til beste for våre medlemmer. Han syntes solidaritetsalternativet hadde vært så vellykket at han også i etterpåklokskapens lys ville gå inn for det.

– Det er merkelig at det som totalt sett har vært en vellykket strategi for fagbevegelsen gjennom det aller meste av 90-tallet, skal få så mye ufortjent kjeft. Vi er faktisk en del som husker tida med høy inflasjon, svekket konkurranseevne og høy arbeidsledighet. Vi er mange som har prøvd alternativet til solidaritetsalternativet. Det frister ikke til gjentakelse.

Han kunne slutte seg helt og fullt til dem som kritiserer enkelte grupper for ikke å slutte opp om solidaritetsalternativet, og hadde ingen problemer med å forstå vanlige arbeidstakers sinne og frustrasjon over hvordan enkelte næringslivsledere, meglere og finanskjendiser ter seg og viser vanlige folk pekefingeren. Han

hadde faktisk ikke noe godt ord som egner seg på trykk for å karakterisere disse menneskenes handlinger.

NHO er som vanlig lammet og sier at de ikke har noen innflytelse. Det er litt av en selvinnsikt. De kan tillate seg å true bedrifter med bøter dersom de gir for høye lønnstillegg, men de kan ikke gjøre noe med ukulturen blant sine egne. Hvorfor sa ikke NHO noe om dette under forhandlingene? Er det slik at NHO bare kan garantere for moderasjon for LOs medlemmer, ikke for de uorganiserte lederne? Han var irritert over at NHO på denne måten undergraver solidaritetsalternativet. Han hadde faktisk trodd at NHO hadde bedre ryggrad enn som så.

Mens vi ellers understreker fordelene ved kollektiv opptreden og felles løsninger, så går noen til kamp mot solidaritetsalternativet og vil la markedet bestemme. Han forsto det ikke. Tror noen for alvor at alle kan være vinnere i en alles kamp mot alle på tariffmarkedet? Tror noen at vi kan bevilge oss mer enn det vi til enhver tid kan produsere? Han trodde ikke det, men når vi ser på dem som virkelig har mye penger er det ikke så lett å forstå. Regnestykket går ikke opp. Noen er nødt til å bli tapere og taperne blir de som stenges ute fra arbeidsmarkedet.

For noen år siden var det mye snakk om 2/3-samfunnet. For ham var solidaritetsalternativet det viktigste instrumentet for å hindre en slik utvikling.

Einar Mikkelsen, NKIF, viste til tillitsvalgte og medlemmer som er blitt ulovlig overvåket for sin faglige og politiske virksomhet. Han pekte på at han selv var mangeårig medlem i Arbeiderpartiet, men heller ikke innen partiet gikk alle fri for overvåkingen. De senere år hadde det vært debatt om innsynsrett. Han hadde forslag om at LO bør gi juridisk råd og støtte, eventuelt ved rettssaker, til dem som er blitt overvåket.

Roar Flåthen, FF, understreket at industrien er en viktig del av norsk økonomi, og at eksportindustrien tilfører landet milliarder. Alle virksomhet er viktig, men industrien konkurrerer med utlandet. Den har rasjonalisert og modernisert og antall sysselsatte er nede i 30 000. Mange hevder at vi har industri-samfunnet bak oss, at det er IT-bransjen som er framtida, men den påstanden ville han ikke kjøpe.

Fellesforbundet hadde levert inn forslag til et kapittel som i hovedsak var fulgt opp i innstillingen. I det nye kapitlet slås det fast at norsk næringsliv må ha forutsigelige og kon-

kurransedyktige vilkår. Det er sentralt å gi industrien gode rammevilkår som forutsetning for at den skal lykkes i internasjonal konkurranse.

- Det er et spørsmål om når og hvordan vi skal bruke oljepengene og om ikke å pålegge industrien konkurransehemmende avgifter. Om vi ikke bruker våre naturgitte fortrinn med energiforsyning, gir vi dem til konkurrentene.

Eli Ljunggren, HRAF, ville si litt om reiselivsnæringen. Hun var glad for at LO nå hadde satt service og reiseliv mer på dagsordenen, og viste til forslaget som var levert til handlingsplanen, om å prioritere reiselivet. Reiselivsnæringen er verdens største industri, og er blitt en betydelig næring også i Norge.

- Til tross for dette, er den fraværende i de fleste offentlige dokumenter der det kunne være naturlig å omtale den. Det tradisjonelle bildet knyttes til useriøse bedrifter og kriminalitet. Vi må nå i langt større grad se på de sterke sidene og de muligheter næringen representerer. Vi må satse på vår egenart og våre fortrinn, men da må det også være politisk vilje til å sette næringen på dagsordenen. Myndighetene skal ikke drive reiselivsnæringen, like lite som de skal drive annen næringsvirksomhet, men det må være engasjement og ønske om at også denne næringen skal vokse. LO må jobbe for dette.

Per Moen, FF, var opptatt av bruken, eller rettere mangelen på bruk, av naturgass i Norge. Det er snakk om ressurser som vil vare i mange år, derfor bør det bygges et gasskraftverk snarest med den beste teknologien som er økonomisk tilgjengelig i dag, og han ville understreke økonomisk. I dag importerer vi kraft fra Europa, kraft som er basert på forurensende kraftproduksjon og på atomenergi. Den siste gir ingen utslipp, men betyr likevel kjempeproblemer for miljøet. Mer av norsk gass må tas i bruk i Norge, og alle landsdeler må få tilgang til den, den er viktig både som energikilde og råvare. Spesielt ville han framheve planene om gasskraftverk i Midt-Norge.

Dirigenten sa at han hadde lovet noen røykepauser innimellom, slik at de som kjente suget kunne få seg en tiltrengt blås. Han ville foreslå en røykepause etter neste taler.

Torbjørn Kristoffersen, NTF, sa at tariffpolitikken var en del av fordelingspolitikken. Den sikrer i store trekk en riktig fordeling

av tilleggene, slik at alle kan ha en sikker lønn å leve av. - Vi i LO har i tillegg en selvpålagt forpliktelse om moderate tillegg, til tross for økte lederlønninger. Det internasjonale pengefondet har også rost den norske solidaritetspolitikken, og vi har hatt det største handelsoverskuddet med utlandet siden 1970. Vi i Transport har gjennomsnittlig industriarbeiderlønn som mål, men det er slett ikke alle våre medlemmer som har det. Skal vi klare dette, må vi nok opp i krav på 7-8%, ikke 4 %. Så stort etterslep har vi.

Det blir rett og slett ikke forstått ute blant våre medlemmer om vi også i fremtidige oppgjør skal ha moderate krav. Nok er nok, sier medlemmene. Når det anbefalte forslaget i fjor ble nedstemt, så var ikke det fordi vi var sure for de høye lederlønningene. Det er en bekvem avsporing av debatten å hevde dette. Vi er for politisk styring og er for at tariffavtalene inneholder velferdsordninger i tillegg til lønnsavtaler. Men så slår renta usosialt ut i forholdet til fordelingspolitikken. Den rammer de svakeste hardest. Vi bør ha en politisk styrt, lav rente. Vi må ha lav rente i Husbanken på boliglån og på lån til borettslagsleiligheter.

Det var nå tid for røyking og andre gjøremål. Møtet hevet kl. 16.17.

Møtet ble satt igjen kl. 16.35 og kongressen startet opp med å synge «Gyr i Norden». Dirigenten refererte en permisjons-søknad, som ble innvilget, og innskjerpet at delegatene må bære adgangskortet synlig på seg, av hensyn til vaktene som har som oppgave å se til at bare de som har adgang til det går inn og ut av salen. Han ville komme tilbake med et regnestykke på hvor lenge møtet måtte pågå ut over kvelden og natta med foreliggende taleliste. Så ga han ordet til første taler på lista, Svein Søreng.

Svein Søreng, FF, ville snakke om organisering av den nye arbeidstakeren og vertikalisering av avtaleverk innenfor privat sektor. Han sa at LOs forbund innen privat sektor er i ferd med å komme på defensiven, både i forhold til nedgang i medlemsmassen innenfor de tradisjonelle yrkene og i forhold til organisering av den «nye arbeidstakeren».

- Disse tingene må vi sørge for å gjøre noe med. Vi kan ikke sitte og se på at våre medlemmer «avanserer» ut av klubbene, samtidig som nye medlemmer ikke kommer.

Slik situasjonen er i dag, er det kamp mellom de forskjellige organisasjoner ved bedriftene, og den interne kampen innenfor vår egen bevegelse er dermed med og hindrer verving av nye medlemmer. Vi må sørge for å få full forståelse innad i LO om at det er bedre at vi får de ansatte organiserte i et eller annet forbund i LO, i stedet for at de organiserer seg i PRIFO eller forblir uorganisert.

LO må nå sørge for vedtak som pålegger forbundene som organiserer personer i privat sektor, og spesielt innenfor industrisektoren, å samarbeide, slik at arbeidstakerne blir organisert i LO. I dag, hvor vi har flere LO-forbund representert ved den enkelte bedrift, oppstår det dessverre uheldig «revirkamp» mellom disse forbundene, noe som igjen skaper usikkerhet hos den «nye arbeidstakeren» og som i verste fall medvirker til at arbeidstakeren ikke organiserer seg i det hele tatt.

Det som må til er handling fra LO nå, slik at de enkelte forbund får pålegg om samarbeid, og at de innen neste LO-kongress kommer med klare forslag til hvordan samarbeidet skal gjøres for å få til den nødvendige vertikaliseringsen som gjør at vi opprettholder vår styrke også innenfor privat sektor. Vi må sørge for å få den optimale organisering/omorganisering av særforbundsstrukturen slik at LO fortsatt blir ledende som arbeidstakerorganisasjon innenfor privat sektor.

Dirigenten sa at valgkomiteens medlemmer skulle møte umiddelbart på rom 816. Beregninger viste at debatten ville strekke seg over 6 timer og ett kvarter i effektiv taletid, noe som ville bety at mesteparten av natta ville gå med i salen. Nødvendige matpauser osv. ville bli lagt inn.

Oddrun Remvik, sekretariatet, ville starte med å takke Gerd-Liv for en flott innledning. Det skal lønne seg å ta utdanning. Det har det ikke gjort, noe FOs grupper i LO har merket. Det er viktig at LO griper fatt i dette. Det gjelder selvsagt også andre grupper enn FOs medlemmer, men FO er nå en gang et profesjonsforbund som har valgt å organisere seg i LO.

FO hadde levert en rekke endringsforslag, men hun ville av tidsårsaker bare nevne ett, det som går på å endre formuleringen om rettfærdig lønn for langtidsutdannede, i den tariffpolitiske uttalelsen. Erfaringen er at dette er en kamp, og FO vil derfor endre formuleringen til at LO vil «kjempe» for dette. Forbundet fikk brei støtte til streiken i fjor, det var hun glad for, det betydde mye for medlemmene.

Hun ville videre minne om at FO har vært imot moderasjonslinja siden forbundet ble født. En enstemmig uttalelse fra sekretariatet behøver ikke bety at det er enighet om saken, da ikke alle har stemmerett der.

- De stramme rammene fra Arntzen-utvalget er ei avgrensning for oss i offentlig sektor når det gjelder å få bukt med de store likelønnsproblemene, sa hun.

Jorunn Vindegg, FO, mente det var feil å snakke om arbeidsløshet i Norge. Sannheten er at arbeidsmarkedet de siste åra har vært under sterkt press. Men med de krav til kompetanse og arbeidspress som eksisterer, står vi med en restarbeidsstokk som er vanskelig sysselsettbar og som få eller ingen arbeidsgivere vil ansette. Det gjelder særlig ikke-vestlige innvandrere og funksjonshemmede.

- Mener vi alvor med at arbeid for alle er det viktigste, må vi legge til rette for at de 50 000 til 60 000 som ikke har arbeid i dag, kan komme i jobb. Dette stiller krav til arbeidsgiverne, men også til arbeidstakerorganisasjonene, til at vi i vår praktiske hverdag aksepterer dem som ikke henger helt med. I år hadde en gruppe psykisk utviklingshemmede i Bodø store problemer med å få gå i 1. mai-toget. Det er uverdig med en lønn på 13 kroner timen, men like uverdig er det at LO i Bodø ikke på strak arm kunne gi dem lov til å gå i toget.

- FO organiserer velferdsstatens ektefødte barn og har valgt LO som sin hovedsammenslutning - et naturlig valg. Men i den senere tid har det oppstått uro og spørsmål blant medlemmene - om de får nok igjen for medlemsskapet. Lønnskampen er viktig, men synliggjøring er også viktig. Derfor må LO aktivt arbeide for å synliggjøre sosialarbeiderne i forbundet, sa Vindegg.

Solveig Nysether, FO, tok ordet til kapittelet «Vern om velferden» og poengterte at velferdsordningene er universelle, alle skal ha rett til de ulike tjenester og tilbud uansett økonomisk bakgrunn og bosted. Fattigdommen i Norge handler om at noen er svært rike mens noen har dårlig råd og noen har svært dårlig råd. Å ha dårlig råd vil si at man ikke kan delta i aktiviteter som er selvfølgelig for de fleste. Det fører til stigmatisering og det rammer særlig barn. Hun minnet om solidaritet, som er en av grunnpillarene for LO. Skal vi være solidariske, må vi kjempe for å gi barn like muligheter for deltagelse.

- Omfanget av gebyrer og egenandeler har vokst. Det favoriserer dem som har mye og rammer dem som har lite. Mange

må ta barna ut av barnehage fordi prisen er for høy til at de makter den. Skolen var gratis, men skolen i dag har mange aktiviteter som det må betales for, og som derfor ekskluderer mange barn fra å delta. Barna melder seg ofte ut av organisasjoner og tiltak for å skjule skammen ved å ha dårlig råd. LO må kreve av egenandelene fjernes, sa hun, og viste til forslaget fra FO som gjelder universell velferd.

Margaret Wilthil, NKF, tok opp forslag fra NKF til punktet om livslang læring – at LO gir fortløpende informasjon om etter- og videreutdanningordningen. Gerd-Liv Valla sa at etterutdanning er viktig, men medlemmene er avhengig av informasjon for å kunne nyttiggjøre seg den.

– Å informere og motivere medlemmene til å ta videre- og etterutdanning er en stor oppgave. Skal vi klare omstillinger, er vi avhengige av forståelse for at kompetanseheving er nødvendig, sa hun. Hun viste til det Skattkjær sa, at finansieringen ikke er på plass. Der må vi presse på for å få den i orden, og så følge opp med den informasjon medlemmene trenger.

Aage Andersen, FF, sa at mens de tradisjonelle klasseforskjellene forsvinner, oppstår nye etter hvert som samfunnet forandrer seg. Lese- og skriveansker blant voksne er vårt tids nye usynlige klasseskiller – og med konsekvenser som kanskje er større enn i det gamle, tradisjonelle klasseskillet, som vi har bekjempet – og stadig må bekjempe.

STALS-undersøkelsen viste at det er ca. 900 000 voksne nordmenn som leser og skriver for dårlig til å kunne oppdatere seg i forma kurs, eller dra nytte av Kompetansereformen.

På Borregaard i Sarpsborg ble lese- og skriveansker undersøkt i 1998. 16 prosent av de ansatte oppga at de hadde det, men de visste om flere som skjulte at de hadde slike problemer.

De tar ugjerne kurs eller etterutdanning eller verv i fagforeningene. De er skamfulle og skjuler lesevanskene sine. Voksne med lese- og skriveansker skjuler problemet sitt og har ingen rettigheter til opplæring på området, slik lovgivningen er i dag.

– Kunnskap er makt. Råvarer tar slutt, kunnskap tar aldri slutt. Men for å skaffe seg kunnskap, må man lese og skrive funksjonelt. Når nesten hver 3. nordmann ikke gjør det i dag, så gir det enorme konsekvenser. For familien og for barna. Det har også konsekvenser for bedriftenes økonomi, for hele verdiskapningen og ikke minst for demokratideltakelsen.

Norge mangler i dag arbeidskraft. I gruppen med lese- og skrivevansker har vi et enormt potensiale. I dag blir disse ofte de første som mister jobben, ja, mange av dem har vansker med å få jobb i det hele tatt, og de har svære problemer med å kurse og etterutdanne seg. Dette er helt nødvendig slik situasjonen er blitt i en åpen og global økonomi. Kun en lovfestet rett til lese- og skriveopplæring vil hjelpe denne gruppen. Nå må denne gruppen få en individuell rett til opplæring, gjerne knyttet til Oppføringsloven. Hvis vi ikke tar fatt i dette nå, parkerer vi 900 000 av våre kolleger på perrongen når toget skal gå.

Stein Roar Eriksen, FF, konsentrerte seg om verdiskapning som grunnlag for velferden – og velferd som grunnlag for verdiskapning. Selv var han engasjert på begge sider, i jobben som medvirkende til verdiskapning, som folkevalgt opptatt av å sikre velferdsgoder.

- Det viktigste fundament for velferden og alle nødvendige goder er verdiskapningen. I industrien har vi stått overfor å få til utvikling eller gå til avvikling. De siste årene har vi sett mest av det siste. Utenlandske selskaper kjøper opp norsk industri, og legger ned. Vi trenger solid støtte fra offentlig ansatte i vår kamp mot denne utviklingen, på samme måte som de trenger vår, sa han.

Han mente at det var noe som manglet i programmets punkt om økt verdiskapning. Vi må kreve at staten går inn med støtte til forskning og utvikling i industrien og tar initiativ til allmenn forskning på organisasjonsutvikling og teknologi. LO må også ta utgangspunkt i at den økonomiske handlefriheten vi har i landet, nyttes til å sikre industrien og verdiskapningen.

Jann A. Næss, NTF, sa at foreløpig hadde det ikke vært tatt i bruk så mange kvalitetskontrakter i transportsektoren. Arbeidsgiverne tjente på å holde seg til bruttokontrakter, fordi tilskuddene fra det offentlige er like store uansett hvor mange som reiser med selskapene. De sparer på materiellet med bruttokontrakter. Med kvalitetskontrakter ville de ansatte komme bedre ut. Næss hadde fremmet en rekke forslag til heftet del 3, som han henviste til (energi og miljø) og som gikk nettopp på kvalitetskontrakter. Han viste også til fremsatt forslag om biltrafikken i Norge.

Haldis Revheim, Hordaland, takket først Gerd-Liv for en flott innledning på dagens møte. Som leder av likestillingsutvalget i

Hordaland kunne hun bekrefte at det ennå var et stykke igjen til full likestilling var oppnådd, både i familien og i samfunnet. Hun syntes imidlertid at det var gledelig å merke en økende interesse for likestilling fra menn, særlig fra unge barnefedre. De ønsker at likestillingen også skal handle om menn, og dette bør vi få inn i programmet, mente hun. Hun hadde levert forslag om det.

Gerd-Liv hadde også vært inne på de mange kvinner som jobber deltid, men som ønsker heltidsstillinger. Det dreier seg i realiteten om 80.000 kvinner. Dette er et stort problem både i privat og offentlig sektor, selv om behovet for arbeidskraften er til stede i fullt monn. Mange kvinner som står i små stillinger, ender som minstepensjonister fordi de ikke har tilleggspensjon. Inge Mellemseth hadde vært inne på dette spørsmålet tidligere og hun ville støtte hans forslag om at man skulle innføre en lovfestet rett til hele stillinger.

Wenche Bjørnebekk, FO, viste til det Gerd-Liv hadde sagt om at hun selv ville bestemme når hun skulle ta ut mer fritid. Det var hun enig i, men hva skal man svare når en arbeidsgiver sier at du skal jobbe to timer mer på fredager og to timer mindre på tirsdager. Fleksibilitet er bra, men det er avhengig av hvem som bestemmer fleksibiliteten. Spørsmålet er også hvordan dette virker for vanlige arbeidstakere. Mange kvinner blir tapere på grunn av at de arbeider deltid. Arbeidssituasjonen blir også mer uforutsigbar i hjemmet, og som regel blir det kvinnene som både tar klesvask, tar seg av barnehage, middag o.s.v. Det blir som regel til at noe må tas hver dag for å rekke over alt. Svaret på problemene burde være kortere daglig arbeidsdag for alle.

– Hvis vi ser på hvordan ulike ordninger virker i dag, ser vi at 3% bruker tidskontoordningen, mens hele 70% av fedrene tar pappapermisjon. Hva er det som kan sikre likestillingen?

Her snakkes om seniorpolitikk om alle på 45 år +. Jeg blir fly forbannet når jeg hører dette. Er det slik at det grådige arbeidslivet mener at vi skal være utbrukt når vi er 45 år? Vi må jo ha en lønn og et arbeid livet ut. Dette er ikke bare den enkeltes ansvar, det handler like mye om bedriftskultur. Som sagt burde vi ha kortere arbeidstid hver dag. Det må være målet for LO – full jobb i et helt yrkesliv. Jeg har levert inn en rekke flotte forslag om dette, sa Bjørnebekk, som ba om støtte til forslagene.

Tone Sønsterud, NTL, sa at dagens avtaleverk i stor grad var tilpasset store og mellomstore bedrifter. Der har de tillitsvalgte som har tid til å sette seg inn i avtaleverket og til å følge opp

medlemmenes interesser. De kan også lage handlingsprogram for sine arbeidsplasser. I småbedriften innen NTL er det ikke slik. Mange jobber for 1-bilseiere og er kanskje eneste ansatt. Da sier det seg selv at de ikke har de samme faglige rettighetene, de har ingen representasjon og tid til faglig arbeid. De er glade bare de kommer seg gjennom dagen, De har selvfølgelig heller ikke verneombud de kan henvende seg til. Hun ønsket derfor å fremme forslag om en endring av avtaleverket, slik at også ansatte i småbedrifter kan drive faglig arbeid. Mange av disse blir oppsagt over telefon fordi eieren skal begynne å kjøre sjøl. De har problemer med å få lønn og feriepengar når de har krav på det. Hun hadde levert tre forslag som gikk på disse forholdene. - Alle bør ha like muligheter til faglig arbeid, sa Sønsterud.

Arne H. Kristoffersen, NKF, ville takke for en flott innledning til prinsipielt handlingsprogram. Her er det mange punkter å ta fatt i, men han ville velge 8.9 Livslang læring. Her er det kommet inn 34 forslag, og han henviste til forslag 935 fra NKF. Forslaget lyder slik: LO vil arbeide for å gjenreise enhetsskolen. I forslaget til prinsipielt handlingsprogram var dette etter hans mening ivaretatt, men han ville likevel benytte anledningen til å begrunne forslaget.

- Enhetsskolen er en viktig pilar for å sikre like forutsetninger for alle barn fra alle samfunnsgrupper. Alle barn her i landet skal få de samme mulighetene til å utvikle evner og anlegg. Det er enhetsskolen som sikrer denne retten best.

På mange områder i samfunnet opplever vi at forskjellene øker. Det gjelder også innen skoletilbudet. Vi opplever en oppblomstring av private skoler, kall det gjerne for eliteskoler, sa han, og ville hevde at denne utviklingen er med på å gjøre forholdene for den offentlige enhetsskolen vanskeligere.

- Vi må møte denne utviklingen med å gjøre enhetsskolen bedre, slik at den kan møte den enkelte elev på hans eller hennes premisser.

Vi må være villig til å bruke en større del av samfunnets ressurser på å skape den enhetsskolen som gir det beste utgangspunktet for den enkelte elev, for dem som arbeider i skolen og for samfunnet som helhet. Samtidig må vi motarbeide den utviklingen som går ut på at det er tykkelsen på lommeboka som skal bestemme hvilken grunnleggende utdanning den enkelte innbyggeren skal få. Dette er en av de viktigste samfunnsverdiene som vi skal bygge framtida på, nemlig lik rett til utdanning for alle.

Tone Opsahl, Oslo fylke, mente at et prinsipielt handlingsprogram må være klart og tydelig. I sekretariatets innstilling, under pkt. lønns- og arbeidsvilkår, ønsket hun en presisering i teksten ut fra forslag nr. 768: «35 timers arbeidsuke som første skritt mot 6 timers dag/30 timers uke med full lønnskompensasjon. Normalarbeidsdagen uthules ikke.»

Siden forutsetningen er at reduksjon av antall arbeidstimer ikke skal føre til lønnsreduksjon, ei heller uthuling av normalarbeidsdagen – mente hun det måtte være enkelt å få tillegget med i handlingsprogrammets veivalg.

– I dagens samfunn ønsker arbeidsgiver en mer fleksibel løsning på de fleste områder som kan forringe arbeidstakers lønns- og arbeidsvilkår. En forkorting av arbeidsdagen vil gi et bedre samfunn. Derfor er det viktig å ta dette på alvor.

Erfaringer gjort i arbeidslivet, der man har forsøkt 6-timersdagen, forteller om økt og bedre kvalitet på utført jobb, noe som kommer arbeidsgiver til gode også. Til en viss grad kommer du ut av tidsklemma. Det gir et bedre arbeidsmiljø og mer overskudd hos den enkelte ansatte.

Samfunnet generelt er opptatt av at for mange slutter for tidlig i jobb, det kan være utbrenthet eller dårlig helse på grunn av bl a slitasjeskader. Kortere arbeidstid vil sette flere i stand til å arbeide helt fram til pensjonsalder. Foreldre får bedre tid til å følge opp sine barn i skole- og fritidsaktiviteter. Dermed kan man unngå at barn flyr hvileløst rundt på kjøpesentre, blir kriminelle – rett og slett unngå flere tapere i framtiden.

I de fleste familier med småbarn er det kvinnene som fortsatt har hovedansvaret for barnehage- og skolesituasjonen. Flere kvinner kan jobbe 100 % og dermed få full uttelling ved opparbeiding av pensjonsrettigheter. Likestilling er viktig. Full lønnskompensasjon for 6-timersdagen, som blir sett i sammenheng med normalarbeidsdagen, er en forutsetning.

Gro Standnes, SL, sa at når det gjelder tariffpolitikken, har LO begynt et systematisk arbeid for en 3-beinsstrategi: lavtlønne, likelønn, langtidsutdannede. Hun var svært stolt over at arbeidet er påbegynt, men hun visste også at det koster. Folk må ofre noe for å få til dette.

Til debatten rundt moderasjonslinja:– LO er i ferd med å utføre noe helt nytt i tariffpolitikken, og da må vi kanskje få lov til å se litt på hvordan lønnsramma fastsettes og diskutere dette i fred og ro – det er et svært utfordrende og vanskelig område.

Hun syntes Aage Andersen fra FF hadde holdt et fantastisk fint

innlegg om lese- og skrivevansker. Men hvordan står det til i lærerutdanninga?

- Vi hører lærerstudenter som forteller at de totalt, i løpet av 4 år, har 2 timers utdanning på dette feltet, andre har nevnt 4 timer totalt. Derfor foreslår vi at LO krever at lese- og skrivevansker skal være sentralt tema i all lærerutdanning.

Terje Johansen, Buskerud fylke, sa at når det gjelder næringspolitikken, må vi utnytte de få konkurransefortrinn vi har, høy kompetanse og ikke minst energiresursene. Han viste til forslag 909 fra FF om å bygge gasskraftverk.

- Vi har fortsatt konkurranseutsatt industri i landet og kompetanse som må sikres. Dette må vi ta vare på før det forsvinner. Interesse og investeringer går til de land som gir de beste rammevilkår, ikke til dem som velger å eksportere naturressursene sine som råvarer. Forurensing stopper ikke ved grensene, den kraft vi importerer er basert på det mest fossile brensel som tenkes kan.

Han ba kongressen støtte opp om forslag om å bygge gasskraftverk og dessuten ruste opp gamle vannkraftverk. Dessuten ville han oppfordre til å arbeide for at de tidligere østblokkland løftes opp og hentes inn i det gode selskap, og at arbeidstakerne der får bedre arbeidsforhold og lønn. I dag er det mange eiere innen konkurranseutsatt industri som ønsker å utnytte forholdene der.

Anne Bakke, FO, viste til at FO har fremmet et nytt forslag til veivalg under punktet om bedre arbeidsliv. Det gjelder nytt første bombepunkt, s. 18.

- Forbundets medlemmer utsettes for skadevirkninger av dagens utvikling i samfunnet og arbeidslivet. Det er snakk om store fysiske og psykiske belastningsskader, og frustrerte brukere retter i økende grad sine frustrasjoner mot sosialarbeiderne, forbundets medlemmer. Mange utsettes for trusler og vold på jobben. Arbeidsgiverne gir ikke disse forholdene nok oppmerksomhet, og det er nødvendig med en arbeidslivslov som gir bedre vern for arbeidstakerne. Vi må nå stoppe opp og spørre hva slags arbeidsliv vi vil ha.

Stein Grøtting, SL, sa at han hadde levert forslag om nytt kulepunkt til avsnittet veivalg i programmet.

- Her heter det at LO skal arbeide for at alle har en lønn å leve av, men det er en gruppe arbeidstakere i dag som ikke har det, og

det er de mange deltidsarbeidende. Også i støttefunksjoner innen skoleverket merker vi dette problemet. Dette er et så sentralt veivalg at jeg tar det som en selvfølge at Kongressen følger dette, sa Grøtting.

I likhet med Ove Dalsheim, hadde han også lest Dagens Næringsliv. Han ville trekke frem et annet sitat fra avisen, hvor det sto at lønnsveksten for funksjonærer i det private måtte tas med i vurderingen ved utformingen av tariffpolitikken. Det skulle da også bare mangle at ikke privat og offentlig sektor skulle behandles likt. Dette er en utfordring for dem som organiserer funksjonærene i privat sektor. Han kom også inn på LOs tariffpolitikk og sa at en ytterligere oppsplitting av hovedorganisasjonene bør unngås.

- Hvis man støtter Stabellutvalgets innstilling om en kartellsviss organisering, er jeg redd for at mange av dem som er organisert hos oss, vil skyves over mot andre enn LO. Da kommer vi i en meget dårlig situasjon, og ingen vil melde overgang til oss fra andre organisasjoner heller, sa Grøtting.

Jorunn Krogstad, Nopef, viste til Lars Anders Myhres gassforslag, som hun ba kongressen støtte det.

- På Grenland ligger alt til rette for å kunne utnytte naturgassen. Her er ferdig prosjekt og her er også en infrastruktur som gir en god utnyttelse av både gass og spillvarme. Grenland er et cluster med høy kompetanse. Alt ligger vel til rette for videreutvikling og verdiskaping. Støtt forslagene fra Myhre og Blomkvist! sa Krogstad.

Per A. Johnsen, FLT, viste til pkt. 8,5 i programmet. Han hadde levert et nytt forslag som gikk mot vertikale avtaler.

- Etter vår og våre medlemmers mening, er det det enkelte forbund som selv må ta stilling til innføring av vertikale avtaler. Sekretariatet hadde lagt opp til at Kongressen skulle åpne for slike vertikale avtaler. - Vi aksepterer imidlertid ikke slike vedtak, som er i direkte motstrid til våre medlemmers interesser. Undersøkelser av FAFO viser også at arbeidstakere ikke vil akseptere avtaler i organisasjoner som de ikke føler seg hjemme i. Den enkeltes identitet er i høy grad styrt av hvilken utdanning og hvilket yrke de har. På FLTs landsmøte ble det gjort et vedtak om at hvis det gjøres vedtak som begrenser råderetten over overenskomsten, skal landsstyret komme sammen for eventuelt å vurdere innkalling av ekstraordinært landsmøte om denne saken, sa Johnsen, som viste til forbundets fremsatte forslag.

Anne-Karin Bråthen, NKIF, sa at delegatene bare skulle holde ut. Snart var det middag.

- Mange sier at vi i LO er litt bakstreversk når det gjelder næringspolitikken. Vi snakker ikke så mye om vår syke mor, men vi må jo ha ens strategi for hva vi skal leve av – nå og i fremtiden. Jeg synes, på denne bakgrunn, at det er en fallitt at vi ikke har greidd å beholde mer enn en mikroskopisk del av den farmasøytiske industrien i Norge. Det betyr bl.a. at vi også mangler kompetanse som helsevesenet og det offentlige trenger på sine områder. LO har et stort ansvar. Vi skal ikke bare være pådrivere, men også premissleverandører til myndighetene. Vi skal være i forkant av utviklingen og ha en strategi for hva vi skal leve av i Norge. Når vi bevilger til politiske partier, er dette også forpliktende for partiene. Vi venter noe tilbake. Jeg var skeptisk til å bevilge noe til SV i dag. SV er på mange måter aktive industrimotstandere, men nå har de fått en sjanse. Jeg hadde håpet at Kristin og hennes gjeng var her nå, men det er hun visstnok ikke, sa Bråthen.

Gerd-Liv hadde snakket om tre viktige ting for et lykkelig liv: helse, arbeid og kjærlighet. Hun hadde ikke innlemmet kjærligheten i LOs politikk, men hun kunne forsikre om at når hun fremmet forslag til forbedringer i programmene, var det av kjærlighet til verdens beste fagbevegelse.

Finn Erik Thorsen, sekretariatet, sa at Balstad hadde vært inne på følgene av globaliseringen tidligere samme dag.

- Det som gjør globaliseringen mulig er den digitale revolusjon. Den vil endre våre arbeidsplasser atskillig mer enn den industrielle revolusjonen gjorde in sin tid. Teknologien vil berøre oss dramatisk. Vi skal forme en tariffpolitikk som gjør at vi skal kunne forsvare våre medlemmers interesser hver eneste dag. Vi vil få et helt annet arbeidsliv. Forskerne sier at om 10 år vil 90% av produktene være helt nye – ukjente for oss i dag. Det sier også noe om økte krav til kompetanse og utdanning.

Vi må få på plass finansieringen av EVU-reformen. Hver enkelt av arbeidsplassene vil bli endret dramatisk. Individualiteten øker også, større fleksibilisering – også fra medlemmenes side, flere individuelle arbeidskontrakter, mer distanse- og fjernarbeid. I EU representerer distansearbeid allerede 9 % av arbeidstakerne. Våre tariffavtaler vil være under økt press, ikke bare på innhold, men på kollektive avtalers blotte eksistens. Taper vi denne kampen, har vi også tapt det aller viktigste. Det sies at det er tre typer mennesker, de som får ting til å skje, de som ser på at det

skjer og de som spør hva som har skjedd. La oss i LO være de som får ting til å skje, sa Thoresen.

Janne Olsen, NKF, tok opp Kommuneforbundets forslag nr. 931 om å slå fast at kultur skal være kommunens og fylkeskommunens ansvar. I innstillingen til 1555 blir det stadfestet at det offentlige skal ha ansvar for kulturvirksomhet, og da burde det ikke være vanskelige å ta inn Kommuneforbundets forslag til nytt kulepunkt, mente hun.

- Nå som markedskreftene tillegges den største verdi, blir kulturen ofte gjenstand for kutt i budsjettene. Kulturtiltak blir salderingspost. Vi er redd for at dersom ikke kommunen har ansvaret for eksempel for å drive musikkskole for barn, så blir den lagt ned. Den er ikke bedriftsøkonomisk lønnsom, men vi vet den er samfunnsmessig lønnsom. I teater- og filmvirksomhet vil markedstenkningen få dominere, slik at det er kassasuksesser som prioriteres. Bredden forsvinner. La oss bygge videre på de gode tradisjoner, vise vei og sørge for et bredt og godt kulturtilbud til alle, sa hun, og rundet av med Brecht-diktet - at først kom de for å ta kommunistene, men jeg reagerte ikke, for jeg er ikke kommunist. Så kom de for å ta fagforeningsmedlemmene, men jeg reagerte ikke, for jeg er ikke fagforeningsmedlem.

Så kom de for å ta jøder og sigøynere, men jeg reagerte ikke, for jeg er ikke jøde og sigøyrer. Så kom de for å ta de homofile, men jeg reagerte ikke, for jeg er ikke homofil. Da de kom for å ta meg, var det ingen igjen til å protestere.

Kjell Sørensen, FF, tok opp igjen forslaget fra Lars A. Myhre. Selv satt han i Hordalandsutvalget for å ta i bruk olje og gass. Utvalget samarbeider med andre utvalg langs hele kysten. Det er svære planer om oppdrett og industriutvikling basert på gass. Det som ikke er tatt opp i diskusjonen, er finansiering.

- Vi samarbeider ikke bare om en Europavei for gass, men også en Riksvei. Det er viktig at ressursene kommer norsk industri til gode, slik at det legger grunnlag for nye arbeidsplasser, ny industri, teknologi og opprustning av gammel industri, sa han, og mente Arbeiderpartiet måtte konkludere med utbygging, at staten skal være med og ha hånd om distribueringen.

Tor Arne Solbakken, NTL, konsentrerte sitt innlegg om tariffpolitisk uttalelse:

- For oss i NTL er det vanskelig å se den naturlige

sammenhengen mellom de andre punktene under «Derfor vil LO» med punktet om at gassen skal være drivkraft i aktiv næringsutvikling.

Det er mange andre faktorer som er minst like viktige for næringsutvikling – ikke minst utdanning og forskning. Skulle man først ha med noe om aktiv næringsutvikling i tariffuttalelsen, burde utdanning og forskning ha kommet øverst på lista.

- I tråd med dette synspunktet har jeg levert inn forslag om å styrke både kulepunkt på side 3, og avsnittet om «aktiv utnyttelse av gass» på side 16.

I det andre kulepunktet på side 3 benyttes uttrykket «den nordiske samfunnsmodellen». Etter min mening er det unødvendig med et såpass upresist uttrykk. Det vi kjemper for er Velferdsstaten, og jeg har lagt inn forslag i samsvar med det.

Et annet forslag må jeg kanskje bruke noen flere ord på. Under «kamp mot lavlønn – kamp for likelønn», står det at «Tiltak som kronetillegg framfor prosenttillegg og særlige tillegg til lavtlønte, bidrar dermed også til likelønn».

Når det gjelder kronetillegg framfor prosenttillegg, så er det en sannhet med modifikasjoner – særlig i Staten. Isolert sett er påstanden riktig, men sett i sammenheng med de andre elementene i oppgjøret, blir resultatet lett det motsatte, sa han, og ville påstå at bare kronetillegg over tid, presser mer og mer av økonomien over til de lokale forhandlinger. Den forholdsmessige delen av det generelle tillegget – det elementet i oppgjøret som fremmer likelønn – presses nedover. I de lokale forhandlingene vet vi at det ikke er likelønnsinteressene som vinner.

- Det er også grunn til å minne om at det ikke er enten like kronetillegg eller prosenttillegg, en kombinasjon er trolig det beste alternativet. Og da er det selvsagt ikke, Ove, slik at noen skal ha kronetillegg og andre prosenttillegg. Selv om Dagens Næringsliv ikke skjønner hva koblingen av krone- og prosenttillegg er, så hadde jeg trodd at du gjorde det.

Når vi skal vurdere resultatet av et lønnsoppgjør – også i et likestillingsperspektiv – er det totaliteten i oppgjøret som må vurderes, ikke hvert enkelt element for seg. Jeg har derfor foreslått at ordene kronetillegg og prosenttillegg tas ut, mens henvisningen til spesielle tillegg blir stående.

Erling Segelstad, FO, takket Gerd-Liv Valla for hennes innlegg, som pekte framover. Han syntes imidlertid Valla var noe defensiv når det gjaldt kjærlighetsbegrepet. FO hadde leveert inn en rekke

forslag – man måtte ikke la kjerka og pornoindustrien ha monopol på å snakke om kjærlighet, sa han. Han minnet om at vi har en lang årrekke med ulikelønn, og det er en kjempestor gruppe av kvinner som får mindre lønn enn andre og ikke verdsettes, selv om de har gått inn for å skaffe seg en god utdanning. De har 213 000 i begynnerlønn og skyhøy studiegjeld. De som i kjærlighet har laget barn, og valgt å ta en lang utdanning, kan ikke greie seg på en slik lønn.

Han gjorde oppmerksom på at han sjøl er heterofil – men det er tusener av homofile der ute som er utsatt for trakassering. At vi tar tak i dette, i solidaritet, hører også med til våre kjærlighetsbegreper, sa han.

Det var siste innlegg på ettermiddagsmøtet, som ble hevet kl. 18.00.

Kveldsmøtet mandag

Møtet ble satt kl. 19.30 med *Hanne Haugsgjerd* som dirigent. Hun refererte først en permisjonssøknad, som ble innvilget. Hun gjorde oppmerksom på at behandlingen av punkt 8 på dagsordenen måtte gjøres ferdig i kveld. Det gjensto i underkant av 90 talere på listen, det ville si, at med effektivt bruk av tiden ville man kunne være ferdig ca. kl. 01.00.

Hun foreslo derfor at taletiden ble satt ned til 2 minutter. Forslaget høstet applaus, men en ba om ordet til forretningsordenen og mente at delegasjonene kunne fordele taletiden.

Dirigenten tok taletiden opp til avstemning og 2 minutter ble vedtatt med overveldende flertall. Fortsatt var taletiden 1 minutt for innlegg nr. 2.

Debatten fortsetter (pkt.8)

Rolf Jørn Karlsen, FF, understreket at næringspolitikk og velferdspolitikkk henger sammen. På samme måte som offentlig sektor er avhengig av økonomisk verdiskapning, er privat sektor like avhengig verdiskapning i velferd. Det er ikke grunnlag for å konstruere motsetningsforhold mellom de to sektorer.

- Offentlig tjenesteproduksjon er ærlig, verdiskapende arbeid, som økonomisk verdiskapning er det. Begrepet verdiskapning tilhører ikke den ene eller den andre, men begge, sa Karlsen. Vi må bekjempe arbeidsledighet i alle sektorer, og de som blir arbeidsledige er avhengig av en god offentlig sektor.

Turid Lilleheie, sekretariatet, tok ordet til 1555, kulturpolitisk uttalelse, og foreslo nytt strekpunkt. Hun viste til kulturkonferansen i fjor, der det ble understreket hvor viktig det var å legge forholdene til rette for kulturell aktivitet. Det er gjerne kultursjefen som taper i kampen om midlene, det er nesten ingen kommuner som legger til rette for kulturen. Har vi ikke et levende kulturliv, har vi heller ingen velferdsstat.

Aud Stråbø Riise, FF, var stolt av forbundet sitt når det gjaldt likestilling, alle avtaler er kjønnsnøytrale og alle får fagarbeiderlønn når de har tatt fagbrev. Hun hadde også lært mye av menn, særlig i forhandlinger. Når det gjaldt kulepunkt 5, s. 16, syntes hun dette i og for seg var flott – men det er da også litt

typisk oss, vi går ut og krever av andre, uten å se på oss selv, mente hun..

Anita Solhaug, NTL, tok opp kapitlet om den internasjonale situasjon, pkt. 10 og forslag 1557. Forslaget innebar ingen endring i innholdet, men en omredigering til to overskrifter, og dessuten mente forbundet at avsnittet om HIV/AIDS bør få en annen plass. Hun hadde for øvrig erfaring for at mange med 200 000 til 300 000 kroner i studielån ikke går inn i høyt betalte stillinger, de går ofte inn i midlertidige stillinger.

- Så det er ikke bare lønn vi er opptatt av, vi er opptatt av vår egen framtid.

Gerd Eva Volden, NKF, ville gjerne snakke om demokrati, verdiskapning, privatisering og konkurranseutsetting. Hun sa det er bra at LO vil ha størst mulig åpenhet og kontroll med bruken av offentlige midler. Dessverre er det en del politikere som vil svekke offentlig sektor ved å ta i bruk kjøper/tilbyder-systemet. Hun oppfordret til å støtte modellkommunene der alle jobber sammen mot felles mål. Når det gjaldt verdiskapning, håpet hun det nå måtte være klart at verdiskapning foregår både i offentlig og privat sektor, at begge er avhengige av hverandre og må samarbeide.

Ole-Johan Dyste, Oppland fylke, syntes at forslaget til handlingsplan var godt, men det manglet noe om LOs satsing på barn og unge, og ikke minst lærlinger. Samfunnet må ta ansvar for en helhetlig politikk på dette området, men også LO må forplikte seg. Han mente det måtte være et eget kapittel om dette i handlingsprogrammet.

Anne-Grete Vagle, HK, sa at hun var tilfreds med at mange av HKs forslag var tatt til følge i forslaget til handlingsprogram. Utfordringene er store på mange områder, og reformer skal brukes til å møte utfordringene. Forbundets landsmøte var opptatt av å bedre vilkårene for dem med omsorgsansvar, slik at de kan delta i så vel gfaglig som politisk virksomhet. Både LO, fobundene og AOF bør utvikle bedre praktiske og økonomiske tiltak på det området. - Det er blant disse gruppene vi finner de unge, sa hun Og så til etter- og videreutdanningsreformen:

- Når det gjelder EVU gjenstår de praktiske løsninger, og som både Yngve og statsministeren var inne på, er den økonomiske

biten ennå ikke plass. Etter min mening er det enda en viktig del som gjenstår, det er dokumentasjon av realkompetanse. Det foreligger heller ikke metoder for å dokumentere realkompetanse. Hvis livslang læring skal gi mening, må denne læringen bety mer enn kompetanse (poeng) ved studieopptak. Dokumentasjon av kompetanse må også gi verdi ved konkurranse om, og opprykk, i stilling og økonomisk uttelling.

Hun viste til flere forslag som hun tok opp.

Kjell Finvåg, Oslo fylke, sa at LO hadde gått til søksmål mot NHO på grunn av trakassering av en tillitsvalgt og brudd på hovedavtalen. Klubbleder og ansattes styrerepresentant på ved Norwesco, Boye Ullmann, ble i lengere tid utsatt for trakassering av bedriftsledelsen, så lenge at det ble sykemelding til slutt. Det hersker ikke tvil om LOs holdning. Arbeidsgivere med blårussbakgrunn skal ikke få herse med en klubb og en tillitsvalgt. Vi aksepterer ikke forsøkene på å tvinge en tillitsvalgt fra å gjøre jobben sin, nemlig å representere medlemmene sine. Derfor er det bra at LO kjører søksmål mot bedriften og NHO.

Tillitsvalgte, ansattes styrerepresentanter og verneombud trenger, og må ha, krav på en ekstra beskyttelse i forhold til arbeidsgiveren.

Finvåg henviste til til forslaget han hadde levert til prinsipprogrammet, som tar opp behovet for tillitsvalgtes, verneombuds og ansattes styrerepresentanters vern mot usaklige advarsler og oppsigelser. - Snakker vi om tillitsvalgtes vilkår, må vi stå samla i dette spørsmålet, sa han, og ba forsamlingen støtte Boye og styrke beskyttelsen av de tillitsvalgte.

Line Kiberg, NNN, sa at forbundsvisе oppgjør var noe som virket positivt for NNNs medlemmer. Hun var redd for at flere medlemmer ville miste interessen for det faglige arbeidet hvis det ble gjennomslag for kobling via Riksmeklingsmannen. Det vil bety mindre interesse fra medlemmenes side. Nå har vi jo en avgjørende innflytelse gjennom uravstemningene. Hun hadde fremmet et forslag om endring i avsnittet om lønns- og arbeidsvilkårene og ba om at dette ble oversendt redaksjonskomiteen.

Heidi Larsen, HK, takket først Gerd-Liv for innledningen, som var bra, men hun savnet en konklusjon om sekstimersdagen. - Jeg vil også anbefale støtte til forslagene fra Per Østvold, Olav Boye og Wenche Bjørnebekk, sa Larsen, som fortsatte:

- Synøve Bergan fra HRAF tok opp spørsmålet om retten til å inngå tariffavtaler. For noen av dere høres dette kanskje rart ut - vi har jo retten i henhold til arbeidstvistloven? Men for oss som kommer fra servicesektoren, er dette en beinhard realitet. Retten til å få avtale blir nemlig kontinuerlig undergravd.

Jeg vil bruke et ferskt eksempel fra Sør-Trøndelag: 3 kvinner i en gullsmedforretning på Melhus organiserte seg hos oss i Handel og Kontor og ønsket å få opprettet en tariffavtale. De ønsket de samme rettigheter som andre i Norge, nemlig retten til regulerte lønns- og arbeidsforhold, og ikke minst retten til Avtalefestet Pensjon.

Handel og Kontor fremmet krav om avtale ved Gullåren AS i Trondheim - Melhus 16. oktober i fjor. Dette er bare en av 19 butikker i denne kjeden, og moderfirmaet heter Ivar T. Holth. Firmaet er styrt fra Oslo, med en stedlig daglig leder. Arbeidsgiver har helt siden kravet om avtale kom, trenert, og til slutt ble det streik.

En halv time etter at streiken var igangsatt, kom senterlederen bort til oss. Han fortalte at eieren i Oslo hadde ringt og meddelt at butikken kom til å bli lagt ned. Dette hadde han overfor senterlederen begrunnet med «svak økonomisk utvikling».

For oss er det helt klart at nedlegginga kom av at HK har fremma krav om avtale. Denne arbeidsgiveren er ikke medlem av noen arbeidsgiverforening og bruker helt rått sin styringsrett til å legge ned bedriften. Denne styringsretten medfører at to av de tre sannsynligvis nå kommer til å gå på arbeidsledighetstrygd helt fram til de fyller 67 år. Den ene av dem er 59 år og en er 56 år.

Jeg føler meg maktesløs i slike tilfeller, maktesløs på vegne av medlemmene. Og dette beviser at classesamfunnet fortsatt er en realitet. Jeg etterlyser maktmidler å bruke i slike tilfeller, og stiller nå et direkte spørsmål til Gerd-Liv,- på hvilken måte ser du for deg at LO i framtida kan hindre at slikt skjer?

Kjell Mjaatvedt, NNN, viste til forslaget til tariffpolitisk uttalelse. Han sa at solidaritetsalternativet hadde fungert bra for medlemmene i NNN, sammen med forbundsvis oppgjør og store reformer.

- Det er viktig for å aktivisere medlemmene at vi kan gjennomføre flere slike forbundsvis oppgjør. Det er imidlertid en viss skepsis til selve navnet solidaritetsalternativet, særlig blant nye yrkesgrupper og nye medlemmer. De spør seg om vi er så beskjedne at vi ikke ønsker lønnstillegg. Men så beskjedne er vi

ikke. Det viste vi jo i fjor, da vi stemte mot det ledelsen hadde anbefalt. Kanskje vi skulle finne et annet navn som fungerer bedre utad. Innad fungerer det jo godt.

- Jeg er leder for en avdeling med 28 klubber. Mange av arbeidstakerne blir mobbet på sine arbeidsplasser. Vi burde slå fast at psykisk vold er like straffbart som fysisk vold, sa Mjaatvedt.

Elin Wetås De Jara, NKF, tok opp kampen mot rasisme og den dårlige måte vi tar imot fremmedarbeidere på her i landet og hvordan vi mottar innvandrere på våre offentlige kontor. Hvordan tror vi innvandrere føler det når de blir spurt hvorfor de kommer til Norge og må skrive navnet sitt på en papirlapp og funksjonæren sier: - Mener du niger? Vi burde møte innvandrere med atskillig større respekt enn vi gjør i dag. Det har med holdninger å gjøre.

- Kunnskap om innvandererne og deres kultur er med på å endre holdninger og hindre rasisme, sa hun, og viste til rasismeforslaget. I hverdagen burde hver og en spørre seg selv: Hva kan jeg gjøre for å hjelpe til med integrering, for å skape et flerkulturelt miljø, sa hun og viste til uttalelsen om rasisme.

Erik Bratvold, sekretariatet, ba kongressen gi støtte til norske sjøfolk, slik LO-kongressen gjorde i 1993 og -97. Det er en næring som står for en stor del av valutainntekter til landet. En stor del av besetningen på norske skip i dag er utlendinger, men fremdeles har vi 20 000 norske sjøfolk. I 1993 ba kongressen myndighetene sørge for rammevilkår for skipsfarten på linje med konkurrentene. Det fikk næringen, men ikke sjøfolkene.

Han tok opp forslag 727 og ba om støtte for at LO skal arbeide for norske arbeidsplasser til sjøs.

Roy-Olaf Andreassen, Troms fylke, tok ordet til punktet om verdiskapning som grunnlag for velferden. Han syntes det sto mye bra der, blant annet om videreføring av naturressurser. Videre at man skulle arbeide for nasjonalt eierskap til viktige bedrifter. Han ville i tillegg ha med lokalt eierskap. I dag er det for eksempel havbruksvirksomhet på kysten der eierne har postadresse helt andre steder. Uten lokalt eierskap er det stor fare for at verdiene havner helt andre steder enn i distriktet. Han hadde levert inn forslag om en tilføyelse, at staten skal sikre aktivt nasjonalt og lokalt eierskap.

Knut Erik Soknes, NKF, støttet forslaget fra Fellesforbundet om boligpolitikken. Boligprisene har steget dramatisk fra 80-årene til skyhøy pris i dag. Her er det nødvendig at vi bruker styringsmekanismene mot markedskreftene på boligfronten. Blant annet er det nødvendig at utleieboliger forblir utleieboliger og ikke omsettes fritt.

– Vi må se til at regjeringen opprettholder målsettingene som Stoltenberg ga signal om.

Atle Teigland, EL&IT, tok opp arbeidstidsbestemmelsen. Normalarbeidsdagen på land har lenge vært flagget høyt av LO. Men en stadig større del av arbeidstakerne må tilbringe arbeidstiden og fritiden i brakkemiljø, langt hjemmefra. Behovet for å flytte folk etter arbeidsoppdragene blir ikke mindre. Da må man benytte innarbeidsordningen for at folk skal få være sammen med familien. På land går denne ordningen ut på 12 – 9 rotasjonen, 12 dager på arbeid, 9 dager hjemme, basert på 37 timers uke, uten kompensasjon for overtid. Skal det bli bedre arbeidsdag av det, er det nødvendig å redusere den gjennomsnittlige arbeidstiden.

Han fremmet forslag til nytt kulepunkt om det.

Nils Arild Nesjan, NKF, viste til at forbundet på forrige landsmøte hadde vedtatt et lønnspolitisk dokument – sikre lønn basert på rettferdig grunnlag. Dvs. lønnsdanning innenfor et sett av objektive kriterier, som utdanning, erfaring, arbeidets art, med den forutsetning at alle har en lønn til å leve av. Et blikk på boligannonsene skulle vise tydelig nok at det da må et kraftig lønnshopp til for å få en rettferdig lønn.

Han husket godt tiden da lønnsøkningen ble spist opp av prisstigning og var stolt av å tilhøre en organisasjon som bygget på solidaritet og ikke på grådighet. Derfor ville han gå inn for at solidaritetsalternativet fortsatt skal gjelde i lønnspolitikken.

Terje Skog, EL&IT, sa at det vi diskuterer her er drømmen om det gode samfunn, men hvorfor er det så stor avstand mellom denne drømmen og virkeligheten? Damman klarte å engasjere flere hundre på sitt møte i Forum for systemkritikk, det samme gjelder Attac, og ungdomsorganisasjonene er inne på det samme. Folk opplever samfunnssystemet som et brennende hus de vil ut av.

– Fagbevegelsen må også ta opp denne systemkritiske debatten, ellers vil vi bli oppfatta som at vi står igjen på perrongen når toget har gått, sa han. Han fremmet forslagene 705 og 709.

Eva-Karin Pedersen, HRAF, viste til forslag 1452 og kampen mot lavlønn og for likelønn. Forbundet følte at deres forslag ikke var godt nok ivaretatt.

– Vi vil opp på 90 % av industriarbeiderlønn, og dit er det langt fram, sa hun. Vi må tenke og handle nytt for å få til dette. For oss dreier det seg om yrker der det ikke går an å leve av lønna.

Thor Åge Christiansen, NNN, viste til setningen om at LO skal stille seg positivt til utvidelsen av EU. Han kunne ikke for sitt bare liv skjønne at en slik formulering kom nå. Det kunne lett tolkes som opplegg til en ny EU-debatt, selv om han ikke trodde at dette var meningen fra sekretariatets side. Han foreslo at denne setningen ble tatt ut – resten kunne beholdes. Han refererte også et tillegg som han ønsket til uttalelsen om forbrukermakt.

Jann Are Mjøen, HRAF, sa at 60 prosent av hotellene i Norge er styrt av kjeder eller konsern. Arbeidstakere må føre en stadig tøffere kamp for å beholde sine rettigheter og arbeidsbetingelser. De faglige rettighetene er under stadige angrep. Avgjørelser fattes i globale konsern der vi ikke har noen innflytelse. På hans egen arbeidsplass var det slik at den konserntillitsvalgte representerte 2900 ansatte, og hadde 5 timer i måneden til konsernfaglig arbeid.

Tone Sand, Post- og Kommunikasjonsforbundet, spurte om det er slik at solidaritetsalternativet har gått ut på dato? For henne var det et spørsmål om hva som lønte seg best for vanlige folk. Fete lederlønner og millioner i utbytte er utfordrende i seg selv, men hun ville ikke tilbake til en inflasjon som spiste opp hele lønnstillegget, til høye renter og truende arbeidsledighet. Den tida savnet hun ikke. Hun var ikke i tvil, og mente at det bør arbeides videre med solidaritetsalternativet, bl a på en slik måte at også andre grupper tvinges til å ta ansvar.

Toralf Nilsen, NKF, ville inn på gasskraft. Han sa at tusenvis av arbeidsplasser og mange lokalsamfunn er helt avhengige av den energien vi kan produsere. Vi i LO har et miljøansvar, Norge har ei CO2-kvote. Han ville med dette henvise til forslag fra NKF under energi-miljø om at gasskraftverk skal baseres på den best tilgjengelige renseteknologi.

Om allemannsretten sa han at den i dag oppfattes som en selvfølge, men det er den slett ikke. Miljødepartementet har bl a sett det som nødvendig å styrke denne retten. Han fremmet derfor

forslag om å styrke allemannsretten og tilgjengelig friareal for alle.

Helge Vågen, NKF, sa at vi har hatt den styrke her i landet at vi har hatt en felles skole for alle. Dermed har vi unngått de konflikter og motsetninger som andre har opplevd. Nå opplever vi en strøm av søknader om nye privatskoler. Mange av dem er religiøse og fundamentalistiske i formen. Det er påfallende at dette skjer nettopp nå når vi får stadig større grupper innvandrere, er på vei mot et flerkulturelt samfunn og har mer bruk for en tolerant skole og forståelse for hverandre enn noensinne. Det er flott med politikere som går i tog mot rasisme, men hverdagsrasismen bekjempes best nettopp i hverdagen – bl a i barnehager og skoler.

Bjørn Halvorsen, NTL, mente at det ikke bør være motsetninger mellom miljø og arbeidsplasser. Han ville ha inn et forslag om at LO går inn for at arbeidet påbegynnes med å avvikle eksisterende atomkraft og at det ikke bygges nye atomkraftverk. Det er ikke tilfeldig at det er de største atommaktene som også har mest atomkraft, f eks Frankrike. Atomkraft trengs også til å produsere plutonium til atomvåpen.

Til pkt. 10 fremmet han forslag om nei til rakettskjold og ja til Kyoto. USA må gi avkall på rakettskjoldet og undertegne Kyoto-protokollen.

Tove Sommer, NKF, ville ta opp et tema som LO har forsømt i mange år – mobbing. Det rammer tusenvis av arbeidstakere og skoleelever. Dette er ikke vennskapelig erting og fleiping, men alvorlig trakassering som fører til alvorlige konsekvenser for den som rammes. Nøyaktige tall foreligger ikke, men det kan antas at et hundretall mennesker årlig tar sitt liv som følge av mobbing. Det kan dreie seg om sladder, ryktespredning, utstøting, trakassering, fratakelse av arbeidsoppgaver, kjefting og utskjelling. Mobbingen taper vi alle på – den koster samfunnet millionbeløp i ekstra sykefravær. Hun sa at NKF, trolig som første forbund, har laget en video utelukkende om mobbing.

– Si fra på arbeidsplassen hvis du legger merke til slikt, oppfordret hun.

Roger Andersen, NGF, tok opp forslag 1454 fra Grafisk Forbund. Beregningsgrunnlaget for lavlønnsordninga gir uheldige utslag og må endres. Innen forbundets overenskomstområder hadde de

opplevd at folk med 400 000 i årsinntekt fikk lavtlønnstillegg, mens de med 160 000 ikke fikk fem øre. Slikt oppleves som uhyre urettferdig og det må bare gjøres noe med dette.

Jorunn Olsen, NKF, støttet forslaget fra Margaret Wilthil, NKF, om livslang læring. Forslaget ligger i nr. 929. Hun mente kapitlet ble styrket med dette. Kompetansereformen har vært tema i mange tariffoppgjør. Nå er vi på god vei, men det er ikke nok å få reformen på plass, nå må det bli jobbes med motivasjonen. Realkompetanse har alle elementer av kompetanse i seg, slik hun definerte begrepet.

Alexandra Wiland, NTL, sa at den nye studiefinansieringsordningen fra Giske hadde falt i god jord i studentorganisasjonene, men ikke blant medlemmene i NTL.

- Vi synes det er positivt at man tar heltidsstudenter på alvor, men vi er mindre fornøyd med en finansiering som kan føre til enda skjevere rekruttering til akademiske yrker. Det er fortsatt slik at barn av akademikere har lettere for å ta opp studielån enn andre grupper. Vi frykter også at heltidsstudenten blir møtt av stinne lesesaler hvor han og hun må tilbringe det meste av tiden. Vi støtter en bedre finansiering, men vi støtter ikke den selvpiningen i 3-5 år som Giske legger opp til, ved at man kommer under økt tids- og eksamensstress. Vi ønsker ikke sånne studenter, vi ønsker studenter som Stoltenberg og Giske som også engasjerte seg utenfor lesesalene. Vi må også se på studiefinansieringen i sammenheng med boligpolitikken og rentepolitikken. Vi ønsker oss flere og billige studentboliger og vi vil ikke betale markedsrente for studielån. Vi ønsker også billigere rente på studielån. Slik det er nå, kommer studentene i et ekstra tidspress ved at de mister stipendier hvis de ikke tar, og består, eksamen til rett tid. Og om noen velger feil fag, sitter de igjen med 80.000 kroner i lån etter bare ett års mislykket studering.

Berit Rustad, NKF, sa at man i Nord-Norge har startet et folkeopprør, et distriktsopprør med røtter i den nordnorske folkesjela.

- Og dette opprøret er ikke kommet uten grunn. Det er et systemopprør om distriktenes problemer. Verdikjeder blir brutt, offentlig sektor sentraliseres og flyttes til byene. Omstillingene fører til at folk er på vandring inn til byene, og det står tomme hus igjen i lokalsamfunnene. Vi ønsker ikke en slik utvikling. Vi

ønsker folk i husan. Vi ønsker sterke lokalsamfunn, sa hun, og derfor ba hun om at kongressen støttet NKF's forslag om en positiv utvikling også i distriktene. - Vi må styre framtida, ikke la oss blir regulert bort. Vi skal ha sterke lokalsamfunn på sine egne premisser, sa Rustad.

Turi E. Søndervik, NKF, sa at fagbevegelsen alltid har stått for internasjonal solidaritet. Den internasjonale solidariteten er en forlengelse av den nasjonale kampen for rettferdighet og frihet og solidaritet. Fagbevegelsen står også for nedrustning og bekjempelse av fattigdomsproblemene i utviklingslandene.

- Vi ønsker å spille en rolle også for fagbevegelsen i u-landene. Vi ønsker å støtte u-landenes egen produksjon og handel og er mot at de store multinasjonale konsernene bygger dem inn med tollbarrierer og isteden satser på å tære på landenes ressurser

Hver eneste dag bringer mediene bilder av situasjonen i u-landene på våre skjermer, men bildene forsvinner fort ut av netthinnen. Det er vel en slags virkelighetsflukt. Vi ser barnearbeid i industrien, vi ser barn utføre soldatarbeid. Barn er sårbare og skulle få bruke sin tid på utdanning og få vokse opp med trygge oppvekstvilkår, sa Søndervik.

Rita Nilssen, Nordland fylke, tok opp forslag 837. Forslaget gjaldt et nytt strekpunkt og gjaldt Forsvaret. Hun ville ta det opp, fordi det også dreier seg om desentralisering.

- Forsvaret dreier seg ikke bare om krig, det har også noe å gjøre med å ta vare på naturressursene, sa hun. Fiskeflåten i Nord-Norge er nesten helt avhengige av Orionflyene. Da det var snakk om å flytte flybasen fra Andøya til Bodø, uansett om det kostet millioner, tro heldigvis fagbevegelsen til og fikk hindret det, sa hun.

Bjørn Christensen, FLT, reiste forslag 844 og siterte det. Det dreide seg om endring i Arbeidsmiljøloven, slik at fars inntekter ved fødselspermisjon skal dekkes av det offentlig. Nå er det permisjon uten lønnskompensasjon i privat sektor. Det må inngås avtale for å få dekket lønn, og slike avtaler er arbeidsgiver ikke interessert i. Uten at fedre gis mulighet til å ta ut permisjon med lønn, dreier det seg om et valg mellom omsorgspermisjon eller penger til mat og husleie.

Hans O. Felix, sekretariatet, gjorde oppmerksom på kapitlet om livslang læring. I denne fireårsperioden hadde LO fått en rekke

reformer på plass, bl.a bestemmelsen om etter- og videreutdanning. Men er den på plass?

Felix minnet om at det fremdeles mangler en finansieringsordning. I programmet står det henvisning til det som ble oppnådd i forhandlingene, men et av argumentene for streiken i fjor var at ordningen for EVU var for dårlig.

- Etterpå fikk vi Johnsen-utvalget, men vi kan ikke være sikre på om det utvalget legger fram blir godt nok. Derfor mener vi at vi må gjenta punktet om finansiering som en prioritert oppgave, sa han. Videre foreslo han et nytt kulepunkt om læringers rett til å få dekket sine utgifter til teoretisk opplæring.

EGIL MONGSTAD, FF, hadde fått tilsva fra Hågensen i går etter en spissformulering om solidaritetsalternativet.. Hågensen repliserte at tariffoppgjøret viste at demokratiet fungerte i LO - og da ville Mongstad tillate seg en ny formulering - Yngves lov: LO-ledelsen er mest demokratisk når den blir nedstemt.

- Alle sier at arbeid for alle er jobb nr. 1. Det vil de kunne si i alle land, men skal fagbevegelsen i Norge alliere seg med de krefter som scorer på solidaritetsalternativet ved å konkurrere ut og skape arbeidsledighet andre steder? Om solidaritetsalternativet ble tatt i bruk i de andre landene, ville det ikke ha noen konkurransekapende effekt, bare være en overføring av inntekt fra arbeidstakerne til kapitaleierne, sa Mongstad.

REIDUNN WAHL, EL&IT, satte fram forslag mot forsøket på å innskrenke streikeretten.

Hun hadde også et tilleggsforslag til innstilling 1557, og viste til veiskillet i Seattle da en folkebevegelse reiste seg mot WTO. Det er en global bevegelse i gang, i Europa representert ved Attac, en bevegelse hun ville fagbevegelsen skulle gå inn for.

VIDAR LANDE, FF, hadde forslag om at LO i kommende periode tidlig kommer fram til vertikal organisering i industrien. I Kongsbergindustrien er det absolutt behov for en helhet i arbeidet med organisering, for å få bukt med konkurransen forbundene i mellom om medlemmer. Det skaper splid og dårlig stemning. Det tjener ikke vi på, det er splitt og hersk, sa Lande.

- Medlemmene har liten forståelse for krangelen om hvor de skal organisere seg og vi kan lett bli beskyldt for å ha vikarierende motiver, at det er våre posisjoner vi er opptatt av. Resultatet vil være at vi mister medlemmer, at de går til en av de

gule eller lar være å organisere seg. Derfor må det legges til rette for vertikale avtaler.

Tone Granberg Løvlien, NGF, gjentok at arbeid til alle må være jobb nr. 1.

- Men det vil alltid være noen som faller utenfor, sa hun, og foreslo derfor et nytt strekpunkt.

For henne var 6-timersdagen det viktigste. Redusert arbeidstid kunne bety arbeid til flere, redusert stress og utbrenthet. Tidligere arbeidstidsforkortelser hadde imidlertid ikke vært reelle, men var blitt undergravet med økt bruk av overtid. Hun registrerte at Gerd-Liv Valla sa at vi ikke har reell likestilling. Kapitlet om likestilling i programmet var bra, men hun ville likevel foreslo et nytt strekpunkt i tillegg.

Johnny Pettersen, Telemark fylke, støttet forslaget fra Lars A. Myhre. Det var viktig å få gass til regioner som er prosjektert for gass. I den kraftintensive industrien opplever man nå at norsk gass blir eksportert, og importert dyrt tilbake.

- Norsk gass er et vilkår for at industrien i Grenland ikke skal forsvinne, sa han. Vi må ikke si ja til eksport av råvarer som skal importeres foredlet tilbake.

Han kunne for øvrig ikke forstå hvorfor det ikke skulle være mulig å diskutere EU i en 4 års periode nå.

Bjørn Kåre Høistad, FF, syntes det var viktig det Gerd-Liv Valla hadde understreket, videreforedling av norske råvarer - og transport og kommunikasjon. I den forbindelse tenkte han spesielt på norsk gass. Hans kommune var med i kampen om ilandføring av gass, men det viktigste var st Stortinget nå får vedtatt at det skal være ilandføring.

Videre: For at norsk næringsliv skal ha gode konkurransevilkår, er infrastrukturen en viktig forutsetning. Transport og kommunikasjon. I hans distrikt hadde man et prosjekt som dessverre ikke kom inn i Transportplanen. Han mente det var viktig å bidra til at dette blir satt på dagsordenen.

Truls Strand Nilsen, NAF, siterte fra programmet - lik lønn for arbeid av lik verdi. Han hadde et tillegggsforslag som gjaldt utenlandske arbeidere på oppdrag i Norge, og kunne vise til et eksempel: Det gjaldt et oppdrag i Norge for et utenlandsk foretak, med 90 prosent utenlandske arbeidere. Det var ikke så lett å få denne ledelsen til å forstå ved å vise til lov om vilkår for

utenlandske arbeidstakere – loven var nemlig ikke trådt i kraft. Han henstilte til kongressen om å stemme for tilleggssforslaget, slik at vi unngår at utenlandske arbeidere på oppdrag i Norge står uten beskyttelse av loven.

Det var nå tid for en pause, og møtet ble hevet kl. 21.00.

Møtet ble satt igjen kl. 21.21 og dirigenten, *Hanne Haugsgjerd*, kunne opplyse at det var 37 talere igjen på talerlisten denne kvelden. Hun ga først ordet til Magnus Straume.

Magnus Straume, FF, sa at han først ville snakke litt om gassutnyttelse og Myhres forslag. Han understreket at hvis industriarbeidsplassene i Grenland skal bestå, er det helt nødvendig å ta i bruk gass. Denne regionen er helt avhengig av tungindustrien, og han ville selvsagt støtte Myhres forslag.

Han sa at også infrastrukturen og rammevilkårene må være på plass for at industrien i Grenlandsområdet skal kunne overleve, og ikke flyttes ut av landet. Her må det være et samspill mellom privat og offentlig sektor, et solidaritetsalternativ. Det er ikke så enkelt som Mongstad sa det, at storindustrien bare kan pløye kapital tilbake til bedriftene i Norge.

- Realiteten, tror jeg, er at industrien forsvinner ut av området hvis vi ikke får til et samspill. Solidaritet og samspill i alle deler av fagbevegelsen må til, skal vi sikre framtida. Vi må ha forståelse for verdiskapingen både i privat og offentlig sektor og vi må stå imot angrepene fra høyrepartiene. Carl I. Hagen har jo sagt om konkurranseutsatt industri, at det ikke er så viktig at den blir i Norge. «So what?» sier Hagen. Vi derimot, må stå vakt om solidaritetsalternativet, sa Straume.

Bernt Inge Vederhus, NKF, viste til at LO-kongressen i 1989 vedtok å støtte kampen for et sjølstendig Eritrea. Eritrea fikk sin frihet i 1991. I april 1993 ble det avholdt folkeavstemming om Eritrea skulle være enn selvstendig stat. 99,8 % stemte for.

LO har siden 1995 hatt et godt samarbeid med fagbevegelsen i Eritrea. LO har i stor grad bidratt til at en ny møte/konferansehall ble åpnet i april 2001. Den vil få stor betydning for utviklingen av fagbevegelsen i Eritrea (NCEW) og vil for alltid stå som et symbol på solidaritet mellom norsk og eritreisk fagbevegelse. LO har også støttet et opplæringsprosjekt for ansatte i offentlig sektor.

LO i Bergen og omland har siden dag 1 vært en drivende kraft i forhold til solidaritetsarbeidet med Eritrea og har bidratt økonomisk til begge prosjektene som LO har hatt.

- Eritrea er et fattig land. Det er et land som har vært offer for stormaktspolitikken og det har vært påført mye lidelse. Tross dette er viljen og evnen stor hos befolkningen for videre å bygge og utvikle landet. Det er derfor viktig at norsk fagbevegelse har nære kontakter med fagbevegelsen der. Dette kan være utviklende for oss, samtidig som vi bidrar til utviklingen av de demokratiske kreftene i landet.

I 2001 skal det være demokratiske valg i Eritrea. Landet har undertegnet ILOs konvensjon om organisasjonsfrihet, § 87, som nå skal tilpasses ny arbeidslov. Fagbevegelsen skal videreutvikles og ekspandere. Det er ingen korrupsjon i fagbevegelsen.

LO har i dag trappet ned samarbeidet med fagbevegelsen i Eritrea, som ikke er et prioritert land for LO. Dette er fullstendig ubegripelig for oss som har et godt samarbeid med våre kamerater der. Det må ikke være slik at et land som arbeiderbevegelsen i Norge har, og har hatt, et godt forhold til plutselig ligger i feil del av Afrika. En slik kynisk tankegang kan ikke arbeiderbevegelsen i Norge være bekjent av. Derfor - støtt forslaget om at LO i neste periode skal ha et forpliktende samarbeid med fagbevegelsen (NCEW) i Eritrea, sa Vederhus.

Han framsatte følgende forslag til nytt strekpunkt under Internasjonalt samarbeid: LO må fortsette samarbeidet med NCEW - eritreisk LO.

Atle Tranøy, FF, viste til uttalelsen fra Yngve Hågensen om at sultne rovdyr jakter best. Ja, det kan vel tenkes at vi lever litt for beskyttet når vi tillater oss å sløse med ressursene slik vi gjør, og sender dem ut av landet.

- Vi sløser med dyrebare energi, selv om det foreligger teknologi til å utnytte den bedre. La oss ikke innsnevre mulighetene. Forurensingsfri gasskraftteknologi er rett rundt hjørnet, kanskje hadde vi vært enda lenger kommet hvis myndighetene hadde vært villige til å bruke forskningsressurser nok på dette, sa han og ba om støtte til forslag 811 fra Fellesforbundet.

Stein Gulbrandsen, NKF, viste til at Gerd-Liv i sin flotte innledning sa at vi må ha mot til visjoner.

- Ja, la oss ha mot til å si at vi vil fjerne egenandelene på helsetjenester. Mot til å si nei til anbud i kollektivtrafikken. Gerd-Liv har antydnet at Norge bør bruke veto mot et nytt EU-direktiv

om dette. Jann Arthur fortalte kongressen på en meget god måte hva anbud for kollektivtrafikken vil innebære av utrygge og dårligere arbeidsforhold, og dårligere kollektivtilbud for de reisende. Vi må ha mot til å si at vi vil ha et eget styre i form av kvalitetskontrakter, slik det er utarbeidet av Transportøkonomisk Institutt. LO bør stå på denne modellen i handlingsplanen.

Britt Sandstedt, NTL, tok ordet til dagsordenen pkt. 8 - likestilling - og tok oppforslag nr. 848 som hun refererte.

- Kvinner kommer som kjent dårlig ut, og det har sjelden tilknytning til legitime faktorer. Vi må jobbe for at kvinne-dominerte yrker kommer på høyde med de mannsdominerte når det er snakk om likeverdig arbeid og de personlige ressursene er like.

Tore Simonsen, FF, var opptatt av verdiskapningen i distrikts-Norge. Innen f eks fiskeriene er det stor tilgang på ressurser i Nord-Norge, som er helt avhengig av sine fiskeriressurser. Det må satses på økt videreføring i landsdelen. Det er også vedtatt utbygging av gassressursene utenfor kysten. Miljøorganisasjonene sier at de vil stoppe det. Det kan vi ikke godta - disse ressursene må utbygges!

Eva Nordås, FLT, viste til forslag 865 som omhandlet HMS og offentlig kontroll i bedriftene. Hun syntes ikke hensynet til HMS ble tilstrekkelig ivaretatt i sekretariatets innstilling og hun viste til tilleggsforslag om økte ressurser på kompetanse. Man ønsket også en overføring av ansvaret fra Aetat til Arbeidstilsynet. På denne måten ville Arbeidstilsynet ikke bare kunne utføre kontroll, men også bidra med veiledning, kompetanse. I Hotell og Restaurant har systemet fungert dårlig for små bedrifter. Bedriftene kan også få hjelp fra Arbeidstilsynet med problemer knyttet til sykefravær og seniorpolitikk m.v., sa Nordås.

Magne Rinde, NTL, sa at forbundets forslag 92 faktisk var svært godt ivaretatt i sekretariatets innstilling. Derfor hadde han berre eit knøttlite tilleggsforslag om endring. Han trudde det var en forgløymelse frå Sekretariatet si side når ein ikkje hadde teke med høgskulane: «høgre utdanning omfattar universitet og høgskular».

- I innstillinga frå Sekretariatet står det at «Universitetene må fortsatt være statlige forvaltningsorganer». Eg reknar med at

ingen er usamde i det. Men eg tar det og for gitt at ingen er usamde i at også høgskulane framleis skal vere forvaltningsorgan. Tjenestemannslaget fremjar derfor eit forslag som inkluderer høgskulane i denne setninga:

Grunnen til dette er enkel: høgskulesektoren er ein mangslungen sektor. Dei største høgskulane er like store eller større enn det minste universitetet. Det finst høgskular som meiner at det bør vere mulig å bli særlovselskap, og som ønskjer å bli det. Så tilknytningsforma er eit spørsmål som ikkje gjeld universiteta aleine. Fenomenet har like stor relevans for høgskulesektoren og like store samfunnsmessige konsekvensar der. Eigentleg ser eg på dette som ein forgløyming frå Sekretariatet, og håper og trur at endringsforslaget vårt er å betrakte som eit meir presist uttrykk for LO si haldning.

Derfor avslutningsvis eit sitat: «Et todelt helsevesen og privat utdanningssektor vil bidra til å skape et hardere klassesamfunn og forsterke de sosiale skillene». Eir sitat frå, ja «Det nye århundrets utfordringer», innleiingskapitlet i vårt prinsipielle handlingsprogram. La oss følge opp dette i dei sektorane det gjeld. Takk, sa Rinde.

Kjell Atle Brunborg, NJF, sa at han hilste alle delgatene og de jernbanevennlige. Som taler nr. 110 skulle man ikke tro at det var mye usagt tilbake, men han hadde ikke hørt et ord om jernbanen så langt. Han støttet forslagene som lå i innstillingen om kollektivtrafikk og anbud. Han måtte innrømme at jernbanen hadde vært utsatt for mye dårlig medieomtale den siste tiden.

- Vi står likevel oppreist, selv etter Kosmos uttalelse om at man burde finne på noe annet enn å ta jernbanen. Jernbanen har mye nytt materiell, men vi sliter med en gammel infrastruktur fra 60-100 år tilbake. Dette betyr at vi ikke får utnyttet alt det nye utstyret maksimalt Dette er et stort problem. Andre land har satset mye mer på utbygging av en skikkelig infrastruktur. De har sett det lønnsomt å investere i jernbanen. Jeg ville derfor hatt med et kulepunkt om at vi vil styrker jernbanens infrastruktur, sa Brunborg.

Paul M. Gamlemshaug, Postkom, sa at Norge ikke er medlem av EU, noe som LO også var imot. Vi er medlem av EØS, som LO var for. Han hadde lest forslaget til Europavedtak, men fant at man måtte endre punktene 1 og 7 noe, for å gjøre dem mer spiselige. Han oppfordret kongressen til selv å lese endringsforslagene

Han kom også inn på privatiseringsforsøkene innen skole og

helsevesenet. Disse sektorene må ikke bli privatisert. Videre fant han det noe politisk tvilsomt at Regjeringen i helsesaken foreløpig bare har støtte fra sine hovedmotstandere, Høyre og Fremskrittspartiet.

- Vi må ha offentlig eierskap og en forvaltningsmodell. Men forslaget kan dere lese. Dere kan jo lese, sa Gamlemshaug.

Erik Hagen, Oslo fylke, viste til forslag 770 som var tatt opp, fremmet av LO i Oslo. Det inneholdt mange gode underforslag, sa Hagen som særlig viste til 8 B,1 om solidaritetsalternativet. Det var sagt mye om dette solidaritetsarbeidet i debatten, men han syntes kanskje Gerd-Liv hadde sagt det best. Det var ikke moderasjon å oppnå 10% reallønnsvekst på fire år, en ukes ekstra ferie, VEU-reformen m.v. Det var ikke moderasjon. - Da synes jeg at vi skal videreføre denne antimoderasjonslinja, og det vil si takk og adjø til solidaritetsalternativet, konkluderte Hagen. Han syntes det var vanskelig å rekruttere nye medlemmer så lenge mange hadde inntrykk av at LO faktisk var et slags lønnspoliti og lot Røkke gå fri. Han advarte også mot angrepene på forhandlings- og streikeretten som kom fra Stabellutvalget. La oss bekjempe høyrekreftene - i alle partier, sa Hagen.

Randi Waack, Oslo fylke, tok ordet til kapittelet «Et humant og tolerant samfunn»

- Innholdet her og i uttalelse til dagsordens pkt. 10, om å ta sterk avstand fra rasisme, er godt. Men jeg reagerer litt på noen av formuleringene. Det er som om det er «dem» og så er det «oss». Kjære venner, slik er det da ikke! Jeg er sikkert ikke den eneste her, iallfall ikke blant tillitsvalgte generelt, som har valgt å gifte meg med en innvander - og som har valgt å få barn med en innvander. Da er det nemlig slik at som familie blir vi såpass eksotisk at vi opplever denne diskrimineringen. Hver for oss har vi våre arenaer, men på en families fellesarena er dette altså ikke like akseptabelt, sa hun.

- Gro Standnes fra SL snakket om sine arbeidskamerater og deres problem med myndighetenes håndtering av besøksvisum. Det har vi også - og ingenting gjør meg så frustrert som å kommunisere med Utlendingsdirektoratet. Ved en anledning spurte jeg - vennlig, tror jeg - om det hjalp for behandlingen av saken om jeg kom ned på kontoret og snakket med dem. Svaret var: - Bare kom, vi har masse Securitas-vakter her! Slik behandler UDI - en offentlig etat - sine brukere.

Hun hadde levert tilleggsforslag til kulepunkter i kapitlet.

Odd Vegar Ualand, Rogaland fylke, takket for mange gode innlegg på Kongressen, som han besøkte for første gang. Han syntes det var et godt utkast til handlingsprogram og mange av forslagene som hadde kommet opp, var fornuftige. Han var kanskje mest fornøyd med avsnittet om industripolitikken. Når man så i tillegg fikk Myhres forslag og forslagene fra Rolf Sørensen og Atle Tranøy, ble det veldig bra.

Han viste til forslag 762 fra Rogaland, som gikk på å etablere et fond som kunne hjelpe arbeidstakere ved nedleggelser og arbeidstokkreduksjoner. Det skulle omfatte alle som hadde vært i en virksomhet i 25 år. Han mente også at begrensningen på å tjene 4000 per år etter 62-67, måtte fjernes straks. Man måtte tilbake til ordningen med 1 G.

Jonny Simmenes, FLT, avviste forslaget fra El&It-forbundet om vertikale avtaler. Det kunne ikke være noen andre enn FLT selv som avgjør om man vil ha vertikale avtaler. Her går man inn på forbundets absolutte kjerneområder som lønns- og avtalevilkår. Det ville være et stort tilbakeskritt om disse avtalene skulle avløses av avtaler med alle bransjeforeningene i privat sektor. – Det må være opp til det enkelte forbund å bestemme dette. Støtt derfor vårt forslag.

Erland Bakken, Hordaland, sa at han ville bruke tiltalen «kamerater», selv om krigen mellom offentlig og privat sektor viste seg å være hard på denne kongressen. Han viste til forslaget 816 fra Hordaland om å legge restriksjoner på bedrifter som vil legge ned lønnsomme arbeidsplasser til fordel for produksjon i lavkostland. Han minnet om den tragiske nedleggelsen av sardinfabrikken i Skånevik, som Norway Food flyttet til et annet produksjonssted. Bedriften var lønnsom, ga 100 arbeidsplasser og betydde enormt for Skånevik og for infrastrukturen i bygda. Dette ga bedriften blaffen i. Han viste også til en lignende nedleggelse i Drammen.

Hilde Larsen, NTL, sa at Balstad tidligere på dagen hadde snakket om solidaritetsalternativet som noe som hadde gitt LO makt og innflytelse.

– Jeg lurer på hva slags makt det er snakk om. Har LO makt når vår moderate linje gir lederne anledning til å ta ut skyhøye lønninger? Gir solidaritetsalternativet makt til LO når flertallet av medlemmene sier nei til et oppgjør ledelsen har forhandlet frem?

Og hvem i LO har makt når sentrale tillitsvalgte bruker solidaritetsalternativet som argument, eller unnskyldning, for å kødde med streikeretten vår?

Solidaritetsalternativet er ikke annet enn et alternativ til solidaritet – og ikke nok med det – det er en gjenlevning av klassekompromisset – og vel så det, sa hun.

Hun viste så til forslag 1454 om å ta sterk avstand fra rasisme.

- Vi har foretatt en del språklige endringer i innstillingen: Vi foreslår bl.a. å stryke ordet «rase». I leksikon står det nemlig at det ikke er mulig å bruke rase som en vitenskapelig betegnelse på ulike mennesketyper. Det finnes kun en rase og det er menneskerasen.

I siste avsnitt har vi bl.a. byttet ut ordet integrering med inkludering, som vi synes er et bedre og mer dekkende ord.

Hun kom også inn på barnearbeid. Hun var imot formuleringen «barnearbeid i u-landene må etter hvert erstattes av lek og utdanning.» Hun mente at man måtte sørge for at barnearbeid ble avskaffet og at barna kom under utdanning og omsorg. Hun hadde også endringsforslag som gikk på tvangsekteskap og omskjæring. Hun viste til forslagene.

Egil Gundersen, FF, sa at han var rimelig overrasket over å lese handlingsprogrammet. Her står det vitterlig at LO skal jobbe for langsiktig tilgang på kraft til industrien.

- Vanligvis har det vært en politisk vei å få til slike avtaler, men i dag kan ikke stortingsrepresentantene hjelpe med dette. Dagens kraftleverandører er bare ute etter å tjene mest mulig penger. Profitten er viktig. Derfor må vi tilbake til den tid da det offentlige hadde styringen med kraftleveransene. Det er litt av en jobb. Men den må gjennomføres. Vi må vel endre lovverket slik at industrien kan sikres langsiktige kontrakter. Ellers vil industrien forvitte eller havne på utenlandske hender. 100 års utbyggingskompetanse er for lengst borte her i landet.

*Karianne Aabo*n, Oppland fylke, sa at da hun vokste opp, var mor hjemme med barna og tok omsorgen. I 1967 var det ingen som så noe alternativ til å avbryte karrieren om man gikk inn i ekteskap og fikk barn. Men det ble ingen pensjonspoeng av dette, selv om Folketrygden kom i 1967. Ingen fortalte da at disse mødrene skulle bli skadelidende for resten av livet. I 1992 kom en ny lov som beskrev situasjonen inntil da, men den ble ikke gitt tilbakevirkende kraft. Hun syntes loven burde virke tilbake helt til 1967 og hadde fremmet et forslag i tråd med dette. I den nye

loven står det at de som har barn under 7 år, eller pleier nære pårørende, skal få pensjonspoeng. Dette er i dag den største velferdsforskjellen i det norske samfunnet. Derfor må loven enderes, sa Aaboen.

Tor Inge Hoaas, NKF, sa at kommunesektoren var under et sterkt press for omstilling og konkurranseutsetting. Kritikken mot det offentlige blir mer og mer fantasifull. Han savnet noe i innstillingen om dette presset på offentlig sektor – særlig fra markedskreftene.

- Det faktiske forhold er at offentlig sektor er gått ned i årene fra 1991 til 1997, sa han og viste til tall på det. Dessuten, i Sverige er den offentlige sektors andel 17.6 prosent større enn i Norge – og Sverige er med i EU.

Når det gjaldt det omtalte samarbeidet langs kysten om ilandføring av gass, håpet han det ikke stoppet i Harstad men også kom opp til Finnmark.

Tone Opsahl, Oslo fylke, hadde levert forslag til handlingsprogrammet om at LO støtter kravet om innføring av beskatning på internasjonale valutatransaksjoner (den såkalte Tobin-skatten). Inntekten skal forvaltes av FN. Hun begrunnet det med at turbokapitalismen og finansakrobatenes pengegrådighet er absurd, og spekulasjonsmotiverte kapitalbevegelser er en alvorlig trussel mot verdensøkonomien. En marginal avgift vil være skjerpende for de mest spekulative transaksjonene. FN trenger en forutsigbar og stabil økonomi for arbeidet i den 3. verden. Avgiften bør øremerkes til arbeid blant fattige land og øke innsatsen for helse og utdanning.

Tore Nordvik, Musikernes Fellesorganisasjon, var glad for at kongressen også denne gang fremmet forslag om kulturpolitisk uttalelse. Det var et godt forslag, men kunne gjøres bedre.

Bakgrunnen var at som representant for de organiserte, profesjonelle, syntes han det var litt vanskelig at det snakkes om kulturlivet uten å nevne kunst. LO, som organisasjon, bør gjøre det klart at man også er opptatt av de profesjonelle utøvernes vilkår. Han foreslo derfor noen endringer, slik at man i teksten fikk med kunst- og kulturliv, ikke bare kulturliv. Han foreslo dessuten et nytt kulepunkt om at forvaltningen plikter å legge til rette for kunstutøvelse.

Iren Bekkevold, NKF, viste til forslag som var lagt inn til s. 8 del

3. NKF har lang og god erfaring med samarbeid med andre forbund når det gjelder 6-timersdagen. Hun minnet om heftet som var delt ut om forsøket i Oslo, men nevnte likevel noen eksempler på hva forsøket hadde vist. Korttidsfraværet ble redusert, og dermed også kommunens utgifter til vikarer. Overgang til tredelt turnus styrket arbeidsmiljøet og ga folk bedre tid.

- 6-timersdagen vil bety mye for mange av LOs medlemmer. Mange vil med dette kunne oppnå en stillingsprosent på 100 og dermed fulle pensjonsrettigheter. Dette er ikke bare et kvinnekrav, men et samfunnskrav.

Arnfinn Bjerkestrand, Musikerne, viste til at daværende Norsk Musikerforbund til kongressen i 1997 fremmet et eget forslag om kulturprogram. Det behovet er der fortsatt, og det vil bli arbeidet med et slikt til neste kongress. I mellomtida ville han støtte helhjertet forslaget fra NKF der LO oppfordres til å arbeide for å få lovfestet kommunenes og fylkeskommunenes kulturpolitiske ansvar. Vi har ingen generell kulturlov i Norge, og kulturen kommer dermed ofte langt ned på prioriteringslistene i kommunene.

Svend Morten Voldsrud, NKF, hadde fremmet tre forslag til uttalelsen «Ta ungdom på alvor». Her ville han konsentrere seg om det ene, forslaget om at LO vil styrke ordningen med studiefinansiering i form av fullstipendiering knyttet til studieprogresjon.

- I brøteksten til prinsippprogrammet står det at LO vil arbeide for full stipendiering i utdanningssystemet. Og når det står i handlingsprogrammet, bør det også stå i uttalelsen, mente han. Får vi til dette, har vi også tatt grep i en vanskelig tariffpolitisk sak, for det er jo ikke sammenheng mellom antall år på skolebenken og den lønn en får når en kommer ut i arbeid. Mange har også store problemer med å betjene studielåna sine, blant annet fordi de er i en etableringsfase og derfor må oppta flere lån, for eksempel til bolig, i tillegg til studielånet. - En full stipendiering vil rette på det. I dag får studentene 69 500 kroner i lån og stipend, hvorav bare 20 000 er stipend. Med en så dårlig studiefinansiering er det ikke rart at studentene må jobbe mye ved siden av. Det fører til at studentene blir værende lenger i utdanningssystemet enn nødvendig. Det er ikke god samfunnsøkonomi. Samfunnet skriker jo etter kvalifisert arbeidskraft, sa han, og mente forslaget ville være rekrutterende i forhold til dem

som er under utdanning. Som pådriver i debatten rundt studiefinansieringa, vil LO profilere seg svært gunstig overfor studentene - og det er stadig flere som tar utdanning.

- Noen vil kanskje riste på hodet over en slik «reform», men da sier jeg som Gerd-Liv sa i innledningen: Vi skal ikke bry oss om dem som rister på huet - for døm har tat feil før.

Tormod Jarsve, NKF, hadde kommentarer til uttalelsen om den internasjonale situasjon. Denne er viktig, fordi den viser at LO er en internasjonalt orientert organisasjon og opptatt av internasjonal solidaritet. Selv var han opptatt av palestinerne sak og deres kamp for legitime rettigheter, noe som Israel rått og brutalt undertrykker. Han fremmet derfor et eget forslag om dette til uttalelsen om den internasjonale situasjonen, nærmest identisk med LO-sekretariatets vedtak av 4. april.

Han var glad det var sagt så mye om LOs kvinneprofil, deltidsproblematikken og 6-timersdagen på kongressen. 6-timersdagen er en viktig sak. Mange kvinner jobber deltid, de har i gjennomsnitt litt under 30 timer i uka, mens mennene har 38,5.

Fredrik Oftebro, NTL, mente LO må kjempe for kulturlivet og for viljen til å bruke av fellesskapets ressurser til dette, for retten til kulturinstitusjoner over hele landet. Vi må ha medieinstitusjoner som produserer programmer uten å behøve å ta hensyn til annonsørers ønsker og interesser.

Lage Ødemark, FF, viste til forbundets forslag 1456 om faglig samarbeid i Europa og behovet for et europeisk arbeidsrettssystem. Fellesforbundet ser at utviklingen i Europa, som Norge påvirkes av gjennom EØS, presser fram behovet for en grundig analyse. Forbundet er med i 6 internasjonale bransjeorganisasjoner i industrien. I tariffpolitikken har vi en motpart som for lengst har flyttet fokus fra det nasjonale til det globale, mens det faglige arbeidet fremdeles langt på vei er nasjonalt.

Geir Grønnskag, Sør-Trøndelag fylke, ville ta opp et forslag som betydde mye for han, nemlig om lærlingene. Før reformen var lærlingene arbeidstakere med en lønn, ikke så høy riktignok, men såpass at de greidde seg selv. I dag er de mer studenter og med vesentlig dårligere lønn enn før. Det betyr at vi i det minst bør gi dem de rettigheter studentene har, rabatt på offentlig transport osv. Forslaget til handlingsprogram var godt, men han savnet

synliggjøring av LOs satsing på barn og unge. Han foreslo at forslaget til ungdomspolitisk uttalelse i pkt. 10 ble tatt inn i handlingsprogrammet isteden.

Jan A. Klemetsen, Norsk Arbeidsmandsforbund, ville først takke for et meget godt innlegg fra Gerd-Liv og fra Jan til tariffpolitikken. Han ville gå nøyaktig 1 år tilbake i tida. 7. mai i fjor var vi i streik og han ville, som streikeleder, takke på vegne av de streikende vekterne i Oslo for den massive støtten de fikk fra mange fagforeningskamerater. Det varmet skikkelig.

– Gjennom opptil 4 aksjoner i døgnet, med bred mediedekning både i NRK1 og TV2, fikk vi fokusert på vekternes hverdag. Men vi opplevde også massivt streikebryteri fra ledelsen side. Ledelse på aller laveste nivå ble brukt til å utføre streikende vekteres arbeid. Rapporter er via forbundet oversendt LO og LOs juridiske kontor. Det må få konsekvenser for den enkelte leder dersom vi får en tilsvarende situasjon ved en eventuell ny konflikt.

Han viste til hovedavtalens § 10.1 om utilbørlig opptreden og arbeidsrettsdommer som karakteriserer streikebryteri som utilbørlig opptreden. Her må LO få en avklaring i forhold til NHO, ellers vil streik som kampmiddel i en lovlig konflikt være en illusjon.

– Vårt forbund organiserer mange lavtlønte. Ved innføringen av AFP fra 62 år kunne den enkelte tjene inntil 1 G uten at pensjonen ble redusert. Fra 1. august i fjor ble dette beløpet redusert til 4000 kroner. For våre lavtlønte kamerater medfører det at mange rett og slett ikke har råd til å ta ut AFP fra 62 år, men må stå i jobb til 67. LO må arbeide for at AFP-ordningen også skal gjelde for lavtlønte. Under forrige regjering mistet deltidsansatte, som tjente under 1 _ G, retten til å få full lønn under sykdom. Denne retten er heldigvis innført igjen. Det er viktig at LO jobber for at sykelønnsordningen fortsatt kan gjelde alle deltidsansatte.

LO går i handlingsprogrammet inn for å styrke arbeidstilsynet. Gjennom møter i rådet for Arbeidstilsynet er det kommet fram at det Arbeidstilsynet trenger, for å gjøre en fullverdig jobb, er økte økonomiske ressurser og større sanksjonsmuligheter overfor den enkelte bedrift enn i dag.

Toralf Nilsen, NKF, tok ordet til avsnittet om energi/miljø, nærmere bestemt energiavgifter. Han refererte forslag 504 fra fylkesorganisasjonen i Sør-Trøndelag, og sa at vi må se på de avgiftene vi har ut fra ulike behov. Industrien har behov for kraft

til konkurransedyktige priser, vi har krav på rimelig energi til daglig forbruk, men så har vi overforbruket og sløseriet til f eks fritidshus.

Tone Sand, Postkom, tok opp forslag 654. Yngve hadde fastslått at pensjonsspørsmålet ville bli ett av de viktigste her på kongressen. Det var viktig å arbeide for at de som har tjenstepensjon får beholde denne, og at også andre får tilgang til slik pensjon. Og arbeidsgiverne må ha plikt til å opplyse om folks faktiske pensjonsrettigheter.

Dette var siste innlegg i debatten.

Dirigenten konstaterte at man var kommet til veis ende med talerlista, og sa at redaksjonskomiteenes medlemmer skulle møte kl. 22.30 presis. 165 forslag var fremmet til dagsordenens punkt 8 da debatten ble avsluttet. Samtlige forslag ble oversendt redaksjonskomiteene. *Dirigenten* minnet om at morgendagens møte startet med utdeling av hedersprisen og at alle derfor måtte møte presis. Deretter skulle dagsordenens pkt. 10, Ny lov om arbeidslivet, tas opp til behandling.

Møtet hevet kl. 22.30.

Alle forslag er referert i Redaksjonskomite I og II innstilling fra side 364.

Formiddagsmøtet tirsdag 8. mai

Møtet ble satt kl. 09.00, med *Finn Erik Thoresen* som dirigent. Det åpnet med allsang - «Unge slekter» - med *Trond Henriksen* som forsanger.

Dirigenten ønsket velkommen og sa at møtedagen skulle starte på hyggeligste måte - med utdeling av LOs kulturpris. Han ga dermed ordet til leder for LOs kulturutvalg, Per Gunnar Olsen.

Hedersprisen

Per Gunnar Olsen ga denne introduksjon til utdelingen:

- Vi skal dele ut LOs første kulturelle hederspris. Prisen er ny av året, og i kriteriene heter det følgende:

Hedersprisen tildeles kulturarbeidere i og rundt arbeiderbevegelsen. Prisen er generell og ikke bundet av de andre prisenes kriterierammer. Prisen tildeles personer som står arbeiderbevegelsen nær og som har gjort en jobb for bevegelsen på kulturområdet. Denne spesielle prisen skal henge meget høyt og er LOs høyeste pris på kulturområdet.

Prisen utdeles på hver LO-kongress.

Det håndfaste symbolet for prisen er en liten statue. En ung gutt som ser framover med forventning i blikket. Kunstneren er *Liv Baklund*.

Prisvinneren er født 22. desember 1948 på Rikshospitalet.

Han ble hjembragt til Kløfta ca. ei uke seinere. Han er altså ekte romeriking. Som mange av oss andre er han tatt av sentraliseringa. Han flyttet til Bjølsen i 1995 og bor nå på Holmlia.

Han har en allsidig viseproduksjon bak seg, hvor han i hovedsak har skildret vanlige arbeidsfolks liv.

På mange måter har han videreført arven etter Alf Prøysen. Han synger om de nære ting - om hverdagsmennesker. Om deg og meg. Han har sunget om likestilling gjennom visa om «Fru Johnsen i Oppgang Å», som skapte opprør.

Han har kastet lys over pendlernes situasjon. Hvem kjenner seg ikke igjen i «Mandag morra blues»? - om han som pendlet fra Skarnes.

Men han er først og fremst kjent for oss som fornyeren av arbeiderbevegelsens sangskatt.

Juryen har sagt følgende i sin begrunnelse for tildelingen av hedersprisen:

I sin mangeårige viseproduksjon har han vært en særdeles god

representant for arbeiderbevegelsens idealer. Hans viser blir sunget i arbeiderbevegelsens ulike arrangementer og er høyt skattet.

*Vi har gått under faner og flagg
på en lang vei fra natt i mot dag.
Hån og spott har vi tålt,
men når styrke ble målt –
var vi sterkest – vi kjempet i lag.*

Om noen er i tvil: Prisvinneren er STEIN OVE BERG.

Etter dette foretok LO-leder Yngve Hågensen selve overrekkelsen av prisen på kr. 50 000,- og statuetten.

Stein Ove Berg var rørt, beæret og takknemlig. Prøysen hadde vært nevnt. Han hadde aldri fått Prøysenprisen, da var det spesielt hyggelig at han var den første som fikk LOs hederspris, som han så på som et håndslag fra alle arbeidskamerater tilsluttet LO. Nils Johan Rud har sagt mye klokt. Han har sagt at massekultur er den enes røst i massen. Det hadde aldri vært Bergs mål å bli husket som en Bjørnson eller Øverland, men han hadde forsøkt å være den ene røst i massen. Han hadde sittet i stua hjemme og sett på kongresser og landsmøter at folk hadde sunget «Ta hverandre i hånda og hold» – nå skulle han få oppleve det selv – hvis kongressen ville være med på den sangen da?

Det ville kongressen, og dermed sang alle «Ta hverandre i handa og hold» - med prisvinneren som forsanger.

Så var det tilbake til dagsordenen. Dirigenten refererte først to permisjonssøknader. Den ene fra Atle Tranøy som søkte permisjon for å delta i styremøte i Aker Maritime, den andre fra Lars A. Myhre for å delta i møte med Arbeiderpartiets ledelse og stortingsfraksjon for å diskutere energi og miljø. Begge søknader ble innvilget.

Dagsorden pkt. 10
Uttalelse om rasisme

Følgende innstilling fra Redaksjonskomite 2 til uttalelse om rasisme ble tatt opp til behandling:

FORSLAG NR. : 1554.1

FRA : 250 Hilde Larsen, NTL

Dagsordens punkt 10

Uttalelsen «LO kongressen tar sterk avstand fra rasisme»

Forslag til endring i forslag nr. 1554 fra Sekretariatet.

Første avsnitt:

Første setning endres slik:

«Vi lever i et samfunn med økende mangfold og muligheter.»

Andre setning:

Ordet «rase» strykes.

Andre avsnitt:

Ordene «hvor det kan dukke opp» strykes.

Tredje avsnitt:

Strykes.

Fjerde avsnitt endres slik:

«LO ønsker ikke en intellektuell toleranse uten rot i hverdagen. Vi må stille krav til arbeidsgiverne slik at alle gis like muligheter til å få jobb og at vi får et arbeidsfellesskap som gjenspeiler mangfoldet i befolkningen. Vi må både i ord og handling vise oppvoksende generasjoner at vi tar klar avstand fra forskjellsbehandling. Barn og unge hører ikke bare hva vi sier, de ser også hva vi gjør. Vi må kunne stille krav til politi- og rettsvesen om å ta rasismen på større alvor, slik at alle føler samme rettsvern.»

Sjette avsnitt endres slik:

«LO vil forsette å spille en sentral rolle i kampen mot rasisme, diskriminering og fremmedhat og i større grad søke å bli et instrument for inkludering i samfunnet. LO tar sterk avstand fra enhver sammenkomst som har som formål å fremme rasistiske eller nynazistiske holdninger. Personer med uttalte sympatier i den retning er uønsket som medlemmer i fagbevegelsen. Videre vil LO intensivere engasjementet overfor egne medlemmer og tillitsvalgte, med holdningsskapende arbeid og bevisstgjøring rundt menneskeverdet. LO vil fortsette å delta i det internasjonale arbeidet mot rasisme – spesielt i Den Europeiske Faglige Samorganisasjonen (EURO-LO), slik vi bl.a. bidro til i utformingen av rasismeparagrafen i Amsterdamtraktaten.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

Følgende forslag til uttalelse ble med det tatt opp til votering:
LO-KONGRESSEN TAR STERK AVSTAND FRA RASISME

Vi lever i et samfunn med økende mangfold og muligheter. LO vil jobbe for en human og tolerant hverdag hvor barn og unge kan vokse opp i trygghet uavhengig av hudfarge eller etnisk bakgrunn, et samfunn med mangfold og fellesskap hvor det å være ulike har en egen verdi.

Vi må ta et oppgjør med egne fordommer og vi må si klart og tydelig fra at slik vil vi ikke ha det når vi møter hverdagsrasismen på jobben, i nabolaget eller andre steder. Hver og en av oss har et ansvar for at de unge vokser opp i et harmonisk fellesskap hvor det ikke sorteres etter hudfarge.

LO ønsker ikke en intellektuell toleranse uten rot i hverdagen. Vi må stille krav til arbeidsgiverne slik at alle gis like muligheter til å jobbe og at vi får et arbeidsfellesskap som gjenspeiler mangfoldet i befolkningen. Vi må både i ord og handling vise oppvoksende generasjoner at vi tar klar avstand fra forskjellsbehandling. Barn og unge hører ikke bare hva vi sier, de ser også hva vi gjør. Vi må kunne stille krav til politi- og rettsvesen om å ta rasismen på større alvor, slik at alle føler samme rettsvern.

Det er foretatt en rekke undersøkelser som har gitt oss rikelig med kunnskap om, og dokumentasjon på, at det foregår en omfattende diskriminering på rasistisk grunnlag i arbeidsliv, utdanning, boligsituasjon, ved utesteder og i samfunnet for øvrig. Nå ser vi fram til at «Lovutvalget for lov mot etnisk diskriminering» i sin innstilling foreslår nødvendige endringer i lovverket.

LO vil fortsette å spille en sentral rolle i kampen mot rasisme, diskriminering og fremmedhat og i større grad søke å bli et instrument for inkludering i samfunnet. LO tar sterk avstand fra enhver sammenkomst som har som formål å fremme rasistiske eller nynazistiske holdninger. Personer med uttalte sympatier i den retning er uønsket som medlemmer i fagbevegelsen. Videre vil LO intensivere engasjementet overfor egne medlemmer og tillitsvalgte, med holdningsskapende arbeid og bevisstgjøring rundt menneskeverdet. LO vil fortsette å delta i det internasjonale arbeidet mot rasisme – spesielt i Den Europeiske Faglige Samorganisasjonen (EURO-LO), slik vi blant annet bidro

til i utformingen av rasismeparagrafen i Amsterdamtraktaten.

Tilleggsforslag

Yngve Hågensen satte fram følgende tilleggsforslag fra sekretariatet:

«LO-kongressen ser at holdningsskapende arbeid og forebyggende arbeid blant barn og unge, vil være et av de aller viktigste framtidstiltak mot rasisme. Kongressen ønsker derfor å støtte denne typen arbeid, gjennom en bevilgning til Benjamins minnefond. Fondet ble opprettet med gaver og innsamlede midler etter det grufulle mordet på 15 år gamle Benjamin Hermansen på Holmlia 26. januar i år:

LO-kongressen bevilger kr. 1.000.000,- til Benjamins minnefond.»

Salen reagerte med full applaus på forslaget.

Votering

Uttalelsen ble enstemmig vedtatt.

Tilleggsforslaget fra sekretariatet ble enstemmig vedtatt.

Etter det enstemmige vedtaket, overrakte LO-leder *Yngve Hågensen* en sjekk på 1 million kroner til *Nadeem Butt*, leder av Benjamins minnefond og leder av Kjernesekretariatet i Antirasistisk Senter.

Takk fra Minnefondet

Nadeem Butt fra Benjamins minnefond fikk stående applaus da han mottok sjekken. Han takket med disse ordene:

– Kamerater! Hjertelig takk! Dette er veldig overveldende og vanskelig å si noe når det kommer så plutselig. Jeg tror det har skjedd noe i Norge i det siste. Det merker vi som jobber med antirasistisk arbeid. Denne gaven vil ha stor betydning for Benjamins minnefond. Dette er så mye penger at vi kommer mye tidligere i gang med arbeidet enn hva vi hadde drømt om. Og enda viktigere enn pengene, er det faktum at fagbevegelsen står bak og de signalene vi har fått etter det tragiske drapet. Vi fikk en massiv demonstrasjon, vi har hatt deltagelse fra kongefamilien på minnestunden, vi har fått klar tale fra statsministeren og nå fra LO-kongressen.

Vi som har drevet med antirasistisk arbeid i 20 år, vet at kampen ikke er noe enmannsarbeid eller noe en organisasjon kan greie alene. Vi må våge å ta kampen opp mot høyrekreftene, og

jeg er glad for at Yngve Hågensen sa klart fra om denne lusen som må fjernes. Vi må stå solidarisk sammen mot denne lusen. Norge er ikke et rasistisk land, men vi må innrømme at vi har et rasistisk problem som må bekjempes. Lusen må reduseres til et minimalt nivå. For store deler av befolkningen er ikke dette noe problem. Det er stor støtte til antirasismen. Og når noe er galt et sted, skal dette også kritiseres. Den støtten vi har fått i den senere tid, særlig fra fagbevegelsen, gjør at vi kan føre denne kampen videre, enten vår nabo heter Hans Petter eller Muhammed.. Vi forlanger å bli vurdert i arbeidslivet ut fra våre kvalifikasjoner, ikke ut fra hvor vi stammer fra. La oss ta dette med hjem i det videre arbeid.

Talen ble etterfulgt av stående applaus.

Dagsorden pkt. 10 Ny lov for arbeidslivet

Dirigenten gjorde oppmerksom på det aktuelle saksdokumentet - og ga sa ordet til LO - lederen, som holdt følgende innledning:

Yngve Hågensens innledning

Hågensen sa at LO gjennom hele sin historie har hatt et aktivt og bevisst forhold til samfunnsmessige endringer, ja, har vært en utålmodig pådriver.

- Dagens samfunn preges på mange måter av de valg vi og våre forgjengere har gjort. I enda større grad ser vi det i arbeidslivet, der regler, bestemmelser og overenskomster er et resultat av vårt engasjement. Eksempler på det, er store reformer som arbeidsmiljøloven av 1977, etter- og videreutdanningsreformen og utviklingen av solidaritetsalternativet.

For å skape et bedre og tryggere arbeidsliv, har det vært snakk om to faser. Den ene var rundt LOs 100-årsjubileum i 1999, da det ble avdekket stor utålmodighet gjennom tusenvis av innspill. Sekretariatets behandling og innstilling er blitt møtt på i hovedsak to måter - enten er man tilfreds med at det er lagt et grunnlag for det videre arbeid med endringer, eller så er man litt skeptisk og redd for å miste noe på veien, hvis det vi har i dag skal samles under ett.

Alle ser behovet for endringer, og det er snakk om å sette i gang en prosess for det. Den prosessen skal ikke avsluttes her på kongressen, den skal startes. Vi skal heller ikke nullstille alt, slik det er blitt sagt. Endringer skal være forbedringer. I ettetid, når

kongressen er slutt, er det snakk om en prosess som skal involvere medlemmene, tillitsvalgte, grunnplanet, for å sikre fundamentering og eierskap.

Det er klare sykdomstegn i dagens arbeidsliv. Har vi – også i fagbevegelsen – vært flinke nok til å se varsellampene i tide? Det er dette saken handler om. Tanken om å revidere arbeidslovgivingen er ikke noe LO-sekretariatet har funnet på i sin visdom.. Den springer ut av de tusenvis av forslag i «Mennesker og arbeidsliv». Vi vil sikre trygghet for arbeid og inntekt i et godt arbeidsmiljø. Alle som har ønsket det, har kunne medvirke med synspunkter. Nå skal vi systematisere dette og ta en debatt i egne rekker. At det er nødvendig å ta omfattende grep, er synliggjort på en rekke ulike måter. Det å foreslå igangsatt dette arbeidet er nettopp et slikt helhetlig grep som trengs, der avklaringen av viktige sammenhenger i samfunnet må stå sentralt.

Utenlandske investeringer i Norge, og norske investeringer i utlandet, har økt. Eierskap på tvers av landegrensene er blitt mer vanlig. Dette skaper nye utfordringer for styring, lovverket, avtaleverket. Det politiske bakteppet er markedsretting og konkurranseutsetting, privatisering og avreguleringer. Det blir mer ulikhet i samfunnet. Dette må møtes med en aktiv faglig politikk.

Det tradisjonelle industrisamfunnet viker gradvis plassen for det vi kaller det kunnskaps- og kompetansebaserte tjenestesamfunnet. Antallet arbeidstakere med høyere utdanning øker. I dag er 70 % sysselsatt i tjenesteyting og service. 30 % har universitets- eller høyskoleutdanning. Andelen øker, og mest for kvinner. Dette medfører nye utfordringer, krav og prioriteringer, ikke minst i forholdet mellom arbeidsplass og hjem.

Antallet ansatte i tradisjonell industri går tilbake, det er riktig, men vi bruker mer varer og tjenester enn noensinne. Det blir et spørsmål om definisjon av tjenestebegrepet. Hvis vi legger alt av støttefunksjoner rundt den vareproduserende industri inn under tjenester, kan vi fort komme til å få et skjevt bilde av arbeidslivet i Norge. Det kan lett føre til den feilslutning at industrien er død, noe som slett ikke er tilfelle.

Prosess- og prosjektorienteringen øker. Nye styringsformer innføres. For arbeidstakerne øker kravet til nærhet til kundene, kompetanse og evne til omstilling. I dag regnes de ansattes kompetanse som viktigere enn bygninger, maskiner og råvarer. Dette endrer maktforholdene. Vi må ta disse økte krav til individet på alvor. Kravet til fleksibilisering øker på alle arbeidsplasser. Dette kan være en stimulans, men det kan også

føre til stress og utrygghet, til et dårligere arbeidsmiljø, til tidlig utstøting, noe statistikken forteller sitt om. Behovet for en trygg arbeidsplass er for mange blitt viktigere enn kravet til høy lønn og karriere.

– Hvordan sikre tryggheten? Det er de som hevder at det er på tide å oppheve de kollektive rammebetingelsene, eller i hvert fall beskjære dem kraftig, sa Hågensen. For ham var det helt sentralt å bygge på to av fagbevegelsens fundamentale holdninger – kollektiv fornuft og evnen til å se ting i sammenheng. Det er der svarene finnes.

– Nye eierdannelser, styringsformer og omstruktureringer fører til at avgjørelser tas på steder der arbeidstakerne ikke er representert. Vi må finne nye virkemidler for å sikre bedrifts-demokrati og innflytelse på egen arbeidsplass. Det gjelder å finne nye arenaer for innflytelse. Med stadig nye former for arbeidsgiverforhold pulveriseres arbeidsgiveransvaret – og det gjelder både privat og offentlig sektor, sa Hågensen. Det er ikke akseptabelt at offentlig sektor setter ut og privatiserer virksomhet og dermed går fra forpliktelsene overfor arbeidstakerne. Vi trenger et nytt lovverk som slår fast hvor ansvar og plikter hos arbeidsgiver ligger.

Gjennom årene har vi sett hvordan ansattes rettigheter og avtaler blir vanskeliggjort i den nye økonomien og omstrukturering. Det er arbeidstakerne som bærer byrdene av omstillinger mens andre høster fruktene. Vi må få konkretisert gjennom lover og avtaler arbeidstakerne rettigheter ved overgang til ny arbeidsgiver, styrke vernet mot overgrep.

Arbidsmiljøet har ikke vært så mye i søkelyset de seneste år, men fortsatt er tusener arbeidstakere utsatt for kjemiske og fysiske belastninger. Dette må ikke bli gjenstand for mindre oppmerksomhet fra oss. Og i tillegg til de gamle belastninger, er det kommet til nye – trakassering og vold, lange og sene vakter. Det har sammenheng med hvordan arbeidet organiseres og tilrettelegges.

I dokumentene i saken drøfter vi mange forhold, det ytre miljø, en demokratisering av miljø saker, bedriftshelsetjenesten – og da mener jeg virkelig bedriftshelsetjeneste for alle – nye bestemmelser om kontroll og overvåking som følge av den teknologiske utviklingen i arbeidslivet, hjemme- og fjernarbeid, beskyttelse av tillitsvalgte som utsettes for umoralske, om ikke straffbare, forhold.

Et problem skal jeg ta opp spesielt, og det er vern mot utstøting. Vi har et høyt sykefravær, vi har en faretruende økning av antall

uføretrygdede, vi snakker om utstøting av flere arbeidstaker-grupper, ikke bare over 60, men 45+. Både privat og offentlig sektor har mange utstøtingsmekanismer. Det stilles økt krav til omstilling, det er høyt tempo og økende krav til kompetanse som virker ustøtende på mange. Vi må møte dette med en aktiv seniorpolitikk, større fleksibilitet, vi må få en bedre samordning av virkemidlene som kan gi vern mot utstøting i arbeidslivet. Vi innfører nødvendige redskap for det tillitsvalgte.

Vi må få en fornyelse av lovbestemmelsene i arbeidslivet. Vi må bygge på erfaringene fra våre tillitsvalgte, og da vet vi at dagens lover ikke er tidsmessige nok. Kartet stemmer ikke lenger med terrenget. Problemene kan ikke bare angripes på en måte. Vi må dels samordne lover, vi trenger dels nye lovbestemmelser og vi trenger en integrering av lovbestemmelser. Det er ikke slik at vi har tenkt å slå barnet ut med badevannet. Arbeidsmiljøloven er i dag vår viktigste lov for arbeidslivet. Mye kan samles inn i en ny arbeidslivslov, men vi skal ikke kaste bort noe før vi har noe nytt på plass. Vi skal ikke gjennomføre noe som svekker arbeidstakernes rettigheter og interesser slik de er i dag. Noen ganger er det hellere ikke mulig å samordne alt.

Noen ganger velger vi å regulere arbeidsforhold ved lov, andre ganger med avtale. Vi skal ha en samlet arbeidslivslovgivning som har basis i avtaleverket. Vi skal ikke slå sammen lover for sammenslåingens skyld, men lovregler skal vurderes sammen. Vi må bygge på det byggverket vi har reist og bygge videre ut, vi skal ikke sove på jobben.

Med disse ordene tok Hågensen opp sekretariatets innstilling.

Dirigenten sa at man skulle avvikle Valg kl. 15.00, men allerede kl. 16.30 måtte salen rømmes for at man skulle kunne gjøre i stand til kveldens kongressfest. Det var til nå 18 inntegnede talere til debatten. På grunn av tidsnøden denne dagen foreslo han at man allerede fra start fastsatte taletiden for første innlegg til 5 minutter og for innlegg andre gang til 2 minutter. Dette ble enstemmig godkjent. *Dirigenten* foreslo så et kvarters pause og han sa at Tove Johansen fra El & IT var første talere. Møtet hevet 10.10.

Møtet ble satt igjen kl. 10.15. *Dirigenten* var utålmodig etter å få folk på plass og sa at hvis dette skulle være revolusjonens fortropp, trodde han at revolusjonen ble forsinket.

Jørgen Kosmo orienterer

Først fikk arbeids- og administrasjonsminister *Jørgen Kosmo* ordet til en saksopplysning fra regjeringen:

– Når neste LO-kongress samles, bør vi ha en ny arbeidslivslov. Det betyr at vi ikke kan hvile, og vi har fått et fantastisk godt grunnlag gjennom det forarbeidet LO, med sine medlemmer, har gjort, sa Kosmo. Vi har nå et grunnlag som gjør at vi kan komme fort i sving. Så snart vi har fått med oss innspill også fra denne kongressen, i tillegg til det gode grunnlagsmateriale vi allerede har, skal vi sette ned et utvalg som skal arbeide med den nye loven. Men det betyr ikke at byråkrater skal få sitte i fred. Skal vi få en ny, god lov som ivaretar det som er nødvendig å få gjort, krever det konstant press og oppfølging fra fagbevegelsen.

Når utvalget blir nedsatt på forsommeren, skal det ha tung representasjon fra fagbevegelsen, fra LO. Det er i fagbevegelsen og arbeiderbevegelsen visjonene ligger. Men det er ikke nok med en ny lov, vi må gjøre en rekke andre ting. Vi ser at folk i økende grad støtes ut av arbeidslivet. Da kan vi ikke ha det slik at debatten om dette møtes med angrep på sykelønnsordningen.

Det må bli mulig også for folk som ikke fungerer 100 % å være yrkesaktive, og dette skal vi få til, men det går ikke uten at arbeiderbevegelsen samlet tar et stort løft. Lykke til med debatten!

Debatten

Dirigenten sa at i følge kjøreplanen skal kongressen være ferdig i løpet av torsdag. Det betydde at debatten under dette punktet måtte avsluttet innen lunsj i dag. Med 5 minutters taletid ville det være umulig, det sto allerede 40 på talerlista, og strek var ennå ikke satt. Han foreslo derfor 3 minutters taletid fra start, og det ble godtatt. Dermed ga dirigenten ordet til første taler.

Tove Johansen, El&IT: – Nytt millenium, nytt arbeidsliv? Når det gjaldt det siste var hun ikke så sikker. De trendene som forslaget om ny arbeidslivslov bygger på, er til stede, men hun var slett ikke sikker på at de var så omfattende som mange synes å mene. Mye av arbeidslivet fungerer fortsatt som før. For henne var det viktig å understreke at den nye loven må bygge på det vi har, og spesielt på arbeidsmiljøloven. Behovet for opplysning blir også stort. Selv om den nye loven blir lettlest, kan det fort bli slik det pleier å være – den ene parten setter seg inn i bestemmelsene og forteller den andre hvordan de skal tolkes og etterleves. Det er klart at arbeidsgiverne ønsker et deregulert arbeidsliv, det er ikke noe

nytt, men det er ingen grunn til at fagbevegelsen skal gå med på det. Dette vil bli å føre til økte forskjeller mellom arbeidstakerne på den enkelte bedrift.

Det er også viktig å ha sanksjonsmuligheter, og også her er det viktig ikke å nullstille i forhold til eksisterende lovverk og bestemmelser. Hun var glad for at Yngve hadde understreket nettopp dette.

Dirigenten sa at strek var satt, og at eventuelle forslag måtte leveres innen et par minutter.

Sissel Hallem, EL&IT, syntes det var betenkelig at den fagligpolitiske uttalelsen ble vedtatt før dette punktet ble tatt opp, dette er så viktig at det absolutt burde ha vært sett i sammenheng. Hun fremmet med dette 2 forslag som hun refererte. I tillegg opprettholdt hun forslag 806 som var innsendt tidligere.

Jens P. Jensen, sekretariatet, slo fast at mye er endret siden Arbeidsmiljøloven kom inn i vårt lovverk.

– Arbeidslivet er i kontinuerlig endring. Det blir stadig mer sjeldent å arbeide på den samme arbeidsplassen livet ut. Kravene til enkeltmenneskenes kompetanse, fleksibilitet og omstillings- evne er store. Samtidig stiller den enkelte selv krav til økt fleksibilitet, for eksempel i form av fleksibel arbeidstid.

Ny organisering gir nye utfordringer. Den strengt hierarkiske organisasjonskulturen er en saga blott. En flatere organisasjon gir de ansatte nye muligheter til å få innflytelse på sin egen arbeidssituasjon, men fører samtidig til økt press for å prestere i et raskere tempo. En ny lov må sikre nødvendige minimumskrav som skal være felles for arbeidslivet.. Loven må ivareta en grunnleggende trygghet for helse og miljø, arbeid og inntekt, læring og individuell utvikling. psykisk og fysisk helse og livsutfoldelse. Vi finner oss ikke i en økt fleksibilitet som kun er på arbeidsgivernes premisser.

Arbeidsmiljøloven er på mange områder en god lov. Problemet er snarere en manglende oppfølging og etterlevelse av lovverket enn at loven i seg selv er for dårlig. Men den tar ikke i tilstrekkelig grad hensyn til nye utfordringer. Den er kanskje først og fremst en teknisk innrettet lov, som mer diffust ivaretar menneskelige hensyn. En ny lov må bli et viktig bidrag for å styrke lovgivningen på disse områder.

Dokumentet er et godt utgangspunkt for videre arbeid. Jeg er

fornøyd med forslaget om at ytre miljø må synliggjøres gjennom et eget kapittel i en ny lov. Dagens lov hjemler retten til opplæring av verneombud og helsepersonell. Nå skal vi ha rett til opplæring i problemstillinger knyttet til ytre miljø. Vektleggingen av medmenneskelige forhold er særlig positivt. Det er bra at dokumentet tar opp bedriftshelsetjenestens sentrale rolle for et bedre arbeidsmiljø og for å redusere sykefraværet. Norge må ratifisere ILO-konvensjonen på dette punkt. Belastningslidelser må godkjennes som yrkesskade. Det samme gjelder arbeidsrelaterte sykdommer i forbindelse med psykososiale forhold.

– Det foreliggende dokumentet må bli gjenstand for en grunnleggende debatt, og vi skal komme med flere innspill i denne debatten, forsikret Jensen.

Hilde Elveland, EL&IT, ville si noe om de tillitsvalgtes arbeidskår.

– Alle har jo fulgt Ullmann-saka i mediene. Også dette må knyttes opp mot ny arbeidslivslov. Forbundet har levert flere forslag til pkt. 9 på dagsordenen. Forholdet er at de tillitsvalgte i dag er satt under kraftig press av arbeidsgiverne, både på tid og i forhold til de lover og bestemmelser i arbeidslivet de er satt til å ivareta. Mange bedriftsledere ser på dem mer som fiender og ikke som medspillere. Dette kan vi ikke godta. Verken arbeidslivet, LO eller samfunnet som helhet er tjent med slikt tilstander.

Roger Pilskog, FF, trodde ikke innstilling om ny arbeidslivslov var direkte dårlig. Den gikk kanskje vel langt enkelte steder og han kunne ikke helt forstå hvorfor det var nødvendig å ta inn deler av Hovedavtalen. Det har vært en del skepsis til den nye loven – man vet hva man har, Arbeidsmiljøloven – men ikke hva man får. Men han var redd for at om ikke vi tok debatten, så ville NOH og de kreftene være på banen.

– Vi er tjent med å være spydspiss og si i fra at vi må ha en ny lov, og om hvordan den skal være, og vi vil ikke tape et komma fra den Arbeidsmiljøloven, sa han. Men han så det som en utfordring å holde øynene på hvordan loven forvaltes. Han kunne nevne eksempler på byråkratisk tøvette forvaltning, utnyttet av arbeidsgivere. – Det må brukes vett i forvaltningen av lovverket.

Olav Boye, NGF, slo fast at vi nå ser et mer brutalt arbeidsliv. Et arbeidsliv i endring. Han delte ikke Thorbjørn Berntsens

bekymring for å erstatte Lov om arbeidsvern og arbeidsmiljø med Lov for arbeidslivet. En ny og mer omfattende lov, er et bra tiltak.

- Det meste av arbeidsmiljølovens paragrafer er bra redskaper også for framtiden. Det er en myte at arbeidstakerne i dag og i framtiden ønsker seg færre lover og avtaler i arbeidslivet, og dermed større fleksibilitet og mindre trygghet i arbeidssituasjonen.

Det må være en oppgave for oss på LO-kongressen å komme med konkrete politiske krav til den nye loven, som gir de tillitsvalgte makt til å bedre arbeidssituasjonene og skape et godt fysisk og psykisk arbeidsmiljø. Ethvert forslag om å redusere kravene i arbeidsmiljøloven må avvises.

Den 50-siders innstillingen fra sekretariatet er en samling sprikende debattinnlegg og vurderinger, som ikke egner seg som innstilling, sa Boye, og la fram et forslag til 15 punkter, som oppsummerte det som var viktig. Han så gjerne at disse punktene ble oversendt til redaksjonskomiteen, i full tillit til at den ville bidra positivt til en bedring av innstillingen.

- For skams skyld kan vi ikke gå fra kongressen uten et klart mandat til LO om hva vi, som det høyeste organ, mener om denne viktigste saken på år og dag.

- Lover og regler i norsk arbeidsliv er blitt utvannet og redusert i de årene vi har hatt EØS-avtalen. Gradvis bryter den ned vårt folkestyre og våre faglige rettigheter. Det er en enorm produksjon av lover fra EU-kommisjonen, men aldri - jeg gjentar, aldri - har de tatt inn over seg rekommandasjoner og minsteregler fra ILO. Våre faglige rettigheter må vike for EUs konkurranseregler. Eller som generaldirektør Jürgen Schrempp, i Daimler-Chrysler, har uttalt: «Det blir ikke noe fart på europeisk arbeidsliv før vi har de samme regler for lønns- og arbeidsvilkår som i Indonesia.» Det var i Suhartodiktaturets dager.

En rekke offentlige utvalg har jobbet trofast i generaldirektørens ånd: Blaallid, Holden, Sandmann, Stabel og, ikke minst, Colbjørnsen, som står bak kravet om ny lov for arbeidslivet. Colbjørnsen-utvalget er ikke oppnevnt etter krav fra oss i fagbevegelsen. Den nye loven skal ikke kopiere forslag fra dette utvalget. Vi er her for å ta knekken på Colbjørnsen og legge noen solide bunnplanker for et lovverk som blir det viktigste redskap for faglig tillitsvalgte. Derfor er dette den viktigste sak på denne kongressen.

Marit Sørliæ Røed, Telemark fylke, sa at Yngve nesten hadde klart

å berolige henne, men bare nesten, for hun syntes ikke alt han sa var helt i tråd med innstillingen.

Hun understreket at aldri har verneombudet vært viktigere enn nå, og hun reagerte på at det ble sagt at de tillitsvalgte skulle overta verneombudets rolle. De tillitsvalgte er valgt etter avtale, verneombudene etter lov.

Tidsklemmen var stor nok fra før for de tillitsvalgte, og hva da om de skulle være verneombud i tillegg? Hun syntes dette signaliserte at verneombudet ikke var så viktig – nå som de psyko/sosiale problemene på arbeidsplassene er større enn noensinne.

Hun satte derfor fram et forslag.

– Loven er ikke ubrukkelig som den er, men den må brukes av de tillitsvalgte. § 12 må særlig brukes mer aktivt. Vi trenger ikke en lov for mer fleksibilisering og individualisme, vi trenger mer en lov om vold og trakassering. Vi trenger ikke en lov som åpner for individuell avlønning, som støtter opp om holdninger i NHO om mer individualisme og fleksibilitet. Vi må unngå at vi får et todelt arbeidsliv i Norge, slik som man har det i resten av Europa, sa Sørli Røed.

Arne Byrkjeflot, NKIF, sa at han i 20 år hadde kalt Yngve Hågensen for en moderat mann som var litt slakk i kantene. Yngve har svart at det ikke er julaften hver dag.

– Nei nettopp, det er ikke julaften hver dag. Du sa nå at det ikke er satt sluttstrek for debatten om en ny arbeidslivslov, men det åpnes jo for et regjeringsoppnevnt utvalg som skal se på alle lover som gjelder i arbeidslivet. Vi får et regjeringsoppnevnt utvalg hvor alle lover som angår arbeidslivet skal gjennomgås, vi kommer frem til stortingsmelding og en proposisjon. Jeg mener dette er å nullstille fagbevegelsen i forhold til det lovverket som gjelder i dag. Dette blir neppe noen forbedring, men en forverring av forholdene i arbeidslivet, mente Byrkjeflot.

– Vi har jo sett hva Blaalidutvalget kom frem til. Jeg er dypt bekymret over denne prosessen, særlig på bakgrunn av at vi ikke har noe felles standpunkt eller felles holdninger til hva vi ønsker å forbedre. Gjennom den prosessen som har vært i LO de to siste årene, har det nesten ikke kommet innspill. Jeg kritiserer ikke forbundene for dette, men dette er situasjonen. Saken drøftes ikke blant medlemmene. Dette er ikke noe radikalt innlegg. Det er bare det at jeg er livredd for denne utviklingen. Vi burde hatt 1-2 år til for å samle oss om felles holdninger til en lovendring. Jeg sier nei til et regjeringsoppnevnt utvalg før vi vet hva vi vil. Bruk dagens lov. Godta ikke dette! tordnet Byrkjeflot.

Solvår Slaughter, Vest-Agder fylke, sa at hun delte sistnevnte talers bekymring. Da hun leste sekretariatets innstilling, hadde hun fått angst. Det var litt betryggende å høre Yngves innledning om at dette ikke skulle skje så brått, og hun hadde forestått at saken skulle sendes ut på høring til forbundene før den gikk videre til Regjeringen – og til hvilken regjering? Vi må bruke tid på denne loven.

– Særlig i vår bransje, Hotell- og restaurant, har vi erfaring for at ordninger med større fleksibilitet og individualisme utnyttes av arbeidsgiverne og er til deres fordel, sa hun, og viste også til Colbjørnsen-utvalgets innstilling. Innstillingen ivaretar arbeidsgivernes behov for fleksibilitet. – Vi er for frihet for den enkelte, men har erfaring for at arbeidsgiverne misbruker fleksibiliteten til egen fordel. Arbeidstidsordninger må baseres på tariffavtaler og normalarbeidstid, ikke på «de sterkeste rett», sa *Slaughter*.

Svein Sørensen, FF, åpnet med at en ny arbeidslivslov er tenkt som ei håndbok, der arbeidstakeren og de tillitsvalgte raskt kan finne fram til de viktigste bestemmelsene i arbeidslivet, ikke som i dag: – lete i ferielov, aksjelov, hovedavtale, lov om permittering, voksenopplæring, tjenestemannslov og andre lover.

– I tillegg ser de for seg helt nye områder innenfor loven. Det er en besnærende tanke og en verdig kampsak. Men hva skjer i virkelighetens verden når LO inviterer til en nyåpning av alle sider ved arbeidslivets reguleringer i dag? Når dette skal gjennom en statlig utredning med byråkrater og arbeidsgivere? Og når dette skal behandles av et storting som ikke akkurat er de beste garantister for oss? Hva skjer med arbeidstakerrettigheter i et politisk klima der avregulering står i sentrum?

– Er det i denne situasjonen fagbevegelsens oppgave sjøl å sette til side en av de få lover som faktisk velger arbeidernes standpunkt, Arbeidsmiljøloven av 1977. Det er en lov som er mer radikal i dag enn den var den gang. Riktignok har den fått seg noen sprekker gjennom Blaalidutvalget, som tillater utleie av arbeidskraft, men som helhet står den merkelig urokka.

Med dette utgangspunktet burde fagbevegelsens taktikk være ganske opplagt. Angrep på bred front er dømt til nederlag, vi må plukke oss ut noen prioriterte saker som vi satser alt på å forbedre. Vi må være helt klare på at vi ikke vil godta arbeidsgivernes press for større fleksibilitet, mer gjennomsnittsberegning av arbeidstida, større fullmakter lokalt og helst på den enkelte arbeidstaker, sa han og mente LOs innstilling var langt fra å

oppfylle disse krav. Den grundige gjennomgangen av alle mulige områder ved den nye loven, gir forslag til forbedring på svært mange områder, men det er ingen prioriterte krav. Og på svært mange områder er innstilling svært vag.

– På de områdene vi kan vente oss angrep, legger innstillinga seg, dessverre, lagelig til for hugg. Det er ikke spesielt lurt å gå inn i denne prosessen med åpen holdning til at det er arbeidstakerne som krever mer fleksibilitet både på arbeidstid og ferie, som for eksempel at de som ikke har barn i skolepliktig alder gjerne tar ferie utenom skoleferien. Det vil bli oppfattet som en invitasjon til hestehandel fra arbeidsgivernes side.

Jeg er redd for at når hele lovverket om arbeidslivet legges ut til diskusjon – da vil vi komme svekket ut av det.

Kjell Finvåg, Oslo fylke, registrerte at mange viktige saker var tatt opp i dokumentet.

– Men det betyr ikke at vi dermed er sikret en ny og bedre lov. Vi er ikke engang sikret å beholde det utgangspunktet dagens arbeidsmiljølov har. Fagbevegelsen er slett ikke alene om å stille krav og forme lovgivningen, dessverre. Man har påpekt høyresidas krav. Kravet til «modernisering» kom for eksempel klart fram i Colbjørnsenutvalgets innstilling. Utvalget tok til ordet for en lov som åpner for å ivareta virksomhetenes behov for mer fleksibilitet.

Prinsipielt handlingsprogram forslo å legge vekt på hensynet til verdiskapning, sysselsetting og arbeidstakernes totale situasjon. I bakgrunnen hører jeg Colbjørnsenutvalgets vektlegging av konkurranseevne og fleksibilitet. Dersom dette blir utgangspunktet for en kommisjon, frykter jeg resultatet, sa Finvåg.

– Både internasjonalt og nasjonalt får markedskreftene et friere spillerom. Vi opplever et mer brutalt arbeidsliv, hvor arbeidstakernes rettigheter og vilkår forverres. En del av hverdagen for mange er tidspress, utrygge arbeidsplasser og mer ansvar, uten økt innflytelse. Samtidig opplever vi en seniorpolitikk som støter ut 50+ fra arbeidslivet. Grupper som i dag rammes, vil måtte betale en høyere pris.

Dette skjer både ut fra maktforholdene i samfunnet og gjennom politiske beslutninger. Gjennom lovendringer og høringsforslag bidrar myndighetene til å gjennomføre markedskreftenes krav til liberalisering. Loven om inn- og utleie har allerede bidratt til dette. La ikke Arbeidsmiljøloven få samme skjebe. Arbeidsmiljøloven ble lansert med løfte om at hensynet til arbeidsfolks helse skulle gå foran økonomiske hensyn. Det må vi ta vare på –

og ære være Thorbjørn Berntsen for hans advarsler til kongressen, sa Finvåg. Han sa videre:

- «Jobb når du vil», er overskriften i dagens VG på nett. Det vil nok glede Frp, som synes overtidsbestemmelser er noe tull, og at det er urimelig å hindre voksne folk i å jobbe så mye som de vil. Arbeidstakernes innflytelse og frihet er imidlertid en illusjon. Jeg minner om kommisjonen av 1885, hvor flertallet uttrykte: « Det ligger åpent i dagen at der står mange midler til rådighet for den arbeidsgiver der vil fremtvinge en arbeidstid der er lengere enn hans arbeidere ønsker den.» Slik er det fortsatt for de fleste av LOs medlemmer.

- Vi må ikke risikere et nytt Blaalid, med en smørbrødtype med gode krav og forutsetninger som skusles bort av et stortingsflertall. Kanskje et borgerlig flertall, men uansett et flertall med liten arbeidslivserfaring og kunnskap om det generasjoner har kjempet for å bygge opp. Det hviler et stort ansvar på hele LO i denne saken, sa Finvåg, og rundet av:

- La oss bygge videre på dagens arbeidsmiljølov, med stor vekt på verne- og rettighetsbegrepet. Det må komme foran virksomhetens behov.

Tone Opsahl, Oslo fylke, syntes Yngve hadde holdt en flott innledning, men hun satt igjen med en dårlig magefølelse. Er det fordi vi ikke har tro på vår egen styrke til å vinne gjennom med våre krav i en slik prosess som er skissert? Hun ble også skremt av Jørgen Kosmo, som nærmest sa at han kunne nedsette et utvalg neste uke. Yngve sa jo at LO ville bruke noe mer tid på prosessen. Det hadde vært mange gode innlegg i debatten og hun hadde levert enn en tekst om endring i innstillingen. Den var i samsvar med forslaget fra El & IT-forbundet.

- Vi er skeptisk til et utvalg og tror ikke at dette går vår vei. Vi er redd for at arbeidsmiljøloven svekkes. Hvorfor ikke videreføre loven, styrke loven? Det høres besnærende ut når arbeidsgiverne sier «jobb når du vil», men jeg er redd arbeidsgiverne vil bruke sin styringsrett også på dette området, sa Opsahl.

Anne-Karin Bråten, NKIF, var ikke imot å diskutere forbedringer av arbeidsmiljøloven, men hun var skeptisk hvis det var markeds-kreftene som skulle legge premissene, og ikke fagbevegelsen, som etter hennes mening bør være pådriveren. Yngves innledning var god den, og det var vanskelig å si seg uenig, men problemet var at den ikke hang sammen med innstillingen i saken, en innstilling som hun ble ganske forskrekket over.

- Dette er en prosess som må gå i fagbevegelsen, og det er allerede vanskelig nok å få gjennomslag hos arbeidsgiverne for bestemmelsene i den arbeidsmiljøloven vi har. De oppfatter oss ofte som «bakstreverske».

Proessen er den at når vi har gått gjennom dette i fagbevegelsen, går det videre til departement og regjering, og her vil det handle om jus. Endelig skal saken avgjøres i Stortinget, der vi er avhengig av sammensetningen, og den er ikke den beste i dag, sa hun. Hun hadde levert et forslag om at kongressen ber sekretariatet, med basis i dokumentet, å utforme de deler av det gamle lovverket som må forbedres.

Claus Jervell, HRAF, hadde en saksopplysning til administrasjonsministeren fra hotell- og restaurantbransjen der lønningene internasjonalt går nedover. Han mente at viktigere enn en ny lov, er å sørge for at det lovverket vi har blir overholdt. Vi har ikke i dag et arbeidstilsyn i Norge som kan sørge for at Arbeidsmiljøloven blir fulgt. - Når den jobben er gjort og vi kan stole på at andre enn oss stiller opp og passer på at avtaler om lønn og arbeidsforhold blir overholdt, kan vi begynne å snakke om fleksibilisering, sa han. Han nevnte eksempler fra Gardermoen, der forbundets medlemmer ikke orker mer og slutter. Blant annet blir ikke avtale om fulltid fulgt. Det er stor gjennomtrekk. Ved en stor hotellkjede er det ansatte i Oslo, utlendinger, som har 1200 timers overtid i året, uten kompensasjon. De har avtale, men den følges ikke. De som prøver å holde på sine rettigheter, får beskjed om at de kan slutte. Folk blir satt opp mot hverandre.

- Gi oss ordentlige forhold først, så kan vi begynne å snakke om fleksibilisering.

Arne Sveen, NKF, slo fast at lovverket ikke har holdt tritt med utviklingen i arbeidslivet. Det må rustes opp for å komme i takt med den nye virkeligheten. Både i privat og offentlig sektor blir arbeidsoppgaver stadig satt ut på anbud, og når arbeidstakerne følger med på kjøpet blir opparbeidede rettigheter borte. Pensjonsrettigheter blir tatt bort med ny arbeidsgiver, og det er slike kutt i forpliktelsene overfor arbeidstaker som bidrar til anbudsvesenet, det blir billigere. Pensjonsrettighetene må sikres ved virksomhetsovertakelse.

Han nevnte et eksempel der ambulansetjenesten ble satt ut på anbud og den nye arbeidsgiveren satte som betingelse at de ansatte skulle melde seg ut av fagforeningen. Det ville de ikke, og fikk ikke jobben. Og når de ikke ble med over, var det rettslig sett

ikke virksomhetsoverdragelse – og de ansatte hadde ikke noen rettighetskrav.

Sveen reiste forslag 14.1.b. fra NKF.

Liv Aasbø, HK, tok for seg kapitlet om arbeidstid, pensjon og ferier, og reiste forslag om nytt punkt som gjaldt arbeidstid i kjøpesentre.

– På vegne av mange tusen butikkansatte ber vi om å få være med på kaka, sa hun, og forsikret at det ikke var enkelt å jobbe til 8-9-tiden om kvelden når en hadde småbarn. Når det er reklamekampanjer på gang, forlanger kjedene at butikkene holder åpne og hun trodde søndagsåpne butikker kunne være en realitet før vi vet ordet av det.

Hun nevnte også Plantasjen, kjede med blomster og vekster. En av kjedens butikker hadde hun som nabo på arbeidsplassen. Den står helt fritt med åpningstider, for bransjen er ikke dekket opp i Arbeidsmiljølovens bestemmelser om åpningstider. Og siden de ikke nøyer seg med å selge bare blomster og den slags, men hadde et variert vareutvalg for øvrig, påvirker det konkurranse-situasjonen. Hun var redd åpningstiden tøyte seg mer og mer, og at butikkene snart ble redusert til å være et fritidstilbud til folk som har for mye penger og for lite å gjøre.

– Ikke handle på søndag, ba hun.

Anne-Grete Vagle, HK, ville fortelle en liten historie fra hverdagen. En kollega av henne ble i 1999, etter 25 år på arbeidsplassen, oppsagt. Begrunnelsen fikk hun på gangen – kompetansen var ikke god nok, noe det aldri var blitt sagt noe om før. Hun hadde bl a kjørt et av bedriftens beste økonomiske prosjekt. En nyansatt ungdom fikk jobben, attpåtil med 10 000-talls kroner mer i lønn. Hva det egentlig handlet om, var å bli kvitt en person som sa sin mening. Det hører med til historien at bedriften måtte trekke tilbake oppsigelsen. Et annet konkret eksempel hun visste om, var en 62-åring som ble tvunget til å gå av som 62-åring på grunn av «omstrukturering». Det er denne brutale hverdagen i arbeidslivet som gjelder. Hun syntes det var sunt med skepsis til det som er nytt, og ville si med Claus Jervell: Først må vi få det vi har til å fungere.

Fred Iversen, FF, var dypt bekymret om det var slik at vi ikke skulle ta debatten om ny arbeidslivslov nå. 30 000 på attføring og 300 000 uføre er et resultat av et arbeidsliv der arbeidsgiverne bruker retten sin til styring, fordeling og kontroll.

- Vi må få en lov som tar hensyn til den menneskelige faktoren, dagens arbeidsmiljølov har bare en setning om dette som går på trakassering. Det er altfor dårlig, og vi må ta denne debatten nå. Bruken av dagens lovverk er også altfor dårlig, sa han, og var forsikret over det kunnskapsnivå han hadde registrert blant tillitsvalgte om bestemmelsene. Vi må få opp interessen for disse spørsmålene igjen, slik vi gjorde i 1975/76. Nye endringer tilkommer i dagens arbeidsmiljølov daglig, den endres hele tida, og det framlagte dokumentet fra sekretariatet var et godt grunnlag, mente han.

Heidi Larsen, HK foreslo nytt kulepunkt i kapittel 5: «arbeidsgiver som vel å legge ned bedrift, etter at krav om tariffavtale er fremmet, men ikke underskrevet, skal betale de ansatte minimum 3 måneders lønn.»

Hun understreket at dette selvsagt ble fremmet som et tillegg til lønn i oppsigelsestid. Hun foreslo dette med bakgrunn i det innlegget hun holdt i går i forbindelse med Gullåren.

- Arbeidstvistloven er ikke til hjelp for oss når bedriftens eier velger nedlegging framfor å underskrive tariffavtale. Mange arbeidsgivere i servicesektoren er dessverre ikke medlemmer av en arbeidsgiverforening. Er de det, så er det som regel greit å få ordnet avtale. Men hos alle dem som ikke er det, kamerater, der er det ofte en kamp for oss å få i stand ordnete lønns- og arbeidsvilkår for våre medlemmer. Dette gjelder for både HK og HRAF.

Arbeidsgivere er ofte kreative når det gjelder å unngå at fagbevegelsen får innflytelse, eller for å svekke den innflytelsen den har eller kan få. Både HK og HRAF er kjent med at medlemmer er tilbudt opptil ei månedslønn for å melde seg ut eller la være å melde seg inn i fagforbundet.

Det er problematisk å gjøre noe med dette fordi de enkeltpersoner det gjelder ikke vil stå fram, enten de tar imot tilbudet eller ikke. Det vi derimot kan gjøre noe med, er gjennom en ny arbeidsmiljølov å innføre sanksjoner for arbeidsgivere som heller legger ned bedriften enn å skrive under tariffavtalen.

Ole-Johan Dyste, Oppland fylke, viste til pkt. 17 i heftet - arbeid av barn og unge. Selv om barnearbeid er forbudt i Norge, hadde LOs sommerpatrulje avdekket at det var foreldre som lot barn under 17 år jobbe hele sommeren.

- Dette er en skremmende utvikling, og det er gledelig at studenter og elever nå skal få sin rettmessige plass i arbeidslivsloven. «Bør» må byttes ut med «må» i den forbindelse

Arild Oliversen, NNN, tok utgangspunkt i pkt. 10, forslag 1600 fra sekretariatet, og ville si noe om innleie/utleie av arbeidskraft, en viktig sak som han ikke kunne se var tatt med. Han ville også ta opp forslag 1415 om arbeidsformidling. Han forventet ikke å få med alle 6 punkt, men det første punktet i forslaget burde i hvert fall være en del av dette.

Han nevnte et eksempel om fire kvinner som arbeidet som vikarer i en bedrift. Plutselig kom sjefen og bare orienterte dem om at de fra nå av var ansatt i et vikarbyrå, og det var ikke Manpower – det var Aetat! Dette sier noe om forhold som det må gjøres noe med.

Sveinung Vestbø, Hordaland fylke: - Flott! Vi trenger en ny arbeidslivslov. En ny lov kommer uansett, og han ville gjerne være med og påvirke den. Han kunne for så vidt forstå dem som er skeptiske, men ville likevel nødig komme hjem til sine fagforeningskamerater og fortelle at kongressen hadde veket tilbake for å ta diskusjonen. Det ville være altfor passivt.

Han hadde et stygt eksempel når det gjelder mangel på oppsigelsesvern. Et av landets største konsern har en bedrift på hans hjemtrakter. Den gikk med 20 prosent overskudd. Likevel ble halve arbeidsstokken sagt opp, fordi fortjenesten var for liten. Aksjonærene var ikke fornøyd. Oppsigelsen fikk de ansatte vite om gjennom pressen. De fikk noen måneders ekstra oppsigelsestid, fordi bedriften trengte dem litt lenger. I tillegg fikk de tilbud om ett års etterlønn mot å love ikke å gå til arbeidsrettssak.

Alexandra Wiland, NTL, skulle egentlig ha avlagt eksamen på Høgskolen i Stavanger, men var glad hun slapp å sitte og svette der. Men det hun hadde lagt merke til, var at vedlikeholdsarbeid på skolen gjerne utføres under eksamen, og hun hadde inntrykk av at det ble boret ekstra mye i veggene akkurat på den tida. Dette understreket betydningen av at studentene nå kommer inn under arbeidslivsloven. De må også være representert i de styrende organene hvis de skal kunne hevde sine interesser. Hun minte også om at høyskoler bygges hele tiden uten at det blir tatt hensyn til tilgjengeligheten for funksjonshemmede.

Stein Bruse Hofstedt, FF, sa at det var fint at Kosmo sa noe innledningsvis til denne debatten. Det han sa, viser at vi kan regne med å ha innflytelse på Ap-regjeringens arbeid med en ny

lov. På den annen side må vi sørge for at Arbeiderpartiet – etter valget – selv har den nødvendige innflytelse.

Flere fra Hotell- og Restaurant hadde pekt på mange kritikkverdige forhold i bransjen. Mange arbeidsgivere følger ikke inngåtte avtaler.

– Også vi i FF opplever slike ting, kanskje særlig i bygningsbransjen og innenfor oppdrett. Det er slik at arbeidsgiverne enten bryter avtaler eller kvier seg for å inngå avtaler med oss. Jeg sier dette for å rope et varsko om at vi må ha et regelverk som setter makt bak kravene. Politikerne er litt naive når de tror at alle automatisk vil følge fastsatte lover. Slik er det ikke. Det betraktes i dag ikke som særlig kriminelt å bryte bestemmelser i Arbeidsmiljøloven. Det betyr at vi trenger strengere sanksjoner mot arbeidsgiverne som bryter loven. Vi har dessverre enkelte arbeidsgivere som ikke bare hører hjemme tidlig i forrige århundre, men kanskje helt tilbake på 1800-tallet, sa Bruse Hofstedt.

Boye Ullmann, FF, pekte på at det i innstillingen om ny arbeidslivslov beskrives en situasjon i arbeidslivet som preges av at organisasjonsmønsteret endres og at de autoritære hierarkiernes tidsalder synes å være forbi. Da han begynte på sin arbeidsplass i 1980, hadde man et overskudd i bedriften på 100.000 kroner. Da sto jubelen i taket, og bløtkake ble servert. Neste år var overskuddet 0, og man var i grunnen fornøyd da også. På nittitallet er det helt andre avkastningskrav som gjelder. Det er ikke nok med 15 eller 20 prosents overskudd. Konsernene legger et enormt press på de administrerende direktørene for maksimal fortjeneste. De merker det på kroppen.

– Dette ikke sagt av sympati med arbeidsgiverne, men vi skal være klar over situasjonen. Men dette har ikke har endret hierarkiene. Det betyr at mer makt presses ned i organisasjonen, og det er det viktig å være klar over. Vi vil jo gjerne være moderne og se behovet for en ny lov i et nytt arbeidsliv, men vi skal være klar over at det ikke er i denne salen lovene vedtas. Jeg hadde ikke vært redd om vi skulle fastsette lovverket med makt og vetorett, men jeg er redd dette ikke er situasjonen, sa han. Forslagene burde etter hans mening ikke bare oversendes Regjeringen, men sendes forbundene. – Vi må få en reell debatt på alle forbundsområder. Vi trenger å styrke lovverket, ja, og vi trenger flere sanksjonsmuligheter. Endringen av Arbeidsmiljølovens § 58, som kom i kjølvannet av EU-saken, husker vi kom fordi Senterpartiet skulle vise litt godvilje. Vi må ikke nullstille oss i forhold til

dagens lovverk. Da kommer gribbene og tar oss, og gripper liker vi ikke, sa Ullmann.

Hilde Larsen, NTL, sa at det var behov for å få en bedre lov, ikke for å svekke rettighetene. Hun tenkte særlig på bestemmelsene om stillingsvern. Hun støttet også forslag fremsatt av Kjell Finvåg. Fred Iversen hadde vært inne på at mange tillitsvalgte visste for lite om Arbeidsmiljøloven. Hun var mer opptatt av hvor lite mange arbeidsgivere vet om bestemmelsene i loven. Hun viste til innstillingen, kap 11, og sa at her hadde man bare vært opptatt av den kjemiske påvirkningen i arbeidslivet. Hva med den fysiske påvirkningen, stråling fra dataskjerm, støy mv. Her trenges det mer penger til forskning for å kunne forbedre arbeidsforholdene for mange arbeidstakere. Hun viste til NTLs forslag om dette.

Oddbjørg Strømme, NKF, sa at flere hadde tatt opp spørsmål som omhandlet ferietid for skift- og turnusarbeidere. De skal ha samme rett til ferie som andre arbeidstakere, men alle spørsmål knyttet til ferie for disse arbeidstakergruppene er ikke løst. Det finnes mange ulike ordninger. En ordning som virker bra for en yrkesgruppe, passer kanskje ikke for en annen yrkesgruppe. Derfor sa også departementet nei til en full samordning. Det ville bli for komplisert.

- Vi er opptatt av bl.a. tap av fridager. Vi ville ha en gjennomsnitt på årsbasis. Medlemmene møter krav hos arbeidsgiverne om omregning av ferie og fritid. Det er den motsatte problemstilling som vi står for. Virkedagsbegrepet skal sikre alle sammenhengende ferie. Vi må igjen drøfte flere modeller. Vi krever at skift- og turnusarbeidere får en rettferdig ferieordning. Vi må ta hensyn til at de eksisterende ulike ordninger virker forskjellig på de ulike yrkesgruppene. Det må grundig gjennomtenkning til før vi velger løsninger, sa hun.

Magne Steinar Ulvatn, FF, mente det var tvingende nødvendig med en modernisering av lovverket. Vi møter nye problemstillinger i arbeidslivet. Det er også kommet inn mange nye forslag, men det er uheldigvis ikke vi som vedtar loven og regler i dette landet.

- Vi er avhengig av politisk innflytelse for å vinne frem. Dagens meningsmåling viser dessverre at det er flertall for en annen lovgivning enn den vi ønsker. Dette er ikke noe godt utgangspunkt for å få til lovendringer. Vi i fagbevegelsen må også gjøre en jobb

selv for å skaffe Arbeiderpartiet den tilstrekkelige makt til å gjennomføre våre krav, sa han. Det gjensto å gjennomføre en informasjonskampanje for å sikre et skikkelig politisk grunnlag. Han hadde levert et eget forslag om dette.

Karin Torp, HK, sa at det ikke var overdrevet når det er snakk om nye trender i arbeidslivet. Dette gjelder for hele servicesektoren, som sysselsetter 3-400.000 arbeidstakere. Det var kommet mange nye forslag om hva som bør komme med i den nye arbeidslivsloven. Hun ville understreke særlig ett forhold: Man måtte ikke utvanne arbeidsgiverbegrepet, men snarere utvide det. Dersom våre medlemmer krever en pensjonsordning, må ikke en slik ordning overstige den franchise-bestemmelse som gjelder for arbeidsgiverne - 3%. Ellers tvinger man arbeidsgiverne til å si nei eller til å gjennomføre oppsigelser. Blir prosenten høyere, kan de nekte å delta i konseptet. Hun viste til innsendte forslag på dette punktet.

Terje Johansen, Buskerud fylke, var glad for Hågensens presisjon av at den gamle arbeidsmiljøloven ikke skulle nullstilles. Det er en lov vi kan være stolte av, og vi må bygge videre på den - vi skal bygge stein på stein. Når det gjaldt punkt 18 i innstillingen, mente han det var nødvendig å få sterkere presisert at opplæring er viktig. Uten god opplæring er det ikke mulig å følge opp lovverket på en god nok måte - og i den forbindelse mente han vi må verne om vår egen opplysningsorganisasjon, AOF.

Han siterte fra punkt 4 i innstillingen om lovfestet rett til valg av tillitsvalgte og mente at det der var en vag og tvetydig formulering om «en mulig vei å gå ...». Hva menes konkret med det? Han foreslo at det ble konkret formulert hvilke medvirkningsrettigheter man skal ha.

Stein Kristiansen, HK, pekte på servicesektorens dominerende rolle. Her har det vært en voldsom utvikling, med makt-konsentrasjoner i varehandelen, nye driftsformer. Her er det absolutt behov for nye lovbestemmelser for å sikre medlemmenes rettigheter, noe som er viktig også for rekrutteringen. Her viste han spesielt til kapitlet om virksomhetsoverdragelse.

Han siterte fra avsnittet om kontroll og overvåking og viste til at Handel og Kontor har satt søkelys på SAS' virksomhet i Koll-sentrene - en praksis som arbeidsgiver begrunner med opplæring, men som av de ansatte oppleves som en brutalitet og krenkende. LO har fått oppfordring fra HK og Datatilsynet til å engasjere

seg. Et engasjement i saken gir gode signaler også for muligheten til mobilisering.

- Det er viktig at kongressen nå fatter vedtak som kan være en motmelding til svineriet fra Colbjørnsen-utvalget, sa Kristiansen.

Odd Vegard Ualand, Rogaland fylke, understreket at en ny lov må bidra til å styrke dagens lov og at det må settes makt bak kravene.

- Sykefraværet er et aktuelt tema og det er blitt spesielt hett omkring sykelønna. Problemet kan bare løses med bedre tilrettelegging av arbeidsforholdene, sa han, og opplyste at man i Kværner var begynt å tenke i de baner etter å ha regnet på, og funnet ut, at de kunne tjene milliarder på å få ned sykefraværet og turnover.

Han viste til kapittel 6 - om virksomhetsoverdragelse, et spennende punkt med elementer som fallskjerm og sluttpakker. Ved å innføre en slik avtale nå, sikrer man mulighet til nytenkning både for bedriftsledere og ansatte om man finner ut at bedriftene ikke er lønnsom og bør legges ned.

Anne Bakke, FO, syntes ideen om en ny arbeidslivslov var besnærende, - samle alt i en lov, men den må også være oversiktlig og til å bruke for arbeidstakerne. Dette medfører imidlertid en rekke spørsmål som det ville kreve relativt store utredninger for å gi svar på. FO hadde også reist spørsmål i den forbindelse. I tillegg: - Hvilke garantier har vi for at våre verdier og prinsipper vil være avgjørende i utformingen av loven? Også dagens lovverk er ukjent for mange og kan være vanskelig å bruke. Hun var redd for at den nye arbeidslivsloven ville bli så komplisert at man ikke maktet å dra full nytte av den.

- Formålet med loven må være klart. Det opereres med begreper som «rett til» og «krav på». Disse to begrepene er ikke det samme, juridisk sett, sa hun og i FO var de bekymret for at helse spørsmål ville bli nedprioritert i forhold til politiske rettigheter.

Hun rundet av med å si at Colbjørnsenutvalget vil svekke den arbeidsmiljøloven vi har i dag.

Karianne Aaboen, Oppland fylke, slo fast at vi står overfor dramatiske problemer når viktige yrkesgrupper sliter med rekrutteringen. Det gjelder de tunge og viktige omsorgsyrkene. I jobber som renholdere og vernepleiere for eksempel, er det mye slitasje og sykdom. I tillegg er statusen og lønna lav. Færre og færre unge vil gå inn i disse yrkene. Dette er et problem allerede

i dag, og det er et problem som kan få dramatiske følger i framtida. Det kan bare løses ved å gjøre jobben mer attraktiv, mer verdsettelse, bedre lønn og arbeidsvilkår.

– Den nye loven må fange opp dette, og vi må sørge for at loven blir praktisert.

Oddrun Remvik, sekretariatet, sa at det var på høy tid med revisjon av den gamle loven. Arbeidsmarkedet er i endring, vi har nye utfordringer.

– Medlemmene i FO har gode, trygge arbeidsplasser i offentlig sektor- ja, men en undersøkelse viste at over halvparten hadde vært utsatt for vold og trusler i arbeidet, sa hun, og viste til det som var sagt om virkeligheten for hotell- og restaurantarbeidere.

– Vi må ha en lov som verner arbeidstakeren. Om det skal være en eller flere lover, har ikke FO tatt stilling til. Men den må være omfattende, med konkrete bestemmelser. Det holder ikke bare med et rammeverk som skal utfylles av avtaleverket, sa hun.

Synøve Bergan, HRAF, sa at kombinasjonen av skiftarbeid og ubekvem arbeidstid fører til økt utbrenthet. Her er bedriftshelsetjenesten forutsatt å være en hjørnestein, men her mangler det mye før kvaliteten på disse tjenestene blir i samsvar med arbeidsmiljølovens krav. Hun ville snarere kalle det «kjøttkontroll» i mange tilfeller. Hun visste om eksempler på at helse-tjenesten var satt bort til kjenninger av sjefen, og at fortrolige opplysninger fløt rundt.

Lars M. Johnsen, NTF, sa at Yngves innledning hadde vært god, bl a gjaldt det forsikringen om at det ikke var snakk om å nullstille dagens lovverk. Om all makt hadde vært i denne sal, hadde han ikke vært bekymret, men det er også en verden utenfor disse veggene, og ikke minst er den politiske virkeligheten bekymringsfull. Han mente kongressen burde ta en «taktisk retrett», avvise sekretariatets innstilling og ta saken tilbake til forbundene før vi går til regjeringa.

– Hvor står vi? AMLs § 58A kom først inn etter press fra fagbevegelsen og SV. Hvor er det blitt av retten til å stå i jobb ved oppsigelse i prøvetid? Blaalid?

Taleren kunne vise til eksempel på at det var tatt inn vikarer i en bedrift til langt under minstevilkåra i tariffen, og uten ulempe-tillegg, fordi vikarbyrået ikke hadde tariffavtale. Det er ikke noe

nytt at arbeidsgiverne vil ha et mer fleksibelt arbeidsliv på sine premisser, og de får støtte i nasjonalforsamlinga. Derfor - taktisk retrett!

Thor Åge Christiansen, NNN, sa det var mange gode tanker i innstillinga. Kapitalen forstår bare ett språk - trusselen mot egen lommebok. Kampen mot høyrekreftene har alltid stått sentralt for fagbevegelsen.

- Høyrekreftene vil alltid være våre hovedmotstandere og de vil alltid finne nye måter å motarbeide oss på. Globalisering, internasjonalisering er vår største utfordring. Vi må ha mot til å ta opp kampen mot høyrekreftenes internasjonalisering, en kamp forslaget til ny arbeidslivslov er ment å bidra til. Da reiser vi oss opp fra skyttergrava vi nå ligger i og møter motstanderne høyt oppe på deres egen banehalvdel. Med sitt rungende nei til tariffoppjøret i fjor, sa folk at nok er nok. Folk sier at de ikke ser forskjell på de politiske partiene, endog LO blir beskyldt for å være usynlig, sa Christiansen, og mente at forslaget til ny arbeidslivslov vil tydeliggjøre hva fagbevegelsen og venstresida står for. - Såpass mot må vi vise, hvis vi skal vinne denne kampen.

Ulf Ulriksen, Nordland fylke, sa at en diskusjon om ny arbeidslivslov gir ingen mening om vi ikke spør oss: Hvem skal vernes - mot hvem? Han siterte fra en artikkel i Dagens Næringsliv, der det het at arbeidsgiverne bør få kartlegge skilsmissen og andre private forhold hos arbeidssøkeren, dette for å «beskytte» arbeidssøkeren mot «feilansettelse». Dette er framtidens headhuntere, og det er vi som skal velges eller utsiles. Han mente at kap. 9 og 14 var de viktigste i innstillingen.

Det arbeidsmiljøproblemet som vokser raskest er mobbing og trakassering. 100 000 gruer seg for å gå på jobb daglig. Dette må få en sentral plass. Han hadde derfor et forslag til kap. 9 i 3 punkter, der han ber om at dagens § 12 deles i to, hvorav det siste vies det psykososiale arbeidsmiljøet.

Dirigenten fastslo at debatten på dette punktet på dagsordenen var ferdig. Sekretariatets innstilling nr. 1600 forelå, og han lest den. Videre forelå enn rekke forslag, om behandlingsmåten, om viktige prinsipper, pluss flere konkrete forslag. Det eneste fornuftige for å få til en skikkelig behandling måtte være å oversende alt til en redaksjonskomité. Dette ble godtatt av kongressen.

Forslagene er ref. i Red.kom. innstilling side 422-450.

Dagsorden pkt. 10 - del 1

Diverse forslag

Dirigenten gikk så over til behandling av dagsordenen pkt 10 - del 1, Diverse forslag.

Voteringen

Forslagene 1401-1407, innstilling 1408 fra sekretariatet enstemmig vedtatt.

Forslag 1409, innstilling 1410 fra sekretariatet enstemmig vedtatt.

Forslag 1411, innstilling 1412 fra sekretariatet enstemmig vedtatt.

Forslag 1413, innstilling 1414 fra sekretariatet enstemmig vedtatt.

Forslagene 1415-1416, innstilling 1417 fra sekretariatet enstemmig vedtatt.

Forslagene 1418-1444, innstilling 1445 fra sekretariatet.

Ole-Johan Dyste fikk ordet sa at disse forslagene omhandler ny arbeidslivslov, og han foreslo derfor at de ble oversendt redaksjonskomiteen.

Ole-Johan Dystes forslag enstemmig vedtatt.

Forslagene 1446-1448, innstilling 1449 fra sekretariatet enstemmig vedtatt.

Forslag 1450, innstilling 1451 fra sekretariatet enstemmig vedtatt.

Forslagene 1452-1454, innstilling 1455 fra sekretariatet enstemmig vedtatt.

Forslag 1456, innstilling 1457 fra sekretariatet enstemmig vedtatt.

Forslagene 1458-1466, innstilling 1467 fra sekretariatet.

Synnøve Bergan, HRAF, fikk ordet og viste til at forslagene gikk på retten til å trekke hele fagforeningskontingenten fra på selvangivelsen. Men her var det en forglemmelse. Det forholder seg nemlig slik at pensjonister, som nå ofte er pålagt minstekontingent av sine forbund, ikke har rett til å trekke fra noe av dette på selvangivelsen. Hun ville derfor framsette et forslag om at det medtas en setning om at de må få den retten – det skulle da bare mangle!

Dirigenten mente at Bergans forslag burde behandles på lik linje med de andre to, altså oversendes sekretariatet til behandling. Alle 3 forslag, inkludert Bergans, ble med dette vedtatt oversendt sekretariatet.

Forslag 1468 – innstilling 1469
Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 1470 – innstilling 1471
Innstillingen vedtatt mot 1 stemme.

Forslag 1472 – innstilling 1473
Innstillingen enstemmig vedtatt.

1474 – innstilling 1475

Torbjørn Teigland, Nopef, sa at redningstjenesten er viktig fordi den plukker opp folk som er kommet i havsnød. Dette er Redningshelikoptre som brukes i oljesektoren. Stortinget bestemte i 1970 at redningshelikopterene skulle kunne ta opp 20 personer (tilsvarende vanlig transport i oljesektoren). Forsvaret ønsker nå å kjøpe nye redningshelikoptere for bare 15 personer. Det er faktisk ikke så sjelden at helikopterene i Nordsjøen må lande – ikke styrte – i sjøen og passasjerene må berges av et annet helikopter. Man kan ikke med de nye helikopterene nøye seg med å si at «vi kommer tilbake om 1-2 timer og ser om flere er i live». Vi i Nopef forlanger at det fortsatt skal kunne tas opp 20 personer. Vi forlanger samtidig at reaksjonstiden skal være 15 minutter. Etter 15 minutter skal helikopterene være i operativ stand og oppe i luften. Det var en av disse helikopterene som reddet overlevende fra Sleipner-ulykken. Det er også slik at helikopterene har ulik operativ status innenfor «kaker» langs kysten. Vi forlanger at disse «kakene» overlapper hverandre. Vi kan ikke vente at folk som havner i sjøen først skal bli berget når de har rekt innenfor en av disse «kakene». Takk!

Dirigenten anbefalte at forslaget ble oversendt Sekretariatet. Dette ble enstemmig vedtatt.

Forslag 1476 – innstilling 1477
Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 1478 – innstilling 1479

Wenche Bjørnebekk, FO, sa at det var bra at man i innstillingen hadde tatt standpunkt mot kontantstøtten, men her forelå så mange forslag til dette punktet, at hun foreslo at alle forslagene ble oversendt redaksjonskomiteen.

Dirigenten tok opp forslaget om oversendelse til en eller annen redaksjonskomite, noen finner ut hvilken, sa Thoresen. Dette ble enstemmig vedtatt.

Forslag 1480 - innstilling 1481
Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 1482 - innstilling 1483
Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 1484 - innstilling 1485
Innstillingen vedtatt mot 5 stemmer.

Forslag 1486 - innstilling 1487
Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 1488 - innstilling 1489
Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 1490 - innstilling 1491
Innstillingen enstemmig vedtatt

Forslagene 1492-1501 - innstilling 1502

Kjell Finvåg, Oslo fylke, foreslo at alle forslagene som omhandlet den internasjonale situasjonen, ble oversendt redaksjonskomiteen.

Det ble enstemmig vedtatt

Forslag 1503 - innstilling 1504
Innstillingen enstemmig vedtatt

Dirigenten sa at man nå var kommet gjennom forslagene, selv om noen var skjøvet litt frem i tid. Man ville i dag få en kortere lunsjpause, ettersom et kulturarrangement skulle starte presis kl. 14.30. Han fant det derfor riktig å starte lunsjen litt før tida. Møtet hevet kl. 12.40

Ettermiddagsmøtet tirsdag

Møtet ble satt kl.14.30 og dirigent Kjell Bjørndalen sa at man på denne kongressen hadde lagt vekt på å markere at det er 100 år siden Rudolf Nilsen ble født. Platen «På stengrunn» kom første gang ut i 1973. Den har gjenoppstått i dag, med samme besetning, men deltakerne er bare noen (28) år eldre. Med det presenterte han gruppen som for tiden har en forestillingen «På stengrunn» gående på Torshovteatret: Lars Klevstrand, Lillebjørn Nilsen, Steinar Ofstad, Kari Svendsen, Steinar Ofsdal m. fl.

De framførte nå et program for kongressen, bygget på Rudolf Nilsens tekster - «En gategutt», «Revolusjonens Røst» m.fl., men størst lykke gjorde nok den nidvisen han skrev i forbindelse med jernbanestreiken i 1920 - «I sekretariatet». Revolusjonens Røst ble servert som ekstranummer etter at en stående begeistret LO-kongress forlangte mer Rudolf Nilsen. Klevstrand opplyste at man kunne oppleve forestillingen på Torshovteateret torsdag førstkommende.

Dagsorden pkt. 11

Valg

På representantenes plass var det i pausen delt ut følgende enstemmige innstilling fra valgkomiteen:

Ledelsen:

Leder:	Gerd Liv Valla	(NTL)	(53 år)
1. nestleder:	Roar Flåthen	(FF)	(51 år)
2. nestleder:	Finn Erik Thoresen	(NGF)	(56 år)
Hovedkasserer:	Bente N. Halvorsen	(HK)	(47 år)
1. sekretær:	Per Gunnar Olsen	(NKF)	(50 år)
Sekretær:	Rita Lekang	(NKF)	(43 år)
Sekretær:	Ellen Stensrud	(FF)	(47 år)
Sekretær:	Trine Lise Sundnes	(HK)	(31 år)

Sekretariatet:

1. Arnfinn Nilsen	Norsk Arbeidsmandsforbund
2. Hans O. Felix	EL. & IT-forbundet
3. Kjell Bjørndalen	Fellesforbundet
4. Jens-Petter Jensen	Fellesforbundet
5. Sture Arntzen	Handel og Kontor i Norge
6. Olav Støylen Norsk	Kjemisk Industriarbeiderforbund
7. Jan Davidsen	Norsk Kommuneforbund

8. Gunhild Johansen	Norsk Kommuneforbund
9. Torbjørn Dahl	Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund
10. Morten Øye	LO Stat
11. Turid Lilleheie	Norsk Tjenestemannslag

Varamedlemmer:

1. Odd Chr. Øverland	Norsk Post- og Kommunikasjonsforbund
2. Leif Sande	Norsk Olje- og Petrokjemisk Forbund
3. Magnus Midtbø	Forbundet for Ledelse og Teknikk
4. Per Østvold	Norsk Transportarbeiderforbund
5. Oddrunn Remvik	Fellesorganisasjonen
6. Ove Dalsheim	Norsk Jernbaneforbund
7. Roger Andersen	Norsk Grafisk Forbund
8. Erik Bratvold	Norsk Sjømannsforbund
9. Jens Hoel	Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet

Revisjonsutvalget:

Leder: Brit Renngård	Norsk Tjenestemannslag
Medlem: Tom Røisi	Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund
Medlem: «Hovedkasserer»	Fellesforbundet

Varamedlemmer:

1. Margot Kvalvik Fon	Norsk Kommuneforbund
2. Tore Kjeserud	Handel og Kontor i Norge
3. Arild Oliversen	Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund

Magnus Midtbø, valgkomiteens leder, presenterte valgkomiteens innstilling og, som han sa, inviterte kongressen med på et historisk valg.

Komiteen hadde ikke hatt noen enkel jobb. Det var mange hensyn å ta og det var lange diskusjoner om prinsippene som skulle leges til grunn ved valg av LOs ledelse.

– Vi har hatt mange kvalifiserte kandidater til vurdering. Dessverre er det ikke plass til alle, sa Midtbø og gjorde oppmerksom på at innstillingen var enstemmig på alle plasser.

Det var kjent at Yngve Hågensen og Jan Balstad skulle gå av på denne kongressen. Det var videre kjent at Liv Undheim skulle bli leder i Kjemisk. Evy Buverud Pedersen sa selv at hun ville bidra til fornyelse i LOs ledelse ved å trekke seg. – Det står det respekt av, sa Midtbø.

Han gikk så over til å presentere kandidatene på listen. – Alle kjenner Gerd-Liv Valla, og noen videre presentasjon skulle ikke være nødvendig, mente han.

Som 1. nestleder var foreslått Roar Flåthen, 52 år, hovedkasserer i Fellesforbundet, og med en rekke tillitsverv i bevegelsen, både nasjonalt og internasjonalt. 2. nestleder, Finn Erik Thoresen, leder av Norsk Grafisk Forbund, med en lang rekke tillitsverv bak seg og særlig innsats i forbindelse med ny teknologi og kompetanseheving, verv både nasjonalt og internasjonalt.

Midtbø mente videre at hovedkasserer Bente Halvorsen, foreslått gjenvalgt, heller ikke trengte noen nærmere presentasjon, hun var godt kjent.

Når det gjaldt Per Gunnar Olsen, viste han til hans engasjement med fagutdanningen, EVU, pensjonsspørsmål og boligpolitikk.

Rita Lekang har i perioden som er gått, vist at kongressen i 1997 gjorde et godt valg.

Ellen Stensrud var også godt kjent, i LO-administrasjonen i flere år som informasjonssjef og før det en rekke tillitsverv i Jern og Metall og LO. Hun ledet Oslo Jern og Metall da det var landets største fagforening.

Det har vært tradisjon i LO å velge et medlem av sekretariatet som ikke synes så velkjent for mange. Denne gangen var valget falt på Trine Lise Sundnes, med bakgrunn fra Oslo/Akershus og Østfold..

Når det gjaldt sekretariatet, viste han til LOs vedtekter § 5.3 om at sekretariatet skal bestå av 11 medlemmer. Innstillingen er i samsvar med dagens sammensetning. De største forbundene har fast plass og er i innstillingen satt opp i alfabetisk rekkefølge.

Til slutt sa han at valgkomiteen har vært opptatt av å gi LO en ny ledelse med en samlet styrke og en helhetlig profil, og at valgkomiteens innstilling var enstemmig på alle punkter.

Dirigenten takket for grundig gjennomgang. Han foreslo at man begynte på toppen og valgte en og en person om gangen. På denne måten kunne en unngå en generell debatt om valgkomiteens innstilling. Merknader og eventuelle innvendinger kunne en ta under hvert enkelt navn. Kongressen sluttet seg til denne framgangsmåten, og gikk så til valg.

Votering

Alle kandidater ble valgt enstemmig, med stående akklamasjon. Under valget av hovedkassereren i Fellesforbundet til revisjonsutvalget, ba Johnny Pettersen om ordet. Han syntes det var pussig å skulle velge en kandidat uten navn, var det slik at Fellesforbundet skulle ha den plassen uansett? Han trodde det skulle være personlige valg, og dette var i hvert fall ikke det. Valgkomiteens leder *Magnus Midtbø* sa at det ikke var så mye å

redegjøre for i denne forbindelsen. I valgkomiteen var det klart at det var et ønske at de største forbundene skulle være representert i denne komiteen, og stort mer var det ikke å si. Det var uansett vanskelig for redaksjonskomiteen å kreve avklaring av Fellesforbundet på dette punktet på forhånd.

Enstemmig valgt

Alle ble enstemmig valgt i samsvar med til valgkomiteens innstilling.

Dirigenten takket valgkomiteen for godt og grundig arbeid og for godt samarbeid med salen. Dermed ga han ordet til LOs nye leder.

Gerd-Liv Valla framførte på vegne av den nye ledelsen en varm takk til salen for den tillit de var blitt vist. For egen del var hun glad, ydmyk og litt beveget. Hun visste at det ble stilt store forventninger til den nye ledelsen. Hun ville selv gjøre alt som sto i hennes makt for å innfri de forventningene, og visste at alle de andre i ledelsen ville gjøre det samme. Det var stort å få stå i spissen for den bevegelsen vi alle er så glade i og som er så nødvendig for å skape en bedre og tryggere tilværelse.

– Vi må alltid huske: Vi i ledelsen er aldri sterkere enn hva dere – medlemmer og tillitsvalgte – gjør oss. Uten dere er vi ingenting. Igjen: Tusen takk!

Dirigenten medga at han var klønete nok til av og til å komme i klammeri med jentene i LO – så han våget ikke annet nå enn å slippe til 4 stykker av dem – Oddrun Remvik, Turid Lilleheie, Gunhild Johansen og Rita Lekang – for et innlegg utenom dagsordenen.

Oddrun Remvik førte ordet, og sa at de ville hylle Gerd-Liv litt på vegne av jentene i salen. Vi har venta i 100 år – endelig har vi fått en kvinnelig LO-leder, sa hun og overrakte en gave på vegne av kvinnene.

Salen applauderte og dirigenten skjøt inn at de kunne regne med gutta også.

En ny permisjonssøknad ble referert og innvilget. Dermed konstaterte dirigenten at dagens møte var ved veis ende. Salen ville bli ryddet for fest, og han henstilte til alle å ta med seg sakene sine.

Møtet hevet kl. 15.40.

Formiddagsmøtet onsdag 9. mai

Møtet ble satt kl. 09.00 med *Anne-Grethe Skårdal* som dirigent. Hun ønsket velkommen og takket for gårdsagen. Møtet startet med allsang av «Kjærlighetsvisa», med Trond Henriksen som forsanger. Noen permisjonssøknader ble innvilget, og kongressen ga sin tilslutning til at tillitsvalgte ved NTL-klubben i FAFO kunne få stå utenfor å samle inn penger til gjenreisning av boligen til stedlig FAFO-kollega i Midt-Østen. Hans nye bolig var bombet under pågående krigshandlinger. Dirigenten gikk så på dagsordenens pkt. 5 – Vår egen organisasjon, og viste til heftene 5.1, 5.2 og 5.3.

Dagsorden pkt. 5 Vår egen organisasjon

Ordet ble gitt til Gerd-Liv Valla, som først benyttet anledningen til å si takk for i går. – Takk for begge festene, og igjen, takk for tilliten.

Hun holdt så følgende innledning:

Gerd Liv Vallas innledning

– Få av våre besteforeldre hadde fantasi til å tenke seg den samfunnsutvikling vi har sett i LOs 100-årige historie. Det som var viktig i starten, var lønn og arbeidsvilkår. Det var å kjempe for frihet fra nød, sult og fattigdom. Materielt sett har vi oppnådd mye og i hovedsak har de brede lag av folket fått del i velstandsutviklinga.

Men resultatene har ikke kommet gratis og må heller ikke sees som gudegitt for all framtid. Så lenge vi har krefter som trekker samfunnet mot større ulikhet og skjev fordeling, er det alltid behov for oss.

LO har preget samfunnsutviklingen – kanskje mer enn noen annen organisasjon.

Vår styrke skyldes at vi har vært mange. Vi har organisert fra alle deler av arbeidslivet, fra privat og offentlig sektor, fra tjenesteyting og industri; arbeidere og funksjonærer. Kvinner og menn. Vi har hatt mangfold. Vi har hatt en klar ideologi. Vårt verdigrunnlag har ligget klippefast. Rettferdighet, likeverd og solidaritet. Vi har hatt ambisjoner om å påvirke hele samfunnsutviklingen, derfor har vi jobbet bredt også mot Stortinget, regjering, kommunestyre og fylkesting.

Fagbevegelsen er arbeidstakernes beste vern. Men vi stopper

ikke opp. Vi vil videre. Vi vil vinne nye skanser og gi nye bidrag til samfunnsarkitekturen. Vi vil ha mer rettferdighet, mer likestilling, mer solidaritet. Det får dette landet bare hvis LO fortsetter å være den ledende arbeidstakerorganisasjonen i Norge.

I. ORGANISASJONSLIVET - LOs STATUS

- Gode venner! Vi ser nå foruroligende tendenser som kan true LOs styrke.

Den stiplede linja (som vist på overhead) viser organisasjonsgraden totalt. Organisasjonsgraden er antall organiserte i prosent av alle yrkesaktive. Som dere ser, har vår andel av arbeidsstyrken - den røde linja - sunket sakte, men dessverre sikkert, i 40 år. I to år nå har vi i tillegg sett en absolutt tilbakegang fra 838 000 til 813 000 medlemmer.

Vi organiserer i dag 28,5% av arbeidsstyrken. Vi har røde tall.

Vi forstår alle hva dette innebærer, om utviklingen skulle fortsette. Spøkefullt sagt; om denne tendensen får fortsette, mister vi vårt siste medlem når LO runder de neste 100 år.

Det skal ikke skje. Vi skal på offensiven. Vi skal snu trenden.

2. Et arbeidsliv i endring

- Hvorfor går LO, som er ørnen blant organisasjonene, tilbake relativt, og nå også absolutt? Forklaringene på dette kan være mange.

Den første og viktigste årsaken dreier seg om endringer i næringsstrukturen. LO er tuftet på industrisamfunnet, men i dag jobber 3 av 4 med tjenesteyting. De produserer tjenester i bedrifter, butikker, hoteller og banker, eller de pleier, underviser og administrerer. Vel 2 av 10 jobber i industri, bygg og anlegg og olje- og gassutvinning. Her ligger hovedforklaringen.

Også på andre måter er arbeidslivet endret. Vi har ikke lengre bare - om vi noen gang har hatt det - den heltidsarbeidende, ufaglærte industriarbeideren med hjemmевærende kone og to barn:

Vi ser dårlig betalte og utslitte omsorgsarbeidere. Vi ser outsourcete renholdere på pressede akkorder. Vi ser mengder av deltidsansatte i ensomme arbeidssituasjoner, ofte i varehandelen der angst for ran og voldssituasjoner er blitt hverdagskost for mange.

Så ser vi den tradisjonelle industriarbeideren, som ikke er så tradisjonell lenger. Hyppige eierskifter, fusjoner og fisjoner er en del av hverdagen. Industriarbeiderne må kontinuerlig opparbeide ny kompetanse.

Vi ser stadig flere med lang utdanning. I dag har 30% av arbeidstakerne høyere utdanning.

Vi ser et arbeidsliv hvor mor og far arbeider, og hvor heltidsstudenten er en saga blott. Hun jobber på Rimi eller tapper øl på puben i helgene.

De a-typiske arbeidsordningene er blitt typiske. Deltid er meget utbredt. Løse ansettelsesforhold øker. Flere jobber i vikarbyråer.

Lønnstakerne er langt mer enn før opptatt av individuelle behov og fleksible løsninger.

Voksende bransjer har liten kultur for fagorganisering. Dere ser det tydelig blant butikkansatte, stuepiker, renholdere og sjåfører.

«Den nye økonomien», dominert av IT, har vært hett tema noen år. Vi fikk høre om en ny virksomhetsorganisering som ville gjøre fagorganisering overflødig. Etter nedturen i IT – bransjen hører vi mindre om det. Databransjen er ung, men likevel med foruroligende mange utbrente sjeler.

Oppsummert:

Arbeidslivet er kraftig forandret. Det er i dette arbeidslivet vi har vært en god stund. Det er dette arbeidslivet vi er i. Vi er den desidert største arbeidstakerorganisasjonen. Vi har makt og innflytelse, men på enkelte områder har vi ikke klart jobben vår godt nok. Vi må organisere flere på vårt verdigrunnlag.

3. Vår egen suksess - det store paradokset?

Endring i arbeidslivet er en viktig forklaring til de tendensene vi ser, men så kan vi også undres om også egen suksess er blitt vårt problem. Kanskje er det slik at når vi får det bedre, er det vanskeligere å se behovet for en sterk fagorganisasjon. De fleste lønnstakere har en anstendig lønn. Vi får nå den femte ferieuika og vi har rimelig med sosiale velferdsgoder som de fleste nyter godt av. Noen spør: Kan fagbevegelsen hjelpe oss videre? Vi mener jo selvsagt det. Men dersom det er bare vi som skjønner dette, og ikke de vi skal ha inn i våre rekker, da har vi et problem.

4. Organisasjonsgrad bransjevis

Industri: Organisasjonsgraden er ganske brukbar i industrien. Her har LO en rimelig stor andel, men også her har vi et betydelig potensiale. Dette gjelder både industri, oljeutvinning og bygg / anlegg.

Privat tjenesteyting: Innenfor privat tjenesteyting er organisasjonsprosenten desidert lavest. Her har vi hvitt land; utrolig mange uorganiserte. Og så minner jeg om: Det er nettopp her vi har hatt den sterkeste veksten i antall sysselsatte.

Offentlig sektor: I offentlig sektor er utfordringen annerledes. Organisasjonsprosenten er meget høy, ca. 85%. LO har om lag halvparten. Det LO mangler her, er først og fremst utdanningsgruppene.

Kjære kongress, hvordan skal vi snu trenden?

II: HVA MÅ GJØRES?

For å møte utfordringene er mye igangsatt:

- Før siste kongress hadde vi 195 samorganisasjoner. Mange lokalorganisasjoner har slått seg sammen til mer bærekraftige enheter. I dag har vi 155 lokalorganisasjoner.

- Vi har fått 37 LO-sentre, hvor fagforeninger samordner tiltak og yter service. Erfaringene med LO- sentrene er positive. De har skapt ny giv lokalt.

- Vi har fått 3 nye karteller ved siden av LO - Stat, som skiller seg fra de andre ved å være en forhandlingssammenslutning.

- Forbund i LO har slått seg sammen. Og LO- forbund er gått sammen med forbund utenfra, jfr. dannelsen av Musikernes Fellesorganisasjon hvor Norsk musiker- og musikkpedagogforening, som tidligere var i YS, kom med hos oss.

- Viktige samarbeidsavtaler er inngått, for eksempel:

- Norsk Kommuneforbunds avtale med Norsk Helse og Sosialforbund og

- LO/Sjømannsforbundets avtale med Norsk

- Sjøoffisersforbund.

Men dette har åpenbart ikke vært nok. Det viser vår totale situasjon.

Derfor må vi gjøre mer.

For å møte de store utfordringer, må vi arbeide på flere plan.

Vi må se på hva vi tilbyr. Hvilke faglige og politiske saker skal vi fronte, slik

at lønnstakerne blir interessert i oss? Hva får de igjen for kontingenten?

Vi må se på vervearbeidet vårt. Når vi fram til dem vi ønsker å nå, og evner vi å synliggjøre resultatene våre?

Vi må se på organisasjonen vår. Har vi et verktøy som er tilpasset vår tid?

Vi må se på det som kanskje er det aller viktigste, det store korpset av tillitsvalgte - dvs. dere som sitter i salen og de tusener tillitsvalgte over hele landet. Har vi lagt forholdene til rette for dere, slik at vi dere kan gjøre en best mulig jobb?

Sekretariatet har innstilt på at vi skal sette i gang en evaluering og grundig gjennomgang av egen organisasjon. Jeg skal derfor være forsiktig med å foregripe behandlingen, men noen synspunkter vil jeg gi med på veien.

Punkt 1. Hva er det vi tilbyr medlemmene?

Det viktigste er selvsagt tariffavtaler og avtaler for spilleregler i arbeidslivet. Dette er områder hvor vi er best og hvor vi hele tiden må utvikle oss. Jeg minner om arbeid med vertikale og horisontale tariffavtaler og arbeid med revisjon av Hovedavtalen.

Men vi leverer også bidrag til «samfunnsstrukturen». Vi har en solid tradisjon for å arbeide politisk på alle områder der våre medlemmers interesser må ivaretas: Utdanning, skatt og fordelingspolitikk, helse og omsorg, næringspolitikk, internasjonale spilleregler og internasjonalt solidaritetsarbeid.

Dette er politikk-områder.

La det ikke være noen tvil: Det lønner seg å være LO-organisert. LO-organiserte har påvirkningsmuligheter, og tillitsvalgte i ryggen. LO har landets fremste juridiske ekspertise i arbeidslivssaker, og en rekke andre kvaliteter som ingen annen organisasjon matcher.

Men vi vil videre. Det skal bli enda mer lønnsomt å være fagorganisert.

Den nye medlemsboka, LO-favør-kortet, er et bidrag. Den skal videreutvikles, som kombinert medlems- og fordelskort for LO-organiserte. Kortet er med på å bygge medlemslojalitet.

Men denne type medlemsfordeler skal aldri være noe annet enn krydder til hovedretten. Vi må gå videre. I framtida må vi se hvordan vi kan utvikle avtalefestede løsninger som i større grad forbeholdes medlemmene. Vi har satt problematikken om gratispassasjerer på dagsorden.

Titusener av tillitsvalgte jobber fram bedre lønns- og arbeidsforhold for medlemmene. De har ikke ubegrenset tålmodighet med dem som glatt høster fordelene, men ikke bidrar til det fellesskapet. Og hvorfor i all verden skulle de ha det?

Sekretariatet fremmer derfor enstemmig forslag om en strategi for å se om flere fordeler kan utvikles for våre medlemmer, og vi skal nedsette et utvalg som skal utrede hvordan vi skal få flere medlemsfordeler.

Dette har falt en del aviser, og særlig Dagens Næringsliv, tungt for brystet. I gårsdagens lederspalte kan vi lese at vi ikke må gjøre det surt for folk å stå utenfor, heller gjøre det hyggelig å være innenfor.

Ja selvsagt. Det er hyggelig å være organisert i LO, og vi skal skaffe flere fordeler for medlemmene. Spør et hvilket som helst medlem i en hvilken som helst medlemsorganisasjon i dette landet. Melder de seg inn og betaler de kontingent for moro skyld? Jeg tror de fleste finner det rimelig at medlemskap gir fordeler som ikke gjelder for ikke-medlemmer. Hvis de synes det er surt utenfor LO, kan de faktisk gjøre noe med det

Dessuten er det slik at enhver kan velge å organisere seg, eller la være. Men de som velger å la være, bør minnes om at tariffavtaler og reformer som en ekstra ferieuke, avtalefestet pensjon, rett til etter og videreutdanning, ikke er pakker som kom rekandes på ei fjøl. Noen har faktisk arbeidet dem frem!

Det er noe vi kjemper fram fordi våre medlemmer og tillitsvalgte står på, jobber og sliter, betaler kontingent. Vi vil verdsette dem som tar ansvar.

Hva som skal forbeholdes våre medlemmer og hva som bør være allment, det skal vi diskutere. Men verken Dagens Næringsliv eller noen andre bør være overrasket over at LO er en organisasjon som ivaretar sine medlemmers interesser.

Punkt 2. Hva kan gjøres med vervearbeidet?

Forbundene har hovedansvaret for vervearbeidet. LO skal bidra økonomisk, praktisk og med felles informasjons- og profilerings tiltak. Slik er arbeidsdelingen vår. Etter mitt syn må vi bli flinkere til å hjelpe hverandre. Vi må samarbeide mer for å styrke helheten. Vi har et stort potensiale i samtlige sektorer. Men vi må bruke litt ulike strategier i de ulike bransjer.

La oss igjen se på organisasjonsgrad og organisering:

Industrien

I industrien ser vi raske og dype strukturendringer. Vi får stadig flere små bedrifter. I dag har for eksempel 60% av bedriftene på Fellesforbundets område under fem ansatte. Virkeligheten er totalt forskjellig fra den gang de store industribedriftene, med hundre- og tusenvis av ansatte, dannet kjernetroppene i fagbevegelsen.

Det drives et meget bra rekrutteringsarbeid innenfor industrien, men vi ser at det fortsatt er mange uorganiserte. Den rekruttering som kreves i dag, ligner på mange måter den som ble

brukt da fagbevegelsen ble bygget opp. En systematisk innsats overfor de tusener av små virksomheter og med backing fra gode fagblader, internett og kreative profileringstiltak.

Så skal vi huske: Svært mange er uorganisert rett og slett fordi de aldri er blitt spurt. Men det gjelder ikke bare i industrien. Det gjelder over alt.

Offentlig sektor

I offentlig sektor er vi store, vi er sterke, men vi vet at det i hovedsak er utdanningsgruppene vi mangler.

I dag er det like mange lønnstakere med utdanning på universitets og høyskolenivå, som det er medlemmer i LO. Og andelen vil øke framover. Og jeg vet at det er ingen som mener at ikke LO skal ha et tilbud til dem. Og det er riktig at utdanningsgruppen organiserer seg først og fremst i profesjonsforbund utenfor LO. Selv om vi har sterke forbund hos oss, nå ser jeg på Oddrun, jeg ser på Musikerne, jeg ser på offiserene, jeg kan se på mange, vi har gode og sterke forbund her, men det er for mange som står utenfor.

Dette innebærer en utfordring som vi ikke kan velge bort, uten samtidig å velge bort LOs ledende posisjon.

Vi skal jobbe systematisk og langsiktig i forhold til de langtidsutdannede:

- Vi vil ha rettferdig lønn for langtidsutdannede.
- Vi vil ha en bedre studiefinansiering.
- I høst lanserer vi et nytt student - og elevmedlemskap.
- Vi skal ta disse arbeidstakernes sterke ønske om yrkesfaglig identitet på alvor.

Identitet er viktig for alle yrkesutøvere. Det er ikke noe nytt i vår sammenheng.

Dette er en stor utfordring i hele organisasjonen. I offentlig sektor er det også en stor utfordring å skape attraktive løsninger for hele forbund som vurderer hvilken hovedorganisasjon de er best tjent med. Jeg håper bl.a. at forlovelsen mellom Jan Davidsen og Tove Stangnes blir varig og at Tove kommer til oss.

I den sammenhengen: Det ligger forslag til kongressen om en sterkere samling av lønnstakerinteressene i dette landet. Vi trenger neppe fire hovedsammenslutninger. To vil være mer naturlig: en for dem som er opptatt av bare seg og sitt, og en for dem som vil se helhet og solidaritet.

Privat tjenesteyting

De virkelig store gruppene av uorganiserte finner vi innenfor

privat tjenesteyting. Her er det mye hvitt land, ja vi snakker om flere hundretusen uorganiserte. Her er store kvinnegrupper, mye ungdom og mange innvandrere. Sektoren kjennetegnes av tøffe arbeidsforhold. Vi ser mye useriøs virksomhet og stor utskifting av selskaper og ansatte. Det finnes lokale tillitsvalgte som opplever trusler mot seg og sin familie. Men dessverre; der vi trengs mest er vi minst til stede.

Slike forhold representerer store utfordringer spesielt for Handel og Kontor, Hotell og Restaurant, Transport og Norsk Arbeidsmandsforbund. Sekretariatet mener at dette kaller på mer solidaritet fra hele fellesskapet enn det vi hittil har gitt.

Dette er sekretariatet seg meget bevisst og i innstillingen fra sekretariatet heter det derfor:

«For å sikre opptrapping av innsatsen i forhold til høyt prioriterte oppgaver, utarbeides særskilte handlingsplaner med budsjetter for områdene privat tjenesteytende sektor og rekruttering av langtidsutdannede. Planene utvikles i samarbeid mellom de berørte forbund og LO og sluttbehandles i sekretariatet. «

Lærlingene

Så har vi en viktig utfordring som gjelder alle sektorer.

Hvert år går om lag 15 000 elever ut av VK 1 og over på lærlingekontrakter. De skal bli fagarbeidere. Vi har tilbud til dem og ønsker å organisere flest mulig.

La meg berømme ungdomsida i fagbevegelsen som har satt i gang et flott arbeid her. Vi har hatt lærlingkonferanser med opptil 300 deltakere. Vi opererer med ventelister til kurs og konferanser. Hvem snakker om manglende interesse fra ungdommen!? Det er vi som må utvide tilbudene våre for å dekke lærlingenes behov. Mange blir ikke engang spurt om å bli organisert. Det må vi sørge for at de blir.

Arbeidet overfor lærlinger krever tett samarbeid mellom forbundene og LO. Gjennom årlige handlingsplaner i forbundene og LO, skal vi se til at dette arbeidet får topp prioritet.

Oppsummert:

Det er altså ikke en, men mange tiltak og strategier som må følges. Vi skal lykkes i et arbeidsliv som er helt annerledes enn det var i fagbevegelsens store oppgangssperiode etter krigen.

Vi må styrke det gode, gamle vervearbeidet.

Verving av gammelt godt merke, fra munn til munn, er fortsatt vår beste medisin. Vi må spørre folk direkte om de vil være organisert.

3. Hva med organisasjonen?

En organisasjon er et redskap for å koordinere og samordne arbeid mot mål. Organisasjoner kan ikke være hellige kyr. Svaret på spørsmålet om vi i kan bli bedre, er selvsagt ja.

En hovedutfordring er å styrke helheten og medlemstilpasning – samtidig! Alle medlemmer og yrkesgrupper vil gjerne at LO gjør noe for akkurat dem. Produksjonsavgifter eller skatt i Nordsjøen, tilskudd til skipsbygging, vei- og anleggsvirksomhet, kriminalitet i restaurantbransjen, sertifisering i vaktelskapene, sikkerhet til sjøs og sykehussektoren... Arbeidslivet er fullt av utfordringer. Vi skal gjøre noe for alle gruppene, samtidig som vi skal ta ibruk helheten. Og det er viktig for når vi går for store samfunnsmessige løsninger, så må vi opptre med hele vår styrke, og her ligger en av de største organisasjonsmessige utfordringene våre. Det kunne vi kommentere videre men når jeg ikke gjør det nå så er det med bakgrunn i sekretariatets forslag om å sette ned et utvalg som skal se på alle sider ved LOs organisasjonsstruktur – lokalt, regionalt og sentralt. Vi skal gjennomgå rolle- og arbeidsfordeling mellom LO, kartellene og forbundene, samt LO og forbundenes ressursbruk.

Så til det kanskje viktigste punktet:

4. De tillitsvalgte.

– Kjære kongressdeltakere! Jeg håper de fleste av dere har fått være med på en eller annen aktivitet i forbindelse med tillitsvalgtåret. Tillitsvalgtåret dreier seg om de tillitsvalgtes arbeidsbetingelser. Vi har fått klare signaler, blant annet om behovet for klart definert tid til å utføre oppgavene. Vi ser eksempler på trakassering av tillitsvalgte, slik som i Ullman-saken. Vi har gått til rettssak mot arbeidsgiveren, og vi skal gjøre det igjen hvis noen trækker på våre tillitsvalgte!

Vårt videre arbeid med tillitsvalgtes arbeidsbetingelser, skal framfor alt handle om de titusener som hver dag gjør en fantastisk fin innsats i klubber og fagforeninger. De er fagbevegelsens ryggrad. Uten deres store innsats er vi ingen ting.

Det dreier seg om å skaffe bedre betingelser og verktøy for å utføre tillitsvalgtoppgavene. Og det handler om kunnskap.

Det er viktig at vi er gode på teknologi. Det representerer en utfordring for oss. Å nedprioritere teknologikompetanse, kan bety forskjellen på å lykkes og ikke lykkes. Men vi vet det bare er en del av svaret.

Enda viktigere er det å utvikle dem som bruker teknologien, og de tillitsvalgte. Tillitsvalgte trenger kunnskap om forhandlings-

teknikk, organisasjonskunnskap, ledelse, språkkunnskaper, forståelse for bedriftsregnskaper osv. Før var det de tillitsvalgte som forklarte bedriftslederne hvordan hovedavtalen skulle forstås. Vi skal gjenreise og styrke de tillitsvalgtes rolle og status. La oss skaffe oss kunnskap som matcher arbeidsgiverne i alle bransjer. Kunnskap er fortsatt makt, kjære venner.

Og la oss bygge et internasjonalt faglig samarbeid i konserner, på forbundsnivå og mellom hovedorganisasjonene, som gjør det mulig å ta opp den samme kampen internasjonalt som vi i dag fører nasjonalt.

Dette handler om våre evner som organisasjon. Vi vil ha alle med.

Et likestilt samfunn forutsetter at begge parter deler på oppgavene hjemme. På samme måte skal vi ha møte- og arbeidsformer som gir reell mulighet for deltakelse i det faglige arbeid for begge kjønn og for folk i ulike livsfaser og situasjoner. Vi ønsker ikke en fagbevegelse hvor folk må nullstille engasjementet fordi de får barn. Vi ønsker møter som gir styrke, ikke brenner oss ut.

Derfor er diskusjonen om å «ta helga tilbake» og tilpasse arbeidsdagen og møtene slik at mennesker med ulike behov kan leve med dem, viktig for fagbevegelsen.

Vi skal bruke kreftene våre, men bruke dem intelligent og konstruktivt. Det skal være sammenheng mellom den kamp vi fører for andres velferd og hvordan vi tilrettelegger vår egen hverdag. Kreftene skal imidlertid brukes klokt og vi skal tilrettelegge arbeidet av egen hverdag.

Organisering er imidlertid ikke alt. Vi må fylle organisasjonen med innhold. Da handler det om evne og vilje. Om ikke å la seg passivisere selv om ting kan synes vanskelig å forandre, men å stå på for det som er rett og ta signalene.

I 1996 ble et amerikanske selskap dømt til å betale rekorderstatning til over 600 mennesker i California. Selskapet forurenset grunnvann, med katastrofale følger for bedriftens ansatte, miljøet og menneskene i omgivelsene. Historien er kjent gjennom filmen «Brockovich». Den skildrer en kvinnes kamp mot sterke kapitalkrefter. I filmen omtales den store «fabrikken» – som om den var et upåvirkelig vesen. Erin Brockovich fikk folk til å våkne og å se at det faktisk var mennesker som styrte fabrikkens virksomhet.

Husker dere slutten av åttiårene, da Iddefjorden var så forurenset at det ble et politisk tema i forholdet mellom Norge og Sverige? Vi hadde ingen Erin Brockovich i Halden, men vi hadde

en fagforening på Saugbrugs og et faglig/politisk samarbeid som resulterte i ny papirmaskin på fabrikken. Den kostet 2,4 milliarder. Men etter at det var på plass, begynte fisken igjen å svømme med buken ned i Iddefjorden.

Det er noe å lære fra disse historiene: Det er så lett å gi opp. Lett å tro at det ikke nytter. At «systemene» dunder videre så å si på egen kjøl. Men det er ikke slik. Verden kan forandres! Og verktøyene våre; klubber, fagforeninger, fagforbund og LO – de kan også forandres og forbedres.

Det er viktig å ha en våken fagbevegelse. En levende og engasjert organisasjon som tar tak i sakene og løser dem.

Vi som har ansvar for fagbevegelsen, må hele tiden være oss bevisst dette; vi må være aksjonsorienterte og lydhøre. Organisasjonen er ikke noe annet enn summen av de handlinger og den kommunikasjon vi utfører i organisasjonen.

Til syvende og sist er det oss selv det kommer an på. Kun oss selv. Det er dette organisasjonsutvikling handler om. Å utvikle alle ledd, slik at mennesker får lyst til å være med og slik at enhver kan se at her, i fagbevegelsen, får man virkelig gjort noe.

Det er et privilegium å være tillitsvalgt, men når motgangen kommer, og det gjør den, vil jeg anbefale dere et dikt av Kolbein Falkeid. Det virker som om det er skrevet for tillitsvalgte:

*«Du skal ikke klistre fine
øyeblikk opp på veggen i tankene
og forgylle dem med lengselen din
Du skal kjøre spettet langt inn under
Arrete hverdager og vippe dem opp en etter en
Det er derfor livet har deg
på mannskapslista.»*

I en gammel arbeidersang heter det: «- en kvinne alene kan lett feies av, men tusen søstre kan stille krav».

– Om du er restaurantmedarbeider som frykter represalier hvis du organiserer deg, om du er en ung kvinne som får trøbbel fordi du er gravid, om du er blant de mange som ikke får den lønn du har krav på, om din jobb er avhengig av aksjespekulantenes luner, om sjefen din skalter og valter med deg – så lytt til den svenske kunstneren Jonas Gardells budskap: «Låt aldri nån människa setta sig på er!»

Dette er LO-kongressens budskap til lønnstakerne i Norge. Ikke la noen trække på deg!

Kjære venner! Det er mange som trenger oss. Vi har en jobb å gjøre. LO skal være spydspissen for lønnsstakerne i Norge. Vi skal gi økt styrke til en organisasjon som forandrer samfunnet. Det er derfor vi er til. Det er ingen som kan gjøre den jobben for oss. Men skal vi klare det, må vi vokse. Vi må få flere til å organisere seg. Og LO må hele tiden utvikle seg. Når verden forandrer seg så må også vi forandre oss. Vi må tiltas verktøy og redskaper, det er klokt, det er nødvendig, men målene våre de klassiske gode målene: rettferdighet, likeverd og solidaritet, de skal vi stå fast på.

Svaret ligger i en politikk, som svarer til menneskenes behov, og i god organisering. Sammen skal vi snu den negative kurven og gi fagbevegelsen ny vekst.

I går felte vi noen tårer, og man hører sikkert at nå gråter de, de skal ha kjærlighet i helga og de bannes ikke! Hvordan skal dette gå i hop?

Med det tar jeg opp sekretariatets innstilling. Vi skal ha rom og tid for tårer, men vi skal også bruke mye tid på hardt arbeid hver eneste dag. Ta med dere dette gamle amerikanske fagforenings-slagord:

«Early to bed, early to rise – work like hell and organize!»

Etter behørig applaus for denne innledningen, ble ordet gitt til neste innleder under punkt 5 på dagsordenen, Øivind T. Hansen, administrasjonen.

EN HELHETLIG INFORMASJONSSTRATEGI FOR FAGBEVEGELSEN

Øivind T. Hansens innledning

– Kongressrepresentanter. Styringsgruppa for utvidet fagblad- og informasjonssamarbeid i fagbevegelsen fikk i august 1999 i oppdrag å utarbeide et dokument om en helhetlig informasjonsstrategi for fagbevegelsen. Det var en krevende ambisjon.

Dokumentet skulle trekke opp overordnede, langsiktige informasjonsstrategier og satsningsområder for fagbevegelsen, uten å sperre for naturlige samarbeidsprosjekter i inneværende kongressperiode. Det skulle tas hensyn til LOs og forbundenes egne løpende informasjonsansvar og forpliktelser. Kongressdokumentet, med forslag til innstilling, som nå ligger til behandling – er et resultat av høringsrunden i forbundene og sekretariatets behandling. På vegne av hele informasjonsmiljøet i

fagbevegelsen er jeg glad for at det gis anledning på denne kongressen til bred og samlet debatt om våre felles informasjonsutfordringer framover. Våre informasjonsmiljøer vil vise en bredde i dekkningen av denne kongressen som ikke har skjedd tidligere. På nett, papir og radio. Det er viktig for medlemmene.

I forbindelse med behandlingen av organisasjonsprosjektet på LO-kongressen i 1993, ble også informasjonsutfordringer for fagbevegelsen løftet fram. Oppfølgingen av 93-kongressens vedtak ble det redegjort for gjennom særskilte rapporter til LO-kongressen 1997. Jeg kommer tilbake til det.

Fagbevegelsens informasjonsstrategi ble på LO-kongressen i 1993 forankret i følgende hovedmål:

- Å styrke LOs posisjon som ledende lønnstakerorganisasjon overfor eksisterende og nye grupper av lønnstakere
- Å vinne forståelse i opinionen og internt for organisasjonens mål, krav, vurderinger, standpunkter og utspill.

På LO-kongressen i 2001 vil det derfor være riktig å trekke opp noen hovedlinjer for en helhetlig informasjonsstrategi for fagbevegelsen, som skal styrke arbeidet for å fylle disse hovedmålene. Raske og kraftige endringer i informasjonsbildet og i den informasjonsteknologiske utvikling og nye medievaner, stiller oss ovenfor stadig mer krevende informasjonsstrategiske valg. Mediekonsumet har økt. Det er viktig å nå fram i de mediene medlemmene bruker. Vi vet en del om akkurat det gjennom løpende medievaneundersøkelser.

Det handler om faglig kamp – og nødvendigheten av å sikre LOs styrke som påvirkerorganisasjon i vårt samfunn. Om hvor vi skal være offensive for uavbrutt å synliggjøre fagbevegelsens holdninger og verdier i samfunnsdebatten. Om hvor vi langt sterkere må profilere og markedsføre bredden og styrken i fagbevegelsens arbeid – både politisk og organisatorisk. LO foretar hele tiden en løpende vurdering av hvordan vi langt sterkere kan synliggjøre hverdagsarbeidet i fagbevegelsen.

Medlemmene forventer samtidig at LO og forbundene bruker alle informasjonsverktøy, allianser og politiske strategier for å levere resultater – og at man hele tiden reiser en opinion for våre saker og holdninger.

Medlemmenes krav på synlighet og påvirkning i samfunnsdebatten er massiv. I en bred medievaneundersøkelse – som er foretatt rett før kongressen – svarer over 90 prosent at det er svært, eller ganske, viktig at LO og forbundene deltar i samfunnsdebatten.

Det er selvsagt forankret i erkjennelsen av at vi lever i et åpent media- og informasjonssamfunn, hvor det både er viktig og nødvendig å sette dagsorden. Og at man er synlig i kampen om oppmerksomheten lokalt, regionalt og sentralt for å påvirke politikken. Det er det som er det prinsipielt overordnede når vi diskutere vårt forhold til informasjonssamfunnet og mediene.

Som et ledd i å styrke slagkraften, offensiv handling og å utvikle nye opplæringstilbud, foreslås det en samlet strategi for mediasatsing, medieforståelse og medieskolering i fagbevegelsen. Det er i dag ikke nok at sentrale tillitsvalgte preger samfunnsdebatten. Hele organisasjonen må bli sterkere opptatt av synlighet i forhold til opinionen. Mediene skal ikke sette dagsorden for fagbevegelsens arbeid. Vi skal heller ikke la oss jage i flokk av mediene. Men vi må forstå og akseptere medienes rolle og hvordan mediasamfunnet påvirker holdninger, avgjørelser og politiske valg ute blant folk flest - og at fagbevegelsen på alle nivåer deltar på denne arenaen og er offensive spillere i informasjonssamfunnet. Det må aldri herske noen tvil om at en mangfoldig presse, og åpenhet på alle nivåer, er en medspiller for fagbevegelsen.

Mangfold i pressen er ikke bare demokratisk viktig, det er også av stor betydning for demokratiets levekår. Krefter som vil lukke dører og ødelegge pressestøtten, snevrer inn demokratiet. LO skal derfor ha en høy profil i mediepolitikken. Her må vi være enda mer offensive. Det var blant annet Samarbeidskomiteen i LO/DNA som, i et vedtak i 1964, la grunnlaget for pressestøtten fra 1969.

Det forplikter. Jeg er glad for regjeringens klare standpunkter om å øke pressestøtten - og ikke innføre moms på aviser.

Om å sette dagsorden

Når vi vever sammen organisasjonens styrke og sterke tiltak som preger nyhets og opinionsbilde, får vi resultater.

Vi skal gjøre jobben i en tid hvor endringene skjer raskere enn før og hvor informasjonsflommen er dypere og bredere enn noen gang, hvor mediene smelter sammen og stiller sterke krav til målrettet strategi for raskt å nå medlemmer og tillitsvalgte - og for å prege nyhetsbildet.

Vi lever i en tid hvor kampen om holdninger og oppmerksomheten skjerpes på nær sagt alle områder. Det brukes sterke virkemidler og enorme ressurser. Lange karavaner av informasjonsrådgivere har gjort sitt inntog hos kjøpesterke politiske lobbyister.

Det er selvsagt et sterkt politisk løp som kjøres.

En helhetlig informasjonsstrategi skal vurdere hvordan vi best og mest effektivt kan kommunisere med egne medlemmer og samfunnet - for å motvirke en holdningsstrøm som går løs på fellesskapsløsninger.

Det betyr ikke at vi skal lukke øynene for samfunnsendringer som skjer. Det skal vi ta hensyn til det i vår informasjons- og kommunikasjonsstrategi. Men vi skal alltid være bevisst den ideologiske kampen som foregår i samfunnet.

Vår jobb er å trekke opp en helhetlig informasjonsstrategi, en strategi som bygger på den forutsetningen at LO fortsatt skal være en samfunnsbygger på arbeiderbevegelsens verdigrunnlag - og ikke en smal og bleik interesseorganisasjon. Det innebærer også at vi må vinne kampen om medlemmenes holdninger, at medlemmene også i framtidssamfunnet vil gå til konflikt for de lavtlønte, for likelønn og for å forsvare sosiale rettigheter. Og at vi må vinne forståelse og sympati i befolkningen for det løpet vi kjører.

Kun da kan vi mobilisere i en kampsituasjon.

Fagbevegelsens og samfunnet kan gjøre følgende trekk:

Sikre en mangfoldig presse, satse på vårt språk og kultur - som en motvekt til det kommersielle underholdningspresset.

Vi kan satse på våre egne fagblader og informasjonsmiljøer, sikre at de har gode vilkår og slagkraft i vår egen og i den offentlige debatt.

Vi kan satse mer i kampen om oppmerksomheten for å vinne opinionskampen.

Vi må satse mer på ny teknologi!

Vi kan satse på en nasjonal politikk som gir alle tilgang til, og kunnskap om, den nye informasjonsteknologien.

Vi må skape et levende demokrati, hvor folk deltar og ikke lar seg overkjøre eller passifiseres.

Vi har ofte avgjørende gjennomslagskraft i både samfunns- og mediebildet. Ingen andre organisasjoner har en slik sterk posisjon i samfunnsdebatten. Det må være en felles ambisjon å forsterke og tydeliggjøre denne posisjonen. En helhetlig informasjonsstrategi skal ikke leve i noe politisk vakuum - men forankres og smis sammen med klare rekrutterings- og samfunnspolitiske strategier for å styrke LO og forbundene. Det er selvsagt riktig, som Transportarbeiderforbundet understreket i sin høringsuttalelse til utredningen, at utarbeidelse av en helhetlig informasjonsstrategi ikke er et mål i seg selv, - men at en helhetlig informasjonsstrategi for fagbevegelsen er nødvendig for å oppfylle noen felles målsettinger.

Når det gjelder holdninger til informasjonsteknologi, dreier det seg om det Finn Erik Thoresen sa på årsmøtet i LO-Industri: Fagbevegelsen kan stille seg i veien og bli overkjørt, eller ta teknologien i bruk for å lage egen informasjonsveier.

I sekretariatets innstilling foreslås det at i løpet av 2 år bør alle forbundene ha utarbeidet egne strategier for informasjons- og IKT-satsninger. I løpet av kongressperioden innkalles Representantskapet til en bred media – og strategikonferanse hvor også overordnede rekrutterings- og samfunnspolitiske strategier drøftes.

Det er åpenbart at alle forbund fortløpende drøfter informasjons- og rekrutteringsstrategier. Forbundene er selvsagt klar over utfordringen, og satser offensivt. Det gjelder Internett, intranett og elektronisk post som sentrale informasjonsverktøy. Fagforeningene tar aktivt i bruk den nye informasjonsteknologien for å nå sine medlemmer.

Mange forbund har nå på plass systematiske informasjonsstrategier på alle nivåer.

Men det kan være strategisk fornuftig at representantskapet inviteres til noen overordnede drøftelser på disse områdene.

Veien videre

Forslaget til en helhetlig informasjonsstrategi for fagbevegelsen er et produkt av de føringer og framtidssatsninger Kongressen i 1993 knesatte.

Behandlingen av LOs organisasjonsprosjekt pekte framover mot en ny tid – og de krevende utfordringer vi ville møte – både organisasjonsmessig og i det nye informasjonssamfunnet. På LO-kongressen i 1997 ble det også avholdt en egen teknologidag. Kongressen vedtok samtidig en egen uttalelse om Fagbevegelsen og informasjonsteknologi som har vært rettesnor for våre satsninger i kongressperioden. Vi bør i etterkant av kongressen drøfte et prosjekt for å kartlegge bruk av IKT i klubber, foreninger, forbund og konsern, for å vurdere hvordan teknologien er tatt i bruk for å forbedre kommunikasjon og faglig samarbeid nasjonalt og internasjonalt. Jeg viser her til et innspill fra FAFO.

Samordning internt

Både i LO og forbundene er det vist vilje og evne til å støtte fellesløsninger for å samordne egne fagblad og informasjonsressurser der det har vært ønskelig. Dette har vært LOs og berørte forbunds egne valg.

Etableringen av fagblad og informasjonsstiftelsen Medieforum

(LO Stat) 1994, Stiftelsen LO Media (privat sektor og LO-Aktuelt) 1998, LO Nytt (LOs nettavis 2000) og økte ressurser til arbeiderbevegelsens lokalradio-organisasjon Radio Riks og omlegging av LOs fagbladforening til LOs forening for fagblad og informasjon, er eksempler på felles informasjonssatsninger i fagbevegelsen de siste kongressperiodene. Vi står ikke stille. Siden 1993 har vi drevet et målrettet arbeide på informasjons- og fagbladsiden. Endringene de siste 8 årene har vært betydelig.

Forbundene og LO skal ha honnør for dette. I innstillingen, som nå ligger til behandling, står vi ved nye veivalg. Det ligger ingen blankofullmakt til å bruke nye økonomiske ressurser. Tvert imot. Det legges opp til omfattende og arbeidskrevende utredningsarbeid for å dokumentere for eierne at fellessatsninger er nødvendig for å takle voksende informasjonskrav fra medlemmer, tillitsvalgte og opinion.

Fellesløsninger de siste årene hadde kanskje vært mulig – men helt ødeleggende – hvis de ansatte hadde sett på fellesløsninger som en trussel. Det har ikke skjedd.

Medarbeiderne i våre fagblad og informasjonsmiljøer har både deltatt aktivt i alle utredningsprosjekter og samtidig stilt seg åpne for å drøfte nye felles informasjonssatsninger – som denne Kongressen skal ta stilling til.

Det er selvsagt en absolutt forutsetning for forbundene, LO og medarbeiderne at man gjør de riktige valg. Det krever grundighet og samspill på alle nivåer.

Ny teknologi

Vi drøfter hvordan fagbevegelsen skal bruke ny teknologi for å kommunisere med medlemmene – og som våpen i den politiske og faglige kampen, nasjonalt og internasjonalt. Men vi skal være klar over arbeidsgivernes ambisjoner, som Handel og Kontor kraftig har markert i opinionen. Den nye teknologien skal ikke brukes til elektronisk overvåkning av de ansatte. Det skal vi stoppe i fellesskap. Jeg viser til hva som da må på plass i en ny arbeidslivslov. Handel og Kontor og andre forbund har også engasjert seg sterk i konsekvensene av økt E-handel for arbeidstakerne og samfunnet. Vi skal ta utfordringene på alvor. I innstillingen foreslår vi at det umiddelbart nedsettes et prosjekt i samarbeid med FAFO. LO bør, sammen med forbundene, ta et særskilt ansvar for å kartlegge, analysere og drøfte strategier på dette området. En sterk økning av E-handelen vil både ha sysselsettings-, nærings- og avtale- og organisasjonsmessige konsekvenser for fagbevegelsen.

Men Norsk fagbevegelse har aldri vært maskinknuser. De nye elektroniske mediene gir fagbevegelsen nye muligheter. Hjemmesiden til LO-sentralt hadde 115 000 besøkende i den mest aktive delen av tariffoppgjøret i fjor. Under noen dager av streiken var LOs hjemmeside blant de aller mest besøkte hjemmesidene på nettet.

Den nye teknologien gir muligheter til toveiskommunikasjon og jobbing i nasjonale og internasjonale nettverk. Følger vi ikke med her, kommer vi helt i bakevja.

Tilgangen til Internett blant LOs medlemmer har vokst fra 12 prosent i 1996 til 65 prosent i 2001. Fra 1998 til i år, har det vært en særdeles kraftig vekst. 47 prosent bruker Internett hver dag, 34 prosent en eller flere ganger i uken. 7 av 10 LO-medlemmer bruker i dag PC. Men det må være en utfordring for fagbevegelsen å få flere medlemmer til å bruke våre Internettsider. Det krever kvalitet i vårt informasjons- og journalistisk arbeide.

Nettet byr på muligheter fagbevegelsen ikke har råd til å la gå fra seg. I dokumentet vises det til at en nærliggende målsetting må være å sørge for at alle tillitsvalgte har tilgang til PC og elektronisk post. Jeg viser til konkrete strategier om dette, som er fremmet i andre kongressdokumenter, og til forslaget om at det skal bygges opp et tillitsvalgsregister som skal vedlikeholdes fortløpende – og dessuten særlig krav knyttet til høstens Hovedavtaleforhandlinger.

En langsiktig målsetting vil være at alle medlemmer er tilgjengelig via elektronisk post.

Det vises videre til forslaget om å etablere et Intranett mellom LO, forbundene og distriktskontorene. Et slikt nett skal bygges videre ut mot de tillitsvalgte. Flere forbund har utviklet, eller drøfter innføring, av såkalte ekstranett hvor kun lokale tillitsvalgte har tilgang til særlig informasjon og tjenester i forbundene.

Den nye teknologien gir muligheter. Det er nok også framtida. Men vi må ikke miste hodet når informasjonsstrategiske avgjørelser skal vedtas. Ensidig vekt på informasjon via nye kanaler, vil brutalt kutte informasjonsstrømmen til store grupper av våre medlemmer.

Vi skal heller ikke undervurdere den sterke rollen våre fagblader fortsatt spiller. Tross kraftig PC-vekst og Internetttilgang og bred strategisk satsning på elektroniske medier, er fagbladet fortsatt den desidert viktigste kanalen for informasjon om fagbevegelsen til medlemmene. Når vi spør om de to viktigste kildene til informasjon om fagbevegelsen, er tallene 67 prosent for medlemsbladet og 43 prosent for muntlig

informasjon fra tillitsvalgte. Det er fagbladet fra forbundet som når frem til de fleste medlemmene. Fagbladene blir lest. Det er viktig at fagbladene har høy troverdighet.

Fagbladene skal være holdningsskapende. Det er, som nevnt, viktig at fagbladenes rolle og utfordringer har en sentral plass i forbundenes informasjons- og IKT vurderinger.

Hurtig, viktig og bred informasjon til våre tillitsvalgte må alltid spille en dominerende rolle i våre informasjonsstrategier. 60 prosent av tillitsvalgte svarte i den nye medievaneundersøkelsen, at det må satses mer på informasjon til de tillitsvalgte framover. Vi må ha målrettede systemer på plass, som treffer de tillitsvalgte. Det er her de nye elektroniske mediene har sitt fortrinn. De tillitsvalgte er aktive brukere av fagbevegelsens mediekanaler.

Egne ressurser

Fagbevegelsen sjøl er en stor informasjonsbedrift, som også rår over store informasjonsressurser. Vi har på 90-tallet opplevd en klar profesjonalisering av fagbladmiljøet og av informasjonsmiljøet.

Vi har nå to sterke, profesjonelle informasjonsmiljøer i stiftelsen LO Media og Medieforum. Dette er på mange måter en ny ressurs for fagbevegelsen, som vi må utnytte sterkere.

I dag bruker fagbevegelsen ca 90 millioner kroner årlig på fagbladproduksjon. 55 personer har som sin hovedoppgave å produsere disse bladene. I tillegg kommer 22 personer med ansvaret for annet informasjonsarbeid.

Det er naturlig å arbeide for at de to stiftelsene, på en eller annen måte, samler ressursene. I forbindelse med etableringen av stiftelsen LO Media i 1998, ble det signalisert føringer om en felles stiftelse i framtida.

Det er en realitet at 19 av LOs forbund i dag er aktive deltakere/eiere i, eller har produksjonssamarbeidsavtaler med, de to stiftelsene. Jeg er glad for at det er positiv vilje hos de fleste forbundene, i stiftelsene sjøl og blant de ansatte – og i LOs forening for fagblad og informasjon - for å utrede grunnlaget for en sammenslåing til en felles stiftelse. Jeg skal ikke her legge sterke føringer for hva konklusjonen på en slik utredning bør være, men kun peke på den motivasjon som er gitt for forslaget.

Erfaring tilsier at tunge faglige miljøer er viktige for å få til en best mulig produktutvikling og for å få til en helhetlig planlegging for hele fagbevegelsen.

Ved en fordomsfri gjennomgang, kan det være mulig for

fagbevegelsen å få et ressurscenter for produksjon av fagblad, nettavis (LO Nytt), radio, internett og infostrategisk kompetanse.

Krav til å utnytte de økonomiske ressurser mer rasjonelt, vil stille krav til samordning også på dette området.

Samling av ressurser og felles markedsføring vil styrke muligheter for inntekter, slik at eiernes forpliktelser kan avlastes. Eierne skal stille krav til både økonomi og åpenbare informasjonsfordeler når man sier ja til fellesskapsløsninger.

Morgendagens krav til å møte de faglige utfordringene innenfor informasjon, internett og fagblad, taler også for å samordne ressursene.

Samtidig er det understreket at LO-Aktuelts rolle i stiftelsen skal vurderes parallelt. Dette er selvsagt nødvendig for en samlet vurdering av ressursene. LO-Aktuelt er motoren i vårt fagbladmiljø. Driften av LO-Aktuelt ligger nå på 13 millioner kroner i året. En kostnad som i sin helhet dekkes over LOs årlige driftsbudsjett.

LO-Aktuelts posisjon er drøftet ved ulike anledninger. På LO-kongressen i 1997 ble et forslag fra Norsk Grafisk Forbund, om LO-Aktuelt som ukeavis, oversendt LO-sekretariatet til behandling – og i innstillingen fra 1997 om et utvidet fagblad-samarbeid for LO og LO-forbundene (etablering av LO Media).

LO-Aktuelt på nett og etableringen av LOnytt (LO og forbundenes nettavis) fra november 2000, har på mange måter lagt startgrunnlaget for en felles nyhetssatsning i fagbevegelsen. Det er den nye teknologien som har gjort det mulig. Fagbevegelsens lokalradio-organisasjon, Radio Riks, deltar også i denne løpende nyhetssatsningen på nett.

Det er derfor uaktuelt å gå videre på tankene om å slå sammen fagbladene eller å utgi LO-Aktuelt som ukesavis. Det er nå avgjørende å gjøre grep for å styrke LOnytt som verktøy for fortløpende formidling av faglige nyheter fra LO og forbundene – som forutsatt i LO-sekretariatets vedtak ved etableringen av LOnytt. Det krever en ansvarsavklaring mellom LO-Aktuelts satsninger og LOnytt, en avklaring som må tas i forbindelse med utredningen om en felles mediestiftelse.

Jeg konstaterer at samspillet med LOs nettavis har styrket fagbladstoffets aktualitet ved at viktige saker fra LO-forbundene når raskere ut. Det kan man lett etterspore ved å se på mediebildet i tiden etter at LOnytt kom på luften, eller rettere sagt på nett. Det er samspillet som skal dyrkes! Ikke svart/hvitt tenkning.

Oppsummering

I dokumentet og innstillingen berører vi områder for å styrke fagbevegelsens medlems- og samfunnskommunikasjon. Det legges vekt på betydningen av brede opinions- og medievaneundersøkelser for å treffe de riktige informasjonsstrategiske valg og for å måle holdningsendringer i befolkningen. Vi har prøvd å vise et lite bilde av den sterke rollen mediene spiller i vårt samfunn og at vi må ha et ryddig forhold og offensiv satsning i vårt medie- og informasjonssamfunn.

Vi bruker årlig store informasjonsressurser i fagbevegelsen på informasjon og fagblad. Det er nødvendig.

Ut fra dagens samfunnssituasjon og en vurdering av LOs satsningsområder, foreslås det også en utredning om LOs framtidige eierforhold til Arbeiderbevegelsens Folkehøgskole på Ringsaker, og at eierskapet også vurderes i en informasjonsstrategisk sammenheng. Det er ikke blitt gjort tidligere. Jeg skal heller ikke her trekke noen konklusjoner, men viser til utredningen og en invitt til skolens miljø om å drøfte kursen videre.

La meg avslutningsvis nevne to andre områder. Denne bevegelsen utgir et stort antall lokale foreningsblader. Deres rolle skal ikke undervurderes. De blir lest. Det er et viktig kontaktpunkt til medlemmene. LO og forbundene må fortsette å bistå med informasjonsfaglig støtte der det er ønskelig og nødvendig. Det gjelder også fortsatt bistand ved etableringen av hjemmeside på nettet.

Fagbevegelsens lokalradioorganisasjon, Radio Riks, er et annet område som engasjerer mange av våre tillitsvalgte i deler av landet. De deltar i opinionskampen. De bidrar til lokale informasjonsmiljøer i fagbevegelsen. Våre radioer sender fra mange timer daglig til en time i uken. De er på nett. I LO Media Grenland stiller noen av våre tillitsvalgte opp hver eneste lørdag og sender en times direkte program om faglige nyheter. Det står respekt av slikt.

- Jeg er helt trygg på at denne bevegelsen vil dominere opinions- og informasjonskampen framover, sa Øivind T.Hansen, og tok opp forslag 225 fra sekretariatet under dagsorden pkt. 5 til behandling.

Debatten

Dirigenten konstaterte at det var blitt sent i går, og innvilget kongressen en kort pause.

Møtet ble hevet 10.25 og satt igjen kl. 10.40.

Dirigenten refererte først en permisjonssøknad, som ble innvilget, og gjorde deretter oppmerksom på at det var funnet en glatt gullring på gulvet etter festen i går. Ringen hadde innskrift og eieren kunne få den tilbake ved å henvende seg til dirigentbordet.

Hun opplyste at det allerede var en lang liste med talere til debatten. Hun foreslo derfor at taletiden ble satt til 3 minutter for først innlegg, 1 minutt for annet, og at det ble satt strek under første innlegg. Forslag måtte leveres samtidig. Dette ble vedtatt, og ordet ble gitt til første taler..

Jens Petter Jensen, sekretariatet, viste til innstilling nr. 1551 og var enig i konklusjonen, men ville kommentere 3. avsnitt:

- I dag kan ikke organiserte bedrifter betale dårligere enn det som er bestemt i tariffavtalen når de skal skaffe seg arbeidskraft. Uorganiserte har ingen rettigheter etter tariffavtalen, men bedriften er forpliktet gjennom tariffavtalen til å betale samme lønn og annen godtgjørelse som til de organiserte. Tariffavtalens ufriavikelihood er avgjørende for å hindre sosial dumping.

En debatt om tariffavgift har både en juridisk og en politisk side. Spesielle tiltak overfor de uorganiserte, vil bli møtt med angrep på organisasjonsfriheten fra arbeidsgiversiden og den politiske høyresiden, sa Jensen. Et krav om at de uorganiserte ikke skal ha den femte ferieuka, eller ha to kroner mindre i lønn enn de organiserte, vil høyst sannsynlig bli møtt med det naturlige motkrav om at overenskomstens virkeområde bare skal gjelde organiserte.

Det betyr at den uorganiserte og arbeidsgiveren blir enige om lønns- og arbeidsvilkårene på engen hånd. Arbeidsgiveren kan da ansette uorganiserte på dårligere vilkår, og det vil heller ikke være forbud mot at arbeidsgiver betaler mer til uorganiserte.

- Ved å innføre en form for tariffavgift, betaler de uorganiserte for seg. Men en slik ordning kan fort bli oppfattet som et B-medlemskap og en legitimering av det å være uorganisert. Fordi en tariffavgift antakelig vil være lavere enn kontingenten, må vi anta at en del av medlemmene vil melde seg ut av forbundet og heller betale en lavere tariffavgift.

En ensidig innføring av tariffavgift, i en eller annen form, løser ikke problemene. Kanskje snarere tvert om. Det kan gi både arbeidsgivere og politikere påskudd til å gjøre grep med avtale- og lovverk som er i strid med våre interesser.

Tariffavgift som prinsipp bør avvises. Vi må arbeide systematisk for å få forståelse for tryggheten det kollektive avtaleverket gir. Reis heller kravet om fullt fratrekk for fagforeningskontingenten, med full kraft.

Johnny Pettersen, Telemark fylke, sa at han ville prate om noe som lå hans hjerte nær. Det er ofte slik at lokale foreninger bryter med sine respektive fagforbund i lokale saker. Forbundene er ofte for navlebeskuende, og er ikke så opptatt av helheten som LO er.

- Vi opprettet et LO-senter for tre år siden - du husker vel det Yngve? Vi hadde 2.500 medlemmer den gangen, og vi har vært opptatt av å gjøre noe for LO og forbundene. LO-sentrene representerer i dag en stor samlet kraft, på tross av fagforbundene. Det er ikke fagforbundenes fortjeneste. Det fine ved LO er vår totale samlede styrke. Går vi inn for noe, kan vi også gjennomføre det. Vi er de lokale ledd i distriktene og byene. Det er gjennom LO-sentrene at LO fremstår som en samfunnsbevegelse. 8 av 16 representanter fra Ap har sitt utspring i LO-sentrene. SV drar også veksler på LO-sentrene, sa han, og syntes derfor at kongressen skulle støtte Buskeruds forslag om å ansette organisasjonssekretærer på LO-sentrene.

- Skal vi lykkes med å styrke organisasjonen, er dette nødvendig. Vi har, med hjelp fra FF, NKF og Sparebank 1, økt medlemstallet med 4,6% prosent i en periode hvor LO totalt sett opplever tilbakegang.

Vidar Skaug, NKF, ville ta opp forslag 148 og, om han fikk tid, forslag 181, begge fra NKF. Forslag 148 gjaldt opprettelse av flere LO-sentra. NKF's intensjon er ivaretatt i sekretariatets innstilling, men han ville likevel understreke betydningen av å tenke nytt. De viktigste vervene er våre tillitsvalgte som er i stand til å yte den hjelp medlemmene trenger. Endringer i arbeidslivet går ut over det enkelte forbunds muligheter, og det kan bli vanskelig å verve i framtida.

- Men vi kan gjøre noe med det, og vi kan gjøre noe allerede i dag. Den største grunnen til at folk ikke organiserer seg, er at vi ikke er ute og spør. Når Statoil-ansatte kan spørre hver kunde om de vil ha bilvask, må også våre tillitsvalgte kunne spørre arbeidsfolk om de vil organisere seg. Det bør videre kunne frikjøpes folk til LO-sentrene. Vi har ikke råd til å la være å tenke nytt. Vi må sørge for å bli interessante for ungdommen.

Steinar Karlsen, FF, syntes Gerd-Liv hadde holdt en glimrende innledning. Det foreliggende dokumentet var omfattende og inneholdt en rekke punkter, og det gjaldt å komme ut uten sprik i forhold til andre dokumenter fra kongressen. Han mente det var en del sprik mellom Visjon og mål for LO og Formålsparagrafen, og støttet Formålsparagrafen der, i tråd med det forslaget forbundet hadde levert på det punktet. Det var også en del annen

tekst som ikke var helt klar når det gjaldt vedtektsforslaga i heftet del 3.

- Forbundet foreslår at organisasjonen skal gjennomgå på nytt. Bedriftene arbeider på en helt annen måte enn før. Stillingskategorier flyter sammen, det blir færre ansatte. Dette må vi forholde oss til - vi kan ikke vedta oss bort fra en samfunnsutvikling selv om den medfører problemer for oss. Tida er inne til å gjøre omfattende grep, sa han. Forbundet hadde håpet at det kunne gjøres allerede her i kongressen, men han mente likevel at forslaget hadde fått en rimelig behandling, og han så fram til at det ble satt fart i dette arbeidet i kommende periode.

Stein Stugu, NNN, mente at det store problemet i forhold til at organisasjonsgraden synker og at det er vanskelig å rekruttere nye medlemmer, er den ideologi som er lagt rundt solidaritetsalternativet, og som gir utenforstående det inntrykk at LO nærmest er et lønnspoliti.

- Dette er jo ikke riktig, vi fagorganiserte vet at LO kjemper for å bedre medlemmenes lønns- og arbeidsvilkår, men det er vanskelig å få forståelse for det utenfor organisasjonen.

Han mente at det utvalget som skal se på «den gullkanta medlemsboka» må være opptatt av dette, men det må også være klar over de eventuelle negative konsekvenser det kan ha å knytte fordeler til medlemsboka, slik Jens Petter Jensen hadde vært inne på i forbindelse med tariffavgifta. - Vi ser allerede i dag at mindre bedrifter motarbeider fagorganisering blant sine ansatte for å slippe å innbetale til AFP-fond.

Margot Kvalvik Fon, NKF, ville si litt om NKFs forslag 206, og forslaget til nytt knutepunkt, Pkt. 7, s. 31 del 3 av heftet. Bakgrunnen er de store fellestiltakene mellom LO og forbundene, og at flere forbund, på grunn av trang økonomi og sviktende medlemstilgang, er avskåret fra å ta i bruk fellesprodukter fordi det blir for dyrt. De velger andre løsninger. Dette skjer bl a i forhold til FANE 2.

- Det ble lagt opp til en stor IT-satsing på forrige kongress, men dette har siden vært et spørsmål om ressurser. IT-strategien har vært for generell og har ikke bundet fagforeningene til å satse på informasjonsteknologi. Kongressvedtak må være mer forpliktende enn som så. Alle forbund må være forpliktet til å følge dem. Hva skal vi ellers med LO-kongresser? Og skal dette bli realistisk, må også IT-prosjektene kunne finansieres. Innen et

visst tidsrom må disse problemene kunne løses, mente hun.

Anne-Karin Bråten, NKIF, sa at hun ville ta opp de konserntillitsvalgtes stilling og status i LO. Dette gjorde hun på vegne av flere konserntillitsvalgte. Det var også levert inn et forslag som pekte på de tillitsvalgtes problemer. De konserntillitsvalgtes rolle har stor betydning for rekruttering og forholdet til arbeidsgiverne, de må ikke være en fristilt gruppe. Gerd-Liv hadde vært innen på at målet for det internasjonale arbeidet, i globaliseringens tidstegn, tok sikte på å skape ert bedre liv for folk flest. De konserntillitsvalgte må trekkes med i dette arbeidet. De er viktige aktører.

- De tillitsvalgte er på mange måter ryggraden i fagbevegelsen. Bildet er godt, fordi det illustrerer at vi er avhengig av at hvert enkelt ledd er sterkt. Så et hjertesukk fra oss i Kjemisk: Vi har mange små arbeidsplasser hvor det er vanskelig for de tillitsvalgte å få tid til faglig arbeid. Det blir gjerne fagforeningsarbeid på fritida. Vi må tenke over hvordan vi kan gjøre arbeidssituasjonen for de tillitsvalgte i småbedriftene bedre. Vi må støtte ledda i hele organisasjonen, sa hun. Hun registrerte at det var fremmet en rekke forslag, blant annet om medlemsfordeler med fagforeningsboka og LO-favør. Hun var ikke så opptatt av disse fordelene. Av og til følte hun seg som en forsikringsagent mer enn som en tillitsvalgt.

- Jeg er mer opptatt av at man arbeider for å få renta ned enn å sikre flere medlemsfordeler. Det ville bety noe for medlemmene, sa Bråten.

Bent Inge Verderhus, NKF, viste til fremlagte forslag og sekretariatets innstilling. Det er mange forslag om en organisatorisk gjennomgang av LO. Samfunnet er blitt modernisert og mer komplisert enn tidligere. Da må også organisasjonen tilpasse seg forholdene i samfunnet og ta høyde for utviklingen i privat og offentlig sektor med utskilling og privatisering - og være oppmerksom på konsekvensen for våre rettigheter, ikke minst pensjonsrettighetene. Arbeidsgiverne drive et spill med dette og som regel går det mest utover de lavtlønte.

Om det som skjer i offentlig sektor, viste han til eksempler fra transport, der det er en rekke privatiseringer og av kollektivtrafikken. Det fører også til intern krangel om hvem som organiser medlemmen. Dette går utover LO, for resultatet er at mange melder seg ut.

Han nevnte to eksempler fra Bergen. I det ene tilfellet sam-

arbeidet man om en klok løsning, i det andre ble det krangel og 30 medlemmer forsvant på grunn av uenighet om hvilket forbund som skulle ha dem som medlemmer.

Wenche Bjørnebekk, FO, sa at når LO nå står foran store utfordringer, er de tillitsvalgte forandringsoptimisme den store styrken. Den kan komme godt med når en stor organisasjon skal endres. Men endringene måtte nøye gjennomtenkes og forberedes. For å understreke det, brukte hun bildet om superhesten som ble avlet fram – dobbelt så lang, dobbelt så bred, men også dobbelt så tung, dessuten alt annet dobbelt som gjorde de negative bivirkningene så store at alt ble galt. Ikke lystig, men illustrerende for hva som kan skje når konsekvensene ikke er gjennomtenkt.

Hun var glad for forslaget om å sette ned et utvalg, med klare mål for øyet med forandringene. Hun regnet med at det ville være en del motsetninger forbundene imellom. I FO så man for seg stryking av forbundene og LO på bekostning av kartellene.

– Vi vil at kongressen skal gi tydelig uttrykk for hva som er målet med gjennomgangen av organisasjonsformen, uten dermed å forskuttere resultatet, sa hun og satte fram forslag fra FO.

Kleiv Fiskvik, Oslo fylke, takket for innledningen som pekte på behovet for en grundig gjennomgang av LOs organisasjonsstruktur. Problemet var bare at dette hadde vært tema på en rekke kongresser, uten at det har vært vilje til å gjøre de radikale endringene som er nødvendig for at vi ikke skal fortsette å miste relativ andel medlemmer.

– Det er selvfølgelig en rekke grep som må gjøres, som det er umulig å komme inn på i et innlegg som dette, sa han, og ville derfor begrense seg til å gjøre oppmerksom på forslag 131 i del 1 i heftet til dagsordenens pkt. 5, forslaget fra LO i Oslo om å opprette fylkesavdelinger for LO. Han begrunnet det:

– Forslaget er i fire punkter og det er viktig at vi ser dette forslaget i sammenheng med våre forslag til vedtektsendringer under dagsordenens pkt. 6. Først da er det mulig fullt ut å se hvilken funksjon og hva slags arbeids- og ansvarsområder en slik fylkesavdeling vil få. Vi har derfor fått trykket opp et hefte hvor dette forslaget og vedtektsendringsforslaget kan sees i sin helhet.

I innstillingen fra sekretariatet på de fleste av organisasjonsforslagene, vises til det som er skrevet i et eget kongresshefte om LOs egen organisasjon (del 3) og til forslaget om at det skal

nedsettes et eget utvalg hvor LOs organisasjon skal gjennomgås. Det er vel og bra, det har både vi og andre foreslått. Det skulle imidlertid ikke stå i veien for at vi på denne kongressen kan ta noen enkle organisasjonsmessige grep, for å demokratisere LOs organisasjonskultur lokalt og i fylkene. På den måten vil både fagforeningene, forbundenes fylkesledd, LOs lokalorganisasjoner, og de LO-fylkesavdelinger som vi foreslår, umiddelbart kunne danne grunnlaget for en mer demokratisk, mindre sentralstyrt og mer slagkraftig regional og lokal organisering, tilpasset vår tid. Det er meningsløst at vi fremdeles skal operere med en organisasjonsform som var tilpasset realitetene for 80-100 år siden - og som i dag framstår som håpløst foreldet, sentralstyrt og ineffektiv.

Jeg kunne ha sagt mye om LOs nåværende, sentralstyrte fylkesapparat og om hvordan vårt forslag til en nyorganisering av LO i fylkene vil effektivisere ressursbruken og demokratisere organisasjonen. Det skal jeg av flere grunner, blant annet tidsmessige, avstå fra. Jeg er likevel skuffet over at sekretariatet ikke har anbefalt vårt forslag, som jeg mener ligger innenfor intensjonene i premissene for organisasjonsvedtakene på kongressen i både 93 og 97, sa Fiskvik. Han oppfordret derfor representantene, og spesielt redaksjonskomiteen, til å se nøye på forslag nr. 131.

Aage Andersen, FF, pekte på at samfunnet er gått inn i informasjonssamfunnet og har tatt i bruk moderne informasjons- og kommunikasjonsteknologi. - Har vi i LO gjort det? For å sette det på spissen, så føler jeg at lokale LOere fortsatt arbeider med blekk og fjærpenn, sa han.

- Medlemmene våre setter større krav enn som så. Medlemmene våre setter krav til å bli orientert og få informasjon. Ofte fungerer det greit på de store arbeidsplassene hvor vi har tillitsvalgte på heltid, men det er ikke like greit på de små og mellomstore bedriftene, der tillitsvalgte må fly mellom hammer, møter, telefoner og sjefer. Det er ikke like greit å holde rede på hva den enkelte har rett til i henhold til Kollektiv Hjem når fryseboksen går til helvete, eller sykkelen til guttungen er stjålet, eller at kona til arbeidskameraten har lest et sted at LO-organiserte kan få rabatt på Operaen.

Det er ikke gjort i en håndvending å ta rede på dette, særlig når du også har en jobb å gjøre, en akkord som skal holdes og arbeidsgiveren blir truet med dagsbøter dersom bygget ikke er ferdig til riktig klokkeslett. Da blir ikke undersøkelsen om

operabilletten viktig, selv om det er noe vi går ut med både titt og ofte, som en del av det gullkantede medlemskap. Da foretar den tillitsvalgte andre prioriteringer - og ingen kan klandre ham eller henne for det.

Flere eksempler kunne trekkes fram, men poenget mitt er følgende: Vi trenger LO-sentra rundt om i landet og de trenger å bli bemannet med folk som kan gi den service som skal til.

I Sarpsborg har vi et svært godt samarbeid med AOF-avdelingen. Den fungerer som vårt sekretariat, men vi ønsker oss mer. Vi ønsker oss et senter hvor medlemmene kan få den service de har krav på, uansett forbund eller arbeidsplass. Til det kreves det økonomi, og det må hele organisasjonen ta ansvar for, sa Andersen, som ikke trodde på halvgode løsninger, hvor tillitsvalgte blir frikjøpt tid en gang i uka, eller mindre.

- Vi må ha løsninger hvor vi har heltidsansatte ledere. Vi må kunne se i retning av AOF når det gjelder samarbeid om kompetansereformen og en god rådgivningstjeneste for etter- og videreutdanning og realkompetansekartlegging. Vi må ha oversikt over avtalene våre, forsikringer og alt som vi forbinder med den gullkantede. Og vi må gjøre servicesentra våre tilgjengelig for alle medlemmer - både Musikerforbundets og Fellesforbundets og alle de andre - uansett hvilke fagforeninger som flytter inn i et slikt senter.

Det handler om framtida vår, det handler om utviklingen og det handler om medlemmene og deres krav i et moderne informasjons- og kommunikasjonssamfunn. Denne kongressen bør gi sterke signaler om at dette skal være på plass i løpet av kongressperioden, både økonomisk og organisatorisk.

Ole-Johan Dyste, Oppland fylke, sa at de tillitsvalgte hadde sett med store forventninger fram «de tillitsvalgte år». Endelig på dagsorden, endelig fokus på oss selv. Men forventningene var ikke innfridd, og «året» måtte fortsette etter kongressen, men han.

Utfordringene er mange, en av de store er rekrutteringen. Han ville derfor invitere Gerd-Liv Valla og hele kongressen til å erklære år 2002-2003 til «ungdommens år».

- Ungdommen har faktisk noe å bidra med. Ungdomssekretærer og ungdomsutvalgene er en kjemperessurs, men vi trenger å profilere LO på en måte som ikke gir inntrykk av at det bare er en organisasjon for folk i satt alder, men at den er kul og tøff og noe man bør være medlem av. Gi oss Ungdommens år, så skal vi ikke skuffe dere!

Frank Bjørneseth, Hedmark fylke, fulgte opp og siterte fra konferansen i Hedmark, - uten ungdom dør organisasjonen. Han mente studentmedlemskap er en fin begynnelse, men det var litt vagt. Hedmark hadde sendt inn forslag om medlemskap for elever og studenter, forbundsuaavhengig.

Han gjorde oppmerksom på at de trakk forslag 172, siden det var likelydende med et annet forslag.

Karianne Aaboen, Oppland fylke, tok utgangspunkt i barndommen. Da hun var 6 år, hadde moren 50 prosent-jobb, faren 100 prosent-jobb, ingen turnus. Oldemor passet barna. Helgene hadde de sammen.

- I dag er det mye mer slik at begge jobber full tid, begge jobber kanskje skift og turnus, mange er småbarnsforeldre og mange er medlemmer av LO. Nå må vi få bedre ordninger for barnepass, og full kostnadsdekning, slik at denne gruppen skal ha muligheter for å delta på kurs og møter.

Terje Johansen, Buskerud fylke, sa at flere hadde tatt opp LO-sentrene situasjon i debatten, men han ville likevel driste seg til å gjøre det samme, fordi denne saken er så viktig. Han var skuffet over innstillingen i saken, som bare åpnet for starttilskudd til LO-sentrene, og ikke driftstilskudd. Disse sentrene får stadig større betydning lokalt, som møteplass og servicesenter for medlemmene. Ny teknologi kan aldri erstatte en slik møteplass. På Ringerike har de et godt fungerende senter lokalisert til Hønefoss. Her setter leieinntekter senteret i stand til å ha en ansatt i halv stilling, til å være tilgjengelig, ta telefoner etc.

- Dette er helt avgjørende for at senteret skal fungere godt. Mister de en leietaker, vil stillingen falle bort, og det vil gå nedover med hele virksomheten. Sentrene må tilføres ressurser hvis de skal kunne fungere godt, sa han, og ville aller helst ha sett vedtatt et forslag på kongressen om at de skal tilføres x antall kroner i driftsstøtte, men hvis ikke det gikk, ba han i hvert fall om støtte til forslag 133, der det heter at det skal settes ned en komité for å se på saken.

Per A. Johnsen, FLT, viste til forslag 146 som var fremmet, men ikke tilstrekkelig ivaretatt i sekretariatets innstilling. Han viste til s. 17 i heftet om å styrke LO-sentrene. Det vil øke rekrutteringen til LO, og da kunne man ta en del ressurser fra LO Industri og LO Service og heller bruke det på LO-sentrene, mente han. Han støttet også intensjonene i forslagene 1098 og 148. På

kongressen i 1993 hadde man diskutert organisasjonsstrukturen. FLT var for LO-avdelinger, men vedtaket ble opprettelsen av tre karteller. - Etterpå har vi sett at dette fører til mye dobbeltarbeid mellom kartellene. En del av dette arbeidet kan gjøres i LO lokalt, mente han.

- Vi ser at andelen av dem som organiserer seg i LO synker, og da nytter det ikke å lage karteller for å snu denne utviklingen. Det er ikke den beste resepten. Medlemmer verves lokalt, problemene som skal løses er lokale og må løses lokalt. Der er altså de lokale apparatene som kan snu trenden. Det er der vi får mest igjen for pengene. Styrk derfor LO-sentrene både økonomisk og ressursmessig, sa Johnsen.

Siv Svanem, Sør-Trøndelag fylke, sa at det er de tillitsvalgte viktigste oppgave å arbeide for medlemmenes lønns- og arbeidsvilkår. Dert er altså ikke å rekruttere flere medlemmer. Det var imidlertid ingen motsetning her. Gjennom flere medlemmer får også fagbevegelsen større makt.

- Vi ser at makt er viktig når det skjer endringer lokalt. En del virksomheter privatiseres og bytter arbeidsgiverorganisasjon. LO har hatt en defensiv holdning i disse sakene og bare latt arbeidsgiverne kutte de gamle tariffavtalene. Arbeidsgiverne burde tvinges til å beholde den gamle tariffavtalen, istedenfor, som nå, å kunne gå over til en dårligere tariffavtale hos den nye arbeidsgiverorganisasjonen. Noen forbund tviholder også på sine medlemmer, selv om det er andre som har forhandlingsretten. Bensinansatte har gått over fra Transport til HK, som bedre kunne ivareta deres interesser. Når busselskaper privatiseres, oppstår også problemer. Transport har her tariffavtalene, sa Svanem.

Dagfinn Brattås, NTF, viste til forslag 190 på side 32 i heftet. Han ville ta opp dette forslaget. Han ville også takke Gerd-Liv for en fin innledning til dette temaet, som var en vanskelig sak for LO.

- Det skal mer enn et enmannsshow til for å snu denne negative utviklingen i organisasjonsprosenten. Vi må styrke vårt engasjement på den enkeltes arbeidsplass, vi som har sett fordelene ved å være LO-organisert. De uorganiserte må overtales til å skjønne at det er gjennom LO at de kan påvirke utviklingen. LO er en vaktbikkje for goder som er kjempet frem gjennom mange år. Jeg tror også at munn til munn-metoden er den beste måten å rekruttere på, til å få den røde streken til å peke oppover igjen, sa han. Han viste igjen til forslaget på s. 32 og ville nevne de viktigste strekpunktene: 100% fratrekk på skatt for fag-

foreningskontingenten, nye reformer skulle forbeholdes organiserte arbeidstakere, og man måtte få til en finansiering av videre- og utdanningsreformen.. Dette er viktige punkter for å rekruttere flere medlemmer til LO, sa han.

Tore Gulbrandsen, EL&IT, startet med å henvise til EL&IT-forbundets forslag, forslag nr. 109 på side 5 i heftet som heter «LOs egen organisasjon, forslag og innstillinger». Han henviste også til sekretariatets innstilling i heftet «Vår egen organisasjon», side 31, pkt. 7, med overskrift «ny organisasjonsutredning».

– I LO-familien har organiseringen vært under debatt fra organisasjonen ble startet. I de senere år har det også vært diskutert å legge ned forbundene og opprette et forbundsløst LO. Det ligger også et forslag til denne kongressen om å fatte vedtak om et forbundsløst LO.

Et forbundsløst LO krever imidlertid svært bred enighet, sa han. LO kan ikke vedta at et forbund skal nedlegges, det må forbundet selv gjøre. De fleste forbund har i tillegg vedtekter som krever 2/3 flertall for å vedta nedlegging/sammenslåing.

– Man kan gjerne snakke om et forbundsløst LO som den beste løsningen. EL&IT-forbundet mener ikke det. Jeg tror de fleste forbundene ikke har 2/3 flertall for å nedlegge seg selv. En ny utredning og debatt om forbundsløst LO er derfor bare å kaste bort tiden. Dette var også klart under den forrige organisasjonsdebatten i 1993. Den endte opp i vedtaket om å opprette LO-karteller.

Karteller kan være vel og bra, men det bør i utgangspunktet være forbundene selv som går sammen i karteller hvis de har behov for et formalisert samarbeidsforum. Men da er det ikke et LO-kartell, men et kartell av LO-forbund.

Kartellinndelingen, slik den er vedtatt av kongressen, er altfor stivbeint og byråkratisk, og inndelingen er feil. Kartellene bør samle forbund, eller deler av forbund, etter bransjer på tvers av eierstruktur. I et IKT-kartell kunne forbundene som organiserer IT, tele, radio og tv, grafisk osv. melde seg inn med de medlemmene som er en del av bransjen eller grenser mot bransjen. I dag er vi splittet i 4 karteller. Tilsvarende kunne forbundene, som organiserer f. eks. transport, samle seg i et transportkartell i stedet for å bli splittet på 3 kartell slik som det er i dag. Dette gjelder sikkert flere bransjeområder. Hvis forbundene ønsker det, så kan et slikt formalisert samarbeid føre til dannelsen av nye forbund ved avskallinger eller sammenslåinger. Et slikt kartellsamarbeid vil vise om det er riktig.

Når det gjelder overenskomstene, så skal det i utgangspunktet være forbundenes eiendom. Hvis forbund, som samarbeider i et kartell, ønsker å overføre eiendomsretten til overenskomsten til kartellet, så må det være forbundets sak.

Selve hovedbygningen av organisasjonen må bestå av ett sterkt LO med sterke forbund. Vi må være åpne for å utvikle forbundsstrukturen i tråd med utviklingen i næringslivet, men med ett samlende sterkt LO, godt utbygget med LO-sentra i distriktene. En oppsplitting av LO i sterke, selvstendige karteller vil svekke organisasjonen som samlende organisasjon - og den blir kostbar. Prisen medlemmene betaler for å være organisert, betyr mer nå enn i industrisamfunnet hvor det var minimal konkurranse fra organisasjoner utenfor LO.

Plansjen på s. 8 i heftet som Gerd-Liv viste, viser at utviklingen går i feil retning. Hvis LO skal kunne holde tritt med utviklingen og beholde sin stilling som den dominerende arbeidertakerorganisasjonen i Norge, må vi i tillegg styrke oss ytterligere på de områdene hvor vi tradisjonelt har stått sterkt og samtidig klare å organisere bransjer hvor LO tradisjonelt er svake, mente han.

- Det er klart at man ikke bare kan sammenlikne, uten å se hva man får igjen for et medlemskap, men konkurransen gjør at vi ikke har råd til å bygge et dyrere LO enn nødvendig. Alle her er klar over at det er kostbart å bygge et landsomfattende organisasjonsapparat med kontorer og ansatte. LO Stat har egne sekretærer i distriktene. På representantskapet i LO Stat i fjor høst, ble det i tillegg vedtatt å opprette lokale distriktskarteller med egne styrever. Hvis kartellmodellen skal videreføres og videreutvikles slik at de tre andre kartellene bygger seg opp på samme måte som LO Stat, så vil vi få fire landsomfattende kartellorganisasjoner med distriktssekretærer - i tillegg til LOs eget distriktsapparat og forbundenes egen organisasjon. Det må være innlysende for alle at dette er feil bruk av ressurser.

I stedet for å få fem parallelle LO-organisasjoner spredt ut over landet, må det være bedre å samle ressursene og bygge ut et serviceapparat som kan være mer finmasket, med større fysisk nærhet både til lokalt miljø, de tillitsvalgte i forbundene og til medlemmene, og som har ressurser nok til å ansette spisskompetanse som f.eks. jurister. Det er det forbundenes lokale tillitsvalgte har bruk for.

- LO-kongressen har innarbeidede rutiner for en grundig behandling av kongressaker, sa han. Siden LOs representantskap får myndighet til å fatte vedtak i en sak som vanligvis ligger til

kongressen, satte han fram tilleggsforslag til pkt. 7 i dokumentet, om at rapporten med eventuelle endringsforslag sendes ut på høring i forbundene før den forelegges representantskapet.

Arne Klausen, NTL, sa at LO burde øke sitt medlemstall minst i takt med økningen i antall sysselsatte. Hvorfor er det ikke slik? Det blir flere langtidsutdannede, og her står ikke LO sterkt. LO må utvikle et organisasjonstilbud som framstår som godt nok samlet sett. F eks må vi ta hensyn til at grupper som jurister og økonomer har et ønske om faglig utvikling - og samtidig ha tilbud i forhold til lavtlønte i servicenæringen og studenter.

- I dag er det slik at når vi ikke er fornøyd med servicen i en butikk, begynner vi ikke å diskutere det i butikken. Vi går til en anen butikk. Greit nok som forbrukermakt, men i arbeidslivet er det ingen løsning.

Dirigenten meldte om hilsener til kongressen fra fagbevegelsen i Zambia og i Tanzania.

Gro Standnes, Skolenes Landsforbund, viste til at forbundet er lite og mannsdominert. Men fra dette mannsdominerte forbundet ville hun da gratulere LO med ny ledelse og et historisk valg på leder - både damer og menn var glade for dette, som hun sa det.

Når det gjaldt medlemsvervingen, ville hun understreke at det er de lokale tillitsvalgte som er viktigst. Derfor må disse styrkes og tilføre ressurser, for de har virkelig ikke enkle arbeidsbetingelser.

- Dette må innebære en omprioritering av midler både i LO og i forbundene, sa hun, og viste til forslag nr. 103 fra forbundet i den forbindelse: - Det er ikke billige kjøleskap som skal være vårt varemerke, sa hun.

Hun hadde en drøm: At når hun går inn på et universitet, så står det en fast vervestand fra LO der. Noen ganger kan den kanskje til og med være betjent, slik at man kan gi studentene råd og informasjon om fagbevegelsen. LO er et fremmedord på universitetene i dag - og det er et fremmedord de skal lære der.

Dirigenten viste til lang taleliste og tette kjøreplan, og foreslo nå 2 minutter taletid første gang, 1 minutt andre gang. Kongressen sluttet seg til dette.

Stein Grøtting, SL, tok ordet til forslag 969 som var fremmet under pkt. 8 på dagsordenen, men som han ba om ble behandlet under dette punktet.

Han pekte på at LO har utviklet seg til en brei hovedorganisasjon for hele arbeidslivet, men oppslutningen er høyst variabel i de ulike sektorer. Derfor må LO utvikle faglige og politiske holdninger som ivaretar interessene til arbeidstakere i hele arbeidslivet, og må søke samarbeid med andre organisasjoner som har solidariske mål. Stugu hadde nevnt at LO blir oppfattet som lønnspoliti, det er helt klart at det er en viktig oppgave å få endret den oppfatningen.

Anders Skattkjær, NGF, sa at informasjon og kommunikasjon er viktig. Internett hører med i bildet, det gir store muligheter, men samtidig må vi være klar over at ikke alle har tilgang til det, og noen ønsker ikke å tilbringe tida si foran en skjerm. Det er greit nok med LO-Aktuelt som husorgan, men det bør legges opp til økt distribusjon til medlemmene. Dagspressen er også viktig, uten nok pressestøtte dør aviser som f.eks. Dagsavisen og Klassekampen. Det foreligger forslag om å gi dagsavisene en siste sum, og deretter la dem klare seg sjøl.

– Det betyr kroken på døra for mange. En stor utfordring for LO blir å ta stilling til eierskapet i A-pressen i framtida. Det har videre versert forslag i forkant av denne kongressen om å legge ned fagbladene til fordel for en LO dagsavis. Det forslaget bør forbigås i stillhet, mente han.

Per Christian Jacobsen, FF, mente det måtte være sterkt fokus på verving av unge og nye medlemmer. Vil ungdommen organisere seg, og vil LO ha dem som medlemmer? Spørsmålet er stilt før – vi må gjøre det attraktivt å være medlem av LO. Forbundene må utvikle nye modeller i rekrutteringsarbeidet, og ungdom må tas med i vervearbeidet, det er de som snakker ungdommens språk.

Erland Bakken, Hordaland fylke, ville vekk fra den forbundsvisе modellen og gikk inn for et forbundsløst LO. Et samla LO får bedre økonomi. Dette var nødvendig, ikke minst i distriktene. Og når det gjaldt verving, var det håpløst å gå ut på arbeidsplassene med en hel bunke tariffavtaler, og spørre om vedkommende ville bli medlem i det eller det forbundet. Det ville være mye enklere å kunne verve direkte til LO. Hvordan vi skulle få til ett forbund, visste han ikke, men han håpet det skulle bli mulig å få fram et forslag om dette til neste kongress.

Laila Røneid, Sogn og Fjordane fylke, anbefalte forslag 173 og

refererte det. Forslaget går på at tillitsvalgte skal ha anledning til å ta med seg familien på kurs og møter. Selv hadde hun vært tillitsvalgt totalt i 11 år og hadde to gutter, nå på 8 og 11 år, som hun hadde tatt med seg i slike sammenhenger. Det hadde fungert meget bra.

Synnøve Haugland, Rogaland fylke, bad om støtte til sekretariatets innstilling til forslag 211, som gikk på rettighetene til de ansatte i fylkeskommunale og kommunale bedrifter.

Hilde Larsen, NTL, merket seg at Yngve Hågensen i siste LO Aktuelt sa at LO endrer profil ved å endre ledelse. Hun syntes det var fint at vi har fått en kvinnelig leder, men var bekymret for resten av systemet. Hun mente det var to framtreddende grunner for unge mennesker til å bli medlem: enten fordi man er engasjert i verdigrunnlaget, eller man har en draging til eldre menn. Det var grunn til å se nærmere på alderssammensetningen hos tillitsvalgte.

- Da vi i fjor arrangerte ungdomskonferanse, var det plass til 30, mens vi hadde 170 søkere. Ungdom er det nok av, men på kongressen er det bare 8 delegater under 30 år, sa hun.

Hun var redd altfor mange var mer opptatt av sin egen posisjon og partiet, enn av faglig arbeid.

- En hel generasjon står klar til å ta over. Vi har jobbet lokalt og vært aktive i fagbevegelsen. Nå krever vi vår rett.

Jane Stubberud, Østfold fylke, ba om støtte til forslagene 120 og 121 fra fylkeskonferansen i Østfold.

- Motivering er at LO mister medlemmer. Rekrutteringspotensialet er sterkest hos ungdommen. Det er de unge som er framtida, men for å få dem med er vi avhengige av å skape kontakt. Student- og elevemedlemskap er viktig. Noen forbund har innført det, men i ulike former. Det vil være best med et eget apparat i LO, med tilbud til studenter og elever, som kan føres videre til de aktuelle forbund når de har valgt yrke. Vi må vise ungdommen at vi står sammen og har felles mål, uansett forbund. *Rolf Kristoffersen*, Østfold fylke, viste til et gammelt ord som sier at det bare er dumme folk og hester som jobber. Det var selvsagt noe tull, men verre er det når noen sier at det bare er dumme folk og hester som betaler kontingent.

Han kunne fortelle at målekontoet hadde fått mindre å gjøre. Noe som har sammenheng med at arbeidstakerne ikke kjenner til tariffene - og taper på det.

Han støttet forslaget om tariffavgift og håpet gratispassasjerene ville bli organiserte. Når man snakker om organisasjonsfrihet, bruker man det ofte om retten til å la være å organisere seg. Historisk er organisasjonsfrihet det motsatte, retten til å organisere seg. Og det er den store oppslutningen om fagbevegelsen som har skapt de rettigheter vi i dag tar som selvfølgelig.

Gunn R. Fjæstad, NKF, viste til forslag 107 og understreket at denne debatten er veldig viktig for at vi skal kunne virkeliggjøre våre visjoner. Da må vi utvikle en organisasjon som er tilpasset, og som fortsatt kan øve innflytelse, i det samfunnet vi lever i - og i utviklingen av dette. NKF så derfor positivt på sekretariatets innstilling om å nedsette et utvalg som skal gjennomgå organisasjonsstrukturen, rolle- og arbeidsfordelingen og ressursbruken.

- Utvalget må få et klart mandat, være bredt sammensatt med representanter fra forbundene og LOs ulike organisasjonsledd. Og det må fastsettes en helt klar framdriftsplan for arbeidet., sa hun. I utredningsarbeidet må alle muligheter holdes åpne i forhold til utformingen av en ny organisasjon. Resultatet må bli en organisasjon som er klar til å bringe våre ideer og visjoner over til neste generasjons arbeidstakere. Vi må få en organisasjon som fungerer i alle ledd - med særlig vekt på lokal tilknytning og nærhet til medlemmene. En organisasjon tilpasset alle arbeidstakere. Vi må få en organisasjon som bedrer tilgjengeligheten mellom det enkelte forbund og LO.

- Utviklingen er gått i retning av større yrkestilhørighet. I dag er det 120 000 bare i offentlig sektor som ikke er organisert, de fleste av dem blant de kommuneansatte. Her ligger det en både en kjempeutfordring og -mulighet. Det blir derfor en viktig oppgave for LO å synliggjøre i ord og handling at ansatte innen offentlig sektor og kommunalt område er og blir en målgruppe som føler seg ivaretatt i LO. Det blir ekstra viktig når vi vet at antall ansatte i offentlig sektor vil øke. Ikke la den store organisasjonsprosenten i offentlig sektor bli en sovepute for LO. Her er det mye å hente. Alle er målgruppe for LO, sa *Fjæstad*. Og videre:

- Vi merker oss også at ungdom og andre med utdanningsbakgrunn føler en større tilhørighet til yrke og fag enn tidligere, at utviklingen er gått i retning av større yrkestilhørighet. Derfor må våre forbund og LO utarbeide en strategi, slik at vi kan synliggjøre at vi, på samme måte som medlemmene, er opptatt av faglig utvikling innenfor de forskjellige yrker/fagområder. At vi

er opptatt av den enkeltes yrkesfaglige tilknytning og utvikling i tillegg til lønns- og arbeidsvilkår. Min mening er at det tilligger LO, som paraplyorganisasjon, et særlig ansvar. Om vi ikke klarer å komme fram til fleksible løsninger, vil vi lett kunne tape kampen i forhold til profesjonsforbund utenfor LO.

Svend Morten Voldsrud, NKF sa at det var en del delegater her som også hadde vært på kongressen i 1997, man er jo ikke så flinke til å gi slipp på sine verv, og slippe til ungdommen. Da vedok kongressen følgende forslag som ble oversendt sekretariatet:

«LO skal i perioden leggte til rette for et helhetlig elev- og studentmedlemskap i LO. Medlemskapet i LO og organiseringen av dette må være slik at det er naturlig for elever, studenter og langtidsutdannede å melde seg inn i LO»

– På disse fire åra har det vært nedsatt ad hoc-utvalg, LOs organisasjons- og informasjonsavdeling har jobba med saken. Prinsipper rundt medlemsskapet ble vedtatt på LOs ledermøte oktober 98. Og slik kunne jeg fortsette. Nå, fire år senere, har vi ennå ikke fått noe helt på plass. Så vi snakker altså om «byråkratisering, sendretikthet, og at vi må bli mer effektive i offentlig sektor»

Jeg vet at styringsgruppa som nå jobber med dette, tar sikte på å bli ferdig med dokumentet til LOs siste sekretariatsmøte før sommeren, men arbeidet fram til nå har tatt fire år. Derfor må denne kongressen gjøre et bindende vedtak. Derfor har jeg foreslått:

«LOs elev- og studentmedlemskap iverksettes innen skolestart/semesteret høsten 2001.

Og siden jeg har fått med meg at det finansielle her ikke er helt på plass, foreslår jeg at «ordningen finansieres i sin helhet av LO». Problemet med finansiering må ikke få stoppe dette vedtaket. Det har med LOs framtid å gjøre. For, som det står i heftet, LO har 2,2 milliarder kroner på bok. Det er to tusen millioner det, folkens. Da må vi kunne investere bare en liten smule av disse penga på framtida vår, sa Voldsrud.

Han støttet for øvrig forslag fra Dysthe, forslaget om et ungdomsår, forslaget fra Gro Standnes og flere. (- men så var taletida var ute).

– Det er fælt som tida flyr når man har det moro, sa ungdomsrepresentanten før han forlot podiet.

Karin M. Mathisen, NKF, viste til forslag 244 om LOs egen

organisasjon. Som mange hadde vært inne på, var det skjedd en voldsom utvikling i samfunnet den siste perioden. Tallet på medlemmer har gått ned i hele perioden, og vi må nå snu denne trenden.

- Vi må bli mer attraktive for folk med høyskoleutdanning og vi må kunne konkurrere bedre mot andre forbund som organiserer disse gruppene langtidsutdannede. LO-sentrene har vært inne i en god utvikling siden de første ble opprettet for 5-6 år siden. De erfaringene vi har høstet gjennom LO-sentrene, må vi ta med i den videre organisasjonsdebatt. LO-sentrene gjør oss mer synlige ute i samfunnet og i samfunnsdebatten. Vi er blitt mer tilgjengelige for folk flest. LO-sentrene kan også fungere som faglige verksteder. Det er det behov for. Det har erfaringene fra Hotell- og Restaurant bl.a. vist oss. Vi må jobbe hardere faglig. Vi må være en maktfaktor i samfunnsdebatten, slik at de politiske partiene velger de løsninger som tjener våre medlemmer best. Sekretariatets innstilling er bra, men vi må også se i øynene at vi må styrke LO-sentrene økonomisk.

Alexandra Wiland, NTL, sa at det var på tide at LO bestemte seg for hvordan ordningen med elev- og studentmedlemskap skulle se ut. Det må være en ordning som ikke bare er tilpasset Giskes heldidsstudenter.

- Det er i dag mange studenter som jobber ved siden av studiene. Det er det mange grunner til. Det er ikke så dumt med arbeidserfaring i tillegg til studiene. I tillegg har mange så store boutgifter at det er nødvendig å skaffe penger til livsopphold. Vi i LO bør fronte disse studentene og støtte deres krav, også krav om bedre studiefinansiering, lavere rente på studielån. Støtt de langtidsutdannede, sa Wiland.

Egil Mongstad, FF, sa at han bare måtte beklage at man ikke på forrige kongress klarte å få til et vedtak om et forbundsløst LO.

- Jeg tror dessverre ikke at vi får det til denne gangen heller. Men på lengre sikt må det være mulig, rett og slett fordi det er helt nødvendig, sa han. Han hadde til denne kongressen fremmet et alternativt forslag som sikter frem til et vedtak på neste kongress.

- Dette haster, vi har ikke lenger tid til å drive med dobbeltorganisering. Etter- og videreutdanningsreformen krever at fagforeninger påtar seg nye og store oppgaver i tillegg til de vanlige fagforeningssakene. Vi skal sørge for rekruttering av ungdom. Vi får imidlertid lite igjen av kontingenten lokalt, det

meste går til det sentrale byråkratiet. Vi må gjøre noe med dette, før enkelte fagforeninger er nødt til å melde seg ut av LO av ren nød. Det er snakket mye om at fagforeningsboka må være gullkanta, men ikke glem, kamerater, at uorganiserte ikke skal kunne utkonkurrere oss ved å arbeide billigere enn oss som er organisert, sa Mongstad.

Randi Helene Aronsen, NKF, sa at Gerd-Liv mandag hadde holdt en glimrende innledning om bl.a. lik rett til utdanning for kvinner og menn. Vi må ha på plass et formelt regelverk før alt er i orden, men det står stor respekt av det arbeid LO har lagt ned for å få en etter- og videreutdanningsreform på plass. Det skal de ha all ære av.

- Kompetansen du tilegner deg på en arbeidsplass er like viktig som den lærdom du får gjennom utdanning. Ennå mangler den økonomiske biten av reformen, men vi i NKF har i hvert fall fremmet et forslag som sier at vi skal ha full lønn under utdanning. Kompetanseutviklingen vil skje vedvarende slik utviklingen i samfunnet nå er. Vi må sikre alle lik rett og mulighet til å følge med i utviklingen.

Hun så frem til innstillingen fra Sigbjørn Johnsen-utvalget om finansieringen. I det utvalget hadde NKF med en representant. Hun var glad for at denne innstillingen kom snart og hun følte seg trygg på at finansieringen ble sikret gjennom et fond.

Synnøve Kitdal, NTL, viste til forslag 968 og henviste til oppslag i Dagsavisen. Hun slo fast at NTL står for den linje at det fagligpolitiske samarbeidet med Arbeiderpartiet måtte fortsette, men hun var ikke enig i at man for eksempel skulle sitte i Arbeiderpartiets sentralstyret i kraft av sitt LO-verv.

- Vi skal møtes på like fot i samarbeidskomiteen, men det må ikke være noen tvil om hvor lojaliteten ligger, hvis det oppstår uenighet. Lojaliteten må ligge hos LOs medlemmer, sa Kitdal.

Tor-Inge Hoaas, NKF, viste til forslag 1876. Man hadde i mange dager hatt fine diskusjoner på LO-kongressen og det var kommet mange gode forslag til hvordan LO skulle kunne rekruttere flere ungdommer til organisasjonen. Ungdommene spør selvfølgelig hva som er fordelene med et medlemskap. Hva ligger i favørkortet?

- Jeg tror ikke at man rekrutterer så mange med dette favørkortet nå. Da må i så fall forsikringsordningene bli bedre og billigere. Det må også kunne være gebyrfritt å bruke kortene i

Sparebank 1, sa han og ba redaksjonskomiteen se på hans forslag, eventuelt sende det over til fellesutvalget.

Roy-Olaf Andreassen, Troms fylke, mente det var en hovedoppgave for de tillitsvalgte å verve nye medlemmer. Da er det viktig at de tillitsvalgte har den nødvendige skolering og opplæring selv. Som Gerd-Liv sa, er vi avhengige av dyktige tillitsvalgte for å kunne verve flere medlemmer. Vi må ha dyktige folk ute på arbeidsplassene.

- Jeg er selv fylkesleder og jeg tror dette i høy grad et spørsmål om markedsføring og argumentasjon. Mange unge som kommer ut i arbeidslivet, er ofte skoletrøtte, og da skal vi ikke overlesse dem med tilbud om LO-skole og andre skoler. Vi må være litt forsiktige med hvilke betegnelser vi bruker for å få ungdommen med på kurs. Vi må kanskje også ta andre lærmidler i bruk, mer informasjonsteknologi når vi holder kurs og konferanser.

Han pekte også på at flere fordeler i kortet var bra og at man måtte gjøre noe med gratispassasjerene på arbeidsplassene, de uorganiserte.

Ulf M Ulriksen, Nordland fylke, sa at man høsten 1995, sammen med LO-ledelsen og 8 lokallag, hadde åpnet et LO-senter. Det er etter hvert blitt åpnet mange, i alt 30 kontorer. Han ba kongressen legge merke til det engasjementet som var blant delegatene for disse LO-sentrene. Likevel mente han at alt ikke var som det skulle være. Han viste til sekretariatets innstilling om at det skulle nedsettes et organisasjonsutvalg.

- Jeg synes ikke det er behov for flere utredninger om LO-sentrene. Det vi trenger er drahjelp og lønnet organisasjonshjelp, sa han, og viste til sitt 6-punktsforslag, bl.a. forslaget om å sette i gang et prøveprosjekt hvor man ved LO-senteret kunne organisere medlemmer direkte til LO. Så fikk man fordele medlemmene i ettertid, ta den nødvendige krangelen på kammerset. Det ville gjøre det lettere å rekruttere medlemmer. Da slapp de å gå seg vill i organisasjonsjungelen i LO.

Erling Lenvik, FF, sa at han var trønder og selvfølgelig så stolt av det at det måtte nevnes. Han hadde en sønn på 17 år som nylig hadde vært på sin første dansefest, og i Trøndelag var det som kjent skikkelige fester man hadde. Etterpå spurte han sønnen hvordan han hadde hatt det, og han sa seg fornøyd. -. Det var bare en ting, det var en gamling der. Hvor gammel var han? spurte jeg. - 30 år, svarte guttungen. Så man blir fort gamle, - i

fagbevegelsen også. Han påpekte hvor viktig det var å ha en organisasjon som fulgte med i tiden og viste til et tilleggssforslag til forslag 924, som gikk på valg av ungdomstillitsvalgte i alle klubber og foreninger i LO, i alle forbund. Han hadde forslag om to nye kulepunkter.

Per Moen, FF, sa at han også var trønder. Han var en sterkt tilhenger av en sterk organisasjon. Han trodde dette var viktigere enn kosmetiske grep. Han hadde større tro på LO-sentrene enn på byråkratiet i LO. Det er viktig at LO-medlemmene serves, og det kan gjøres fra LO-sentrene. Den beste måten å rekruttere medlemmer på, gjøres av fagforeningene, ikke av byråkratiet. Han sa seg enig med Egil Mongstad i at det burde ha vært en forbundsløst LO.

- Gerd-Liv er historisk som LO-leder. La oss håpe at hun også blir historisk ved å skape et forbundsløst LO, sa Moen, som mente at man tross alt hadde et felles mål i privat og offentlig sektor, og det var en rettferdig fordeling av ressursene. - Vi skal ha det trygt og godt sammen. Eller for å sitere en trøndersk trener: Vi må få til samhandling, og da er det viktig at vi sparker mot samme mål, sa Moen.

Kristin Sundby, Oslo fylke, viste til forslag til organisasjonsendring, framsatt av LO i Oslo.

- Mange av forslagene i heftet, og sekretariatets innstilling, går inn for en grundig utredning om LOs organisasjon. Det gjør LO i Oslo også, men vi mener at vårt forslag, om å opprette fylkesavdelinger for LO, kan vedtas på denne kongressen uten at det får annet enn positive følger for en slik utredning.

LO har i flere kongresser diskutert sin egen organisasjon, men vi har ikke vært i stand til å foreta endringer som har avgjørende betydning for medlemmene og vår rekruttering.

Jeg påstår ikke at forslaget fra Oslo er noen endelig løsning på de problemene vi åpenbart har, men det vil være et godt skritt i retning av en organisering i distriktene som er mer demokratisk, styrt av medlemmene og de tillitsvalgte i distrikt og fylker.

Vårt forslag innebærer at LOs lokalorganisasjoner, forbundenes fylkesledd og fagforeningene får større innflytelse på LO i fylkene. Det betyr at vi får en ledelse for LO i fylkene som består av tillitsvalgte, som blir politiske samarbeidspartnere og politiske forhandlingsmotparter i fylkene. Det enkelte forbund og fagforeningene vil få en demokratisk innflytelse i fylkespolitikken og det vil, rent organisasjonsmessig, være en

forbindelse med LO-sekretariatet. Det fratar verken LO-ledelsen eller forbundene makt. Tvert i mot, det vil styrke og gjøre hele LO og forbundene mer helhetlig og smidig.

LO bruker i dag titalls millioner på sitt fylkesapparat. Jeg er overbevist om at det vil åpne seg mer effektiv bruk av disse midlene hvis vi får fylkesorganisasjoner som er styrt nedenfra og hvor alle utvalg, styrer og råd er valgt av tillitsvalgte i fagforeninger, forbundenes fylkesorganisasjoner og LOs lokalorganisasjoner. Forslaget vårt løser ikke de problemene vi har på andre nivåer, men det gir en mer effektiv organisering i fylkene og det vil kanalisere økonomiske midler og demokrati til og i våre organer i fylkene, sa hun, og gjorde oppmerksom på at forslag 131 måtte ses i sammenheng med Oslo fylkes forslag til vedtektsendringer.

Elin Wetås De Jara, NKF, sa at hun hadde et lite barn hjemme, et barn hun savnet å synge godnattsanger til. Barnet forsto ikke så mye av det med LO-kongress, men visste imidlertid at hun var i Oslo og snart kom hjem igjen. Hun visste at det var andre på kongressen som følte noe av det samme, men mange småbarnsforeldre fant nok situasjonen så vanskelig at de ikke deltok så aktiv i fagforeningsarbeidet.

- Kanskje kunne det ha vært lettere for dem og oss, om det ble lagt bedre til rette for at ungene kunne være i nærheten av oss mens vi driver fagforeningsarbeid, gjennom bedre barnepassordninger. Ikke minst viktig kan dette være i et samfunn der stadig flere er under utdanning stadig lengre. Mange er ikke ferdige til å gå ut i arbeidslivet før de nærmer seg 30, og da skjer ofte etablering av familielivet samtidig - og hvordan blir det da med rekrutteringa av nye medlemmer og tillitsvalgt? Ofte er det også bare en som er alene om omsorgen. Vi bør finne frem til finansieringsformer som gjør det mulig også for disse å være aktive. Jeg trur det er bra for barn å ha engasjerte foreldre, og jeg tror det er bra for LO å ha engasjerte småbarnsforeldre som tillitsvalgte. Men kombinasjonen av familie og verv er en vanskelig sak, sa hun. Det dreide seg ikke bare om stipend, det dreide seg om følelser, og utfordringen var hvordan fagbevegelsen kan møte de behov som unge tillitsvalgte har.

Hun støttet forslaget om å legge forholdene bedre til rette for tillitsvalgte med barn.

- For alle organisasjoner er det viktig å være opptatt av, ikke bare hva strukturene betyr, men hva den kulturen en bygger opp har å si for medlemmene. I fagbevegelsen har vi lange, grunnfesta

tradisjoner som vi er stolte av og må føre videre. Men når vi skal ut og rekruttere i andre grupper enn dem LO tradisjonelt har organisert, er det også viktig å finne ut hvordan vi både kan bruke det gode vi har, og samtidig utvikle nye sider ved organisasjonskulturen, slik at vi kan bli attraktive også blant ungdom, langtidsutdanna og andre grupper, sa hun, og støttet FOs forslag om en slik kulturutvikling.

Eva Jensen, NAF, hadde sluppet to kroner i en ønskebrønn - med et innstendig ønske om at kongressen ville si ja til et forbundsløst LO. Ikke av mangel på lojalitet til Arbeidsmandsforbundet, tvert om, hennes lojalitet til eget forbund var sterkt, men:

- Jeg ønsker det for mine medlemmer. Jeg er renholder og arbeider i den voksende servicenæringen. en næring i omstilling. Vi renholdere i privat sektor er ikke lenger hva vi var - vi er blitt servicearbeidere. I løpet av en arbeidsdag svitsjer vi med letthet innom en 3 - 4 arbeidsområder, og skulle vel vært innom et par forbund. For det første gjør vi rent, så kan vi jobbe i kantina en stund, eller være vaktmester, for så å ta siste økta i resepsjonstjenesten.

Servicenæringen er i vekst, men vi sliter med en utrolig dårlig organisasjonsprosent, som til alt overmål er dalende. Det er fortvilt at det er de som trenger det mest som organiserer seg minst. Mange vet ikke om Arbeidsforbundet, men de fleste vet hvem Hågensen er. Og så opplever vi, fra tid til annen, at grupper som ønsker å komme inn i varmen hos oss, blir stående utenfor - fordi vi krangler internt om hvem som har retten til å organisere dem.

Dette må vi få en slutt på! Det blir for dumt at grupper av medlemmer gir opp og heller velger andre alternativer, mens vi fortsatt sitter på kammerset og krangler.

Vi er flere forbund som har medlemmer som faller mellom minst to stoler. Tariffavtaler på tvers av forbund er kanskje en løsning for en del av våre medlemmer, men det løser ikke spørsmålet om hvor de skal være organisert og hvem som skal ha kontingenten. Den er det mange som har behov for. Noe av kontingenten går til å drive kartellene. Hva får vi igjen for det? Arbeidsforholdene blir tøffere og tøffere for servicebransjen. Da er jeg sikker på at vi ikke bruker resursene rett ved at de få sentrale tillitsvalgte vi har, må gå først i det ene kartellet, så i det andre, for å diskutere for eksempel næringspolitikk - og så på et tredje møte i LO for så å samordne kartellenes syn.

- Og næringspolitikken blir så fjern for oss ute i felten - når

Heidi Larsen står med medlemmer som mister jobben fordi de krever tariffavtale - når jeg står med medlemmer som er så fortvilte at de gråter, fordi de ikke får tid til å gjøre en god jobb.

Vi klarer ikke å sikre medlemmene ordnede arbeidsforhold når vi sitter på hver vår tue. Vi trenger å stå sammen med, og få hjelp fra, dem som har fått til gode ordninger tidligere. Står vi sammen og bruker ressursene rett, er vi sterke og bedre rustet til å møte omstillingene i næringslivet. Og er det noe vi kan være sikker på, er det at det blir stadig nye omstillinger.

Stein Bruse Hofstedt, FF, konstaterte at vi er flinke til å fatte vedtak, på alle nivå. Det er lett å fatte vedtak, ca. tusen forslag skulle behandles på kongressen.

- Men så kommer hverdagen, da skal vedtakene følges opp. Noen må sørge for det, og det blir de tillitsvalgte, ved siden av alle andre faglige oppgaver, i tillegg til jobben. Da blir man nødt til å prioritere, noe faller vekk. Hos oss har vi prioritert elevorganisering, og har en stor andel av de nye elevmedlemmene, sa han. Han hadde en drøm. Han var prinsipielt for et forbundsløst LO, men så at det ikke var realistisk å behandle det nå. Han var for innstilling om å nedsette et utvalg, men håpet samtidig at flere forbund ville snakke sammen i perioden, om å slå seg sammen.

Atle Tranøy, FF, var tilfreds med innstillingen om å nedsette et utvalg som skal vurdere LOs organisasjon. Samtidig fryktet han at arbeidet i utvalget ville bli preget av det kan kalte «pissing på merkesteiner» - altså revirtenkning. Nå må vi ta de nødvendige grep, og det er nødvendig å ta med seg representanter i dette arbeidet fra lokale organisasjonsledd som har erfaring med den nye utviklingen i arbeidslivet. Han viste til LO Industri sine PRO-prosjekt som er satt i gang i en rekke bedrifter og som har erfaring med å arbeide på tvers. Også erfaringene fra disse må inn i arbeidet.

- Tidligere organisasjonsdebatter har båret preg av å bli kjørt ovenfra og ned. Vi må unngå at det skjer denne gangen.

Oddrun Remvik, sekretariatet, ville fremme to forslag. Hun refererte først forslag til nytt punkt under tiltak for å styrke rekrutteringsarbeidet. Det har vært diskutert mellom gutta i industrien og offentlig sektor her på kongressen. Hennes syn var at industrien har tradisjoner i fagforeningsarbeid som er verdt å ta med seg videre, men samtidig må vi også ta inn nye kulturer.

Hennes forslag nr. 2, som hun refererte i sin helhet, gikk på ungdom og ungdomsrekruttering. Hun mente det var viktig å legge til rette for at ungdommen kan medvirke og få innflytelse i hele organisasjonen, og ikke bare innen ungdomsarbeidet isolert sett.

Nicolaas Kippenbroeck, APF, sa at hvis pressestøtten forsvant, ville hans lokalavis, som er svært viktig for lokalt demokrati og informasjon, forsvinne på dagen. Pressen er viktig for demokratiet, derfor gikk han inn for at både pressestøtte og momsfrigata for aviser beholdes. Hvis LO vil opprette en dagsavis, må en være forberedt på å legge mange millioner på bordet fra første dag. Undersøkelser viser at fagbladene leses, så det er en god og effektiv måte å holde kontakt med medlemmene på. Han viste til forslag nr. 225 om et FAFO-prosjekt for å undersøke utviklingen av e-handel. I Sverige arbeider offentlig sektor nå med å innføre e-handel, og regner med en kraftig reduksjon i antall ansatte. - Her må vi være på banen.

Erling Segelstad, FO, fortalte historien om at det for 100 år siden hadde vært tåke i kanalen, og «The Times» hadde berettet på sin forside: «Tåke i kanalen - kontinentet isolert». Dette sprang ut av den tradisjonelle imperialistiske holdningen. Han hadde et inntrykk av at noe av det samme kunne sies om dagens faglig/politiske samarbeid - det springer ut av et politisk styrkeforhold som ikke lenger er til stede.

- Vi må samarbeide med partier som er mot høyrekreftene, men i dag er det slikt at vårt eget rykte om den sterke bindingen til Ap springer foran oss, og flere steder i landet er dette direkte usunt.

Kjell Finvåg, Oslo fylke, viste til konkurranseutsetting, oppkjøp og utskillinger og andre negative foreteelser som er daglig kost i arbeidslivet i dag. Dette krever aktivitet og skoloring i hele fagbevegelsen, både på grunnplanet og i forbundsområdene. Mange forbund arbeider godt med dette, men det alene er ikke nok.

- Jeg har levert forslag om å styrke og utvide LOs juridiske og bedriftsøkonomiske rådgivning, eller styrke omstillingsberedskapen. Dette innebærer ikke at tillitsvalgte skal erstattes av «eksperter», at tillitsvalgte er overflødige eller udugelige, men vi trenger innspill og råd fra «ekspertene» når vi får omstillinger lempa i fanget. Med korte tidsfrister, ferdig behandla inn-

stillinger, juridiske krumspring og finurlige bedriftsregnskap, må vi sikre oss like gode rådgivere som det motparten har, sa Finvåg.

Dirigenten gjorde oppmerksom på at det forelå i alt 48 forslag under dette punktet på dagsordenen, og minnet om at alle allerede er vedtatt oversendt til redaksjonsutvalget. Hun refererte en permisjonssøknad som ble innvilget, og minnet igjen om at innsamlingen til palestinske fagforeningskamerater fortjente full støtte.

Jon Mannsåker Fjose, NOPEF, sa at «nå skulle ho mor ha sett meg». Han tok opp NOPEFs tilleggssforslag til forslag 225, om et prosjekt i samarbeid med FAFO for å kartlegge Internett-bruken lokalt i foreninger, klubber og avdelinger. For et par år siden ble det vedtatt en god uttalelse om ny teknologi for fagbevegelsen, men den er ikke godt nok fulgt opp. Nye grupper står utenfor det tradisjonelle fagforeningsarbeidet. De må nås på nye måter, og dette stiller store krav til oss.

Det var siste innlegg i formiddagsmøtet. Dirigenten ønsket delegatene god lunsj og hevet møtet kl. 13.00

Ettermiddagsmøtet onsdag 9. mai

Møtet ble satt kl. 15.00. Dirigent *Hanne Haugsgjerd* viste til at det var lagt ut en ny sangbok på pultene, og ga ordet til Per Gunnar Olsen, lederen for LOs kulturutvalg.

Per Gunnar Olsen sa at det dreide seg om den nye sangboka som LO har laget til denne kongressen. Sang- og musikktradisjonen har vært en verdifull del av det sosiale liv i arbeiderbevegelsen, både for barn, unge og eldre. De seinere åra er det dessverre ikke blitt så mye tid til dette, og det har vært et tap for bevegelsen.

I går hadde vi hørt Stein Ove Berg, som fikk en pris for sin fornyelse av arbeiderbevegelsens sangskatt.

– Men hans fornyelsesarbeid har tross alt foregått for en del år siden, og det er viktig med kontinuerlig fornyelse, sa Olsen. Dette var da den nye boka et uttrykk for. Den inneholder både gammelt, kjent stoff og nyere ting. Her er f eks sanger av Lillebjørn Nilsen,

John Lennon og Evert Taube, Geirr Tveitt, Jan Eggum og Alf Prøysen blant annet.

- Det er altså tatt sikte på å kombinere fornyelse og tradisjon.

Som en smakebit på innholdet i boka framførte Heine Totland og hans band to sanger fra den, - «He ain't heavy, he's my brother» med bakgrunn fra Vietnam-krigen og «Solidaritet» - der salen deltok i siste vers (stående).

Fremføringene ble etterfulgt av langvarig, stående bifall og det vanket blomster fra *Yngve Hågensen* til alle medvirkende.

Dirigenten takket for innslaget og sa at man nå skulle fortsette debatten med 14 gjenstående talere, som hadde 2 og 1 minutt taletid (2.gangsinnlegg). Etter debatten skulle forslag 1564 om palestinerne situasjon tas opp til behandling..

Pkt. 5 - Debatten fortsetter

Arne Byrkjeflot, NKIF, sa at 10. september ville bli en historisk dag. Da startet rettssaken om trakassering i Boye Ullmann-saken. Saken var ikke enestående, mange andre fagforeningskamerater kunne fortelle om trakassering, forsøk på å hindre organisering og fagforeningsknusing. Men Boye-saken var veldig nær. Han var tillitsvalgt i en bedrift med gode samarbeidsforhold, i en velordnet bedrift., Men så blir man uenig om en sak, og da starter trakasseringen og fotfølgingen. Han blir plassert i en krok med en maskin.

- Vi som kjenner Boye, vet at han ikke er noen depressiv mann, han er snarere en vitaminbombe av positivitet, han støtter alle opprop og støtteresolusjoner som fins. Men så klarer man allikevel å knekke ham slik at han blir sykemldt. Man får vite at det blir bonus til de andre lønnstakerne om man kvittet seg med Boye. Jeg vil at kongressen reiser seg og gjør det som et tegn på at vi støtter alle medlemmer som blir trakassert på arbeidsplassen, sa Byrkjeflot, og fikk deler av salen til å reise seg og applaudere.

Torbjørn Reigstad, Hordaland fylke, mente det kunne ha vært greitt å ta fram krystallkulen når vi diskuterer organisasjonsstruktur. Hva slags LO får vi ? Klarer vi å holde på enigheten, klarer vi å trekke til oss forbund som nå står utenfor? Her trodde han tariffpolitikken ville være en nøkkel. Derom LO klarer å utmeisle en tariffpolitikk som på den ene siden løfter de lavtlønte

og på den annen side tilgodeser utdanningsgruppene så er det mulig, ikke bare å holde LO samlet, men også utvide LO, mente han. Han viste i den forbindelse til konferansen «Solidaritet 2001» som LO Bergen arrangerte i februar.

– Der fikk vi en smakebit på diskusjonen om fremtidig lønnsfastsettelse da forbundsledere fra privat og offentlig sektor møttes sammen med Gerd- Liv Valla og diskuterte framtidens tariffpolitikk. Både Valla og Turid Lilleheie brukte begrepet «rettferdig lønn» for dem med lang utdanning.

10 000 kroners spørsmålet er: Hva er rettferdig lønn? Hva er kriteriene? Er det ansvar, og i såfall har en bussjåfør mindre ansvar enn en lærer? Utdanning? Av studentmassen var det på begynnelsen av 90-tallet bare 6 prosent som hadde arbeiderklassebakgrunn. Ønsker vi å sementere klasseforskjeller? Er produktivitet et kriterium – når på døgnet slutter utekontakten å tenke jobb?

Han reiste spørsmålet om hvor store lønnsforskjeller vi kan tåle og hvor mye likhet vi kan tåle. Hvor store lønnshopp kan vi få til innenfor rammen av en solidarisk lønnspolitik?

– For dem som gir katten i alt annet enn sine medlemmers lønningsposer, er det irrelevant spørsmål. For LO er de samfunnsmessige virkninger av tariffpolitikken overordnet. Alternativet til LOs samfunnsorienterte lønnspolitik er en alles kamp mot alle.

Et sterkt LO er det beste vern vi har mot spekkhoggerne i «Akademikerne» og andre forbund som ser lønnsforskjeller nærmest som en målsetting – forutsatt at deres medlemmer havner på smørsiden

Erik Larsen, FLT, viste til at det på kongressen i 1989 ble vedtatt å utarbeide forslag til ny organisasjonsmodell. Et av alternativene var et forbundsløst LO. Dette alternativet ble det aldri arbeidet videre med, fordi det var klart at det ikke hadde noen sjanse til å vinne fram. Her bør vi lære av historien. Det er snakket mye om ressursbruk på kongressen. La oss ikke bruke krefter på det som allerede har vist seg ugjennomførbart. Andersen fra FF hadde beskrevet arbeidsforholdene for tillitsvalgte i mindre bedrifter på en meget god måte.

– FLT kjenner seg igjen i dette. Det er nettopp det å tilføre dem mer ressurser som ligger i forslaget fra FLT. Vi bør bygge ned LO Industri og LO Service, disse ressursene vil bli bedre utnyttet lokalt.

Berit Tønnesen, FF, sa at gjennomsnittsalderen på denne kongressen er 48 år – er dette representativt for medlemmene i LO? Bare 8 personer er under 30 år. Vi har med oss føringer fra medlemmene våre og skal legge føringer for framtida. Det er slett ikke slik at ikke en 45-åring kan representere dem som er yngre, men hun mente likevel bestemt at det er ungdommen selv som vet mest om sin situasjon.

- De er best på å ta opp ungdomssaker, fordi de kjenner dem på kroppen. De har mye av svarene for framtida. Situasjonen i dag er at ungdommen er altfor få i klubber og avdelinger til å få reell innflytelse. Det skapes inntrykk av at det å dra på kongress er en belønning for lang og tro tjeneste. Hun oppfordret kongressen til å støtte forslag om styrket ungdomsarbeid.

Lars M. Johnsen, NTF, åpnet med et sitat:

Er du med – går du trygt!

Er du ikke – lev i frykt.

- Dette er slagordet til transportarbeiderklubben ved DFDS Tollpost-Globe i Oslo. Et godt slagord.

LO og forbunda skal være kamporganisasjoner – ikke serviceinstitusjoner. LO skal være en organisasjon for fagforbund – ikke en interesseorganisasjon. For å bli en kamporganisasjon må vi organisere oss ut fra fag og yrke, og medlemmene må være tilsluttet det forbund som har tariffavtalen.

Innenfor privat transportsektor er 52 % av 93 000 arbeidere organisert. Ca. 45 000 transportarbeidere er ikke organisert. Dette er ikke bra. Bare 23 % av disse 93 000 er organisert i LO, dvs. vel 23 000. Dette er vi absolutt ikke fornøyd med.

Problemet er at bare 14 000 yrkesaktive transportarbeidere er organisert i norsk Transportarbeiderforbund. Det er disse 14 000 som skal slåss for å bedre tariffavtalene, mens vel 9000 transportarbeidere i LO holdes utenfor. Dette svekker tariffavtalene og svekker mulighetene til å verve flere medlemmer.

Jeg registrerer at Bent Inge Vederhus fra Norsk Kommuneforbund er fornøyd med denne organisasjonspraksis, en praksis som fører til at bussarbeiderne fortsatt skal ha 87 % av industriarbeiderlønn. Vi er ikke fornøyd med en slik organisasjonspraksis, en slik lønnsutvikling eller LOs vedtak vedrørende organisasjonsforholda i Gaia Trafikk, Bergen, sa han.
- For å styrke LO må forslaget fra Siv Svanem vedtas.

Svein Søreng, FF, tok utgangspunkt i vedtaket på LO-kongressen 1997, om at det i kongressperioden skulle tilrettelegges for et

helhetlig student- og elevmedlemskap i LO. Medlemskapet i LO og organiseringen av det måtte være slik at det ble naturlig for elever, studenter og langtidsutdannede å melde seg inn i LO.

- Det foreligger nå vedtak fra sekretariatet om at et slikt student- og elevmedlemskap skal iverksettes. Styringsgruppa, med en heltidsansatt prosjektkoordinator, skal nå utarbeide rammeavtale som forplikter LO og forbunda til å etablere en felles plattform for et helhetlig student- og elevmedlemskap. Intensjonen med dette «nye» medlemskapet er å gi studenter og elever bedre faglig vern i sin arbeidssituasjonen, bidra sterkere i utdanningspolitikken og andre områder som omfatter deres levekår.

Det registreres at noen fortsatt vil ha et eget medlemskap knyttet direkte til LO. Til dette sier jeg: Vi trenger ikke flere utredninger og høringer, vi trenger ikke nok en gang å tenke oss om. Det eneste vi trenger å gjøre er å komme i gang. Det er opp til oss nå, studentene venter bare på at vi skal utrede oss ferdig.

LO og forbundene må i fellesskap sikre at alle student- og elevmedlemmers interesser knyttet til arbeidsplassen blir ivaretatt. Gjennom disse virkemidlene kan vi styrke målgruppas lojalitet til fagbevegelsen og dermed også beholde dem som yrkesaktive medlemmer.

Ved å innføre felles student- og elevmedlemskap ligger en forutsetning om at koordineringen av medlemskapet vil føre til at både økonomi og ressurser, for både LO og forbundene, vil gi bedre resultater enn de ordninger som har vært til nå.

Sekretariatet har sagt at dette skal gjennomføres til høsten. Dette har de sagt, uten at det følger med midler til nettopp det. Et frieri til studenter i dag kan ikke gjøres halvgjort, det må gjøres skikkelig. Vi kan ikke forvente at studenter kommer automatisk til vår organisasjon.

Mandag morgen poengterte LOs ungdomsutvalg nok en gang at hovedårsaken til at ungdom ikke blir medlemmer er at de aldri blir spurt. Vår utfordring er at det faktisk koster penger å informere og å verve. Men som mange andre har sagt før meg – det er dyrt å være fattig. Vi må investere i å spørre, investere i å fortelle, investere i å verve, investere i framtida. Vi har rett og slett ikke råd til å la være, sa han, og utfordret den nye ledelsen til å følge opp det arbeidet som er gjort hittil. Og til det trengs det penger.

Claus Jervell, HRAF, viste til forslaget om å sette av midler til skoleringsopplegg for tillitsvalgte i flerkulturelle bedrifter. Noen ville kanskje mene at dette var en liten fillesak av den typen han

og andre raringer drev med, - men en del bedrifter som har arbeidet med dette, har oppnådd gode resultater.

- Det at det ikke finnes en eneste innvandrер i salen, tyder på at ikke alt står så bra til. I større byer som Oslo er det mange innvandrere i bedriftene, og det er ingen enkel sak å drive organisasjonsarbeid på bedrifter med kanskje 35 nasjonaliteter representert i arbeidsstokken. Problemet var merkbart under streiken i fjor, da det var snakk om å trekke inn bedrifter med bare innvandrerkvinner som ansatte, ansatte som ikke en gang våget å velge tillitsvalgt.

Jonny Simmenes, FLT, viste til forslag 129, om å nedsette et utvalg til å vurdere arbeidet for langtidsutdannede. Han satte pris på innstillingen fra sekretariatet. - Det er på tide at vi setter de langtidsutdannede på dagsordenen, sa han. 30 prosent av alle arbeidstakere har høyere utdanning, og denne andelen vil ikke bli mindre framover. LO må appellere til disse. De kommer ikke av seg selv og banker på døren. I Bergen var det inngått en avtale mellom FLT og Teknikersamfunnet.

- LO må ha takhøyde for alle, og dette er viktige grupper å få med om vi skal nå målet om mer enn en million LO-medlemmer.

Bjørn Halvorsen, NTL, mente det måtte bli slutt på å omtale LO som et synkende skip. Ingen vil gå om bord i et synkende skip, men LO er fortsatt stort og sterkt.

- Skal vi rekruttere, må vi satse på ungdommen, sa han, og hadde bestemt inntrykk av at ungdommen er opptatt av internasjonal solidaritet. Det viste seg i Seattle og ved oppslutningen om Attac. Selv hadde han med interesse hørt Karl Nandrup Dahl fortelle om det internasjonale solidaritetsarbeidet - bl.a. om hvordan de smuglet fagforeningskamerater, som var truet på livet, ut av Tyrkia.

- Ungdommen er også opptatt av miljø, sa han og ba om støtte til NTLs forslag om å begrense CO2-utslipp.

Sveinung Vestbø, Hordaland fylke, sa at forslaget fra LO i Oslo, om valg av et eget representantskap og et fylkeskontor, kanskje var greit nok i Oslo, men det var fullstendig uegnet i Hordaland hvor man hadde 34 kommuner. Man har problemer nok med rekruttering også i Hordaland, men et av problemene er kanskje at vi tillitsvalgte syter, stresser, går i møter og klager på arbeidsgiverne i en grad som skremmer unge fra å bli aktive medlemmer. - Vi burde opptre atskillig mer positivt

og snakke om fordelene og mulighetene i LO, så kanskje det vil gi bedre vervingsresultater. Det sies i et forslag her at ungdom skal inn i klubbstyrer. Ja, vi får se om dere mener det når vi nærmer oss årsmøtene, jeg frykter det verste, sa Vestbøl.

Eli Ljunggren, HRAF, takk for innledningen til debatten. Winston Churchill har sagt at av alle egenskaper var mot den viktigste. Mot forutsetter en rekke andre egenskaper ved en person.

- Da vi bevilget 1 million til Benjamins minnefond mandag, var det godt å være LO-medlem. Kampen mot rasisme er noe av det viktigste vi kan drive med. La det også være tydelig at vi er en kamporganisasjon som er opptatt av å gi de tillitsvalgte gode arbeidsforhold, det skal være jobb nr. 1. Vi skal drive et hardt arbeid, som både tar hensyn til de svakeste leddene i organisasjonen og til de langtidsutdannede. La oss få skikkelige arbeidsredskaper. Kampen står ikke mellom privat og offentlig sektor. Vi står sammen i kampen for alle medlemmer, i en tid hvor globalisering og internasjonalisering preger utviklingen. Vi må gå fra ord til handling. Lykke til! sa Ljunggren.

Kleiv Fiskvik, Oslo fylke, mente det var helt klart at hvis man ikke gjør seg tilstrekkelig gjeldende i media, vil LO tape i opinionskampen. Med den forflatning og det enfold som hersker, trenger vi en kraftig motvekt.

- Jeg har derfor fremmet forslag som går ut på at sekretariatet nedsetter et utvalg som skal utrede om det er mulig å få utgitt en dagsavis, i et opplag som kan nå alle LOs medlemmer og andre. Når investorer starter gratisaviser, så er det ikke for å tape penger. Det er for å tjene penger. Det er ofte opplaget som bestemmer annonseinntektene. Med et opplag på bortimot 1 million, behøver det ikke bety et uoverkommelig pengesluk, - det kan faktisk bety det motsatte. Dette er dette jeg vil vi skal utredes. Skal vi bruke media, bør vi også bruke markedet. Det er ingen naturlov som sier at det bare er private investorer som kan bruke annonsemarkedet og gi ut gratis aviser. Det er et tankekors at for eks. A-pressen til tider fungerer som rene mikrofonstativ for høyrekreftene, sa Fiskvik.

Nina Solem, NKF, sa at det var fremmet forslag om nytt kulepunkt til forslag 225.

- Vi må ta mediesamfunnet på alvor. Forslaget peker fremover

og sier hvordan vi skal bli synlige. Man må ha et godt politisk innhold for å kunne få gjennomslag i media. Under første dag på LO-kongressen var Dagsrevyen bare opptatt hva Jens mente om regjeringssamarbeid med Senterpartiet og SV, man var ikke opptatt av de gode innledningene og forslagene som ble drøftet på kongressen. En stor del av den norske befolkningen orienterer seg bare ved å se på nyhetene.

Tore Simonsen, FF, sa at det lå inne et forslag fra LO i Oslo, som kanskje var bra for Oslo, men som ville rasere distriktskontorene i distriktene. Han kjente ikke til forholdene i Oslo, men han kjente forholdene i Troms, hvor man hadde et utmerket samarbeid med distriktskontoret. Her tok også kontoret egne initiativ, bl.a. i næringspolitiske spørsmål, som f. eks. Snøhetta-utbyggingen utenfor Hammerfest. Det er også mye diskusjon om fordelingspolitikken i distrikts-Norge.

- Det er et sterkt fagligpolitisk engasjement i Troms. Vi ønsker å styrke distriktskontoret., ikke rasere det slik forslaget fra Oslo tar sikte på. Glem Oslo, sa Simonsen.

Debatten var med dette avsluttet og dirigenten viste til at man allerede hadde sendt alle forslagene til redaksjonskomiteen. Hun ønsket å behandle et av forslagene nå med en gang, av hensyn til palestinerne på kongressen som skulle reise neste morgen. Hun viste til den fremlagte uttalelsen - forslag 1564.1, satt fram av Tormod Jarsve, NKF:.

Forslaget var følgende:

Palestina-uttalelsen

LO-kongressen tar sterk avstand fra Israels overgrep mot Palestinerne. LO-kongressen er forferdet over utviklingen i forholdet mellom Israel og palestinerne. Antallet drepte og skadete øker raskt. Svært mange av ofrene er barn og unge på den palestinske siden i konflikten.

LO-kongressen ber den norske regjeringen om:

- å gi klart uttrykk for den forferdelse som norske arbeidstakere føler i forhold til de israelske overgrepene
- å gjøre det som er mulig for å presse Israel til å stoppe angrepene mot palestinerne
- å gjøre det som er mulig for å få Israel til å gjenoppta forhandlingene med palestinerne med sikte på å gjennomføre FNs resolusjoner om palestineres rett til en egen stat.

Israelske myndigheter bærer et tungt ansvar for utviklingen gjennom overgrep av mange slag:

- omfattende bruk av raketter og skytevåpen mot palestinske områder som har ført til hundrevis av drepte palestinere og et stort antall sårede
- stadig etablering av nye israelske boligområder i de okkuperte palestinske områdene i strid med både menneskerettighetene og de internasjonale avtalene, bl.a. Osloavtalen, som Israel har undertegnet
- avstengning av de palestinske områdene slik at palestinerne ikke kan forlate de svært begrensede områdene de fortsatt har. Ved siden av at dette medfører helt uakseptable innskrenkninger i bevegelsesfriheten, blir de også med dette fratatt livsgrunnlaget
- gjenokkupasjon av områder man tidligere har overlevert de palestinske myndighetene
- provoserende opptreden i Jerusalem.

LO-kongressen krever at Israel snarest stopper sin omfattende bruk av vold. Videre må etableringen av nye israelske bosettinger på okkupert område opphøre og en rask nedbygging av de senere årenes etableringer av slike bosettinger gjennomføres.

LO-kongressen krever videre respekt for menneskerettighetene slik de er slått fast i internasjonale konvensjoner i FN og ILO. Dette gjelder også de palestinske arbeidstakernes rett til å reise fram og tilbake til sine arbeidsplasser og rett til arbeid på israelsk og okkupert område.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

Kongressen vedtok uttalelsen enstemmig og stående, med det dirigenten kalte dundrende applaus.

Dagsorden pkt. 6

Vedtektene

Dirigenten ga ordet til hovedkasser Bente N. Halvorsen. Han gjorde først oppmerksom på at det ikke var tillatt å komme med benkeforslag under vedtektene. Alle forslag måtte angjelde de forslag som allerede sto i heftet.

Bente Halvorsens innledning

Dirigent, kongressdelegater, jeg henviser til dokument nr 6, som dere har fått tilsendt.

Innkomne forslag til LO's vedtekter har nr 301 til 337, forslaget vedrørende regler for valg av representanter og vara-representanter fra forbundene til Landsorganisasjonens kongress har nr 338, forslag til regler for valg av representanter fra fylkene til LO's Kongress og representantskapet har nr 339-340, vedtekter for LO's lokalorganisasjoner har nr 341-399, og retningslinjer for LO's samarbeidsorganer i fylkene har nr 400-403.

Forslagene er å finne fra og med s.3 til og med side 38.

På sidene 42-79 finner dere et parallell-oppsett over nåværende vedtekter/regler/ retningslinjer slik de lyder i dag - i venstre spalte - og slik de vil lyde dersom Sekretariatets innstilling følges - i høyre spalte. Endringene er markert med kursiv. Dette er ment som en hjelp for representantene ved gjennomgangen av forslagene.

II

Sekretariatet oppnevnte 28.08.00 en komité til å forberede behandlingen av vedtektene. Komitéen har hatt slik sammensetning;

Bente Halvorsen, leder,

Evy Buerud Pedersen,

Turid Lilleheie

Gunhild Johansen

Kari Torp

Jens Petter Jensen

Thorbjørn Dahl

Magnus Midtbø

Med Jakob Wahl, som sekretær

Komitéen fikk i oppdrag å gjennomgå gjeldende vedtekter/regler/retningslinjer for nødvendige revisjoner og å behandle innkomne forslag.

Komitéens innstilling ble behandlet i Sekretariatet 22.01.01. Sekretariatets innstilling til Kongressen bygger på vedtekts-komitéens forslag og innstillinger. Det er således Sekretariatets innstilling jeg redegjør for. Sekretariatets innstillinger er enstemmige.

Jeg vil i det følgende gå gjennom noen av forslagene. For de forslag jeg ikke berører, viser jeg til heftet.

III

Jeg starter med forslag som vedrører LO's organisasjon

Sekretariatet innstiller overfor Kongressen på at forslagene 304, 317, 331 og 333 ikke tiltres. Dette er forslag som etter Sekretariatets oppfatning knytter seg til/eller berører den

særskilte utredning som LO's organisasjon skal gjøres til gjenstand for. De nevnte forslag er det naturlig blir vurdert nærmere i denne utredning.

Under dagsordenens pkt 5 - LO's egen organisasjon - er det konkrete forslag til dette.

IV

Det er to forslag vedrørende kjønnskvalifisering

NKF og NTL har fremmet forslag om at det ved valg til LO's organer skal sørges for at begge kjønn er representert med minst 40% - forslag nr 301 og 302 (side 3).

Tilsvarende forslag ble fremmet i 1993 og 1997 uten å bli vedtatt.

Sekretariatet innstiller på at forslagene ikke tiltres.

Av vedtektenes § 9 nr 5 fremgår det at styrer, råd og utvalg så langt det er mulig skal sammensettes på en slik måte at kjønnsfordelingen blant medlemmene skal gjenspeiles.

Når Sekretariatet innstiller på at forslagene ikke tiltres, så går ikke det på realiteten. Tvert i mot; Sekretariatet er enig i realiteten i forslagene og det er faktisk slik at kravet til minst 40% representasjon fra begge kjønn for lengst er oppfylt ved valg/oppnevning av styrer, råd og utvalg.

LO har vært i front på dette området, og kjønnsmessig balanse/likevekt er så godt innarbeidet at det antas unødvendig med slik vedtektsendring som foreslått.

V

(Til formålsparagrafen)

LO's fylkeskonferanse i Akershus har i forslag nr 306 (s. 4) og 310 foreslått endringer i formålsparagrafen - § 1. Sekretariatet mener at realiteten i forslaget anses dekket opp i någjeldende vedtekter og innstiller derfor på at forslagene ikke tiltres.

Intensjonen i forslagene fra NKF og LO's fylkeskonferanse i Akershus, forslag 312 og 313 (s 5) til endring i § 1 pkt 4, anbefaler sekretariatet blir tiltrådt.

Sekretariatets forslag til ny ordlyd i § 1 pkt 4 fremgår av forslag 314 (s 5).

Forslaget går ut på at LO's formål skal være å arbeide for en styrking av velferdsstaten. Det skulle i utgangspunktet ikke være tvil om at LO gjør det. LO's arbeid og engasjement er preget av dette. Men i lys av den alminnelige politiske debatt, og stadig forsøk fra visse politiske krefter på å svekke velferdsstaten, ligger det en viktig politisk markering i at nevnte formulering tas inn i formålsparagrafen. LO har alltid - og vil fortsatt arbeide for en

styrking av velferdsstaten. Det klare budskapet bør nedfelles i våre vedtekter.

VI

§ 4 – Kongressen

FF har fremmet forslag til endringer i § 4 –Kongressen – forslag 315 (s 5-6). Deler av forslaget tiltres. Jeg viser her til Sekretariatets forslag 316 (s 6) – (parallelloppsett s 44-45).

Någjeldende vedtekter er upresise hva angår tidspunktet for beregning av medlemmer som grunnlag for fordeling av Kongressrepresentanter. «Gjennomsnittlig» foreslås derfor strøket.

Ettersom så vel forbundene som fylkes-konferansene velger representanter til Kongressen, bør det av vedtektene i tillegg klart fremgå at ingen kan velges til representant/vararepresentant fra både forbund og fylke.

Som jeg skal komme tilbake til, foreslår Sekretariatet at medlemmer av LO's revisjonsutvalg er valgbare til Kongressen. I den utstrekning de skulle bli valgt kan de, i likhet med Sekretariatets medlemmer, ikke ha stemmerett i saker som angår ansvarsfrihet for de vedtak de har vært med på. Viser her til forslag nr 319 (s 7 og parallell-oppsett s 46).

VII

(Nødvendige endringer som følge av ny regnskapslov §§ 5, 7, 8 og 10).

Ny regnskapslov, som LO er forpliktet til å følge, nødvendig-gjør endringer i §§ 5, 7, 8 og 10.

Årsregnskap og årsberetning må behandles og godkjennes innen 30. juni påfølgende år. Dette har som konsekvens at representantskapet må tillegges myndigheten til å godkjenne årsregnskap og årsberetning for de 3 første regnskapsår i Kongressperioden - § 8, pkt 1.

Godkjennelse av regnskap og årsberetning for siste år i Kongressperioden, tillegges Kongressen - § 5, pkt 1. (Parallell-oppsettet er på side 46 og 50).

Som følge av endringer i regnskapsloven, må det avgis en årlig årsberetning. Dette er en beretning av en noe annen karakter enn det vi kjenner som LO's' beretninger. I §§ 5 og 8 foreslås derfor innført et nytt begrep – virksomhetsberetningen. Det er den type beretning som vi er vant til – altså lik de nåværende årlige beretninger. Denne type beretning skal fortsatt behandles av Kongressen for hele Kongressperioden etter forutgående innstilling fra Representantskapet.

Regnskapsloven nødvendiggjør også et nytt pkt 4 i § 10 – forslag 326 (s 9) .

I parallelloppsettet på s 52 har gamle pkt 4 falt ut. Dette vil bli nytt pkt 5, og de øvrige punkter forskyves.

Sekretariatet vil få den funksjon/rolle som et styre har i et selskap eller en bedrift.

VIII

(Forvaltning av LO's midler)

Nåværende vedtekter - § 11 – har detaljerte bestemmelser for anbringelse av LO's midler.

I løpet av siste kongressperiode er det skjedd store endringer når det gjelder økonomiske forhold innen fagbevegelsen. Jeg tenker her på etableringen av Fagbevegelsens Investerings-selskap og salget av Vår Gruppen til SpareBank 1. Samarbeidsavtalen med SpareBank 1 inneholder både aksjekjøp, ansvarlig lån og grunnfondsbevis. Før salget av Vår Gruppen ASA hadde vi også etablert egne selskaper for fondsforsikring og fondsforvaltning. Dette er videreført innenfor SpareBank 1 Gruppen. Nåværende ordlyd i § 11, pkt 2 kan oppfattes som en «tvangstrøye» med hensyn til detaljeringsgraden av hvor midlene skal anbringes.

Viser til forslag 327 (s 9 og 10, parallelloppsett s 53).

La det være helt klart; LO skal ikke gå ut i markedet og drive spekulasjon med våre midler. Men det kan være andre plasserings-måter enn det gjeldende vedtekter angir, som kan være en tilfredsstillende økonomisk forsvarlig forvaltning. Det er det – en økonomisk forsvarlig anbringelse – som bør være føringen for forvaltningen av LO's midler.

Og – for at det ikke skal herske noen tvil; LO's midler skal ikke anbringes i foretak/ aktiviteter som er i strid med LO's formål.

IX

Revisjon - § 12

Jeg viser til forslag 328 (s 10 og 11 – parallelloppsett s 53 og 54), som gjelder § 12 revisjon.

I løpet av de siste kongressperiodene har det vært betydelige endringer når det gjelder de revisjonsmessige forhold i LO, noe som bare delvis gjenspeilte seg i revisjons-paragrafen.

I mange av forbundene var også situasjonen slik, at det som ble kalt «revisjonsparagrafen» var ustrukturert og sa lite om revisjon, og bare nevnte at det skulle være en kontrollkomité/nemnd og sa lite om hvordan den skulle fungere.

LO's Revisjonsutvalg tok i 1998 initiativet til å lage norm for hva som burde være med i en slik paragraf. En foreslo en tredelt paragraf som først behandlet regnskaps-messige forhold, så revisjonsmessige forhold og til slutt dette med kontrollkomité/nemnd. Dette ble behandlet i Sekretariatet i juni -98 og sendt ut til forbundene, som i stor utstrekning har fulgt opp forslaget etter hvert som de har hatt landsmøter.

Sekretariatet mener også at LO har behov for å få en bedre struktur på dette området av vedtektene, og legger frem et forslag til ny § 12 som i hovedsak bygger på Revisjonsutvalgets forslag, men da tilpasset den spesielle situasjon LO er i, i forhold til forbundene.

X

Vi går over til § 15

Stønad under arbeidsstans

NTL har i forslag 329 (s 11) fremmet forslag til forhøyelse av stønadsbeløpet.

Etter siste justering er stønadsbeløpet kr 45,75. NTL's forslag vil ha store økonomiske konsekvenser som Sekretariatet ikke finner å kunne anbefale blir tiltrådt.

Någjeldende vedtekter gir Sekretariatet anledning til å forhøye stønaden dersom 25% av forbundets medlemmer kommer i konflikt.

Det foreslås at denne prosentberegningen tas ut og at Sekretariatet får en generell fullmakt til forhøyelse i ekstraordinære situasjoner, forslag 330 (s 12 – parallell-oppsett s 58).

I tillegg mener Sekretariatet at

2. avsnitt i § 15 pkt 1 kan oppfattes å stå i motstrid til ordlyden i 1. avsnitt og foreslås derfor strøket.

Avsnitt 2, 3 og 4 i pkt 3 har aldri vært praktisert og foreslås strøket.

XI

(Annet)

Hva angår forslag 335 fra NKF – (s 13), om en forhøyelse av minimumsstørrelsen på forbundenes kampfond, så tiltres ikke det.

Viser her til Sekretariatets begrunnelse i forslag 336.

XII

Vi går så over på Regler for valg av representanter og vararepresentanter fra forbundene til LO's kongress og viser til forslag nr 338 – (s 15 – parallelloppsett s 63 og 64).

Det har vært diskusjon om hvorvidt medlemmer av LO's revisjonsutvalg er valgbare til Kongressen. Dette foreslås klargjort ved at det klart fremgår at så er tilfellet.

Det foreslås også en justering av teksten hva angår valg av begge kjønn.

XIII

Når det så gjelder Regler for valg av representanter og vararepresentanter fra fylkene til LO's kongress og representantskap, har LO's fylkeskonferanse i Oslo fremmet forslag til endring av disse regler, forslag 339 (s 16 og 17).

Forslaget tiltres ikke, under henvisning til at LO's egen organisasjon skal gjøres til gjenstand for særskilt utredning.

Vi går så over på vedtektene for LO s lokalorganisasjoner.

På LO kongressen i 1997 ble det vedtatt betydelige endringer i vedtektene for LOs lokalorganisasjoner. For det første skiftet vi navn på organisasjonene fra Faglige Samorganisasjoner til LO i eller på. Ved navneendringen ble det synliggjort at kongressen ønsket et tydeligere LO i lokalsamfunnet.

For at de lokale LO-ene skulle fremstå som LO i lokalsamfunnet, ble det lagt vekt på at vedtektene ble utformet mest mulig likt med LOs sentrale vedtekter.

Et bærende prinsipp var å få til såkalt gjennomgående representasjon.

I likhet med LOs Sekretariat, søkte man å få til at sentralt valgte i den lokale fagbevegelsen skulle sikres plass i styret for det lokale LO. På samme måte som at forbundsledere har plass i LOs Sekretariat, burde ledere i fagforeningene sitte i styret for det lokale LO.

De samme prinsipper var lagt til grunn for årsmøtet og representantskapet.

Meningen med endringene som ble gjort, var å bringe LOs lokalorganisasjoner tettere sammen med den øvrige lokale fagbevegelsen.

Nyordningen har vært praktisert i den kongressperioden vi nå er i ferd med å legge bak oss. En del erfaringer har vi høstet. Noen av LOs lokalorganisasjoner har fått et betydelig løft. En del andre sliter med å kunne holde et tilfredsstillende aktivitetsnivå. Det har i perioden vært gjennomført en rekke sammenslutninger av lokalorganisasjoner. For så vidt lik den utvikling vi ser i

forbundenenes lokale struktur. Foran forrige kongress hadde vi 195 Faglige Samorganisasjoner, i dag har vi 155 lokale LO organisasjoner. Dette har vært en utvikling basert på bakgrunn av lokalorganisasjonenes egne ønsker.

En rekke av LOs lokalorganisasjoner sliter med å skaffe seg oversikt over hvilke bedrifter / virksomheter som hører hjemme i deres organisasjonsområde, og hvor mange medlemmer dette representerer. Når «Fane 2» etter hvert kommer på plass, har vi tro på at dette problemet vil bli mindre.

En annen betydelig vanskelighet har vært å få til den «gjennomgående representasjonen».

Når vi på dette punkt må erkjenne at vi ikke helt har lyktes, tror jeg ikke at det hersker noen stor uenighet lokalt om ønskeligheten av den gjennomgående representasjonen. Det er mer en del praktiske problemer som har gjort dette vanskelig. Jeg skal ikke gå noe dypere inn i disse problemene, men henviser til alle de forslag som har kommet til kongressen om dette, og meddeler at sekretariatet innstiller på å endre vedtektene på dette området.

Jeg skal gi noen korte kommentarer til sekretariatet innstillinger til noen av de forslag som foreligger til dagsorden punkt: 6.2.1.

For de forslag jeg ikke berører, viser jeg til heftet.

Forslag nr: 345

fra LOs fylkeskonferanse i Akershus ønsker at det skal være arbeidsplassens geografiske beliggenhet som skal avgjøre den organisatoriske tilhørigheten. Sekretariatet tiltrer ikke forslaget, men vil gjerne bidra på de områder der dette er et problem, med å finne praktiske løsninger i samarbeid med de berørte parter.

Forslagene nr 347 og 349 er fra LOs fylkeskonferanse i Oslo. Forslagene vil føre til at den enkelte lokalorganisasjon skal definere virkeområdets formål og sentrale oppgaver. Sekretariatet tiltrer ikke dette forslaget. Det må etter vår oppfatning være Kongressen, Representantskapet og Sekretariatet som i hovedtrekk fastsetter formålet. Det vi tross alt snakker om er LOs hjelpeorgan lokalt.

Forslagene fra og med nr 353

til og med 360 omhandler § 4 Årsmøtet.

Når det gjelder forslag om kontrollutvalg, at antall yrkesaktive skal legges til grunn for representasjon på årsmøtet og at årsmøtet skal sammensettes av klubbstyrene, tiltres ikke dette.

Sekretariatet vil heller ikke vedtektsfeste representasjon av ungdomsrepresentant, men anbefaler at det, der det er mulig, åpnes for dette.

Sekretariatet fremmer forslag om ny tekst til § 4 som er i overensstemmelse med intensjonene i de andre forslagene.

Forslag fra og med nr 364

til og med nr 379 gjelder endringer i § 6 – styret.

Dette er de forslagene jeg viste til innledningsvis, om en mer fleksibel ordning for sammensetting av lokalorganisasjonens styre.

Sekretariatet foreslår ny § 6 som kommer disse forslagene i møte.

Forslag nr 381, 382 og 383 gjelder § 7 – Styrets gjøremål.

Her foreslås det at regnskapene skal følge kalendeåret, at begrepene fagforeninger byttes ut med organisasjonsledd, at årsmøteperioden endres til kalenderåret og ny tekst til §7

Sekretariatet fremmer forslag på ny tekst til § 7 som imøtekommer intensjonene i forslagene.

Forslagene nr: 387 og 388 gjelder § 9, kontingent.

Forlagene tiltres ikke da en mener at samtykke til høyere kontingent tillegges sekretariatet, og viser i tillegg til Sekretariatets begrunnelse i forslag 389.

Forslag nr: 390 ønsker å fjerne mulighetene til å suspendere tillitsvalgte, ansatte i tillitsverv og funksjonærer i lokalorganisasjonene.

Sekretariatet tiltres ikke forslaget men foreslår endringer i §10 b, slik at godkjenning av suspensjon heves til et høyere nivå en hva som framgår av dagens vedtekter.

Så følger to forslag vedrørende § 11 – revisjon.

I forslag nr: 392 ønsker forslagsstillerne å ha offentlig godkjente revisorer.

Forslaget tiltres ikke av sekretariatet da en mener at dagens ordning er fullt ut tilfredsstillende, og henviser til dagens vedtatte revisjonsinstruks.

Sekretariatet foreslår derimot et nytt 3. avsnitt hvor man tar inn en henvisning til revisjonsinstruksen.

Forslag nr: 394 ber om at årsregnskap og revisjonsprotokoll sendes LOs distriktskontor.

Sekretariatet tiltrer dette forslaget og ber i tillegg om at også protokollen fra årsmøtet sendes distriktskontoret.

Dette tilleggget har dessverre falt ut i parallelloppsettet på s. 73. Det vil bli et nytt pkt. 4 i § 11.

Vi går så over til forslag til endringer i retningslinjene for LOs samarbeidsorganer i fylkene.

Forslag 400 fra fylkeskonferansen i Oslo tiltres ikke.

Forslaget innebærer en omfattende omlegging av LOs lokale og regionale struktur, og jeg viser til Sekretariatets begrunnelse i forslag 401.

Sekretariatet tiltrer *forslag 402* fra fylkeskonferansen i Telemark, om stemmerett for leder av LOs ungdomsutvalg og leder av LOs familie- og likestillingspolitiske utvalg i LOs samarbeidsorganer i fylkene.

Til slutt har vi forslag til endringer i retningslinjene for LO-sentrene.

Forslag 404 om å utarbeide vedtekter for LO-sentrene tiltres, og vi foreslår å gi Sekretariatet fullmakt til å utforme veiledende mønstervedtekter som legges til grunn for årsmøtenes behandling.

Forslag 406 tiltres derimot ikke. LOs distriktssekretærer bør fortsatt ha møterett til LO-sentrenes styremøter og årsmøte.

– Med denne innledningen tar jeg opp Sekretariatets innstillinger til pkt 6 på dagsorden.

Dirigenten takket innleder og henstilte til alle som ville ta opp forslag om å levere lapp til dirigentbordet snarest mulig av hensyn til det videre arbeid.

Møtet hevet for en kortere pause kl. 16.10 og satt igjen kl. 16.35.

Debatten

Dirigenten opplyste at 17–18 delegater hadde tegnet seg til debatten om vedtektene. Man tok sikte på å avslutte ettermiddagsmøtet kl. 18.00, bl.a. av hensyn til de mange forbundene som hadde et heftig program i kveld. Hun foreslo

derfor taletiden satt til 3 minutter og strek satt under første innlegg. Det ble god tatt.

Gunn Fjæstad, NKF, tok opp forslag 301 om kjønnskvotering. Hun viste til handlingsprogrammet, der det står at likestillingen i LO er god, men at det gjenstår et godt stykke. Hun kunne ikke se at henstillingen om å ta hensyn til kjønnsfordeling og tilstrebe mint 40 prosent representasjon, avspeilte seg i organisasjonens styrer og utvalg.

I sin innstilling sier sekretariatet at de er enig i realiteten i forslaget, uten å tiltre det.

Hun mente kjønnskvotering kunne være et godt virkemiddel for å oppnå det som tilstrebtes. Greier vi målsettingen for rekruttering, vil det bli mange kvinner i LO, men hun trodde de ville bli dårlig motivert dersom kvinnene var underrepresentert i de fora der det var muligheter for å øve påvirkning. I 1993 og 1997 ble kvoteringsforslagene stemt ned.

Hun ba om at kongressen denne gang gikk fra ord til handling.

Ingrid Nygård, HK, tok opp forslaget fra LO i Oppland fylke, forslag nr 388, om endring i vedtektene angående lokal kontingent, og refererte forslaget. HK støtter dette forslaget, som går ut på å gjeninnføre redusert lokal kontingent for halvt betalende medlemmer, kr. 0,50 i uka for halvtbetalende og kr. 1,0 for heltbetalende medlemmer. Det er mange forbund som har høy andel deltidsansatte, og det slo skjevt ut da dette ble tatt bort. Dette mente hun var et reelt solidaritetsalternativ, som innebærer at en får en mer rettferdig fordelingsnøkkel. Nå betales det like mye i lokal kontingent enten du tjener 40 000 eller 400 000 kroner i året. - Svært mange av dem som jobber deltid er ungdom. Vil vi ikke ha deltidsarbeidende som medlemmer?

Aslaug Rindarøy, NKF, tok opp forslag 301 om kvoteringsregler i LO. I innstillingen fra sekretariatet er forslaget avvist, med den begrunnelse at forslaget var blitt fremmet både på kongressen i 1993 og 1997 og blitt nedstemt.

- Dette er en merkelig begrunnelse for å avvise forslaget. Vi vet at det i 1997 var stemmelikhet og at forslaget ble avvist av den grunn. Samtidig vet vi at kvinneandelen i LO har økt siden 1997 og at det er i typiske kvinneyrker, som undervisning og omsorg, at vi kan vente størst vekst i sysselsettingen i tiden fremover. Vi vet samtidig at kvinneandelen ved universiteter og høyskoler svært høy. Skal vi avvise disse moderne kvinnene som tar utdanning?

Nei, vi må ikke igjen gå mot forslaget her på kongressen. Vi er stolt over å ha fått en historisk gjennombrudd med kvinnelig LO-leder. Jeg vil at dere følger opp med å vedta forslag 301, sa Rindarøy.

Kleiv Fiskvik, Oslo fylke, sa at vedtekter ikke bare er en teknisk gjennomgang av hvordan de forskjellige organisasjonsleddene innbyrdes ordner sin virksomhet. De er også en skriftlig framføring av hvordan organisasjonen som helhet fungerer – og er bygget opp. Organisasjonens struktur, slik den gjenspeiles i vedtektene, viser oss styringsmekanismene og beslutningsstrukturen, og hvilke regler som gjelder.

– Av det kan vi lese om vi har en smidig, demokratisk organisasjon hvor medlemmer og grunnorganisasjoner har avgjørende myndighet, eller om den er byråkratisk, stivbeint og sentralstyrt. Det viktige med vedtektene er at de beskriver organisasjonens styringsmekanismer og funksjon, slik som vedtakene er om hvordan organisasjonen skal styres og hva den skal inneholde.

Som jeg sa i organisasjonsdebatten, må selvfølgelig vedtektene justeres i forhold til vedtak om endring i organisasjonen. Vedtektene skal gjenspeile klart både vedtak og intensjoner bak vedtak. Ettersom LO i Oslo har fremmet forslag om å opprette LO-avdelinger i fylkene, demokratisere LOs fylkesarbeid og styrke LOs lokalorganisasjoner, fagforeningenes og forbundenes eventuelle fylkesledd, har vi i samsvar med dette organisasjonsforslaget fremmet en rekke forslag til vedtektsendringer som vil demokratisere og gjøre fagbevegelsen i distriktene mer effektiv og slagkraftig.

Det er forbundene som styrer LO og våre vedtektsforslag endrer ikke på dette – tvert imot vil våre forslag styrke forbundenes og fagforeningenes rolle i fylkene, samtidig som de gir LOs lokalorganisasjoner i distriktene en mer meningsfull plass i organisasjonen. Det er gjennomgående i våre forslag til organisasjons- og vedtektsendringer at det skal være tillitsvalgte og valgte organer som skal styre LOs aktiviteter i fylkene, ikke personer som er ansatt sentralt av LO. Dette er etter vår oppfatning en nødvendig endring LO må gjennomgå. Det systemet vi har nå, er alt for sentralistisk. I vedtektsheftet er det vanskelig å se helheten i våre forslag om vedtekts- og organisasjonsendringer, fordi de ikke kommer i rekkefølge, men er blandet opp med andre forslaget til endringer i de samme paragrafer. Vi har derfor, som jeg sa under organisasjons-

debatten, lagt ut våre forslag til organisasjons- og vedtektsendringer foran trappa nede.

I et av forslagene våre (nr. 347) på side 19 er det en skrivefeil, hvor det står «LOs representantskap» i stedet for «LOs sekretariat». Det retter jeg herved opp ved å levere et endringsforslag. Jeg tar samtidig opp våre vedtektsforslag som knytter seg til våre forslag om organisasjonsendringer.

Thor Åge Christiansen, NNN, sa at man i vedtektene burde tilpasse seg den utviklingen som har skjedd med store fylkes- og regionforeninger i LO. Det er blitt flere store foreninger. På dette punktet er innstillingen fra sekretariatet skuffende.

- Det er både riktig og galt å si at forslaget blir oppfanget av innstillingen, men jeg skal gi et eksempel på hva som er galt. Jeg er nestleder i Larvik/Lardal-foreningen av NNN i et bittelite fylke som heter Vestfold. Her mister vi 25% av kontingenten fordi forbundene ikke gjør jobben sin og gir beskjed til sine lokale ledd om medlemstilknytning, slik at kontingenten ikke blir fordelt riktig. Jeg regner med at forbund, som har dårlig samvittighet, på fredag sørger for at rutinene er på plass i henhold til vedtektene som vedtas i denne sal, sa Christiansen.

Han ville ellers støtte Oslos forslag om å lage en demokratisk fylkesorganisasjon. Dette ville styrke fagforeningens arbeid. - Her må salen vise handlekraft i forhold til demokratiet, sa Christiansen.

Mette Henriksen Aas, NKF, tok opp forbundets forslag nr 331, kontingenten til LO. Kongressen hadde nettopp behandlet LOs regnskaper, og det var ikke å ta for sterkt i å si at LO har god økonomi. Det samme kan ikke sies om alle forbund. Kontingenten er en stor utgiftspost for forbundene. Forbundet hadde i utgangspunktet ønsket at kontingenten skulle utredes av et utvalg, slik at det kunne gjøres vedtak ut fra dette på kongressen.

- NKF støtter for så vidt forslaget om at kontingentspørsmålet kobles til en utredning, slik det er foreslått av sekretariatet, men de ønsker ikke at det skal gå 4 nye år før det kan bli gjort noe.

Ulf Ulriksen, Nordland fylke, sa at økonomi er fagforeningsarbeid. Nå må forbundene dra sammen med LO. Vi må få oversikt over økonomien. Slik han hadde forstått det, er problemet datasamordningen mellom LO og forbundene, og han forsto også Bente Halvorsen dit at vi måtte vente på FANE 2. Det kan i så fall

bli problematisk, f eks har Fellesforbundet problemer med dette systemet. Han framsatte med dette forslag om at man pålegges å samordne datasystemene.

Ole-Johan Dyste, Oppland fylke, registrerte at kongressen så langt hadde vist en positiv holdning til ungdom. Det var derfor med undring han leste innstillingen til forslag 355 om å velge ungdomsrepresentant, og forsto ikke at dette kunne være riktig måte å møte ungdom på. Da han selv begynte, satt han sammen med erfarne tillitsvalgte, lærte og hentet inspirasjon og engasjement der. Dette har etterhvert en del forbund forstått, men han syntes LO her burde gå foran. Det gjaldt ikke bare styrerepresentasjon. Han mente det burde vedtektsfestes at det skulle være ungdomsrepresentant også til LOs sekretariat og kongressen.

- Vi må ikke utestenge ungdom. I Oppland valgte vi to ungdomsrepresentanter til kongressen, sa han, og oppfordret alle til å ta slike aldershensyn ved valg.

Heidi Larsen, HK, registrerte at Ingrid Nygård hadde invitert til reelt solidaritetsalternativ.

- Dette solidaritetsalternativet anbefaler jeg, sa hun. Et solidaritetsalternativ der de som tjener minst skal betale minst, ikke som nå, at alle betaler like mye. Det betyr mye for den lokale aktiviteten og kan gå ut over tiltak, som for eksempel kurs for ungdom.

Hun ba kongressen støtte forslaget fra Ingrid Nygård. - Det gamle ord må gjelde: Yte etter evne og få etter behov.

Stein Roar Eriksen, FF, slo fast at det er viktig at ikke vedtektene svekker oss i det daglige virke, særskilt viktig var det å være oppmerksom på det i forbindelse med vedtektene for det lokale apparatet. De lokale tillitsvalgte står veldig hardt på med sine oppgaver.

Han viste til innstillingen om behandlingen av årsregnskaper og mente det var en direkte svekkelse av lokalstyrets autoritet. Han ba kongressen avvise innstillingen på det punkt.

Rune Eriksson, FF, tok opp forslag 1055, om ungdomsrepresentant. Dette ble tatt opp på fylkeskonferansen i Rogaland. Han var redd innstillingen til forslaget ville bremse arbeidet med å slippe ungdom til i styreverv. LO i Haugesund, der han var leder, begynte med dette arbeidet for halvannet år siden.

- Vi har ungdomsrepresentant i styret og eget ungdomsutvalg - og de er veldig aktive, sa han, og ba om at denne kongressen måtte slippe til ungdommen.

Elin Wetås de Jara, NKF, presenterte seg som en av de «plag-somme ungdommene» i Rogaland. -Men nå er jeg i ferd med å bli for gammel, sa hun. Vi må stadig være på utkikk etter ungdommer til å overta. Hun ønsket å få vedtektsfestet at det skal være en representant under 31 år , slik at det blir kontinuitet i rekrutteringen. Videre håpet hun at LO ville arbeide videre med ungdomsaspektet i perioden.

Per Christian Jacobsen, FF, registrerte at det i innstillingen var åpnet for at alle medlemmer var valgbare til styret, enten de er tillitsvalgte eller ikke. Han henstilte til kongressen i stedet å stemme for forslaget fra Nordland.

Det var siste innlegg i debatten

Dirigenten sa at man nå gikk til votering på dette punktet, på den måte at de forslag hvor det var satt fram endringsforslag ble oversendt redaksjonskomiteen, mens det ble votert over de øvrige

VOTERING

Forslag 301, 302, innstilling 303 fra sekretariatet, oversendt redaksjonskomiteen.

Forslag 304, innstilling 305 enstemmig vedtatt.

Forslag 306, innstilling 307 enstemmig vedtatt.

Forslag 308, innstilling 309 enstemmig vedtatt.

Forslag 310, innstilling 311 enstemmig vedtatt.

Forslag 312, 313, innstilling 314 enstemmig vedtatt.

Forslag 315, innstilling 316 enstemmig vedtatt.

Forslag 317, innstilling 318 oversendt redaksjonskomiteen.

Forslag 319 fra sekretariatet enstemmig vedtatt.

Forslag 320, innstilling 321 fra sekretariatet enstemmig vedtatt.

Forslag 322 fra sekretariatet enstemmig vedtatt.

Forslag 323 fra sekretariatet enstemmig vedtatt.

Forslag 324 fra sekretariatet enstemmig vedtatt

Forslag 325, innstilling 326 oversendes redaksjonskomiteen.

Forslag 327 fra sekretariatet vedtatt mot 3 stemmer.

Forslag 328 fra sekretariatet enstemmig vedtatt.
Forslag 329, innstilling 330 enstemmig vedtatt.
Forslag 331, innstilling 332 vedtatt med stort flertall.
Forslag 333, innstilling 334 oversendes redaksjonskomiteen.
Forslag 335, innstilling 336 vedtatt med overveldende flertall.
Forslag 337 fra sekretariatet enstemmig vedtatt.
Forslag 338 oversendes redaksjonskomiteen.
Forslag 339, innstilling 340 oversendes redaksjonskomiteen.
Forslag 341, innstilling 342 enstemmig vedtatt.
Forslag 343, innstilling 344 enstemmig vedtatt.
Forslag 345, innstilling 346 enstemmig vedtatt.
Forslag 347, innstilling 348 oversendes redaksjonskomiteen.
Forslag 349, innstilling 350 oversendes redaksjonskomiteen
Forslag 351, innstilling 352 enstemmig vedtatt
Forslag 353-360, innstilling 361 oversendes redaksjonskomiteen.
Forslag 362, innstilling 363 vedtatt mot 3 stemmer.
Forslag 364-379, med unntak av forslag 368, innstilling 380 med unntak av den delen som gjelder forslag 368, enstemmig vedtatt
Forslag 368, den delen av innstilling 380 som gjelder dette forslaget, oversendt redaksjonskomiteen.
Forslag 381-383, innstilling 384 enstemmig vedtatt.
Forslag 385, innstilling 386 vedtatt mot 1 stemme
Forslag 387-388, innstilling 389 oversendes redaksjonskomiteen.
Forslag 390, innstilling 391 vedtatt mot 1 stemme.
Forslag 392, innstilling 393 vedtatt mot 2 stemmer.
Forslag 394, innstilling 395 enstemmig vedtatt.
Forslag 396, innstilling 397 med endringsforslag oversendes redaksjonskomiteen.
Forslag 398, innstilling 399 oversendes redaksjonskomiteen
Forslag 400, innstilling 401 med endringsforslag oversendes redaksjonskomiteen.
Forslag 402, innstilling 403 vedtatt mot en stemme.
Forslag 404, innstilling 405 enstemmig vedtatt.
Forslag 406, innstilling 407 med endringsforslag oversendes redaksjonskomiteen.

Hvis *dirigenten* nå ikke skulle begynne å lese vedtektene, anså hun seg ferdig, i god tid før kl. 18.00. Hun ga beskjed om at alle måtte sjekke ut av hotellene neste morgen. Det var bagasjerom på hotellene. Hun ønsket en god kveld til alle og vel møtt neste morgen kl. 09.00, hvor man skulle starte dagen med Pkt. 9 på dagsordenen – Hovedavtalen.

På overtid fikk hun formidlet beskjed fra *Jan Balstad* om at redaksjonskomiteen kunne møte umiddelbart, ikke vente til 17.45. Det samme gjaldt redaksjonskomiteen for vedtektene.

– Vi andre går ut på torget, sa dirigenten. Solen skinte fortsatt over det sommerlige Youngstorget, idet hun hevet møtet kl. 17.25.

Formiddagsmøtet torsdag

Møtet ble satt kl. 09.00 med *Kjell Bjørndalen* som dirigent og først var det allsang - «Slå en ring om vår røde fane» - med Trond Henriksen som forsanger.

Dirigenten refererte en del permisjonssøknader som ble innvilget. Han refererte også et vedtak i SVs sentralstyre, der man hilste kongressen og takket for bevilgningen til SVs valgkamp. Det var også kommet en solidaritetshilsen til kongressen fra COSATU i Sør-Afrika.

Så var tiden kommet til å ta fatt på dagsordenens pkt. 9, og ordet ble gitt til LO-nestleder Jan Kristian Balstad.

Dagsorden pkt. 9 Hovedavtalene

Jan Balstads innledning

- Kamerater! I pakt med tradisjonen er innstillingen at forslagene til revisjon av Hovedavtalene oversendes sekretariatet for vurdering. Det forhindrer ikke at dette er tid og sted for å gjøre en vurdering av hva vi oppnådde ved forrige revisjonsrunde, hvilke erfaringer vi har gjort i den periode som er gått, og hvilke krav som kan fortjene en sentral plass i den kommende revisjonsrunde. Jeg tar først for meg endringene fra forrige revisjon.

Endringene fra forrige revisjon.

Hovedavtalen med NHO

- Under revisjonen i 1997 opplevde vi et gjennombrudd for et hovedkrav som ble framført for tredje gang - nemlig kravet om innføring av sanksjonsregler for brudd på Hovedavtalens regler om informasjon og drøftelser. Dette var et prinsipielt og viktig gjennombrudd - arbeidsgiverne kan ikke lenger trekke på skuldrene ved grove brudd på reglene i kap. 9, ettersom slike brudd nå kan bøtelegges av den nyopprettede sanksjonsnemnd med opptil kr. 300.000. Historien sier samtidig noe vesentlig om tidsperspektivet for gjennomslag for større endringer i Hovedavtalen, med forhandlinger etter konsensusprinsippet.

Det er ikke til å legge skjul på at NHO, som motytelse, måtte få gjennomslag for noen av sine hovedkrav. Det fikk de ved de nye regler i § 3-7 nr. 2 med krav til antall organiserte for å kunne kreve tariffavtale. Dessuten fikk de i § 3-1 nr. 3 en regel om konfliktvarsling av uorganiserte bedrifter - en regel som takler

deres «gratispassasjer-problematikk», men som for oss har medført en del vansker.

En vesentlig begrunnelse for at vi aksepterte dette, er at våre medlemmer i disse bedriftene deltar i uravstemningen og derfor også bør kunne omfattes av en konflikt.

De nye reglene om krav til antall organiserte som vilkår for å kreve tariffavtale fikk, som noen vil huske, et etterspill. 10% - regelen, som er vilkåret i bedrifter med minst 25 ansatte innen tariffområdet, overlevde etterspillet og står der fortsatt. 30% - regelen, som skulle bidra til å gjøre det vanskeligere å opprette konkurrerende tariffavtaler, overlevde ikke og ble tatt ut. Det skyldes at NHO ikke greide å gjøre sin del av jobben med å få innført tilsvarende regel i Hovedavtalen med YS.

Når vi først er inne på § 3, har jeg lyst til å sitere 3.7 som ble delvis ny ved siste revisjon: «bestemmelsene i denne paragraf er ikke til hinder for å gjennomføre vertikale avtale- og organisasjonsforhold. Partene vil spesielt peke på at tilpasning av avtaleverket til de tradisjonelle tariffavtalene i privat næringsliv, kan skape problemer i bedrifter med bakgrunn fra offentlig virksomhet.»

Siden den gang har vi fått en slik avtale innenfor et slikt område – den såkalte EVL-avtalen.

Av viktige endringer kan ellers nevnes:

Konserntillitsvalgtes rettigheter nedfelt i Hovedavtalens del A (§§ 6-4 og 6-12)

Tillitsvalgtes arbeidsforhold skal med hensyn til datautstyr m.v. stå i samsvar med bedriftens eget utstyr (§ 6-6).

Oppfølging av likestillingsavtalen er med sikte på flere lokale avtaler.

Felleserklæringen om fjernarbeid.

Adgang til rullerende permitteringer og regler ved avbrudd i permitteringer.

Hovedavtalen for funksjonærer omfatter HK og FLTs avtaleområder og er på alle vesentlige punkter - unntatt ett - identisk med arbeiderhovedavtalen. Unntaket er skalaen i § 5-2 for valg av tillitsvalgte som i funksjonærhovedavtalen er mer fordelaktig.

Hovedavtalen med HSH

For første gang ble det i Hovedavtalen fastsatt at den inngår som del 1 i alle tariffavtaler hvor LO og HSH har partsstatus. Tidligere gjaldt Hovedavtalen med HSH etter sin egen tekst bare

på HKs område, mens andre forbund, som NTF, hadde Hovedavtalen med NHO som del 1 i sine tariffavtaler med HSH. Til den gamle Hovedavtalen med HSH hørte en protokoll med HK, som etablerte et 50%-krav for å kunne kreve tariffavtale. 50%-kravet ble prutet ned til et krav om 30% organisasjonsgrad for de avtaler hvor HK eller NAF har partsstatus, mens det på de øvrige avtaleområder innen HSH ble etablert et 10%-krav, identisk med det som gjelder etter Hovedavtalen med NHO.

Disse endringene har bidratt til at også arbeidsgiversiden kan oppleve problemet med «tariffhopping» i sterkere grad – bedriftene bytter hovedorganisasjon for å finne fram til den «billigste» avtale. Ingen er tjent med slik tariffhopping. Arbeidet med å samkjøre hovedavtalene og tariffavtalene på de forskjellige områder er derfor fortsatt viktig, og blir bare mer aktuelt ettersom HSHs appetitt på nye tariffområder fortsatt er stor.

Arbeidet med å samkjøre HSH-hovedavtalen med NHO-hovedavtalen kom et skritt videre ved forrige revisjon, men fortsatt gjenstår enkelte vesentlige forskjeller. Bl.a. ble det i HSH-avtalens § 3 innført en bestemmelse om brudd på reglene om informasjon og drøftelser som skal behandles av en egen nemnd. Men her mangler sanksjoner i form av bot.

Hovedavtalen med SamFo

I Hovedavtalen med SamFo er det gjort store prinsipielle endringer. Vi har endelig fått på plass full streikerett i forbindelse med tariffrevisjoner. Organisasjonsplikten er opphevet (med unntak for det som var VÅR-gruppen, nå Sparebank1-gruppen) og likeverdsklausulen, som garanterte likeverdige lønnsvilkår med andre avtaleområder, er opphevet. Hovedavtalen med SamFo har etter dette fått tilsvarende spilleregler som de som gjelder etter Hovedavtalene med HSH og NHO. Verken SamFos eller HSHs Hovedavtaler har reglene om å varsle konflikt i uorganiserte bedrifter som vi finner i NHO-hovedavtalen.

Andre Hovedavtaler

NAVO, Norges Rederiforbund, KS, Staten

Erfaringene i perioden.

Et vesentlig punkt er om sanksjonsregelen i § 9-19 har svart til forventningene. Intensjonen med sanksjonsregelen var at den skulle virke som et ris bak speilet – for å få bedriftene til å etterleve medbestemmelsesreglene. Om den har gjort det, er et åpent spørsmål. Sanksjonsnemnda LO-NHO har så langt kun

behandlet en sak, saken om nedlegging av Shells raffineri på Sola. Den tapte vi. Saken avslørte et hull i avtaleverket for konsern hvor morselskapet ikke er tariffbundet. Det hullet får vi forsøke å få tettet. Regelen kan likevel ha hatt større betydning enn som så. Bl.a. vet jeg at den i flere saker er blitt brukt som brekkstang for å oppnå minnelige løsninger med erstatninger til oppsagte ved nedleggelser.

Konklusjonen bør likevel bli at regelen bør strammes, opp for å gi et mer effektivt vern mot brudd på regelen om informasjon og drøftelser.

Her kan en dom fra Arbeidsretten i 1999 også trekkes fram (ARD 1999 s. 54). I den saken ble SAS frifunnet for å ha unnlatt å etterleve drøftelsesplikten. Både SAS og verkstedklubben ble av Arbeidsretten ansett for å ha opptrådt kritikkverdig i forhold til reglene om drøftelser med hensyn til behandlingen av forslaget om bortsetting av arbeidet med flyrenhold. Arbeidsretten uttalte at §§ 9-4 og 9-6 nr. 1 første ledd ikke stilte krav om oppsett av protokoll fra drøftelsene, et slikt krav gjelder bare etter § 9-6 nr. 1 annet ledd, og da etter at bedriften har truffet sin beslutning. På dette feltet er det med andre ord fortsatt ting å tak i.

Et annet trekk fra perioden, er at vi opplever stadig flere tvister om valg av tariffavtale for den faste tvistenemnd LO-NHO. Bl.a. gjelder dette tidligere offentlige virksomheter som melder seg inn i NHO – f. eks. stiftelsen Norges Eksportråd og Oslo Kinematografer.

For Oslo kinematografer har vi fått til en ny tariffavtale mellom NKF og NHO, en avtale som også er gjort gjeldende for Norges Blindforbund. Dette betyr at det er opprettet en tariffkanal mellom kommunalt eide bedrifter som er medlem av NHO og NKF, hvor Hovedavtalen mellom NHO og LO inngår som første del. Vi sliter imidlertid med et problem ved overgang fra kommuneregulativet til en avtale med NHO eller andre arbeidsgivere på privat sektor – og det er forholdet til pensjonsordningene, men det arbeides med å finne en løsning.

Det har vært jobbet med et tilsvarende opplegg for NTL, med basis i forskningsinstituttene og Norges Eksportråd som begge er medlem av NHO/KBL, men her er vi ikke i mål. Jeg må vel legge til at partene så langt står et godt stykke fra hverandre. Avtaleforholdet ved Norges Eksportråd har vært oppe til behandling i Den Faste Tvistenemnd mellom NHO og LO. Nemnda har i sin kjennelse om Eksportrådet langt på vei satt til side sin tidligere kjennelse i forhold til forskningsinstituttene, den såkalte «FIA-saken», om at det ikke lenger finnes noe tariffomt område for

denne type virksomheter som også må sies å være et ledd i den offentlige forvaltning.

Det er for øvrig ikke alltid tvistespørsmålet i slike saker ligger i valg av tariffavtale, jeg tenker da på forholdene innenfor Rutebilssektoren. Her er det enighet om at det er NTFs overenskomst som skal gjelde. Men den generelle regelen, om at det forbund som har avtaleretten også bør ha organisasjonsretten, har vi ikke fått gjennomført, men har overlatt til de berørte å ta stilling til om de vil gå over i NTF eller bli i NKF. Slike løsninger kan bli vanskelig på sikt. Det normale bør være at det forbund som er part i tariffavtalen også har medlemmene.

Forslagene.

Forslagene sier noe om «hvor skoen trykker». Under denne synsvinkelen kan følgende hovedproblemstillinger trekkes ut:

Forholdet til de uorganiserte - «gratispassasjerproblematikken»

Mangel på lokal aksjons- og sanksjonsrett

Konsernforhold

Sosial dumping ved «tariffhopping»

Inn- og utleie av arbeidskraft

Tillitsvalgte arbeidsforhold

Gratispassasjerproblematikken er for NHOs del delvis adressert gjennom regelen om at uorganiserte bedrifter skal tas ut i konflikt i tilsvarende omfang. Forslagene fra FF og EL & IT tar sikte på en tilsvarende regel i forhold til uorganiserte arbeidstagere. Tanken om en slik speilvending er god, men neppe helt lett å få gjennomført. En måte å gjøre dette på er å innføre en plikt til å konfliktpermittere uorganiserte i streikerammede bedrifter. Men her kan kravene til saklig grunn til permittering være et problem. En plikt til å lockoute uorganiserte i samme omfang vil neppe bli noe mer enn en papirbestemmelse.

Krav om innføring av tariffavgift for uorganiserte er en gjenganger. Dette er det foreslått at et utvalg skal se nærmere på etter kongressen, men jeg minner om at sist en kongress behandlet dette, endte det med at vi krevet og fikk skattefritaket for fagforeningskontingenten - noe våre uvenner på Stortinget senere har redusert betydningen av. Et nytt moment som er kommet inn siden sist, er om det kan knyttes opp mot positive velferdstiltak, som for eksempel tilbud om etter- og videreutdanning.

Mangel på lokal aksjons- og sanksjonsrett er også en gjenganger. Her minner jeg om at dette henger sammen med

arbeidstvistlovens hovedsystem; streik kan bare knyttes til inngåelse og revisjon av tariffavtale. Mangler ved avtaleverket på dette felt kan derfor best repareres under tariffrevisjon – men det blir jo en prioriteringssak hvilke krav som skal fremmes der. Det er imidlertid, etter mitt syn, en klar svakhet at vi har utydelige kriterier for når en tariffavtale kan sies å inneholde bestemmelser om lokal forhandlingsrett. Det er ikke nok at en kaller det reelle forhandlinger når det er arbeidsgiverens avgjørelse som setter sluttstreken.

De øvrige strekpunktene nevnt ovenfor, må vi jobbe videre med – også i forhold til Hovedavtalene. Det er kanskje en sak jeg allikevel vil nevne og det er konsernproblematikken og forholdene de konserntillitsvalgte jobber under. I erkjennelse av at flere og flere bedrifter blir del av konsern, ofte internasjonale konsern, og de betydelige strukturelle endringene konsernene for tiden gjennomgår, står de konserntillitsvalgte i en utsatt posisjon – ofte uten nødvendige rettigheter og vedtektsmessig forankring.

Men hovedutfordringen blir å finne fram til hvilke krav vi skal prioritere ved hovedavtalerevisjonene, og hvilke vi er best tjent med å henvise til tariffoppgjøret.

Det kan vel også tenkes at det vil komme forslag fra LOs arbeidskamputvalg (innstilling skal avgis 1. juni) som bør fremmes med sikte på å oppnå en mest mulig effektiv streikerett.

Oppsummering

Helt avslutningsvis vil jeg nevne et forhold som ikke er av ny dato, men som blir mer og mer aktuelt ettersom arbeidslivet blir mer likt, enten en jobber i den ene eller andre sektor. Det gjelder samordning av Hovedavtalene. Vi vet at arbeidsgiverorganisasjonene har samråd om slike spørsmål, og vi må også drøfte fordeler og ulemper ved å ha flere Hovedavtaler eller om vi kunne klare oss med en eller to Hovedavtaler som kunne dekke hele arbeidslivet. Faren med det vi har i dag, er at det åpner for at arbeidsgivere kan spekulere i valget av organisasjon for å komme inn under en spesiell Hovedavtale.

– Med disse ord tar jeg opp Sekretariatets forslag – forslag nr. 1297.

Dirigenten takket Balstad for innledningen og sa at det hadde tegnet seg et titalls talere til debatten. Han viste til sekretariatets innstilling, som han refererte.

Han refererte først noen permisjonssøknader, som ble innvilget, før han ga ordet til første taler.

Debatten

Hans O. Felix, sekretariatet, sa at det dreide seg om mange hovedavtaler selv om langt de fleste forslag og krav som var sendt inn til kongressen, dreide seg om den ene hovedavtalen som gjaldt NH/LO-området. I tillegg hadde man avtalen innenfor KS-området, HSH, Staten og NAVO, for å nevne de viktigste.

Balstad hadde nevnt den spesielle behandlingen av hovedavtalene og kravene til revisjon. Av de 98 forslag som er kommet til kongressen, omhandler noen få de andre avtalene. Det burde kanskje ha vært en bedre invitt til å stille krav også til de andre avtalene før denne kongressen. Han var enig med Jan Balstad i at man egentlig var best tjent med en hovedavtale for arbeidslivet. Første skritt måtte være å få til en harmonisering av de gjeldende avtalene, og da måtte det være etter prinsippet om å ta det beste ut av hver hovedavtale.

- Det er selvfølgelig mange mangler ved hovedavtalene. Noen skal nevnes. El & IT-forbundet og FF fikk i fjor medlemmer innenfor det nye konsernet som sysselsetter 7000 arbeidstakere. Her er det to hovedavtaler å forholde seg til, NAVO og NHO-avtalene.

Vi opererer her med to hovedavtaler fortsatt, og to tariffavtaler. Å nekte dette, ville ha store konsekvenser for mange medlemmer. Vi har akseptert en viss tålmodighet med konsernet i denne overgangsfasen, men dette skaper problemer både i forhold til hovedavtalerevisjon og tariffforhandlingene, sa Felix.

Han viste til forslag fra El & It og FF, forslagene 11219 og 12209, om at uorganiserte også skal tas ut under en konflikt.

- Dette tilsvarer egentlig det NHO fikk gjennomslag for i 1992. Vi har ikke hatt problemer med dette under tariffoppgjørene. Det er kun en gest til medlemmene. Vi har krevd at de uorganiserte skal tas ut fordi de får samme tillegg etter overenskomsten, uten å yte noe. Da skal de heller ikke kunne stå i arbeid under en konflikt. NHOs argument om konkurransevridning når en bedrift tas ut i konflikt, mens konkurrenten er i drift, kan like gjerne brukes om tilfeller der folk fortsetter å jobbe i bedrifter som er i konflikt.

Dirigenten sa at man nå hadde en viss oversikt over antall som ville ta ordet i debatten, og av hensyn til tidsrammen foreslo han strek satt, med anledningen til å tegne seg under neste taler. Han ville senere komme tilbake til begrensning av taletiden.

Jens Petter Jensen, sekretariatet, viste til at Fellesforbundet har en rekke forslag til endring av Hovedavtalen mellom LO/NHO, spesielt konsentrert om kapitlene 3, 6 og 9.

- Ved siste hovedavtale-revisjon fikk arbeidsgiversiden gjennomslag for at også uorganiserte bedrifter skulle tas ut i konflikt i et forholdsmessig omfang. NHO krevde altså at uorganiserte bedrifter skulle tas ut i konflikt på lik linje med medlemsbedriftene i NHO.

Ved streiken i 2000 forsøkte noen organiserte bedrifter å opprettholde produksjon ved hjelp av uorganiserte. NHO måtte akseptere at de er tariffbundne og følge spillereglene.

Vårt forslag er at NHO-bedriftene må forpliktes til ikke å søke utført tariffbundet arbeid med uorganiserte arbeidstakere, når bedrifter er i streik. Altså et gjensidighetsprinsipp.

Forslagene til kap. 6 tar sikte på å styrke våre faglige rettigheter og de tillitsvalgtes arbeidsforhold. Vi har mange små bedrifter hvor arbeidsgiveren ensidig forsøker å begrense tida til tillitsvalgtarbeid. Vi har forslått at Hovedavtalen endres, slik at retten til å avholde medlems- og årsmøter i i arbeidstiden styrkes, at bestemmelsen om rett til fri for å delta i tillitsvalgtopplæring styrkes, at møter med bedriften, som holdes i fritiden, skal godtgjøres som for overtid, at Hovedavtalen endres med sikte på å forhindre arbeidsgiveren i å begrense de tillitsvalgtes anledning til å utføre sine oppgaver.

I kapittel 9 vil vi at Hovedavtalen endres slik at det stilles krav til avtale mellom bedrift og tillitsvalgte ved innleie av arbeidskraft, og at bedriftens informasjons- og drøftelsesplikt styrkes og at sanksjonsmidlene ved brudd på Hovedavtalen styrkes. Og så foreslår vi at LO og NHO i fellesskap tar opp bankenes grådige gebyrpraksis med bankorganisasjonene.

Roy Pedersen, FF, takket for gode innledninger og ikke minst gode innlegg fra salen. Mange hadde tatt opp problemer med strukturendringer, anbud, privatisering osv., og flere hadde nevnt mer aggressive arbeidsgivere.

- Vi står overfor en ny situasjon, og da nytter det ikke bare å tenke revisjon av tariffavtalen. Vi må ha som hovedmål å satse på økt innflytelse for de tillitsvalgte. Den mulken som foreslås for brudd på bestemmelsen, er ikke større enn en dagsbot i byggebransjen. Fredsplikten kan ikke være hellig lenger. Det må være lov å aksjonere ved gjentatte alvorlige brudd på avtaleverket fra arbeidsgivers side. En vei å gå, er å prøve å gi de tillitsvalgte mer ubunden tid, slik at de i større grad kan forholde seg til

fagforeningen og ikke bare til bedriften, sa Pedersen. Han hadde gode erfaringer for at det medførte høyere aktivitet. Han mente også at det bør tenkes på samme måte når det gjelder konserntillitsvalgte.

Ola Larsen, FF, viste til innsendt forslag under 5.1 og refererte dette. Når bedrifter splittes opp i mindre enheter, fører det ofte til at de ansatte mister opparbeidede rettigheter. Ofte kan dette synes å være en sjølstendig drivkraft for arbeidsgiverne til å foreta slik oppsplitting. Det er snakk om splitt og hersk, og uthuling av bedriftsdemokratiet. Han viste til forslag 1234 som tar opp samme problem, og håpet på oppslutning om forslagene.

Roger Andersen, NGF, ville knytte et par kommentarer til forslag 1219 fra Fellesforbundet og forslag 1220 fra EL&IT.

- Begge forlagene pekere på det uheldige i at uorganiserte under en streik har anledning til å utføre sitt ordinære arbeid, noe som i enkelte tilfeller kan være umulig å skille fra det arbeidet som til daglig utføres av organiserte som er tatt ut i streik.

Vår erfaring er at arbeidsgivermotparten nærmest oppfordrer bedriftene til å benytte uorganiserte, i et forsøk på å opprettholde så mye som mulig av produksjonen, samtidig som de presser forbundet til å følge Hovedavtalens § 3-1.3 om å gjennomføre streik i direkteavtalebedrifter. Det må nå bli mer balanse i Hovedavtalen ved at NHO, på lik linje med forbundene, blir forpliktet til å iverksette plassoppsigelse for uorganiserte i de bedriftene som er tatt ut i streik.

- Det finnes mange forskjellige «gratispassasjerer», men de som for meg står som de mest ukollegiale og usolidariske og som virker mest ødeleggende for vår organisasjon, er de som velger å stå som uorganiserte og som arbeider i bedrifter som er bundet av tariffavtale. Gjennom det såkalte ufravikelighetsprinsippet fører det til at de oppnår de samme lønns- og arbeidsvilkår som de organiserte..

Vi må se dette i sammenheng med vårt mål om at det skal lønne seg å være organisert i LO - da må vi ikke ha bestemmelser i hovedavtalen som går i motsatt retning. For slik § 3-1 i hovedavtalen i dag er utformet, er den kun til fordel for NHO og de uorganiserte arbeidstakerne - og ødeleggende for LO som organisasjon.

Hvis man, av en eller annen grunn, ikke finner å kunne fremme krav lik det som foreslås fra Fellesforbundet og EL&IT, er det en løsning å fjerne hele punkt 3 i § 3-1. Jeg ber altså LOs ledelse ikke

bare å fremme endringer i § 3-1 pkt. 3 ved hovedavtalerevisjonen – men om å prioritere og kjempe for å gjennomføre disse.

Jan Davidsen, NKF, tok ordet til Hovedavtalens § 3-7 :

- De viktigste bestemmelsene i § 3-7 har vi hatt siden Hovedavtalen ble til i 1935. Bestemmelsene er basert på Arbeidsrettens rettspraksis fra 1920-tallet. Sentralt står bestemmelsen om at både LO og NHO kan kreve at en tariffavtale kan gjøres gjeldende i NHOs medlemsbedrifter der LO har medlemmer. I praksis kan imidlertid dette innebære, at dersom en bedrift som har LO-medlemmer melder seg inn i NHO, så er det tariffavtalen mellom LO og NHO som for fremtiden skal gjelde, selv om bedriften fra før har en tariffavtale som gir bedre lønns- og arbeidsvilkår for arbeiderne. Dette er en svært uheldig side ved Hovedavtalens § 3-7, som kan føre til sosial dumping på litt sikt. Det vil ofte være lite forbundet eller LO kan gjøre noe med i kommende tariffoppgjør, for eksempel ved å bruke streikevåpenet.

I NKF ha vi flere eksempler på hvordan våre medlemmer får forverret sine lønns- og arbeidsvilkår ved at tidligere kommunale bedrifter privatiseres – omdannes gjerne til aksjeselskaper – for deretter å meldes inn i NHO. Eller det samme skjer ved at kommunale virksomheter konkurranseutsettes til NHOs medlemsbedrifter, som har dårligere lønnsvilkår og ikke pensjonsavtaler. Det multinasjonale renholdsfirmaet ISS har for eksempel ingen pensjonsrettigheter for sine ansatte.

Da det kommunale Trondheim Trafikkselskap ble omdannet til A/S og senere meldte seg inn i NHO, var lønnsvilkårene i NHO-tariffavtalene på årsbasis 12- 18 000 kroner dårligere for buss-sjåførene enn det som gjaldt etter den kommunale tariffavtalen. Opprinnelig var det aldri meningen at Hovedavtalens § 3-7 skulle bidra til sosial dumping eller medføre at arbeidsfolk skulle risikere å få dårligere lønns- og arbeidsvilkår dersom bestemmelsen ble benyttet. Arbeidsrettens dommer, som dannet grunnlaget for paragrafen, hadde det motsatte som utgangspunkt: Hovedformålet med reglene var den gang at når en bedrift, som hadde ansatte som var medlemmer i et LO-forbund, meldte seg inn i NHO (NAF) , skulle det ikke være nødvendig å gå til streik (arbeidskamp) for at tariffavtalen mellom forbundet og NHO (NAF) skulle gjelde.

Nå fungerer dessverre § 3-7 også motsatt ved at forbundet/LO bare må akseptere situasjonen og ikke kan benytte streikevåpenet mot å bli påtvunget en dårligere tariffavtale enn den som gjelder fra før i bedriften. Det er særlig ved overgang fra det offentlige

tariffområde til det private, og for visse yrkesgrupper, at paragrafen får en slik negativ effekt, men noe av det samme gjelder også ved valg mellom forskjellige tariffavtaler innen samme tariffområde på privat sektor. Uansett – en sånn bestemmelse i Hovedavtalen kan vi ikke leve med i lengden. Den virker urettferdig og svekker tilliten til LO.

NKF har derfor foreslått at H §3-7 endres, slik at i virksomheter hvor det gjelder tariffavtale, skal skifte av arbeidsgiverorganisasjon ikke medføre materielle endringer i tariffavtalen, med mindre endringene er til det bedre og forbundet/LO er enig i dette. For virksomheter som utfører tjenesteproduksjon på oppdrag fra det offentlige, skal hovedregelen være at ved valg mellom flere tariffavtaler, velges den tariffavtale som samlet sett gir det gunstigste resultat for arbeidstakerne – uansett hvilken arbeidsgiverorganisasjon virksomheten er tilknyttet.

Dette framgår av vårt forslag nr. 1221 under dagsorden punkt 9.3.

- Vi konstaterer også med tilfredsstillelse at NOPEF har fremmet lignende forslag om at §3-7 ikke må føre til sosial dumping, og at ved valg av flere mulige tariffavtaler innenfor vedkommende tariffområde, skal den tariffavtale som har de beste lønns- og arbeidsvilkår gjøres gjeldende.

Boye Ullmann, FF, sa at han ville ta opp tre forhold, for det første sanksjonsmulighetene når arbeidsgivere begår lovbrudd.

- I FF har opplevde vi at to arbeidstakere fikk 25.000 i lønnsøkning da de meldte seg ut av fagforeningen. Så sier medlemmene, men de kan da ikke gjøre det? Jo, de kan gjøre det og de gjør det. Så opplever vi at andre fagorganiserte går ned 7 kroner i timelønn. Medlemmene sier, men de kan da ikke gjøre det? Jo, de gjør det. Vi hadde møter med NHO i tre år. Like før vi havnet i Arbeidsretten, beklaget de veldig brudd på informasjonsplikten m.v. Dette kostet ikke bedriften noen ting. De bare beklaget. Det er klart at vi må ha sanksjoner som må svi, sa Ullmann.

Han var også villig til å hjelpe Kolby ved trakassering på arbeidsplassen. Det er imidlertid et problem at man kommer med en drøss advarsler, og da tar man ikke saklige hensyn.

- Derfor, Balstad, vi må få inn i avtalen at også advarsler til arbeidstakerne skal være saklig begrunnet. Ellers er det vanskelig for juridisk avdeling i LO å finne noe juridisk hold i å reise sak.

Til slutt ville han nevne problemene med inn- og utleie av arbeidstakere. Dette er problemer som Gunnar Nilsen kunne ha sagt mye om.

- Vi fikk sysselsettingsloven, som skulle hindre inn og utleie, men siden har det skjedd en full liberalisering, og vi er nå nødt å gå avtaleveien for å få orden på inn- og utleie. Det skal kun dreie seg om vikarer for konkrete arbeidsoperasjoner. Og arbeidstakere skal lønnes etter tariff når Manpower og andre kommer med vikarer. Dette forslaget må ikke bare bli sendt til søppelbøtta, det må behandles i forhandlingene, Balstad.

Johnny Stigedal, NKF, hadde en generell kommentar til forslagene: det er viktig at tillitsvalgte styrkes, først og fremst til retten til å drive det faglige arbeidet. Og, spesielt rettet til kommunene, retten til reell samhandling med arbeidsgiver (politikerne) ved tilsetting og budsjettbehandling. Kommunens virksomheter er stadig gjenstand for omorganisering, med utskilling av virksomheter, og da må det sikres representasjon for de organiserte. Kommunen kan være hovedeier i en rekke foretak, også konserner. Også skatteloven kan være et motiv for utskilling av virksomheter, med skattefordeler for den utskilte delen. Også Fellesforbundet hadde pekt på problemene ved omstruktureringer, og han ba om at dette ble tatt hensyn til når Hovedavtalene skal reforhandles.

Stein Stugu, FF, tok opp forslag i på vegne av flere konserntillitsvalgte. Retten til å velge konsentillistvalgte må styrkes gjennom Hovedavtalen.

- Det er ikke noe problem i de store konserner, men det er en del mindre konserner der beslutninger fattes på å vidt forskjellige steder uten at tilsitsmannsarbeidet koordineres. En lang rekke selskaper splittes opp, og den nye beslutningsstrukturen krever at vi har en organisasjonsstruktur som fanger opp dette og møter beslutningspunktene der de er, sa Stugu.

Videre slo han fast at de lokale tillitsvalgte må ha rett til å be om bistand fra konserntillitsvalgte. De lokale klubbene må ha rett til å ha med seg konserntillitsvalgte i forhandlinger, slik motpartene drar inn forskjellige ekspertise på sin side.

Stein Guldbrandsen, NKF, tok også opp utskilling av kommunale virksomheter og de ansatte og tillitsvalgte rettigheter i den sammenheng. Han var misfornøyd med at Balstad karakteriserte det som et teknisk problem, og slo fast at drivkraften bak tariff-

overganger er å gjøre arbeidskrafta så billig som mulig. Her må man vurdere andre muligheter til å ivareta rettighetene, ikke minst er fjerning av pensjonsrettighetene en drivkraft til omstruktureringen.

Han advarte mot å kalle dette bare et teknisk problem.

Odd Erik Kokkin, Akershus fylke, viste til innsendte forslag. Både i offentlig og privat sektor er organisasjonsmønsteret i stadig endring, med utskillinger, fusjoner osv., noe som fører til press på lønn og arbeidsvilkår og en stadig tøffere arbeidsdag for de tillitsvalgte. De må kjempe på stadig nye arenaer og kompleksiteten i oppgavene øker. For å ivareta de organisertes rettigheter blir man ofte stilt overfor komplekse saker som arbeidsgiver krever raskt og umiddelbart svar på. For at de tillitsvalgte i kommunal sektor skal klare å gjøre en god jobb, kreves opplæring og oppdatering. På det punktet er Hovedavtalen for dårlig i dag. LO må legge bredsida til for å styrke de tillitsvalgtes rett til medbestemmelse.

Konklusjon: - Skal de tillitsvalgte makte oppgaven, må de få bedre arbeidsvilkår og medbestemmelsesrett.

Synøve Bergan, HRAF, slo fast at presset på lønns- og arbeidsvilkår ikke blir mindre i den utviklingen vi har nå, derfor var det nødvendig å få bestemmelser tilpasset den nye virkeligheten. Hovedavtalen trengs som et godt verktøy i en vanskelig og viktig jobb.

I hennes bransje var det aktuelt med mye å lære om konsernfaglig samarbeid. Hun slo fast at tid til å drive tillitsvalgtarbeid måtte styrkes.

Hilde Larsen, NTL, sa at sanksjonsbestemmelser har mye for seg når alle parter overholder Hovedavtalen. Det skjer ikke alltid. Som eksempel nevnte hun omorganiseringen i NRK, der arbeidsplasser forsvant, uten at kravet om informasjon var overholdt.

- LOs juridiske kontor slo fast at det var vår tolkning av Hovedavtalen som var riktig, men for Førde var det ett fett, vedtaket var fattet.

Så lenge det ikke finnes sanksjoner, er bestemmelsen lite verdt. Skal det ha noen betydning, må det være mulig å gjøre om et vedtak som er gjort uten at informasjonsplikten er overholdt, sa hun.

Arne Byrkjeflot, NKIF, konstaterte at alle forslag til endringer i

Hovedavtalen skulle oversendes sekretariatet, frist 15. mai, en behandlingsmåte han ikke applauderte. LOs høyeste organ samles en gang hvert 4. år – og Hovedavtalene er en sak som nettopp går på tvers av forbundene. Og så er det å sende over til sekretariatet.

- Det er beklagelig at man greier å lage en forhåndsprosedyre på dette punktet som fører til en tam debatt. Det kommer ikke noen signaler fra Balstad eller Stabellutvalget som vi kan forholde oss til, sa han, og ville derfor ta utgangspunkt i Błaalidutvalgets innstilling og forslaget fra El & IT om rettigheter ved inn- og utleie av arbeidskraft.

- LO innrømmer i beretningen at de har roter seg bort på dette punktet, men da kan de vel også rote seg inn igjen. Stem derfor for dette forslaget. Da har vi i hvert fall tatt stilling til et fundamentalt spørsmål på denne kongressen, sa Byrkjeflot.

Dirigenten slo fast at *Jane Stubberud* var i komiteen, og med dette var det satt strek for debatten. Han viste til de innsendte forslagene og refererte fremsatte forslag fra Viggo Halfdan Ullmann, FF, Tor Arne Solbakken (2 forslag) og fellesforslaget fra NKIF, NNN og Nopel, fremsatt av Stein Stugu. Han viste også til forslaget fra Hans O. Felix, El & IT og forslaget fra Olav Larsen, FF.

Følgende forslag ble fremmet i debatten:

FORSLAG NR. : 9.0.1
FRA : 306 Hans O. Felix, Sekretariatet

LO skal arbeide for at det skal bli en hovedavtale for arbeidslivet. Som et første skritt i dette, jobbes det for en harmonisering mellom dagens hovedavtaler.

FORSLAG NR. : 9.3.1
FRA : 237 Tor Arne Solbakken, NTL

Forslag til dagsorden punkt 9.
Hovedavtalen mellom LO og NHO kap. III

Det arbeides for at det i Hovedavtalen mellom LO og NHO gjøres endringer i kap. III som hindrer bedrifter i å spekulere i å svekke de ansattes lønns- og arbeidsvilkår ved å melde seg inn i en arbeidsgiverforening.

Det kan ikke være slik at tariffavtale som inneholder rettigheter som man har brukt år å forhandle seg fram til, automatisk blir ugyldig når arbeidsgiver får en annen organisasjonstilknytning.

Ved den kommende hovedavtalerevisjon må det arbeides for å få inn bestemmelser som hindrer at de ansattes lønns- og arbeidsvilkår blir svekket som følge av arbeidsgivers organisasjonstilknytning. Når det gjelder avtalevalget må, man i tillegg til å vurdere eksisterende bransjeavtaler mellom LO og NHO, også legge vekt på den gjeldende tariffavtalens innhold og omfang når bedriften er tariffbundet ved innmeldelsen.

FORSLAG NR. :	9.5.1	
FRA :	118	Anne-Karin Bråten, NKIF
	205	Stein Stugu, NNN
	216	Lill Heidi Bakkerud, NOPEF

Følgende punkt knyttet til konsern må inn i Hovedavtalen:

- De tillitsvalgte i et konsern må få en rett til å velge konserntillitsvalgte og koordinerende tillitsvalgte i deler av konsern.
- De tillitsvalgte i et konsern må ha rett til å velge tillitsvalgte og tillitsutvalg som kan møte konsernets beslutningsstruktur på divisjons- og regionsnivå.
- Lokale tillitsvalgte må få en rett til bistand fra konserntillitsvalgte når de selv ønsker det.

FORSLAG NR. :	9.5.2	
FRA :	67	Ola Larsen, FF

Hovedavtalens kap. V

Tillitsvalgte, antall og valg §5-1, annet ledd.

Blir en bedrift splittet i mindre enheter og de tidligere eiere fortsatt har vesentlige eierinteresser, kan arbeidstakere innenfor samme forbundsområde kreve at det i en overgangsperiode på inntil 6 måneder opprettes et felles arbeidsutvalg av tillitsvalgte jfr. § 5.4.

Blir en bedrift splittet i mindre enheter og de fisjonerte bedrifter

danner et konsern, skal arbeidstakere innenfor samme forbundsområde ha rett til å danne en felles koordinerende klubb.

FORSLAG NR. : 9.6.1
FRA : 237 Tor-Arne Solbakken, NTL

Forslag til dagsorden punkt 9.
Hovedavtalen mellom LO og NHO kap. VI.

Ved den kommende hovedavtalerevisjonen mellom LO og NHO må det arbeides for endringer i § 6-9, som gir tillitsvalgte og arbeidstakere som skal utdannes til tillitsvern, rett til permisjon uten trekk i lønn.
(Jf også § 10-6)

FORSLAG NR. : 9.9.1
FRA : 124 Arne Byrkjeflot, NKIF

Fremmer 1276 til realitetsbehandling på Kongressen.

Inn og utleie av arbeidskraft
Som en følge av det som skjedde rundt innføringen av nytt lovverk for inn/utleie og bruk av vikarer, må LO arbeide for at man får bestemmelser i avtaleverket som kan demme opp for de uheldige sidene ved de vedtatte lovendringene.

LO må arbeide for

- At de tillitsvalgte skal ha avtalerett ved inn/utleie av arbeidskraft.
- At AML 58A om midlertidige ansettelse ikke svekkes.
- At kollektive tariffavtaler er gjeldene for vikarer.

FORSLAG NR. : 9.9.2
FRA : 37 Boye Ullmann, FF

Forslag til bestemmelser til Hovedavtalen vedr. innleie av arbeidskraft

HA § 9-3

Partene understreker betydningen av at innleie av arbeidskraft, utsetting av arbeid og entrepriselignende ordninger praktiseres innenfor rammen av lov og avtaleverk.

Ved inn og utleie av arbeidskraft skal det likevel inngås avtale med tillitsvalgte i de enkelte tilfellene.

- innleie fra ordinære virksomheter må forutsette at bedriften er bundet av tariffavtale ved utleie.
- innleie fra vikarbyrå forutsettes at den innleide kun erstatter navngitte personer i innleiebedriften.
- tvister om inn- og utleie søkes løst gjennom partenes organisasjoner.
- sikre like lønns og arbeidsvilkår uansett ansettelsesforhold ved å styrke tariffavtalenes omfangsbestemmelser
- Dette blir prioritert ved Hovedavtaleforhandlingene.

§ 6-11 styrkes ved at begrepet «advarsler» arbeides inn.

«Oppsigelse, avskjed eller advarsler av tillitsvalgte kan ikke skje uten saklig grunn».

Voteringen

Dirigenten tok opp alle forslagene – minus forslag 1276 – og foreslo at de ble oversendt til det nye sekretariatet.

Oversendelse ble enstemmig vedtatt.

Dirigenten kunne ikke se at forslag 1276, som var foreslått realitetsbehandlet, sto i strid med noen av vedtakene tidligere på kongressen.

Forslag 1276 ble enstemmig bifalt.

Dirigenten refererte 2 permisjonssøknader, som ble innvilget, og opplyste at NKFs delegasjon skulle møte i 4. etasje i pausen, da for øvrig redaksjonskomiteenes innstillinger ville bli lagt ut på bordene.

Det var tid for en pause. Møtet hevet kl. 10.30 og satt igjen kl. 11.05.

Innstillinger fra redaksjonskomiteene

Dirigent Finn Erik Thoresen refererte en permisjonssøknad som ble innvilget, og opplyste så at nå skulle kongressen begynne på den sesjonen som alle hadde sett fram til med forventning og spenning – redaksjonskomiteens innstillinger.

Olav Boye fikk ordet til forretningsordenen, og ba om at dirigentene viste romslighet og innvilget dem som hadde endringsforslag 30 sekunders taletid for å begrunne disse.

Dirigenten repliserte at det var vedtatt en forretningsorden for møtet og viste til bunkene av papir som skulle behandles og som det var dirigentbordets ansvar å løse kongressen gjennom. Han var derfor lite stemt for å utvide taletid utover anledningen til å opprettholde forslag. Han gikk så over til redaksjonskomiteens innstillinger, og ga først ordet til Bente N. Halvorsen, lederen for redaksjonskomiteen for vedtekts- og organisasjonssaker.

Dagsorden pkt. 5 og 6 Vedtekts- og organisasjonssaker

Bente N. Halvorsen presenterte de oversendte forslag under disse punktene på dagsordenen og redaksjonskomiteens innstillinger.

Hun startet med å orientere om dagsordens punkt 5, del 3 – vår egen organisasjon:

- Det er fremmet 48 forslag som berører vår egen organisasjon, og 21 forslag som berører vedtektene. Jeg går ut fra at Kongressen har forståelse for at jeg ikke kommenterer alle sammen. La meg kommentere noen av de forslag som har stått sentralt i debatten.

Flere forslag handler om hva som skal være innholdet i organisasjonsutredningen. Komiteen er av den oppfatning at Sekretariatets forslag på dette punkt gir et meget vidt mandat. I praksis vil alle nivåer, samt rollefordeling mellom LO, Kartellene og forbundene foruten fagbevegelsens totale ressursbruk, bli vurdert.

Det må være Sekretariatets oppgave å utarbeide det endelige, detaljerte mandat. Vi synes derfor det er riktig å oversende forslag som berører organisasjonsutredningen til Sekretariatet.

Flere forslag handler om ungdoms deltakelse i LO. Komiteen

har sluttet seg til forslaget om å legge til rette for at unge medlemmer får tillitsverv på alle nivå i LO og forbundene.

Kongressen har gitt tilslutning til en sterk prioritering av arbeidet overfor privat tjenesteytende sektor og langtidsutdannede. Dette følger komiteen opp, bl.a. ved å foreslå disse prioriteringene innarbeidet i organisasjonskomiteens mandat. I tråd med gårsdagens debatt vil komiteen anbefale å utvide organisasjonskomiteens mandat. Vi ber om at Kongressens gir Sekretariatet fullmakt til å foreta en rent språklig tilpasning av mandatet.

I gårsdagens debatt var mange opptatt av LO-sentrene. Komiteen har fulgt dette opp i innstillingen ved å foreslå at eierne av sentrene og LO sammen vurderer hvordan sentrene kan sikres mer stabile rammevilkår for sin drift.

Komiteen foreslår at forslaget fra LO i Oslo om fylkesvise LO-avdelinger ikke tiltres. Den logiske konsekvensen av dette er at de andre forslag, som er knyttet til LO i Oslos forslag, heller ikke tiltres. Dette er i samsvar med Sekretariatets enstemmige innstilling.

Komiteens innstilling er enstemmig med tre unntak. Forslag nr. 5.1.26 og nr. 5.1.30 vedrørende faglig/politisk samarbeid, fremmes mot tre stemmer. Den tredje dissensen kommer jeg straks tilbake til.

Når det gjelder forslag reist til Sekretariatets forslag 225, om en helhetlig informasjonsstrategi, er komiteens innstilling enstemmig. Innstillingen varsler en bred informasjonssatsing i fagbevegelsen.

- Jeg går så over til vedtektsdelen av redaksjonskomiteens innstilling – dagsordens punkt 6.

Til kongressen og under kongressen er det blitt fremmet en rekke forslag som berører vedtekter og ulike retningslinjer.

Norsk Kommuneforbund og Norsk Tjenestemannslag har fremmet forslag om at begge kjønn skal være representert med minst 40% i LOs styrende organer.

Redaksjonskomiteens flertall – 11 – slutter seg til Sekretariatets enstemmige – og jeg understreket enstemmige – innstilling om at forslaget ikke tiltres.

Mindretallet – 5 – innstiller overfor kongressen på at forslaget tiltres.

Janne Moen, HK fagbevegelse, har fremmet forslag til endring av § 10.2 i LOs vedtekter, som går ut på at Sekretariatets myndighet kun skal være å tilsette avdelingsledere og distriktssekretærer.

Sekretariatet har imidlertid delegert sin tilsettingsmyndighet for enkelte type stillinger. Redaksjonskomiteen finner imidlertid ikke grunn til å endre vedtektene av denne grunn. Det må være opp til Sekretariatet å avgjøre hvem som skal tilsettes av Sekretariatet og hva som skal kunne delegeres.

Når det av de gjeldende vedtektene framgår at Sekretariatet fastsetter lønns- og arbeidsvilkår, så betyr ikke det noe annet enn at det er Sekretariatet som er det organ i LO som har det overordnede arbeidsgiveransvar, sa Bente Halvorsen.

Hun tok så opp innstillingen til pkt. 5 og 6 fra redaksjonskomiteen:

Ordet ble så gitt til komited medlem Gro Standnes.

Mindretallet

Gro Standnes la fram mindretallets syn på forslagene 5.1.26 og 5.1.30:

- Mindretallet i komiteen tar til orde for en ny måte å innrette det faglig/politiske samarbeidet på. Bakgrunnen for vårt standpunkt er at samfunnsutviklingen har så mang skremmende og truende trekk, at vi må ha en bred, godt forankret og stabil motstand mot en slik utvikling, sa Standnes.

- På denne kongressen er det full enighet om at velferdsstaten trues, fellesskapsløsninger som utvikler demokrati og velferd for alle, får mindre og mindre gehør i brede grupper i befolkningen. En beinhard og verdensomspennende markedsliberalisme drives fram over hele verden, av brutale og sterke grupperinger på hensynsløs profittjakt.

I ly av dette utvikler rasismen seg - og rasistiske drap og vold har skjedd midt i blant oss. Alle på denne kongressen, LO-ledelsen - avgående og kommende - og alle LO-forbund har programmer som vil motarbeide denne utviklingen.

Det mindretallet mener, er at vi må ta fatt i dette - og konsolidere alle krefter i samfunnet som er våre allierte i kampen for demokrati, velferd og antirasisme. vi vil ikke klippe båndene til Arbeiderpartiet, vi vil ha et samarbeide med DNA, men vi vil samarbeid med andre også, som har de samme mål, sa hun., og minnet om at Yngve Hågensen har bedt om et samarbeid for å sette Stortinget i bedre posisjon i forhold til våre mål.

- Vi mener derfor at kongressen må gi signal til LO-ledelsen om at vår faglig/politiske strategi må endres og videreutvikles. Følgende innstilling ble så tatt opp til behandling:

Redaksjonskomiteens innstilling (dagsordenens pkt. 5 og 6)

FORSLAG NR. : 5.1.1
FRA : 36 **Egil Mongstad, FF**

LOs ledelse skal i Kongressperioden gjennomgå organisasjonen etter følgende kriterier:

1. Dagens forbundsstruktur «nullstilles»
2. Etter grundige høringer blant medlemmene vurderes organisasjonsapparatet etter følgende kriterier:
 - effektivitet
 - desentralisering
 - ansvar for overenskomster
 - evne til å takle omstilling
 - økonomien må ligge der hvor oppgavene og aktiviteter er
3. Det fremmes et helhetlig forslag til neste Kongress. Endringer kan også skje i kongressens perioder.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres ikke.

FORSLAG NR. : 5.1.2
FRA : 273 **Frank Bjørneseth, Hedemark fylke**

For å kunne ivareta studenter og elever på en ordentlig måte ønsker vi at LOs student og elevmedlemsskap blir iverksatt innen skolestart 2001. Student- og elevmedlemsskapet skal være forbundsløst.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres ikke. Nytt student- og elevmedlemsskap vil bli lansert kommende høst. En bygger her på vedtak i LOs Sekretariat.

FORSLAG NR. : 5.1.3
FRA : 273 **Frank Bjørneseth, Hedemark fylke**

Forslaget 172 strykes fordi forslag nr. 178 er likelydende.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

FORSLAG NR. : 5.1.4
FRA : 66 Per Moen, FF

Ny organisasjonsutredning.

Med bakgrunn i de utfordringer LO og forbundene står overfor, samt målsettingen om å ha en slagkraftig og effektiv organisasjon, bes Sekretariatet å nedsette et utvalg som får i oppdrag å utrede de mulighetene og konsekvensene som et forbundsfritt LO gir, både lokalt, regionalt og sentralt. Utvalget avgir rapport som forelegges LOs forbund og behandles av kongressen i 2005.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres ikke.

FORSLAG NR. : 5.1.5
FRA : 289 Erland Bakken, Hordaland fylke
Nytt kulepunkt til forslag 224 pkt. 7.

Gjennomgå LOs organisasjon, og å komme med forslag til ny organisasjonsmodell som baserer seg på et forbundsløst LO.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres ikke.

Det vises til forslag om organisasjonsutredning.

FORSLAG NR. : 5.1.6
FRA : 295 Siv Svanem, Sør-Trøndelag fylke

Medlemmene skal stå organisert i det forbundet som har overenskomsten som gjelder i bransjen.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget oversendes Sekretariatet.

Forslaget uttrykker det som er dagens hovedregel og støttes således. Det kan imidlertid oppstå situasjoner da det kan være aktuelt å gjøre unntak.

FORSLAG NR. : 5.1.7
FRA : 298 Ulf M. Ulriksen, Nordland fylke

LO-sentrenes framtidige rolle.

LO-sentrene har vært et svært vellykket organisasjonsprosjekt. I stedet for mange og svake klubber/foreninger de fleste steder rundt om i distriktene, har dannelsen av LO-sentre gjort det mulig å samarbeide på tvers og forene kreftene. Derfor må LO-sentrene styrkes både organisatoriske og økonomisk. I kommende kongressperiode må LO-sentrene bygges ut på følgende måte:

Det må gis større aktivitetstilskudd enn i dag.

Forbundene må aktivt samarbeide med LO-sentrene når det gjelder markedsføring og verving.

LO-sentrene må inkluderes i LOs info-arbeid.

LO-sentrene må gis anledning til å danne egne nettverk regionalt og på landsplan.

LO gir anledning til en prøveordning med direkte verving/organisering på LO-sentrene. I denne prøveperioden gis det anledning til å utvikle felles innmeldingskort for LO-familien.

Det utarbeides egen vedtekter for LO-sentrene som tillegg til LOs vedtekter.

Redaksjonskomiteens innstilling:

I samarbeid med LO-sentrenes eiere, vil LO vurdere hvordan sentrene kan sikres mer stabile rammevilkår for sin drift. Det vises også til forslaget om organisasjonsutredning.

FORSLAG NR. : 5.1.8
FRA : 281 Ole Torfinn Vestad, NTAF

Det må dannes et Samferdselsforbund. Et forbund som samler alle yrkesutøvere, innen Transport og Samferdsel. Et samferdselsforbund der vi sammen kan kjempe for felles interesser, uavhengig om vi er ansatt i kommuner, fylker, statsbedrifter eller private selskap. Dette må være en høyt prioritert oppgave for LO i kommende kongressperiode.

Samling om felles interesser gir størst styrke.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres ikke.

Det vises til forslag om organisasjonsutredning.

FORSLAG NR. : 5.1.9
FRA : 25 Steinar Karlsen, FF

Tekst i del 1 av Kongressdokumentet «Vår egen organisasjon» er unøyaktig på en rekke punkter og harmoniserer ikke fullt ut med det som er foreslått som vedtak i hefte del 3.

På denne bakgrunn bes redaksjonskomiteen under sin behandling i kongressen om å rette opp dette, slik at teksten blir mer nøyaktig og gjenspeiler det som er forslag til vedtak.

Redaksjonskomiteens innstilling:
Forslaget oversendes Sekretariatet.

FORSLAG NR. : 5.1.10
FRA : 214 Jon Fjose, NOPEF

Tilleggsstrekpunkt til forslag 225 fra Sekretariatet (dagsordens punkt 5):

Det nedsettes et prosjekt i samarbeid med FAFO for å

Kartlegge bruk av Internett-teknologien i klubber, foreninger, forbund og konsern spesielt med sikte på å se hvordan teknologien er tatt i bruk for å forbedre kommunikasjon og faglig samarbeid nasjonalt og internasjonalt.

Oppsummere erfaringene i Norge og utvalgte steder i utlandet med hensyn til hva som er oppnådd, hvilke hindere som finnes og hva som er suksesskriterier.

Lage en bruks- og debattbok som kan være grunnlag for diskusjon om videre strategi og om hvilke konkrete tiltak som kan iverksettes.

Formålet med prosjektet skal være å legge grunnlag for videre utvikling og satsing på Internett som virkemiddel for organisasjonsbygging, mer aktivt medlemsdemokrati og styrking av fagbevegelsen lokalt, nasjonalt og internasjonalt.

Redaksjonskomiteens innstilling:
Forslaget oversendes Sekretariatet.

FORSLAG NR. : 5.1.11
FRA : 25 Steinar Karlsen, FF

Teksten i punktet «Hva vil vi – visjoner og mål for LO» utgår og erstattes med følgende:

LO's organisasjon skal bygge opp under og være et redskap for å virkeliggjøre de mål som er nedfeldt i vedtektene § 1. Det er derfor viktig at LO fortsatt må være den ledende arbeidstakerorganisasjonen i Norge, og at LO og forbundene organiseres på en slik måte at en får gjennomslag for de mål som en samlet fagbevegelse setter seg.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres ikke.

FORSLAG NR. : 5.1.12

FRA : 25 Steinar Karlsen, FF

Følgende endring foreslås i heftet «Vår egen organisasjon», del 3 forslag til vedtak:

I siste strekpunkt på s. 29, under kapitlet «Tiltak for tillitsvalgte» gjøres det følgende endring:

LO bistår de forbundene som ønsker det i arbeidet rettet mot fagforeninger, klubber og tillitsvalgte med etablering av hjemmesider.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Følgende setning erstatter siste strekpunkt i kap. I (Tiltak for tillitsvalgte):

LO kan bistå forbund, fagforeninger, klubber og tillitsvalgte som ønsker hjelp med etablering av hjemmesider.

FORSLAG NR. : 5.1.13

FRA : 25 Steinar Karlsen, FF

Tekst i 4. kulepunkt på s. 30 endres til:

Materiellutvikling i forbundene som vektlegger markedsføring av LO-fellesskapets fortrinn og fordeler som ligger i LO-favørkonseptet.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres ikke.

Støtte til materiellutvikling kan også gis til rene forbundstiltak.

FORSLAG NR. : 5.1.14
FRA : 25 Steinar Karlsen, FF

Setningen før de to siste kulepunktene nederst på side 29 endres til:

LO vil gi økonomisk støtte til tiltak i forbundene som:
I tillegg bør ordet «prosjekt» generelt utgå som begrep og erstattes med begrepet tiltak.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

FORSLAG NR. : 5.1.15
FRA : 25 Steinar Karlsen, FF

Tekst i 5. kulepunkt på s. 30 endres til:

Overfor LOs lokalorganisasjoner og LO-sentrene tas sikte på å bistå forbundene i rekruttering av potensielle medlemmer og formidling av henvendelser om medlemskap til de respektive forbunds avdelinger for oppfølging.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres ikke.

Det vises til behov for bistand til prosjekter på tvers av forbundsgrenser.

FORSLAG NR. : 5.1.16
FRA : 25 Steinar Karlsen, FF

Nytt kulepunkt på side 30, 3. «Ungdom».

For å legge et godt utgangspunkt for ungdomsrekruttering styrkes de aktiviteter som LOs barne- og familieorganisasjon Framfylkingen.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Intensjonen støttes.

Oversendes Sekretariatet.

FORSLAG NR. : 5.1.17
FRA : 25 Steinar Karlsen, FF

Ny tekst i kulepunkt 2 og kulepunkt 3, side 30, 4. LOs lokalorganisasjoner:

LO-sentrene utvikles med basis i frivillige og lokalt forankrede løsninger der de lokale fagforeningene ønsker det.

Der det passer kan LOs lokalavdelinger og LO-sentrene ta et direkte ansvar for rekruttering til forbundene. Det forutsetter konkrete avtaler med de berørte forbund for å ivareta forsvarlig oppfølging av medlemmene.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Første kulepunkt tiltres ikke.

Annet kulepunkt tiltres.

FORSLAG NR. : 5.1.18
FRA : 25 Steinar Karlsen, FF

Ny tekst i strekpunkt 2 på side 31 under kapitlet Organisasjonskomiteens rolle og mandat:

Videreføre arbeidet med utvikling av rekrutteringsstrategier og organisasjonstilbud til nye yrkesgrupper.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

FORSLAG NR. : 5.1.19
FRA : 126 Margot Kvalvik Fon, NKF

Nytt kulepunkt, s. 31 under pkt (avsnitt) 7.

Utrede finansiering av fellestiltak for LO og forbundene.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Oversendes Sekretariatet. Det henvises også til forslag 206/207.

FORSLAG NR. : 5.1.20
FRA : 266 Kleiv Fiskvik, Oslo fylke

Følgende forslag LOs fylkeskonferanse i Oslo under dagsordens punkt 5 – del 1 tas opp:

Forslag nr. 131 (4 punkter) og nr 151.
Forslag nr. 131

LO-avdelinger i fylkene.
LO danner en LO-avdeling for hvert fylke.

LO-avdelingen styres av et representantskap, sammensatt etter størrelsen på hvert enkelt forbundsområde i fylket, og overtar oppgavene til LOs distriktskontorer og LOs samarbeidsorganer i fylket.

Distriktskontorenes personale og samlede økonomiske ressurser overføres til og disponeres av LOs fylkesavdelinger. LOs sekretariat legger fram innstilling vedr. de praktiske foranstaltninger for LOs representantskap.

LO-avdelingen finansieres ved overføringer fra LO tilsvarende overføringene til de tidligere distriktskontorene og eventuelt ved kontingent som utliknes på forbundsområdene i hvert fylke etter vedtak i LOs fylkesavdelinger.

Det vises til vedtektsforslag under dagsordens punkt 6.

Forslag nr. 151.
Forslag til ny struktur på ungdomsutvalgene lokalt

LOs ungdomsutvalg i Oslo ønsker å endre ordningen med at Tilsynsutvalgene foreslår / innstiller og Sekretariatet utpeker medlemmene som skal sitte i LOs ungdomsutvalg i fylkene.

1. LOs ungdomsutvalg i Oslo ønsker at utvalgene lokalt får vedtaksmyndighet når det gjelder politiske saker og får en friere politisk rolle enn i dag. Ungdomsutvalget behandler alle saker som vedrører ungdom i fylket og ellers aktuelle ungdomspolitiske spørsmål.
2. LOs ungdomsutvalg i fylkene må ha et klart definert forhold til en fylkesorganisasjon som er valgt gjennom forbundssystemet / fagforeningene og velges gjennom dette organisasjons-systemets organer.
3. De lokale fylkesorganisasjoner/fagforeninger må ha forslagsrett overfor fylkesorganisasjonen og innflytelse på hvem som blir valgt som utvalgets medlemmer.

Årsmøtet i de lokale fylkesorganisasjonene velger sine egne utvalg.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres ikke.

Det vises til Sekretariatets innstilling om organisasjonsutredning.

FORSLAG NR. : 5.1.21

FRA : 107 Claus Jervell, HRAF

Tillegg til Sekretariatets innstilling forslag 224.

På side 29:

Nytt strekpunkt:

- Utvikle skolering for tillitsvalgte på flerkulturelle bedrifter og skolering i norsk fagforeningskultur for nye innvandrere i Norge.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Intensjonen støttes.

Oversendes Sekretariatet.

FORSLAG NR. : 5.1.22

FRA : 290 Laila Irene Røneid, Sogn og Fjordane

«Tillitsvalgte som er småbarnsforeldre skal få muligheten til å ta med seg sine barn på kurs, møter, konferanser og andre aktiviteter som er relatert til fagbevegelsen. Utgifter dette medfører, skal betales av den som inviterer, LO eller forbunda. Alternativt skal det dekkast utgifter for barnepass i heimen».

Motivasjon:

LO skal tilrettelegge for at alle får like muligheter for deltakelse på kurs, møter og liknande som aktive tillitsvalgte. Fagbevegelsen sliter med å få aktive tillitsvalgte, og vi mistar ein del etterkvart. Det er ikkje lett å kombinere eit verv med å være småbarnsforeldre. Tid er noe fleire prioriterer, som kravet om den 5. ferieveke er eit godt eksempel på.

Viss forholda blir lagt til rette for å ta med seg familie eller få ordna barnepass heime, klarar fleire å kombinere rollen som aktiv tillitsvalgt.

Uten aktive tillitsvalgte stoppar fagbevegelsen.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Oversendes Sekretariatet.

FORSLAG NR. : 5.1.23
FRA : 64 Erling Lervik, FF

For en så stor organisasjon som LO, er det viktig at organisasjonen utvikler seg i takt med tiden. Spesielt i disse tider hvor man ser at medlemstallet er i fritt fall og at rekrutteringen halter.

For å møte disse utfordringene, så er rekruttering «alfa-omega». Vi må så tidlig som mulig rekruttere dem som er unge i arbeidsmarkedet, og siden det er ungdom som «best møter ungdom», må det tilrettelegges for unge tillitsvalgte i vår egen organisasjon.

Vi må:

Engasjere

Skolere

Motivere

Levere unge tillitsvalgte

Derfor fremmer jeg følgende forslag til endring i dagsorden punkt 5, del 3 forslag nr. 224, som omhandler ungdom:

Foreslår at første linje i første kulepunkt endres fra: alle fagforeninger og klubber bør ha en ungdomstillitsvalgt som...

Endres til: LO anbefaler alle forbund å vedtektsfeste valg av ungdomstillitsvalgt i fagforeninger og klubber. Denne skal ha ansvaret for ungdomsarbeid på lokalt nivå. Forbundene gjennomgår egne vedtekter med sikte på å ivareta dette hensyn.

I tillegg endring i kulepunkt 5 slik:

LO skal i samarbeid med forbundene forsterke innsatsen med skoleinformasjon i den videregående skole. LOs distriktskontorer koordinerer dette arbeidet.

LOs lokalorganisasjoner er også en viktig arena for rekruttering, derfor fremmer jeg i tillegg til dette 2 nye kulepunkt i dagsorden punkt 5 forslag 224 som omhandler LOs lokalorganisasjoner:

LOs lokalorganisasjon skal velge ungdomstillitsvalgt som tiltrer styret med fulle rettigheter.

LOs lokalorganisasjon skal bygge ungdomsnettverk i form av egne lokale ungdomsutvalg, på tvers av fagforeningene.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget oversendes Sekretariatet.

Det vises til forslag om organisasjonsutredning.

FORSLAG NR. : 5.1.24
FRA : 236 **Gro Standnes, SL**

Jeg opprettholder punkt a) og punkt b) i forslag nr. 123 fra Skolenes landsforbund:

«LO må styrke sitt lokalapparat slik at LO-kontorene i samarbeid med forbundene kan drive aktiv rekruttering på videregående skoler, universiteter og høyskoler.

LO-kontorene må settes i stand til å drive informasjonsvirksomhet om fagbevegelsen og faglig service overfor lærlinger, og overfor studenter og elever som er i arbeid ved siden av studiene, parallelt med utstrakt vervevirksomhet i disse gruppene.

LO må utarbeide et informasjonsopplegg om arbeidslivet spesielt i innrettet mot elever, lærlinger og studenter. Informasjonsopplegget legges ut på Internett».

Redaksjonskomiteens innstilling:

Intensjonene støttes. Oversendes Sekretariatet.

Det vises til Sekretariatets innstilling om egne handlingsplaner for langtidsutdannede og lærlinger.

FORSLAG NR. : 5.1.25
FRA : 236 **Gro Standnes, SL**

Jeg opprettholder en litt endret versjon av forslag nr. 183 fra Skolenes landsforbund:

«LO-kongressen slår fast at medlemsservice og høyt kvalifisert tillitsvalgsarbeid skal være den absolutt viktigste medlemsfordelen.

LO-ledelsen må legge til rette for at lokalapparatet får økonomiske og menneskelige ressurser til å bistå, veilede og støtte opp om de lokale tillitsvalgte fra de ulike forbundene».

Redaksjonskomiteens innstilling:

Oversendes Sekretariatet.

FORSLAG NR. : 5.1.26
FRA : 235 **Stein Grøtting, SL**

Jeg viser til forslag 969 fra Skolenes landsforbund, kongressdok. 8 del 253, og ber om at forslaget tas opp til behandling under dagsordens punkt 5 – vår egen organisasjon.

«Skolenes landsforbund foreslår at LO-kongressen vedtar en uttalelse om egen organisasjon der følgende formuleringer tas inn:

LO har gjennom sin 100-årige historie utviklet seg til å bli en bred hovedsammenslutning med medlemsgrunnlag fra hele arbeidslivet. Rekrutteringen fra de ulike sektorene er imidlertid varierende, slik at store arbeidstakergrupper enten er uorganiserte eller organiserte utenfor LO. LO vil legge opp til at stadig flere organiserer seg - og at valget blir et LO-forbund. I kongressperioden 2001-2005 skal LO videreutvikle faglige og politiske strategier som ivaretar hele mangfoldet av arbeidstakere og sektorer. Målet er at arbeidstakerne må få motivasjon og mulighet til å stå sammen i en felles kamp for faglige rettigheter, for en demokratisk samfunnsutvikling og for menneskerettigheter.

LO vil legge opp til en bred tariffpolitikk som ivaretar et helhetsperspektiv og alle arbeidstakerne. I kongressperioden vil lavtlønte, lønn til langtidsutdannede og likestilling stå sentralt. Den faglige politikken skal være forankret i målet om full sysselsetting, rettferdig fordeling og utvikling av faglige rettigheter. For å nå fram vil LO legge organisatorisk til rette for at profesjonsforbund finner sin naturlige plass i organisasjonen og samtidig søke et nært samarbeid med andre hovedsammenslutninger med solidariske mål. Strategiene for rekruttering og samarbeid skal samle og ikke splitte.

LO vil basere det faglig-politiske arbeidet på et bredt samarbeid med arbeiderbevegelsens egne partier og partier som arbeider for faglige rettigheter og en sterk offentlig sektor».

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres ikke.

Mot 3 stemmer.

FORSLAG NR. : 5.1.27

FRA : 11 Tore Gulbrandsen, EL&IT

Endring i siste avsnitt pkt. 7.

Rapporten med eventuelle endringsforslag sendes ut til forbundene på høring før den sammen med høringssvarene forelegges LOs representantskap i løpet av 1. halvdel av kongressperioden. LOs representantskap gis fullmakt til å fatte eventuelle vedtak innenfor rammen av en hovedstruktur som skal være ett samlende LO både offentlig og privat sektor basert på en sterk forbundstruktur.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres ikke.

FORSLAG NR. : 5.1.28

FRA : 143 Svend Morten Voldsrud, NKF

Det arbeides for å sikre konkurransedyktige forsikringsordninger til unge medlemmer, samt elever og studenter.
(tas inn under punkt 5 – medlemsfordeler).

Redaksjonskomiteens innstilling:

Intensjonen støttes.

Oversendes Sekretariatet.

FORSLAG NR. : 5.1.29

FRA : Svend Morten Voldsrud, NKF

LOs elev- og studentmedlemskap iverksettes innen skolestart 2001. Ordningen finansieres i sin helhet av LO. (tas inn i Sekretariatets innstilling 224. – Forslaget bygger bl.a på forslag 122 og 206).

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres ikke.

FORSLAG NR. : 5.1.30

FRA : 75 Erling Segelstad, FO

Tilleggsforslag til forslag 224 fra Sekretariatet:

Nytt avsnitt tas inn slik:

«Det formaliserte samarbeidet mellom LO og Arbeiderpartiet er ikke hensiktsmessig for videre utviklingen av LO og rekrutteringen av nye grupper».

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres ikke. Mot 3 stemmer.

FORSLAG NR. : 5.1.31

FRA : 326 Oddrun Remvik, Sekretariatet

Endringsforslag til 224.

Første bombepunkt under «ungdom» erstattes med: Det skal legges til rette for at unge medlemmer får tillitsverv på alle nivå i LO og forbundene.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres og innarbeides som første del av kulepunkt i det refererte kapittel.

FORSLAG NR. : 5.1.32

FRA : 326 Oddrun Remvik, Sekretariatet

Nytt bombepunkt tas inn under overskriften «Tiltak for å styrke rekrutteringsarbeidet»:

Samtidig som en tar vare på det beste i organisasjonskulturen fra industriforbundene, må det etableres en organisasjonskultur i LO som fører til at LO blir førstevalget også for langtidsutdannede og ansatte i servicenæringen.

Tilleggsforslag til 224.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

FORSLAG NR. : 5.1.33

FRA : 77 Wenche Bjørnebekk, FO

Tilleggsforslag til 224 fra Sekretariatet.

Nytt avsnitt under overskriften «Ny organisasjonsutredning»:

Målet med organisasjonsgjennomgangen er enklere organisasjonsstruktur lokalt og sentralt, og en organisasjonskultur som tar hensyn til endringene i medlemssammensetningen.

Spesielt skal det vurderes om kartellene skal avvikles, og hvorvidt den lokale LO-organiseringen, inklusiv distriktsapparatet, kan styres fra LO lokalt.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres ikke.

Det vises til forslag om organisasjonsutredning.

FORSLAG NR. : 5.1.34
FRA : 77 Wenche Bjørnebekk, FO

Endringsforslag til 224:

Under overskriften «LOs lokalorganisasjoner» tas følgende inn som nytt første bombepunkt:

Det skal foretas en gjennomgang av den lokale LO-organiseringen med tanke på en enklere struktur og sterkere lokal-demokrati.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres ikke.

FORSLAG NR. : 5.1.35
FRA : 77 Wenche Bjørnebekk, FO

Endringsforslag til 224.

Nytt første bombepunkt under overskriften «Organisasjonskomiteens rolle og mandat» tas inn slik:

I sitt arbeide skal organisasjonskomiteen spesielt legge vekt på å utvikle LO i tråd med de kravene som stilles til en framtidsrettet arbeidstakerorganisasjon. Det innebærer bl.a en organisasjonskultur som både har et likestillingsperspektiv og tar hensyn til nye medlemsgrupper i servicesektoren og blant langtidsutdannede.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

FORSLAG NR. : 5.1.36
FRA : 268 Kjell Finvåg, Oslo

I tillegg til å styrke og skolere de lokale tillitsvalgte, må LO utvide og styrke det juridiske og bedriftsøkonomiske rådgivningsarbeidet.

Bakgrunn:

Med bakgrunn i utviklingen i arbeidslivet, hvor beslutningene ofte tas fjernt fra arbeidsplassene, må tillitsvalgte gis mulighet for raskere å kunne innhente ekstern rådgivning.

Raske omstillinger, fisjon, fusjon, bedriftsnedleggelse og flytting

m.m. er en del av tillitsvalgtes hverdag. Behovet for juridisk og bedriftsøkonomisk rådgivning økes.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget oversendes Sekretariatet.

FORSLAG NR. : 5.1.37

FRA : 194 Per A. Johnsen, FLT

FLT foreslår å styrke LO-sentrene. Dette vil styrke LO, og øke rekrutteringen til LO og forbundene. Med de stadig knappere økonomiske ressurser, bør denne styrking prioriteres fremfor økte ressurser til kartellene (LO industri og LO service).

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget oversendes Sekretariatet.

FORSLAG NR. : 5.1.38

FRA : 275 Ole-Johan Dyste, Oppland

Jeg foreslår å erklære 2002-2003 til ungdommens år!

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget oversendes Sekretariatet.

FORSLAG NR. : 5.1.39

FRA : 276 Terje Johansen, Buskerud

Jeg vil foreslå at det nedsettes en komite, på linje med forslag 133 fra Buskerud, med spesiell vekt på bedre rammevilkår for driften av de nye 20 LO-sentrene!

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget oversendes Sekretariatet.

FORSLAG NR. : 5.1.40

FRA : 31 Aage Andersen, FF

Nytt kulepunkt Punkt 4 side 30 om vår egen organisasjon:

LO sentralt skal yte økonomisk støtte til lokale LO-sentre ut fra lokale tilpasninger (Handlingsplan /budsjett).

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres ikke.

FORSLAG NR. : 5.1.41

FRA : 118 Anne-Karin Bråten, NKIF

Konserntillitsvalgte plass i LO og forbund er viktig for fagbevegelsen for å rekruttere og styrke oss i forhold til arbeidsgiver. Denne delen av organisasjonen må være en del av organisasjonsutredningen.

Motivasjon:

Denne gruppen tillitsvalgte representerer mye ressurser og erfaring som det må tas vare på. I dag avhenger det mye av hvordan det enkelte forbund forholder seg til konserntillitsvalgte. De må sikres en plass innenfor systemet, slik at de ikke fungerer som en fristilt gruppe.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget oversendes Sekretariatet.

FORSLAG NR. : 5.1.42

FRA : 298 Ulf M. Ulriksen, Nordland fylke

Til kontingent og medlemsrapportering.

Det er i dag ingen koordinering mellom forbundenes og LO's IT-systemer når det gjelder medlemsrapportering og kontingent-overføringer.

Dette påvirker i sterk grad det lokale apparat.

LO-kongressen 2001 pålegger Sekretariatet snarest å pålegge forbundene å samarbeide om medlemsrapportering og kontingentinnkreving.

Lokal-organisasjonene må gis anledning til å kunne ha oversikt over egen medlemsmasse og kunne holde oversikt over egen økonomi.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget oversendes Sekretariatet.

Det vises til vedtak vedrørende forslag 334.

FORSLAG NR. : 5.2.1
FRA : 1 Nicolaas Kippenbroeck, APF

Side 12, punktet pressestøtten. Ny 3. setning.

5. avsnitt:

Resultatet av ytterligere forverring i pressestøtten, eller i verste fall moms på aviser, blir følgelig at flere aviser nærmer seg nedleggelse.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

FORSLAG NR. : 5.2.2
FRA : 1 Nicolaas Kippenbroeck, APF

Det nedsettes et prosjekt i samarbeid med FAFO for å utrede konsekvenser for fagbevegelsen av økt E-handel og Internettbaserte offentlige tjenester.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres og innarbeides i forslag 225 fra Sekretariatet.

FORSLAG NR. : 5.2.3
FRA : 83 Anders Skattkjær, NGF

Kommunikasjonsperspektivet og brukervennligheten synliggjøres bedre i innstillingen.

Pressestøtten, side 12, siste avsnitt.

Tillegg: Pressestøtten må være langsiktig og påregnelig.

Fakta om LOs eierskap i A-pressen, i dag gjennom Fagbevegelsens

Investeringselskap FBI, innarbeides i bakgrunnsinformasjonen.

LO-Aktuelt distribueres til flere, økt utgivelsesfrekvens vurderes.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget oversendes Sekretariatet.

FORSLAG NR. : 5.2.4
FRA : 266 Kleiv Fiskvik, Oslo fylke

«Kongressen ber Sekretariatet nedsette et utvalg for å vurdere og utrede om ressurser som brukes i dag til forbundenes fagblader og andre mediainvesteringer, i stedet bør brukes til en dagsavis som sendes eventuelle abonnenter og alle LOs medlemmer. Utvalget legger fram sin utredning til behandling for LOs sekretariat som fremmer innstilling for representantskapet.»

Motivasjon:

Landets dagsaviser/ukepresse og øvrige media gir ofte et overfladisk og ensartet uttrykk for begivenheter og samfunnets utvikling. Det er åpenbart at fag- og arbeiderbevegelsens ideologi, og muligheter for å nå fram med sine synspunkter, i stadig mindre grad gjennom media blir gjort kjent for befolkningen. Arbeiderbevegelsens organisasjoner har i dag store eierposter i presse og kommersiell TV som ikke primært fremmer synspunkter i samsvar med arbeider-bevegelsens ideologiske grunnlag.

LO-forbundene utgir i dag 24 fagblader som kommer ut regelmessig til sine medlemmer. Dette kommer i tillegg til LO-Aktuelt og yrkes- og sektororienterte publikasjoner og blader. Undersøkelser viser at disse bladene ofte ikke framstår som særlig interessante og at de blir lite lest av medlemmene. Dersom store deler av disse ressursene kunne samles i utgivelsen av en dagsavis, ville det behovet som eksisterer for en motvekt mot øvrige dagspresse og media (radio/TV) kunne dekkes. Med bruk av ressurser som de forskjellige fagbladene har, og ved å trekke investeringer ut av presse som for eks kommersiell TV, vil det være mulig å starte en dagsavis med et opplag på over 820.000. Med et slikt opplag må det også kunne påregnes store annonseinntekter.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres ikke.

Det vises til forslag 225 fra Sekretariatet om en helhetlig informasjonsstrategi.

FORSLAG NR. : 5.2.5

FRA : 188 Nina Solem, NKF

LOs administrasjon/sekretariat får i oppgave å utrede og iverksette følgende delprosjekter:

En samlet strategi for mediasatsing, mediaforståelse og

mediaskolering i fagbevegelsen. Arbeidet gis en klar tidsfrist.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres og innarbeides i forslag 225.

FORSLAG NR. : 5.3.1

FRA : 124 Arne Byrkjeflot, NKIF

Ingen trakassering av tillitsvalgte – LO-Kongressen stiller seg bak Boye Ullmann.

LO har for første gang reist søksmål for trakassering av tillitsvalgte. Boye Ullmann, klubbleder og styrerepresentant på NORWESCO siden 1983, har blitt utsatt for trakassering med formål å kvitte seg med en dyktig tillitsvalgt.

LO-Kongressen vil markere at de lokale tillitsvalgte er ryggraden i vår organisasjon. Trakassering av en av disse er en sak for hele LO. Kongressen stiller seg bak LOs søksmål og ber om at det arbeides for bedre beskyttelse av tillitsvalgte og ansattes representanter.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

FORSLAG NR. : 1551.1

FRA : 239 Synnøve Kitdal, NTL

Det fremmes forslag om å endre siste kulepunkt som følger:
«Evaluerer eksisterende medlemsfordeler. Vurdere forslag til å utvikle disse, og innføring av nye, for å forsterke fordeler av å være LO-organisert. Utvalget skal også ta utgangspunkt i forslag i andre kongressdokumenter som går på å styrke egen organisasjon og medlemskapets innhold og styrke».

Redaksjonskomiteens innstilling:

Oversendes Sekretariatet.

FORSLAG NR. : 1551.2

FRA : 205 Stein Stugu, NNN

Tillegg til forslag 1551:

Utvalget skal spesielt vurdere negative konsekvenser ved at det kan bli billigere for arbeidsgiver å ansatte uorganiserte – både i forhold til undergraving av lønnsvilkår og økt press mot enkeltpersoner for ikke å organisere seg.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget oversendes Sekretariatet.

FORSLAG NR. : 301.1

FRA : 142 Gunn R. Fjæstad, NKF

Det må gjennomføres reell likestilling ved at kvinner og menn gis like muligheter innen organisasjonens virkeområde.

Med unntak av Sekretariatet skal det ved valg og oppnevning tas hensyn til at hvert kjønn blir representert med minst 40 % der dette mulig.

Ordlyd er lik NKF's innsendte forslag.

Redaksjonskomiteens innstilling:

11 stemmer: Forslaget tiltres ikke.

Forslag 303 (Sekretariatets innstilling) tiltres.

5 stemmer: Forslaget tiltres.

FORSLAG NR. : 317.1

FRA : 266 Kleiv Fiskvik, Oslo fylke

§ 4 Kongressen.

§ 4. 4, første avsnitt, første linje: «fylkeskonferanse» endres til «fylkesavdeling». Andre avsnitt, første linje «fylkeskonferansen» endres til «LOs fylkesavdeling». Andre avsnitt, tredje linje: «LOs distriktskontor» endres til «fylkesavdelingen».

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres ikke.

Forslag 318 (Sekretariatets innstilling) tiltres.

FORSLAG NR. : 325.1

FRA : 266 Kleiv Fiskvik, Oslo fylke

§ 10 Sekretariatets myndighetsområde.

§ 10.2, «(Bestemmelsen skal også gjelde for LOs distriktssekretærer)» utgår. § 10.14, andre linje «lokalorganisasjoners» endres til fylkes- og lokalorganisasjoners»--.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres ikke.

Forslag 326 (Sekretariatets innstilling) tiltres.

FORSLAG NR. : 326.1

FRA : 329 Janne Moen, HK fagbevegelse

Endre ordlyden i § 10.2 i LOs vedtekter til følgende:

«Å tilsette avdelingsledere og distriktssekretærer.»

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres ikke.

FORSLAG NR. : 333.1

FRA : 266 Kleiv Fiskvik, Oslo fylke

§ 19 LOs lokalorganisasjoner. § 19, Tittel: LOs lokalorganisasjoner endres til «LOs fylkesavdelinger og lokalorganisasjoner». § 19, første linje: etter «lokalorganisasjoner» tilføyes «fylkesavdelinger».

§ 19, siste linje: etter «lokalorganisasjon» tilføyes uten mellomrom «/fylkesavdeling»--. Samme linje i parentes tilføyes: «/fylkets navn».

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres ikke.

Forslag 334 (Sekretariatets innstilling) tiltres.

FORSLAG NR. : 338.1

FRA : 275 Ole-Johan Dyste, Oppland fylke

Viser til forslag 338, og foreslår at alder kommer inn som et hensyn som må tas i punkt a).

Innstilling:

a. I punkt A endres siste setning til:

Det skal så langt råd er tas hensyn til at begge kjønn,

forskjellige landsdeler og yrkesgrupper blir representert.

b) Det har vært diskusjon om hvorvidt medlemmer av LOs revisjonsutvalg er valgbare til kongressen. For å klargjøre dette, foreslås det et nytt pkt:

E: Medlemmer av LOs revisjonsutvalg er valgbare.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

FORSLAG NR. : 339.1

FRA : 266 Kleiv Fiskevik, Oslo fylke

Forslag til endring av «Regler for valg av representanter og vararepresentanter fra fylkene til LOs kongress og representantskap».

Første avsnitt, første linje: «distriktskontor» endres til «fylkesavdeling». Første linje etter «fagforeningene» tilføyes «LOs lokalorganisasjoner og eventuelle fylkesledd i forbundene»---. Andre linje etter «fagforening» tilføyes «LOs lokalorganisasjoner og eventuelle fylkesledd i forbundene»----.

Andre avsnitt, andre linje etter «fagforeningene» tilføyes «LOs lokalorganisasjoner og eventuelle fylkesledd i forbundene».

Første linje etter «fagforeningen» tilføyes: «LOs lokalorganisasjoner og eventuelle fylkesledd i forbundene»----. Andre linje «distriktskontor» endres til fylkesdeling»----. Tredje linje etter «foreningen» tilføyes «LOs lokalorganisasjoner og eventuelle fylkesledd i forbundene»-----. Fjerde linje, etter «foreningens» tilføyes «LOs lokalorganisasjoner eller forbundenes fylkesledds»---.

Andre linje «distriktskontors tilsynsutvalg» utgår og erstattes med «fylkesavdelings styre»---. Andre og tredje linje, «LOs distriktssekretær skal føre»--- utgår og erstattes med «Det skal føres». Fjerde linje, «fagforeningen» endres til «fagforeningene eller forbundenes fylkesledd»-----.

Første avsnitt, første linje «distriktskontors tilsynsutvalg» erstattes med «fylkesavdelings styre»----. Tredje linje «fra fagforeningene» strykes.

Første avsnitt, «Tilsynsutvalget» erstattes med «Fylkesavdelingen styres»----. Andre avsnitt, første setning, etter «lokalorganisasjonene» tilføyes «fagforeningene og forbundenes eventuelle fylkesledd». Andre setning etter «fagforeningene» tilføyes «eller forbundenes eventuelle fylkesledd»----.

Andre linje, «siste fylkeskonferanse før kongressen» strykes og erstattes med «første representantskapsmøte i LOs fylkesavdeling etter at innstillingen er sendt fra styret, og i god tid før fristen for innsending av fullmaktsskjemaer skal være LO i hende». Fjerde linje: «av fagforeningene» strykes. Siste setning som begynner med «Valget skal foretas----», strykes.

Andre avsnitt, «LOs distriktssekretær føre»----, strykes og erstattes med «føres»----.

Nåværende formulering strykes i sin helhet og erstattes med: «fullmaktsskjema for valgte representanter og valgte vara-representanter skal fylles ut, undertegnes og sendes av LOs fylkesavdeling slik at den er LO i hende senest 14 dager før kongressen tar til».

I henhold til LOs vedtekter § 7.1 velger LOs fylkesavdeling en representant og en vararepresentant til LOs representantskap.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres ikke.

Forslag 340 (Sekretariatets innstilling) tiltres.

FORSLAG NR. : 339.2

FRA : 275 Ole-Johan Dyste, Oppland fylke

Tillegg til punkt 5 i Regler for valg av representanter og vara-representanter fra fylkene til LO's kongress og representantskap: Alder føyes til som et hensyn som skal tas ved valg.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

FORSLAG NR. : 347.1

FRA : 266 Kleiv Fiskvik, Oslo fylke

Forslag nr. 347 fra LOs fylkeskonferanse i Oslo tas opp og får følgende endring i tredje linje: «LOs representantskap» strykes og erstattes med «LOs sekretariat».

Forslag nr. 347 under vedtekter for LOs lokalorganisasjoner § 1 Medlemskap, siste avsnitt som begynner med «Lokalorganisasjonens virkeområde» får da følgende ordlyd: «LOs sekretariat» strykes og erstattes med «LOs fylkesavdeling».

Siste setning: «Se LOs vedtekter § 19» strykes og erstattes med: «Se vedtekter for LO-avdelinger i fylkene § 2».

Motivasjon:

At det står «LOs representantskap» og ikke «LOs sekretariat» i forslaget fra LOs fylkeskonferanse i Oslo beror på en skrivefeil. Dette forslaget til vedtektsendring må sees i sammenheng med en rekke andre vedtektsendringer som har direkte forbindelse med LO i Oslos forslag om å opprette LO-avdelinger i fylkene under dagsordens punkt 5, forslag 131. Akkurat som det i vedtektsendringsforslaget fra LOs fylkeskonferanse for Oslo ligger en konsekvens i forhold til forslag nr. 131 under dagsordens punkt 5, er også dette endringsforslaget en slik konsekvens. Dersom det opprettes fylkesavdelinger vil det være unødvendig sentralistisk å opprettholde en ordning hvor endringer i grensene mellom lokalorganisasjonene innen fylkene avgjøres av LOs sekretariat. Det vil være mer rimelig om lokalorganisasjonene i samråd med LOs fylkesavdeling avgjør dette.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres ikke.

Forslag 348 (Sekretariatets innstilling) tiltres.

FORSLAG NR. : 349.1

FRA : 266 Kleiv Fiskvik, Oslo fylke

§ 2 FORMÅL

b) Tredje og fjerde linje «kongressen, representantskapet og sekretariatet» strykes og erstattes med «LOs organer».

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres ikke.

Forslag 350 (Sekretariatets innstilling) tiltres.

FORSLAG NR. : 355.1
FRA : 275 Ole-Johan Dyste, Oppland fylke

Viser til forslag 355 som foreslår å tilføye ungdomsrepresentant etter sekretær. Vil med dette fremme dette forslaget.

Til § 4. Årsmøtet.

Pkt. b.: «Velge styre og revisorer. Leder, kasserer, sekretær og representanter til LOs samarbeidsorgan i fylket velges ved særskilt valg»
Her foreslår vi å tilføye ungdomsrepresentant etter sekretær.

Begrunnelse:

Vi mener det er viktig og få en ungdomsrepresentant inn i lokalorganisasjonen som fullverdig medlem av styret med de rettigheter dette innebærer. Det må legges til rette for at ungdomsrepresentanten får tillagt oppgaver i forhold til lokalorganisasjonens engasjement med tiltak rettet mot ungdom i skoler, vervekampanjer, bedriftsbesøk og lignende i lokalorganisasjonens virkeområde.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslag 361 (Sekretariatets innstilling) tiltres med den endring at ungdomsrepresentant tilføyes etter sekretær.

FORSLAG NR. : 355.2
FRA : 55 Rune Eriksson, FF

Jeg reiser forslag 355 mot Sekretariatets innstilling.

Til § 4. Årsmøtet.

Pkt. b.: «Velge styre og revisorer. Leder, kasserer, sekretær og representanter til LOs samarbeidsorgan i fylket velges ved særskilt valg»

Her foreslår vi å tilføye ungdomsrepresentant etter sekretær.

Begrunnelse:

Vi mener det er viktig og få en ungdomsrepresentant inn i lokalorganisasjonen som fullverdig medlem av styret med de rettigheter dette innebærer. Det må legges til rette for at ungdomsrepresentanten får tillagt oppgaver i forhold til lokalorganisasjonens engasjement med tiltak rettet mot ungdom i skoler, vervekampanjer, bedriftsbesøk og lignende i lokalorganisasjonens virkeområde.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslag 361 (Sekretariatets innstilling) tiltres med den endring at ungdomsrepresentant tilføyes etter sekretær.

FORSLAG NR. : 357.1
FRA : 266 Kleiv Fiskvik, Oslo fylke

§ 4 ÅRSMØTET

Avsnitt, 4. linje: «LOs sekretariat» strykes og erstattes med: «LO-avdelingen i fylket».

Årsmøtet skal:

b) Første setning: Alt etter «sekretær» strykes.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres ikke.

FORSLAG NR. : 361.1
FRA : 44 Stein-Roar Eriksen, FF

Følgende tekst i innstillingen s. 70, § 4, Styret, punkt c), strykes:
«Ved behandling av årsberetning, årsregnskap og virksomhetsberetning har styrets medlemmer ikke stemmerett.»

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres ikke.

FORSLAG NR. : 380.1
FRA : Per Chr. Jacobsen, FF

Vedtekter for LOs lokalorganisasjon.

§ 6, 2. ledd:

«Styret skal velges blant tillitsvalgte som er valgt i henhold til vedtekter eller Hovedavtale.»

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres ikke.

Forslag 380 (Sekretariatets innstilling), 2., 3., 4. og 5. avsnitt tiltres.

FORSLAG NR. : 387.1
FRA : 266 Kleiv Fiskvik, Oslo fylke

§ 9 KONTINGENT

Siste avsnitt: «Landsorganisasjonen» erstattes med «Fylkets LO-avdeling».

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres ikke.

Forslag 389 (Sekretariatets innstilling) tiltres.

FORSLAG NR. : 388.1
FRA : 99 Ingrid Nygård, HK

§ 9 Kontingent (1. avsnitt).

Til dekning av lokalorganisasjonens utgifter utlignes en kontingent på de tilsluttede fagforeninger som fastsettes av årsmøtet.

Kontingenten skal være på maksimum kr. 0,50 pr. uke for halvt betalende medlemmer, og maksimum på kr. 1,- pr. uke for helt betalende.

Som halvt betalende regnes medlemmer med halv stilling eller mindre.

Kontingenten betales inn til lokalorganisasjonen minst en gang pr. kvartal.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres ikke.

Forslag 389 (Sekretariatets innstilling) tiltres.

FORSLAG NR. : 396.1
FRA : 203 Thor Åge Christiansen, NNN

Vedtektene må tilpasses den trend som har skjedd med overgang til store fylkes/regionforeninger.

Begrunnelse:

De senere årene har det vært en radikal overgang fra fagforeninger på den enkelte virksomhet til store fagforeninger som dekker flere fylker, hele fylket eller regioner i et fylke. § 12 er ment å dekke opp denne endringen. Etter vårt syn er dette ikke nok, alle paragrafene må gjennomgåes for å tilpasses til dagenes situasjon.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres ikke.

Forslag 397 (Sekretariatets innstilling) tiltres.

FORSLAG NR. : 398.1

FRA : 266 Kleiv Fiskvik, Oslo fylke

§ 13 GYLDIGHET

Siste setning «Eventuelle tilføyelser....osv., skal lyde:

«Eventuelle tilføyelser og endringer i disse vedtekter som lokalorganisasjonen ønsker å gjennomføre på grunn av spesielle forhold i distriktet, må godkjennes av LO-avdelingen i fylket.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres ikke.

Forslag 399 (Sekretariatets innstilling) tiltres.

FORSLAG NR. : 400.1

FRA : 266 Kleiv Fiskvik, Oslo fylke

§ 1 MEDLEMSKAP

LOs fylkesavdeling er en sammenslutning av alle forbundenes og LOs avdelinger i fylket. Alle avdelinger tilsluttet et forbund innenfor LO i fylket skal stå som medlemmer. LOs sekretariat kan i spesielle tilfeller gjøre unntak, for enkelte forbund eller enkelte avdelinger.

§ 2 FORMÅL

I samsvar med Landsorganisasjonens vedtekter skal fylkesavdelingen:

- arbeide for at LOs lokalorganisasjoner og forbundenes avdelinger og fylkesledd samordner sin faglige og politiske virksomhet, for på den måten ved gjensidig solidarisk samvirke skape enhet i arbeidet for å fremme og samordne lønnstakernes faglige, økonomiske, sosiale og kulturelle interesser,
- drive planmessig studie- og opplysningsvirksomhet ut fra de målsettinger og handlingsplaner som er trukket opp av kongressen, representantskapet, sekretariatet og fylkesavdelingens egne organer om arbeiderbevegelsens målsettinger og om medlemsfordeler og tilbud som LO samordner for forbundene,
- delta i den samfunnsmessige planleggingen av arbeidslivet for å

sikre full sysselsetting og en høyere livsstandard, herunder sørge for å følge opp at samarbeidsavtaler som LO har med andre organisasjoner legges til grunn for samarbeidsforhold i fylket slik at LOs engasjement i forhold til fylkeskommunale og statlige organer på fylkesplan blir ivaretatt,

- oppnevne og velge og innstille på representanter for de organiserte lønnstakere i fylkets styrer, råd og utvalg som de fagorganiserte lønnstakere har interesse av å være representert i,
- virke for og styrke LOs lokalorganisasjoner og LO-sentre i fylket i henhold til vedtekter og retningslinjer og i samarbeid med forbundenes fylkesorganer og LOs lokalorganisasjoner holde god kontakt med fagforeninger og klubber,
- følge opp handlingsplaner og prosjekter / aksjoner som LOs organer har vedtatt ved å innarbeide dette i egne arbeidsplaner for fylket,
- i samarbeid med forbundenes fylkesorganer og LOs lokalorganisasjoner legge grunnlag for aktiv medlemsverving og medlemspleie,
- i samarbeid med og eller etter oppdrag fra forbund bidra til tvisteløsning og opprettelse av tariffavtaler,
- lede faglige fellesarrangementer i fylket, medvirke ved innsamlinger og solidaritetsarbeid, herunder internasjonalt arbeid,
- avgjøre/godkjenne forslag om endring i virkeområdet til LOs lokalorganisasjoner i fylket etter uttalelser fra de berørte lokalorganisasjoner.

§ 3 FYLKESAVDELINGENS ORGANER

Fylkesavdelingens organer skal bestå av:

Årsmøtet

Representantskapet

Styret.

§ 4 ÅRSMØTET

Årsmøtet er fylkesorganisasjonens høyeste myndighet. Det skal sammensettes etter hvert forbunds antall yrkesaktive medlemmer i fylket.

Årsmøtet skal sammensettes fortrinnsvis av representanter som er styremedlemmer i forbundenes avdelinger eller fylkesorganisasjon. Representantene velges av hvert forbunds fylkesvise ledd, og der dette ikke finnes, samordnes valget av fagforeningene/avdelingene innen det enkelte forbundsområde.

Representasjonen skal være én representant fra hvert påbegynt 500 yrkesaktive medlem forbundet har i fylket. Det velges personlig vararepresentant for alle representantene. LOs sekretariat kan i særskilte tilfeller gi dispensasjon for størrelsen på årsmøtet. Til årsmøtet innkalles også utvalget for familiepolitikk og likestilling, ungdomsutvalget og ellers de utvalg styret finner nødvendig. Stemmerett har alle de valgte representantene og fylkesstyrets medlemmer.

Årsmøtet skal:

- Behandle og gjøre vedtak i alle saker som er ført opp på den vedtatte dagsorden. På dagsorden skal alltid stå behandling av beretning for foregående år, regnskap og revisors beretning og planer og budsjett for kommende årsmøteperiode.
- Velge styre og revisorer (se § 11). Leder, nestleder og kasserer velges ved særskilt valg. Styret velges for 2 år om gangen slik at ved første valg velges halvparten av styremedlemmene for 1 år. Leder kan velges for 4 år.
- Velge fylkets representanter og vararepresentanter til LOs kongresser og representantskap (se regler for valg av representanter og vararepresentanter til LOs kongress og representantskap).
- Fastsette eventuell kontingent/driftstilskudd fra medlemsorganisasjonene i fylket jfr. §9.

Årsmøtet holdes ordinært en gang i året i mars/april.

Forslag som ønskes behandlet på årsmøtet, må være styret i hende senest 3 uker før årsmøtet.

§ 5 REPRESENTANTSKAPET

Representantskapet er lokalorganisasjonens høyeste myndighet mellom årsmøtene. Representantskapet skal ha samme sammensetning som årsmøtet.

Møte i representantskapet skal holdes så ofte styret finner det nødvendig, eller når forbundsområder/avdelinger som representerer minst en fjerdedel av medlemmene krever det. Det vises ellers til «Regler for valg av representanter og vararepresentanter fra fylkene til LOs kongress og representantskap, II, pkt. 7».

§ 6 STYRET

Styret skal bestå av minst 7 medlemmer og varamedlemmer. Antall styremedlemmer med varamedlemmer bestemmes av årsmøtet under hensyn til Fylkesavdelingens arbeidsområde.

Styret skal ikke bestå av flere enn 11 medlemmer. Det skal så langt råd tas hensyn til geografisk og forbundsvis fordeling. Styret skal bestå av minst 40% fra ett av kjønnene.

§ 7 STYRETS GJØREMÅL

Styret skal:

- lede fylkesavdelingens daglige virke i samsvar med Landsorganisasjonens vedtak, vedtekter og de retningslinjer fylkesavdelingens representantskap bestemmer,
- avgi årsmelding og regnskap og budsjettforslag (se §§ 9 og 11) som senest 14 dager før årsmøtet sendes representantskapet, de tilsluttede forbunds fylkesledd og avdelinger, LOs lokalorganisasjoner i fylket, samt LO. Det føres årlige regnskaper basert på retningslinjer for LOs budsjett- og revisjonsrutiner,
- utarbeide forslag til dagsorden og innkalle til representantskapsmøter og årsmøter med minst 14 dagers varsel,
- planlegge og iverksette informasjons- og rekrutteringstiltak,
- disponere og legge arbeidsforholdene til rette for fylkets ungdomssekretær, distriktssekretær, fastlønte tillitsvalgte og funksjonærer, samt påse at disse handler i samsvar med instruks og vedtak gjort av fylkesavdelingen og Landsorganisasjonens organer,
- skal etter forslag fra forbundenes avdelinger og LOs lokalorganisasjoner i fylket, velge ungdomsutvalg, familie- og likestillingspolitisk utvalg og de utvalg og komiteer som er nødvendig for å utføre fylkesavdelingens oppgaver,
- Innstille på valg av fylkets representant(er) og vararepresentant(er) til LO-kongressen (se regler for valg av representanter og vararepresentanter fra fylkene til LOs kongress og representantskap).

§ 8 STYRETS MØTER

Styret har møter så ofte lederen bestemmer eller når 3 medlemmer forlanger det.

Det føres protokoll fra møtene som godkjennes av de som deltar i møtet. Styret er vedtaksført når mer enn halvparten av medlemmene er til stede.

Uteblir et medlem uten gyldig forfall fra 3 på hverandre følgende møter, kan vedkommende settes ut av styret, og varamedlem rykker inn som fast medlem.

Møter ledes av lederen og i dennes fravær av nestlederen. Ved stemmelikhet gjør lederens stemme utslaget.

§ 9 ØKONOMI – KONTINGENT

LO gir økonomisk tilskudd fylkesorganisasjonene på samme måte

som til de tidligere distriktskontorene etter regler som LO bestemmer. Øvrige utgifter kan fordeles på forbundsområdene i fylket ved en kontingent. Kontingenten utliknes på fylkets forbundsområder/ forbundenes avdelinger pr. antall yrkesaktive medlemmer.

TILLITSVALGTE OG FUNKSJONÆRER I FYLKESAVDELINGEN

Tillitsvalgte og funksjonærer skal rette seg etter de vedtak som er gjort av fylkesavdelingens organer når disse ikke er i strid med LOs vedtekter og beslutninger. Styret skal utarbeide retningslinjer for verv og stillinger (under hensyn til LO-kongressens vedtak om LO-avdelinger i fylkene, pkt.2). Retningslinjene skal forelegges representantskapet til godkjenning.

Tillitsvalgte kan suspenderes av styret. Suspensjonen kan skje med tap eller bibehold av lønn. Suspensjonen forelegges første representantskapsmøte til endelig vedtak. Under behandlingen av saken har den suspenderte adgang til å møte med talerett.

Funksjonærer kan sies opp av styret med de frister som er avtalt i tilsetningsvilkårene og ellers etter arbeidsmiljølovens bestemmelser.

§ 11 REVISJON

Årsmøtet kan bestemme om det skal benyttes ekstern revisor eller om revisor velges. Under alle omstendigheter skal revisor godkjennes av LO.

Revisjonsberetning skal legges fram for styret og årsmøtet og forelegges LO sammen med regnskapet (§ 4).

§ 12 GYLDIGHET

Disse vedtekter gjelder for LOs fylkesavdelinger og kan ikke fravikes av den enkelte avdeling. Eventuelle tilføyelser og endringer avdelingen måtte vedta på grunn av spesielle forhold i fylket, må godkjennes av Landsorganisasjonens sekretariat.

Forslag til endring:

I samsvar med ovennevnte utgår «Retningslinjer for LOs samarbeidsorganer i fylkene».

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres ikke.

Forslag 401 (Sekretariatets innstilling) tiltres.

FORSLAG NR. : 406.1
FRA : 266 Kleiv Fiskvik, Oslo fylke

Forslag til endring av Retningslinjer for LO-sentrene.

Pkt. 5, siste setning: «LOs distriktssekretær deltar» strykes og erstattes med « En representant fra LOs fylkesavdeling kan delta»

Pkt. 6, 3. avsnitt: «LOs distriktssekretær» strykes og erstattes med: «LOs fylkesavdeling»--.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres ikke.

Forslag 407 (Sekretariatets innstilling) tiltres.

VOTERING (LOs egen organisasjon)

Før kongressen gikk til votering over forslag og innstillinger til pkt. 5, gjorde dirigenten oppmerksom på at det var anledning til å be om ordet for å henvise til forslag som eventuelt var falt ut, men debatten var avsluttet, det var ikke anledning til argumentering.

Forslag 5.1.1 satt opp mot redaksjonskomiteens innstilling.
Innstillingen vedtatt mot 2 stemmer.

Forslagene fra 5.1.2 til 5.1.9.
Innstillingene enstemmig vedtatt.
Forslagene 5.1.10 – 5.1.19.
Innstillingene enstemmig vedtatt.

Forslag 5.1.20.
Kleiv Fiskvik, Oslo fylke, opprettholdt forslaget.
Innstillingen ble vedtatt med stort flertall.

Forslagene 5.1.21 – 5.1.25.
Innstillingene enstemmig vedtatt.

Forslag 5.1.26
Innstillingen vedtatt med stort flertall

Forslag 5.1.27
Tore Gulbrandsen, EI & It, opprettholdt sitt forslag.
Innstillingen ble vedtatt med stort flertall.

Forslagene 5.1.28 – 5.1.29

Innstillingene enstemmig vedtatt.

Forslag 5.1.30

Innstillingen vedtatt med stort flertall.

Forslagene 5.1.31- 5.1.42

Innstillingene enstemmig vedtatt.

Forslagene 5.2.1 – 5.2.5

Innstillingene enstemmig vedtatt.

Forslag 5.3. 1

Dette forslaget, fra Arne Byrkjeflotts, skulle behandles under uttalelser

Uttalelsene

Forslagene 1551.1, 1551,2 og 5.3.1

Innstillingene enstemmig vedtatt.

Forslagene 967, 968 og 969

Dirigenten viste til at det var besluttet å behandle forslagene 967, 968 og 969 under dette punktet på dagsordenen. Alle tre ble vedtatt oversendt sekretariatet.

Sekretariatets innstilling til hele punktet ble dermed tatt opp til votering med de foreliggende endringer.

Enstemmig vedtatt.

VOTERING (Vedtektene)

Dirigenten viste til at her var innledningen allerede gjort, så det var bare å gå rett på avstemningen. Det var 297 stemmeberettigede i salen.

Forslag 301.1, 317.1 og 325.1

Innstillingene enstemmig vedtatt.

Forslag 326.1

Janne Moen opprettholdt sitt forslaget.

Innstillingen fra redaksjonskomiteen vedtatt med stort flertall.

Forslag 333.1-357.1.

Innstillingene enstemmig vedtatt.

Forslag 361.1

Innstillingen vedtatt mot 3 stemmer.

Forslagene 380.1-387.1

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 388.1

Ingrid Nygård opprettholdt forslaget.

Innstilling vedtatt med klart flertall.

Forslag 396.1- 406.1

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Dirigenten tok dermed sekretariatets innstilling til hele punktet, med vedtatte endringer, opp til votering.

Enstemmig vedtatt.

INNSTILLINGER FRA RED. KOMITE 1 (til dagsordenens pkt. 7 og 8)

Gerd- Liv Vallas innledning

Gerd-Liv Valla, redaksjonskomiteens leder, presenterte innstillingen som omhandlet velferdspolitisk manifest og prinsipielt handlingsprogram, kapitlene: Det nye århundre, faglige utfordringer, arbeid til alle, vern om velferden, likestilling, livslang læring og uttalelser om forbrukerpolitikk og om kultur.

Hun kunne slå fast at forslagsaktiviteten hadde vært stor i kongressen, og komiteen hadde hatt mange viktige problemstillinger å diskutere. Hun gjorde oppmerksom på at innstillingen er enstemmig på alle punkter, og hun ville takke komite-medlemmene for godt samarbeid.

Det hadde vært en hektisk aktivitet for å få alle forslag på plass i løpet av natta. Og noen feil hadde sneket seg inn i innstillingen, som nå var delt ut.

Hun gjorde oppmerksom på et avvik fra den trykte innstillingen til forslag 7.11.2. I 3. avsnitt under overskriften « En bedre offentlig sektor», skulle det stå « Offentlig sektor må kontinuerlig satse på kvalitetsutvikling for å kvalitetssikre de offentlige tjenester.»

- Jeg vil begrense mine kommentarer til noen få punkter, sa hun, og ville først kommentere behandlingsmåten man skulle ha på manifestet: Det er jo slik at når man tar opp viktige saker på

flere steder på dagsorden, er det viktig at det er sammenheng og helhet i behandlingen. Det er lett å miste helheten når samme saker står omtalt flere steder, både i handlingsprogrammet og i manifestet. Vi er opptatt av at vi skal unngå for mye overlapping av saker. I noen saker ønsker vi å ta noen større grep enn det som fremgår i handlingsprogrammet.

I komiteen har vi vært enige om at vi skulle gi manifestet en klarere manifestform enn det som fremkommer av sekretariatets innstilling. Sekretariatets innstilling tok utgangspunkt i fakta og dokumentasjon, bl.a. basert på FAFO-prosjektet. Dette er gjort fordi virkelighetsoppfatningen er vesentlig og grunnleggende. Nå har dokumentasjonen gjort sin nytte ved at den er presentert her på kongressen, men vi ønsker likevel å beholde en egen dokumentasjonsdel i manifestet. Komiteen er enig med kongressen i at vi skal ha en klarere manifestform, men at det ikke er mulig å lage et helt nytt manifest basert på de innspill som har kommet på kongressen. Derfor ber vi om at sekretariatet får i fullmakt å redigere et endelig manifest, et velferdspolitisk manifest som gøres todelt, - en manifestdel og en beskrivende del. - Men det skal selvfølgelig være basert på de politiske vedtak som er gjort på kongressen. I komiteen har det vært enstemmighet rundt denne behandlingsmåten, sa Valla.

Når det gjaldt handlingsprogrammet, så ville man følge vanlig praksis slik at man fikk en endelig avklaring på teksten under denne behandlingen på kongressen. Hun sa at det var stor enighet i komiteen. Det var særlig tre saker som hadde fått mye oppmerksomhet, det gjaldt egenandeler på viktige velferdsgoder, det andre var sykehussektoren, både privatiseringen i sykehussektoren, konkurranseutsetting og anbud på offentlige tjenester.

- Egenandelene har vært angrepet med engasjement av flere, og det er fremmet en rekke forslag om disse. Vi er enig i at dette er et viktig tema. Egenandelene har vært inne i en rivende utvikling, og en utvikling som ikke har vært vurdert i en sosial sammenheng.

Her er store grep nødvendig, og LO ønsker å sette i gang en skikkelig prosess hvor vi ikke minst er avhengig av det politiske system.

Mange av forslagene går veldig langt, et går inn for at egenandelene skal fjernes helt. Dette synes vi kanskje er litt vel drastisk, og tjener kanskje ikke saken. I dag utgjør egenandelene i Norge 50 milliarder kroner, og ordningen har mange former og utforminger. Det vi er opptatt av, er å fjerne noen egenandeler på

grunnleggende velferdsgoder. Vi har etter hvert fått egenandeler på skole, rettsvesen og politioppgaver, barnehager m.m. For mange er egenandelene en urimelig belastning. Vi må reversere denne utviklingen av egenandeler på kjerneområdene i velferds-samfunnet.

En spesiell sak er tannhelsen. Det kan kanskje skyldes historiske tilfældigheter, men faktum er at Norge har mye større egenandeler på tannhelsetjenester enn mange andre land. Her må vi se til at særlig utsatte grupper skjermes for egenandeler.

Om sykehussaken er det å si, at vi har laget en egen uttalelse om denne, etter forslag fra Gunhild Johansen. Den bygger på den høringsuttalelsen LO har gitt før behandlingen i Stortinget. Mye av den samme teksten er beholdt, vi har vært svært lojale mot den teksten man ble enig om i sekretariatet. Vi har bare tilpasset teksten til det punktet i den politiske prosessen som vi nå befinner oss i.

Når det gjaldt privatisering, konkurranseutsetting og offentlige anbud, så var også innstillingen basert på at det har vært stor enighet i komiteen som har utredet privat og offentlig virksomhet. Dette hadde hun redegjort for mandag da hun innledet om handlingsprogrammet.

- Den løsningen man er kommet frem til, er akseptert av hele komiteen, saValla.

Og med dette tok hun opp redaksjonskomiteens og sekretariatets innstillinger på dette punkt.

Dirigenten takket Gerd-Liv for innledningen. Han opplyste at det var funnet et adgangskort som kunne hentes ved dirigentbordet, og at lunsjpausen i dag ville bli fra kl. 14.00 til kl. 15.00.

Kongressen tok så fatt på behandling av følgende innstilling som var presentert av valgkomiteens leder:

FORSLAG NR. : 7.0.1
FRA : 37 Boye Ullmann, Oslo FF

S. 49 kulepunkt i rammen

- LO krever økte statlige overføringer til kommunene for å sikre velferden.
- LO skal jobbe for å fjerne egenandelsystemet innen helse- og omsorgssektoren.

- LO må arbeide for at tilstrekkelige overføringer til velferden blir sikret gjennom de store oljeinntektene og en rettferdig skattepolitikk som skattelegger de rike.
- LO vil gjenreise den sosiale boligbygging gjennom bl.a. økte overføringer til student- og ungdomsboliger og ved at Husbanken får større midler for å lavere enn markedsrenta.
- Statlige overføringer til kommunene må øremerkes til barnehager, skolefritidsordninger, skole, eldreomsorg osv. for å sikre velferdsstaten.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Anses dekket av Redaksjonskomiteens innstilling kap. 6, 8 og 9 med unntak av siste som avvises.

Følgende formulering innarbeides som nytt avsnitt med egen overskrift i kap. 6:

Reduserte egenbetalinger

Egenbetaling for offentlige tjenester har hatt en sterk utvikling både i omfang og virkeområder. Den skjer delvis skjult og selv på kjerneområder som bl.a. grunnskole, rettsvesen og politioppgaver. Den skjer uten samlet sosial og fordelingsmessig vurdering som i helsevesen og eldreomsorg. I barnehage og heldagsskole er egenandelen tilfeldig varierende etter bosted og ofte en urimelig belastning for mange familier.

Fjernning av egenbetaling vil umuliggjøre mange av velferdsstatens tilbud. På mange områder vil de være en nødvendig forutsetning for utvikling av anstendige tilbud. Slik var det for barnehagene; slik blir det for eldreomsorgen.

Men samlet sett er egenbetalingene nå blitt for høye og må reduseres. I første omgang er det særlig viktig å få trappet ned egenandelene for skolefritidsordninger og barnehager, for eksempel gjennom en ordning med maksimalpriser. I prinsippet burde skolefritidsordninger og barnehager være et gratis tilbud til alle.

Samtidig må det settes i gang arbeid med en gjennomgang av egenbetalingsordningene for alle velferdsstatens kjerneområder. Denne gjennomgangen må baseres på at utsatte grupper skal skjermes for egenandeler.

FORSLAG NR. : 7.0.2

FRA : 326 Oddrun Remvik, Sekretariatet

LO vil:

- Være pådriver for omstilling og utvikling av offentlig sektor, og

- arbeide mot privatisering av offentlige tjenester.
- Arbeide for å bekjempe fattigdomsutviklingen i samfunnet. Det må settes inn særlige tiltak for å bedre levekårene til fattige barnefamilier.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

FORSLAG NR. : 7.0.3
FRA : 243 Einar Arnulf, NTL

Endring av sekretariatets innstilling til prinsipielt handlingsprogram: Vern om velferden.

«Velferdssamfunnet» erstattes med «Velferdsstaten» i første avsnitt siste setning og tredje avsnitt første setning.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres ikke.

FORSLAG NR. : 7.0.4
FRA : 21 Terje Skog, EL & IT

De 10 punktene i forslag 515 settes inn i rammen for kulepunkter i forslag til Velferdspolitisk manifest.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget anses dekket av Redaksjonskomiteens innstilling.

FORSLAG NR. : 7.0.5
FRA : 37 Boye Ullmann, FF

- LO vil at mye større andeler av oljeinntektene blir brukt til forskning og utvikling av norsk industri.
- LO vil kreve storsatsing på industriell videreutvikling av våre olje- og gassressurser. Midlene må tas fra oljeinntektene eventuelt oljefondet.
- LO ønsker et nytt statlig selskap som kan gå inn i norsk industri for å motvirke aktører som vil høste kortsiktige gevinster.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget anses ivaretatt gjennom redaksjonskomiteens innstilling til forslag nr. 851-852

FORSLAG NR. : 7.0.6
FRA : 277 Jorunn Marki, Buskerud fylke

Forslag til endring av Velferdspolitisk manifest

Forslag til velferdspolitisk manifest tatt opp igjen fra NKFs forslag 512 som skal erstatte forslaget til strykningene.

Fafo-beskrivelsene på side 49 og 50 strykes. Siste avsnitt før kapittel 1 om «Frihet og fellesskap, en gammel ide» på side 51 strykes. Tilbake står oppsummeringen av hva LO vil jobbe for (innrammingen) og siste avsnitt på side 50, samt 1. og 2. avsnitt på side 51. I tillegg foreslås følgende inn som ny innledningstekst til manifestet, 3. avsnitt fra forslag 512:

Innledning

Arbeiderbevegelsens store prosjekt er å utjevne forskjeller og skape en rettferdig fordeling av samfunnets goder. Vårt mål er et samfunn med arbeid til alle, rettferdig fordeling og velferdsordninger der ingen faller utenfor. Lønnspolitikken, politisk styring og regulering av økonomien og en sterk offentlig sektor har vært de viktigste redskapene for å oppnå en slik utvikling. Utfordringene i vårt velferdssamfunn er fortsatt store, og fagbevegelsen vil trappe opp kampen for å bevare og styrke velferdsstaten.

Den norske velferdsmodellen er basert på et samspill mellom privat og offentlig sektor. Denne blandingsøkonomiske modellen har vist seg å ha store fortrinn framfor alle andre kjente samfunnsmodeller. Denne måten å organisere samfunnet på utsettes nå for stort press fra krefter som vil forrykke balansen mellom privat og offentlig sektor, ved å gi markedskreftene større makt og frihet på bekostning av fellesskapet.

Offentlig sektor og velferdsstaten er satt under sterkt politisk og økonomisk press. På flere områder er utviklingen satt i revers, og de sosiale og økonomiske forskjellene i samfunnet er økende. Dette har sammenheng med en grunnleggende omlegging av verdensøkonomien særlig de to siste tiårene, gjennom en sterk internasjonalisering av økonomien.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Avsnitt to tiltres ikke.

Tiltres for øvrig og Sekretariatet får fullmakt til å redigere inn forslagets intensjon.

FORSLAG NR. : 7.1.1
FRA : 81 Roger Andersen, NGF

3. avsnitt side 51 – «Velferdspolitisk manifest» – strykes.
For vårt land kan forpliktelsene knyttet til etablerte velferdsordninger og befolkningssammensetning kreve mer enn veksten i velferdsstatens råderom. Fagbevegelsens krav kan således ikke uten videre basere seg på offentlig nyfinansiering men må i stigende grad dreie seg om å forsvare, reorganisere og omprøve skanser som er vunnet. Utvidelse av fritid og reorganisering av arbeidstid er reformer der vi selv er med på finansieringen. EVU-reformen gjennomføres ved å systematisere og benytte systemer som allerede finnes. Hovednøkkelen til samfunnsformingen på 2000-tallet blir fortsatt å prioritere og effektivisere for å løse nye oppgaver.

1. avsnitt i (samme manifest) i punktet «Prioriteringer og fordeling» foreslås ordet «nedprioriteres» ut.

Skal fagbevegelsen prege det nye århundret som en har preget det forrige, må rollen bli en annen. Nye krav til velferdsstaten kan bare imøtekommes dersom vi både effektiviserer og nedprioriterer etablerte goder.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Første ledd tiltres.

Annet ledd, siste setning, endres til «Nye krav til Velferdsstaten kan best imøtekommes om vi både effektiviserer og omprioriterer».

FORSLAG NR. : 7.2.1
FRA : 255 Dagfinn Brattås, NTF

Fortsatt kamp for Velferdsstaten
Jeg vil ta utgangspunkt i det 21 århundredes velferdssamfunns utfordringer som ligger foran oss.

Gode fellesskapsløsninger må være basis for fortsatt vern og forbedring av velferdsstaten. Likhet, rettferdighet og likeverd må være de bærende elementer i dette arbeidet.

Kampen for vern av velferdsstaten er en samfunnsmessig kamp.

Likeverdige tjenestetilbud over hele landet uansett bosted, sosial bakgrunn og økonomisk evne er selve grunnmuren i dette arbeidet. I likhet med Yngve er jeg enig i at høstens valg blir en kraftprøve som krever full «mobilisering» både faglig og politisk, for å beholde sykelønnsordning, AFP, utdanningsreformen og en rekke andre velferdsgoder som har vært kjempet fram gjennom fagligpolitisk arbeid. Vi må videreutvikle og forbedre velferdsstaten i pakt med viktige samfunnsendringer, og på den andre siden kjempe mot stadig mer aggressive kapitalkrefter. Kanskje har kapitalen aldri hatt så stor makt som i dag. Utfordringene ligger også i å vinne nye generasjoner på veien framover som er sterke nok til å presse kapitalens offensiv tilbake igjen. Dette blir en kraftprøve, men vi skal klare det.

Landsorganisasjonen må i sterkere grad bidra til at det fortsatt skal være mulig å bo i distriktene. Markedet med sine sentraliserende krefter har gjort at distriktene etterkvart blir tappet for tilbud, som er en betingelse for spredt bosetting. Store verdier skapes i distriktsnorge.

Politikken må legge til rette for fortsatt sterke, levedyktige lokalsamfunn, der ikke minst samferdselspolitikken må ivareta folks behov uavhengig av bosted.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget anses dekket av innstillingen.

FORSLAG NR. : 7.2.2
FRA : 237 Tor-Arne Solbakken, NTL

Kapittel 2 i innstilling, Utfordringene erstattes i sin helhet med følgende tekst, hentet fra forslag 503 dog 512:

Utfordringene:

Det er en stor utfordring å utvikle samfunnet og velferdstilbudene slik at de både gir grunnleggende trygghet, og anledning til å realisere egne mål og drømmer. En sterk offentlig sektor er en forutsetning for et solidarisk samfunn. Målsettingen om lik rett til utdanning, helsetjenester, barnehageplasser, kulturtilbud, boliger, sosial trygghet osv. kan ikke oppfylles uten fordeling og utjamning. LO vil spesielt understreke hvor viktig enhetsskolen er for å forhindre klasseforskjeller og utvikle felles kulturelle verdier.

Statlige og kommunale etater og virksomheter er de viktigste forvalterne og utøverne av politiske vedtak. Felles for disse er at

de er underlagt lover og regler som både sikrer offentlig innsyn, forutsigbarhet, rettssikkerhet, likebehandling og kontroll. De politiske vedtakene bestemmer innholdet i velferdsstaten, og de offentlige myndigheter har som oppgave å sørge for at vedtakene blir satt ut i livet. Når vi skal vurdere om kvaliteten på ytelsene fra offentlig sektor er god nok, er det viktig å skille mellom hva som er et resultat av politiske vedtak og hva som er dårlig utførte oppgaver. Kritikk mot det første skal rettes mot politikerne og hvis oppgavene blir for dårlig utført er det byråkratiet som er rette mottaker.

Vår velferd er nært knyttet til det offentlige trygghets- og sikkerhetsnett som skal sikre likhet, rettferdighet og likeverd. Offentlig sektor er i dag utsatt for et stort press i den klare hensikt å redusere utgiftene. Mangelen på forutsigbarhet og økonomisk handlingsrom bidrar til å skape mistillit til ordningene og utrygghet for egen situasjon. LO er opptatt av at samfunnets fellesgoder skal omfatte alle og betales av alle. Særlig viktig i denne sammenheng er å sikre at Folketrygden videreføres og styrkes og at vi får en gjenreise av den sosiale boligbyggingen. Vi aksepterer ikke økt offentlig fattigdom, samtidig som den private rikdommen øker.

Endringene i befolkningssammensetningen medfører at en stadig større del av statens inntekter bindes opp i trygde- og pensjonsutbetalinger. Samtidig blir det politiske handlingsrommet og muligheten til å finansiere andre deler av velferds-samfunnet tilsvarende mindre. Endringer i ytre rammebetingelser, kombinert med ønsket om større valgfrihet og tilpasning til individuelle behov, krever fornyelse og forandring. LO vil bidra til å utvikle velferdsstaten slik at vi ikke velter byrdene over på neste generasjon. For å få til det må politikerne gi andre rammebetingelser. Det innebærer mindre detaljstyring og kontroll, og styrket kommuneøkonomi, samtidig som byråkratiet må være mer fleksibelt, samarbeidsorientert og tilpassningsdyktig.

Mangfoldet av innbyggere med ulike bakgrunn, religion, etnisk opprinnelse, hudfarge og kultur er en berikelse og ressurs for det norske samfunnet. LO vil bekjempe rasisme og fremmedhat og jobbe for at det gis et likeverdig offentlig tilbud for alle uansett kulturbakgrunn og etnisk opprinnelse.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres med unntak av de to første linjer.

Går til Sekretariatet for redigering.

FORSLAG NR.: 7.3.1
FRA : 243 Einar Arnulf, NTL

Kap. 3. Arbeid er grunnlaget – forslag om å fjerne tekst:

I siste setning i fjerde avsnitt strykes ordene «Særlig blant de over 50», slik at setningen blir lydende:

«Hovedoppgaven er å stoppe økende utstøting og frafall og samtidig gi rom for alle som ikke kan yte hundre prosent til enhver tid».

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

FORSLAG NR.: 7.3.2
FRA : 178 Magnar Nilsen, NKF

Forslag til endring av Velferdspolitisk manifest

Forslag til velferdspolitisk manifest tatt opp igjen fra kommune-
forbundets forslag 512.

Deler av kommuneforbundets forslag 512 tas inn etter kapittel 3
«Arbeid er grunnlaget» på side 55 i sekretariatets forslag.

Brutaliseringen av arbeidslivet

Den sterke konkurransen som har utviklet seg i kjølevannet av
den globaliserte økonomien, legger i siste instans et voldsomt
press på arbeidstakerne. Som et resultat av dette er vi i ferd med
å få et stadig hardere klima på arbeidsmarkedet. Utstøtingen fra
arbeidslivet er massiv og sterkt økende. For et økende antall
yrkesgrupper er uførepensjonering nå den mest vanlige måten å
gå ut av arbeidslivet på.

Brutaliseringen av arbeidslivet er ikke bare «noe som skjer».
Sterke interesser står bak og presser fram endringer i økonomi,
samfunns- og arbeidsliv. Disse kreftene ønsker også å svekke
arbeidstakernes rettsvern og opparbeidede rettigheter. LO vil
arbeide for å styrke det kollektive avtaleverket i arbeidslivet og
forhindre at markedskreftene får fritt spillerom gjennom
endringer i produksjonsopplegg, ansettelsesforhold og organi-
sering av virksomhetene.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

FORSLAG NR.: 7.4.1
FRA : 243 Einar Arnulf, NTL

Kap 4 Likestilling, utviklingstrekk og veivalg – forslag om redigering og strykning:

Teksten på sidene 55 og 56 strykes, med unntak av avsnittet øverst på side 56. Dette avsnittet settes inn som nest siste avsnitt i kapittelet.

Ordene «De foran beskrevne» strykes innledningsvis i avsnitt tre på side 57.

Hele kapittelet blir da slik:

Ny overskrift: Likestilling

Likestillingen har kommet langt når det gjelder den rent tallmessige deltakelse i arbeidslivet. Det har i sin tur skapt nye utfordringer hva angår samfunnsorganisering og rollefordeling i hjem, familie og lokalsamfunn. Disse utfordringene forbindes bl.a. med begrepet tidsklemme som innebærer en hektisk hverdag, der barn og kvinner lett blir de mest utsatte. Tilbudene om barnetilsyn og omsorg er ennå ikke tilstrekkelig utbygd. Ansvar for foreldre og andre nærstående oppleves tyngst av kvinner når eldreomsorg og helsevesen ikke strekker til. Et hektisk og krevende arbeidsliv bidrar til å opprettholde et skeivt kjønnsrollemønster. Mer skiftende samlivsmønstre trekker i samme retning.

På den annen side må sosiale ordninger og trygdesystem stimulere deltakelse fremfor yrkespassivitet. Kontantstøtten er den viktigste enkelthindring, men også samspillet mellom skattesystem og behovsprøvde støtteordninger kan motvirke aktiv deltakelse i arbeidsmarkedet.

Trekkene i samfunnsutviklingen roper på fortsatt sterk utbygging av velferdsstatens tjenester. De er også blant de sentrale utfordringene for graden av likestilling generelt. Mye gjenstår særlig for å nå lik representasjon når det gjelder yrke, bransje og stillingsplassering. Kvinner er underrepresentert i jobber og posisjoner med mye makt og mye lønn. De er overrepresentert når det gjelder sykefravær og uføretrygding.

Det har skjedd en gradvis tilnærming i lønn mellom kvinner og menn. Blant heltidsansatte var lønnsnivået for kvinner i 1998 i gjennomsnitt rundt 15 prosent lavere enn for menn. Forskjellen kan i liten grad tilskrives at likt arbeid lønnes ulikt. Størstedelen har sammenheng med lønnsforskjeller mellom yrker og bransjer og kvinners stillingsplassering i et arbeidsmarked som er sterkt kjønnsdelt. Bare 4 prosent av kvinnene er å finne i lederyrker mot 11 prosent

for menn. Disse forskjellene er resultat av en rekke mekanismer i samfunnet som i sum gjør at mye fortsatt gjenstår på full likestilling.

Både målet om økt fritid som ledd i bedre livsstandard, økende krav i arbeids- og familieliv og økt likestilling i hjem og arbeidsliv, tilsier fortsatte arbeidstidsreformer. Et viktig krav i på kort sikt vil være en ukentlig arbeidstid på 35 timer. Det må samtidig bli større mulighet til å ta ut opparbeidet tid i løpet av året gjennom daglige, ukentlige eller månedlige uttak over en lenger tidsperiode. Det langsiktige mål må fortsatt være 6 timers dag/30 timers uke, slik kongressen i 1997 vedtok.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres med følgende unntak:

- 1) *De to kulepunktene på side 56 beholdes.*
- 2) *De beskrivende avsnitt etter kulepunktene plasseres i den beskrivende del.*

FORSLAG NR. : 7.5.1

FRA : 24 Reidunn Wahl, EL & IT

LO skal jobbe for å fjerne egenandelssystemet innen helse- og omsorgssektoren.

Kutt sleivsparket om at ytre venstre ikke er opptatt av verdiskaping s. 61.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslagets annen del tiltres.

Første del ivaretas av nytt avsnitt om egenandeler, jf. 7.0.1.

FORSLAG NR. : 7.5.2

FRA : 79 Jorunn Vindegg, FO

Velferdspolitisk manifest, del 5, underavsnitt:

«Barn har særlig behov for omsorg og rettferd,»

3. avsnitt går ut og erstattes med følgende:

Barn og unges levekår er gitt politisk prioritet. Likevel ser vi for mange eksempler på at barn og unge ikke får de tiltak og tjenester de har behov for. Å sikre barn og unge rettigheter på ulike arenaer er en viktig del av arbeidet for utjamning i samfunnet. Det forebyggende arbeidet for barn og unge i kommunene må styrkes. Dette er særlig viktig i arbeidet mot

kriminalitet blant barn og unge. Barnevernstiltak må videreutvikles og utbygges i offentlig regi. Det må satses aktivt på kompetanseutvikling i barnevernet. Bruker- og aktørperspektivet må bli fremtredene i arbeidet med utsatte barn og unge og deres familier.

(Som innholdet i forslag 538 fra FO.)

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres fra 4. setning og erstatter siste setning i avsnitt 3 i Sekretariatets innstilling.

FORSLAG NR. : 7.5.3

FRA : 237 Tor Arne Solbakken, NTL

Kapittel 5 i innstillingen, Velferdsstatens tjenester uten for mye marked, erstattes i sin helhet med flg. tekst, hentet fra forslag 503

Velferdssamfunnet må videreutvikles og styrkes

Utviklingen av velferdssamfunnet er avhengig av valgene vi foretar når vi fordeler ressursene mellom ulike tiltak og mellom generasjonene. Dette er verdivalg.

LO har som målsetting å skape et samfunn som gir økt livskvalitet for alle i form av trygghet, frihet, mangfold, ansvarlighet og rettferdighet. Full likestilling mellom kjønnene, fellesskap, respekt og tilhørighet er viktige verdier i det gode samfunn. Likeverdige tjenestetilbud over hele landet, uansett bosted, sosial bakgrunn og økonomisk evne, er selve grunnmuren. Adgang til naturen rundt oss og et godt ytre miljø er også en del av velferdssamfunnet.

En positiv samfunnsutvikling er avhengig av både en sterk offentlig og privat sektor, og et godt samspill mellom disse. Måten offentlige tjenester organiseres på vil ha stor betydning for mulighetene og utviklingen av næringslivet, og offentlig sektor er avhengig av et vel fungerende næringsliv som kan bidra til å finansiere velferdsordningene.

Dette gjensidige avhengighetsforholdet gjenspeiles i våre holdninger når LO skal ta stilling til hvordan velferdssamfunnet skal utvikles og fornyes.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres med unntak av de to første linjer. Går til Sekretariatet for redigering.

FORSLAG NR. : 7.5.4
FRA : 77 **Wenche Bjørnebekk, FO**

LO må arbeide for å tøyte markedskreftene gjennom sterkere politisk styring. Effektivitet er ikke den beste målestokk for kvalitet i velferdstjenester, og markedskreftene kan styres. Sterke interesser står bak endringer i økonomi, samfunns- og arbeidsliv, og det er et demokratisk politisk valg å forhindre at markedskreftene får fritt spillerom med fortjeneste som hovedmål.

Blant fagbevegelsens grunnleggende verdier er velferdspolitikken som viktigste virkemiddel for omfordeling. Vi kan ikke drive velferdsstaten etter fortjenestemotiv. Et velferds-samfunn med like rettigheter for alle innebærer at egenbetaling på velferdsordninger må fjernes.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget anses dekket av Redaksjonskomiteens øvrige forslag.

FORSLAG NR. : 7.5.5
FRA : 106 **Eli Ljunggren, HRAF**

Til velferdspolitisk manifest og handlingsplaner.

1. Tannhelse i Norge.

LO som Norges største arbeidstakerorganisasjon skal fremme og stille sterke krav om en tannhelsereform i Norge, som en del av Folketrygden, på lik linje med andre offentlige helsetjenester.

Redaksjonskomiteen må innarbeide dette i punkt 7 i Velferdspolitisk Manifest, Helse for alle. Det må videre inngå i handlingsprogram og handlingsplaner at LO skal arbeide aktivt for en tannhelsereform og påvirke de politiske partiene.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget anses dekket av nytt forslag om egenandeler i Prinsipielt Handlingsprogram under avsnittet «Vern om velferden».

FORSLAG NR. : 7.5.6
FRA : 106 **Eli Ljunggren, HRAF**

«Utbygging av barnehager i offentlig regi og «tak på barnehagesatser»

I Sverige har de valgt å sette tak på 1140 kr fra årsskiftet.

LO må kreve tilsvarende ordning og pris i Norge som en del av utviklingen av velferdsstaten.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget anses dekket av nytt avsnitt om egenandeler, jf. behandling av forslag 7.0.1.

FORSLAG NR. : 7.6.1

FRA : 24 Reidunn Wahl, EL & IT

Økte statlige overføringer til kommunene. LO må gå inn for en styrking av kommuneøkonomien ved betraktelige økte statlige overføringer.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget anses dekket av øvrige forslag.

FORSLAG NR. : 7.6.2

FRA : 12 Tove Johansen, EL & IT

Velferdspolitisk manifest.

Hvordan få det til?

Prioritering og fordeling: 1. avsnitt:

«Nye krav til velferdsstaten kan bare imøtekommes dersom vi både effektiviserer og nedprioriterer etablerte goder».

Denne setningen strykes.

Motivasjon:

Vi kan ikke mene at vi nå har oppnådd en maks grense for hva en velferdsstat kan inneholde, slik at vi ikke kan komme med nye krav uten å samtidig foreslå hva vi skal nedprioritere av tidligere oppnådde goder.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Jf. innstilling 7.1.1.

Siste setning endres til «Nye krav til velferdsstaten kan best imøtekommes om vi både effektiviserer og omprioriterer.»

FORSLAG NR. : 7.6.3

FRA : 174 Mildrid Finnehaug, NKF

Forslag til endring av Velferdspolitisk manifest

Forslag til Velferdspolitisk manifest tatt opp igjen fra NKF's forslag 512 som skal erstatte punkt 6. «Hvordan få det til» i sekretariatets manifestforslag.

Nytt kapittel med overskrift «Framtidige veivalg – nødvendige endringer krever omfordeling» plasseres som siste kapittel i manifestet:

Framtidige veivalg – nødvendige endringer krever omfordeling
Gjennom det århundre vi nå har lagt bak oss, og som mange kaller arbeiderbevegelsens århundre, var det nettopp gjennom omfordelingskamp at fag- og arbeiderbevegelsen bidro til en jevnere fordeling av samfunnets ressurser og utviklingen av en velferdsstat som omfattet langt mer enn sosialstatens minimumsordninger.

Vi står foran en avgjørende kamp om offentlig sektor og den demokratiske styringen av vårt samfunn. Det er en kamp om hvordan samfunnet skal se ut i framtida. Arbeidet mot konkurranseutsetting og privatisering er et forsvar for velferdsstaten, for rettferdig fordeling. Offentlig sektor er vårt viktigste fordelingspolitiske instrument, og er av avgjørende betydning for at Norge fortsatt skal være et av verdens beste velferdssamfunn å leve i.

Sekretariatets forslag kapittel 6 «Hvordan få det til?» utgår i sin helhet.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres med unntak av siste linje.

Går til Sekretariatet for redigering.

FORSLAG NR. : 7.8.1

FRA : 247 Bjørn Halvorsen, NTL

Kapittel 8 i innstillingen Rettferdig fordeling forslag - om stryking og ny tekst fra forslag 503 og 512.

Stryke all tekst og illustrasjoner på sidene 61, 62 og 63 fram til og med de siste fire kulepunktene. Denne teksten erstattes av to nye avsnitt. De tre siste avsnittene i innstillingen beholdes.

Nytt kapittel blir slik:

NY overskrift: Skattesystemet er nøkkelen til rettferdig fordeling

Norge blir stadig rikere. Også i de nærmeste årene vil inntektene fra olje- og gassutvinninger være betydelige. Det må

kontinuerlig vurderes i hvor stor grad oljefondet skal brukes til styrking av velferdsordningene. Det finansielle grunnlaget for velferdsstaten er likevel skatter og avgifter. Det er en viktig del av demokratiet at fastsetting av skattenivået er underlagt politisk styring og kontroll, og at forvaltning og fordeling av offentlige midler baseres på politiske beslutninger. LO vil arbeide for et mer rettferdig skattesystem.

Dagens skatte- og avgiftspolitikkk har en sosial slagside der kapitalinntektene og de som gjennom de siste årene har skummet fløten av den økonomiske veksten, skjermes. I den andre enden av skattesystemet opplever vi at omfanget av gebyrbelagte tjenester og egenandeler har økt sterkt de siste årene. Dette har ført til en omlegging av skattesystemet fra skatt på kapital og formue til økende avgifter på de grunnleggende tjenestene folk er avhengige av. Det er de mest velstående som favoriseres i dagens skattesystem.

Sykelønnsordningen må forsvares. Ledighetstrygden må sikres som en universell statlig ordning. Framstøt for å privatisere ordningen (som Frp foreslår i sitt partiprogram) må avvises. Det er viktig for arbeidsmarkedspolitikkenes slagkraft at den kan samkjøres med en bred tiltaksinnsats. Manpower og andre vikarbyråers fremstøt for å svekke arbeidsmarkedsetaten må avvises.

Uførepensjonen må sikres gjennom at Folketrygdens pensjonssystem blir mer å stole på. Erstatningen for yrkesskade må styrkes ved å ta bedre hensyn til psykiske og fysiske belastningslidelser. Organiseringen av yrkesskedeforsikringen må samordnes og effektiviseres.

For dem som i perioder ikke kan forsørge seg og sine gjennom egen arbeidsinntekt eller pensjon, må sosialhjelp sikre et normalt livsmønster. Ytelsene må sikres gjennom nasjonale normer og forvaltningen av dem bør skje i samspill med andre offentlige tiltak som kan motvirke en varig passiv klientsituasjon.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres med unntak av 2. avsnitt. Går til Sekretariatet for redigering.

FORSLAG NR.:

7.8.2

FRA

:

24

Reidunn Wahl, EL & IT

LO må jobbe for å minske gapet mellom fattig og rik ved å påvirke Regjering og Storting til å øke toppskatten på de høyere

inntektene, jevn økning over tid av kapitalskatten, progressiv beskatning av transaksjoner, øke skatten på aksjegevinster samtidig som moms på matvarer reduseres.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget anses dekket av kap. 8 og tariffpolitisk uttalelse.

FORSLAG NR.: 7.8.3
FRA : 281 Ole Torfinn Vestøl, Aust Agder fylke

Ved oppkjøp og fusjoner og ikke minst ved anbud i kollektivtrafikken, opplever vi stadig angrep på de ordninger vi har fått til gjennom de siste 10 år.

LO må få til ordninger som sikrer oss pensjonsordninger og lønnsforhold i tariffavtalene, som hindrer at vi som jobber i disse bransjene er taperne

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget oversendes Redaksjonskomite II.

FORSLAG NR.: 7.9.1
FRA : 28 Kjell Røttereng, FF

Forslag 546 innarbeides i sin helhet.

LO vil ta initiativ til å gjenreise den sosiale boligbyggingen i Norge med særlig vekt på å gjøre det lettere for ungdom og førstegangsetablerende å skaffe seg bolig. Det er også nødvendig at det i boligpolitikken tas større hensyn til utsatte grupper. I store deler av landet har boligprisene, særlig prisene på bruktboliger, økt kraftig. Aldri har realprisen på boliger vært høyere. Knapphet på boliger bidrar til høye priser. Dette rammer først og fremst unge i etableringsfasen med liten egenkapital og ofte lav inntekt.

Totalt sett bygges det altfor få boliger i forhold til behovet. Først og fremst er det tilbudet til ungdom og familier i etableringsfasen som må bli bedre. Det må lages en statlig plan med finansiering for å øke tilbudet av utleieboliger, studentboliger og lavinnskuddsboliger radikalt. Kommunene, i samarbeid med boligbyggelagene, må legge til rette for utbyggingen. Staten må gå inn med betydelige midler i de enkelte prosjektene.

Med bakgrunn i den vanskelige situasjonen for dem som skal

etablere seg, må det vedtas en forpliktende investeringsplan for en radikal økning av bygging av utleieboliger og lavinnskuddsboliger. Slike tilbud må lages på en slik måte at den enkelte beboer, etter en viss botid, står sterkere i forhold til det ordinære boligmarkedet.

Boligsamvirket må bli et viktigere verktøy for å løse sosiale oppgaver i boligsektoren og ha en helt sentral oppgave i byggingen av utleieboliger og lavinnskuddsboliger. Slike boliger må være en integrert del av det boligtilbud borettslag gir.

Husbanken må også kunne gi tilbud om fullfinansiering eller toppfinansiering ut over den tradisjonelle rollen banken har som finansieringskilde for bygging av nye boliger. Dagens system med etableringslån bør legges om til et system med rettighetslån. Det vil si at alle førstegangsetablerende skal ha en rett til toppfinansiering av lån til sin første bolig. Det må stilles vilkår for å få slike lån, bl.a. at boligen det lånes til skal være av nøktern størrelse og standard og at ordningen må tilpasses gruppas betalingsevne. Staten bør ta tapsrisikoen ved en slik låneordning ved å etablere et fond i Husbanken. Bostøtte må kunne gis i kombinasjon med rettighetslån, slik at dette tilbudet blir tilgjengelig for flere.

I flere kommuner er tilgangen på byggeklare tomter flaskehalsen. Det har også sammenheng med mangelfull planlegging. Det bør vurderes å lovfeste en plikt for hver enkelt kommune om å utarbeide en helhetlig boligplan. En slik plan må inneholde foruten plan for boligbygging, også infrastruktur og analyser av befolkningssammensetning og til- og fraflytting. Slike planer må godkjennes av de regionale statlige myndighetene.

Veivalg:

Landsorganisasjonen i Norge legger vekt på følgende i sitt arbeid for en mer sosial boligpolitikk:

- gjenreise den sosiale boligbyggingen ved å styrke Husbankens rolle og legge til rette nye og bedre finansieringsordninger
- bokostnadene må gjøre det overkommelig å etablere seg med normal lønn
- styrke Husbanken slik at den igjen kan bli et boligpolitisk redskap
- bedre finansieringsordninger for ungdom og førstegangsetablerende
- at det etableres et ikke-kommersielt utleiemarked
- Ungdom og førstegangsetablerende med svak betalingsevne må komme inn under ordningen med bostøtte

Begrunnelse:

En god og høvelig bolig er et grunnleggende velferdsgode. Retten til en god og høvelig bolig må ses på samme måte som retten til arbeid og utdanning. Det må derfor være en samfunnsoppgave å sørge for nok og rimelige boliger. Den sosiale boligpolitikken i Norge har derfor ikke bare vært et virkemiddel, men også en idé om hvordan samfunnet mener folk skal kunne bo i Norge. Boligstandarden i Norge er derfor gjennomgående høy og de aller fleste eier sin egen bolig, enten selv eller gjennom kollektivt eie. De alminnelige bokostnadene i samfunnet må ikke overstige det en person med normal inntekt kan klare. I tillegg må myndighetene gjennom finansieringsordninger sikre at mennesker med lave inntekter også har muligheter for å klare sine boutgifter.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget støttes. Sekretariatet får fullmakt til å redigere inn i kap 9.

FORSLAG NR. : 7.10.1

FRA : 243 Einar Arnulf, NTL

Endring av Sekretariatets forslag nr 600.

I pkt. 5 foreslås følgende tillegg inntatt før siste setning:

«LO ønsker ikke at det skal åpnes for individuell fondsforvaltning av opptjent pensjonskapital».

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres, innarbeides i pkt. 6.

FORSLAG NR. : 7.10.2

FRA : 58 Atle Tranøy, FF

Endringsforslag til forslag nr. 600 frå Sekretariatet.

Nytt pkt. 1:

Pensjonssystemet i Norge må sikre og gi trygghet for en rimelig pensjon i forhold til lønn (som yrkesaktiv), slik at alle dekkes av ytelser som gir to tredels inntektsdekning i pensjonisttilværelsen. Arbeidet med å sikre slik pensjonsdekning prioriteres som den viktigste sosiale reform for LO i kommende kongressperiode.

Pkt 5, ny 1. setning til erstatning for noverande 1. og 2. setning.

LO vil i arbeidet med å sikre rettferdig pensjon for alle arbeide for arbeidstakernes innflytelse over, og tariffregulering av supplerende kollektive pensjoner i arbeidslivet, samtidig som etablerte pensjonsordninger forsvares og videreutvikles.

Pkt 5, ny siste setning:

LOs hovedmål er å sikre gjennomføring av tjenestepensjoner i privat sektor som sikrer målet om rettferdig pensjon, samtidig som LO vil forsvare dagens avtale- og lovregulerte tjenestepensjonsordninger for ansatte i statlig og kommunal sektor.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Siste setning oversendes Sekretariatet. Punktene 2 og 3 behandles av redaksjonskomite I.

FORSLAG NR.: 7.10.3
FRA : 124 Arne Byrkjeflot, NKIF

Tilleggsforslag til innstilling om pensjon; forslag 600.

LO vil arbeide for å endre lov om foretakspensjon slik at ansatte på rehabilitering - eller attføring fortsatt kan få fra bedriftenes tjenestepensjoner.

LO vil arbeide for å modifisere innskuddsbasert pensjon slik at det ikke fører til forskjellsbehandling når det gjelder kjønn.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

1. Anses dekket av pkt. 5 (3. linje) i innstillingen og oversendes Sekretariatet for oppfølging.

2. Innarbeides i pkt. 5 med følgende formulering:

LO vil arbeide for kjønnsnøytral premieberegning.

FORSLAG NR.: 7.10.4
FRA : 256 Tom Edvardsen, NTF

Pkt. 1) andre setning endres til:

Alle bør kunne dekkes av ytelser som gir to tredels inntektsdekning i pensjonstilværelsen.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

FORSLAG NR.: 7.10.5

FRA : 268 Kjell Finvåg, Oslo fylke

Tillegg til LOs pensjonspolitiske prinsipper punkt 2.

LO vil vurdere hvordan man kan ivareta AFP-rettighetene til arbeidstakere som uforskyldt trer ut av AFP-ordningene.

For arbeidstakere med høy alder og lang tilslutning til AFP-ordningen er det urimelig at man mister sine AFP-rettigheter ved bedriftsnedleggelse eller rasjonaliseringer.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Intensjonen tiltres. Oversendes Sekretariatet.

FORSLAG NR.: 7.11.1

FRA : 247 Bjørn Halvorsen, NTL

Forslag om nytt kapittel med følgende tekst hentet fra forslag nr. 512:

Bærekraftig utvikling og en solidarisk verdensorden

Et sentralt område av velferdsutviklingen er kravet om en bærekraftig utvikling. Som fagbevegelse har vi en stor oppgave i å bidra til en helhetlig politikk som forener miljø, sysselsetting og velferd. Intensjonen om å bidra til et sterkere miljøengasjement blant våre medlemmer må realiseres, og krav om en helhetlig politikk for en bærekraftig samfunnsutvikling styrkes.

En bærekraftig utvikling forutsetter rettferdig fordeling av verdens ressurser. Dagens økonomiske system fører verden mot stadig nye miljøproblemer og økologiske katastrofer. Utviklingen med økt transport, økt energibruk, økte utslipp av klimagasser, ødeleggelse av naturens mangfold og jordas evne til å produsere mat står i sterk kontrast til en bærekraftig samfunnsutvikling. Framtidas samfunn må organiseres sånn at alle kan få sine grunnleggende behov tilfredsstilt, uten at det skjer på bekostning av framtidige generasjoners muligheter. Dette krever omfattende endringer i måten vårt samfunn er organisert på.

En solidarisk verdensorden er nødvendig for å lette presset på

naturressursene, og for å få til en mer rettferdig fordeling mellom fattig og rik. Endringer kan bare skapes gjennom global politisk styring, ikke som i dag ved at det globale markedet bestemmer utviklingen. En samfunnsutvikling hvor stadig flere beslutninger overlates til markedet vil forsterke miljøproblemene. Rettferdig fordeling må gå hånd i hånd med miljøpolitikken. Det er en forutsetning for de omstillinger som er nødvendig for å få til et miljøvennlig samfunn.

Dette er kjernen i målet om et bærekraftig samfunn og en viktig kampsak for LO. LO vil arbeide for en helhetlig politikk som forener miljø, sysselsetting og velferd.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget oversendes Redaksjonskomite II.

FORSLAG NR.: 7.11.2

FRA : 30 Rolf Jørn Karlsen, FF

Reiser forslag nr. 825 (Kosmoutvalgets innstilling).

Kommunene skal til enhver tid fokusere på brukernes behov i nåtid og fremtid. Hovedmålet er at kommunene skal levere de nasjonalt vedtatte tjenestetilbud til kommunenes innbyggere til en riktig kvalitet.

- A. Kommunene må gis stabile økonomiske rammevilkår og nødvendig handlingsrom for å sikre kommunens innbyggere et godt tjenestetilbud. Samlet sett må kommunens økonomi styrkes både reelt og gjennom omfordeling mellom økonomisk sterke og svake kommuner.
- B. Kommunene er forskjellig i areal, befolkningsstruktur og infrastruktur. Derfor må politikken formes slik at kommunene i stor grad selv velger organisasjonsformer for hvordan tjenestetilbudet skal utvikles. For LO er det imidlertid et absolutt krav at det offentlige ikke organiserer seg bort fra de folkevalgtes ansvar og styringsmuligheter.
- E. Kommunene må til enhver tid omstille og utvikle seg for å kunne levere det ønskede tjenestetilbudet til brukerne. Det viktigste verktøyet for å utføre en best mulig og kostnads-effektiv tjenesteproduksjon er ikke konkurranseutsetting og privatisering, men satsing på egne ansatte gjennom motivasjon, skoloring, tillit og rammebetingelser.

Følgende legges til grunn ved arbeidet for organisering av virksomheter i kommunene:

1. Største mulig grad av delegering til de enkelte tjeneste-produiserende enheter.
 - a. Styling for overordnet politisk og administrativt nivå bør skje med styling på mål med resultatkrav.
 - b. Det bør stilles krav til rapportering på resultatoppgnåelse og økonomistyring i forhold til budsjett. Krav til rapportering må ikke gjøres for detaljert.
 - c. Ansvarlig leder ved enheten må forplikte seg til resultat-kravene.
2. Kommunens sentrale administrasjon må tilpasses overordnet styling og vurdering av resultatoppgnåelse. Målet må være å overføre administrative resurser til fordel for tjeneste-produksjon.
3. Kontroll og revisjonsfunksjonene må tilpasses organisa-sjonsstrukturen. Revisjon og kontrollapparat bør være garanti for kvalitetskontroll og resultatoppgnåelse.

F. Personalpolitiske retningslinjer.

Kommunen skal ha en overordnet personalpolitikk som skal stimulere og motivere de ansatte i sin yrkesutøvelse. De ansatte er brukernes møte med kommunen og bare gjennom en aktiv og god personalpolitikk kan kommunen forbedre sin tjeneste-produksjon. Utvalget viser for øvrig til samarbeids avtalen mellom Ap, NKF og EL og IT.

- a) De enheter som er delegert ansvar må tilføres den nødvendige kompetanse som gjør dem i stand til å nyttiggjøre seg de tariffavtaler som legger til rette for fleksibilitet og lokal tilpasning.
- b) Gjennom god personalpolitikk kan også brukerne inviteres til å ha innflytelse på organiseringen av virksomheten.
- c) Kommunene og enheten må ikke legge til rette for en politikk der faste stillinger erstattes med midlertidig ansatte og vikarer
- d) Enheten må pålegges ansvar for inntak av lærlinger og kompetansehevende tiltak.

Eierformer.

Etablering av kommunale selskaper som aksjeselskaper, bør unngås dersom det ikke ligger til rette for forretningsmessig selvstendig virksomhet.

- a) Virksomhet som har behov for permanent kapitalpåfyll, er ikke

egnet til å bli fjernet fra direkte styring fra den folkevalgte struktur i kommunen.

Det er ikke forenlig med god forvaltningspraksis at samfunnets ressurser unndras fra politisk styring, kontroll og ansvar ved selskapsdannelser.

Konkurranseutsetting.

Kommunale virksomheter må kunne ta del i konkurranse på like vilkår. En riktig organisering av kommunal virksomhet, der ansatte kan utnytte sin kompetanse, gir større økonomiske gevinster enn konkurranseutsetting av deler av kommunal sektor.

Ved eventuell utsetting av arbeidsoppgaver må kommunene stille krav til tilbyderne om tariffbaserte lønns- og avtaleforhold, herunder helse, miljø og sikkerhet samt skatteattest.

Kommunen må ha kompetanse og ressurser for å stille krav til kvalitet på det produktet det skal leveres anbud på. De totale kostnadene må vurderes før en fatter politisk beslutning om konkurranseutsetting.

Det er en forutsetning for konkurranseutsetting at det foreligger en reell konkurranse situasjon i markedet.

Utskilling av kommunale virksomhetsområder i egne selskaper.

Generelt vil LO advare mot utskilling av kommunale virksomheter. For kommunal virksomhet, som i hovedsak er tjenesteproduksjon, vil oppsplitting i ulike selskaper forhindre utnyttning av felles kompetanse og felles ressurser. Kostnadene ved en byråkratisering av samhandlings- systemer, vil for de fleste kommuner overstige gevinsten. LO vil likeledes understreke viktigheten i fellesskapstenkningen i lokal forvaltning.

Dersom en velger en modell med utskilling, er det en forutsetning at enheten har tilstrekkelige arbeidsoppgaver innenfor kommunal virksomhet.

Statlig styring.

Bruk av sentrale styringsredskaper, som bruk av øremerkede midler, bør begrenses til de tilfeller der det er åpenbart behov for en helhetlig nasjonal satsning.

Statlige kontrollbehov bør dramatisk reduseres. Kommunal revisjon og fylkesmennenes tilsynsmyndighet - bør være tilstrekkelig.

Statlige reguleringer og detaljstyring bør reduseres til fordel for individuelle og fleksible, lokale løsninger. Det bør være tilstrekkelig med nasjonale standarder gjennom lover og forskrifter.

Misbruk eller feilaktig bruk av statlige midler bør få

konsekvenser gjennom direkte virkemidler ovenfor kommunens administrative og politiske ledelse.

Det må snarest mulig foretas en egen gjennomgang av hele det offentlige forvaltningsapparat med sikte på å forenkle og bygge ned administrative apparat i norsk forvaltning. Det er behov for å vurdere både den statlige forvaltningsstruktur, inkludert fylkesmannsembetene samt fylkeskommunens rolle.

Begrunnelse:

Forslaget fremmes for å få en felles plattform internt i LO med hensyn til synet på offentlig sektor, de tjenester den har ansvaret for og hvordan disse tjenester skal produseres.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget anses dekket av nytt kap. 6, gjennom at følgende erstatter avsnittet «Effektivisering må til» i kap. 6 i Sekretariatets innstilling:
En bedre offentlig sektor

Offentlig sektor er vårt viktigste fordelingspolitiske instrument, og er av avgjørende betydning for at Norge fortsatt skal være et av verdens beste velferdssamfunn å leve i. Uten prioritering vil velferdssamfunnet langsomt bygges ned. Uten økonomisk grunnlag vil tilbudene mangle. Da vil markedet overta og først og fremst styres av de med mye penger. De vil etterspørre tjenestene; de vil også tjene på å utvikle produksjonstilbudene.

Offentlig sektor må stadig fornyes og effektiviseres for å levere de riktige tjenestene og de gode tjenestene. Det stiller imidlertid store krav å forfølge denne ambisjonen. Et system avhengig av den politiske beslutningsprosess er ofte tungt å fornye. Den politiske høyresiden har privatisering som mål i seg selv. Næringslivet ruster seg for å overta. Og velgerne trekkes mot partier med skattelette på programmet.

Kommunene må til enhver tid omstille og utvikle seg for å kunne levere det ønskede tjenestetilbudet til brukerne. Det viktigste verktøyet for å utføre en best mulig og kostnadseffektiv tjenesteproduksjon er imidlertid ikke konkurranseutsetting og privatisering, men satsing på egne ansatte gjennom motivasjon, skolering, tillit og rammebetingelser. Når lønnsomhet er målet, blir de enkle og betalingsvillige brukerne prioritert, mens andre må vike. Og arbeidstakerrettigheter blir brikker i et spill.

Kommunene er forskjellige i areal, befolkningsstruktur og infrastruktur. Derfor må politikken formes slik at kommunene i stor grad selv velger organisasjonsformer for hvordan tjeneste-

tilbudet skal utvikles. For arbeiderbevegelsen er det imidlertid et absolutt krav at det offentlige ikke organiserer seg bort fra de folkevalgtes ansvar og styringsmuligheter.

FORSLAG NR. : 7.11.3
FRA : 136 Mari Sanden, NKF

Forslag til endring av Velferdspolitisk manifest
Forslag til Velferdspolitisk manifest tatt opp igjen fra NTLs forslag 503 og NKFs forslag 512.
Nytt kapittel med overskrift «Privatisering».

Privatisering

Et av de mest slående utviklingstrekkene i den globale økonomien er de multinasjonale selskapenes voldsomme konsentrasjon av makt og ressurser. I stort tempo overtar de kontrollen over en økende andel av verdensøkonomien. Dette har ført til en sterkt voksende privatiseringsbølge verden over og fører til en omfattende omfordeling av samfunnets ressurser – fra offentlig til privat.

Sentralt i debatten om effektivisering av offentlige tjenester står krav om innstramming i budsjettene, privatisering og konkurranseutsetting. Kravet forsterkes ytterligere av at kritikerne hevder at offentlig sektor er ineffektiv og uproduktiv, sløser med ressursene, fortrenger privat virksomhet, og at den dessuten er mest opptatt av å beskytte egne arbeidsplasser. Det hevdes at det ikke spiller noen rolle hvem som produserer en tjeneste, bare politikerne sikrer finansieringen og bestemmer fordelingen. Tanken bak er at konkurranse om oppdragene skjerper kravene til kvalitet og fremmer effektivitet. LO mener at slike unyanserte holdninger bidrar til å tilslore debatten, og kun tjener dem som ønsker privatisering av ideologiske grunner.

LO aksepterer ikke at ansvaret for grunnleggende offentlige tjenester i økende grad begrenses til kjøp av tjenestene og at man bare bytter leverandør når tjenesten ikke holder mål. På denne måten reduseres kostnadene og kvalitetsvurderingene til et juridisk problem knyttet til kontraktsforståelse, istedenfor til en politisk vurdering av ressursbruk og organisering. Samtidig utvikles private monopoler innenfor viktige samfunnsoppgaver, uten at de er garantister for lavere pris og bedre kvalitet. LO vil at grunnleggende velferdsgoder fortsatt skal sikres og fordeles gjennom en sterk offentlig sektor.

For å motvirke en samfunnsutvikling som reduserer det offentliges ansvar for fellesgodene, vil LO arbeide for å tøyne markedskreftene gjennom sterkere politisk styring, og arbeide aktivt mot privatisering av offentlig sektor.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget anses dekket gjennom nytt kap. 6, jf behandling av punkt 7.11.2.

FORSLAG NR. : 1553.2

FRA : 203 Thor Åge Christiansen, NNN

Forbrukermakt, tillegg til avsnitt 3:

«LO krever gebyrfri bruk av lønnskonto. Herunder innskudd, uttak og betaling av regninger».

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres med følgende tillegg til 3. avsnitt i «Forbrukermakt»:

Innskudd, uttak og bruk av lønnskonto gjennom elektroniske tjenester må være gebyrfri.

FORSLAG NR. : 1553.3

FRA : 239 Synnøve Kitdal, NTL

Tillegg til 3. avsnitt.

Gjennom innføring av elektroniske tjenester sparer bankene mye ressurser, og LO kan ikke akseptere at brukerne betaler gebyrer for å benytte disse tjenestene.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres, samme som 1553.2.

FORSLAG NR. : 1560.1

FRA : 312 Gunhild Johansen, Sekretariatet

Forslag til uttalelse om sykehusreformen:

Offentlig helsetjeneste – grunnleggende for velferdsstaten
LO-kongressen er enig i at det er nødvendig med omfattende reformer innenfor sykehussektoren. Dette gjelder selv om norske sykehus generelt holder høy kvalitet, og spørreundersøkelser

viser at brukerne stort sett er fornøyd. LO-kongressen krever imidlertid mer medvirkning fra de berørte og deres organisasjoner i det videre arbeidet med reformen. Dette gjelder både innrettingen av reformen som helhet og de ansattes vilkår.

I det videre arbeidet vektlegger kongressen at følgende prinsipper legges til grunn:

- Offentlig helsetjeneste er grunnleggende for et godt velferdssamfunn. Helsetjenesten bør være offentlig styrt, og sykehusene bør være offentlig drevet.
- Organiseringen må være slik at alle grupper skal ha reell tilgang til fullgode helsetjenester. Private selskaper med overskudd som mål er ikke egnet som modell for samfunnets organisering av sykehustjenester.
- Spesialisthelsetjenesten skal ikke kunne styres etter markedsøkonomiske prinsipper som kontraktstyring etter anbudsprinsippet legger opp til.
- De regionale helseforetakene bør også være en del av forvaltningen, og ikke organiseres etter en foretaksmodell.
- LO er skeptisk til en fristilling av sykehusene og øvrig spesialisthelsetjeneste til egne rettssubjekter. En forvaltningsmodell med utvidede fullmakter vil være en bedre løsning. Dersom helseforetak blir en realitet, må styrene være bredt sammensatt og demokratisk valgte.
- En utvikling mot privatisering av sykehustjenester er helt uakseptabel for LO. En ny lov må styrke offentlig eie og drift i sykehussektoren. Det må ikke åpnes for at aksjeselskap skal drive med virksomhet som naturlig hører inn under det offentlige sykehusets virksomhet.
Endringer i budsjetterings- og regnskapssystemer, blant annet overgang til nettobudsjettering, må ikke føre til økte brukerbetaling.
- De ansattes vilkår må sikres ved omorganiseringen. LO understreker særlig at de ansattes pensjonsvilkår må opprettholdes eller styrkes.

LO-kongressen mener at disse prinsippene er en absolutt forutsetning for at reformen skal kunne gjennomføres.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Følgende uttalelse foreslås:

Uttalelse fra LO-kongressen til Stortingets sosialkomité:

Offentlig helsetjeneste – grunnleggende for velferdsstaten

LO-kongressen er enig i at det er nødvendig med omfattende reformer innenfor sykehussektoren. Dette gjelder selv om norske sykehus generelt holder høy kvalitet, og spørreundersøkelser viser at brukerne stort sett er fornøyd. LO-kongressen krever imidlertid mer medvirkning fra de berørte og deres organisasjoner i det videre arbeidet med reformen. Dette gjelder både innrettingen av reformen som helhet og de ansattes vilkår.

I det videre arbeidet vektlegger kongressen at følgende prinsipper legges til grunn:

- Offentlig helsetjeneste er grunnleggende for et godt velferdssamfunn. Helsetjenesten bør være offentlig styrt, og sykehusene bør være offentlig drevet.
- Alt i alt vil LO ikke motsette seg at Staten skal eie sykehusene.
- Organiseringen må være slik at alle grupper skal ha reell tilgang til fullgode helsetjenester. Private selskaper med overskudd som mål er ikke egnet som modell for samfunnets organisering av sykehustjenester.
- LO er i mot at det legges opp til at spesialisthelsetjenesten skal kunne styres etter markedsøkonomiske prinsipper som kontraktstyring etter anbudsprinsippet legger opp til.
- De regionale helseforetakene bør også være en del av forvaltningen, og ikke organiseres etter en foretaksmodell.
- LO er skeptisk til en fristilling av sykehusene og øvrig spesialisthelsetjeneste til egne rettssubjekter. LO mener en forvaltningsmodell med utvidede fullmakter, eventuelt en forvaltningsbedriftsmodell, synes å være bedre løsninger. Dersom helseforetak blir en realitet, må styrene være bredt sammensatt og demokratisk valgte.
- En utvikling mot privatisering av sykehustjenester er helt uakseptabel for LO. En ny lov må styrke offentlig eie og drift i sykehussektoren. Det må ikke åpnes for at aksjeselskap skal drive med virksomhet som naturlig hører inn under det offentlige sykehusets virksomhet.
- Endringer i budsjetterings- og regnskapssystemer, blant annet overgang til nettobudsjettering, må ikke føre til økte brukerbetalingar.

De ansattes vilkår må sikres ved omorganiseringen. LO understreker særlig at de ansattes pensjonsvilkår må opprettholdes eller styrkes. LO-kongressen ser dette som en absolutt forutsetning for at reformen kan gjennomføres 1. januar 2002.

FORSLAG NR. : 1561.1
FRA : 235 Stein Grøtting, SL

TIL STORTINGET OG REGJERINGEN
UTTALELSE FRA DEN 30. ORDINÆRE LO-KONGRESSEN

OPPVEKST- OG SKOLEPOLITIKK

Utviklingen av enhetsskolen og gratis offentlige opplærings-tilbud til barn, unge og voksne har vært en sentral kampsak gjennom LOs historie, og kampen videreføres som en sentral del av fagbevegelsens velferdspolitikk.

I vår tid øker avstanden mellom virkeligheten og de gode intensjonene som er nedfelt i lover og forskrifter. Barn, ungdom og voksne under grunnutdanning møter ulik kvalitet i skolefritids-, skole- og opplæringstilbud, avhengig av hvilken kommune eller hvilket fylke de tilhører og hvor i kommunen eller fylket de bor.

De bygningsmessige og arbeidsmiljømessige forhold er alt for ofte dårlige og direkte helsefarlige. Midler til utstyr er salderingspost. I de senere åra har rammevilkår og kommunale prioriteringer ført til økte forskjeller i opplærings- og oppvekststilbudene. Økt sentralisering, omgåelse av nærskoleprinsippet, såkalt fritt skolevalg og manglende vedlikehold av skoleanlegg er karakteristisk for utviklingen.

Manglende minstestandarder i opplæringsloven og desentralisering av myndighet forsterker ulikhetene. Alt dette har, sammenholdt med økte forskjeller i det antall undervisningstimer elevene får, også svekket mulighetene for å realisere det lovfestede prinsippet om tilpasset opplæring. Enhetsskolen er også truet av at et økende antall barn tas ut av den offentlige skolen til fordel for private skoler. Plass i skolefritidsordningen blir for dyr for mange foreldre.

Egenbetaling øker stadig, også innenfor tilbud som etter loven skal være gratis. Private løsninger blir mer vanlige. I våre naboland er de første børsnoterte grunnskolenes en realitet, og private videregående skoler basert på profitt er opprettet i Norge. Sterke krefter arbeider for at privatiseringen i oppvekst- og skolesektoren skal skyte fart. I år har dessuten et stortingsflertall bestemt at det skal overføres offentlige midler til private skoler som formidler et ekstremt antidemokratisk og likestillingsfiendtlig verdisyn.

Finansieringsordningene er en direkte årsak til mange av disse forholdene. Systemet har utviklet seg slik at nasjonale mål

fastsatt av storting og regjering ikke blir fulgt opp lokalt. Vi ser en rik stat som forvalter ufattelige verdier, samtidig som mange kommuner og fylkeskommuner er fattige og må ty til låneopptak for å finansiere ordinær virksomhet. Dette skaper mistillit til politisk og demokratisk styring og reder grunnen for et sterkt privatiseringspress.

LO er kritisk til dagens overføringssystem mellom stat og kommuner. Dagens ordning er til hinder for at det utvikles gode, demokratiske og offentlige oppvekst- og opplæringstilbud til barn og unge.

LO går imot stykkprisfinansiering og såkalt fritt skolevalg.

LO tar sterk avstand fra privatisering i oppvekst- og skolesektoren.

Det er nødvendig med et gjennomgående gratisprinsipp i grunnskolen og videregående skole og en kraftig bygnings-, utstyrs- og ressursmessig opprustning for å dempe privatiseringspresset.

På bakgrunn av dette krever LO at

- regjeringen legger fram en handlingsplan for en landsomfattende opprustning av offentlige skole- og skolefritidsanlegg
- det i opplæringsloven fastsettes nasjonale standardkrav til lokaler, areal, bemanning, ledelse og innhold i skolefritidsordningen
- det i opplæringsloven nedfelles standarder for elevenes fysiske og psyko-sosiale arbeidsmiljø og regler for sanksjoner mot fylker og kommuner som tilsidesetter lovens bestemmelser
- det i opplæringsloven fastsettes nasjonale standardkrav til skolestørrelse, tids- og bemanningsressurser i skoleverket
- stykkprisfinansiering forbyes gjennom opplæringsloven
- nærscoleprinsippet videreføres i skolelovgivningen
- gratisprinsippet er absolutt for all virksomhet i skolens regi
- storting og regjering finner fram til et overføringssystem mellom stat og kommuner/fylkeskommuner som på en bedre måte enn dagens ordning sikrer skolene tilstrekkelig med ressurser til å gjennomføre kvalitetsmessig og god opplæring.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Intensjonen i forslaget tiltres, og gis følgende formulering i kapittel 5, under avsnittet «En skole for alle»:

Kommuner og fylker prioriterer økonomien til skolefritids-, skole- og opplæringstilbud forskjellig. Dette medfører store kvalitetsforskjeller på opplæringa og på vedlikeholdet av skoleanleggene.

Svakere kommuneøkonomi medfører mindre ressurser til undervisning som igjen svekker mulighetene til å realisere det lovfestede prinsippet om tilpasset opplæring. Forringelse av enhetsskolen øker presset på privatisering i oppvekst- og skolesektoren.

FORSLAG NR. : 1562.1
FRA : 236 Gro Standnes, SL

«Den 30. ordinære LO-kongressen krever at Regjeringen legger til rette for at besøksvisumsordningen praktiseres slik at innbyggerne i landet vårt kan få slekt og venner fra visumpliktige land på besøk». Begrunnelse:

Utlendingsdirektoratet og Kommunal- og regionaldepartementet bruker ofte begrunnelsen «manglende returforutsetning» for å avslå søknader om besøksvisum fra familiemedlemmer og venner av innbyggere i Norge, på tross av at deres vertskap garanterer økonomisk for retur til hjemlandet.

Redaksjonskomiteens innstilling:
Forslaget oversendes Redaksjonskomite II.

FORSLAG NR. : 1562.2
FRA : 105 Bjørg Røv, HK

Ber om at følgende uttalelse blir vedtatt av LO-kongressen:

LO-kongressen ser med bekymring på at våre medlemmer innenfor luftfart og reiseliv får sine arbeidsplasser truet av de høyeste luftfartsavgiftene i Europa.

Norske flyselskaper betaler i dag nærmere 40% av sine inntekter direkte til den norske stat i form av avgifter.

Da Stortinget vedtok deregulering av luftfarten i 1994, fastslo de samtidig at det skulle være like konkurransevilkår for flyselskapene.

Slik det er i dag favoriseres selskaper som i hovedsak opererer utenfor Norge.

Dagens avgiftsnivå truer ikke bare arbeidsplassene innen luftfarten, men også næringslivet i distriktene.

Redaksjonskomiteens innstilling:
Forslaget oversendes Redaksjonskomite II.

FORSLAG NR. : 8.1.1
FRA : 79 **Jorunn Vindegg, FO**

Til prinsipielt handlingsprogram

6. avsnitt under overskriften «Det nye århundrets faglige utfordringer» som innledes med «Kravet om arbeid» strykes.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

FORSLAG NR. : 8.2.1
FRA : 240 **Tone Sønsterud, NTL**

Dagsordens punkt 8 - del 3. Prinsipielt handlingsprogram - sekretariatets innstilling

Kapitlet «Arbeid til alle»

Forslag 744 fra NTL innarbeides i avsnitt 7 og blir nest siste setning.

Forslaget lyder:

«LO vil arbeide for en utviklingsorientert livsfasepolitikk der det legges vekt på å inkludere alle arbeidstakere i en personalpolitikk, som tar hensyn til individuelle tilpasningsbehov gjennom alle faser av de tilsattes yrkesaktive liv».

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

FORSLAG NR. : 8.2.2
FRA : 239 **Synnøve Kitdal, NTL**

Nest siste setning på side 6 i sekretariatets innstilling erstattes med følgende tekst:

Markedsøkonomien må underlegges sterk styring gjennom samarbeid mellom myndigheter, næringsliv og arbeidstakere.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

FORSLAG NR. : 8.2.3
FRA : 169 Inge Mellemsæther, NKF

Gjennom Arbeidsmiljøloven sikre rett til tilsetning i full stilling, som hovedregel.

Redaksjonskomiteens innstilling:
Forslaget oversendes Redaksjonskomite II.

FORSLAG NR. : 8.2.4
FRA : 13 Jan O. Andersen, EL & IT

Endringsforslag til sekretariatets innstilling:
Avsnitt 2 side 6 og avsnitt 1 side 8 fjernes eller omarbeides slik at det ikke er noen tvil om at dette ikke er en støtte til forslagene i Stabelutvalgets innstilling.

Redaksjonskomiteens innstilling:
Oversendes Redaksjonskomite II.

FORSLAG NR. : 8.2.5
FRA : 79 Jorunn Vindegg, FO

2. kulepunkt under overskriften «Arbeid for alle» erstattes med:
Øke sysselsettingen ved å føre en aktiv og helhetlig samfunns-
politikk.

Redaksjonskomiteens innstilling:
Forslaget tiltres ikke.

FORSLAG NR. : 8.2.6
FRA : 82 Olav Boye, NGF

Arbeid for alle side 6.

4. avsnitt erstattes med:

Det er en stor etterspørsel etter kvalifisert arbeidskraft både i offentlig og privat sektor. På den annen side vil økt bruk av informasjonsteknologi og effektivisering redusere det totale behov for arbeidsinnsats. Kraftig satsing på utdanning, etter- og videreutdanning og ikke minst bestemmelser i lover og avtaler om deling av arbeid og arbeidstidsreformer er svaret på disse viktige utfordringene.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Tiltres ikke. Teksten ellers anses dekket av handlingsprogram og uttalelser.

FORSLAG NR. : 8.2.7

FRA : 82 Olav Boye, NGF

Arbeid for alle side 7.

Nytt strek punkt mellom 4 og 5.

- Den nye loven for arbeidslivet skal ha bestemmelse om forbud mot arbeidsutleie.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget oversendes Redaksjonskomite II.

FORSLAG NR. : 8.2.8

FRA : 84 Tone Granberg Løvlien, NGF

Kap. Arbeid til alle.

Nytt strekpunkt:

Dagpenger indeksreguleres og utbetales så lenge ledigheten varer.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslagets første del tiltres og oversendes sekretariatet.

FORSLAG NR. : 8.2.9

FRA : 233 Rigmund Storøy, NSF

LO skal arbeide for at norske arbeidsplasser til sjøs gis konkurransedyktige og stabile rammevilkår.

Norsk Skipsfart opplever igjen en massiv utflaggingsbølge. Dette er en følge av ustabile rammevilkår for skipsfarten gjennom mange år, samt at norske sjøfolk har dårligere rammevilkår enn sjøfolk i andre europeiske land det er naturlig å sammenligne seg med. Disse landene har innført ordninger for egne sjøfolk som gjør at sjøfolkene er langt mer konkurransedyktige enn nordmenn.

Utflagging av norske skip, ofte til bekvemmelighetsflagg, vil føre til store tap av norske arbeidsplasser til sjøs, samtidig som kravene til sikkerhet og kvalitet for skipene går ned.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Avsnittet, Verdiskapning – grunnlaget for velferd.

Veivalg:

Kulepunkt en, endres til å lyde:

At norsk næringsliv og norske arbeidstakere skal ha stabile og totalt sett konkurransedyktige rammevilkår.

FORSLAG NR. : 8.4.1

FRA : 223 Paul Magnus Gamlemshaug, NPKF

Endringsforslag til punkta på side 11 i innstillinga fra sekretariatet.

Pkt. 2 endrast til:

Styrke og fondsbasere folketrygden og opprettholde dagens sykelønnsordning.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres ved flg. formulering:

gjenreise Folketrygden som en pensjonskontrakt å stole på gjennom fondering og en fast reguleringsteknikk som hindrer verditap (jfr. forslag nr. 600).

Opprettholde dagens sykelønnsordning.

Pkt. 3 endrast til:

Opprettholde og utvikle en sterk, kostnadsbevisst og serviceinnstilt offentlig sektor og motarbeide privatisering av offentlige tjenester.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

Pkt. 4 endrast til:

Styrke og videreutvikle offentlige helse- og sosialtjenester i samarbeid med brukergruppenes organisasjoner.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget oversendes sekretariatet for nærmere utredning.

Nytt punkt etter pkt. 4:

Sikre offentlig eierskap og styring av sykehusene, underlagt demokratisk kontroll organisert i en forvaltningsmodell med utvidede fullmakter.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Jfr. egen uttalelse. Forslag 1560.1 i Velferdspolitisk manifest.

FORSLAG NR. : 8.4.2

FRA : 76 Solveig Nysether, FO

VERN OM VELFERDEN: s. 11

- erstatt bombe pkt. 1:- Sikre og videreutvikle velferdsstaten

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

- erstatt bombe pkt. 6: - For universelle ordninger – mot egenandeler

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget ivaretas av behandlingen av 8.4.3.

- erstatt bombe pkt. 7: - Barnehage og SFO-tilbud som er gratis, og tilpasset barnas og arbeidstakernes behov.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget ivaretas av behandlingen av 8.4.4.

- erstatt bombe pkt. 10: Et barnevern som sikrer gode tjenester til utsatte barn og unge over hele landet.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres med følgende formulering:

«Et barnevern som legger barnas interesser til grunn og som sikrer gode tjenester til utsatte barn og unge over hele landet».

Nytt bombe pkt.: - Sikre rekruttering og kompetanse i helse- og sosialsektoren.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

FORSLAG NR. : 8.4.3

FRA : 269 Randi Waack, Oslo fylke

Endringer til pkt. «Vern om velferden» s. 10 og 11 i Sekretariatets innstilling:

s. 11 – kulepkt. 2 – tilføyelse:

«... og sørge for at reguleringen av grunnbeløpet følger utviklingen i samfunnet».

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres og anses dekket av innst. til 8.4.1

s. 11 – kulepkt. 6 – teksten erstattes med følgende:

«Egenandelssystemet innen helse- og omsorgssektoren fjernes».

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget ivaretas gjennom omformulering av kulepunkt nr. 6: Gjennomgang av egenbetalingssystemet med sikte på samordning, reduksjon av urimelig høye satser og skjerming av utsatte grupper, herunder egenbetaling av tannlegeutgifter.

FORSLAG NR. : 8.4.4

FRA : 236 Gro Standnes, SL

PRINSIPIELT HANDLINGSPROGRAM

Under «Vern om velferden» /veivalg (s.11) innarbeides følgende prikk-punkt:

Gratisprinsippet innenfor offentlig grunnskole og videregående skole må bli en realitet.

Foreldrebetaling i barnehager og skolefritidsordninger skal nedtrappes. (Jf. deler av forslag nr. 524 fra Skolenes Landsforbund)

Redaksjonskomiteens innstilling:

1. anses dekket av eksisterende formulering i «Livslang læring» og Velferdspolitisk manifest, herunder omtale av egenandeler.
2. dekkes for det første gjennom endring av kulepunkt. 9 (s. 11) til: «Foreldrebetaling reduseres for eksempel gjennom ordning med maksimalpriser».

2 dekkes for det andre gjennom at andre setning i tredje avsnitt under overskriften Likestilling (s. 15) erstattes av:

«Høye egenbetalinger i barnehager og skolefritidsordninger må reduseres betydelig, for eksempel gjennom en ordning med maksimalpriser. På sikt må barnehager og skolefritidsordninger utbygges til en gratis rettighet».

FORSLAG NR. : 8.4.5
FRA : 118 Anne-Karin Bråten, NKIF

LO forlanger at regjeringa tar tilbake styring over norsk rentepolitikk. Det er helt uakseptabelt at vårt høye rentenivå begrunnes med at arbeidsledigheten er for lav i Norge.

Til nytt kulepunkt side 11.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget overføres Redaksjonskomite II.

FORSLAG NR. : 8.4.6
FRA : 254 Torbjørn Kristoffersen, NTF

Eget avsnitt i prinsipielt handlingsprogram:
«Renteøkning er en av flere måter å regulere økonomien på - og ofte den mest usosiale. Det er i første rekke unge i etableringsfasen, barnefamilier med høye boliglån som rammes av et høyt rentenivå».

Strekpunkt til veivalg:

Renten på boliglån må være lav og politisk styrt.

Styrk husbanken – lån også til borettslagsleiligheter.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Første ledd oversendes Redaksjonskomité II.

Annet ledd ivaretas gjennom omformuleringer av nest siste kulepunkt s. 11 til:

Gjenreise den sosiale boligbyggingen ved å styrke Husbankens rolle, gjennom lav og politisk styrt rente og bedre finansierungsordningen også for boligkooperasjonen.

FORSLAG NR. : 8.4.7
FRA : 247 Bjørn Halvorsen, NTL

Det fremmes følgende forslag:

Kulepunkt nr. 2 endres til:

«Styrke Folketrygden og sikre sykelønnsordningen.»

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget anses dekket av 8.4.1

FORSLAG NR. : 8.4.8
FRA : 76 Solveig Nysether, FO

Fjerne følgende setninger under «Vern velferden» s. 10:
«På områder hvor velferdssamfunnet ikke dekker viktige behov vil LO arbeide for sosiale reformer basert på overenskomster mellom partene i arbeidslivet og eventuelt i samarbeid med myndighetene. Velferdsordninger knyttet til medlemskap i fagorganisasjonen er også et viktig virkemiddel».

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres ikke.

FORSLAG NR. : 8.4.9
FRA : 138 Stein Guldbrandsen, NKF

Tillegg 6. kulepunkt under vern om velferden på side 11 slik at det skal lyde:

Gjennomgang av egenbetalingssystemet med sikte på samordning og skjerming av utsatte grupper – dette som en start på arbeidet for å fjerne egenbetalingsordningen på helsetjenester.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget ivaretas gjennom behandlingen av 8.4.3.

FORSLAG NR. : 8.4.10
FRA : 21 Terje Skog, EL & IT

Forslag 507 innarbeides i Prinsipielt Handlingsprogrammet.

Økte statlige overføringer til kommunene
LO må gå inn for en styrking av kommuneøkonomien ved betraktelig økte statlige overføringer.

Begrunnelse:

Det er kommunene i Norge som i hovedsak har ansvaret for befolkningens velferdsordninger. Det har over flere år vært en utvikling hvor kommunene har fått et større ansvar på dette området uten at tilstrekkelige økonomiske midler er stilt til rådighet. Det er utilsatelig at Norge med en styrtrik stat lar kommunene sultefores.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget anses dekket av Velferdspolitisk manifest kap. 1, 5 og 6.

FORSLAG NR. : 8.4.11

FRA : 37 Boye Ullmann, FF

VERN OM VELFERD:

Barnehagedekning og skolefritidsordning med maksimalsatser som er tilpasset arbeidstakernes og barnas behov.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres gjennom behandling av 8.4.4.

FORSLAG NR. : 8.7.1

FRA : 90 Anne-Grete Lindstrøm Vagle, HK

Flytt siste avsnitt i kap. om LIKESTILLING til innledningen av kapitlet - slik at LIKESTILLINGS KAP. begynner med:

LO vil ta ansvar som pådriver for et mer likestilt samfunn. Det må drives holdningsskapende arbeid for å øke forståelsen og betydningen av likestilling på alle plan og gjennom handlingsrettede tiltak.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

FORSLAG NR. : 8.7.2

FRA : 248 Britt Sandstedt, NTL

Dagsorden punkt 8 – del 3, Prinsipielt handlingsprogram, sekretariatets innstilling
Kapitlet «Likestilling»

Forslag 852 fra NTL fremmes på nytt til erstatning for kulepunkt 4 i sekretariatets innstilling. Forslag 852 lyder:
«Likestillingsloven må også gjøres gjeldende i Den norske kirke».

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget anses dekket i eksisterende form.

FORSLAG NR. : 8.7.3
FRA : 248 Britt Sandstedt, NTL

Dagsorden punkt 8 – del 3, Prinsipielt handlingsprogram, sekretariatets innstilling.

Kapitlet «Likestilling»

Det fremmes forslag om tillegg i teksten på s. 16, 1ste avsnitt i sekretariatets innstilling:

«For å sikre innvandrerkvinner lik rett til deltakelse i samfunnet, mener LO at det bør være et offentlig ansvar å sikre tilrettelagt norskopplæring for alle som trenger det».

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

FORSLAG NR. : 8.7.4
FRA : 248 Britt Sandstedt, NTL

Dagsordens punkt 8 – del 3, Prinsipielt handlingsprogram, sekretariatets innstilling

Kapitlet «Likestilling»

Nest siste setning på s. 15 i sekretariatets innstilling endres til:

«LO vil arbeide for at kriterier for fastsetting av lønn utformes med hensyn til menns og kvinners egenart».

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres ikke.

FORSLAG NR. : 8.7.5
FRA : 75 E. Segelstad, FO

Under overskriften «LIKESTILLING» strykes siste setning i avsnitt 3.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres ikke.

FORSLAG NR. : 8.7.6
FRA : 75 Erling Segelstad, FO

Forslag – Prinsipielt handlingsforslag

Under overskriften «Likestilling» strykes første avsnitt og erstattes med:

Et rettferdig samfunn forutsetter at det er reell likestilling mellom kvinner og menn. I Norge er det lover og ordninger som i rimelig grad sikrer formelle muligheter for likestilling, men i praksis er det ikke reell likestilling mellom kjønnene. Eksempler på dette er misforholdet mellom kvinners og menns deltakelse i det private omsorgsarbeidet, de store lønnsforskjellene mellom manns- og kvinnerike yrker, og det kvinnebildet som formidles i reklame og pornografi. Samfunnet vil ikke ha reell likestilling før slik kvinneundertrykking er fjernet.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget anses dekket av dokumentet som helhet.

FORSLAG NR. : 8.7.7

FRA : 75 E. Segelstad, FO

Forslag – Prinsipielt handlingsforslag

Under overskriften «Likestilling», endres 2. avsnitt slik:

LOs mål i likestillingsarbeidet er et samfunn der begge kjønn har like rettigheter og plikter i arbeidsliv og samfunn og i hjemmet. Et viktig virkemiddel for å få dette til er kortere daglig arbeidstid og at menn fullt ut gis selvstendige fødselspengerettigheter. Kvinnens posisjon og vilkår i arbeidslivet må styrkes. For at kvinner også skal være økonomisk selvstendige, må arbeidet med likelønn, lavlønn og mulighet til hele stillinger prioriteres. Derfor må kravet om likelønn forsterkes i inntektsoppgjørene og i de lokale forhandlingene. I tillegg vil LO kreve konkrete tiltak for å fremme likelønn. Arbeidsvurdering må i større grad tas i bruk som virkemiddel for likelønn.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres ikke.

FORSLAG NR. : 8.7.8

FRA : 75 Erling Segelstad, FO

Forslag – Prinsipielt handlingsforslag - Under overskriften «Likestilling»:

De to første setninger i avsnitt 4 strykes, og erstattes med:

Viktige virkemidler er utjevning av lønnsforskjellene mellom manns- og kvinnerike yrker, og at kriterier for fastsetting av lønn utformes uten hensyn til kjønn. Det er også viktig at arbeidslivet organiseres slik at alle yrker kan være attraktivt for begge kjønn og at lederstillinger på alle nivåer gjøres attraktive også for kvinner.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres og erstatter setning 2, 3 og 4 i Sekretariatets innstilling.

FORSLAG NR. : 8.7.9
FRA : 75 Erling Segelstad, FO

Forslag – Prinsipielt handlingsforslag - Under overskriften «Likestilling»:

Siste setning i avsnitt 5 strykes og erstattes med:
LO oppfordrer sine forbund til å ta i bruk kjønnskvalifisering ved valg til styrer og utvalg.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

FORSLAG NR. : 8.7.10
FRA : 75 Erling Selgestad, FO

Forslag – Prinsipielt handlingsforslag - Under overskriften «Likestilling»:

Siste setning i avsnitt 7 strykes og erstattes med:
En viktig kamp for fagbevegelsen er å arbeide for en sterk offentlig sektor og å styrke og videreutvikle velferdsstatsordningene.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget anses dekket av Velferdspolitisk manifest kap. 1, 5 og 6.

FORSLAG NR. : 8.7.11
FRA : 75 Erling Segelstad, FO

Forslag – Prinsipielt handlingsforslag - Under overskriften «Likestilling»:

Andre setning i avsnitt 8 strykes og erstattes med:

- LO vil arbeide for å fjerne kjønnsrelaterte ulikheter i helsetilbudet, og være pådriver for at det utformes et bedre grunnlag for å forebygge og behandle sykdom hos kvinner.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

FORSLAG NR. : 8.7.12
FRA : 75 Erling Segelstad, FO

Under overskriften «Likestilling», underoverskrift «Veivalg» strykes bombepunkt tre, og erstattes med:

Det må avsettes økte ressurser til kunnskapsutvikling og forskning på sykdommer som rammer kvinner i størst grad.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

FORSLAG NR. : 8.7.13
FRA : 75 Erling Segelstad, FO

Forslag – Prinsipielt handlingsforslag

Under overskriften «Likestilling», underoverskrift «Veivalg» strykes bombepunkt 7, og erstattes med:

Fortsette det holdningsskapende arbeidet mot seksuell trakassering og uønsket seksuell oppmerksomhet og sikre et sterkere lovfestet vern.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

FORSLAG NR. : 8.7.14
FRA : 75 Erling Segelstad, FO

Forslag – Prinsipielt handlingsforslag

Under overskriften «Likestilling», underoverskrift «Veivalg» tilføyes følgende bombepunkt:

- Kjønnskvotering er et viktig virkemiddel for å styrke kvinners deltagelse og posisjon i fagbevegelsen.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget anses dekket av teksten i samme kapitel.

- Arbeidstidsreduksjon med full lønnskompensasjon der 6-timers normalarbeidsdag er målet.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget anses ivaretatt gjennom 4. strekpunkt s. 9.

- Utjevning av lønnsforskjeller mellom kvinne- og mannsrike yrker både gjennom tariffrevisjonene og andre målrettede tiltak.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

- En organisering av arbeidslivet slik at alle yrker og stillinger blir attraktive for begge kjønn.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget anses dekket av teksten i samme kapitel.

- Gjennom allianser med ulike kvinneorganisasjoner arbeide for å synliggjøre og motarbeide strukturer og kulturer som fører til kvinneundertrykking.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Kulepunkt 5. Tiltres i prinsippet.

«arbeide for å synliggjøre og motarbeide strukturer og kulturer som fører til kjønnsdiskriminering.»

- Utvikling av strategier for å sikre kvinners deltakelse på alle nivå i fagbevegelsen.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget anses dekket.

- Tilrettelegging for større yrkesdeltakelse blant kvinner med etnisk minoritetsbakgrunn.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

FORSLAG NR.: 8.7.15

FRA : 288 Haldis Revheim, Hordaland

Forslag til nytt avsnitt i brødteksten i sekretariatets forslag til nytt prinsipielt handlingsprogram under overskriften Likestilling:

«Norske menn er i bevegelse, mannsrollen er i endring. Selv om menn i Norge de siste åra har vist en økt deltakelse ved sine barns fødsler, oppvekst og hverdag, er det ennå slik at kvinner har hovedomsorg for barn og familie, mens menn har en dominerende posisjon i arbeidsliv og som forsørgere. Kravet om å finne en balanse mellom arbeid og familieliv er økende, også blant menn. Likestilling mellom kvinner og menn er en forutsetning for bedre balanse og økt livskvalitet».

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres, men stryke forslaget fem første ord.

FORSLAG NR.: 8.7.16

FRA : 191 Bjørn Christensen, FLT

Forslag 844 oversendes redaksjonskomitèen i sin helhet. For innarbeidelse i Sekretariatets innstilling.

FLT mener LO må be regjering og Storting om å endre Arbeidsmiljøloven slik at fars kompensasjon for inntektstap dekkes gjennom folketrygden ved permisjon, jfr. § 31.2. i Arbeidsmiljøloven.

Begrunnelse:

I AML 31.2 heter det: I forbindelse med fødselen har faren rett til 2 ukers omsorgspermisjon dersom han bor sammen med moren og nytter tida til omsorg for familie og hjem.

Intensjonen i § 31.2 i AML var å styrke fars rett til permisjon i forbindelse med fødsel. I og med at loven ikke fastslår fars rett til stønad under permisjonen er det arbeidstakere som ikke har mulighet til å benytte denne retten.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget oversendes Redaksjonskomite II.

FORSLAG NR. : 8.7.17

FRA : 274 Karianne Aaboen, Oppland fylke

Opptjening av pensjonspoeng for tidligere utført omsorgsarbeide i hjemmet, med tilbakevirkende kraft fra og med 1967 - da folketrygden ble innført.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget oversendes sekretariatet for oppfølging i forbindelse med forslag nr. 600.

FORSLAG NR. : 8.7.18

FRA : 84 Tone Granberg Løvlien, NGF

Likestilling - avsnitt s. 16 endres til:

Kvinner sikres likestilling i arbeids- og organisasjonslivet og familiesituasjonen. Likestillingsprinsippet må gjenspeiles ved rekruttering, i opplæring og i lønnspolitikken. Et viktig mål for LO er å sikre kvinner en deltakelse i alle ledd og utvalg på et nivå som minst tilsvarer kvinneandelen i medlemsmassen.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget anses dekket.

Nytt strek punkt 6:

- at svangerskapsperm. utvides til 52 uker med full lønn, hvor minst 8 uker tas ut av faren. Fedre skal opparbeide egne permisjonsrettigheter som sikrer full lønn uavhengig av morens tilknytning til arb.livet.

Nytt strek punkt:

- Fedrenes to ukers permisjon ved fødsel gjøres lønnet.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget oversendes Redaksjonskomite II.

FORSLAG NR. : 8.7.19
FRA : LOs fylkeskonferanse i Sør-Trøndelag

NEI TIL KONTANTSTØTTE

LO skal jobbe for å avvikle kontantstøtteordningen.

Motivasjon:

Ei viktig fanesak for regjeringen Bondevik var innføringen av kontantstøtten til småbarnsforeldre. Med kontantstøtteordningen ble det innførte et nytt prinsipp i den norske velferdsstaten, at en betaler folk for ikke å benytte seg av et offentlig tilbud. Kriteriene for å få ut-betalt full kontantstøtte er at en ikke benytter seg av barnehagetilbudet når en har barn i alderen 1-2 år. Barnehager er et godt tilbud for barn hvor lek og samvær med andre barn står i sentrum. For småbarnsmødre med lav kvinnelønn, deltidsjobb og dyre barnehagesatser er valgfriheten nå blitt innskrenket i stedet for utvidet. Resultatet har blitt at barnehager må stenge på grunn av for få søknader, og kvinner føler seg presset ut av arbeidslivet.

Mange fagforbund og kvinnebevegelsen har i årtider sloss for 6-timers normalarbeidsdag med full lønnskompensasjon. Innføring av 6-timers normalarbeidsdag vil føre til at kvinner har muligheten til å være i full jobb og unngå isolasjon, tap av lønn, jobb og pensjonsrettigheter når de får barn.

I dag sliter mange «kvinnedominerte» yrker med rekruttering og å få folk til å fortsette i jobb-en. Med bedre lønn, 6-timers normalarbeidsdag og gratis barnehager ville mange av kvinnene fortsatt i jobben isteden for å motta kontantstøtte for å bli hjemme.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres, innarbeides i Velferdspolitisk manifest, «Likestilling» i 2. avsnitt s. 57 slik at annen setning lyder:

«Kontantstøtten er den viktigste enkelthindring og må avvikles, men også samspillet mellom skattesystem og behovsprøvede støtteordninger kan motvirke aktiv deltakelse i arbeidsmarkedet».

FORSLAG NR. : 8.10.1
FRA : 147 Margaret Wilthil, NKF

Tillegg i brødteksten side 20, 4. avsnitt, etter siste setning:

«Informasjon om mulighetene for etter- og videreutdanning vil

også være avgjørende for om reformen skal lykkes. LO vil gjennom fortløpende informasjon til våre medlemmer sikre deres kunnskap om mulighetene for etter- og videreutdanning». (Forslag bygger på forslag 929 fra NKF).

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

FORSLAG NR. : 8.10.2
FRA : 91 Heidi Larsen, HK

Gjelder dagsordens pkt. 8 – del 3 side 22.

Kulepkt: «Sikre alle rett til kunnskap og informasjon ved å sette folkebibliotekene og andre offentlige bibliotek i stand til å fylle sine oppgaver».

Foreslås endret til:

«Sikre alle rett til kunnskap og informasjon ved å styrke folkebibliotekene og offentlige bibliotek»

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

FORSLAG NR. : 8.10.3
FRA : 251 Magne Rinde, NTL

Endringsforslag til Sekretariatets innstilling:

Setningen i nest siste avsnitt; «Universitetene må fortsatt være forvaltningsorganer» endres til «Universitetene og høyskolene må fortsatt være forvaltningsorganer».

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

FORSLAG NR. : 8.10.4
FRA : 83 Anders Skattkjær, NGF

Til Sekretariatets innstilling vedrørende livslang læring, side 20 – 22: «Forslag 941 fra NGF innarbeides i Sekretariatets innstilling». Etter- og videreutdanning

Retten til etter- og videreutdanning er overordnet viktig. Rettigheter til permisjon er nå lovfestet.

Tariffpartene må ta ansvaret for utfyllende bestemmelser i avtaleverket som sikrer de tillitsvalgte reell innflytelse i forhold til kompetanseutvikling og permisjonsforhold. LOs utdanningsfond må styrkes.

Det må bygges opp kollektive fondsordninger og det må gis tilpassede finansieringsmuligheter gjennom Statens Lånekasse, slik at utdanningsrettighetene kan realiseres for den enkelte.

Støtten fra Statens Lånekasse bør fortrinnsvis skje i form av størst mulig stipendandel og med lån til en politisk fastsatt lav rente. Lånekassens regler må endres slik at det ikke skjer samordning og fradrag i forhold til stipendier fra kollektive utdanningsfond.

Det må iverksettes skolering av tillitsvalgte innen strategisk kompetanseutvikling for bedre utnytting av lov- og avtaleverk og bransjeressurser.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Siste setning tiltres.

Avsnittet som starter med «Tarffpartene...» oversendes Sekretariatet.

Resten anses som dekket.

FORSLAG NR. : 8.10.5

FRA : 236 Gro Standnes, SL

PRINSIPIELT HANDLINGSPROGRAM

Under «Livslag læring» / veivalg (s.22) innarbeides følgende prikk punkt:

Det satses sterkt på opprustning av lese- og skriveopplæring i skoleverket

Lese- og skrivevansker skal være et sentralt tema i alle former for lærerutdanning (jf. deler av forslag nr. 524 fra Skolenes landsforbund)

Begrunnelse:

Mange elever med lese- og skrivevansker får ikke tilstrekkelig støtte i skolen, ofte fordi skolens lærere mangler kompetanse på området.

Likevel er det slik at lese- og skrivevansker ved mange høyskoler nesten ikke er et emne i lærerutdanningene. Ved flere

høgskoler får studentene i alt 4 timer med dette temaet i en 4-årsperiode!

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

FORSLAG NR. : 8.10.6
FRA : 31 Aage Andersen, FF

LO skal jobbe for at mennesker med lese- og skrivevansker gjennom lovgivningen gis opplæring.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget anses dekket av 8.10.5.

FORSLAG NR. : 8.10.7
FRA : 306 Hans O. Felix, Sekretariatet

Nytt avsnitt under kapitlet «Livslang læring»:

Lærlingens lønns- og arbeidsvilkår er regulert ved reform 94 og tariffavtalene. Lærlingen skal ha lønn både i verdiskapningstida og i teoritida. Lærlingen må også få dekket utgifter som påløper i forbindelse med teoriundervisningen det være seg til skolemateriell, reise og oppholdsutgifter etc.

Nye «kulepunkt»:

- Sikre at det etableres en finansordning som dekker tappt arbeidsfortjeneste og livsopphold ved etter- og videreutdanning.
- Arbeidsgiver skal dekke alle utgifter ifbm. lærlingens teoriundervisning.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

FORSLAG NR. : 8.10.8
FRA : 293 Geir Grønskag, Sør Trøndelag fylke

Følgende punkter fra ungdomspolitiske uttalelser i dagsorden pkt. 10 ønskes tatt inn i Prinsipp. Handlingsplan dagsorden pkt. 8.

Nr. 1: Barn og ungdom er fremtidens viktigste ressurs. LO krever at samfunnet må ta ansvar for en helhetlig ungdomspolitik som sikrer ungdom retten til arbeid og utdanning, og et tryggere oppvekstmiljø. LO krever en forpliktende satsing som tar ungdom på alvor.

LO må jobbe for at skoledemokratiet blir styrket, elevene må få større medansvar og innflytelse, slik at barn- og ungdoms stemmer blir hørt.

Nr. 2: LO skal bidra til at klasseskillene i utdanningspolitikken ikke blir større. LO skal i kommende periode jobbe for at lærlingene får de samme stipend, lån og andre rettigheter som andre.

Redaksjonskomiteens innstilling:

1. Tiltres ved å tilføye som nytt avsnitt s. 5:

Barn og ungdom er framtidens viktigste ressurs. LO ønsker en helhetlig ungdomspolitik som også sikrer retten til arbeid og utdanning.

2. Tiltres gjennom nytt 6. avsnitt:

LO vil bidra til mer likhet i utdanningspolitikken. Lærlingene må ha samme rettigheter til lån, stipend og andre goder som skoleelever ellers.

FORSLAG NR. : 8.10.9

FRA : 143 Svend Morten Voldsrud, NKF

5. avsnitt – Henviser til setning om bedring av studiekvaliteten. LO vil bedre studiekvaliteten gjennom økte ressurser til undervisning og forskning ved høyskoler og universitet.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget anses dekket.

FORSLAG NR. : 8.10.10

FRA : 143 Svend Morten Voldsrud, NKF

LO går inn for lovfesting av bestemmelser om elevers og studenters arbeidsmiljø.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

FORSLAG NR. : 8.10.11
FRA : 143 Svend Morten Voldsrud, NKF

5. avsnitt 3. setning endres til:

LO vil styrke studiefinansieringsordningen i form av fullstipendiering knyttet til studieprogresjon.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

FORSLAG 1552

Ingen endringsforslag. Sekretariatets innstilling opprettholdes.

FORSLAG NR. : 1553.1
FRA : 250 Hilde Larsen, NTL

Ny setning:

LO skal sette søkelys på multi- og transnasjonale selskaper, som investerer i land med billig arbeidskraft og som ikke har ratifisert og/eller ikke overholder ILOs kjernekonvensjoner.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres med formuleringen i tillegg i siste setning:

LO vil følge opp gjennom stiftelsen Etisk Handel og sette søkelys på selskaper som ikke respekterer ILOs kjernekonvensjoner.

FORSLAG 1553.2 og 1553.3

Forslagene oversendt Redaksjonskomite I, Velferdspolitisk manifest.

FORSLAG NR. : 1555.1
FRA : 134 Janne Olsen, NKF

LO arbeider for at kultur lovfestes som et kommunalt/fylkeskommunalt ansvarsområde.

Motivasjon:

«Kultur i forvitring» en rapport fra NIBR (1997) konkluderer bl a med at kommuner og fylkeskommuner som ikke har egen kulturforvaltning (eks sammen med undervisningssektoren) bruker

betydelig mindre penger på kulturformål selv når utgifter til lønn trekkes fra. Det er viktig å øke innsatsen på kulturområdet både pga hensyn til kulturens egenverdi og kulturaktivitet som virkemiddel til å skape et kvalitativt bedre samfunn.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

Settes inn som nytt kulepunkt på s. 11 i Handlingsprogrammet.

FORSLAG NR. : 1555.2

FRA : 148 Mette Henriksen Aas, NKF

Siste setning i 2. avsnitt strykes

Nytt kulepunkt under LO-kongressen krever:

- At spørsmålet om en generell kulturlov blir tatt opp i forbindelse med regjeringens varslede kulturmelding.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres i prinsippet.

2. avsnitt i Kulturpolitisk uttalelse, siste setning endres slik:

«I denne sammenheng forutsetter LO kongressen at det offentliges oppgaver på dette felt lovfestes og at en slik generell kulturlov blir tatt opp i forbindelse med Regjeringens varslede kulturmelding.»

FORSLAG NR. : 1555.3

FRA : 249 Fredrik Oftebro, NTL

Det fremmes forslag om å endre 2dre setning i 3dje avsnitt som følger:

«Et viktig område her er at allmennkringkasteren NRK gis muligheter og ressurser til digital utbygging».

Avsnittet: «LO-kongressen vil spesielt peke på» endres som følger:

Første kulepunkt gis følgende tillegg:

«Slik at de kan opprettholde et høyt faglig nivå».

Nytt kulepunkt:

- «– at det i kulturpolitikken arbeides for å bevare den samiske kulturs egenart».

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

FORSLAG NR.: 1555.4
FRA : 198 Tore Nordvik, MFO

Endring i første setning: «Et rikt og aktivt kulturliv», erstattes med: «Et rikt og aktivt kunst- og kulturliv»

Endring 2. avsnitt, 1. setning: «gode og allsidige tilbud og kulturaktiviteter», erstattes med «..... gode og allsidige kunst- og kulturtilbud».

Nytt punkt under:

«LO-kongressen vil spesielt peke på:

* « at alle forvaltningsnivåer må forpliktes til å legge forholdene til rette for både profesjonell og frivillig skapende og utøvende virksomhet».

Nest siste punkt under «LO-kongressen krever» endres til:

* «at arbeidsvilkårene for utøvende og skapende kunstnere må bedres».

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

FORSLAG NR.: 1565.1
FRA : 21 Terje Skog, EL & IT

Fremmer forslag 709 som selvstendig forslag uavhengig av prinsipielt handlingsprogram.

«Ut av det brennende huset»

LO vil i neste periode prioritere omfattende diskusjoner om et alternativt samfunnssystem til kapitalismen, et alternativt system som bygger på en bærekraftig utvikling av miljøet og setter menneskenes livskvalitet i sentrum. I diskusjonen skal krefter med forskjellige kritiske innfallsvinkler mot dagens samfunnssystem aktivt blir trukket med. Formålet med diskusjonen er å høyne interessen for ideologiske temaer og styrke det kritiske blikket på kapitalismen som system.

Motivering:

I dag opplever vi en verden hvor kløften mellom rike og fattige blir større og større samt at antall fattige og arbeidsløse stadig øker. I tillegg bedrives en helt uakseptabel rovdrift på naturen som kan få katastrofale følger. Dagens samfunnssystem, med uhemmet vekst og vareproduksjon, hvor høyest mulig profitt er drivkraften, har vist seg å ikke kunne løse de grunnleggende utfordringer menneskeheten står overfor.

Skal vi ha en framtid hvor menneskets livskvalitet settes i fokus, trengs det dyptgripende endringer i samfunnet. Fagbevegelsen skal være en bevegelse med framtida foran seg og må derfor være en pådriver i nødvendige samfunnsdiskusjoner.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres ikke.

Dirigenten takket Gerd-Liv Valla for innledningen. Han kunne opplyse at det var funnet et adgangskort som kunne hentes ved dirigentbordet, og videre at lunsjpausen i dag ville bli fra kl. 14.00 til kl. 15.00.

Kongressen tok så fatt på behandlingen av innstillingen fra redaksjonskomite 1, til dagsordenens pkt.7.

VOTERING

(Dagsorden pkt. 7 - Det 21. århundres velferdsamfunn)

Svend Morten Voldsrud, NKF, fikk ordet til forretningsordenen og sa at 3 forslag fra ham, nr. 8.10.9, 8.10.10 og 8.10.11, hadde havnet under feil punkt på dagsordenen, og skulle egentlig behandles under dette punktet. De skulle egentlig inn under dagsordenen pkt. 10.

Boye Ullmann, FF, opprettholdt forslag 7.0.1, første kulepunkt var det viktigste.

Forslag 7.0.1

Dirigenten opplyste at det var 298 stemmeberettigede i salen, og konstaterte etter opptelling at redaksjonskomiteens innstilling til forslag 7.0.1 var vedtatt mot 145 stemmer.

Arne Byrkjeflot fikk ordet til forretningsordenen og protesterte mot avstemningsmåten. Den forutsatte at ingen stemte avholdende, og det tvilte han på. Han bad om at det ble talt opp kontra.

Dirigenten ville fortsette å stemme på samme måte.

Boye Ullmann, FF, fikk ordet til forretningsordenen og sa at anledningen til å stemme kontra er helt elementær. Det er slått fast i Einar Gerhardsens håndbok, «Tillitsmannen».

Lars A. Myhre, NOPEF, syntes det var uklokt å avvise kontra-avstemning når det var så jevnt.

Roger Andersen, FF, sa at ærlig talt - vi må forutsette at de som deltar på en LO-kongress bruker stemmeretten sin.

Egil Mongstad, FF, syntes det var arroganse å forlange at alle skulle stemme over alle forslag. Det må være en elementær rett å ikke stemme over ting en ikke forstår.

Dirigenten gikk etter dette til kontravotering på forslag 7.0.1.

Resultat:

Redaksjonskomiteens innstilling ble vedtatt mot 148 stemmer mot 145.

Forslag 7.03.

Innstillingen vedtatt mot 4 stemmer.

Forslagene fra 7.04. til 7.06.

Innstillingene enstemmig vedtatt.

Forslag 7.1.1

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 7.2.1 og 7.2.2

Innstillingene enstemmig vedtatt.

Forslagene 7.3.1 og 7.3.2

Innstillingene enstemmig vedtatt.

Forslag 7.4.1

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslagene fra 7.5.1 til 7.5.6

Innstillingene enstemmig vedtatt.

Forslagene fra 7.6.1 til 7.6. 3

Innstillingene enstemmig vedtatt.

Forslagene 7.8.1 til 7.8.3

Innstillingene enstemmig vedtatt.

Forslag 7.9.1

Innstillingene enstemmig vedtatt.

Forslagene 7.10.1 til 7.10.5

Innstillingene enstemmig vedtatt.

Forslag 7.11.1 var oversendt redaksjonskomite 2.

Forslagene 7.11.2 og 7.11.3

Innstillingene enstemmig vedtatt.

Forslag 15.53.2

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 1553. 5 (årstallet i siste setning endret fra 2001 til 2002)

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslagene 1561.1 og 1561.2

Innstillingene enstemmig vedtatt.

Forslagene 1562.1 og 1562.2

Innstillingene enstemmig vedtatt.

Vedtak

Sekretariatets innstilling ble, i sin helhet med de foretatte endringer, tatt opp til votering - og enstemmig vedtatt.

Dirigenten foreslo en kort pause, et forslag som ble vel mottatt i salen, og møtet ble hevet kl. 12.25.

Møtet satt igjen kl. 12.40.

Dirigenten refererte først to permisjonssøknader, som ble innvilget. Han gjorde oppmerksom på at det redaksjonskomiteens innstilling pkt. 8-12 og 8-14 nå var utlevert.

Voteringen over innstillingen fra redaksjonskomite 1 fortsatte.

**Voteringen fortsetter
(Pkt. 8 – Prinsipielt handlingsprogram)**

Forslag 8.1.1-8.2.2

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 8.2.5

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 8.2.6

Innstillingen vedtatt mot 3 stemmer.

Forslag 8.2.8-8.4.4

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 8.4.7-8.7.8

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 8.7.9

Her var det feil i innstillingen, som egentlig skal være «forslaget ansees inntatt...» Med denne rettelsen ble innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 8.7.10-8.7.15

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 8.7.17-8.10.8

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 8.10.9, 8.10.10 og 8.10.11

Dette var de tre forslag *Svend Morten Voldsrud* sa var feilplasserte, og det var helt riktig. Innstillingen ble dermed at forslagene oversendes sekretariatet for innarbeiding i den ungdomspolitiske uttalelsen, og det ble enstemmig vedtatt.

Forslag 1552 og 1553.1

Innstillingen enstemmig vedtatt

Forslag 1553.2 og 1553.3

enstemmig vedtatt oversendt redaksjonskomité 1.

Forslag 1555.1-1555.4

Innstillingen enstemmig vedtatt..

Terje Skog opprettholdt forslag 709.

Redaksjonskomiteens innstilling ble vedtatt med stort flertall.

En representant sa med henvisning til 8.7.18 at det vare feilsitert, p.g.a. linjeskift. Det skulle stå «ansees dekket». Dirigenten var enig i dette.

Dirigenten tok så opp hele komiteens innstilling samlet til votering Den ble enstemmig godkjent.

Man var dermed ferdig med dette punktet og dirigenten ga ordet til lederen for redaksjonskomiteen II, Jan Balstad.

INNSTILLING FRA REDAKSJONSKOMITE 11

Jan Balstads innledning

Balstad konstaterte at det hadde vært mange forslag å behandle og ville berømme komiteen for godt samarbeid.

Han ville ikke kommentere alle innstillingene, men nevne 3-4 saker som komiteen hadde brukt mest tid på, og som også var de tyngste sakene.

Komiteen hadde behandlet alle forslag til prinsipielt handlingsprogram. I tillegg hadde man behandlet heftet om det faglige samarbeidet og uttalelser om inntektspolitikken, internasjonal politikk og rasisme.

Han ville starte med å kommentere ny lov om arbeidslivet og sekretariatets innstilling 1200. Redaksjonskomiteen hadde utarbeidet et nytt forslag, som fremgår av innstillingen 10.2, og han fant grunn til å gjennomgå dette avsnittet, ettersom svært mange forslag hadde sammenheng med dette:

- Redaksjonskomiteen finner at forslagene bør ha en mer samlet gjennomgang og legger derfor fram en enstemmig innstilling om at alle forslag vedrørende ny lov om arbeidslivet oversendes til behandling i sekretariatet som utarbeider et enhetlig dokument i etter høring i forbundene.

Han viste videre til at det var kommet inn mange forslag som gjaldt innstillingen fra det såkalte Stabell-utvalget. Til forslaget 8.3.6 , framsatt av Line Kviberg, har redaksjonskomiteen enstemmig innstilling om hvordan det skal behandles.

- Det har sammenheng med at vi ikke har hatt så mye anledningen til å sette oss inn i utvalgets innstilling, den kom til LO for noen dager siden, sa Balstad. Noe av forslaget var ivarettatt

i innstillingen, og noe gjelder saker som skal ut på høring der svarfristen til LO er i september.

«Blaalid-saken» var allerede behandlet gjennom 1417 og tilleggsforslaget fra Byrkjeflot som var vedtatt. Når det gjaldt den tariffpolitiske uttalelsen, hadde redaksjonskomiteen tatt med noe fra forslaget til Per Østvold, men ikke det som vil framstå som endring i sekretariatet holdning til solidaritetsalternativet. I redaksjonskomiteen var 1 stemme i mot innstillingen.

– Komiteen fikk beskjed om at det var 6 timers produksjonstid på heftet og fikk ikke anledning til å kvalitetssikre teksten før det gikk til trykking. Det betyr at det har sneket seg inn en del feil, blant annet fra dissens i komiteen falt ut noen steder, sa Balstad, men han regnet med at dette kunne rettes opp under behandlingen. Det meste av innstillingen var enstemmig.

Følgende innstilling fra komiteen ble så tatt opp til behandling:

FORSLAG NR. : 1600
FRA : Redaksjonskomite II

Ny lov for arbeidslivet

Redaksjonskomiteen har gjennomgått de forslag som kongressen har reist til dagsordens punkt 10.

Redaksjonskomiteen finner at omfanget og innholdet i forslagene fra kongressen krever en mer samlet og helhetlig gjennomgang for at kongressens interesser skal bli best mulig ivarettatt. Redaksjonskomiteen legger på denne bakgrunn frem følgende enstemmige innstilling overfor kongressen:.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Kongressen ber sekretariatet følge opp arbeidet med basis i det fremlagte kongressdokumentet «Ny lov for arbeidslivet».

Alle forslag vedrørende Arbeidsmiljøloven og Ny lov for arbeidslivet oversendes i sin helhet til Sekretariatet. Kongressen forutsetter at det blir utarbeidet et endelig dokument, etter forutgående høring i forbundene.

I debatten har det fremkommet ulike syn på spørsmålet om vi

trenger en helt ny lov eller om det er tilstrekkelig å bygge ut AML av 1977. Det er imidlertid skapt store forventninger til at en Ny arbeidslivslov skal medvirke til et mer menneskevennlig arbeidsliv. Kongressen ber derfor Sekretariatet foreta en nøye vurdering av strategien framover.

Til grunn for Sekretariatets vurderinger ber Kongressen om at også den politiske situasjonen etter høstens Stortingsvalg tillegges vekt i hvilke veivalg og strategi som best vil kunne sikre forbedringer og fornyelse av arbeidslivslovgivningen. Kongressen har notert seg at Stoltenbergregjeringen har forpliktet seg til samarbeid med fagbevegelsen om å arbeide for en ny framtidsrettet lovgivning på dette området.

FORSLAG NR. : 1600.1
FRA : 124 Arne Byrkjeflot, NKIF

Endringsforslag til forslag nr. 1600 fra Sekretariatet.
Endring av siste avsnitt, samt innstilling:

Målet er å utvikle et arbeidsliv som gir trivsel, utvikle mennesker, skaper trygghet og gir plass til alle slik at hele arbeidskraftstyrken kan utnyttes.

Arbeidsmiljøloven gir et godt grunnlag, men trenger revisjon på noen områder. Under arbeidet med denne revisjon må vi være spesielt oppmerksom på de krefter som vil svekke Arbeidsmiljøloven og spesielt ønsker seg et svekket oppsigelsesvern og mer fleksible arbeidsbestemmelser.

Innstilling:

Kongressen ber LO i samråd med forbundene om å utarbeide forslag til forbedring av Arbeidsmiljøloven på utvalgsområder og fremme disse gjennom det faglig-politiske samarbeid.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Viser til redaksjonskomiteens innstilling nr. 1600

FORSLAG NR. : 1600.2
FRA : 282 Solvår Slaughter, Vest-Agder

Med utgangspunkt i eksisterende lov – og etter Kongressens innspill – ber Kongressen Sekretariatet sende forslaget ut til

høring i forbundene før man ber Regjeringen igangsette arbeidet med å utforme en ny lov for arbeidslivet.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Viser til redaksjonskomiteens innstilling nr. 1600.

FORSLAG NR. : 1600.3
FRA : 267 Tone Opsahl, Oslo

Til forslag nr. 1600.

Tekstens siste linje endres:

For å utvikle et arbeidsliv som gir trivsel, utvikle mennesker, skape trygghet og gir plass til alle slik at hele arbeidskraftstyrken kan utnyttes, kreves en revidering og styrking av allerede eksisterende arbeidsmiljølov som bygger på dagens virkelighet og har morgendagen som virkefelt.

Innstillingens 1. setning endres:

Kongressen ber sekretariatet igangsette en revidering og styrking av allerede eksisterende arbeidsmiljølov på et bredt plan i organisasjonen.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Viser til redaksjonskomiteens innstilling nr. 1600.

FORSLAG NR. : 1600.4
FRA : 118 Anne-Karin Bråten, NKIF

Innstillingen endres til:

Kongressen ber Sekretariatet, med basis i det fremlagte kongressdokument «Ny lov for arbeidslivet», å utforme de deler av den gamle loven som må forbedres.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Viser til redaksjonskomiteens innstilling nr. 1600.

FORSLAG NR. : 1600.5
FRA : 16 Sissel Hallem, EL & IT

Nytt forslag til «Innstilling» i sekretariatets forslag nr. 1600.

«Det vil være ødeleggende for opparbeidede rettigheter hvis det

utvikles et lovverk som kun gir minimumsbestemmelser og rammer. Styrken i dagens arbeidslivslovgivning ligger nettopp i dens omfang og konkrete bestemmelser.

Det er i den sammenheng viktig å fremheve AML som unik i internasjonal arbeidslivslovgivning.

På denne bakgrunn er det i kommende kongressperiode nødvendig med en nærmere utredning om hva en eventuell ny arbeidslivslov skal omfatte, og hva den skal inneholde. Dette må gjøres gjennom organisasjonsmessig behandling i forbundene og LO-avdelingene.»

Redaksjonskomiteens innstilling:

Viser til redaksjonskomiteens innstilling nr. 1600.

FORSLAG NR. : 1600.6
FRA : 16 Sissel Hallem, EL & IT

Nytt siste avsnitt i «brødtekst» fra Sekretariatets forslag nr. 1600:

«For å utvikle et arbeidsliv som gir trivsel, utvikler mennesker, skaper trygghet og gir plass til alle, slik at den som ønsker det kan delta og bidra gjennom et helt liv, kreves styrking og forbedring av eksisterende lov- og avtaleverk.

I dagens arbeidsliv, med voldsomt press på opparbeidede rettigheter, må spesielt AMLs bestemmelser om stillingsvern og arbeidstid, vernes mot endringer og svekkelser».

Redaksjonskomiteens innstilling:

Viser til redaksjonskomiteens innstilling nr. 1600.

FORSLAG NR.: 1600.7
FRA : 82 Olav Boye, NGF

Forslag til vedtak under sak 10: Ny lov for arbeidslivet

Sekretariatets innstilling til vedtak om ny lov for arbeidslivet erstattes av disse 15 punktene:

Arbeidslivsloven må ha en formålsparagraf som dekker:

1. – retten til arbeid, faglig organisering og kollektive avtaler
- retten til ikke-diskriminering på alle områder i arbeidslivet
- retten til et fullt forsvarlig arbeidsmiljø

- retten til trygge tilsettingsforhold og meningsfylt arbeids-situasjon
- retten til kompetanseutvikling og etter- og videreutdanning
- retten til medvirkning og medbestemmelse
- retten til ferie og feriepenger
- retten til å velge tillitsvalgte som kan løse virksomhetens miljøutfordringer.

2. Grunnlovens § 110 pålegger myndighetene å legge forholdene til rette slik at enhver kan leve av sitt arbeid, dessuten gjennom ordninger som sikrer økonomisk trygghet ved bortfall av inntekt. En lovfestet rett til arbeid må knyttes opp til prinsippet om at enhver skal kunne leve av sitt arbeid. Det betyr retten til å være fagorganisert, retten til kollektive for-handlinger og avtaler. En rett til arbeid stiller store krav til at politiske myndigheter har de nødvendige virkemidler, for utdanning, attføring, stillingsvern og sanksjonsregler mot virksomheter eller enkeltpersoner som ikke følger opp den grunnleggende retten til arbeid.
3. Forbud mot forskjellsbehandling og diskriminering skal i klar tekst lovfestes. Loven skal bygge på prinsippet om likestilling og likeverd. Loven skal gjelde i forhold til rase, hudfarge, nasjonal eller etnisk opprinnelse, seksuell orientering, samlivs-form, alder, kjønn, funksjon- og yrkeshemning. Prinsippet om omvent bevisbyrde skal gjelde i alle likestillings- og diskrimineringsaker i arbeidslivet.
4. Arbeidstakernes rett til representasjon, medbestemmelse, med-virkning og demokrati skal fastsettes for alle arbeidstakere i offentlig eller private virksomheter. Ingen nye regler på disse om-rådene skal være dårligere enn dagens regler i aksjeloven, tjenestemannsloven og hovedavtalene. Retten til informasjon og innsikt i virksomhetenes daglige drift, regnskap, budsjetter og framtidsplaner, og ikke minst eventuelle endringer i sysselsetting og organisasjon, må styrkes. Regler om konsernfaglig samarbeid på europeisk eller globalt nivå, skal bygges på de samme prinsipper som dagens norske regler for aksjeselskaper og representasjon. Loven skal ha sanksjonsregler mot ledelse i norske eller utenlandske virksomheter som ikke følger disse regler.
5. Loven skal ha klare regler som definerer arbeidsgiver og arbeidstaker. Disse to hovedbegrep skal ikke utvannes fra

dagens regler. En arbeidsgiver i offentlig virksomhet eller i privat virksomhet, med nasjonal eller flernasjonal tilknytning, tilsier ingen nyanser i definisjonen. Arbeidsgiveransvaret skal legges dit hvor reelle beslutninger treffes og hvor den økonomiske interessen ligger. Loven skal sette grenser for utglidning og pulverisering av arbeidsgiverbegrepet. En arbeidstaker skal ha en arbeidsavtale som er avgjørende for rettsforholdene mellom partene. Hvis en slik arbeidsavtale ikke er undertegnet, er det ikke noe rettslig arbeidstakerforhold i henhold til loven. Loven må ha klare regler om arbeidsgiver og arbeidstakers ansvar og plikter, det gjelder spesielt hvor det er mer enn en arbeidsgiver på samme arbeidsplass.

6. Krav til det fysiske og kjemiske arbeidsmiljøet skal være i henhold til dagens arbeidsmiljølov og forskrifter. Det er ikke akseptabelt å svekke kravet til støybelastninger, bruk av kjemiske produkter eller krav til utforming av arbeidsplassen. Det skal være et juridisk prinsipp at krav til arbeidsmiljøstandarder ikke skal fravikes eller tilpasse seg krav om frihandel eller konkurranseregler. Prinsippet om omvendt bevisbyrde skal gjelde for bruk av kjemiske produkter, hvis produsent eller importør ikke kan legge fram informasjon om bruk av produktet, hva det ikke skal brukes sammen med eller hvilke skadevirkninger det kan føre til, skal produktet nektes tatt i bruk.
7. Arbeidsmiljølovens § 12 om tilrettelegging av arbeidet er fortsatt et bra grunnlag for handling på områder, som teknologi, arbeidsorganisasjon, utførsel av arbeidet, arbeidstidsordninger og lønssystemer. Selv om arbeidslivet er under stadig endring er disse grunnleggende krav fortsatt av stor betydning. Det er et klart behov for utdyping på de fleste områder av det psykososiale arbeidsmiljø, ikke minst på de mellommenneskelige forhold. Det skal fortsatt være et krav om variasjon og for kontakt med andre, for sammenheng mellom enkeltoppgaver og for at arbeidstakerne kan holde seg orientert om produksjonskrav og resultater.
8. Stillingsvernet må styrkes. Arbeidstakere skal som hovedregel være fast ansatt. Det betyr at den nye loven må gjeninnføre prinsippet om forbud mot utleie av arbeidskraft. Eierskifte, fusjoner eller fisjoner skal ikke være grunn til oppsigelse av

ansettelseforhold. Retten til å stå i stilling inntil rettskraftig dom eller forlik må lovfestes og skal ikke kunne oppheves av retten. Ansiennitetsreglen skal fortsatt ligge i hovedavtalene. Regler om tilrettelegging for yrkeshemmede arbeidstakere må forsterkes, for å begrense dagens praksis med oppsigelse, uføretrygd eller førtidspensjon. Vi må få lovregler om at kollektive arbeidsavtaler er rettslig forpliktende for arbeidsgiverne.

9. Både EØS-avtalen og internasjonale forpliktelser undergraver de faglige rettighetene ved virksomhetsoverdragelse. MAI-avtalen, som foreløpig er lagt på is, har regler som gir virksomhetene rett til investeringer og omstillinger, som fratar de fagorganiserte muligheten til å sikre sine interesser. Vi må kreve lovfestet sikring av kollektive avtaler pensjonsrettigheter, eventuelt sluttkompensasjon, ved overdragelser, fusjoner eller fisjoner. I slike prosesser må reglene om etter- og videreutdanning synliggjøres, som et krav til virksomheten ved endringer som får betydning for sysselsetting. Lov om statsgaranti for lønnskrav ved konkurser må bli en del av det nye lovverket.
10. Den nye loven må ha klare regler om maksimal arbeidstid, om normalarbeidsdag. Regler om individuelle ordninger skal reguleres i kollektive avtaler. Utregning av overtid og merarbeid, skal settes ut fra avtalt arbeidstid, ikke maksimaltiden i lovverket. Av helsemessige årsaker er det behov for regler om maksimal overtid og nattarbeid. Hjemmearbeid og fjernarbeid må reguleres av loven og klart definert normalarbeidsdag. 35 timers arbeidsuke som første skritt mot 6 timers dagen og 30 timers uke, med tilsvarende reduksjoner av skift- og nattarbeid.
11. Bestemmelsene fra ferieloven må tas inn som et eget kapittel i den nye arbeidslivsloven. Rett til fem ukers ferie for alle. Regler om ferie skal styrkes på en del punkter, slik at arbeidstakernes rettsbeskyttelse blir forsterket. Regler om permisjoner skal lovfestes, men regler om korte velferdspermisjoner skal fortsatt ligge i avtaleverket. Lov om lønnsplikt under permitteringer og hovedavtalens regler om permitteringer skal tas inn i loven. Reglene om permittering på grunn av arbeidsmangel må skjerpes ut fra de erfaringer vi har med misbruk av reglene.

12. Kompetanse, etter- og videreutdanning blir en stadig viktigere del av vår faglige strategi. Arbeidslivsloven skal gi klare rammebetingelser for denne reformen, med henvisninger til bransjenes kollektive tariffavtaler, som skal gi nærmere regler for gjennomføring av etter- og videreutdanning.
13. Vi må få en grundig debatt om framtidig organisering av tillitsvalgte i virksomhetene. Det er både positive og negative muligheter ved å legge oppgavene til verneombudene inn under de tillitsvalgte. Arbeidsmiljøutvalgene skal bestå uansett. Stansingsretten utvides fra umiddelbar fare for liv og helse, til også å gjelde andre områder av arbeidsmiljøet. Utfordringene fra miljøet generelt må legges inn under verne-tjenesten eller tillitsvalgte.
14. Den største utfordringen for oss i fagbevegelsen er opplæring av tillitsvalgte. Retten til skolering og å få fri for å delta på kurs og konferanser, må lovfestes hvis vi ikke kan få bedre regler i hovedavtalene. Retten til skolering på tema i den nye loven, må lovfestes med krav til at virksomhetene skal betale skoleringen og tillitsvalgte skal delta med full lønn. Det skal være en rett som går utover regelen om 40-timers miljø-opplæring.
15. Landsorganisasjonen må umiddelbart legge opp til en avklarende strategidebatt om hvilke saker vi vil ha i lovverket og hvilke saker vi vil ha i det kollektive avtaleverket og som kun gir rettigheter for de fagorganiserte.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Viser til redaksjonskomiteens innstilling nr. 1600.

FORSLAG NR. : 10.1.1
FRA : Oversendt fra heftet

10.1 FORSLAG NR. FRA OG MED 1418 TIL OG MED 1444

FORSLAG NR : 1418
FRA : Norsk Grafisk Forbund

Arbeidsmiljøloven § 64 - Oppsigelsesvern ved sykdom

LO vil søke å få endret AML slik at ansatte som går i attføring/rehabilitering ikke kan sies opp i de første 24 måneder etter at arbeidsuførheten inntrådte.

Begrunnelse:

I forbindelse med «arbeidslinja» som skal føre til økt vekt på rehabilitering, vil det være urimelig at bedriften kan si opp en ansatt før utredning/rehabilitering er gjennomført. Erfaringsmessig dreier det seg i stor grad om kolleger «opp i åra», som vil ha tilleggsproblemer med å skaffe seg arbeid utenfor den bedriften de allerede er knyttet til.

FORSLAG NR : 1419
FRA : Norsk Grafisk Forbund

Et nytt lovverk for arbeidslivet

Det er et klart behov for at arbeidslivet får et nytt lovverk som regulerer og beskytter arbeidstakerne, fra utbygging, fra tilfeldig ansettelsesforhold, dårlig arbeidsvilkår og helsefarlig arbeidsmiljø. Et slikt nytt lovverk må også inkludere regler som beskytter oss mot den uakseptable virksomheten til vikarbyråene og gir alle som ønsker det rett til fast stilling. Et slikt nytt lovverk må bygge på de erfaringer vi har ute på arbeidsplassene. Fagbevegelsen kan ikke akseptere et byråkratisk, offentlig utvalg av professorer og andre «eksperter» som overkjører våre faglige representanter. Det er vår erfaring med Arbeidslivsutvalget. Innstillingen fra dette utvalget er i stor grad basert på krav fra EU-kommisjonen om å redusere de faglige rettighetene vi har opparbeidet oss gjennom mer enn hundre år, for at EØS-området skal bli mer konkurransedyktig, det vil si mer fortjeneste til eierinteressene.

LO-Kongressen må totalt avvise innstillingen fra Arbeidslivsutvalget og arbeide fram nye forslag basert på våre faglige interesser. Vi vil ha et fagligpolitisk utvalg som på 70-tallet, som utarbeidet forslag til en ny arbeidsmiljølov, og deretter en omfattende studieaksjon ute på arbeidsplassene og i fagforeningene. Ut fra en slik demokratisk prosess skal vi legge fram et nytt lovverk for arbeidslivet, som ivaretar alle våre interesser.

Begrunnelse:

Fagbevegelsen, både her hjemme og ute, må ta opp kampen mot nedbygging av faglige rettigheter, med fleksibilitet i ansettelse og arbeidstid, dårlige regler for arbeidsmiljø og større makt til

selskaper og eierinteresser. Generaldirektøren i Europas største industriselskap,

Daimler-Chrysler, har uttalt at det ikke blir fart på europeisk arbeidsliv før vi har samme lønns- og arbeidsvilkår som i Indonesia under Suhartos diktatur. Vi må svare på slike utfordringer. Vårt svar er bedre faglige rettigheter, både her hjemme og i andre land.

FORSLAG NR : 1420
FRA : LOs fylkeskonferanse i Oslo

Arbeidstidsorganisering, arbeidstidsreformer og endringer av arbeidsmiljøloven

LO vil slå tilbake alle angrep på arbeidsmiljøloven og arbeide for at loven forbedres og styrkes.

LO krever en ufravikelig lovgivning når det gjelder arbeidstakers helse, miljø og sikkerhet i samsvar med den teknologiske og sosiale utvikling i samfunnet. Krav til det psykiske og fysiske arbeidsmiljøet må skjerpes.

LO vil motvirke at arbeid organiseres og utføres på tvers av bestemmelser i arbeidsmiljøloven og kollektive tariffavtaler.

LO krever at sentrale kollektive avtaler skal legge daglig nedsatt arbeidstid til grunn. LO vil i forbindelse med kommende revisjon av arbeidsmiljøloven reise krav om at normal-arbeidsdagen (kl. 07.00 – 17.00) innarbeides i loven.

LO vil arbeide for at nattarbeid kun tillates i de tilfeller hvor samfunnsmessige hensyn tilsier det. I stedet bør arbeidstiden reduseres for de som jobber om natten.

LO krever at arbeidsmiljølovens gjennomsnittlige arbeidstid skal være 37,5 timers uke med full lønnskompensasjon.

LO vil reise kravet om å lovfeste at bestemmelser i lokale fleksitidsavtaler skal være i samsvar med arbeidsmiljølovens arbeidstidsbestemmelser om alminnelig arbeidstid.

LO krever at begreper som fjernarbeid og hjemmekontor defineres i arbeidsmiljøloven og at dette reguleres her slik at arbeidstakers interesser og behov sikres.

LO krever at arbeidstilsyn og påtalemyndighet må gis bedre rammer ressursmessig i sitt arbeide med å bekjempe arbeidsmiljøkriminalitet.

Motivering:

Kampen om arbeidstida, mot en uhemmet fleksibilisering,

styrking av arbeidsmiljøloven og de kollektive landsdekkende avtalene kommer til å bli noen av de viktigste oppgavene for fagbevegelsen i framtida.

I løpet av 1990-tallet har kapitalkreftene for alvor kommet på offensiven. Markedsliberalistiske idéer og tro på ubegrenset fleksibilitet og individuelle løsninger har fått økt gjennomslag. Dette fører til angrep på arbeidsmiljøloven og de kollektive avtalene i arbeidslivet og til at tillitsvalgte og tilsatte settes under press både når det gjelder arbeidstid og lønnsvilkår.

Endringen i arbeidsmiljøloven som følge av Blaalidutvalgets innstilling om vikarbruk og ikke minst, Colbjørnsenutvalgets innstilling, er bevis på dette. Store deler av de grunnleggende idéer som lå til grunn for arbeidsmiljøloven i 1977 forkastes av arbeidslivsutvalget, uten at konsekvensene for arbeidstakerne blir seriøst gjennomgått. Et sterkere kontroll- og sanksjonsapparat blir heller ikke vurdert. Diskriminering og bevisbyrde eller psykososiale helseplager eller mobbing og (seksuell) trakassering er ikke diskutert.

Når det gjelder fleksibel arbeidstid er det tilstrekkelig fleksibilitet i dagens arbeidsmiljølov og tariffavtaler. Arbeidsmiljøloven brytes på mange arbeidsteder. Det betales ikke for overtid eller avspasering. I stedet gjøres overtid og det som skulle vært utbetalt ved avspasering om til ulovlig fleksitid som det ikke alltid er mulig å ta ut. Det vil si at de tilsatte jobber gratis.

Det er en forutsetning for fremtidige timekontoavtaler/fleksitidsavtaler og økt vekt på fleksible arbeidstidsordninger at det ikke fører til et sterkere press på den enkelte arbeidstaker. Dette skal ikke skje på arbeidsgivers premisser og arbeidsgiver skal ikke kunne presse på for at fritida skal tas ut i rolige perioder og at det arbeides mer når det er mye å gjøre. Timekontoavtaler må reguleres innenfor kollektive landsdekkende avtaler og må ikke erstatte lov- og avtalefestet fri eller permisjon.

FORSLAG nr : 1421
FRA : Norsk Kommuneforbund

I forhold til omstillingsprosesser/virksomhetsoverdragelser i arbeidslivet må LO i perioden arbeide for at arbeidstakernes rettigheter blir styrket og ivarettatt på følgende områder:

1. Lovfesting av valgrett ved virksomhetsoverdragelse.
2. Sikring av pensjonsrettigheter ved virksomhetsoverdragelser.

Videre bør saklighetskravet AML § 60 gjennomgås i sin alminnelighet.

FORSLAG nr : 1422
FRA : NOPEF

Bemanningsselskap.

LO må arbeide mot den utviklingen vi ser på sokkelen der mannskapene blir tatt inn fra bemanningsselskap og ikke ansettes hos den reelle arbeidsgiveren.

FORSLAG nr : 1423
FRA : NOPEF

Minimumsbemanning.

LO må arbeide for at det opprettes fast minimumsbemanning på alle rigger/installasjoner på norsk sokkel.

FORSLAG nr : 1424
FRA : NOPEF

Arbeidstid på kontinentalsokkelen

LO må arbeide mot en oppmykning i arbeidstidsbestemmelsene som gjelder for de ansatte på kontinentalsokkelen.

FORSLAG nr : 1425
FRA : LOs fylkeskonferanse i Oppland

Dagpenger utbetales etter antall timer man er ledig, ut fra 100% stilling, slik at den arbeidssøkende kan opprettholde et mest mulig normalt livsmønster for å motvirke en varig, passiv klientsituasjon. Utviklingen med stadig flere midlertidige ansatte, der en økende andel skjer gjennom vikarbyråer, er med på å undergrave arbeidstakernes rettigheter og muligheter for å leve av egen arbeidsinntekt.

FORSLAG : 1426
FRA : LOs fylkeskonferanse i Oppland

ET GODT LAND - SIKRING AV ARBEIDSTAKERE

LO må, i arbeidet med hovedavtaler og tariffavtaler, styrke de ansattes sikkerhet. I flere og flere yrker øker usikkerheten ved at de blir utsatt for trakassering, ran og vold. Det må være arbeidsgivers plikt å sikre arbeidstakerne på best mulig måte. I visse yrker og situasjoner må det pålegges at det skal være mer enn 1 ansatt på vakt. Forebygging og opplæring i å takle slike episoder, må være en naturlig del av arbeidsgivernes plikter.

FORSLAG : 1427
FRA : LOs fylkeskonferanse i Akershus

Arbeidsmiljøloven bør oppdateres med tanke på endret samfunnsstruktur. Dette betyr ikke at en ønsker økt fleksibilitet. Denne er allerede innarbeidet i loven slik den fremstår i dag.

Fylkeskonferansen ber LO følge opp spesielt :

Loven må styrkes med hensyn til i sterkere grad å ivareta den enkeltes arbeids- og helsesituasjon. Krav til det fysiske og psykiske arbeidsmiljø må skjøpes.

Strengere vurderinger/kriterier bør legges til grunn for å tillate arbeid om natten. Nattarbeid bør kun tillates i de tilfeller hvor strengt samfunnsmessige hensyn tilsier det.

Arbeidstiden bør reduseres ytterligere for de som jobber om natten.

Sikkerheten til mange arbeidstakerne er ikke ivaretatt. Mange jobber alene til alle døgnet tider, og er spesielt utsatt for fysiske og psykiske overgrep og skader. Det bør stilles krav til minste bemanning i utsatte yrker. (Minimum 2 personer)

Arbeidstilsyn og påtalemyndighet må gis bedre ressursmessige rammer i sitt arbeid med å bekjempe arbeidsmiljøkriminalitet.

Arbeidsgivere må ansvarliggjøres i større grad enn i dag, med tanke på konsekvensene av det totale arbeidsmiljø.

Endringer/tillegg i AML bør komme med tanke på alle dem som jobber (alene) innenfor omsorg og servicesektoren. Arbeidstakere som jobber alene er en økende og spesielt utsatt gruppe.

Mange jobber uten å ha tilgang til WC, håndvask, spiserom, garderobeskap, oppbevaringsmuligheter for mat etc. Disse arbeidstakerne har heller ingen mulighet til normale spisepauser, personlig tid etc.

Det er en klar sammenheng mellom sykdommer/lidelser, redusert levetid og nattarbeid over tid.

Bedriftene organiserer seg på en slik måte at det er vanskelig å kontrollere faktisk arbeidstid for den enkelte ansatte.

Brudd på eksisterende lovgivning gir økonomisk vinning og et konkurransefortrinn i dagens marked. Ulike konkurransevilkår som følge av brudd på lovverket rammer først og fremst de ansatte, men på sikt også samfunnet.

Dette stiller større krav til at vi har et oppegående arbeidstilsyn, og en påtalemyndighet som har kapasitet til å prioritere arbeidsmiljøkriminalitet i langt større grad enn i dag.

Det må gjøres noe med utviklingen hvor arbeidstakere blir satt ut av arbeidslivet av psykiske og fysiske årsaker på et stadig tidligere tidspunkt i sitt yrkesaktive liv. Belastningen for et hardere og rårere arbeidsliv, hvor kortsiktig gevinst er satt i fokus, skal ikke belastes den enkelte arbeidstaker og samfunnet.

FORSLAG nr : 1428
FRA : LOs fylkeskonferanse i Rogaland

LO vil arbeide for at lengden på arbeidstiden (på årsbasis) harmoniseres ved døgnskuttet turnusarbeid og helkontinuerlig skiftarbeid.

Begrunnelse:

Forskjellsbehandlingen er kjønnsdiskriminerende fordi den rammer de kvinneorienterte yrkene med døgnskuttet turnusarbeid. En stor del av arbeidstakerne innen pleie- og omsorgsyrkene må stille på varierende skift / vakter døgnet rundt for å ivareta livsnødvendige behov.

Forskning bekrefter at turnus- og skiftarbeid gir en større totalbelastning enn dagarbeid, uavhengig av yrkeskategori. Allikevel opprettholdes skillet mellom døgnskuttet turnusarbeid og skiftarbeid, der for eksempel pleie- og omsorgsarbeideren kan måtte jobbe over to uker mer i året enn industriarbeideren.

FORSLAG nr : 1429
FRA : Handel og kontor i Norge

Det innføres sluttkompensasjonsordning for ansatte i alle bedrifter.

Motivasjon:

Sluttkompensasjon er et begrep som er tatt i bruk i tilknytning til nedleggelse av lønnsomme bedrifter og konkurrenters oppkjøp av lønnsomme bedrifter med sikte på nedleggelse. I de omstillingsprosessene vi har sett de siste årene, har kravet til inntjening gått foran det å opprettholde levedyktige virksomheter og arbeidsplasser. Innføring av sluttkompensasjon bør aktualiseres i tilknytning til arbeidet med revisjon av Arbeidsmiljøloven.

FORSLAG nr : 1430
FRA : Handel og kontor i Norge

Alt fjernarbeid skal baseres på frivillighet fra arbeidstakeren, og arbeidstakeren skal ha rett til å komme tilbake til sin faste arbeidsplass. Fjernarbeid skal organiseres slik at normalarbeidsdagen ikke utvides. Fritid og arbeidstid må skilles klart fra hverandre. Det må etableres lovregulerte bestemmelser om fjernarbeid og hjemmearbeid slik at arbeidstakerne sikres like muligheter og rettigheter som andre i bedriften.

Motivasjon:

Fjernarbeid er arbeidsoppgaver som utføres utenfor en fast hovedarbeidsplass, men som normalt utføres der. Fjernarbeid kan ha fordeler både for arbeidstaker og arbeidsgiver. For arbeidstakeren blant annet færre arbeidsreiser og mer fleksibel arbeidstid og større styring av egen arbeidsdag. Men en fare for at normalarbeidsdagen utvides og fysisk atskillelse fra arbeidskolleger kan være en ulempe. Det som passer godt for en arbeidstaker kan være negativt for en annen. Derfor må alt fjernarbeid baseres på frivillighet og tilpasses den enkelte. Det må også være mulig å avslutte fjernarbeidet og gå tilbake til en fast arbeidsplass.

Det er også viktig at fjernarbeidere ikke taper noe i forhold til andre arbeidstakere i bedriften, men har de samme muligheter til opprykk, utviklingsmuligheter og etter- og videreutdanning. Isolasjon uten sosial kontakt med kolleger må hindres, medinnflytelse i bedriften må sikres. Alle kostnader knyttet til fjernarbeid skal arbeidsgiver dekke.

FORSLAG nr : 1431
FRA : Handel og Kontor i Norge

Landsorganisasjonen i Norge må arbeide for en utvidelse av arbeidsgiverbegrepet i AML slik det ble foreslått i NOU (Norske

offentlige utredninger) 1996:6 og de øvrige bestemmelser som følger av dette.

Motivasjon:

Etter forslag fra Kommunal- og arbeidsdepartementet ble det i juli 1994 oppnevnt et utvalg med mandat å «se på arbeidstakernes rettigheter i konserner og ved selskapsrettslige og andre endringer».

Utvalget, hvor også L.O. var representert la i mars frem en innstilling i form av NOU 1996:6 Arbeidstakernes stilling i konsernforhold.

Det ble foreslått flere viktige endringer i AML, de fleste med utgangspunkt i forslaget til en ny og utvidet definisjon av arbeidsgiverbegrepet.

Gjennom organisering av virksomheter i konsern, kjedeforetak, franchise eller kombinasjoner av disse selskapsformer opplever vi at arbeidsgiveransvaret i AML pulveriseres og at de faktiske beslutningstakerne er andre enn de som i dag er definert som arbeidsgivere.

Vi må sørge for at våre medlemmer beholder sin rettigheter etter AML og at ikke bedriftene løper fra sitt ansvar ved å finne nye modeller for organisering av virksomheten.

FORSLAG nr : 1432
FRA : Hotell- og restaurantarbeiderforbundet

Begrensninger av alenearbeid.

Det skjer en negativ utvikling i vårt samfunn hvor økende bruk av voldsbruk preger vår hverdag i stadig økende grad. Dette gjenspeiler seg på arbeidsplassene hvor mange arbeidsplasser og arbeidstakere utsettes for voldsbruk og trusler. Ransbølgen som er over oss, har vandret fra bl.a. banker og postkontorer til dagligvareforretninger og bensinstasjoner. Etter hvert som det er tatt skritt til å sikre arbeidsplassene bedre, går denne bølgen videre. Det er i hovedsak den voksende servicenæringen og allmennhetens økende behov for tjenester som danner noe av bakgrunnen for dette.

Arbeidstakerne i hotell- og restaurantbransjen har gjennom lengre tid fått føle denne utviklingen på kroppen.

Samtidig har det også skjedd en utvikling i retning av mer alenearbeid i bransjen. Gjennom 90-årene skjedde det en stor nedskjæring av arbeidstokken på flertallet av arbeidsplassene i

næringen og det har skjedd en utvikling mot mer alenearbeid. Selv i oppgangstider, som vi har hatt de siste årene og hvor bransjens inntjening har vært god, har ikke dette endret bilde - tvert om. En eksplosiv øking i antall hoteller og serveringssteder gir ett godt bilde av dette. Samtidig krever allmennheten et servicesamfunn som fungerer døgnet rundt i mange sammenhenger.

Et hardere samfunn, med økende grad av voldsbruk og kriminalitet, har vært med å gjøre arbeidsplassene utrygge. For mange arbeidstakere har dette medført en betydelig forverring av arbeidsmiljøet med til dels store fysiske plager både på kort og lengre sikt. Mange arbeidstakere har ingen andre å støtte seg til, eller snakke med, på arbeidsplassen. Samtidig ser vi en utvikling som går i retning av deltidsarbeid og en løsere tilknytning til arbeidsplassen. Dette gjør det vanskeligere å drive fagforeningsarbeid og få gjennomført krav om ett bedre arbeidsmiljø og sikkerhetskrav.

Arbeidsmiljøloven er i ferd med å tape terreng i denne virkelighet og er i realiteten uten praktisk betydning på mange arbeidsplasser. I en stor del av bransjen, særlige når det gjelder det voksende antall serveringsbedrifter, har arbeidsgiverne ikke tatt noe ansvar for å sikre arbeidstakerne og bedre arbeidsmiljø.

HRAF vil på denne bakgrunn fremme følgende forslag:

LO setter ned en arbeidsgruppe som får i oppdrag å komme med forslag til tiltak som sikrer at alenearbeid begrenses til de arbeidsplasser som kan sikre ett trygt arbeidsmiljø i samsvar med arbeidsmiljøloven.

FORSLAG nr : 1433
FRA : Norsk Nærings- og
Nytelsesmiddelarbeiderforbund

Det 21. århundrets velferdssamfunn

AML

Arbeidslivet har gjennomgått store endringer siden AML ble vedtatt. Endringer av eierforhold, fusjoner, fisjoner, har blitt dagligdags. En betydelig større grad av arbeidstakerne er i dag ansatt i konserner. Derfor må AML moderniseres slik at loven er mer i takt med dagens arbeidsliv.

Dette betyr ikke at «de gamle» bestemmelsene skal svekkes,

dvs. - det må bli minst like sterke bestemmelser om helgearbeid, nattarbeid og overtidsarbeid.

Normalarbeidsdagen må styrkes i AML. De tillitsvalgtes rettigheter må styrkes i AMLs arbeidstidsbestemmelser. Oppsigelsesvernet må styrkes. I forbindelse med rasjonalisering og nedleggelse må oppsagte/avsatte sikres en sluttkompensasjon gjennom lovfestede bestemmelser. De økonomiske tilskuddene må stå i forhold til ansettelsestid. Arbeidsmiljøutvalget må få økt innflytelse - også i forhold til skiftplaner, overtidsarbeid m.v.

Fjernarbeid må reguleres gjennom AML.

FORSLAG nr. : 1434
FRA : Norsk Kjemisk
Industriarbeiderforbund

LO vil arbeide for at Arbeidsmiljølovens bestemmelse vedrørende 11 timer fri mellom to arbeidsperioder ikke skal medføre inntektstap for den enkelte.

Motivasjon:

Det er et paradoks at ved å etterleve Arbeidsmiljøloven, lider man et økonomisk tap som følge av dette. For å få like regler bør også den økonomiske kompensasjonene reguleres i Arbeidsmiljøloven.

FORSLAG : 1435
FRA : Norsk Kjemisk
Industriarbeiderforbund

LO vil arbeide for at Arbeidsmiljøloven ikke skal skille mellom tariffestet overtid og overtid etter Arbeidsmiljøloven.

Motivasjon:

Dagens ordning med ulike regnemåter for tariff- og AML-timer skaper forvirring og usikkerhet både med hensyn til planlegging, kontroll og forståelse. Dette ble også vedtatt på LO-kongressen i 1997.

FORSLAG nr : 1436
FRA : EL & IT forbundet

AVVIKLING AV SOMMERFERIE

Ferieloven eller avtaleverket må sikre at alle har rett til å avvikle hoveddelen av ferien (3 uker) i skolens ferietidsrom om sommeren.

Begrunnelse:

Familien må sikres mulighet til felles sommerferie.

FORSLAG : **1437**
FRA : **Norsk Jernbaneforbund**

LO må arbeide for at ferieloven endres slik at 3 uker av ferien skal avvikles innenfor skoleferien for dem som ønsker det.

Ferie er av stor betydning for den enkelte sosialt sett, i en tid med mye stress.

I hverdagen er det viktig at muligheten for å ta ferie på sommeren, innenfor skolens ferie tilstede.

FORSLAG nr : **1438**
FRA : **LOs fylkeskonferanse i Troms**

Feriepenger for hele sykemeldingsperioden

Begrunnelse:

Man skal ikke tape økonomisk når en er skadet eller syk. Der trygdekontoret skal betale feriepenge sier ferieloven at det betales feriepenge for 3 måneder pr. opptjeningsår. Ferieloven bør endres slik at alle arbeidstakere får like rettigheter uansett ansettelsesforhold.

FORSLAG nr : **1439**
FRA : **LOs fylkeskonferanse i Troms**

Fjerne 8 ukers regelen og feriepenge fra første dag under permitteringer

Begrunnelse:

Ellers i arbeidslivet får man feriepenge fra første krone som man tjener. Det er mange bedrifter som driver med permitteringer og som regel er det under 8 uker, arbeidere blir dobbelt straffet økonomisk ved permitteringer.

FORSLAG nr : 1440
FRA, : Norsk Kommuneforbund

I forbindelse med anbud må oppdragsgiver pålegges å kontrollere at firmaer som gis oppdrag, oppfyller dokumentasjonskravene i internkontrollforskriften.

Motivasjon:

Lov om internkontroll av 1991 satte søkelyset på helse, miljø og sikkerhet i bedriftene.

Denne loven omfatter alle bedrifter, men det viser seg at mange useriøse innleide firmaer ikke tilfredsstiller de kravene som loven omfatter.

FORSLAG nr : 1441 A
FRA : Fellesforbundet

Arbeide for at ressurs og aktivitetsplanleggingen for drift og vedlikehold på norsk kontinentalsokkel blir gjennomført på en slik måte at arbeidstakerne i operatørselskap og leverandørselskap får likeverdige arbeidsforhold, stabilitet og forutsigbarhet i forhold til arbeidstid, fritid og rotasjoner. Arbeide for at kontraktinnholdet mellom operatør og leverandør ikke gjør arbeidstid, fritid og stabilitet av rotasjoner til et konkurranse-moment. Arbeide for at arbeidsdelingen og volumet i kontraktene mellom operatørselskapene og leverandørselskapene gjør det mulig for likeverdige forhold.

Begrunnelse:

Det har utviklet seg et todelt system vedrørende stabilitet og forutsigbarhet i henhold til arbeidstid/rotasjoner. Store deler av de leverandøransatte arbeider på udefinerte rotasjoner og oppholdsperioder offshore. Denne utviklingen er på vei til å forsterke seg gjennom utstrakt bruk av kampanjevedlikehold.

FORSLAG nr : 1441 B
FRA : Fellesforbundet

Styrking av arbeidstakernes rettigheter ved oppsigelse som skyldes driftsinnskrenkning eller rasjonaliseringstiltak.

Den avveining som retten, etter AML § 60 pkt. 2, skal foreta mellom virksomhetens behov og de ulempene oppsigelsen påfører den enkelte arbeidstaker, konkluderer som oftest med aksept av arbeidsgivers styringsrett.

Retten overprøver i alt for liten grad arbeidsgivers vurdering, sjøl om dokumentert inntjening er minimal. Rettspraksis svekker således arbeidsgivers ansvar for tilrettelegging av arbeidet etter AMLs § 12.

Driftsinnskrenkning eller rasjonaliseringstiltak kommer vanligvis sammen med innføring av ny teknologi, utsetting av virksomhet, innføring av nye metoder for ledelse. Eldre arbeidstakere, ufaglærte og arbeidstakere med helsesvikt utstøtes. Privatisering av offentlig virksomhet, utskilling av tjenester fra privat virksomhet og fisjonering av større bedrifter i små aksjeselskap øker stresset, intensiteten, forbruket av arbeidskrafta og svekker de ansattes vern. AML må styrkes for å hindre at konsekvensene av manglende tilrettelegging av arbeidet veltes over på samfunnet i form av sykemeldinger og uføretrygding.

Vi foreslår derfor at AML endres slik at arbeidstakernes vern mot usaklig oppsigelse ved driftsinnskrenkning eller rasjonaliseringstiltak styrkes.

FORSLAG nr : 1442
FRA : LOs fylkeskonferanse i Nordland

LO vil arbeide for at AML gir arbeidstakerne bedre stillingsvern. Midlertidig ansettelse og innleie av arbeidskraft skal kun skje etter avtale med de tillitsvalgte.

FORSLAG nr : 1443
FRA : LOs fylkeskonferanse i Oslo

LO må arbeide for å sikre ansattes representanter mot represalier og forfølgelse i forbindelse med styreverv i bedrifter.

Motivasjon:

Styremedlemmer skal etter aksjeloven evaluere og legge retningslinjer for den daglige ledelsen. I den forbindelse kan det være kritikk som ledelsen ikke liker. Her kan det oppstå en forskjell på vanlige styrerepresentanter og ansattes styrerepresentanter. De ansatte kan i større grad utsettes for press og i verste fall

trakassering dersom ansattes representanter tar opp saker som administrasjonen ikke liker. Det finnes konkrete saker og eksempler på det i dag. Dette er en praksis som LO ser på som brudd på intensjonen i aksjeloven og som er en undergraving av loven.

FORSLAG nr : 1444
FRA : LOs fylkeskonferanse i Oslo

Aksjelovene

Det må bli enklere å etablere felles representasjonsordninger i konsernene og grupper. I dag må lokale fagforeninger organisere 2/3 av de ansatte i konsernet for å søke Bedriftsdemokratinemnda om godkjenning av ordningen med felles styrerepresentasjon (konsernordning). (Dersom ledelsen ønsker en slik ordning kan den søke.) Loven bør endres slik at en lokal fagforening (klubb) kan ta initiativ til en fellesrepresentasjonsordning ved å forelegge saker til uttalelse for ledelsen og eventuelt andre lokale fagforeninger før Bedriftsdemokratinemnda behandler søknader.

Ansattevalgte styremedlemmer må sikres opplæring i jus og økonomi - for eksempel slik verneombud og medlemmer av arbeidsmiljøutvalg er gjennom arbeidsmiljøloven og ordningen med 40 timers kurs betalt av arbeidsgiver.

Ansattevalgte styremedlemmer har samme rett og plikt som andre styremedlemmer til å føre tilsyn med daglige ledelse og selskapets virksomhet for øvrig og eventuelt stille spørsmål ved administrasjonens (daglige leder) ledelse av selskapet. Ansattevalgte styremedlemmer må gis samme beskyttelse (vern) som tillitsvalgte mot oppsigelse m.v. LO må også utrede en juridisk/økonomisk beskyttelse for styrerepresentanter som utfører sine verv.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Viser til redaksjonskomiteens innstilling nr. 1600.

FORSLAG NR : 10.2.1.1
FRA : 78 Anne Bakke, FO

En ny arbeidslivslov skal bygge på og videreutvikle Arbeidsmiljøloven - en ny lov må være et redskap for å bedre det fysiske og psykiske arbeidsmiljøet.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Viser til redaksjonskomiteens innstilling nr. 1600

FORSLAG NR. : 10.2.1.2
FRA : 60 **Magne Steinar Ulvatn, FF**

Landsorganisasjonen iverksetter en bred opplysnings- og utdanningskampanje for gjennom kunnskap og forståelse å sikre et politisk grunnlag for gjennomføring av en ny arbeidslivslov.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Viser til redaksjonskomiteens innstilling nr. 1600

FORSLAG NR. : 10.2.3.1
FRA : 276 **Terje Johansen, FF, Buskerud**

Jeg foreslår at dagens bestemmelser rundt dekning av utgifter, og rett til å ta opplæring hos arbeidstakernes organisasjon ved grunnopplæring arbeidsmiljø, beholdes i sekretariatets innstilling til ny arbeidslivslov.

Jeg foreslår og at det konkretiseres hvilke medvirknings- og demokratirettigheter man vil vurdere å lovfeste i kap 4, medbestemmelse, medvirkning og demokrati i sekretariatets innstilling til ny arbeidslivslov.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Viser til redaksjonskomiteens innstilling nr. 1600

FORSLAG NR. : 10.2.4.1
FRA : 268 **Kjell Finvåg, Oslo**

ARBEIDSGIVER OG ARBEIDSTAKER

Faste ansettelser må være hovedprinsippet i arbeidslivet. Innleie av arbeidskraft uthuler dette prinsippet. Loven om innleie må derfor innskjerpes, all innleie må forutsette avtale med tillitsvalgte. Leie fra vikarbyrå må kun erstatte navngitte personer i permisjon eller sykefravær.

For å hindre sosial dumping må innleid arbeidskraft sikres like lønns- og arbeidsvilkår som de ansatte i innleiebedriften.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Viser til Sekretariatets innstilling nr. 1417

FORSLAG NR. : 10.2.4.2
FRA : 91 Heidi Larsen, HK

Kapitel 5.**Nytt kulepunkt:**

- Arbeidsgiver som velger å legge ned bedriften etter at krav om tariffavtale er fremmet, men ikke underskrevet, skal betale de ansatte minimum 3 måneders lønn.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Viser til redaksjonskomiteens innstilling nr. 1600

FORSLAG NR. : 10.2.5.1
FRA : 200 Arild Oliversen, NNN

- 1) LO vil arbeide for en bedre offentlig kontroll og styring med arbeidsformidling og inn/utleie av arbeidskraft.
- 2) LO vil kreve at innleie/utleie fra ordinære virksomheter må forutsette at bedriften er bundet av tariffavtale. Dette forutsetter avtale med de tillitsvalgte.
- 3) LO vil kreve at innleie fra vikarbyråer forutsetter at innleide erstatter navngitte personer etter avtale med de tillitsvalgte. Det etableres en autorisasjon for vikarbyråer.
- 4) LO vil kreve at ulike ledd ned til klubbplan innrømmes søksmålinteresse i forbindelse med tvister om ulovlig innleie.
- 5) LO vil at faste ansettelser skal være hovedregelen i arbeidslivet, og minimaliserer innleie av arbeidskraft.
- 6) LO må på bakgrunn av ny lov, kreve minimum samme lønn og arbeidsvilkår for innleide som i innleiebedrifter.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Viser til Sekretariatets innstilling nr. 1417

FORSLAG NR. : 10.2.5.2
FRA : 16 Sissel Hallem, EL & IT

Opprettholder med dette EL & ITs forslag nr 806.

Inn og utleie av arbeidskraft

Som en følge av det som skjedde rundt innføringen av nytt lovverk for inn/utleie og bruk av vikarer, må LO arbeide for at man får bestemmelser i avtaleverket som kan demme opp for de uheldige sidene ved de vedtatte lovendringene.

LO må arbeide for:

At de tillitsvalgte skal ha avtalerett ved inn/utleie av arbeidskraft.

At AML § 58A om midlertidige ansettelser ikke svekkes.

At kollektive tariffavtaler er gjeldene for vikarer.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Viser til Sekretariatets innstilling nr. 1417

FORSLAG NR. : 10.2.5.3

FRA : 184 Arne Sveen, NKF

Endring av pkt. 1 i forslag 1421:

Det må lovfestes en ubetinget valgreit ved en virksomhets-overdragelse, og en viss tid etter overdragelsen.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Viser til redaksjonskomiteens innstilling nr. 1600

FORSLAG NR. : 10.2.6.1

FRA : 98 Liv Aasbø, HK

Forslag kap. 7

Forslaget er at det føyes til et nytt kulepunkt hvor det heter «Arbeidstid for ansatte i kjøpesentra skal avtales med arbeidsgiver etter arb.plan».

Redaksjonskomiteens innstilling:

Viser til redaksjonskomiteens innstilling nr. 1600

FORSLAG NR. : 10.2.8.1

FRA : 298 Ulf M. Ulriksen, Nordland fylke

Til kap. 9: Arbeidsorganisering og psykiske forhold, side 28 og 29.

AML §12 (dagens AML) må deles i to: en del for organisering av arbeidet med dagens rett til medbestemmelse og innflytelse, og en del II som alene omhandler det psyko-sosiale arbeidsmiljøet.

I denne del II må følgende få en sentral plass:

1. Verneombudene må skolerers innen dette området, dvs. pålegg om kurs i psyko-sosialt arbeidsmiljø.
2. Ved avdekking av et uakseptabelt psyko-sosialt arbeidsmiljø må det gis stanserett.
3. Den anvendte bevisbyrden må gjøres gjeldende i alle saker som gjelder mobbing og trakassering, dvs. at påstand om mobbing og trakassering må avklares/motbevises av den anklagede.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Viser til redaksjonskomiteens innstilling nr. 1600

FORSLAG NR. : 10.2.8.2
FRA : 250 Hilde Larsen, NTL

Kapittel 9 «Arbeidsorganisering og psykiske forhold».
4. avsnitt på side 28 i heftet strykes.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Viser til redaksjonskomiteens innstilling nr. 1600

FORSLAG NR. : 10.2.10.1
FRA : 250 Hilde Larsen, NTL

Kjemiske og fysiske påvirkninger.
Til kapittel 11 i innstilling om «Ny lov for arbeidslivet.»

Omtrent hele kapitlet omhandler kjemiske påvirkninger. Med ny teknologi som blir tatt i bruk, bør det stå noe om de fysiske påvirkningene fra dette.

Vi som sitter foran dataskjermer hele dagen – og annet elektronisk utstyr – kan ha blitt utsatt for stråling, som det bør forskes på. Støy (lavfrekvens) er et område man har forsket, og forsker på, som heller ikke er tatt med.

NTL fremmer forslag om behovet for undersøkelser og forskning på konsekvenser for arbeidsmiljøet ved bruk av ny teknologi.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Viser til redaksjonskomiteens innstilling nr. 1600

FORSLAG NR. : 10.2.16.1

FRA : 244 Alexandra Wiland, NTL

Tillegg til sekretariatets innstilling.

Tillegg i kap. 17 s. 45 etter siste setning i 2. avsnitt:

Derfor bør studenter- og elever være representert i utdanningsinstitusjonenes arbeidsmiljøutvalg, slik at de kan ivareta sine interesser og rettigheter.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Viser til redaksjonskomiteens innstilling nr. 1600

FORSLAG NR. : 10.2.16.2

FRA : 275 Ole-Johan Dyste, Oppland fylke

I andre avsnitt under overskriften:

«Elever og studenter arbeidsmiljø» på side 45, første setning endres «bør» til «skal».

Redaksjonskomiteens innstilling:

Viser til redaksjonskomiteens innstilling nr. 1600

FORSLAG NR. : 10.2.17.1

FRA : 280 Marit Sørli Røed, Telemark fylke

LO går inn for at funksjonen verneombud omgjøres til HMS-ombud – og at det blir et eget kapittel i ny lov for arbeidslivet – som omhandler HMS, HMS-ombud og dennes ansvars- og virkeområde.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Viser til redaksjonskomiteens innstilling nr. 1600

FORSLAG NR. : 10.2.19.1
FRA : 241 John-Arne Birkeland, NTL

Endring i sekretariatets innstilling.
Kap. 20 – tilsynsmyndighetene heftet side 50

Ordet «bør» endres til «må» i avsnitt 2, 3 og 5.

Teksten blir da slik:

2. avsnitt:

Det må utarbeides

3. avsnitt:

Det må lages klarere.....

..... konsekvensene av dette er at man må se på.....

5. avsnitt:

Her må det vurderes nye.....

Redaksjonskomiteens innstilling:

Viser til redaksjonskomiteens innstilling nr. 1600

FORSLAG NR. : 10.2.19.2
FRA : 11 Tore Gulbrandsen, EL & IT

Det er behov for å styrke samarbeidet mellom de ulike tilsynsmyndighetene.

Privatisering av tilsyn og kontroll, vil være å sette bukken til å passe havresekken, jf forslaget om privatisering av heiskontrollen.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Viser til redaksjonskomiteens innstilling nr. 1600

FORSLAG NR. : 8.2.3
FRA : 169 Inge Mellemsæther, NKF

Gjennom Arbeidsmiljøloven sikre rett til tilsetning i full stilling, som hovedregel.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Viser til redaksjonskomiteens innstilling nr. 1600 om ny lov for arbeidslivet.

FORSLAG NR. : 8.2.7
FRA : 82 Olav Boye, NGF

Arbeid for alle side 7.

Nytt strekpunkt mellom 4 og 5.

Den nye loven for arbeidslivet skal ha bestemmelse om forbud mot arbeidsutleie.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Viser til redaksjonskomiteens innstilling nr. 1600.

FORSLAG NR. : 8.7.16
FRA : 191 Bjørn Christensen, FLT

Forslag 844 oversendes redaksjonskomiteen i sin helhet. For innarbeidelse i Sekretariatets innstilling.

FLT mener LO må be regjering og Storting om å endre Arbeidsmiljøloven slik at fars kompensasjon for inntektstap dekkes gjennom folketrygden ved permisjon, jfr. § 31.2. i Arbeidsmiljøloven.

Begrunnelse:

I AML 31.2 heter det: I forbindelse med fødselen har faren rett til 2 ukers omsorgspermisjon dersom han bor sammen med moren og nytter tida til omsorg for familie og hjem.

Intensjonen i § 31.2 i AML var å styrke fars rett til permisjon i forbindelse med fødsel. I og med at loven ikke fastslår fars rett til stønad under permisjonen, er det arbeidstakere som ikke har mulighet til å benytte denne retten.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Viser til redaksjonskomiteens innstilling nr. 1600.

FORSLAG NR. : 8.12.1
FRA : 183 Elin Wetås de Jara, NKF

Et humant og tolerant samfunn.

Det må iverksettes kompetansehevende tiltak for å forbedre tjenesteytingen til alle innbyggere uansett kulturbakgrunn.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Oversendes Sekretariatet.

FORSLAG NR. : 8.12.2
FRA : 250 Hilde Larsen, NTL

Dagsordens pkt 8 – del 3 -Prinsipielt handlingsprogram - sekretariatets innstilling
Kapitlet «Et humant og tolerant samfunn»

De to siste setningene i annet avsnitt strykes.

Nedenstående setning tas inn etter andre setning i annet avsnitt:
«Tvangsekteskap og ekstreme handlinger som omskjæring av jenter kan imidlertid ikke aksepteres i vårt samfunn.»

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

FORSLAG NR. : 8.12.3
FRA : 269 Randi Waack, Oslo fylke

Pkt «Et humant og tolerant samfunn».
s. 25 – nytt kulepkt.:

«Den internasjonale konvensjonen mot rasisme innarbeides i norsk lovverk».

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forlaget tiltres.

FORSLAG NR. : 8.14.1
FRA : 109 Eva-Karin Pedersen, HRAF

Strukturelle lønnsforskjeller mellom sektorene/bransjene.

HRAF opprettholder forslag nr 1452, som gjelder det ovennevnte.
Vi lever fortsatt etter industrisamfunnets normer når det gjelder verdsetting og lønnsfastsettelse av arbeid.

Tradisjonelle, kvinnedominerte yrker som service, omsorg, handel og restaurant er ikke verdsatt på lik linje med arbeid i mannsdominerte yrker.

I dagens samfunn er mange enslige, med eller uten barn, og i ovennevnte yrker er det ikke mulig å leve av den lønna en har.

Mange er avhengige av å søke hjelp, eller en partner for å kunne overleve.

Omsorg og service oppfattes som svært viktig av allmennheten og preger den politiske debatten i Norge. Skal det i det hele tatt være mulig å rekruttere yngre mennesker til disse yrkene må man bedre lønns og arbeidsvilkårene. De store lønnsforskjellene næringene / sektorene i mellom kan ikke forklares med saklige argumenter som ansvar, tyngde, utdanning eller erfaring. De tradisjonelle kvinneyrkene i offentlig sektor krever i dag høy kompetanse, men likelønn er ikke oppnådd.

Vi har ikke lyktes gjennom lønnsforhandlingene å rette opp urettferdige forskjeller.

Vi mener at lønnsforhandlinger og likestillingsavtaler ikke strekker til. Det er nødvendig å behandle dette på flere politiske områder enn i tariff forhandlingene. Skal fagbevegelsen være et troverdig alternativ til individualismen, må medlemsforbundene i LO i sammen komme til enighet og drive frem rettferdig og lik lønn.

Forslag :

LO skal i tariffperioden arbeide med og komme med forslag til andre metoder for å oppnå en mer rettferdig verdisetting av arbeid.

Det må også settes ned en arbeidsgruppe med representanter fra flere forbund i privat og offentlig sektor.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget oversendes Sekretariatet.

FORSLAG NR. : 8.14.2
FRA : 237 Tor-Arne Solbakken, NTL

Det foreslås å stryke siste kulepunkt på side 3 og avsnittet «aktiv utnyttelse av gass» på side 16.

Begrunnelse:

Det er mange andre faktorer som er viktig for næringsutvikling – ikke minst utdanning og forskning. Skulle man først hatt med noe om aktiv næringsutvikling i tariffuttalelsen burde utdanning og forskning kommet øverst på lista.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Sekretariatets inntilling opprettholdes. Viser til forslag 8.5.1.

FORSLAG NR. : 8.14.3
FRA : 237 Tor-Arne Solbakken, NTL

Det foreslås å stryke 1ste setning i første avsnitt i pkt. 6 «økonomisk politikk for en ny tid».

Redaksjonskomiteens innstilling:

Første setning endres til: «Solidaritetsalternativets viktigste oppgave er iverksatt gjennom nedbyggingen av den høye arbeidsledigheten».

FORSLAG NR. : 8.14.4
FRA : 237 Tor-Arne Solbakken, NTL

Det fremmes forslag om å endre siste setning i 3. avsnitt på side 12 til:

«Særlige tillegg til lavtlønte bidrar dermed også til likelønn».

Begrunnelse:

Når det gjelder kronetillegg så er det en sannhet med store modifikasjoner – særlig i Staten. Isolert sett er påstanden om kronetillegg framfor prosenttillegg riktig, men sett i sammenheng med de andre elementene i oppgjøret blir resultatet det motsatte.

Bare kronetillegg over tid presser mer og mer av økonomien over til de lokale forhandlingene. Den forholdsmessige delen av det generelle tillegget, som er det elementet i oppgjøret som fremmer likelønn, presses nedover – og i de lokale forhandlingene er det ikke likelønnsinteressene som vinner.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Siste setning tredje avsnitt på side 12 endres til: «Tiltak som kronetillegg framfor prosenttillegg og særlige tillegg til lavtlønte, bidrar dermed isolert sett også til likelønn».

FORSLAG NR. : 8.14.5
FRA : 237 Tor-Arne Solbakken, NTL

Det foreslås at 2. kulepunkt på side 3 endres til:

- Videreutvikle solidaritetsalternativet i kampen for Velferdsstaten

Begrunnelse:

Det er unødvendig med et såpass uklart uttrykk her. Det vi vil kjempe for er Velferdsstaten.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Sekretariatets innstilling opprettholdes.

FORSLAG NR. : 8.14.6

FRA : 237 Tor-Arne Solbakken, NTL

Det foreslås endring i pkt. 4 «Arbeid til alle i et menneskelig arbeidsliv», første avsnitt, siste setning på side 7:

Hovedoppgaven er å stoppe økende utstøting og frafall og generelt gi større rom for alle som ikke kan yte 100% til enhver tid.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Setningen endres til:

«Hovedoppgaven er å stoppe økende utstøting og frafall i hele arbeidslivet, særlig blant de over 50 og generelt gi større rom for alle som ikke kan yte hundre prosent til en hver tid.

FORSLAG NR. : 8.14.7

FRA : 321 Per Østvold, Sekretariatet

Jeg fremmer følgende endringsforslag til den tariffpolitiske uttalelsen, tredje avsnitt i punkt 1:

Endringsforslaget lyder slik:

Det vi har kalt Solidaritetsalternativet er en måte å styre samfunnsøkonomien på. Solidaritetsalternativet forutsetter at alle grupper skal ta ansvar for å sikre et konkurransedyktig næringsliv og full sysselsetting.

Nær ti år etter at Solidaritetsalternativet ble lansert, kan vi konstatere at topledere i næringslivet og andre grupper som ikke får sin lønn fastsatt gjennom kollektive forhandlinger, har benyttet vår moderasjon til å berike seg selv. Forskjellene i samfunnet har blitt større. Store svakheter i prinsippet om skatt etter evne har forsterket forskjellsutviklingen.

NHO og andre arbeidsgivermotparter har ikke vært villige til å

ta ansvar for lederlønnsutviklingen. Hvis denne politikken fortsetter, vil LO bryte det inntektspolitiske samarbeidet om Solidartietsalternativet.

Dette betyr ikke at vi ønsker alles kamp mot alle, men at vi vil arbeide for en solidarisk lønnspolitikk basert på full sysselsetting, rettferdig fordeling, gode kollektive løsninger, mindre markeds-makt og et mer rettferdig skattesystem.

I dag ser vi at fagbevegelsen i alle europeiske land allierer seg med egne arbeidsgivere for å holde kostnadsveksten nede og styrke konkurranseevnen. Resultatet blir lett en ødeleggende kamp om hvem som er mest moderat. LO vil derfor arbeide for en samordning av lønnskampen i Europa. Bare slik kan vi reise en offensiv mot markedsliberalismen.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Sekretariatets innstilling som foreslås erstattet av forslag 8.14.7 fra Per Østvold opprettholdes.

Følgende er satt sammen av deler av Østvolds sitt forslag og foreslås tilføyet etter tredje avsnitt:

«Solidaritetsalternativet forutsetter at alle grupper tar ansvar for å sikre et konkurransedyktig næringsliv og full sysselsetting. Nær ti år etter at Solidaritetsalternativet ble lansert, kan vi konstatere at topplederne i næringslivet og andre grupper som ikke får sin lønn fastlagt gjennom kollektive forhandlinger, har benyttet muligheten til å berike seg selv. Dette har bidratt til større forskjeller, og store svakheter i prinsippet om skatt etter evne har forsterket utviklingen og dermed svekket oppslutningen om solidaritetsalternativet. LO vil forsterke sin innsats for full sysselsetting, rettferdig fordeling, gode kollektive løsninger, mindre markeds-makt og et mer rettferdig skattesystem. Kollektiv fornuft krever at arbeidsgivere og andre tar ansvar for lederlønnsutviklingen som ikke må overstige det andre på bedriften får».

En stemme avgitt for Østvolds forslag.

FORSLAG NR. : 8.14.8

FRA : 326 Oddrun Remvik, Sekretariatet

Kap. 1 s 3, 2. bombe pkt. endres til:

- bevare og videreutvikle den nordiske samfunnsmodellen.

7. bombepunkt endres til:

- Kjempe for rettferdig avlønning for langtidsutdannede medlemmer.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Første kulepunkt: Sekretariatets innstilling opprettholdes. Annet kulepunkt tiltres.

FORSLAG NR. : 8.14.9
FRA : 326 Oddrun Remvik, Sekretariatet

Forslag til endring i tariffpolitisk uttalelse.

Kapittel 8 – Rettferdig lønn

2. avsnitt endres til:

Det har gjennomgående skjedd en gradvis tilnærming i lønn mellom kvinner og menn. Denne tilnærmingen har stagnert, ja endog blitt reversert i enkelte tariffområder og for enkelte yrkesgrupper.

Blant heltidsansatte var lønnsnivået for kvinner i 1998 i gjennomsnitt rundt 15% lavere enn for menn. Forskjellen kan i liten grad tilskrives at likt arbeid lønnes ulikt. Størstedelen har sammenheng med kvinners stillingsplassering i det sterkt kjønnsdelte arbeidsmarkedet vi har i Norge, og lønnsforskjeller mellom ulike yrker og bransjer. Den lønsmessige diskrimineringen kvinner fortsatt utsettes for, er derfor i hovedsak en verdsettingsdiskriminering.

I 4 avsnitt endres siste setning til:

Tiltak som kronetillegg framfor prosenttillegg og særlige tillegg til lavtlønte bidrar til likelønn. I tillegg må det i enkelte tariffområder vurderes å bruke andre særskilte tillegg som for eksempel likelønnsponter. Dette må særskilt vurderes i forhold til de yrkesgrupper og tariffområder som de siste år har hatt en negativ likelønnsutvikling.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres med unntak av setningen: «Den lønsmessige diskrimineringen kvinner fortsatt utsettes for, er derfor i hovedsak en verdsettingsdiskriminering».

FORSLAG NR. : 8.14.10
FRA : 43 Vidar Lande, FF

LO må tidlig i den kommende kongressperioden starte et arbeid med å finne løsninger for vertikale avtaler i industrien.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Viser til redaksjonskomiteens innstilling til forslag nr. 8.3.5 fra Jan O. Andersen.

FORSLAG NR. : 8.14.11
FRA : 194 Per A. Johnsen, FLT

FLT foreslår følgende tilføyelse til hovedpunkt II, underpkt. 1 «Grunnoppgaven organisering og forhandlinger», 3. avsnitt, ny setning 2:

«Vertikale avtaler kan ikke innføres innenfor et forbunds tariffområde uten at det enkelte forbund selv vedtar dette».

Redaksjonskomiteens innstilling:

Viser til redaksjonskomiteens innstilling til forslag nr. 8.3.5 fra Jan O. Andersen.

FORSLAG NR. : 8.3.1
FRA : 295 Siv Svanem, Sør-Trøndelag

1. Det utarbeides et eget kapittel i handlingsprogrammet for arbeidstakere i små virksomheter.
2. Det utnevnes regionale verneombud som skal drive oppsøkende/rådgivende virksomhet.
3. Forbundene oppfordres til å sørge for at det blir opprettet tariffavtaler i små virksomheter.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget oversendes Sekretariatet.

FORSLAG NR. : 8.3.2
FRA : 267 Tone Opsahl, Oslo fylke

Viser til Sekretariatets innstilling under pkt lønns- og arbeidsvilkår, side 9 under veivalg, 4 kulepunkt.

- 35 timers arbeidsuke som første skritt mot 6 timers/30 timer uke med full lønnskompensasjon. Normalarbeidsdagen uthules ikke.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forlaget tiltres

FORSLAG NR. : 8.3.3

FRA : 150 Tove Sommer, NKF

- Arbeide for lovfesting av arbeidsgivers opplysningsplikt om tjeneste- pensjonsordningen i arbeidsavtalen.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

FORSLAG NR. : 8.3.4

FRA : 23 Atle Teigland, EL&IT

Prinsipielt handlingsprogram – sekretariatets innstilling.

Forslag om nytt kulepunkt under «lønns- og arbeidsvilkår» (-veivalg):

- Arbeide for bedre rotasjonsordninger på land – gjennom å redusere den gjennomsnittlige arbeidstid tilsvarende helkontinuerlig skift.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget oversendes Sekretariatet.

FORSLAG NR. : 8.3.5

FRA : 13 Jan O. Andersen, EL og IT

Forslag nr. 759 fremmes på nytt og bes oversendt redaksjonskomiteen for innarbeiding i Handlingsprogrammets kapitel om lønns- og arbeidsvilkår.

LO må fortsette jobben med å vertikaliserer alle tariffavtaler.

Begrunnelse:

Prinsippet om vertikale tariffavtaler ble diskutert ved forrige kongress. Ennå gjenstår mye arbeid for å få til vertikale tariffavtaler.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Viser til tariffpolitisk uttalelse II pkt. 1, 3dje avsnitt, samt Hovedavtalen LO-NHO § 3-7 pkt. 7.

FORSLAG NR.: 8.3.6
FRA : 206 Line Kviberg, NNN

Tariffavtalene, framforhandlet gjennom frie tarifforhandlinger, er ansattes viktigste redskap for lønns- og arbeidsvilkår.

LO vil motarbeide alle forslag som har som siktemål å innskrenke den frie forhandlingsretten. Fagbevegelsen må selv bestemme om forhandlingene skal føres forbundsvist eller samordnet. LO tar avstand fra forslag om myndighetsfastsatte rammer for tariffoppgjørene.

LO vil forsvare medlemmenes rett til å godta eller forkaste forslag gjennom uravstemming. Riksmeklingsmannen skal ikke ha mulighet til å koble avstemningen.

LO vil ikke gi Riksmeklingsmannen mulighet til å utsette en konflikt ved å kreve avstemming før en konflikt settes ut i live.

Fri organisasjonsrett, fri forhandlingsrett og fri streikerett er viktige demokratiske prinsipper som ikke må tukles med.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslagene understreker at LO fortsatt må forsvare og forsterke de fundamentale faglige rettighetene som bygger på et kollektivt avtalesystem og den lovfestede retten til arbeidskamp. Dette er allerede ivaretatt i Sekretariatets innstilling. Men forslagene inneholder også temaer som nå skal ut til høring i forbundene knyttet til behandlingen av NOU: 14 «Vårens vakreste eventyr» (Stabel-utvalgets innstilling). Svarfristen til LO er satt til 1. september 2001. Redaksjonskomiteen finner det derfor ikke riktig å berøre de spørsmål som nå er sendt ut til høring og enda ikke behandlet i forbundenes organer. Forslagene oversendes Sekretariatet.

FORSLAG NR. : 8.3.7
FRA : 81 Roger Andersen, NGF

Til Sekretariats innstilling vedr. «lønn- og arbeidsvilkår» side 9. Forslag nr. 1454 i heftet: «Diverse forslag i innstilling» føres inn som nytt strek punkt i Sekretariatets innstilling «lønn- og arbeidsvilkår» side 9.

«LO må kreve et mer rettferdig beregningsgrunnlag for lavtlønnstillegg i framtidige tariffoppgjør, slik at lavtlønnstillegg utløses med utgangspunkt i lønnsnivå i den enkelte bedrift».

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslagets intensjoner tiltres og oversendes Sekretariatet.

FORSLAG NR. : 8.3.8

FRA : 283 Odd Vegar Ualand, Rogaland

Opprinnelig forslag nr. 762 Grensen for lønnsinntekt for pensjonister, tilbakeføres til 1 G.

Dette som et nytt kulepunkt under Veivalg s. 9 i sekretariatets innstilling til prinsipielt handlingsprogram.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget oversendes Sekretariatet.

FORSLAG NR. : 8.3.9

FRA : 16 Sissel Hallem, EL & IT

Nytt kulepunkt innstillingens side 9:

«Styrk det kollektive avtaleverket, ingen individuell lønnsdannelse».

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres ikke.

FORSLAG NR. : 8.3.10

FRA : 77 Wenche Bjørnebekk, FO

Avsnitt 9 i lønns og arb. forhold endres til:

Etter at den femte ferieuke gjennomføres for alle, må det tas initiativ til nye arbeidstidsreformer. I arbeidet med nye arbeidstidsordninger er 6-timers normalarbeidsdag med full lønnskompensasjon målet. Et første skritt på veien er en reduksjon til 35 t uker. Reduksjon i arbeidstida bør lovfestes og omfatte alle arbeidstakere.

Resten av sekretariatets innstilling i dette avsnitt utgår.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Sekretariatets innstilling opprettholdes.

FORSLAG NR. : 8.3.11
FRA : 77 Wenche Bjørnebekk, FO

Lønns & arb.forh. – nytt avsnitt 7 og det opprinnelige strykes.

Forslag:

Mange opplever at tid er et knapphetsgode – tidsklemma er blitt et begrep som svært mange kjenner seg igjen i. LO vil arbeid for daglig arbeidstidsreduksjoner for å bedre arbeidslivet, arbeidsmiljøet og livssituasjonen for den enkelte arbeidstaker.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Sekretariatets innstilling opprettholdes.

FORSLAG NR. : 8.3.12
FRA : 270 Erik Hagen, Oslo fylke

Reiser forslag 770 fra Fylkeskonferansen i Oslo om fordeling og tariffpolitikk.

Fordelingspolitikken

LO vil bygge opp igjen den solidariske fordelingspolitikken som sikrer LOs medlemmer en større og mer rettferdig del av verdiskapningen i samfunnet.

LO vil sikre de lavtlønnede en utvikling som fjerner lønnsgapet opp til et gjennomsnittlig lønnsnivå.

LO vil fjerne lønnsdiskrimineringen av kvinner og kvinneyrker og sikre disse et nivå på lik linje med sine mannlige fagforeningskamerater.

LO vil sikre de langtidsutdannede en rettferdig lønn som kompenserer for gjeldsbyrden ved lange studier. Samtidig krever LO en kraftig økning av stipendandelen for studenter.

LO vil sikre større tillegg til alle som lever av trygd, slik at folketrygdens nivå gjenopprettes.

LO krever en stans i utviklingen der stadig større deler av verdiskapningen går til næringslivets ledere, gjennom ulike gullkantede ordninger og enorme lønnstillegg.

LO krever en kraftig skatteskjerpning av de rike og deres gullkantede ordninger. Samtidig må skatten for de lavest lønnede reduseres betydelig.

LO krever at Norges Banks rentepolitikk igjen kommer under politisk styring på en slik måte at inndragning av lønnstillegg for vanlige folk ikke blir den viktigste konsekvensen.

LO vil gå i mot alle forsøk på å øke arbeidsløsheten, og kreve en aktiv innsats for å fjerne all arbeidsløshet. De arbeidsløse skal verken brukes som salderingspost eller bli møt med konstruksjoner som «likevektsledighet».

LO vil arbeide for at det innføres rett til dagtidaksjoner i forbindelse med lokale forhandlinger i alle overenskomstområder som ser seg tjent med dette, for å sikre medlemmene en mer rettferdig del av verdiskapningen.

Motivering:

Vi lever i en tid da det foregår omfattende omfordeling av samfunnets verdier fra fattige til rike, fra offentlig til privat og fra arbeid til kapital. Vi blir avkrevd større og større lojalitet til arbeidsgiverne og næringslivets ledere enn til våre egne arbeidskamerater nasjonalt og internasjonalt. Det er på tide at solidaritetsbegrepet får igjen sitt opprinnelige innhold, som et uttrykk for samholdet mellom arbeidsfolk nasjonalt og internasjonalt og ikke som en del av en moderasjonspolitikkk der resultatet er at arbeidsgiverne og næringslivets ledere stikker av med gevinsten. Fra midten av 1990 tallet har rammene for de moderate lønnsoppgjørene i praksis blitt sprengt, men dette har skjedd mer på tross av, enn på grunn av, LOs innsats. LO må igjen stille seg i spissen for den utålmodigheten som kommer til uttrykk i fagforeninger og klubber og sikre en samlet ledelse og strategi i arbeidet med å snu omfordelingspolitikken.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Flertallet: Sekretariatets innstilling opprettholdes.

Midretallet: Hagen innstiller at:

Avsnitt 1 og 8 innarbeides i prinsipielt handlingsprogram.

FORSLAG NR. : 8.3.13

FRA : 75 Erling Segelstad, FO

Forslag – Prinsipielt handlingsforslag

Under overskriften «Lønns- og arbeidsforhold» strykes siste setning i avsnitt 8 og erstattes med:

«Vilkårene for ubekvem arbeidstid må bedres, bl a må turnusarbeid sidestilles med skiftarbeid med henhold til tilleggene.»

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres ikke.

FORSLAG NR. : 8.3.14
FRA : 75 Erling Segelstad, FO

Forslag – Prinsipielt handlingsforslag

Under overskriften «Lønns- og arbeidsforhold», underoverskrift «veivalg» inntas nytt bombepunkt:

- I kampen for å fjerne ulikelønn mellom kvinner og menn skal LO arbeide for å ta særskilte tiltak i bruk

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget anses dekket av Sekretariatets innstilling.

FORSLAG NR. : 8.3.15
FRA : 75 Erling Segelstad, FO

Til nytt prikkpunkt under overskriften lønns- og arbeidsvilkår:

- Lovfesting av den tariffestede arbeidstiden, 37,5 t., 35,5 t., 33,6 t.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres ikke, mot 1 stemme.

FORSLAG NR. : 8.3.16
FRA : 326 Oddrun Remvik, Sekretariatet

Forslag – Prinsipielt handlingsprogram

2. avsnitt under overskriften «Lønns- og arbeidsforhold» endres slik:

LO må fortsatt forsvare og forsterke de fundamentale faglige rettighetene som bygger på et kollektivt avtalesystem og den lovfestede retten til arbeidskamp når det ikke er enighet om overenskomster. Vi må ha kjøreregler som sikrer en helhetlig ivaretagelse av de etablerte spillereglene mellom partene. Disse kjørereglerne må ikke være til hinder for enkelte organisasjoners rettmessige kamp når situasjonen tilsier dette. Den ukultur som har utviklet seg (resten av avsnittet likt).

Redaksjonskomiteens innstilling:

Viser til redaksjonskomiteens innstilling til forslag nr. 8.3.6.

FORSLAG NR. : 8.3.17
FRA : 83 Anders Skattkjær, NGF

Til Sekretariatets innstilling vedrørende lønns- og arbeidsvilkår, side 8, 2. avsnitt.

Følgende tillegg inntas:

«LO vil iverksette et utredningsarbeid med sikte på å finne fram til virkemidler for å gjøre den lokale lønnsforhandlingsretten mer reell».

Redaksjonskomiteens innstilling:

Støtter intensjonen i forslaget. Oversendes Sekretariatet.

FORSLAG NR. : 8.3.18
FRA : 6 Truls Strand Nilsen, NAF

Lik lønn for arbeid av lik verdi må gjennomføres i alle virksomheter i samsvar med ILOs konvensjon fra 1951.

Tillegg:

Og der utenlandske virksomheter tar oppdrag i Norge er sikret like lønns- og arbeidsvilkår etter gjeldende tariffområde.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Nytt kulepunkt s. 9 i prinsipielt handlingsprogram.

Motarbeide sosial dumping av lønns- og arbeidsvilkår.

FORSLAG NR. : 8.3.19
FRA : 235 Stein Grøtting, SL

Prinsippielt handlingsprogram – Lønns og arbeidsvilkår endring og tillegg s. 9 – veivalg.

(fra forslag 780)

2. kulepunkt endres til:

«LO krever likelønn mellom menn og kvinner i arbeidslivet, og at kvinnedominert arbeid vurderes på lik linje med mannsdominert arbeid».

Nytt 4. kulepunkt:

«LO vil arbeide for at alle arbeidstakere har ei lønn å leve av. LO vil motarbeide utviklingen av et arbeidsmarked basert på deltid og usikre tilsettingsvilkår.

Øvrige punkter forskyves.

Redaksjonskomiteens innstilling:

*Forslag kulepunkt 2, her opprettholdes Sekretariatets innstilling.
Forslag kulepunkt 4 tiltres.*

FORSLAG NR. : 8.3.20
FRA : 124 Arne Byrkjeflot, NKIF

Foreslår følgende inn i første avsnitt side 8 i prinsipielt handlingsprogram:

LO kan ikke godta en lovfesting som gir riksmeglingsmannen rett til å koble avstemninger og sende forslag ut til uravstemning. Det må være opp til fagbevegelsen sjøl å bestemme når forbund skal kobles og streiker settes i gang eller avsluttes.

Foreslår følgende kulepunkt inn under veivalg side 9:
Gå mot lovforslag som gir riksmeglingsmannen rett til å påby avstemninger og koble avstemninger.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Viser til redaksjonskomiteens innstilling til forslag 8.3.6.

FORSLAG NR. : 8.3.21
FRA : 124 Arne Byrkjeflot, NKIF

Foreslår følgende setning nederst på side 8 i prinsipielt handlingsprogram strøket: «Det må bli større mulighet til å ta ut opparbeidet tid i løpet av året gjennom daglige, ukentlige eller månedlige uttak eller opparbeide rett til uttak over et lengre tidsperspektiv».

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres ikke.

FORSLAG NR. : 8.3.22
FRA : 135 Iren Bekkevold, NKF

Ny brødtekst til nest siste og siste avsnitt på s. 8 i del 3 Kap. om lønns- og arbeidsvilkår.

«Normalarbeidsdagen må fortsatt være grunnlaget for fastsetting av arbeidstida. Arb.miljøloven og de ulike overenskomster åpner for nødvendige avvik. Erfaringene har vist at mange deltidsarbeidende ville jobbet full stilling hvis den normale daglige arbeidstida var kortere. Dette gjelder spesielt kvinner i yrker m/psykiske og fysiske belastninger. Kravet om 6-timers normalarbeidsdag m/full lønnskompensasjon er i høyeste grad aktuelt. Mange arbeidstakere m/omsorgsansvar ville hatt nytte av 30-timers uke. For arbeidstakere m/omsorgsansvar ville den daglige arbeidssituasjonen blitt lettere ved en fleksibel organisering av den daglige arbeidstida.

Etter at den femte ferieuka gjennomføres for alle, må det tas initiativ til nye arbeidstidsreformer. Målet er 6 timers dag/30 timers uke. Forsøksordningene med arbeidstidsreformer må fortsette.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Opprettholder Sekretariatets innstilling.

FORSLAG NR. : 8.3.23

FRA : 92 Åse Dahl, HK

LØNNS- OG ARBEIDSVILKÅR

Veivalg (andre kulepunkt)

Endring: Årstallet strykes.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres ikke.

FORSLAG NR. : 8.3.24

FRA : 84 Tone Granberg Løvlien, NGF

Kap. Lønns- og arbeidsvilkår.

Nytt strekpunkt:

AMLs grenser for overtid beregnes ut fra Overenskomstenes ukentlige arbeidstid.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget oversendes Sekretariatet og vurderes i forbindelse med forslag til ny lov for arbeidslivet.

FORSLAG NR. : 8.3.25
FRA : 24 Reidunn Wahl, EL&IT

Endringsforslag s. 9 nytt avsnitt.

LO må gå inn for at arbeidstakerne i større grad får sanksjonsrett mot arbeidsgivere som gjør grove overtramp i forhold til avtaleverket. LO må også gå imot ethvert forsøk på å innskrenke streikeretten eller andre tiltak som kan svekke arbeidstakernes innflytelse. Bl.a. må bruken av tvungen lønnsnemd endres slik at flere arbeidstakergrupper får reell streikerett.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Viser til redaksjonskomiteens innstilling til forslag 8.3.6.

FORSLAG NR. : 8.3.26
FRA : 326 Oddrun Remvik, Sekretariatet

3. avsnitt under overskriften «Lønns- og arbeidsforhold» endres slik:

LO vil i det nye århundre videreføre en solidarisk lønnspolitikk som inkluderer at alle skal ha en lønn til å leve av og urettferdige lønnsforskjeller fjernes. LO skal prioritere arbeidet for lavtlønn, likelønn og arbeidet for at utdanning skal lønne seg. Forutsetningen for at LO skal videreføre en solidarisk lønnspolitikk, er at dette samler bred oppslutning... (resten likt).

Redaksjonskomiteens innstilling:

Følgende innarbeides i 3 avsnitt under overskriften «lønns- og arbeidsvilkår»:

LO vil også videreføre en solidarisk lønnspolitikk som inkluderer at alle skal ha en lønn til å leve av og urettferdige lønnsforskjeller fjernes. LO skal prioritere arbeidet for lavlønn, likelønn og arbeide for at utdanning skal lønne seg.

FORSLAG NR. : 8.3.27
FRA : 326 Oddrun Remvik, Sekretariatet

Under overskriften «Lønns- og arbeidsforhold», underoverskrift «veivalg» erstattes første bombepunkt med:

- LO skal føre en solidarisk lønnspolitikk som sikrer arbeidstakerne en rettferdig andel av verdiskapningen.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Opprettholder Sekretariatets innstilling mot 1 stemme.

FORSLAG NR. : 8.5.1

FRA : 44 Stein-Roar Eriksen, FF

«Verdiskapning – grunnlaget for velferd», følgende tekst innarbeides på side 12, fra og med avsnitt 6:

LO ser det som en sentral oppgave å stimulere til eierskap som ønsker å utvikle de kunnskapsmessige, industrielle og økonomiske muligheter som ligger i den enkelte bedrift.

Staten må, blant annet gjennom utdanningssystemet, bidra til rekruttering til industriyrkene. I forbindelse med etter- og videreutdanning må bedriftene utvikles til læringsarenaer.

LO vil spesielt vektlegge engasjement for bedriftsutviklingsprogrammer hvor forskning/forskningsmiljøer bringes inn. (For eksempel: Prosjekt – Verdiskapning 2010).

Det må gis økt offentlig støtte til forskning i industribedriftene, og spesielt til anvendt forskning på organisasjonsutvikling, produktutvikling, markedsforhold, og teknologi, herunder informasjonsteknologiens virkninger for bedriftene, slik at dette bidrar til utviklingen av et framtidsrettet og bærekraftig næringsliv.

LO mener at vår oljeformue gir staten enestående mulighet til å sikre videreutvikling av vår industri, og det må være en sentral oppgave å sikre at denne økonomiske handlefriheten også brukes på en slik måte at man sikrer sysselsetting og verdiskapning i Norge i et langsiktig perspektiv.

LO krever derfor at myndighetene finner former for langsiktig og aktivt industrielt og finansielt statlig eierskap, som gjør staten til en god eier, bidrar til å sikre norsk eierskap, og kanaliserer nødvendig risikokapital til norsk næringsliv. Det er nødvendig at staten blir et finansielt lokomotiv for videreutvikling av industriell virksomhet i Norge.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

FORSLAG NR. : 7.0.5

FRA : 37 Boye Ullmann, FF

- LO vil at mye større andeler av oljeinntektene blir brukt til

forskning og utvikling av norsk industri.

- LO vil kreve storsatsing på industriell videreutvikling av våre olje- og gassressurser. Midlene må tas fra oljeinntektene eventuelt oljefondet.
- LO ønsker et nytt statlig selskap som kan gå inn i norsk industri for å motvirke aktører som vil høste kortsiktige gevinster.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget anses ivaretatt gjennom redaksjonskomiteens innstilling til forslag nr. 8.5.1 – 8.5.2.

FORSLAG NR : 8.4.5

FRA : 118 Anne-Karin Bråten, NKIF

LO forlanger at regjeringa tar tilbake styring over norsk rentepolitikk. Det er helt uakseptabelt at vårt høye rentenivå begrunnes med at arbeidsledigheten er for lav i Norge.

Til nytt kulepunkt side 11.

Redaksjonskomiteens innstilling

Komiteen viser til neste forslag, forslag 8.4.6.

FORSLAG NR : 8.4.6

FRA : 254 Torbjørn Kristoffersen, NTF

Eget avsnitt i prinsipielt handlingsprogram:

«Renteøkning er en av flere måter å regulere økonomien på - og ofte den mest usosiale. Det er i første rekke unge i etableringsfasen, barnefamilier med høye boliglån som rammes av høyt rentenivå.»

Strekpunkt til Veivalg:

- Renten på boliglån må være lav og politisk styrt.
- Styrk husbanken - lån også til borettslagsleiligheter.

Redaksjonskomiteens innstilling

(Første del av forslaget behandlet av redaksjonskomite 1)

Forslaget innarbeides i tariffpolitisk uttalelse som tilføyelse til punkt side 9.

FORSLAG NR. : 8.5.2
FRA : 215 Lars A. Myhre, NOPEF

Til sekretariatets innstilling til Prinsipielt handlingsprogram
Dagsordens punkt 8, del 3

Det innarbeides nytt tekstpunkt etter 3. avsnitt side 12:

- «De rike forekomstene av olje og naturgass på den norske kontinentalsokkelen setter Norge i en særlig gunstig stilling. Ilandføring av naturgass til det norske fastlandet, kan danne grunnlaget for en meget omfattende og lønnsom foredlings-industri, og et stort antall nye arbeidsplasser.

Med den nåværende produksjon vil naturgassen være i nær 100 år. I dag foredler vi bare 1 prosent av denne ressursen i Norge. Det må være vår målsetting at vi innen 2010 skal foredle 10 prosent av naturgassen innenlands.

Prosjektene er klare i mangestore industriområder, i Telemark, Rogaland, Hordaland, i Midt-Norge og Nord-Norge».

Nytt kulepunkt under Veivalg:

- at det arbeides aktivt for å ilandføre og foredle mer naturgass i Norge og at myndighetene aktivt bidrar i utbyggingen av den nødvendige infrastrukturen.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

FORSLAG NR. : 8.5.3
FRA : 205 Stein Stugu, NNN

Tilleggs kulepunkt avsnitt verdiskapning:

- Oljefondet i sterkere grad anvendes til verdiskaping i Norge – gjennom aktivt eierskap, økt satsing på forskning og utvikling samt videreforedling av norske råvarer.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget anses dekket av Sekretariatets innstilling og forslag 8.5.1.

FORSLAG NR. : 8.5.4
FRA : 245 Jostein Kleven, NTL

Dagsorden punkt 8 – del 3

Prinsipielt handlingsprogram – sekretariatets innstilling

Kapitlet «Verdiskapning – grunnlaget for velferd»

Ny tekst etter 3. avsnitt:

«Forskning og utvikling (FoU) er avgjørende for næringslivet både for å opprettholde posisjoner og styrke eksisterende bedrifter – og for å legge grunnlaget for fremtidens næringsliv. Spesielt vil LO fremheve behovet for at norsk forskning bør styrkes på bred front, både i bedriftene, instituttsektoren og ved universiteter og høyskoler. Samarbeidet og utvekslingen mellom miljøene må styrkes og næringslivet må i større grad engasjeres i nyskapende virksomhet og i forsknings- og utviklingsarbeid».

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

FORSLAG NR. : 8.5.5

FRA : 289 Erland Bakken, Hordaland

«Nytt kulepunkt»

LO må arbeide for å innføre restriksjoner for å unngå at samfunnsmessige, lønnsomme bedrifter forsvinner i Norge til fordel for etablering i lavkostland.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres ikke.

FORSLAG NR. : 8.5.6

FRA : 299 Roy-Olaf Andreassen, Troms

Til punktet «Verdiskapning» side 12, 7. avsnitt innenfor havbruk som er tiltenkt som en distriktsnæring vil det være riktig med en stor del av lokalt eierskap.

Til veivalg: 4. pkt. at staten bidrar til å sikre langsiktig og aktiv norsk/lokalt eierskap i strategiske viktige bedrifter.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget anses dekket av forslag 8.5.7.

FORSLAG NR. : 8.5.7
FRA : 166 Randi Munch Aanonsen, NKF

LO vil arbeide for sterke levedyktige lokalsamfunn.
(Nytt kulepunkt)

Sterke og levedyktige lokalsamfunn er av stor betydning for vår samfunnsutvikling. Vidareutvikling av de distriktspolitiske virkemidler og politisk styring av ressursfordelingen er avgjørende for opprettholdelse av spredt bo- og næringstilbud.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

FORSLAG NR. : 8.5.8
FRA : 116 Birger Blomkvist, NKIF

Dagsorden punkt 8 – del 3

Endringsforslag til utkastet til prinsipielt handlingsprogram – sekretariatets innstilling.

Det er behov for en sterkere fremheving av næringspolitikken i forslag til prinsipielt handlingsprogram. Kapitteloverskriften «Verdiskaping – grunnlaget for velferd» bør endres, slik at det går fram at kapitlet handler om næringspolitikk.

Kapitteloverskriften s. 11 foreslås endret til:

«En aktiv næringspolitikk – grunnlaget for velferden»

Etter NKIFs mening er det også behov for å understreke sterkere sammenhengen mellom verdiskaping og all annen virksomhet i samfunnet. Det foreslås derfor et nytt avsnitt satt inn mellom avsnitt 2 og avsnitt 3 på side 11 i heftet:

«Samfunnets inntekter fra skatter og avgifter på verdiskapende næringsvirksomhet og fra de ansatte i slik virksomhet, er en forutsetning for utviklingen av den offentlige velferden i landet. De eksportrettede næringene spiller en særlig viktig rolle fordi store deler av det private næringslivet lever av å selge varer og tjenester til eksportbedriftene.

Ringvirkningene av hver arbeidsplass i eksportbedriftene legger grunnlaget for mellom 5 og 7 arbeidsplasser i annen offentlig og privat virksomhet.»

Første setning i det følgende avsnitt, «Et sterkt og verdiskaping» strykes.

Det bør markeres et sterkere industripolitisk siktemål på side 12.

Det foreslås følgende tillegg til øverste avsnitt side 12:

«De politiske rammene for industrien må utformes slik at industrien sikres betingelser for nødvendig vekst.

En målrettet næringspolitikk må særlig sikte mot fortsatt vekst og utvikling i eksisterende næringer for å sikre fremtidig konkurransedyktighet».

Det foreslås nye kulepunkter øverst på side 13:

- at næringspolitikken særlig rettes inn mot å utvikle ny eksportrettet virksomhet innenfor industrien og de tjenesteytende næringene
- at også industrien sikres tilstrekkelig tilgang på kvalifisert arbeidskraft, slik at produksjon, produktivitet og avkastning kan øke.

Siste kulepunkt side 13 gjøres mer konkret:

- at det offentlige gjennom økt satsing på infrastruktur, som forskning og utviklingsarbeid, bedre og mer målrettet utdanning, utbygging av transportnettet, sikring av kraftforsyningen og utvikling av nye teletjenester, bidrar til en mer effektiv næringspolitikk.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Sekretariatets kapiteloverskrift side 11 bibeholdes. De øvrige tekstforslag oversendes Sekretariatet. Forslagets tre kulepunkter tiltres.

FORSLAG NR. : 8.5.9

FRA : 58 Atle Tranøy, FF

Ber om at forslag nr. 811 frå FF blir oversendt sekretariatet for vidare oppfylging.

Ved tildeling av konsesjoner for utvinning av olje og gass må det settes en siste tidsfrist for når kontraktene vedrørende utbygging skal sendes ut. Dersom konsesjonsinnehaver ikke overholder tidsfristen, må konsesjonen tilbys andre.

Kontrakts- og anbudsregimet på norsk sokkel må gjennomgås med sikte på å etablere et mer balansert kontraktsregime mellom operatør og leverandørindustrien.

Nye kontraktsformer som forhandler kontrakter, rammekontrakter, utviklingskontrakter må stimuleres.

Norske oljeselskap må forpliktes til i større grad å få med norsk leverandørindustri på internasjonale prosjekt.

BEGRUNNELSE

Oljeselskapenes behov for totalleverandørkompetanse i industrien må harmonere med tildelingspolitikken. Konkurransen kun basert på anbudspris river bort grunnlaget for norsk kompetansemiljø. Skal oljeselskapene sikre en framtidig kompetansebase for egen verdiskaping på norsk sokkel, må evalueringa av anbud også skje på basis av kompetanse og kapasitet innen konseptutvikling, konstruksjons-, bygge- og leveringsdyktighet.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres med endring av første strekpunkt slik:

Ved tildeling av konsesjoner for utvinning av olje og gass må det settes en tidsfrist. Dersom konsesjonsinnehaver ikke overholder tidsfristen, må konsesjonen tilbys andre.

FORSLAG NR. : 8.5.10
FRA : 106 Eli Ljunggren, HRAF

HRAF vil at LO skal bidra til at Regjeringen gjør følgende i forhold til Reiselivsnæringen.

1. Gjøre det til en prioritert oppgave å satse på reiseliv i de neste årene, og bidra til at de organer som arbeider mot reiselivet og de instanser som arbeider med reiselivsspørsmål avspeiler denne prioriteringen.
2. At det arbeides aktivt mot Europa på flere felt for å følge dette opp.
3. Ikke sette arbeidsplassene i servicesektoren i fare ved å igjen forsøke å foreslå moms på tjenester (overnatting).

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslagets intensjoner om å styrke reiselivsnæringen tiltres og oversendes Sekretariatet.

FORSLAG NR. : 8.5.11
FRA : 37 **Boye Ullmann, FF**

VERDISKAPNING

- At mye større av oljeinntektene blir brukt til forskning og utvikling av norsk industri.
- Å kreve storsatsing på industriell videreutvikling av våre olje- og gassressurser. Midlene må tas fra oljeinntektene, eventuelt oljefondet.
- At det dannes et nytt statlig selskap som kan gå inn i norsk industri for å motvirke aktører som vil høste kortsiktige gevinster.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget er likelydende med forslag 7.0.5.

FORSLAG NR. : 8.6.1
FRA : 242 **Tone Rønoldtangen, NTL**

Internasjonalt samarbeid – fred og nedrustning, endring i kulepunktene s. 15:

Kulepunkt nr. 6 endres til:

Arbeide for å fjerne kjernefysiske, bakteriologiske og kjemiske våpen.

Nytt kulepunkt 7:

Arbeide for å stoppe bruken av landminer og av utarmet uran i våpenproduksjon.

Gammelt kulepunkt 7 blir dermed kulepunkt 8.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

FORSLAG NR. : 8.6.2
FRA : 159 **Helge Vågen, NKf**

Tillegg til strek punkt (Internasjonalt samarbeid side 15).

Bidra til å styrke fagbevegelsens rolle og rettigheter i utviklingsland gjennom hjelp til selvhjelp, skolering av tillitsvalgte, organisasjonsutvikling og økonomisk bistand.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

FORSLAG NR. : 8.6.3

FRA : 82 Olav Boye, NGF

Internasjonalt samarbeid, side 15.

- 1. strekpunkt strykes.
- Nytt 1. strekpunkt.

På tross av at det ikke er aktuelt for vårt land å søke om medlemskap i EU, skal norsk fagbevegelse delta aktivt for å forsterke EFSS rolle i europeisk politikk.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forlaget tiltres ikke. Det vises til innstillinger om «faglig samarbeid i Europa».

FORSLAG NR. : 8.6.4

FRA : 82 Olav Boye, NGF

Internasjonalt samarbeid, side 15

Nytt strekpunkt:

Styrke FFI som global maktfaktor i vårt solidaritetsarbeid, bygge faglige organisasjoner, styrke faglige rettigheter og utvikle konsernfaglige samarbeid på det globale plan.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres ikke.

FORSLAG NR. : 8.6.5

FRA : 82 Olav Boye, NGF

Internasjonalt samarbeid, side 15.

Nytt strekpunkt:

- Opptrappe solidaritetsarbeidet med de faglige organisasjonene i Øst-Europa etter en samlet plan fra FFI og EFS, hvor norsk fagbevegelse tar ansvar for noen utvalgte land, Landsorganisasjonen og fagforbund.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Nytt strekpunkt tilføyes: « Opptrappe solidaritetsarbeidet med de faglige organisasjonene i Øst-Europa».

FORSLAG NR. : 8.6.6
FRA : 82 Olav Boye, NGF

Internasjonalt samarbeid side 15.

Nytt strekpunkt:

Norge må arbeide for skatt på internasjonale valutatransaksjoner.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

FORSLAG NR. : 8.6.7
FRA : 82 Olav Boye, NGF

Internasjonalt samarbeid side 15.

Endre strek punkt 4:

Fagbevegelsen må øke sitt engasjement og legge opp til lang-siktige solidaritetsprosjekter, samtidig som prosjektene må synliggjøres bedre gjennom informasjonsarbeid.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Strekpunkt 4 endres til: «Informasjonsarbeidet om fagbevegelsens solidaritetsarbeid må trappes opp.

FORSLAG NR. : 8.6.8
FRA : 162 Bernt Vederhus, NKF

Nytt strekpunkt – internasjonalt samarbeid:

LO må fortsette samarbeidet med NCEW – Eritreisk LO.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget oversendes Sekretariatet.

FORSLAG NR. : 8.6.9
FRA : 250 Hilde Larsen, NTL

Dagsordens punkt 8 – del 3 Prinsipielt handlingsprogram - sekretariatets innstilling

Kapitlet «Internasjonalt faglig samarbeid fred og nedrustning.»
4de setning i nest siste avsnitt endres til:
«Barnearbeid må erstattes av lek og utdanning samtidig som barnas familie må sikres økonomisk.»

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

FORSLAG NR. : 8.6.10

FRA : 297 Rita Nilssen, Nordland

Til: Internasjonalt samarbeid – fred og nedrustning
Det militære forsvar av Norge skal fortsatt bygge på allmenn verneplikt og desentraliserte millitæranlegg, som kan forsvare det norske territorium, medvirke til stabilitet og fredelig utvikling samt ivareta våre naturressurser.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget innarbeides i teksten.

FORSLAG NR. : 8.6.11

FRA : 267 Tone Opsahl, Oslo fylke

LO støtter kravet om innføring av beskatning av internasjonale valutatransaksjoner (Tobin-skatt på mellom 0.01–0.05%). Inntektene skal forvaltes av FN.

Motivasjon:

Turbokapitalismen og finansakrobatenes pengegrådighet er absurd, og spekulasjonsmotiverte kapitalbevegelser er en alvorlig trussel mot verdensøkonomien. En marginal avgift vil være skjerpene for de mest spekulative transaksjonene.

FN trenger en forutsigbar og stabil økonomi for arbeidet i den 3. verden.

Avgiften bør øremerkes til arbeid blant fattige land og øke innsatsen for helse og utdanning.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

FORSLAG NR. : 8.6.12
FRA : 37 Boye Ullmann, FF

Internasjonalt samarbeid og fred

Det norske oljefondet må ha nye etiske retningslinjer slik at ikke fondet skal ha avkastning på selskaper som engasjerer seg i våpenproduksjonen, som miner, eller barnearbeid.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

FORSLAG NR. : 8.8.1
FRA : 108 Synøve Bergan, HRAF

Følgende innarbeides i prinsipielt handlingsprogram under punktet: «Et bedre arbeidsliv».

LO og heile fagbevegelsen må kjempe for at retten til å inngå kollektive tariffavtaler styrkes – ikke forringes.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Nytt kulepunkt under kapittelet lønns- og arbeidsvilkår.

Arbeide for å styrke arbeidstakernes rett til å opprette tariffavtale.

FORSLAG NR. : 8.8.2
FRA : 78 Anne Bakke, FO

Et bedre arbeidsliv.

Forslag til nytt første bombe pkt. s. 18.

«en ny arbeidslivslov skal bygge på og videreutvikle arbeidsmiljøloven – en ny lov må være et redskap for å bedre det fysiske og psykiske arbeidsmiljøet»

Sekretariats forslag til første bombe pkt. erstattes med dette.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Viser til redaksjonskomiteens innstilling til forslag nr. 8.3.6..

FORSLAG NR. : 8.8.3
FRA : 268 Kjell Finvåg, Oslo fylke

Tillegg kapittel «Et bedre arbeidsliv».

Faste ansettelser må være hovedprinsippet i arbeidslivet. Innleie av arbeidskraft uthuler dette prinsippet. Loven om innleie må derfor innskjerpes. All innleie må forutsette avtale med tillitsvalgte. Leie fra vikarbyrå må kun erstatte navngitte personer i permisjon eller sykefravær. For å hindre sosial dumping må innleide sikres like vilkår som de ansatte i bedriftene de leies inn til.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Viser til sekretariatets innstilling nr. 1417.

FORSLAG NR. : 8.8.4
FRA : 122 Einar Mikkelsen, NKIF

Det er nå på tide å gjøre en felles innsats for de av våre tillitsvalgte og medlemmer som føler seg ulovlig overvåket på grunn av lovlig faglig arbeid. Overvåking som har bakgrunn i faglige kampsaker og tillitsmannsarbeid må følges opp av LOs juridiske avdeling.

Denne kongressen bør sette ned et hurtigarbeidende utvalg som gis anledning til å bistå enkeltmedlemmer med juridisk råd og støtte.

Dette kan gjøres på flere måter, det kan kjøres noen saker for rettsapparatet, for å skape juridisk presedens.

Det kan også utarbeides en mal som medlemmer kan benytte seg av.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Oversendes Sekretariatet.

FORSLAG NR. : 8.8.5
FRA : 209 Kjell Mjaatvedt, NNN

Et bedre arbeidsliv

Veivalg

LO vil sidestille psykisk vold med fysisk vold og opprette et eget arbeidsredskap for å bekjempe dette.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Vises til redaksjonskomiteens innstilling nr. 1600.

FORSLAG NR. : 8.8.6
FRA : 195 Eva Nordås, FLT

Endring til sekretariatets innstilling del 8-3 «Et bedre arbeidsliv» – under veivalg, kulepunkt 5:

«Det bør tilføres økte ressurser og kompetanse for å styrke Arbeidstilsynets, Oljedirektoratets og andre tilsynsorganers rolle, slik at lover og regler i større grad kan kontrolleres og overholdes».

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

FORSLAG NR. : 8.8.7
FRA : 252 Lars M. Johnsen, NTF

Som tillegg til punktet «Et bedre arbeidsliv» i det prinsipielle handlingsprogrammet:

«Mange mindre bedrifter har avtalt å ikke velge verneombud, eller unnlatt å gjøre dette av praktiske årsaker. For slike bedrifter må det etableres kollektiv vernetjeneste med regionale verneombud knyttet til lokale fagforeninger.

De regionale verneombud må ha tilgang til alle bedrifter uten egne verneombud i regionen, og må ha de oppgaver og rettigheter i disse bedrifter som følger av arbeidsmiljøloven.

De ovennevnte arbeidsgivere må ha ansvaret for finansieringen av ordningen».

Nytt strekpunkt side 18:

Styrke vernearbeidet i små og mindre bedrifter ved å etablere ordninger med regionale verneombud.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Oversendes Sekretariatet

FORSLAG NR. : 8.8.8
FRA : 268 Kjell Finvåg, Oslo fylke

Veivalg: kap.: «et bedre arbeidsliv».

- Styrke kampen mot utstøting og mobbing fra arbeidslivet. Tillitsvalgte trenger ekstra vern.

- Utskilling motivert av å bli kvitt tillitsvalgte er uakseptabelt.
- Tillitsvalgte, verneombuds og ansattes styrerepresentanternes beskyttelse mot usaklige advarsler og oppsigelser må styrkes.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

FORSLAG NR. : 8.8.9
FRA : 268 Kjell Finvåg, Oslo

Endring til kapittel «Et bedre arbeidsliv».

En revisjon av arbeidsmiljøloven eller en ny lov om arbeidslivet må ta utgangspunkt i dagens arbeidsmiljølov med stor vekt på verne- og rettighetsbegrepet.

Erstatter sekretariatets innstilling s. 18, kulepunkt 1.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Redaksjonskomiteens innstilling nr. 1600.

FORSLAG NR. : 8.8.10
FRA : 21 Terje Skog, EL & IT

Forslag 1228 erstatter avsnitt 5 s. 17 i forslag til prinsipielt handlingsprogram.

Sanksjonsrett mot arbeidsgiverne

LO må gå inn for at arbeidstakerne i større grad får sanksjonsrett mot arbeidsgivere som gjør grove overtramp i forhold til avtaleverket.

LO må også gå i mot et hvert forsøk på å innskrenke streikeretten eller andre tiltak som kan svekke arbeidstakernes innflytelse. Bl.a. må bruken av tvungen lønnsnemnd endres slik at flere arbeidstakergrupper får reell streikerett.

Begrunnelse

Arbeidslivet har de siste årene blitt hardere og mer konfliktfylt. Dette er bl.a. et resultat av økende konkurranse i næringslivet. Arbeidsgiverne opptre i stadig større grad ut fra motivet om å styrke konkurranseevnen ved å svekke arbeidsvilkårene og helst være fri fra landsomfattende tariffavtale. I denne kampen har

arbeidsgiverne uttallige lovlige pressmetoder (les: kampfmidler) mot arbeidstakerne, som bortsetting av arbeid, utskilling, trusler om nedleggelser osv. Arbeidstakerne er under dagens regelverk forhindret i å svare på alle angrepene med lovlige kampfmidler.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Oversendes til Hovedavtalerevisjon

FORSLAG NR. : 8.9.1

FRA : 276 Terje Johansen, FF Buskerud

Jeg foreslår at siste kulepunkt under Fellesforbundets forslag 909, veivalg, som lyder:

«Stortinget må snarest gi åpning for bygging av gasskraftverk», tas inn som kulepunkt under veivalg i energi og miljø i Sekretariatets innstilling til Prinsipielt handlingsprogram.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Stortinget har alt gjennomført dette, forslaget tiltres ikke.

FORSLAG NR. : 8.9.2

FRA : 247 Bjørn Halvorsen, NTL

«Energi og miljø» - Foreslås satt inn øverst på side 19

«LO vil nå begynne arbeidet som skal ha den langsiktige målsetting å få avvirket eksisterende atomkraftverk samt forhindre bygging av nye. Dette skal skje gjennom internasjonal satsing på alternative energikilder som ikke skader miljøet. Framtidige generasjoner skal slippe å leve med frykten for en atomkatastrofe.»

Redaksjonskomiteens innstilling:

Tiltrer intensjon. Forslaget oversendes Sekretariatet.

FORSLAG NR. : 8.9.3

FRA : 247 Bjørn Halvorsen, NTL

Dagsorden punkt 8 - del 3 - Prinsipielt handlingsprogram - sekretariatets innstilling
Kapitlet «Energi og miljø»

Det fremmes forslag om å stryke de to siste setningene i første avsnitt på side 19 i sekretariatets innstilling.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres ikke mot en stemme.

FORSLAG NR. : 8.9.4

FRA : 247 Bjørn Halvorsen, NTL

Dagsordens punkt 8 – del 3. Prinsipielt handlingsprogram – sekretariatets innstilling

Kapitlet «Energi og miljø»

Det fremmes følgende forslag om energiøkonomisering:

«For å realisere potensialet for energiøkonomisering må eksisterende teknologiske muligheter utnyttes for å redusere energiforbruket. Opplysningsvirksomheten må trappes opp og det må satses på økte offentlige støtteordninger og et prisnivå som gjør det lønnsomt å investere i ENØK tiltak. Både energiøkonomisering og satsing på alternative energikilder, krever mer offensiv offentlig satsing på FOU og investeringssiden».

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres med unntak av ordene «og et prisnivå» som tas ut av teksten.

FORSLAG NR. : 8.9.5

FRA : 247 Bjørn Halvorsen, NTL

Dagsorden punkt 8 – del 3. Prinsipielt handlingsprogram – Sekretariatets innstilling

Kapitlet «Energi og miljø»

Under avsnitt 3 fremmes det forslag om følgende tekst:

«Bygging av gasskraftverk må ikke føre til at de samlede CO2 utslipp øker verken nasjonalt eller globalt.»

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres ikke.

FORSLAG NR. : 8.9.6
FRA : 154 Toralf Nilsen, NKF

Ny tekst til strekpunkt.
Styrke allemannsretten og tilgjengelige friarealer for alle.

Redaksjonskomiteens innstilling:
Forslaget tiltres.

FORSLAG NR. : 8.9.7
FRA : 35 Egil Gundersen, FF

Arbeide for at myndighetene tar tilbake styringen av kraft-
markedet i Norge.
Nytt punkt i Veivalget.

Redaksjonskomiteens innstilling:
Forslaget tiltres ikke.

FORSLAG NR. : 8.9.8
FRA : 17 Svein Davidsen, EL & IT

Jeg foreslår to nye kulepunkter inn under Veivalg i avsnittet
Energi og miljø.

- LO skal arbeide for at energiforsyningen skal være offentlig eid.
- LO skal arbeide for at anlegg og områdekonsesjonen opprettholdes slik at man må drive anleggene for å fordele elektrisk energi.

Redaksjonskomiteens innstilling:
Forslaget tiltres med endringen «energi-» erstattes med «kraft-».

FORSLAG NR. : 8.9.9
FRA : 154 Toralf Nilsen, NKF

Endringsforslag.
Gasskraftverk som bygges i Norge skal inneholde den best utviklede renseteknologien.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Føyes til på side 19 etter avsnitt 3.

Gasskraftverk som bygges i Norge skal inneholde den beste tilgjengelige renseteknologien som er utviklet for markedet, slik at utslippene reduseres kostnadseffektivt.

FORSLAG NR. : 8.9.10
FRA : 154 Toralf Nilsen, NKF

Endringsforslag

Kjøp av elektrisk energi skal ha differert elavgift til Staten.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres ikke.

FORSLAG NR. : 8.9.11
FRA : 116 Birger Blomkvist, NKIF

Det foreslås følgende endringer i avsnittet Energi og Miljø, (side 18-20)

Det tilføyes nytt avsnitt mellom andre og tredje avsnitt på side 19:

«Norge har store uutnyttede energiresurser i form av spillvarme fra industrielle prosesser. Denne energien kan i stor grad gjenvinnes og utnyttes til både oppvarming og næringsutvikling. LO vil arbeide for best mulig utnyttelse av disse energiresursene, blant annet gjennom å kreve at myndighetene pålegger bedriftene å kartlegge gjenvinningspotensialet.

En målsetting kan være pålegg fra myndighetene om å gjennomføre varmegjenvinning. Dette forutsetter at myndighetene bidrar til å gjøre prosjektene økonomisk gjennomførbare for bedriftene ved blant annet å støtte bygging av infrastruktur for distribusjon av gjenvunnet energi, støtte til realisering av gjenvinningsprosjekter, sikre at gjenvunnet energi- og miljø-situasjonen, i Norge og globalt.»

Videre foreslås tilføyet følgende kulepunkter på side 20.

- LO vil arbeide for mer gjenvinning av varme fra norsk industri og økt bruk av slik energi, ved at industrien pålegges å kartlegge potensialet for slik gjenvinning.
- LO støtter planene om å erstatte avgifter med forpliktende

avtaler med industrien for å oppfylle Norges internasjonale miljøforpliktelser.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Intensjonen støttes. Kulepunktene tiltres. Forslaget oversendes Sekretariatet

FORSLAG NR. : 8.9.12
FRA : 137 Jan-Edvard Monsrud, NKF

LO må styrke sitt miljøengasjement bl.a. gjennom et forsterket arbeid med lokal agenda 21.

Tas inn som kulepunkt under veivalg på side 20 prinsipielt handlingsprogram – sekretariatets innstilling

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

FORSLAG NR. : 8.9.13
FRA : 253 Jann Arthur Næss, NTF

Tillegg: Brødtekst under Energi og miljø. Nest siste avsnitt side 19, ny 3. setning.

«For å oppnå en slik utvikling må kollektivtrafikken få økt offentlig støtte og styres gjennom resultatavhengige kvalitetskontrakter».

Og nytt kulepunkt under Veivalg på side 20.

- kollektivtrafikken må få rammevilkår for å ta veksten i persontransporten og styrkes gjennom resultatavhengige kvalitetskontrakter.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

FORSLAG NR. : 8.9.14
FRA : 112 Kjell Atle Brunborg, NJF

Kraftig satsing på utbygging av jernbanesektoren.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres og føyes til i kulepunkt foran Skipstrafikken side 20.

FORSLAG NR. : 7.11.1

FRA : 247 Bjørn Halvorsen, NTL

Forslag om nytt kapittel med følgende tekst hentet fra forslag nr. 512:

Bærekraftig utvikling og en solidarisk verdensorden
Et sentralt område av velferdsutviklingen er kravet om en bærekraftig utvikling. Som fagbevegelse har vi en stor oppgave i å bidra til en helhetlig politikk som forener miljø, sysselsetting og velferd. Intensjonen om å bidra til et sterkere miljøengasjement blant våre medlemmer må realiseres, og krav om, en helhetlig politikk for en bærekraftig samfunnsutvikling styrkes.

En bærekraftig utvikling forutsetter rettferdig fordeling av verdens ressurser. Dagens økonomiske system fører verden mot stadig nye miljøproblemer og økologiske katastrofer. Utviklingen med økt transport, økt energibruk, økte utslipp av klimagasser, ødeleggelse av naturens mangfold og jordas evne til å produsere mat står i sterk kontrast til en bærekraftig samfunnsutvikling. Framtidas samfunn må organiseres sånn at alle kan få sine grunnleggende behov tilfredsstilt, uten at det skjer på bekostning av framtidige generasjoners muligheter. Dette krever omfattende endringer i måten vårt samfunn er organisert på.

En solidarisk verdensorden er nødvendig for å lette presset på naturressursene, og for å få til en mer rettferdig fordeling mellom fattig og rik. Endringer kan bare skapes gjennom global politisk styring, ikke som i dag ved at det globale markedet bestemmer utviklingen. En samfunnsutvikling hvor stadig flere beslutninger overlates til markedet vil forsterke miljøproblemene. Rettferdig fordeling må gå hånd i hånd med miljøpolitikken. Det er en forutsetning for de omstillinger som er nødvendig for å få til et miljøvennlig samfunn.

Dette er kjernen i målet om et bærekraftig samfunn og en viktig kampsak for LO. LO vil arbeide for en helhetlig politikk som forener miljø, sysselsetting og velferd.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres med de inntatte strykinger.

FORSLAG NR. : 8.11.1
FRA : 82 Olav Boye, NGF

Demokrati side 23.

Tilføyelse: strekpunkt 6:

I samarbeid med forbundene og yrkesinternasjonale arbeidere for etablering av globale konsernavtaler.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

FORSLAG NR. : 8.11.2
FRA : 107 Claus Jervell, HRAF

Forslag 971 opprettholdes/reises:

STYRK HOMOFILES RETTIGHETER

Homofile må kunne leve i full åpenhet uten frykt for diskriminering eller trakassering og sikres et godt psykososialt arbeidsmiljø i tråd med arbeidsmiljølovens intensjoner.

Begrunnelse:

Homofile har generelt en vanskeligere livssituasjon enn heterofile, også i arbeidslivet. Mange er ikke trygge nok til å være åpne verken i egen fagforening eller på arbeidsplassen. LO og forbundene har et ansvar for at forholdene legges til rette fra fagbevegelsens side slik at homofile medlemmer kan føle seg trygge i egen organisasjon og på egen arbeidsplass.

LO har i sin formålsparagraf en passus som forplikter LO til å arbeide for sikre homofiles rettigheter: «Å arbeide for å sikre frihet, solidaritet og likeverd uten hensyn til kjønn, seksuell legning, rase, religion, livssyn eller kulturelle holdninger.» Det fins imidlertid ikke noe i handlingsprogrammet som forplikter LO på et mer prinsipielt grunnlag. Det bør derfor vedtas en prinsipiell holdning fra LOs side i tråd med ovennevnte forslag.

Forslag til Handlingsplan

Det etableres et ressurscenter mot diskriminering i LO

Det etableres et kontaktutvalg for homofile i LO

Arbeide for at forsikrings- og pensjonsordninger blir like for homofile og heterofile.

Sørge for at det skjer en skolering av tillitsvalgte i LO og forbundene og skaffe til veie aktuelt skoleringsmaterieil.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres. Forslag til handlingsplan oversendes Sekretariatet.

FORSLAG NR. : 8.11.3

FRA : 107 Claus Jervell, HRAF

Forslag 972 opprettholdes/reises:

Et flerkulturelt arbeidsliv

Norge i dag er, og framtidas Norge vil være, et flerkulturelt samfunn. Det er derfor en viktig oppgave for fagbevegelsen å slåss mot diskriminering i alle former. Det gjelder i våre egne organisasjoner, arbeidslivet og i hele samfunnet. Det krever at vi tar et oppgjør med innarbeidede arbeidsmåter og strukturer.

For fagbevegelsen vil motivasjonen bak kampen mot diskriminering og diskriminerende holdninger ikke bare være humanisme og toleranse. Fagbevegelsen er bygd opp på erfaringen av at vi er sterkere sammen. Bare hvis fagforeningene klarer å representere det mangfoldet som finnes på arbeidsplassene vil de bli sterke.

I det daglige arbeidet stilles det store krav til tillitsvalgte på bedrifter med mange nasjonaliteter. I tillegg til jobb og vanlig tillitsvalgtarbeid kommer spesielle problemer med språk, ulik forståelse av fagforeningens oppgaver, og manglende kunnskap om det norske forhandlingssystemet. I møtet med alle disse problemene er det lett å utvikle en diskriminerende praksis hvor «innvandrere» blir problemet.

For fagforeningsmedlemmer av ikke norsk bakgrunn kan disse problemene hindre dem i å være aktive i fagforeningen.

LO har i alt for liten grad tatt disse problemene på alvor. Flerkulturelt arbeid har i alt for stor grad dreid seg om festtaler og god vilje.

Dette er farlig fordi «det fargerike fellesskap» ikke alltid er like festlig når man er midt oppe i det.

LO må i neste periode:

I egen organisasjon:

Lage tillitsvalgtskolering for flerkulturelle bedrifter, som tilbys alle forbund som en del av grunnutdanningen.

Lage skolering om norsk arbeidsliv tilpasset innvandrere på de viktigste språkene.

Opprette et eget Ressurssenter mot diskriminering i LO, hvor minoritetsmedlemmer kan ta direkte kontakt når de føler de ikke får hjelp mot diskriminering på lokalt nivå.

Opprette et kontaktutvalg for etniske minoriteter innafor LO.

Arbeide systematisk for at etniske minoriteter skal inn i tillitsverv på alle nivåer i fagbevegelsen.

I arbeidslivet:

Arbeide sammen med arbeidsgiverorganisasjonene for å avskaffe diskriminerende ansettelsesprosedyrer.

Arbeide for offentlig støtte til norskopplæring på arbeidsplassene som et supplement til annen norskopplæring. Opplæringen bør inkludere fagspråket som er nødvendig for yrkesgruppen og for arbeidslivet som sådan

Arbeide for forenklede godkjenningsprosedyrer for utdanning fra utlandet.

I samfunnet:

Åpne for økt arbeidsinnvandring, men sikre at dette ikke skjer på arbeidsgivernes premisser. Sikre rettigheter til lønn og arbeidsforhold for de som innvandrer. Ta lærdom av de problemene HRAF har med grov utnytting av innvandrere i restaurantbransjen.

Kreve at UDI følger forvaltningsloven, slik at innvandrere og asylsøkere får en forsvarlig saksbehandling.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Oversendes Sekretariatet.

FORSLAG NR. : 8.13.1

FRA : 242 Tone Rønoldtangen, NTL

Nytt punkt 8 under «Forslag til vedtak» s. 13:

For å sikre norsk offentlig sektor medbestemmelse og innflytelse på utformingen av den sosiale dialogen i EU på lik linje med privat sektor, må staten som arbeidsgiver være tilsluttet en europeisk arbeidsgiversammenslutning.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

FORSLAG NR. : 8.13.2
FRA : 203 Thor Åge Christiansen, NNN

Første setning i punkt 7 på side 13, endres til:
«LO vil støtte tiltak for å utvikle en slagkraftig fagbevegelse i Øst-Europa».

Redaksjonskomiteens innstilling:

Sekretariatets forslag opprettholdes mot to stemmer.

FORSLAG NR. : 8.13.3
FRA : 82 Olav Boye, NGF

Faglig samarbeid i Europa. Forslag til vedtak:

1. LO-kongressen konstaterer at norsk LO er fullverdig medlem i DEFS og FFI, og tar som selvfølge at vi deltar aktivt i det arbeidet som pågår på det europeiske plan, så vel som på det globale plan. Norsk medlemskap i EU eller EØS-avtalen er ikke avgjørende for vårt internasjonale faglige arbeid.
2. LO må øke sitt internasjonale arbeid, både på det europeiske og det globale plan, ved at vi aktivt deltar for å gi internasjonal fagbevegelse en felles analyse av den faglige og politiske situasjonen, et felles handlingsprogram og en felles strategi, for å utvikle våre internasjonale organisasjoner til maktfaktorer i forhold til flernasjonale selskaper og deres nettverk.
3. LO kan delta i arbeidet med å samordne lover og avtaler i Europa. Deltakelse i den sosiale dialogen om tariffpolitikk, på grunn av UNICE og EUs motstand mot kollektive avtaler og kollektiv arbeidsrett, men også på grunn av manglende arbeidstvistlovgivning i henhold til ILO-regler.
4. LO skal bidra i kampen mot massearbeidsledigheten i Europa, spesielt i forhold til Øst-Europa, gjennom solidariske aksjoner, utdanningsprosjekter og gjennomføring av ILO-regler, både i øst og vest av vår verdensregion, samtidig som vi ikke skal stjele utdannet arbeidskraft fra land og regioner som selv trenger en økonomisk og sosial utvikling.
5. LO tar til etterretning at det politiske lederskapet i de østeuropeiske landene vil søke om medlemskap i den Europeiske Unionen, en utvikling som stiller store krav til de faglige organisasjonene og vår vilje og evne til solidaritet med våre kolleger i disse landene.
6. LO beklager den politiske utviklingen mot et Europas Forente

Stater, med en stormaktspolitikk på linje med USA, direkte valg på president, nedbygging av folkestyret, med en egen militærmakt og mer makt til kapitalkreftene og de flernasjonale selskapene og redusert innflytelse til de faglige organisasjonene.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Sekretariatets innstilling opprettholdes.

FORSLAG NR. : 8.13.4

FRA : 223 Paul M. Gamlemshaug, Postcom

Endringsforslag til forslag til vedtak:

Pkt 1 endrast til:

- 1) LO-kongressenes vedtak og Prinsipielt handlingsprogram er fundamentet som LO's faglige politikk på det europeiske plan skal bygge på.

Pkt 7 endrast til:

- 7) LO vil støtte og bidra til tiltak for å utvikle en slagkraftig og fri fagbevegelse i hele det tidligere Øst-Europa. LO vil anmode norske myndigheter til å støtte opp om europeisk fagbevegelses krav om at grunnleggende faglige rettigheter må bli anerkjent uten noen utsettelse i alle land som ønsker å komme inn under EU-EØS-området.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Sekretariatets innstilling opprettholdes mot to stemmer.

FORSLAG NR. : 8.13.5

FRA : 26 Roar Flåthen, FF

Fellesforbundet foreslår som nytt punkt 7.

I forslaget til vedtak i Kongress dok. «Faglig samarbeid i Europa».

LO vil analysere behovet for å utvikle et europeisk arbeidsrettssystem som kan behandle europeiske avtaler inngått mellom partene på europeisk nivå.

Analysen skal ta for seg fordeler og ulemper ved en slik utvikling både når det gjelder muligheten for å få virksomme avtaler på europeisk nivå og når det gjelder konsekvensen det kan få for de norske arbeidsmarkedsforholdene.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslagets første ledd tiltres som nytt kulepunkt. Andre del innarbeides i teksten.

FORSLAG NR. : 8.13.6

FRA : 37 Boye Ullmann, FF

Tillegg til avsnitt om EØS-avtalen:

EØS-avtalen fører og har ført til forhandlinger i det norske samfunnet som er i konflikt med fagbevegelsens samfunnsmessige mål og rettigheter.

Dette gjelder bl.a.:

- EØS forhindrer norske kommuner å forutsette tariffavtale ved utsetting av arbeid.
- EØS krever opphevelse av transportstøtten i distrikts-Norge.
- EØS krever at previrke skal vekk i norske fiskemottak og fiskebedrifter.
- EØS krever markedsbaserte energipriser i kraftkrevende industri.
- EØS har ført til at den differensierte arbeidsgiveravgifta for Fundia Mo har blitt fjernet.
- EØS har lagt grunnlag for privatisering av tidligere Vinmonopolet til Arcus.
- EU planlegger nytt direktiv om anbud i kollektivtrafikken som må motarbeides av LO og regjeringa.

Tillegg til kampen mot arbeidsledigheten – jobb nr. 1 også i Europa:

(siste avsnitt første linje): «Konsekvensen av dette ble et eget kapittel om sysselsettingspolitikk i EUs nye traktat, Amsterdam Traktaten, som skulle gi EU kompetanse til å utforme tiltak for å øke sysselsettingen.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Nest siste avsnitt på s. 3 utvides med følgende tillegg:

EØS-avtalen trådte i kraft i 1994. Det vil være et behov for å vurdere nærmere hvilke erfaringer norsk fagbevegelse har med Amsterdamtraktaten.

LO vil derfor gjennomføre en analyse av EØS-avtalen i løpet av kommende kongressperiode.

FORSLAG NR. : 8.13.7
FRA : 37 Boye Ullmann, FF

Avsnitt Felles valuta og økonomisk union.

Nytt avsnitt 2: I flere år har EU's 4 konvergenskrav i ØMU ført til omstilling til privatisering og dermed press på offentlig sektor. Velferdsgoder i flere land i EU har blitt foreslått redusert som følge av EU's konvergenskrav. Det gjelder bl.a pensjon- og sykelønnsordninga.

Tillegg til forslag til vedtak:

1. Samtidig må LO arbeide for at vetorett anvendes av regjeringa der EU-direktiver skader våre faglige rettigheter.
7. Endring: LO vil videre utvikle samarbeidet med fagbevegelsen i Øst-Europa som inkluderer nye søkerland. LO vil anmode som det står.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Sekretariatets innstilling opprettholdes.

FORSLAG NR. : 8.13.8
FRA : 37 Boye Ullmann, FF

Forslag til vedtak:

8. LO baserer seg på LO-kongressens vedtak og folkeavstemming i 1994.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres ikke. Anses dekket av sekretariatets forslag til pkt. 1.

FORSLAG NR. : 8.13.9
FRA : 124 Arne Byrkjeflot, NKIF

Foreslår følgende tillegg til tekst:

Gjennom EØS-avtalen griper EU direkte inn i norsk politikk på områder som har gitt, eller vil medføre, store konsekvenser for sysselsetting, for miljø, distrikts- og industripolitikk, for norsk velferd. Aktuelle eksempler er: Gassdirektivet, endring av differensiert arbeidsgiveravgift, forslag om at all kollektivtransport skal ut på anbud, forslaget om at miljøavgifter (som elavgift) skal

være lik også for industrien og det stilles spørsmålstegn om lov om erverv.

LO vil prioritere opp både informasjon og debatt om disse direkte virkningene av EØS-avtalen. LO vil basere sine standpunkt på det samme grunnlag som LO tar standpunkt til forslag fremmet i vårt eget land.

Forslag til kulepunkt:

1. Stryk.

7. «LO stiller seg positiv til utvidelsen av EU og EØS-området med de aktuelle søkerlandene» strykes.

8. LO vil prioritere opp arbeidet med konkrete konsekvenser av EØS-avtalen og påse at de ikke rammer LOs medlemmer og målsetninger.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Sekretariatets innstilling opprettholdes.

FORSLAG NR. : 8.13.10

FRA : 74 Lage Ødemark, FF

Forslag 1456 innarbeides som nytt pkt. 7 i forslag til vedtak i kongressdokumentet «Faglig samarbeid i Europa».

LO vil i nært samarbeid med forbundene arbeide for en tettere samordning av tariffpolitikken i Europa. LO og forbundene vil gjennom sine europeiske medlemsorganisasjoner arbeide for et felles europeisk avtaleverk som sikrer felles minstestandarder og forhindrer sosial dumping.

En forutsetning for en slik utvikling er en etablering av et europeisk arbeidsrettssystem. LO vil vurdere grunnlaget for et europeisk arbeidsrettssystem, og hvilke konsekvenser en slik utvikling vil kunne få for de nasjonale arbeidsmarkedsforholdene.

Begrunnelse:

Den generelle globaliseringen av økonomien, utvidelsen av EU og den felles europeiske valuta Euro nødvendiggjør koordinering og samordning av avtalepolitikken i Europa. Dersom en ikke får til forpliktende internasjonale avtaler, vil forskjellene i lønns- og arbeidsvilkår i de enkelte land gi grunnlag for sosial dumping. Et europeisk avtaleverk som sikrer en minstestandard og bestemmelser som sikrer at arbeid, som utføres i Norge, skal

godtgjøres ut fra bestemmelsene i de norske tariffavtalene, er viktige elementer i arbeidet for å hindre sosial dumping. En forutsetning for en slik utvikling er etter LOs vurdering etablering av et europeisk arbeidsrettssystem.

I en stadig mer globalisert økonomi, med store konserner som opererer på tvers av landegrensene, må det legges betydelig vekt på å utvikle ordninger som sikrer de ansatte innflytelse på konsernens disposisjoner, planer om struktur-endringer, flytting av produksjon osv. I dette arbeidet er det ikke nok at bare fagbevegelsen tar opp problemstillingene, også de politiske organer har et ansvar for å drive disse sakene videre. I tillegg har også politiske myndigheter en klar forpliktelse for å sikre at internasjonale avtaler ikke strider mot grunnleggende faglige rettigheter eller bidrar til at arbeids-takere i forskjellige land spilles ut mot hverandre.

Forsøk på å redusere avtalenes betydning og å fjerne de goder arbeidsfolk har tilkjempet seg gjennom generasjoner, kommer i stigende grad som en følge av det som skjer utenfor landets grenser. Det vil etter hvert bety at nasjonale ordninger alene ikke tilfredsstiller kravet til bibehold av oppnådde goder. Europeisk industri får sine rammebetingelser fra EU, og inter-nasjonalt vil kampen mot internasjonale konserners sosiale dumping måtte drives gjennom WTO. Skal fagbevegelsen bli en avgjørende faktor i denne kampen, må også den bli mer internasjonal. Over tid betyr det mer samordning over lande-grensene og etter hvert også et nærmere tariffpolitisk samarbeid. Vi kan ikke sitte og se på at arbeidsplasser spilles ut mot hverandre over landegrensene, og for å unngå sosial dumping er vi villige til å se på nye måter å tenke tariff på i årene som kommer. De mange utfordringer fagbevegelsen står over for, krever felles opptreden og økt engasjement av en samlet fagbevegelse, både lokalt, nasjonalt og internasjonalt for å gi fagbevegelsen større rekkevidde og større innflytelse der beslutningene fattes.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres ikke. Det vises til innstilling vedr. forslag 8.13.5 fra Roar Flåtten.

FORSLAG NR. : 1557.1
FRA : 36 Egil R. Mongstad, FF

Endringsforslag til heftet: Diverse uttalelser og innstillinger:

Side 13: «Nei til Israels overgrep mot Palestinerne».

Ny tekst, med endringene uthevet:

Stopp Israels overgrep mot palestinerne.

Israelske myndigheter bærer et tungt ansvar for den **alvorlige** utviklingen gjennom **sine** overgrep mot den palestinske sivilbefolkningen. LO krever at Israel snarest stopper voldsbruken og at den norske regjeringen **påtaler i klare ordelag Israels vedvarende menneskerettsbrudd og presser Israel til å stoppe angrepene mot palestinerne.** Norge må presse på for at Israel gjenopptar forhandlingene med sikte på å gjennomføre FN resolusjonene **om Palestina konflikten og realiserer palestinerne rett til egen stat.**

Side 14: «Rettferdighet for palestinerne og kurderne».

Punktet foreslås delt, med et eget punkt om kurderne.

Endringstekst til punktet om palestinerne, med endringene uthevet:

Rettferd for palestinerne.

Situasjonen i de palestinske områdene er alarmerende. Israel setter til side tidligere inngåtte avtaler og neglisjerer **menneskerettene, folkeretten og FN resolusjoner.** Voldsbruken **mot den palestinske sivilbefolkningen under okkupasjon ligner regulære krigshandlinger.** Hundrevis av sivile, **mange av dem barn drepes.** **Palestinerne stenges inne i små overbefolkede, enklaver, med økonomisk ruin og enorm arbeidsledighet som resultat.** Fagbevegelsen hindres **effektivt i sitt arbeid gjennom de alvorlige begrensningene i palestinerne bevegelsesfrihet Israels straffetiltak har medført.**

Landsorganisasjonen **lover fortsatt støtte til palestinsk fagbevegelse og til kampen for rettferd for palestinerne.**

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres ikke. Det vises til innstillingen vedr. forslag 1564 fra Tormod Jarsve.

FORSLAG NR. : 1557.2

FRA : 24 Reidunn Wahl, EL & IT

Tilleggsforslag til uttalelse om Den internasjonale situasjonen, forslag 1557.

Helt i slutten av kap. Ta tilbake makten, side 13 tilføyes:

De siste åra har det vokst fram en internasjonal bevegelse mot markedsliberalismen. Demonstrasjonene mot WTO-toppmøtet i Seattle i november 1999 markerte et skille. Da bidro en allianse av fagbevegelse, miljøbevegelse og menneskerettighetsforkjempere til å hindre nye diktat om liberalisering fra WTO. I Europa er ATTAC det viktigste uttrykket for denne bevegelsen. LO imøteser etableringen av ATTAC Norge og vil bidra med kr. 25.000,-.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Oversendes sekretariatet.

FORSLAG NR. : 1557.3
FRA : 246 Anita K. Solhaug, NTL

Uttalelsen redigeres om under to hovedoverskrifter:
Internasjonalt faglig politisk samarbeid.

Ta tilbake makten.
Respekt for de grunnleggende faglige rettigheter.
Den politiske situasjonen.
Stopp borgerkrigene.
Nei til Israels overgrep mot palestinerne.
Rettferdighet for palestinerne og kurderne.
Avslutt sanksjonene mot Irak.
Opphev boikotten av Cuba.
Fred og demokrati på Balkan – nei til ytterliggående nasjonalisme.
Rettferdig fordeling i Russland (endret overskrift).
Få slutt på tvangsarbeid i Burma.
Demokratiet må gjeninnføres i Zimbabwe.

Avsnitt om HIV/AIDS og Likestilling inn på passende steder.

Forslag om endret tekst.
Den internasjonale situasjonen
Internasjonalt faglig politisk samarbeid
Ta tilbake makten

Globaliseringen av næringslivet har medført en omfattende maktforskyving. Viktige beslutninger fattes ikke lenger på den enkelte arbeidsplass eller på nasjonalt nivå. De multinasjonale selskapene har fått en maktposisjon i verdensøkonomien som

utgjør en massiv utfordring for fagbevegelsen i alle land og på alle nivåer.

Globaliseringen er drevet av teknologiske og økonomiske krefter som fagbevegelsen ikke kan stoppe. Det er derfor viktig å skape internasjonale regelverk som er sterke nok til å sikre at arbeidstakerne og de demokratiske politiske kreftene kan ta makten tilbake. Dette må skje gjennom en kombinasjon av tiltak: Verdensomfattende, bindende regelverk som sikrer organisasjons- og forhandlingsretten

- verdensomfattende tillitsvalgtsamarbeid i alle større konserner
- utbygging av tilstrekkelig sterke internasjonale faglige organisasjoner med full utnyttelse av moderne teknologi
- utnytte internasjonale institusjoner som ILO, WTO, Verdensbanken, IMF, OECD, de regionale bankene m.fl. ved å endre regelverket for å sikre at faglige rettigheter respekteres.

LO legger stor vekt på å utvikle et slikt regelverk. Sammen med fagbevegelsen i andre land må det gjøres framstøt i forhold til regjeringene og i forhold til hver enkelt av de internasjonale institusjonene for å sikre at det internasjonale regelverket blir så bindende at det faktisk blir fulgt. Spesielt er det viktig å sikre at fagbevegelsen i de fattige delene av verden deltar fullt ut i utformingen av disse kravene. LO vil legge vekt på å holde en nær kontakt med toneangivende fagorganisasjoner i utviklingslandene om dette. Det vil også være svært viktig å sikre at norske myndigheter spiller en viktig rolle i dette arbeidet i forhold til de internasjonale institusjonene og i de direkte kontaktene som utvikles med andre land.

Respekt for de grunnleggende faglige rettighetene

De grunnleggende faglige rettighetene er slått fast av den internasjonale arbeidsorganisasjonen ILO i 1998. De er:

1. Retten til å organisere seg og til å forhandle fram kollektive avtaler.
2. Forbud mot barnearbeid.
3. Forbud mot tvangs- og slavearbeid.
4. Forbud mot diskriminering på grunn av kjønn, rase, etnisk tilhørighet, tro eller politisk oppfatning.

LO vil bidra til å gjøre kampen for respekt av disse grunnleggende rettighetene til en hovedsak i det internasjonale faglige arbeidet. Det vil være et mål å få norskbaserte multinasjonale selskaper til

å forplikte seg til å respektere disse rettighetene gjennom avtaler med fagbevegelsen. Samtidig vil LO arbeide for at norske importører påtar seg de samme forpliktelsene. Dette arbeidet for etisk handel er allerede satt i gang i samarbeid med arbeidsgiverne innen dagligvarehandelen gjennom dannelsen av stiftelsen Etisk Handel.

LO vil ta sikte på å framforhandle avtaler med de norske arbeidsgiverorganisasjonene om respekten for de grunnleggende rettighetene. LO vil oppfordre regjeringen til at etisk ansvar og respekt for faglige og menneskelige rettigheter også får en fremtredende plass når norske myndigheter investerer eller plasserer midler i utlandet. Dette er ikke minst viktig når midlene fra oljefondet skal investeres.

Den politiske situasjonen

Stopp borgerkrigene

Ved inngangen til det nye århundret er faren for krig overhengende i mange deler av verden. 90-årene og inngangen av 2000-tallet har vært sterkt preget av dette. Ufattelige lidelser er resultatet for millioner av mennesker. Aldri har verden hatt et så stort flyktningeproblem som det man har i dag.

De gamle regimenes sammenbrudd i Øst- og Sentral-Europa har åpnet for nasjonalistiske strømninger som har ledet til blodige borgerkriger med overgrep mot menneskerettighetene som bare overgås av det som skjedde under den annen verdenskrig. Spesielt har det tidligere Jugoslavia og Kaukasus vært rammet av dette. Også i Afrika har perioden siden 1990 vært preget av blodige borgerkriger med omfattende overgrep mot sivilbefolkningen. Eksempler på dette er Rwanda, Sierra Leone og Kongo.

LO mener at det internasjonale samfunnet har en plikt til å gripe inn for å stoppe slike borgerkrigssituasjoner før lidelsene blir omfattende. Det er viktig at beslutninger om å gripe inn er forankret i FNs sikkerhetsråd. Det internasjonale samfunn må også legge stor vekt på å forebygge krigssituasjoner ved å støtte opp om oppbyggingen av varige, demokratiske styresett. Her kan fagbevegelsen spille en viktig rolle slik vi har sett det både i Mellom-Amerika og i det sørlige Afrika.

LO mener at Norge har en viktig rolle å spille gjennom sin deltakelse i FNs sikkerhetsråd og som direkte deltaker i internasjonale fredsoperasjoner. Slik deltakelse må være godt forankret i Norge gjennom en så bred og åpen politisk prosess som mulig.

Nei til Israels overgrep mot palestinerne

I Midt-Østen har krigsfaren vært overhengende i årtier. Situasjonen er fortsatt spent og det foregår stadige overgrep mot sivilbefolkningen. Israelske myndigheter bærer et tungt ansvar for utviklingen gjennom overgrep mot den palestinske befolkningen. LO krever at Israel snarest stopper voldsbruken og ber den norske regjeringen gjøre det som er mulig for å presse Israel til å stoppe angrepene mot palestinerne. Norge må presse på for at Israel gjenopptar forhandlingene med sikte på å gjennomføre FNs resolusjoner om palestinerne rett til egen stat.

Rettferdighet for palestinerne og kurderne

Situasjonen i de palestinske områdene er alarmerende. Israel setter til side tidligere inngåtte avtaler og neglisjerer FN-resolusjoner. Voldsbruken er skremmende. Hundrevis av sivile, ofte barn, er blitt drept og lokalbefolkningen stenges inne i små områder under bevoktning. Fagbevegelsen hindres i å arbeide ved at det er blitt umulig å holde kontakten mellom de ulike delene av området. LO vil fortsette å støtte opp om palestinsk fagbevegelse i dens kamp for rettferdig behandling av den palestinske befolkning.

En folkegruppe som har vært sterkt utsatt for forfølgelse er kurderne, som blir forfulgt av myndighetene i de fleste av de landene der det er kurdiske minoriteter. Spesielt er forholdene vanskelige i Tyrkia. LO vil arbeide for at de får en rettferdig behandling på den respekten for minoriteters rettigheter som er lagt til grunn i de internasjonale konvensjonene.

Avslutt sanksjonene mot Irak

Norge har, som medlem av FNs sikkerhetsråd og leder av sanksjonskomiteen for Irak, et spesielt ansvar. En serie rapporter viser at sanksjonene har ført til store lidelser for sivilbefolkningen. Det er ikke mulig å påvise at sanksjonene har virket etter sin hensikt. Sannsynligheten er stor for at Irak har fortsatt produksjonen av masseutryddelsesvåpen. LO krever at man nå avvikler sanksjonene mot Irak.

Opphev boikotten av Cuba

Fortsatt rammes Cuba av økonomisk boikott fra USA. LO ser ingen grunn til at denne politikken, som rammer vanlige folks daglige liv og velferd, skal fortsette. LO vil arbeide for at boikotten oppheves.

Fred og demokrati på Balkan – nei til ytterliggående nasjonalisme
Balkan har vært krigsskueplass i de siste ti årene. I en serie borgerkriger har hele samfunn på det nærmeste blitt utslettet. Massedrap, voldtekter og konsentrasjonsleirer har utsatt folkene i området for enorme lidelser. Situasjonen i Makedonia viser at krigene i området ikke er slutt.

LO tar avstand fra den ytterliggående nasjonalismen som har ført til disse uhyrlige overgrepene mot menneskerettighetene på Balkan.

LO vil i samarbeid med fagbevegelsen i andre land og gjennom egne prosjekter bidra til at fagbevegelsen i disse områdene kan bygge opp sterke, uavhengige og demokratiske fagorganisasjoner og dermed bidra til en sikring av en fredelig utvikling i området. LO forventer at norske myndigheter forsetter den store norske innsatsen i området gjennom hjelpeprogrammer og deltakelse i de fredsskapende internasjonale styrkene.

Rettferdig fordeling i Russland

Den økonomiske situasjonen i Russland fortsetter å være urovekkende. Fattigdommen er stor blant folk flest, samtidig som et lite mindretall er blitt styrtrike.

LO er sterkt opptatt av at det må gjøres en vesentlig innsats for å bringe russisk økonomi på fote. Spesielt er det viktig å arbeide for å bedre situasjonen i Nordvest-Russland som utgjør en viktig del av vårt nærmeste nabolag i nord. Intet sted i verden er det så stor ulikhet i levevilkår på to sider av en grense som i grenseområdet mellom Finnmark og Murmansk-området.

Fagbevegelsen i Russland kan spille en viktig rolle i dette arbeidet og LO har i en årrekke gjennomført samarbeidsprosjekter med fagbevegelsen i Nordvest-Russland. Dette er et viktig arbeid som må fortsette.

Norske myndigheter har siden 1992 hatt et program for å bidra til en styrking av næringslivet, miljøet og av demokratiet i området. I slutten av 1990-årene ble dette programmet redusert drastisk. Det er viktig at innsatsen igjen trappes opp.

Få slutt på tvangsarbeidet i Burma

I Burma krenkes faglige og menneskelige rettigheter på det groveste. Militærdiktaturet viser ingen respekt for sentrale internasjonale FN og ILO konvensjoner. I Burma har myndighetene bygget store deler av økonomien på bruk av tvangsarbeid. Verdenssamfunnet har reagert sterkt på dette. ILO (som består av regjeringer, arbeidsgivere og fagbevegelse) har anbefalt

regjeringene i medlemslandene at det må iverksettes tiltak mot Burma for å presse fram en slutt på tvangsarbeidet.

LO opprettholder sitt krav overfor norske myndigheter om en lovfestet økonomisk boikott av Burma og ber regjeringen iverksette et slikt tiltak og også arbeide for at andre land skal gjøre det samme.

Demokratiet må gjeninnføres i Zimbabwe

I Zimbabwe forfølges, tortureres og drepes folk som står i opposisjon til det sittende regimet. Fagbevegelsen er snart den eneste demokratiske kraft i landet og har også tatt initiativet til dannelsen av det viktigste opposisjonspartiet.

LO vil fortsette å støtte fagbevegelsen i Zimbabwe gjennom samarbeids-prosjekter med LO i landet.

LO ber norske myndigheter fortsette arbeidet for å styrke de demokratiske kreftene i landet.

Bekjemp HIV/AIDS

HIV/AIDS-epidemien er i ferd med å bli en katastrofe av enorme dimensjoner. I deler av Afrika er en hel generasjon rammet. I det sørlige Afrika kan nær 25% av befolkningen være HIV-smittet. Også i deler av Sør-Øst Asia er man i ferd med å få liknende tilstander. Epidemien er i ferd med å lamme samfunnet i flere land i det sørlige Afrika.

Fagbevegelsen kan spille en rolle i kampen mot denne sykdommen. Lokale fagorganisasjoner gjør allerede en kjempeinnsats for å få forståelse for behovet for å endre seksualvanene. LO bør fortsette det arbeidet som er satt i gang i samarbeid med fagbevegelsen i det sørlige Afrika om dette. Norsk myndigheter bør også satse betydelige ressurser på å finansiere kampanjer for å bekjempe sykdommen i de mest berørte landene.

Likestilling

Landsorganisasjonen legger stor vekt på arbeidet for å fremme reell likestilling mellom menn og kvinner både i arbeidslivet og i samfunnet for øvrig, både i det internasjonale arbeidet og i hvert enkelt land. Dette har lenge vært et hovedelement i de solidaritetsprosjekter Landsorganisasjonen har gjennomført med landsorganisasjoner i både utviklingslandene og i Øst-Europa.

Dette må også i tida som kommer inngå som en sentral del av Landsorganisasjonens solidaritetsarbeid. Det må dessuten arbeides

for at likestilling fortsatt inngår i de mange prosjektene som gjennomføres i regi av de internasjonale faglige organisasjonene.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

FORSLAG NR. : 1557.4
FRA : 247 Bjørn Halvorsen, NTL

Forslag nr. 1557 fra sekretariatet – Den internasjonale situasjonen.

Nei til rakett skjold – ja til oppfølging av Kyoto-avtalen.
USA må følge opp forpliktelsene i Kyoto-avtalen. De amerikanske planene for en satsing på et rakett skjold, (National Missile Defence System), må skrinlegges umiddelbart, da dette vil føre til en militærisering av verdensrommet og ny atomopp-rustning. ABM avtalen må overholdes.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

FORSLAG NR. : 1557.5
FRA : OVERSENDT FRA HEFTET
10.1 FORSLAG NR. FRA OG MED 1492 TIL OG MED 1501

FORSLAG NR. : 1492
Fra : LOs fylkeskonferanse i Oslo

LO krever at den norske regjeringen deltar i kritikken av den israelske statens voldsbruk mot det palestinske folket.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget anses dekket av innstilling til forslag 1564.1 angående Israels overgrep mot Palestinerne.

FORSLAG : 1493
FRA : LOs fylkeskonferanse i Oslo

Mer kvinneretta solidaritet med Øst- og Sentral-Europ

LO i Oslo mener at Regjeringen må øke solidaritetsbevilgninger til Øst- og Sentral-Europa og i større grad rettes mot kvinnevernprosjekter. En god del av midlene bør gå til demokratibygging og opplæringstiltak i politiske partier, fagbevegelser og NGO'er.

Kvinner vil spille en viktig og avgjørende rolle i arbeidet for å oppnå stabilisering og forsoning på Balkan. Særlig fokus bør rettes på krigsenker og voldtekts ofre og deres barn. Det er videre viktig med kvinnevern tiltak når det gjelder demokratibygging, organisasjonsopplæring og motivasjonskurs

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

FORSLAG : 1494
FRA : LOs fylkeskonferanse i Oslo

GJENOPPBYGGING PÅ BALKAN

Etter NATOs krigsføring i Jugoslavia økt spenningene og motsetningene. Et stort antall uskyldige mennesker er drept også etter at krigen ble avslutta i Kosovo. Over hele Balkan er nøden fortsatt stor for befolkningen. Mange barn har oppleve traumatiske situasjoner. Det er stor arbeidsledighet. Viktig infrastruktur mangler. Krigsøkonomien skaper smuglerøkonomi og rike og kyniske profitører. Isolasjon gjør situasjonen verre for uskyldige mennesker og vanskeliggjør fred og forsoning. Samarbeid og forsoningsarbeid er nødvendig for oppbygging av hele regionen.

LO krever at

- Samarbeidstiltakene med Balkan må økes.
- Norge må yte vesentlig mer bistand til hele Balkan for å stabilisere området
- Erfaringene av NATO-krigen må analyseres, både i forhold til den internasjonale folkeretten og i forhold til hva man oppnådde med krigen, og hvordan krigen ble presentert for det norske folk.
- Stortinget må i plenum behandle Norges medvirkning i krig. Dette må ikke kun skje gjennom hemmelige møter i Stortinget og i regjeringen.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget anses dekket av Sekretariatets innstilling s. 15.

FORSLAG : **1495**
FRA : **LOs fylkeskonferanse i Oslo**

LO-støtte til Somaliland/Somalia

Situasjonen i Somaliland og Somalia har fått liten oppmerksomhet i samfunnsdebatten. Landet preges av kaos og klankriger og sammenbrudd av viktige samfunnsinstitusjoner. LO bør derfor engasjere seg for å støtte demokratiske krefter i Somaliland.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Oversendes Sekretariatet.

FORSLAG nr : **1496**
FRA : **LOs fylkeskonferanse i Oslo**

Slett U-lands gjelda

SLETT U-LANDENES GJELD TIL VERDENSBANKEN OG IMF!

Motivasjon:

Mellom 1980 og 1992 betalte de fattigste landene tre ganger mere til IMF og Verdensbanken enn det gjelda var i utgangspunktet.

Gjeldsbyrden for de fattigste landene dreper 19 000 barn hver dag. Det internasjonale pengefondet (IMF) stjeler milliarder fra verdens fattige. IMF's strukturtilpasningsprogrammer slakter velferden. Arbeidere angripes med lønnsnedslag, lengre arbeidstid og større utbytting.

IMF's politikk ødelegger miljøet.

IMF er udemokratisk fordi det er de rike og mektige som styrer.

Redaksjonskomiteens innstilling:

På prinsippprogrammet s. 13, tredje avsnitt nedenfra legges til: LO krever at norske myndigheter arbeider for en internasjonal ettergivelse av u-landenes gjeld.

FORSLAG nr : **1497**
FRA : **LOs fylkeskonferanse i Oslo**

LO, Tyrkia og kurderne

LO vil arbeide for at den norske regjeringen internasjonalt skal

legge press mot Tyrkias overgrep mot kurderne.

- LO vil intensivere hjelpearbeidet i de kurdiske områdene.
- LO støtter kurdernes rett til å utøve sin egen kultur og språk.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Pkt. 1 innarbeides i internasjonal uttalelse nederst på s. 14. For øvrig anses forslaget dekket av den internasjonale uttalelsen.

FORSLAG nr : 1498
FRA : Norsk Grafisk Forbund

Opphev boikotten av Irak

LO vil jobbe gjennom alle tilgjengelige kanaler for å få opphevet sanksjoner mot Irak.

Begrunnelse:

Sanksjonene rammer ikke etter den angivelige hensikten, men i hovedsak kun sivilbefolkningen.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget anses dekket av sekretariatets innstilling til internasjonal uttalelse.

FORSLAG nr : 1499
FRA : Norsk Grafisk Forbund

Opphev boikotten av Cuba

LO vil jobbe gjennom alle tilgjengelige kanaler for å få opphevet USAs boikott av Cuba.

Begrunnelse:

Vi ser ingen begrunnelse for denne boikotten, som i tillegg rammer vanlig folks daglige liv og velferd.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget anses dekket av Sekretariatets innstilling til internasjonal uttalelse.

FORSLAG nr : 1500
FRA : LOs fylkeskonferanse i Oslo

NORGE MÅ OPPRETTE AMBASSADE PÅ CUBA

Cuba har de siste årene opplevd en svært vanskelig situasjon. Den

amerikanske embargoen har fått mer dramatiske konsekvenser etter oppløsningen av COMECON ved at landet mistet majoriteten av sine eksport og import. Det cubanske folk lider av embargoen sjøl om kommunistregimet har sikret innbyggerne viktige reformer gjennom sitt skoleverk og helsestell. I motsetning til andre land i Latin-Amerika sikres befolkningen på Cuba et minimum av basisgoder. Landet trenger eksportinntekter og Norge hadde en omfattende handel med Cuba før revolusjonen. Opprettelse av ambassade vil øke mulighetene for økt handel, særlig med fisk og av miljøteknologi. Norske turister reiser i stort omfang til Cuba. En rekke norske organisasjoner har innledet samarbeid med cubanske organisasjoner og myndigheter. Norske myndigheter samarbeider med cubanske myndigheter om bl.a. menneskerettigheter. På denne bakgrunn mener LO i Oslo at Norge må opprette ambassade på Cuba. Det må innføres visumfrihet for borgere fra Cuba.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Den Norske ambassade på Cuba opprettes fra 15. juni d.å. Det vises for øvrig til internasjonal uttalelse s. 14.

FORSLAG nr : 1501
FRÅ : LOs fylkeskonferanse i Oslo

Opphev FNs økonomiske sanksjoner mot Irak
FN-sanksjonene mot Irak har påført det irakske folket store lidelser. Sanksjonene har vært mislykket og rammet uskyldige mennesker og ikke terrorregimet til despoten Saddam Hussein. Regimet har forsterket sin posisjon, mens befolkningen lider gjennom sult og underernæring. FN-koordinatoren for den humanitære hjelpen til Irak har gått av i protest mot sanksjonene. Det samme gjorde hans forgjenger. WHO og Unicef har dokumentert grusomhetene. Krigføringen og sanksjonene har trolig tatt livet av 1.5 millioner mennesker siden 1990. Det er nødvendig å finne fram til andre måter å håndtere våpenkontrollen på. Norge må ta initiativ og arbeide aktivt for å oppheve FNs økonomiske sanksjoner mot Irak.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Anses dekket av Sekretariatets innstilling til internasjonal uttalelse s. 15.

FORSLAG NR. : 1562.1
FRA : 236 Gro Standnes, SL

«Den 30. ordinære LO-kongressen krever at Regjeringen legger til rette for at besøksvisumsordningen praktiseres slik at innbyggerne i landet vårt kan få slekt og venner fra visumpliktige land på besøk».

Begrunnelse:

Utlendingsdirektoratet og Kommunal- og regionaldepartementet bruker ofte begrunnelsen «manglende returforutsetning» for å avslå søknader om besøksvisum fra familiemedlemmer og venner av innbyggere i Norge, på tross av at deres vertskap garanterer økonomisk for retur til hjemlandet.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget tiltres.

FORSLAG NR. : 1562.2
FRA : 105 Bjørg Røv, HK

Ber om at følgende uttalelse blir vedtatt av LO-kongressen:

LO-kongressen ser med bekymring på at våre medlemmer innenfor luftfart og reiseliv får sine arbeidsplasser truet av de høyeste luftfartsavgiftene i Europa.

Norske flyselskaper betaler i dag nærmere 40% av sine inntekter direkte til den norske stat i form av avgifter.

Da Stortinget vedtok deregulering av luftfarten i 1994, fastslo de samtidig at det skulle være like konkurransevilkår for flyselskapene.

Slik det er i dag favoriseres selskaper som i hovedsak opererer utenfor Norge.

Dagens avgiftsnivå truer ikke bare arbeidsplassene innen luftfarten, men også næringslivet i distriktene.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Forslaget anses dekket, viser til redaksjonskomiteens innstilling 8.2.9.

FORSLAG NR. : 1563.1
FRA : 17 Svein Davidsen, EL & IT

STANS RASERINGEN AV KRAFTFORSYNINGEN

Under dekke av effektivisering, vil Stoltenberg-regjeringen

deregulere drift og vedlikehold i kraftforsyningen. Prisen vil bli hyppigere og lengre strømavbrudd, sentralisering og nedbemanning.

Norsk kraftforsyning sikrer verdiskaping og velferd for folk flest og bidrar til offentlig økonomi ved betydelige eier- og skatteinntekter. Totalt har elverkene 18 000 ansatte med høy teknisk og merkantil kompetanse. Forslagene til endring av energiloven vil redusere antallet ansatte i distriktene, rasere de lokale kompetansemiljøene og presse fram privatisering til spottpris.

Norsk kraftforsyning har vært gjennom en omfattende omstilling i løpet av det siste tiåret. Målet med markedsbasert kraftomsetning var å sikre billig elektrisitet og sikker forsyning. Resultatet av denne liberaliseringen er økende kraftpriser, null investering i produksjonskapasitet, dårligere beredskap og nedbemanning.

Kongressen slutter seg til protesten mot regjeringas forslag til endringer i energiloven. LO-kongressen krever at:

- forslagene om deregulering trekkes tilbake, og at dagens krav til å drive og bygge nett og anlegg opprettholdes
- politiske myndigheter sammen med bransjen tar ansvaret for å utvikle kraftforsyninga til beste for forbrukerne
- regjeringa prioriterer forsyningssikkerhet framfor marked
- regjeringa setter arbeidstakernes sikkerhet framfor privatisering

LO-kongressen støtter den planlagte politiske streiken i kraftforsyningen 11.

Redaksjonskomiteens innstilling:

Tiltres med følgende endring av siste setning:

«LO Kongressen støtter grunnlaget for den planlagte politiske streiken i kraftforsyningen 11. mai.»

FORSLAG NR. : 1558
FRA : Sekretariatet

Norsk Folkehjelp – Solidaritetsarbeid
Det foreligger ikke endringsforslag

Redaksjonskomiteens innstilling:

Sekretariatets innstilling godkjennes.

VOTERING

(-Prinsipielt handlingsprogram, Diverse forslag og uttalelser)

Man gikk så til votering over forslag og innstillinger til dagsorden pkt. 8 – Prinsipielt handlingsprogram.

Forslag 8.3.1 ble opprettholdt.

Innstillingen ble vedtatt med stort flertall.

Forslagene 8.3.2 til 8.3.5

Innstillingene enstemmig vedtatt.

Forslag 8.3.6

Arne Byrkjeflot sa at siden dette hadde sammenheng med hans eget forslag, måtte han opprettholde det i forslaget som sier at LO ikke vil gi Riksmeglingsmannen mulighet til å utsette utsette en konflikt ved å kreve avstemning før en konflikt settes ut i livet.

Innstillingen ble vedtatt.

8.3.7-8.3.11

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 8.3.12,

Erik Hagen sa at det måtte bli egen avstemning på to punkter.

Redaksjonskomiteens flertallsinnstilling vedtatt.

Forslag 8.3.13-8.3.14

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 8.3.15

Erik Hagen sa at han støttet forslaget fordi han ønsket 37,5 timer og de andre arbeidstidsbestemmelsene inn i loven.

Flertallsinnstillingen fra redaksjonskomiteen vedtatt.

Forslag 8.3.16

Oddrun Remvik opprettholdt forslaget.

Redaksjonskomiteens innstilling vedtatt.

Forslagene 8.3.17 - 8.8.2

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 8.8.3

Kjell Finvåg viste til at innstillingen til redaksjonskomiteen gjelder en administrativ oppfølging av loven, mens dette forslag er et tillegg til prinsippprogrammet. Han opprettholdt sitt forslag

Voteringen ble meget jevnt, og man måtte fintelle både for og kontra. Resultat: Redaksjonskomiteens innstilling ble vedtatt med 147 stemmer mot 146 som stemte for Finvågs forslag .

Forslag 8.8.4

Einar Mikkelsen, NKIF, ønsket seg en tilføyelse i innstillingen «at den skulle oversendes med en positiv vilje».

Redaksjonskomiteens innstilling ble vedtatt enstemmig, og dirigenten ønsket forslaget lykke til videre på ferden mot Sekretariatet.

Forslag 8.8.5 og 8.8.6

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 8.8.7

Her var det en endring i innstillingen: «oversendes sekretariatet»

Forslagene 8.8.8, 8.8.9, 9.9., 9.9.2

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 8.9.3

Her var det endret innstilling: «tiltres ikke – mot 1 stemme».

Redaksjonskomiteens flertallsinnstilling ble vedtatt mot 12 stemmer.

Forslag 8.9.4

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 8.9.5

Innstillingen vedtatt mot 1 stemme

Forslag 8.9.6

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 8.9.7

Innstillingen vedtatt mot 1 stemme.

Forslag 8.9.8

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 8.9.9

Innstillingen vedtatt mot 1 stemme

Forslag 8.9.10

Toralf Nilsen, NKF, opprettholdt forslaget.

Redaksjonskomiteens innstilling ble vedtatt med stort flertall.

Forslagene 8.9.11 – 8.9.14

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 7.11.1.

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 8.11.1 og 8.11.2

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 8.11.3-8.13.1

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 8.13.2.

Olav Boye opprettholdt sitt forslag. Redaksjonskomiteens innstilling vedtatt.

Forslag 8.13.4

Innstillingen vedtatt med klart flertall.

Forslag 8.13.5-8.13.8

Innstillingen vedtatt enstemmig.

Forslag 8.13.9

Innstillingen vedtatt mot 1 stemme.

Forslag 8.13.10

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 1557.2.

Reidun Wahl opprettholdt forslaget om å bevilge 25 000 kroner til ATTAC.

Innstillingen fra redaksjonskomiteen vedtatt med klart flertall.

Forslag 1557.3-1492

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Forslag 1493-1494

Innstillingen vedtatt mot 1 stemme.

Forslag 1495-1563

Innstillingen vedtatt enstemmig vedtatt mot en stemme.

Dirigenten tok så hele sekretariatets innstilling, med endringer, opp til votering.

Innstillingen ble vedtatt mot 1 stemme.

VOTERING (pkt. 8-14, Tariffpolitisk uttalelse)

8.14.1-8.14.3, enstemmig vedtatt etter innstillingen.

8.14.4-8.14.5, innstillingen vedtatt mot 1 stemme.

8.14.6, enstemmig vedtatt etter innstillingen.

8.14.7, Erik Hagen fremmet 3. avsnitt i Per Østvolds forslag. Redaksjonskomiteens innstilling vedtatt med klart flertall.

8.14.8-8.14.10, enstemmig vedtatt etter innstillingen.

8.14.11, innstillingen vedtatt mot 1 stemme.

Dirigenten refererte en permisjonssøknad som ble innvilget, og opplyste at vinner av Folkeferies reisestipend var Ingeborg Sætre, Postkom.

Møtet hevet kl. 14.00.

Ettermiddagsmøtet torsdag

Møtet ble satt kl. 15.05 med *Finn Erik Thoresen* som dirigent.

Han refererte først en permisjonssøknad, som ble innvilget – og kunngjorde deretter de tre som hadde vunnet LOs ungdoms-utvals konkurranse.

Kongressen fortsatte så med de avstemningene som gjensto etter formiddagsmøtet.

Voteringene fortsetter

Forslagene 8.12.1, 8.12.2 og 8.12.3.

Innstillingene enstemmig vedtatt.

Innstillingen fra redaksjonskomite 2 til forslagene til dagsorden pkt. 10 – Ny lov for arbeidslivet - gikk på at samtlige forslag oversendes sekretariatet.

Kjell Finvåg bemerket at det var tre av forslagene som ikke var foreslått oversendt.

Dirigenten rettet opp det ved å foreslå samtlige forslag oversendt. Det ble enstemmig vedtatt.

Den siste innstillingen som ble tatt opp til votering var forslaget om bevilgninger:

Kongressbevilgninger 2001 - 2005

Sekretariatets innstilling:

1

Arbeidernes Edruskapsfond	kr. 70 000,-
Norges Kristne Arbeideres Forbund	kr. 70 000,-
Norsk Arbeidersangerforbund	kr. 70 000,-
Norsk Leieboerforbund	kr. 70 000,-
Norsk Pensjonistforbund	kr. 70 000,-
Norsk Bedriftsidrettsforbund	kr. 70 000,-

Beløpene er pr. år i kongressperioden.

2. Kontingenten til IFS fastsettes til kr. 800 000,- pr. år i kongressperioden.

3. Det bevilges engangsbeløp til

Nei til A-våpen	kr. 100 000,-
Norsk Folkehjelps Afrikaaksjon	kr. 100 000,-

Bevilgningene ble alle enstemmig vedtatt under ett.

LOs kulturpris 2000

Dirigenten ga ordet til LO-sekretær Per Gunnar Olsen, som kunne opplyse at denne prisen feirer 10-årsjubileum i år. Den deles ut årlig og første gang var i 1991.

- Kulturprisen tildeles personer, grupper, organisasjoner eller institusjoner som fremmer arbeiderbevegelsens kultur. Prisen skal være en anerkjennelse for det verdifulle arbeidet som ned-

leggs for å skape kunnskap om og innsikt i den lokale arbeiderbevegelsens betydning. Med kulturbegrepet i denne sammenheng, menes også idretts- og fritidsaktiviteter, sa Per Gunnar Olsen.

Han opplyste at det var LO i Trondheim og Stein-, Jord- og Sementarbeidernes Forening i Trondheim som hadde fremmet forslaget om kandidaturet til årets kulturpris. I begrunnelsen heter det at Arbeiderbevegelsens uke hvert år arrangerer Tranmælkonferansen i Trondheim. I byen er dette et arrangement som blir mer og mer populært for folk som er engasjert faglig og politisk. Tranmælkonferansen er blitt en av de viktigste arbeiderkultur-/politiske arrangement som foregår i Norge hvert år.

- Forslagsstillerne begrunner videre sitt forslag med at det i 2001 arbeides det fra LO i Trondheim med et skuespill som skal vise konsekvensene av Fremskrittspartiets politikk, og innvandrernes og de fagorganisertes kår under et Fremskrittsparti-regime.

Om årets tildeling har juryen uttalt følgende:

Prisvinnerne har siden 1993 arbeidet sammen for å framheve og ivareta arbeiderbevegelsens historie og kulturtradisjoner gjennom framføring av teaterforestillinger. Den ene som produsent og initiativtaker på vegne av arbeiderbevegelsen og den andre som forfatter. Sistnevnte har dessuten en bred bakgrunn som mangeårig tekstforfatter, komponist og musiker.

- Prisvinnerne er Hans Rotmo og Elsa L. Flønes på vegne av AOF, sa Per Gunnar Olsen og ba dem komme opp for å motta prisen, to grafiske trykk, « Klode 1 » og «Hviler over flammene», utført av kunstneren Tone Dietrichson.

Yngve Hågensen foretok utdelingen, gratulerte på det hjerteligste, til bifall fra salen.

Flønes takket på vegne av prisvinnerne og alle gode hjelpere., mens Rotmo introduserte en liten smakebit av det siste teaterstykket - «Da Tranmæl gråt»- som skildrer Martin Tranmæls tale i Stockholm i 1940. Per Albin ville gjerne sensurere denne talen, men Tranmæl hadde den bare i hodet, så sensur var ikke mulig. Men det endte på en såpass klart utypisk svensk måte at salen reiste seg og sang «Ja, vi elsker».

Hele forestillingen ble vist på Tranmældagene i fjor høst, med tekst av Hans Rotmo, framføringen var ved skuespilleren Roar

Kjølvs Jensen, regi ved Rita Abrahamsen og produsent var Elsa Flønes.

LOs kunstnerpris 2000

Per Gunnar Olsen introduserte neste utdeling, av LOs Kunstnerpris, som første gang ble delt ut i 1999 og da gikk til visegruppa Boknakaran fra Tromsø. Om kriteriene han:

- Kunstnerprisen tildeles utøvere innen bildende kunst, musikk, litteratur, teater, dans, film osv. Prisen skal være en anerkjennelse av talent og formidlingskraft og gis til utøvere som gjennom sitt virke og engasjement er til inspirasjon for andre utøvere med røtter i arbeidebevegelsen. Prisen skal gis til utøvere som beriker vår hverdag og som gjennom sin kunst bidrar til å heve kvalitet og status for en levende kultur hvor arbeiderbevegelsens verdigrunnlag framheves.

- Det er LO i Oslo som har fremmet forslaget til årets prisvinner. I begrunnelsen skriver de følgende:

Orkesteret regnes blant verdens ledende orkestre og har høstet stor anerkjennelse og strålende kritikker for sine konserter og plateinnspillinger nasjonalt og internasjonalt.

Gjennom faste abonnementskonserter, bedriftskonserter, skolekonserter og, ikke minst, åpne utendørskonserter i Holmenkollen, på Karl Johan og i Det åpne Teater på Grønland, har orkesteret ønsket å nå nye målgrupper og derved senke terskelen til det som mange forbinder med «finkultur».

- Som dere skjønner, så er det mange prisvinnere - faktisk et helt orkester. Vinneren av årets kunstnerpris er Oslo Filharmoniske Orkester.

Da LOs kulturutvalg besøkte orkesteret i fjor høst, konstaterte vi at orkesteret har nærmest 100 % organisasjonsgrad. Det er noe det står respekt av, sa Olsen, og ba Håvard Noran, tillitsvalgt for orkesteret, komme fram og motta prisen - et bilde av kunstneren Beate Strindberg med et orkester i full aktivitet som motiv.

Hovedtillitsmann *Håvard Noran* sa at det var en glede for ham som hovedtillitsvalgt for Oslo Filharmoniske Orkester å motta LOs kunstnerpris.

- Det er en glede også fordi det i sin tid var orkesterets tillitsvalgte som la grunnlaget for den internasjonale suksess

orkesteret har hatt de siste 15 årene. Den gang var det liten forståelse hos vår egen ledelse for at det lå en kvalitet i orkesteret som det var verd å vise frem for verden.. Erttertiden taler for seg. Vi er i dag stolt over internasjonale toppnoteringer i mer enn 15 år, og vi regner med at vi, som Norges fremste representasjonsorkester, i stor grad har kastet glans over vårt land ute i verdens musikkmetropoler.

Jeg vil på vegne av orkesteret få takke for den anerkjennelse LO gir oss ved tildelingen av årets kunstnerpris. Samtidig vil jeg få lov til å gi uttrykk for at vi ser det som et positivt signal at LO for annen gang deler ut denne prisen. Vi ser det som et signal for til omverden om at tiden er moden for å se på kunst og kultur som et satsningsfelt og ikke som en utgiftspost. Vi som arbeider med kultur til daglig, vet at sparekniven ligger på lur hele tiden, og når politiske partier har nedskjæring på kultursektoren som en del av partiprogrammet, er det grunn til å sperre øynene opp.

Det kan være nærliggende å nevne en kommune i Danmark, som for noen år tilbake var utsatt for nedleggelser og fraflytting. Så var det at kommunepolitikerne våget seg på det høyst uvanlige eksperiment å investere i kulturaktiviteter. Det viste seg i løpet av kort tid å bli en kommune i fremgang og vekst. Det er kanskje noe å tenke på også i vårt land – hvor fraflytting ikke er et helt ukjent begrep.

Den oppmerksomhet og det oppsving Berlevåg opplever i disse dager på grunn av sitt mannskor – i filmen «Heftig og begeistret» – er særdeles interessant i så måte.

Ved denne prisoverrekkelsen er det naturlig å la tankene gå til Mariss Janssons, vår eminente kunstneriske leder i mer enn 20 år – som har brakt orkesteret frem til ære og berømmelse.

Det er også naturlig å rette en stor takk til vår enesponsor Norsk Hydro, som i over 10 år har gjort det mulig å gjennomføre plateinnspillinger og å turnere omkring i alle verdenshjørner.

Som takk for kunstnerprisen skulle vi gjerne ha vært her med hele orkesteret og spilt en feiende flott marsj – eller en velklingende orkestersats, men det lot seg dessverre ikke gjøre på grunn av tettpakket program med både generalprøve og konsert. Orkesterets konsertmester Terje Tønnesen vil derfor, på vegne av orkesteret, kvittere for kunstnerprisen ved å spille noe han har laget selv og blant annet spilt inn på plate for noen år tilbake. Tittelen er «Surrabandabach». Det er fritt etter en Bach-sarabande, og det dreier seg om en fiolinist som prøver å spille Bach, men som blir distraheret av en bluesdemon. Etter det får vi høre to satser fra Bjarne Brustads Eventyrsuite Opus 4 for

solofolin. Det blir 1. sats Natur og hulder og 4. sats Trollkverna, sa Norang, og rundet av med at nå som LO-kongressen om en kort stund er over, ville han oppfordre alle som har lyst til å høre prisvinneren Oslo Filharmoniske Orkester i sin helhet – om å komme på konserten i Oslo Konserthus i kveld eller i morgen kl. 19.30.

Med disse ordene overlot han podiet til *Terje Tønnesen*, som fremførte sitt program og høstet stor applaus.

AVSLUTNING

Dirigenten konstaterte at dirigentbordet nå hadde fullført sin oppgave på denne kongressen. På vegne av dirigenter og sekretærer takket han salen for godt samarbeid, og overlot ordet til avtroppende LO-leder Yngve Hågensen. Som Oscar Wilde sa det – hver mann har sin disippel, men det er Judas som skriver biografien.

Yngve Hågensen avslutningstale

- Takk dirigenter og sekretærer! Dere har gjennom en flott ledelse loset kongressen gjennom 390 talere og dere har sørget for at vi har fått behandlet og fattet vedtak på basis av 307 forslag framsatt i kongressen, i tillegg til de 816 som lå her ved åpningen.

Denne kongressen har i høy grad bekreftet at LO består av et mangfold av interesser og kunnskap. Den politiske spennvidden i kongressen er også en del av LOs mangfold, men det er også vår samlede kunnskap, og i den grad at vi greier å forene kreftene våre bak de vedtak vi har fattet, som er fellesskapet, sjølve limet i organisasjonen. Takk til forbundene og til kongressdeltakerne for stor aktivitet i form av innsendte forslag og deltakelse i debatter og forslag. Det er dette som gjør kongressen til et politisk verksted.

Det er ikke alltid at mediene formidler det en selv ønsker, men vi får ved avslutningen være romslige og tilgi. Dere mange medarbeidere fra pressen som har fulgt kongressen, har sørget for at LO har hatt god mediadekning gjennom kongressuka. Vi takker dere for godt arbeid. Det er viktig for oss at vi er interessante for dere og vi håper at dere drøyt 300 pressemedarbeidere som har vært her, har hatt ei spennende uke.

At vi er spennende for flere enn oss som er her i salen, viser antall treff på LOs internettsider. 70 000 har besøkt våre hjemmesider hver dag og 20 000 har besøkt LO-nytt. Det er hentet ned informasjon tilsvarende 9989 disketter. De som har greie på det, påstår at det er mye informasjon, sa Hågensen.

Hågensen rundet av med en takk til internasjonale og nasjonale gjester for at de har fulgt kongressen med interesse. - Jeg ønsker dere vel hjem og ber dere ta med gode hilsener fra kongressen til egne organisasjonsmøljøer, sa han, men først skulle en av gjestene få ordet:

Takk fra gjestene

Leif Haraldseth, tidligere LO-leder, fikk oppdraget på vegne av gjestene og takket hjertelig for samværet i disse dager.

- LOs 30. kongress går over i historien som, på mange måter, en av de mest positive. Og jeg burde vite hva jeg snakker om, for jeg har deltatt på alle kongressene de siste 40 år, sa Haraldseth. Medregnet den ekstraordinære kongressen i 70-årene skulle det bli dusinet fullt.

Han visste at det ligger kolossalt mye forberedende arbeid bak en LO-kongress.

- Men det er ikke tilstrekkelige bare med gode forberedelser, kongressen må fylles med kjøtt og blod, innhold, og det er med glede vi gjestene har registrert hvordan delegatene, tillitsvalgte fra det ganske land, har vært aktive på kongressen og bidratt med saklighet og engasjement, slik at vi ser med optimisme på en fremtid for LO.

Haraldseth registrerte at det nå ble store endringer i LOs ledelse, ved at Evy, Jan og Yngve går av. Han hadde gjestene med seg når han rettet en stor takk for deres enorme innsats i norsk fagbevegelse gjennom alle år, sa han, og skjøt inn at det måtte være ham tillatt å si at det var han som på kongressen for 12 år siden foreslo Yngve Hågensen som nestleder.

- I ettertid vil jeg gjerne takke Yngve for innsatsen. Han har gjort jobben på en suveren måte og fortjener fullt ut all den heder han får, sa han, og takket også Jan og Evy for fin innsats. Han registrerte at også Liv Undheim går ut av sekretariatet, men hun går tilbake til vervet blant sine egne i Kjemisk og vil være på banen der.

På vegne av gjestene ville han også gratulere de nyvalgte, med Gerd-Liv Valla, i spissen, og var overbevist om at det nye teamet ville videreføre LOs stolte tradisjoner.

- Vi ser at det kan bli skjær i sjøen, et av dem er medlemstilslutningen. Balstad sa at det var gjennom tariffpolitisk strategi LO skaffet seg innflytelse, men et viktig grunnlag for nå fram, er at mange medlemmer står bak. Det blir en stor oppgave i tiden framover.

Til slutt ønsket han hjertelig til lykke i årene som kommer og takket igjen på vegne av seg selv og gjestene.

Yngve Hågensen takket på kongressens vegne for den hyggelige hilsenen.

Hågensen sa videre at mange nok hadde savnet Tor Aspengren i salen.

- Han følte seg ikke i form til å være tilstede, men jeg kan forsikre at Tor har fulgt med oss. Vi har sendt ham en blomsterhilsen fra kongressen.

Til dere som, mer eller mindre usynlig har jobbet før og under kongressen for å legge arbeidsforholdene til rette: Et slikt arrangement er en stor planleggings- og gjennomføringsjobb. Jeg takker dere for en sporty og god jobb.

Som papirarbeider er jeg alltid tilfreds med omfanget av dokumentproduksjonen til slike kongresser. Det er sendt ut 45 000 dokumenter, pakket 2200 ringpermer, pakket 1000 vesker og nett – til sammen 9 tonn, og under kongressen er det kopiert 350 000 sider.

Kjære medarbeidere, takk for jobben allesammen, men jeg ber bare «generalen», Kåre Myrvold, komme fram og motta blomster, sa Hågensen.

Og så ville han ta en takkerunde til:

- Først en takk til sekretariatet for fine år og fint samarbeid fra oss som nå går ut. Ikke minst en takk til administrasjonen.

På vegne av Liv, Evy, Jan og meg selv vil jeg takke for godt samarbeid, tillit og kameratskap i landets beste organisasjon!

Til Gerd-Liv og nye og gamle kolleger i den nye ledelsen vil jeg si – dere har fått en enestående tillit og en flott start fra denne kongressen, og den er jeg sikker på at dere vil ta vare på. Nå begynner hverdagen. Da kan det bli både blåst og storm, det har jeg selv erfaring for. Da trenger dere støtten fra en sterk og samlet organisasjon i ryggen, når dere skal møte arbeidsgiverne, de politiske myndighetene. Og jeg veit at dere vil få den støtten dere trenger. Lykke til, Gerd-Liv!

Gerd-Liv Vallas avslutningstale

Gerd-Liv Valla, den nye LO-lederen, avsluttet kongressen:

- Tusen takk, kjære kongress. LOs 30. ordinære kongress går mot slutten. Som så mange andre før, vil også årets kongress bli historisk, og en av grunnene til det er at vi skal takke av en av LOs mest markante ledere gjennom tidene. Jeg vil benytte anledningen til å rette en stor takk spesielt til Yngve, Jan, Evy og Liv. I deres «regjeringstid» har LO befestet sin stilling som samfunnsomformende kraft. Det har vært en god periode for LO.

Jeg skal komme tilbake til dere, men første en takk til to

personer i LOs revisjonsutvalg, Oddvar Slettmark og Solfrid Johansen, som har utført en god jobb i dette viktige kontrollorganet i LO.

(Solfrid Johansen, som var til stede i salen, ble kalt fram på podiet, fikk blomster og mottok kongressen takk.)

Gerd-Liv Valla kalte så fram Yngve, Jan, Evy og Liv på podiet:

– Kjære Liv, du går nå av som sekretær, men heldigvis slutter du ikke i LO-familien. Det er godt å ha oppgaver i LO, og jammen er det flott at en jente får tillitt i industriforbundet Norsk Kjemisk slik som du har gjort det. Du skal bli nestleder og det er ingen hemmelighet at de har tenkt på deg som noe mer enn det. Du har hatt mange viktige oppgaver i LO siden du kom hit i 1989 etter å ha vært forbundssekretør nettopp i Kjemisk. Jeg sier tusen takk Liv for innsatsen i LO-ledelsen og så føye til: Velkommen til fortsatt godt samarbeid. Det er viktig for oss med de mange utfordringene fagbevegelsen står overfor og som er så sterkt understreket på den kongressen. Liv, motta kongressens takk.

Kjære Evy, du var den siste kvinnesekretæren i LO. Den stillingen fikk du i 1972, du forlot den i 1985 da du ble valgt inn i LOs ledelse. Kvinnesekretæren ble da erstattet av to likestillingssekretærer. Det var sikkert ikke enkelt i de daværende mannsdominerte LO å ha ansvar for nettopp likestillingssaker. Vi kjenner deg Evy, som en hardt seriøst arbeidende kollega. Din grundighet i behandling, store som små saker er imponerende. ILO har vært et av dine hjertebarn og der har du kjempet mange slag på vegne av oss. Tusen takk Evy for mange års innsats for likeverd og likestilling i Fagbevegelsen, nasjonalt og internasjonalt. Tusen takk skal du ha.

Kjære Jan, av noen også kalt Jan Kristian. Du har vært tillitsvalgt i Fagbevegelsen i langt over 30 år. Først på din egen arbeidsplass, så i Jern og Metall hvor du i en periode også var formann. Til LO kom du i 1981, du har din bakgrunn fra Nebb, en av de tidligere store industriarbeidsplassene i Oslo. Du markerte deg veldig tidlig med særdeles stor interesse for næringsutvikling, for forskning og utviklingsarbeid. Det var derfor ingen tilfeldighet antakelig Jan, at du ble fadder for, eller vi skal kanskje heller si Far til Forskningsinstitusjonen FAFO. Når du nå går av ditt faglige verv, så slutter på mange måter sirkelen ved at du har sagt at du har lyst til å gå til FAFO. Ellers Jan så har jeg lyst til å si, du er en veldig hyggelig gutt, og så er du så utrolig god til å danse. Vi kommer til å savne deg på laget, men

vi tror du fortsatt har mye ugjort for bevegelsen, og vi skal vite å dra på dine ressurser. Jan, motta Kongressens takk.

Kjære Yngve. Du har blitt og du vil bli takket i mange sammenhenger fremover. Du har fått og du vil få din velfortjente hyllest, men i dag er det mitt privilegium å få si noen ord til deg: «arbeid til alle er jobb nr. 1». Du har gitt slagordet et konkret innhold for all fremtid. Det er det du først og fremst vil bli husket for, både her i huset og i hele Norges land, det er hvordan du på begynnelsen av 90-tallet, da ledigheten var på sitt høyeste tok grep og viste vei ut av uføret. Med nye løsninger på et problem som hele den vestlige verden strir med i dag. Jeg husker godt inne i Regjeringskontorene på begynnelsen av nittitallet så hørtes en røst som hver eneste dag sa: «arbeid til alle er jobb nr. 1», og det hørtes, og det ble sagt så tydelig og så høyt som bare du Yngve kan si det.

Du vil for alltid bli forbundet med solidaritetsalternativet, ja, jeg vil si at du er selve solidaritetsalternativet. Den kollektive fornuften som har gitt oss tilnærmet full sysselsetting, vedvarende reallønnsøkning og nye fremtidsrettede reformer, den forbinder vi med deg, Yngve, den skal du ha tusen takk for.

Kjære Yngve, jeg skal ikke ta med hele bakgrunnen din, den er blitt grundig belyst av aviser og medier for øvrig. Du har vært LO-leder i 12 år. På den tiden har så har du jo blitt rikskjendis og LOs viktigste merkevare. For i tillegg til å være en god strateg, så er du også en god kommunikator. Du kombinerer autoritet og strategiske evner med en folkelighet som gjør at du omgås like naturlig og selvfølgelig med statsråder som de tillitsvalgte på «gølvet». Du har evne til å begeistre dine tilhørere, ja tidvis så er det som om du rommet et helt mannskor fra Berlevåg.

Jeg har jobbet sammen med deg i snart 4 år som din nestleder. Jeg har lyst til å fremheve et par ting fra den tiden som har betydd mye for meg personlig. Først og fremst vil jeg nevne den tilliten du viste meg da jeg som fersking i LO-ledelsen begynte å spørre om vi ikke skulle legge fokus litt mot utdanningsgruppen. Da ga du meg blanko fullmakt. Dette, sa du, dette er det du Gerd Liv som har mest greie på, der støtter jeg deg uansett, og det har du gjort.

Imponert, svært imponert ble jeg også over den måten du taklet nei-resultatet på, ved den første uravstemmingen ved fjorårets tariffoppgjør. Du ønsket selvfølgelig et flertall for JA, og et størst mulig flertall for JA, men da det ble NEI, sa du at du var glad for at dette NEIet ble så stort som mulig?! Og hvorfor det, jo du ønsket å stå sterkest mulig overfor arbeidsgiverene. Du evnet å

snu nederlaget til noe positivt. Du brukte det til å vinne en seier til slutt, og det er en side ved deg Yngve, som har betydd mye for de seierene vi har vunnet i din tid.

Kjære Yngve, vi kunne ha holdt på lenge, men motta Kongressens tusen takk.

– Kjære delegater, kjære kongress. Denne kongressen her vil som jeg sa bli historisk, og det er ikke minst på grunn av dere. I løpet av den knappe tiden vi har vært sammen, så har vi vist gjennom debatter, vedtak og uttalelser at LO har kraft og vilje til å gå inn i et nytt århundre med samme engasjement, samme forståelse for hva fremtiden krever som det våre pionerer hadde.

Vi har satt oss nye fremtidsrettede mål, vi har staket ut kursen fremover. Det gjelder i kampen for et mer menneskeverdig og varmere arbeidsliv. Det gjelder arbeidet for rettferdig fordeling og et mer likestilt samfunn, og det gjelder den globale utfordringen, solidariteten med de virkelige fattige i verden. Her er det nødvendig å sette alle gode krefter, vise mot og vise utholdenhet. En forutsetning for å lykkes det er at vårt viktigste redskap, organisasjonen, er i orden. Vi har en jobb foran oss med å gjøre organisasjonen i stand til å takle de utfordringene et stadig mer omskiftende arbeidsliv stiller oss ovenfor.

LOs flere hundre tusener medlemmer skal føle medlemskapet betyr noe. De skal vite at de blir hørt, og at deres interesser tar vi vare på i det daglige og i den store sammenhengen. Og våre mange tusen tillitsvalgte må få de virkemidler og den støtte som de trenger, de er ryggraden i vår organisasjon.

Før vi går fra hverandre så vil jeg på vegne av den nye LO-ledelsen takke Kongressen for innsatsen i 6 arbeidssomme og spennende dager, og jeg skal love at jeg sammen med resten av LO-ledelsen skal gjøre mitt ytterste for at de mål, de forventninger og de håp som denne Kongressen har uttrykt skal bli innfridd. Og jeg vet at det blir motbakker, mange motbakker. LO står overfor tøffe utfordringer og vi i den nye ledelsen vil neppe få lang fredningstid. Da, kjære Kongress, da er det for meg personlig så godt å ha kjent varmen fra dere. Når de tunge stundene og den store strid kommer, så skal jeg hente fram hvert eneste håndtrykk, hver eneste klem, hvert eneste godord som dere har gitt meg. Jeg håper dere forstår hvor stor pris jeg setter på akkurat det.

Og når dere jenter sier, vi skal stå bak deg, vi skal støtte deg, da gjør det godt. Og når da Kjell Bjørndalen fra dirigentplass her om dagen sa: «ja, det gjør vi jo gutta også», da tror jeg vi skal klare

dette sammen. Jeg vil være opptatt av å bygge bruer, bruer mellom offentlig og privat sektor. Bruer mellom medlemmer og tillitsvalgte fra forskjellige kulturer. Bruer mellom kvinner og menn. Kongressen har overbevist meg om at disse bruene skal bære.

Kjære Kongress, hjertelig takk for den støtten dere har gitt meg og hele den nyvalgte ledelsen.

– Til slutt vil jeg minne om mottoet for denne Kongressen, mangfold og fellesskap. LO er som steinvarden på kongresslogoen. Vi består av mange forskjellige yrkesgrupper, og sammen utgjør vi et hele. Hver eneste stein er like viktig for at byggverket skal stå støtt. Vi har vist at det gjør det under denne Kongressen, og jeg vil at vi skal huske det også etter at vi har gått fra hverandre, at vi er forskjellige, at vi har ulike roller og oppgaver, men at vi alle er like viktige og like nødvendige for fellesskapet. Vi kan være uenig i mangt og mye, vi kan ha heftige diskusjoner, som vi også har hatt på denne Kongressen, men til syvende og sist er vi gjensidig avhengige av hverandre og at helheten står støtt og at den står støtt på det som har vært, det som er, og det som bestandig skal være vårt verdigrunnlag: Rettferdighet, likeverd og solidaritet.

Idet jeg erklærer LOs 30. ordinære kongress for hevet, så ber jeg om at vi reiser oss og synger et vers av «Internasjonalen». Vel hjem alle sammen.

Talerliste

- Andersen, Aage s. 170, 265
 Andersen, Jan Olav s. 157
 Andersen, Roger s. 101, 188, 317
 Andreassen, Roy Olaf s. 185, 278
 Arnulf, Einar s. 119
 Aronsen, Randi Helene s. 277
- Bakke, Anne s. 175, 229
 Bakken, Erland s. 198, 272
 Balstad, Jan s. 38, 144, 309, 425
 Bekkevold, Iren s. 200
 Berg, Stein Ove s. 206
 Bergan, Synnøve s. 152, 230, 232, 321
 Bjerkestrand, Arnfinn s. 201
 Bjørndalen, Kjell s. 129
 Bjørnebekk, Wenche s. 102, 172, 233, 264
 Bjørneseth, Frank s. 267
 Blomkvist, Birger s. 158
 Boye, Olav s. 103, 160, 216
 Brattås, Dagfinn s. 108, 268
 Bratvold, Erik s. 185
 Brunborg, Kjell Atle s. 127, 196
 Bråthen, Anne-Karin s. 38, 177, 221, 263
 Butt, Nadeem s. 209
 Byrkjeflot, Arne s. 44, 159, 321, 421
 Bærland, Finn s. 83
- Christensen, Bjørn s. 190
 Christiansen, Liv s. 156
 Christiansen, Thor Åge s. 113, 187, 231, 304
- Dalsheim, Ove s. 159
- Davidson, Jan s. 79 og 318
 Davidson, Svein s. 158
 Dyste, Ole-Johan s. 106, 182, 224, 266, 305
- Edvardsen, Tom s. 129
 Eithun, Einar s. 102
 Elveland, Hilde s. 216
 Eriksen, Stein Roar s. 171, 305
 Eriksson, Rune s. 305
- Felix, Hans O. s. 190, 315
 Finnehaug, Mildrid s. 116
 Finvåg, Kjell s. 39, 183, 220, 283
 Fiskvik, Kleiv s. 264, 290, 303
 Fjose, Jon Mannsåker s. 284
 Fjæstad, Gunn s. 274, 302
 Flåthen, Roar s. 128, 165
 Fon, Margit Kvalvik s. 262
 Frøynes, Solveig s. 164
 Følgesvold, Asbjørn s. 107
- Gabaglio, Emilio s. 25
 Gamlemshaug, Paul M. s. 196
 Grønnskag, Geir s. 202
 Grøtting, Stein s. 82, 175, 271
 Gundersen, Egil s. 199
 Gulbrandsen, Stein s. 110, 194, 320
 Gulbrandsen, Tore s. 269
- Hagen, Erik a. 197
 Hallem, Sissel s. 215
 Halvorsen, Bente s. 28, 39, 46, 106, 292, 326
 Halvorsen, Bjørn s. 121, 188, 289
 Haraldseth, Leif s. 526

Haugland, Synnøve s. 273
 Haukås, Trude Rosnes s. 103
 Hegerberg, Håvard s. 151
 Hjelvik, Sonja s. 122
 Hoel, Jens s. 115
 Hofstedt, Stein Bruse s. 39, 122, 225, 282
 Hoås, Tor-Inge s. 109, 200, 277
 Høistad, Bjørn Kåre s. 192
 Hølmo, Tor s. 85
 Hågensen, Yngve s. 8, 12, 44, 65, 521, 525

Iversen, Fred s. 223
 Jacobsen, Per Christian s. 272, 306
 Jarsve, Tormod s. 202
 Jensen, Eva s. 281
 Jensen, Jens-Petter s. 81, 164, 215, 260, 316
 Jervell, Claus s. 157, 222, 288
 Johansen, Gunnhild s. 79
 Johansen, Terje s. 175, 228, 267
 Johansen, Tove s. 104, 214
 Johnsen, Lars M. s. 124, 230, 287
 Johnsen, Per A. s. 176, 267

Karlsen, Rolf Jørn s. 86, 181
 Karlsen, Steinar s. 98, 261
 Kiberg, Line s. 183
 Kippenbroeck, Nicolaas s. 283
 Kitdal, Synnøve s. 42, 277
 Klausen, Arne s. 271
 Klemetsen, Jan s. 123, 203
 Kokkim, Odd Erik s. 321
 Kosmo, Jørgen H. s. 214
 Kristiansen, Stein s. 114, 228
 Kristoffersen, Arne H. s. 173
 Kristoffersen, Rolf s. 273
 Kristoffersen, Torbjørn s. 166
 Krogstad, Jorunn s. 176

Lande, Vidar s. 191
 Larsen, Erik s. 286
 Larsen, Heidi s. 44, 107, 183, 224, 305
 Larsen, Hilde s. 198, 227, 273, 321
 Larsen, Ola s. 317
 Lekang, Rita s. 36
 Lenvik, Erling s. 278
 Lilleheie, Turid s. 98, 181
 Ljunggren, Eli s. 105, 166, 290

Lundby-Wedin, Wanja s. 26
 Løvlien, Tone Granberg s. 192

Mamounata, Cissé s. 23
 Marki, Jorunn s. 127
 Mathisen, Karin s. 275
 Mellemsæther, Inge s. 153
 Midtbø, Magnus s. 236
 Mikkelsen, Einar s. 165
 Mjaatvedt, Kjell s. 184
 Mjøen, Jann Are s. 187
 Moe, Peter A. s. 120
 Moen, Per s. 166, 279
 Mongstad, Egil s. 43, 191, 276
 Myhre, Lars A. s. 152

Nesjan, Nils Arild s. 102, 186
 Nilsen, Magnar s. 118
 Nilsen, Toralf s. 116, 187, 203
 Nilsen, Truls Strand s. 111, 192
 Nilssen, Rita s. 190
 Norang, Håvard s. 522
 Nordvik, Tore s. 200
 Nordås, Eva s. 122
 Nygård, Ingrid s. 302
 Nysether, Solveig S. 169
 Næss, Jann A. s. 171

Oftebro, Fredrik s. 202
 Oliversen, Arild s. 225
 Olsen, Janne s. 178
 Olsen, Jorunn s. 189
 Olsen, Per Gunnar s. 89, 205, 284, 520, 522
 Opsahl, Tone s. 200, 221

Pedersen, Eva Karin s. 187
 Pedersen, Roy s. 41, 154 og 316
 Pettersen, Anne Marie s. 163
 Pettersen, Johnny s. 192 og 261
 Pilskog, Roger s. 216

Reigstad, Torbjørn s. 128, 285
 Remvik, Oddrun s. 80, 128, 168, 230, 238, 282
 Revheim, Haldis s. 171
 Riise, Aud Stråbø s. 111, 181
 Rindarøy, Aslaug s. 302
 Rinde, Magne, s. 195
 Rustad, Berit s. 189
 Røed, Marit Sørli s. 217

Røneid, Laila s. 272
Rønoldtangen, Tone s. 111
Røv, Bjørg s. 127
Røysland, Geir s. 104

Sakariassen, Åge s. 163
Sand, Tone s. 187 og 204
Sanden, Mari s. 117
Sandstedt, Britt s. 195
Segelstad, Erling s. 44, 118, 179, 283
Simmenes, Jonny s. 198, 289
Simonsen, Tore s. 105, 195, 291
Skattkjær, Anders s. 158, 272
Skaug, Vidar s. 261
Skirbekk, Rolv s. 126
Skog, Terje s. 113, 186
Slaughter, Solvår s. 219
Soknes, Knut Erik s. 186
Solbakken, Tor Arne s. 109, 178
Solberg, Hill-Marta s. 22
Solem, Nina s. 290
Solhaug, Anita s. 182
Sommer, Tove s. 188
Standnes, Gro s. 45, 87, 174, 271, 328
Stigedal, Johnny s. 320
Stoltenberg, Jens s. 56
Straume, Magnus s. 193
Strømme, Oddbjørg s. 227
Stubberud, Jane s. 273
Stugu, Stein s. 100, 262, 320
Sundby, Kristin s. 279
Svanem, Siv s. 268
Sveen, Arne s. 222
Søndervik, Turi E. s. 190
Søreng, Svein s. 167, 219, 287
Sørensen, Kjell s. 111, 178
Sønsterud, Tone s. 172

Teigland, Atle s. 186

Teigland, Torbjørn s. 233
Thorsen, Finn Erik s. 177
Torp, Karin s. 228
Tranøy, Atle s. 112, 194, 282
Tyldum, Kari s. 121
Tønnesen, Berit s. 287

Ualand, Odd Vegar s. 198, 229
Ullmann, Boye s. 42, 104, 153, 226, 319
Ulriksen, Ulf M. s. 231, 278, 304
Ulvatn, Magne Steinar s. 227
Undheim, Liv s. 42

Vagle, Anne-Grete s. 182, 223
Valla, Gerd-Liv s. 132, 238, 239, 364, 527
Valle, Bjørg s. 99
Vederhus, Bernt Inge s. 193, 263
Vestbø, Sveinung s. 225, 289
Vestøl, Ole Torfinn s. 112
Vindegg, Jorunn s. 84, 169
Volden, Gerd Eva s. 182
Voldsrud, Svend Morten s. 201, 275
Vågen, Helge s. 188

Waack, Randi s. 117, 197
Wahl, Reidunn s. 103, 191
Wetås, Elin De Jara s. 185, 280, 306
Wiland, Alexandra s. 189, 225, 276
Wilthil, Margaret s. 170

Ødemark, Lage s. 202
Østvold, Per s. 155

Aaboen, Karianne s. 199, 229, 267
Aanonsen, Randi Munch s. 153
Aas, Mette Henriksen s. 304
Aasbø, Liv s. 223

Deltakerliste

Arbeiderbevegelsens Presseforbund

- 1 Kippenbroeck Nicolaas

Norsk Arbeidsmandsforbund

- 2 Dyngje Erna C.
- 3 Årdal Toralf
- 4 Jenssen Eva
- 5 Solvang Lise
- 6 Nilsen Truls Strand
- 7 Næss Håvard
- 8 Klemetsen Jan
- 9 Borglund Kjell
- 10 Kolden Kjell Arne

EL & IT Forbundet

- 11 Gulbrandsen Tore
- 12 Johansen Tove
- 13 Andersen Jan Olav
- 14 Olson Terje O.
- 15 Walentinsen Øyvind
- 16 Hallem Sissel
- 17 Davidsen Svein
- 18 Eide Jarle
- 19 Henriksen Hjørdis
- 20 Elveland Hilde
- 21 Skog Terje
- 22 Nyutstumoen Hilde
- 23 Teigland Atle
- 24 Wahl Reidunn

Fellesforbundet

- 25 Karlsen Steinar
- 26 Flåthen Roar
- 27 Christiansen Liv
- 28 Røttereng Kjell
- 29 Pettersen Anne Marie

- 30 Karlsen Rolf Jørn
- 31 Andersen Aage
- 32 Pettersen Hans Petter
- 33 Iversen Fred
- 34 Lote Alan
- 35 Gundersen Egil
- 36 Mongstad Egil
- 37 Ullmann Viggo Halfdan
- 38 Finstad Pål Sundt
- 39 Bergstrøm Arild
- 40 Strande Rune
- 41 Tyldum Kari
- 42 Aakvik Per
- 43 Lande Vidar
- 44 Eriksen Stein Roar
- 45 Samuelsen Rune
- 46 Ratikainen Alv
- 47 Struame Magnus
- 48 Hørsrud Erik
- 49 Fjellidal Hans J.
- 50 Røysland Geir
- 51 Stokke Torfinn
- 52 Ullestad John Erik
- 53 Følgesvold Asbjørn
- 54 Hognestad Marit
- 55 Eriksson Rune
- 56 Sørensen Kjell
- 57 Riise Aud Stråbø
- 58 Tranøy Atle
- 59 Pilskog Roger
- 60 Ulvatn Magne Steinar
- 61 Vorren Arthur Isak
- 62 Høistad Bjørn Kåre
- 63 Tønnesen Berit
- 64 Lenvik Erling
- 65 Sørensen Svein

- 66 Moen Per
- 67 Larsen Ola
- 68 Jonsson Christer
- 69 Arnøy Jan Erik
- 70 Simonsen Tore
- 71 Jacobsen Per Christian
- 72 Hofstedt Stein Bruse
- 73 Pedersen Roy
- 74 Ødemark Lage

**Fellesorganisasjonen for
barnevernpedagoger, sosionomer og
vernepleiere**

- 75 Segelstad Erling
- 76 Nysether Solveig
- 77 Bjørnebekk Wenche
- 78 Bakke Anne
- 79 Vindegg Jorunn

**Norsk Fengsels- Og
Friomsorgsforbund**

- 80 Øvrebø Roar

Norsk Grafisk Forbund

- 81 Andersen Roger
- 82 Boye Olav
- 83 Skattkjær Anders
- 84 Løvlien Tone Granberg

Handel og Kontor i Norge

- 85 Kristiansen Stein
- 86 Torp Karin
- 87 Irvoll Oddvar
- 88 Bjerva Torunn Steiring
- 89 Larsen Olav
- 90 Vagle Anne-Grete Lindstrøm
- 91 Larsen Heidi
- 92 Dahl Åse
- 93 Hjelvik Sonja
- 94 Torstad Liv Hege
- 95 Oliveren Tove Fossum
- 96 Olsen Sven Aage
- 97 Forsmo Jan Einar
- 98 Aasbø Liv
- 99 Nygård Ingrid
- 100 Nielsen Annelise
- 101 Hagen Mona
- 102 Jakobsen Wenche Sjøstrøm
- 103 Justsen Atle
- 104 Brenden Mona
- 105 Røv Bjørg

**Hotell- og
Restaurantarbeiderforbundet**

- 106 Ljunggren Eli
- 107 Jervell Claus
- 108 Bergan Synøve
- 109 Pedersen Eva-Karin
- 110 Mjøen Jann Are

**Norske Idrettsutøvers
Sentralorganisasjon**

- 111 Andersen Morgan

Norsk Jernbaneforbund

- 112 Brunborg Kjell Atle
- 113 Taraldsen Bjørn Ola
- 114 Hortman Janina
- 115 Johansen Jan Gunnar

**Norsk Kjemisk
Industriarbeiderforbund**

- 116 Blomkvist Birger
- 117 Olsen Karl Per
- 118 Bråten Anne-Karin
- 119 Rymoen May
- 120 Wold Per
- 121 Frøynes Solveig
- 122 Mikkelsen Einar
- 123 Mo Jon Arne
- 124 Byrkjeflot Arne
- 125 Sakariassen Åge

Norsk Kommuneforbund

- 126 Fon Margot Kvalvik
- 127 Bærland Finn
- 128 Skårdal Anne-Grethe
- 129 Mosti Geir
- 130 Lindquist Freddy
- 131 Strømme Oddbjørg
- 132 Gulbrandsen William
- 133 Jarsve Tormod Asle
- 134 Olsen Janne
- 135 Bekkevold Iren
- 136 Sanden Mari
- 137 Monsrud Jan Edvard
- 138 Gulbrandsen Stein
- 139 Pettersen Bodil
- 140 Skirbekk Rolv
- 141 Mathisen Karin M.
- 142 Fjæstad Gunn R.
- 143 Voldsrud Svend Morten
- 144 Olsen Jorunn

- 145 Volden Gerd Eva
 - 146 Kristoffersen Arne H.
 - 147 Wilthil Margaret
 - 148 Aas Mette Henriksen
 - 149 Olsen Ragnar K.
 - 150 Sommer Tove
 - 151 Stang Vidar
 - 152 Robstad Bjarne
 - 153 Rørvik Marit Irene
 - 154 Nilsen Toralf
 - 155 Jakobsen Otto Mikal
 - 156 Søndervik Turi E.
 - 157 Marcusson Bjørn Eirik
 - 158 Helland Trond
 - 159 Vågen Helge
 - 160 Jacobsen Unni
 - 161 Haukås Trude Rosnes
 - 162 Vederhus Bernt Inge
 - 163 Jordan Solveig
 - 164 Fosse Jan Olav
 - 165 Stigedal Johnny
 - 166 Aanonsen Randi Munch
 - 167 Granås Marius
 - 168 Rindarøy Aslaug
 - 169 Mellemsæther Inge
 - 170 Rønning Jorunn
 - 171 Aronsen Randi Helene
 - 172 Nesjan Nils Arild
 - 173 Soknes Knut Erik
 - 174 Finnehaug Mildrid
 - 175 Krane Anders
 - 176 Hansen Grethe
 - 177 Olsen Bjørn
 - 178 Nilsen Magnar
 - 179 Rustad Berit
 - 180 Hoaas Tor-Inge
 - 181 Romsdal Jorunn
 - 182 Eithun Einar
 - 183 De Jara Elin Wetås
 - 184 Sveen Arne
 - 185 Gulbrandsen Jan Helge
 - 186 Kristiansen Svein
 - 187 Berg Eva Vida
 - 188 Solem Nina
 - 189 Hegerberg Håvard
 - 190 Hall Anne Kaurin
- Forbundet For Ledelse Og Teknikk**
- 191 Christensen Bjørn
 - 192 Larsson Erik
 - 193 Simmenes Jonny

- 194 Johnsen Per A.
- 195 Nordås Eva

Norsk Lokomotivmannsforbund

- 196 Nyheim Roald

Musikernes Fellesorganisasjon

- 197 Bjerkestrand Arnfinn
- 198 Nordvik Tore

**Norsk Nærings- Og
Nytelsesmiddelarbeiderforbund**

- 199 Hagen Johnny
- 200 Oliveren Arild
- 201 Andreassen Grete
- 202 Simonsen Svein Erik
- 203 Christiansen Thor Åge
- 204 Simonsen Marit K. Karlsen
- 205 Stugu Stein
- 206 Kviberg Line
- 207 Larsen Roy
- 208 Olsen Karin
- 209 Mjaatvedt Kjell
- 210 Kristoffersen Karsten

Norges Offisersforbund

- 211 Moe Peter Andre
- 212 Jørgensen Trond

**Norsk Olje- og Petrokjemisk
Fagforbund**

- 213 Holtet Roar
- 214 Fjose Jon Mannsåker
- 215 Myhre Lars A.
- 216 Bakkerud Lill Heidi
- 217 Sjonfjell Harald
- 218 Ellingsen Helge
- 219 Krogstad Jorunn

**Norsk Post- Og
Kommunikasjonsforbund**

- 220 Haugsgjerd Hanne
- 221 Sætre Ingeborg
- 222 Danielsen Hans Fredrik
- 223 Gamlemshaug Paul M.
- 224 Øiahals Gerd
- 225 Andreassen Arne
- 226 Helland Harald
- 227 Anderssen Egil Linge
- 228 Olsen Morten
- 229 Sand Tone

Norsk Sjømannsforbund

- 230 Utne Jakob
- 231 Wedel Tommy
- 232 Halsen Jørn
- 233 Storøy Rigmund
- 234 Hauge Marlen

Skolenes Landsforbund

- 235 Grøtting Stein
- 236 Standnes Gro

Norsk Tjenestemannslag

- 237 Solbakken Tor-Arne
- 238 Klausen Arne
- 239 Kitdal Synnøve
- 240 Sønsterud Tone
- 241 Birkeland John Arne
- 242 Rønoldtangen Tone
- 243 Arnulf Einar
- 244 Wiland Alexandra
- 245 Kleven Jostein
- 246 Solhaug Anita
- 247 Halvorsen Bjørn
- 248 Sandstedt Britt
- 249 Oftebro Fredrik
- 250 Larsen Hilde
- 251 Rinde Magne

Norsk Transportarbeiderforbund

- 252 Johnsen Lars Morten
- 253 Næss Jann A.
- 254 Kristoffersen Torbjørn
- 255 Brattås Dagfinn
- 256 Edvardsen Tom
- 257 Hølmo Tor
- 258 Limmesand Inger

Norsk Treindustriarbeiderforbund

- 259 Brune Hildegunn
- 260 Ramsrud Per Harald

Østfold Fylke

- 261 Kristoffersen Rolf
- 262 Stubberud Jane
- 263 Valle Bjørg

Akershus Fylke

- 264 Pedersen Britt
- 265 Kokkin Odd Erik

Oslo Fylke

- 266 Fiskvik Kleiv
- 267 Opsahl Tone
- 268 Finvåg Kjell
- 269 Waack Randi
- 270 Hagen Erik
- 271 Sundby Kristin

Hedmark Fylke

- 272 Frydendahl Wenche Mæhlum
- 273 Bjørneseth Frank

Oppland Fylke

- 274 Aaboen Karianne
- 275 Dyste Ole-Johan

Buskerud Fylke

- 276 Johansen Terje
- 277 Marki Jorunn

Vestfold Fylke

- 278 Hagen Viggo

Telemark Fylke

- 279 Pettersen Johnny
- 280 Røed Marit Sørлие

Aust-Agder Fylke

- 281 Vestøl Ole Torfinn

Vest-Agder Fylke

- 282 Slaughtør Solvår

Rogaland Fylke

- 283 Ualand Odd Vegar
- 284 Jensen Jens
- 285 Haugland Synnøve

Hordaland Fylke

- 286 Reigstad Torbjørn
- 287 Vestbø Sveinung
- 288 Revheim Haldis
- 289 Bakken Erland

Sogn og Fjordane Fylke

- 290 Røneid Laila

Møre og Romsdal Fylke

- 291 Kristiansen Johan
- 292 Hanken Tone Helen

Sør-Trøndelag Fylke

- 293 Grønnskag Geir
- 294 Myran Anette
- 295 Svanem Siv

Nord-Trøndelag Fylke

- 296 Strømsnes Inge

Nordland Fylke

- 297 Nilssen Rita
- 298 Ulriksen Ulf M.

Troms Fylke

- 299 Andreassen Roy-Olaf

Finnmark Fylke

- 300 Johansen Kaare

Sekretariatet

- 301 Hågensen Yngve
- 302 Valla Gerd-Liv
- 303 Balstad Jan Kr.
- 304 Halvorsen Bente N.
- 305 Nilsen Arnfinn
- 306 Felix Hans O.
- 307 Bjørndalen Kjell
- 308 Jensen Jens Petter
- 309 Arntzen Sture
- 310 Støylen Olav
- 311 Davidsen Jan
- 312 Johansen Gunhild
- 313 Dahl Torbjørn
- 314 Øye Morten
- 315 Lilleheie Turid
- 316 Pedersen Evy Buverud
- 317 Undheim Liv
- 318 Olsen Per Gunnar
- 319 Lekang Rita
- 320 Øverland Odd Christian
- 321 Østvold Per
- 322 Hoel Jens
- 323 Midtbø Magnus
- 324 Sande Leif
- 325 Dalsheim Ove
- 326 Remvik Oddrun
- 327 Thoresen Finn Erik
- 328 Bratvold Erik

HK Fagbevegelse

- 329 Moen Janne M.

Revisjonsutvalget

- 330 Renngård Brit
- 331 Røisi Tom
- 333 Johansen Solfrid

Revisorer

- 334 Bettmo Helge
- 335 Andersen Kjetil

Observatører (mfo)

- 336 Adde Terje

LOs Administrasjon

- 401 Myrvold Kåre
- 402 Nedregård Magne
- 403 Bodding Knut
- 404 Morin Aase
- 405 Haug Tove
- 406 Arntzen Anne-Ragni
- 407 Endreson Knut
- 408 Berg Tor Harald
- 409 Stensrud Ellen
- 410 Hansen Øivind T.
- 411 Nilsen Erik Roth
- 412 Nålund Jon Ivar
- 413 Theodorsen Karin Beate
- 414 Ansnes Erna
- 415 Larsen Leonard
- 416 Carlsen Johan Ludvik
- 417 Parker Christine
- 418 Froyn Bjørgulv
- 419 Jeries Moussa El
- 420 Lausund Leif
- 421 Kalheim Terje
- 422 Hjemlestad Ingeborg
- 423 Ofstad Olav Ryen
- 424 Mjøberg Nina
- 425 Dokken Ståle
- 426 Hvattum Øivind
- 427 Lajord Jan
- 428 Løbekk Egon Ivan
- 429 Svendsen Magne
- 430 Christensen Jorun
- 431 Trulsen Eidar
- 432 Støen Iver Erling
- 433 Solheim Christiane
- 434 Kolby Bjørn
- 435 Wahl Jakob
- 436 Aagaard Kai
- 437 Skaug Haakon
- 438 Engh Einar

439 Hagen Ragnhild M.
440 Blom Philip
441 Bomo Kristin
442 Monsen Hans Chr.
443 Hansteen Christopher
444 Grannes Elisabeth S.
445 Johansen Atle
446 Kambestad Sigurd-Øivind
447 Angell Håkon
448 Birkeland Vidar
449 Angell Thomas
450 Robberstad Kristin
451 Rotmo Karl Inge
452 Lium Rune
453 Reegård Stein
454 Gjelsvik Eystein
455 Støstad Jan-Erik
456 Nilsen Øystein
457 Horneland Ellen
458 Klette Turid
459 Chen Wei
460 Foss Cecilie
461 Andersen Tor
462 Kallevig Anthony
463 Voldnes Fanny
464 Syversen Per
465 Granden Gro
466 Brekstad Magne
467 Wøien Halvor
468 Larsen Kine Smith
469 Lindahl Tor Jørgen M.
470 Hauge Else Britt
471 Erikson Bjørn
472 Thomsen Wenche
473 Svensli Marianne
474 Karlsen Kåre
475 Furuli Svein
476 Botterud Odd Arne
477 Gundersen Pål
478 Bråten Erik
479 Lindgren Jan Frigge
480 Hansen Pål Lynne
481 Enodd Karin
482 Opjordsmoen Mie
483 Rongevær Øyvind
484 Lund Ingunn Olsen
485 Pedersen Thorstein
486 Karlsen Harald
487 Enger Eva Merete G.
488 Kvernhusvik Morten
489 Gjerde Herlof

LOs Distriktssekretær

490 Hildebrandt Rolf-Thore
491 Hauge Kari
492 Lund Olav
493 Nordby Åge V.
494 Watnebryn Aud
495 Fjæstad Svein
496 Liljeberg Knut
497 Norgaard Agnes
498 Finnstad Per-Kristian
499 Fjellheim Svein
500 Ravnøy Vigdis
501 Hjelmeland John Bjarne
502 Steinsvoll Mellvin
503 Flønes Kjell
504 Thun Liv
505 Silåmo Øivind
506 Elvheim Jan
507 Johansen Bjørn
508 Sanden Knut Arne

LOs Ungdomssekretærer

509 Lervik Ulf
510 Ahssain Mohamed
511 Stokseth Therese Yvonne
512 Nabben Eirine Saaler
513 Graskopf Ronny
514 Gjøvikli Renate Klopp
515 Kongerød Wenche
516 Kjempekjenn Arild
517 Pedersen Andre
518 Lundestad Vibece
519 Beckham Christopher
520 Berg Roy André
521 Høgset Magnhild
522 Martinsen Jan Thore
523 Halse Yngve
524 Hermansen Veronika
525 Rystrom Hugo
526 Sjøstad Runar

INNENLANDSKE GJESTER

Samarbeidskomiteen

601 Stoltenberg Jens
602 Jagland Thorbjørn
603 Solberg Hill-Marta
604 Torsvik Solveig
605 Jota Finn

Regjeringen

- 606 Knudsen Grete
- 607 Schjøtt-Pedersen Karl Eirik
- 608 Bjerke Siri
- 609 Gustavsen Terje Moe
- 610 Ingebrigtsen Guri
- 611 Kosmo Jørgen

Akademikernes Fellesorganisasjon

- 612 Blankholm Aud

A-Pressen ASA

- 613 Hildrum Alf

Arbeiderbevegelsens**Arbeidsgiverforening**

- 614 Johansen Fritz P.

Arbeiderbevegelsens Arkiv og**Bibliotek**

- 615 Eriksen Knut Einar

Arbeidernes Edruskapsforbund

- 616 Torp Inger-Christin

Arbeiderbevegelsens Folkehøgskole**- Ringsaker**

- 617 Kroken Willy

Arbeidernes Opplysningsforbund

- 618 Kristoffersen Anders
- 619 Andersen Jan

Arbeidernes Ungdomsfylking

- 620 Hansen Eva Kristin

FAFO

- 621 Odnes Dag

Folkets Brevskole

- 622 Kristoffersen Sigmund

Folkets Hus Landsforbund

- 623 Åsmul Jan Inge

Framfylkingen

- 624 Gerhardsen Truls

LO-IT AS

- 625 Westby Roger

Norges Fiskarlag

- 626

Norges Kristne Arbeideres Forbund

- 627 Kristensen Jan Rudy

Norsk Ballettforbund

- 628 Glad Guri Pahle

Norsk Boligbyggerlag

- 629

Norsk Bonde- Og Småbrukarlag

- 630 Vinje Arne

Norsk Folkehjelp

- 631

Norsk Lærerlag

- 632 Hjetland Helga

Norsk Pensjonistforbund

- 633 Person Rune Bugge

Norsk Sjøoffisersforbund

- 634

Norsk Skuespillerforbund

- 635 Jannik Bonnevie

Sosialistisk Ventreparti

- 636 Halvorsen Kristin

Sparebank 1 Gruppen AS

- 637 Læg Reid Tor
- 638 Grøterud Ole

Sørmarka Studie- og**Konferansesenter**

- 639 Birkeland Einar Sig.

Tiden Norsk Forlag AS

- 640 Bangsund Per

Personlig inviterte

- 641 Andreassen Thor
- 642 Aspengren Tor
- 643 Bauck Sidsel
- 644 Berg-Knutsen Jan Tore
- 645 Bjørklund Olav
- 646 Born Arne
- 647 Buck Liv

648 Garnes Åge
 649 Grava Jakob
 650 Grimnes Gunnar
 651 Hansen Jan Werner
 652 Haraldseth Leif
 653 Harladson Per
 654 Helgesen Roar
 655 Hysvær Einar
 656 Isaksen Odd
 658 Karlsen Thorvald
 659 Kolstad Walter
 660 Kostøl Esther
 661 Røberg-Larsen Ragnar
 662 Larsen Øystein
 663 Lindquist Marie
 664 Lundberg Tore
 665 Nilsen Finn
 666 Oxholm Svein-Erik
 667 Ragnar Ove J.
 668 Rasmussen Svein
 669 Sandegren Kaare
 670 Skytøen Lars M.
 671 Solheim Anton
 672 Strand Einar
 673 Strand Odd
 674 Svensson Arthur
 675 Søgård Aage
 676 Totland Nils
 677 Weum Knut
 678 Worum Sverre
 679 Øveraas Harald
 680 Mo Norvald

UTENLANDSKE GJESTER

ÖGB - Austria

801 Hofer Peter

ETUC - Belgium

802 Gabaglio Emilio
 803 Carlslund Erik

FGTB - Belgium

804 Van Daele Daniel

ICFTU - Belgium

805 Cissé Mamounata

SSSBiH - Bosnia Hercegovina

806 Sulejman Hrle
 807 Haugen Biljana

CUT - Brazil

808 Felicio Joao
 809 Jakobsen Kjeld

ACFTU - China

810 xicheng Xu
 811 Shixue Li
 812 Guoxian Zhang

CTC - Cuba

813 Harvey Francisco Duran
 814 Bertot Mercedes Lugo

CMK OS - Czech Republic

815 Beran Vlastimil

AC - Denmark

816 Teilmann Martin

FTF - Denmark

817 Bendixen Annette

LO - Denmark

818 Jensen Hans
 819 Brøndum Tine Aurvig

SAMAK - Denmark

820 Palshøj Peter

FTFC - Finland

821 Nikula Pirkko

SAK - Finland

822 Ihalainen Lauri
 823 Ahmavaara Pekka

Interpreter

824 Apeland Aino-elina

CFDT - France

825 Fleury Marie-josé

CGT - France

826 Juquel Guy

CGT-FO - France

827 Bilques Jean-Marc
 828 Bilques Mrs.

TUAC - France

829 Nilsson Veronica

DGB - Germany

830 Lütterback Wolfgang

SIK - Greenland

831 Berthelsen Jess G.

832 Mølgaard Estrella

MSZOSZ - Hungary

833 Sándor Lázló

834 György Károly

ASI - Island

835 Thorsteinsson Gretar

CGIL - Italy

836 Cerfeda Walter

837 Gianni Vinay

838 Signorelli Paolo

UIL - Italy

839 Toppetta Diana

PGFTU - Palestine

840 Al Bayari Rasem M.h.

841 Younis Naser

Asia Consultant - LO-Norway

842 Francisco Floro

NSZZ - Poland

843 Adamczyk Andrzej

OPZZ - Poland

844 Guz Jan

845 Czesław Kulesza

UGT - Portugal

846 Negrões Francisco

CNLSR-FRATIA - Romania

847 Petcu Marius

848 Liviu Luca

849 Sârbu Hanah

FNPR - Russia

850 Budko Vitalij

851 Sovetov Guennady

852 Soboleva Elena (interpreter)

KOZ-SR - Slovakia

853 Skultety Eugen

854 Tökölyiova Katarina

International Guest

855 Francisco Maripearl

COSATU - South Africa

856 Ntshalintshali Bheki

CC.OO - Spain

857 Gonzalez Miguel

UGT - Spain

858 Cañjo Isabel

LO - Sweden

859 Lundby-Wedin Wanja

860 wedin Lennart

861 Jonsson Bertil

862 Jonsson Karin

863 Edström Ulf

864 Rönngren Bo

NFS - Sweden

865 Saxén Tom

SACO - Sweden

866 Lönnberg Anders

TCO - Sweden

867 Nörby Bengt

ILO - Switzerland

868 Velasco Manuel Simón

AFL-CIO - USA

869 zellhoefer Jerry

Latin-America Consultant -**LO-Norway**

870 Anner Mark

Africa Consultant - LO-Norway

871 Siame Alice Gondwe

872 Sikazwe Robinson

Interpreter

873 Mørk Hanne

874 Sciaba John Richard

875 Snellingen Helle

876 Whittaker Sunniva

